KURT HELD

1113

Kurt Held ● Zora cea roşie şi banda ei

1113

KURT HELD

Zora cea roșie și banda ei

În românește de Edgar Papu

EDITURA TINERETULUI

Coperta de *Felix Hoffman*
reprodusă după ediția germană

Kurt Held
Die rote Zora und ihre Bande
Verlag H. R. Sauerländer & Co.
Aarau 1963

Băiatul de pe stînca de la mare

— Branco ! Branco !

O voce răguşită de femeie striga neîncetat acest nume prin uliţa stîmtă, care, în orăşelul croat Seni, ducea din piaţă pînă jos, la port.

— Branko ! Branko !

Cea care striga în gura mare era bătrîna Stoiana, o femeie înaltă şi ţeapănă, cu faţa zbîrcită şi uscată, însă blajină. Părul alb îi învîlvora capul mic, ca o cunună sălbatică.

— Branko ! Branko ! începu ea din nou să strige.

Branko, cel căruia i se adresa chemarea, era un băiat înalt, de doisprezece ani. Juca bile cu nişte ortaci de-ai săi în curtea din dos a unui *palazzo* ruinat. Auzea că-l strigă, însă pînă într-atît se obişnuise cu acest lucru, încît îşi vedea tacticos de joaca lui.

— Branko ! Branko ! Vocea se apropia şi deodată în faţa lui apăru bătrîna Stoiana. Branko... — zise ea din nou, apoi, pe un ton dulce, aproape dureros, continuă : I-atît de departe...

În ultimele zile, Stoiana rostise de mai multe ori aceste cuvinte. Branko se ridică şi o urmă pe bătrînă, care, de îndată ce-l văzu, se întoarse brusc.

Branko era un băiat frumos ; avea aerul îndrăzneţ al tatălui său, un păr negru, zburlit, şi o faţă prelungă, cu nasul ascuţit şi proeminent. Ochii îi erau tot negri, însă scînteierea lor luminoasă împrumuta ceva voios chipului său.

Băiatul era foarte înalt pentru cei doisprezece ani ai lui, însă trupu-i subţire era mai degrabă mlădios decît puternic. Soarele îl arămise din creştet pînă-n tălpi : şi mîinile, şi picioarele, şi gîtul, şi faţa, ba chiar şi spatele, care, ici şi colo, se zărea prin găurile cămăşii.

De bună seamă că Branko se număra printre cei mai săraci copii din oraş, fiindcă, în afară de-o cămaşă albăs-

trie, ruptă și cîrpită, nu mai avea pe el decît niște pantaloni jerpeliți.

Tatăl său era viorist. Se numea Milan și trecea drept unul din cei mai buni vioriști de pe coastă. Deoarece cînta neasemuit de frumos, toți îl iubeau în Seni. De cele mai multe ori însă se afla pe drumuri și-și mînuia arcușul pe la marile stațiuni balneare de pe litoral și prin orășelele de pe coastă. Cîștiga bani cu ghiotura, dar nimic nu ajungea la Seni ; nici măcar cîte o știre nu trimitea vreodată, și nimeni n-avea habar cînd o să se întoarcă.

Bătrîna Stoiana iuți pasul și Branko trebui și el să se grăbească. Din curte, ea ieși iar în ulița strîmtă de-abia de doi metri, coti într-o văgăună întunecoasă, unde cele două-trei case aflate acolo îi înscriau direcția la dreapta și la stînga, și se opri dinaintea unei uși întredeschise. Așteptă pînă ce o ajunse și băiatul și, ușurel, îl împinse înăuntru.

Ușa dădea de-a dreptul într-o odaie, care numai printr-o gaură primea o rază de lumină. În semiîntuneric se vedeau două paturi, o masă, un scaun, o ladă veche, pe care se afla o spirtieră, și un cuier. Pe patul din dreapta, chiar lîngă ușă, stătea întinsă o femeie. Avea fața albă și ascuțită, iar ochii mari, larg deschiși, ațintea tavanul.

— I-atît de departe ! se jelui pentru-a doua oară bătrîna Stoiana, care, în urma lui Branko, intrase și ea în odaie.

Lui Branko nu-i venea să creadă. Ori de cîte ori, cînd pe maică-sa o apuca un acces grav de tuse și se prăbușea țeapănă pe pat, bătrîna Stoiana îi spunea același lucru, și totdeauna cînd el sosea gîfîind, cu sufletul la gură, bolnava deschidea ochii, rostea „Branko" și-i zîmbea.

Băiatul îi privi fața. Desigur că și acum îl va striga iar pe nume. Dar mama rămase ciudat de liniștită. Ochii ei căutau fix spre tavan și ea nu se mișcă nici cînd o muscă începu să se plimbe pe obrazu-i supt.

— Mamă ! șopti el și alungă musca, însă maică-sa nu se clinti.

Cu ochii larg deschiși, Branko îi luă mîna albă și străvezie ce zăcea pe cuvertura vărgată. Mîna nu mai era fierbinte și umedă ca de obicei, ci rece și țeapănă.

— De astă dată este cu adevărat foarte departe ! Bătrîna se apropie din partea cealaltă și închise ochii moartei.

Băiatul simți că i se taie picioarele și, într-o clipă, se prăbuși jos lîngă pat, unde izbucni în hohote.

— Bietul copil, bietul copil ! îngînă bătrîna. Acum nu-l mai ai decît pe taică-tău.

Branko își înălță fruntea. Ochii mamei erau închiși. Bătrîna Stoiana îi așezase mîinile subțiri împreunate pe piept. Părul negru îi era strîns într-o basma colorată. Fața arăta și mai albă ca înainte, însă părea mai împăcată, atît de împăcată și de liniștită, încît s-ar fi zis că de mult nu mai ținea de această lume. Branko se puse și mai tare pe plîns.

Între timp, bătrîna Stoiana, care îngenunchease de cealaltă parte a patului, se ruga smerită și făcea cruci, apoi îl apucă strîns de mînă pe Branko.

— Nu mai plînge — zise ea. Maică-ta a fost viteză pînă la sfîrșit și așa trebuie să fii și tu.

Ascultător, băiatul se ridică în picioare și-și trecu amîndouă mîinile peste obraz. Bătrîna Stoiana avea dreptate : mama fusese viteză și așa voia și el să fie. Își îndreptă privirea către bătrînă : „Ei, acum noi ce facem ?"

— Ne ducem la moș Iosip, sacristanul bisericii Sfîntul Francisc — răspunse bătrîna. Să tragă clopotele ca să știe și alții că maică-ta a murit, după care o să vorbim cu el pentru înmormîntare.

Biserica cea veche și înaltă se afla doar la două sute de metri depărtare. Intrară prin marele portal din mijloc. Moș Iosip trebăluia pe la altar. Se îndreptară spre el.

— Iosip — zise Stoiana — mama lui Branko a murit.

Bătrînul, pe care anii îl încovoiaseră de-a binelea, îl privi pe băiat cu ochii lui buni și prietenoși, mîngîindu-și barba albă.

— Frumoasa Anca ! hîrîi el. Vai, că numai pe cei tineri îi ia Dumnezeu ! Pe noi ar trebui să ne ia, Stoiana, pe noi — chicoti el și se strecură spre sacristie. Veniți să-i spunem și părintelui.

Sfinția sa Paulus Lasinovic stătea dinaintea unui pupitru și citea. Auzind pași, își ridică fața rotundă, cu obrajii pungiți, și-i privi cu ochii săi prietenoși.

În ciuda înfățișării sale tinerești, sfinția sa Paulus Lasinovic era tare bătrîn. Să mai fi fost poate doar unul, în tot orașul, pe care el să nu-l fi botezat sau cununat și a

cărui suferință, fericire, durere sau bucurie să nu o cunoască.

Cînd ochii preotului se opriră asupra lui, Branko își simți deodată sufletul greu. Oare de cît timp nu mai fusese la biserică ? Poate un an, poate și doi, ba chiar mai mult. Preotul însă îl prinse de bărbie :

— Sărman copil, ai pierdut-o pe maică-ta. Dar să nu plîngi. Și eu mi-am pierdut mama la unsprezece ani. Dumnezeu o să se-ndure de tine, așa cum s-a îndurat și de mine.

Apoi îl luă deoparte pe moș Iosip și, împreună, se preumblară în sus și-n jos prin încăperea strîmtă, luminată de vitralii multicolore, vorbind între ei. După un răstimp, Iosip îi conduse afară din sacristie :

— O s-o-ngropăm poimîine, mamă Stoiana. Poți atunci ? La două.

— Eu, una, pot. Și, vezi bine, și băiatul o să poată — răspunse bătrîna. Încolo, n-o să mai fie nimeni la înmormîntare.

— Da' Milan unde-i ?

— Nu știu. Pe undeva prin lume...

— Așadar, poimîine. Mă duc acum să trag clopotele. Dar în ce privește sicriul, ați vorbit cu cineva pîn-acum ?

Bătrîna clătină atît de vîrtos din cap, încît părul ei alb se zburli în toate părțile :

— Nici nu știu cu cine aș putea să vorbesc. N-avem un ban în casă. Poate cunoști dumneata pe cineva care să facă un sicriu gratis ?

Moș Iosip luă o priză de tabac și clipi din ochii lui mici și înroșiți :

— Eu... nu. În Seni n-ai să găsești pe nimeni care să dăruiască un sicriu unei biete muncitoare la regie.

Bătrîna Stoiana îl luă iar de mînă pe Branko :

— Atunci nu ne rămîne decît s-o ducem la cimitir chiar în cearceaful ei de pat.

Cînd ieșiră în stradă, auziră dangătul clopotului de mort : ding-dang, ding-dang. Iosip trăgea din răsputeri de funia groasă.

Prin vecini se răspîndise vestea c-a murit frumoasa Anca. În fața ușii stăteau cîteva femei ; lat și buhăit, Pletnic cel pîntecos alerga tulburat încoace și încolo ; era acolo și lungana de Elena, o prietenă a Ancăi, care locuia în

aceeaşi cămăruţă cu ea, şi mai veniseră şi alte zece-douăsprezece muncitoare de la regie. Branko se repezi îndată către Elena. Aceasta îşi plecă spre el faţa-i prelungă de cal, îi luă capul în mîinile-i aspre şi-l mîngîie pe păr, zicîndu-i :

— Sărman copil ! Însă brusc după aceea se adresă Stoianei : Aşteptaţi preotul ?

Bătrîna Stoiana clătină din cap :

— Păi chiar de la el venim. N-auziţi ? Iosip a şi început să tragă clopotele.

— Şi cînd e înmormîntarea ?

— Poimîine la două.

Celelalte muncitoare de la regie se apropiară şi ele de Stoiana :

— S-a nimerit bine. O să putem veni şi noi la înmormîntare.

Bătrîna le privi un răstimp pe fetele astea gătite ca nişte brezaie, apoi spuse :

— Dar nu putem s-o ducem aşa la cimitir !

Fetele căscară mirate la bătrînă :

— Ce vrei să spui, mătuşă ?

— N-avem un chior pentru coşciug.

Elena îşi mîngîie bărbia ieşită în afară :

— Chiar nimic ?

— Nici un gologănaş.

— Păi ce facem atunci ?

Stoiana se uită în jurul ei :

— Ia să-l întrebăm pe Pletnic.

Burtosul Pletnic, care ascultase cu interes convorbirea, îşi scoase speriat mîinile din buzunarele hainei largi.

— Da cum nu !... Pe mine !... strigă el. Ce sînt eu de vină că ea a murit ? Ba mai mi-e datoare şi chiria pe două luni.

Stoiana îl privi un timp pe omul acela diform, vîrît în hainele lui ca într-un sac :

— Păi nu spuneai tu mereu : „Pentru Anca fac şi pe dracu-n patru" ?...

— Da — încuviinţă Pletnic, frecîndu-şi încurcat obrazul — dar atîta vreme cît nu-i pe punga mea.

Elena lungana i-o tăie scurt :

— Bine, bine, atunci prietenia încetează. Las' că găsim noi banii şi fără tine.

— Uite, ţine cinci dinari — spuse o alta. Lasă-l dracului de calic să putrezească pe aurul lui !

— Da' cine a spus că nu vreau să dau chiar nimic ? Ceva acolo dau şi eu bucuros. Pletnic moşmoli în punga lui doldora de bani.

Cînd răsturnară toţi banii grămadă, aveau nouăzeci şi şapte de dinari.

— Vai, păi o s-ajungă doar atîta pentru un coşciug ? întrebă Elena, tînguindu-se.

— Ştii ce ? Du-te la Pacic — fu de părere bătrîna Stoiana.

— De ce tocmai la nemîncatul ăla ? vru să ştie Pletnic.

— Şi el e tot atît de sărac ca Anca, şi mai degrabă au inimă nevoiaşii decît bogaţii.

Între timp, Branko intrase iarăşi în odaie. Chichineaţa era plină de lume. Vreo două femei mai bătrîne, pe care Branko nu le cunoştea, stăteau la masa micuţă şi pe patul Elenei şi se rugau. Pe spirtieră apa dădea în clocot. Mama Stoiana puse cafea în apă şi oferi celor din jur.

După o jumătate de ceas se năpusti pe uşă doctorul Skalec. Era un om greoi, cu faţa lată, cu fălci masive şi ochi mari de broască. Purta, ca totdeauna, o vestă albă, după care îl cunoşteau toţi, şi mesteca zahăr-candel.

— Ce-am auzit ? zise el. A murit Anca ?

Bătrîna Stoiana dădu din cap şi femeile se rugară mai încet. Doctorul se apropie de pat, luă mîna Ancăi şi se uită la chipul ei.

— Da, da — îngînă el. Praf de tutun şi plămîni prăpădiţi, aşa ceva nu îndură nimeni multă vreme.

În clipa aceea intră în odaie, cu saboţii lui grei şi poticnindu-se, sfrijitul de Pacic.

— Trebuie să iau măsura — se bîlbîi el, scoţînd din buzunar un metru de tîmplărie.

— Prea mult de luat nu cred să ai — îşi dete doctorul cu părerea. Mi-nchipui că nu cîntăreşte mai mult de patruzeci de kilograme.

Ca un stol de păsări veniră mai tîrziu şi alte fete de la regie. Pe cele mai multe Branko le cunoştea. Aduseseră flori. Bucheţele sărăcăcioase. Erau însă tocmai florile care-i

plăceau Ancăi : trandafiri, crini, iasomie, cîrciumărese şi maci.

Băiatul şedea în colţul cel mai îndepărtat al încăperii şi vedea totul ca prin ceaţă. Încă nu-i venea să creadă că maică-sa a murit. Însă ea zăcea acolo, la cîţiva paşi de el, şi faţa ei slabă aproape că dispăruse sub flori.

Către seară fetele plecară şi rămaseră numai bătrînele. Elena îşi puse basmaua şi ieşi din odaie.

— Doar n-o să dorm aici — zise ea, legîndu-şi mai strîns basmaua. După o bună bucată de vreme, se întoarse îndărăt. Nu l-a văzut nimeni pe Branko ? întrebă ea.

Bătrînele îşi aruncară privirile în jur. Băiatul şedea tot acolo.

— Vino ! îl chemă Elena. Undeva trebuie să dormi şi tu.

Se duseră împreună la cafeneaua lui Pletnic.

Lat în spate şi mătăhălos, Pletnic sta după tejghea. În afară de el se mai aflau acolo moş Iosip şi un pescar tînăr. Branko îl cunoştea pe vlăjganul acela cu pieptul tatuat cu chipuri vesele, colorate. Îl chema Rista, iar Elena era logodnica lui. Fata îl împinse pe Branko în faţa tejghelei.

— Copilul nu poate să doarmă astăzi unde e moarta. Bagă-l şi dumneata într-una din odăile dumitale.

Pletnic se scărpină în cap, apoi strîmbă din nas.

— Iar eu... — mîrîi el — veşnic numai eu...

— Nu mai mîrîi — rîse Rista. Nici vorbă că o cameră liberă tot ai, iar ploşniţele dumitale au să se bucure cînd or să aibă din ce să se-nfrupte.

— Ploşniţe la mine ?! se zborşi Pletnic, pe urmă însă îl înşfăcă pe Branko de umăr : Ei, hai, fie, din partea mea, rămîi. Îl duse la magazia unde de obicei îşi culca chelnerii. Burtosul descuie o cameră, îl împinse pe băiat înăuntru şi, arătîndu-i o saltea de paie ce zăcea într-un colţ, zise : Poţi să te lungeşti acolo.

Branko se culcă numaidecît şi adormi ; a doua zi de dimineaţă era destul de tîrziu cînd, simţindu-se zgîlţîit, se trezi năuc.

Era nevasta lui Pletnic, care-l înşfăcase de umăr.

— Vino — spuse ea — dacă vrei s-o mai vezi o dată pe maică-ta. Curînd o aşază în sicriu

O clipă, Branko nu-şi dădu seama ce s-a întîmplat.

— Pe cine ! întrebă el.

— Da' prost mai eşti ! cîrîi femeia uscăţivă. Pe maică-ta !

Branko gemu. A, da, uitase în timpul nopţii : mama lui murise şi trebuia să fie îngropată.

Maică-sa zăcea acum între scîndurile cele negre. Chipul ei nu mai părea atît de străveziu ca în ajun. Un roşu-deschis îi colora obrajii, ceea ce o făcea să arate mai plină, ba chiar aproape vie.

Pacic îşi adusese şi ucenicul, la fel de pirpiriu ca şi stăpînul. Ridicară capacul deasupra chipului Ancăi.

— Uite-o că trăieşte ! strigă Branko şi-i împinse pe toţi la o parte.

Bătrîna Stoiana îl prinse zdravăn de mîini şi, clătinînd din cap, spuse :

— Roşul acela e doar boiala dată de fete pe obrajii maică-ti. Au vrut ca să se ducă frumoasă în cer, aşa cum a fost şi pe pămînt.

Capacul o acoperi pe maică-sa în întregime. Pacic şi ucenicul său bătură cuiele şi duseră coşciugul în biserică.

Bătrîna Stoiana făcu la iuţeală curăţenie, clăti ceştile, mătură pe jos, aşeză patul la locul său ; Branko o ajută.

Pe la prînz veni Elena cu tot felul de pungi, pregăti o supă, mai pregăti una şi seara, apoi îl culcă pe Branko. Astăzi putea să doarmă iar în odaie.

— Ţi-e frică ? îl întrebă ea, întinzînd cuvertura peste el.

Branko clătină din cap. Nu, nu-i era frică.

A doua zi se îngriji Stoiana de el. Îl spălă pe faţă, pe mîini şi pe picioare.

— Să mergem — spuse ea cînd sună de amiază — trebuie să vii şi tu.

Elena şi prietenele ei se şi aflau acolo. Aşteptau în faţa casei. Fata îl măsură cu privirea pe Branko şi, arătînd spre cămaşa lui ruptă şi spre pantalonii cîrpiţi, zise :

— Aşa nu te putem lua.

Bătrîna Stoiana ridică braţele :

— Toate astea le-am văzut şi eu, dar n-are altceva.

Fiindcă nu ştiau cum s-o scoată la capăt, se duseră iarăşi la bătrînul Pletnic. Elena arătă spre băiat :

— Copilul nu poate să vină cu noi la biserică în halul ăsta.

Pletnic luă o priză de tabac, îl răsuci pe Branko de la stînga la dreapta şi de la dreapta la stînga, îşi ţuguie buzele şi zise :

— Într-adevăr, nu poate... Şi, după o pauză, în care timp strănută de mai multe ori, adăugă : Trebuie să rămînă acasă.

— Lighioană ce eşti ! se oţărî Elena, rînjindu-şi dinţii de cal. În iad ai s-ajungi, ce mai tura-vura !

— Da — îi ţinuă isonul şi celelalte — în focul ăl veşnic !

Pletnic rîse dureros :

— Păi mă aflu în iad, mă şi aflu... Şi uite că dracii sar pe mine şi mă pişcă. Da', mă rog, ce vreţi de la mine ?

— Măcar nişte pantaloni ca lumea dă-i băiatului.

Pletnic se uită din nou la Branko :

— Mai degrabă o cămaşă i-ar trebui.

Nevastă-sa, care, alături de burtos, părea şi mai sfrijită ca de obicei şi avea o faţă ca o pară uscată, îşi spuse şi ea părerea :

— Şi o haină ?!

— N-aveţi chiar nimic ? întrebă Elena, tot mai stăruitor.

Pletnic luă iar o priză de tabac :

— Păi să ne uităm şi să vedem...

Cămaşa pe care o căpătă Branko o lăsase acolo un muşteriu în loc de plată. Haina şi pantalonii erau chiar ai lui Pletnic : costumul lui de la prima împărtăşanie. Îl păstrase.

— Ascultaţi ! Imediat după înmormîntare mi le-aduceţi înapoi ! adăugă el şi ameninţă cu degetul.

Trebuiră să grăbească pasul. Cînd ajunseră la biserică, convoiul cu rămăşiţele pămînteşti ale mamei tocmai cotea într-o parte, după ce ieşise prin portalul cel mare. Elena îi împinse pe Branko şi pe Stoiana între coşciug şi preot, iar ea se duse în spate, amestecîndu-se printre muncitoarele de la regie.

Bătrîna îl apucă pe Branko de mînă, acesta însă şi-o trase. Nu, era destul de tare, n-avea nevoie de mîna altuia. Putea să meargă singur după sicriul mamei lui.

Bing-bang, bing-bang ! începură să se legene în acea clipă clopotele, tînguindu-se peste casele şi acoperişurile albicioase ale oraşului.

Bing-bang, bing-bang ! Unul din clopote avea un ton mai adînc decît celălalt. Venea ca dintr-o hrubă, iar celălalt fugea după primul, de-ai fi zis că vrea să-l ajungă din urmă.

Uliţele erau pustii ; soarele stătea ca un jeratic aprins deasupra oraşului şi alungase toată suflarea. Pe maidanul unde se ţinea tîrgul se aflau doar cîţiva catîri, iar un cîine rătăcea prin piaţă de colo pînă colo.

Bing-bang, bing-bang ! Dangătul clopotelor îi scoase totuşi pe vreo doi-trei inşi din casele lor.

Curcin cel burduhănos, cu mînecile albe sumese pînă sus, în nişte pantaloni cenuşii rufoşi, cu o şepcuţă umbrindu-i chipul rotund şi prietenos, ieşi în pragul brutăriei lui. Îşi duse mîinile streaşină la ochi şi căută în sus către turnul bisericii Sfîntul Francisc, unde clopotele se bălăngăneau încoace şi încolo ca nişte pere mici.

Brozovic cel scund, cu amîndouă policarele vîrîte în răscroitura vestei, îşi iţi şi el faţa ascuţită din prăvălia sa cu mărfuri de tot felul şi îşi aţinti privirea în sus.

— Cine-o fi murit ? întrebă Curcin, dîndu-şi şepcuţa pe ceafă.

Brozovic făcu o mutră ca şi cum voia să spună că habar n-are. În aceeaşi clipă îşi repezi iarăşi mutra înainte, ascuţindu-şi-o ca pe-un bot de ştiucă. În apropiere răsunau paşi. Curcin îi auzise şi el.

După cîteva secunde se ivi şi poliţaiul Begovic de pe una din acele ulicioare strîmte şi ceva mai ridicate decît curţile, care străbăteau oraşul Seni asemenea unei reţele încîlcite de canale.

Curcin şi Brozovic îi văzură mai întîi picioarele zdravene, pe care poliţaiul le arunca totdeauna înainte, ca şi cum ar fi fost prea grele pentru el. Apoi se arătă centironul lat, de care atîrna revolverul, zărindu-se la răstimpuri şi mîinile, ce i se bălăbăneau înainte şi înapoi ; în dreapta ţinea bastonul gros de cauciuc, umflat şi negru ca un cîrnat afumat. Pe urmă se ivi vestonul slinos, pe care oricine putea să ghicească ce mîncase Begovic. La gît, vestonul era descheiat dînd la iveală pieptul pîrlit şi păros ca un codru nepătruns.

Abia după ce se arătaseră toate aceste părţi dintr-însul, venea la rînd şi faţa lui Begovic : rotundă şi roşie ca o

pătlăgică, cu nasul atît de turtit, de parcă i-ar fi ars cineva un pumn zdravăn. Sub nas îi atîrnau, de o parte și de alta, o pereche de mustăți negre, pleoștite. Încolo, nu prea mai aveai ce vedea pe obrazul lui lat. Ochii îi erau cu desăvîrșire ascunși sub sprîncene stufoase, în jurul urechilor părul țepos i se zburlea ca la o bufniță, iar cu degetele-i ca niște cîrnați, Begovic tocmai își ștergea nădușeala, care, de sub chipul său cafeniu, se scurgea grăbită pe frunte în pîrîiașe cenușii.

Curcin îi ieși înainte :

— Cine a murit, Begovic ?

Begovic se opri, măsurîndu-l din ochi pe omul care cuteza să i se adreseze. Era brutarul. Ei bine, lui putea să-i răspundă. Lăsă bastonul de cauciuc să se legene :

— Frumoasa Anca. Nevasta lui Babici. O muncitoare de la regie — mîrîi el.

— A lui Milan Babici ?

Begovic încuviință printr-un semn :

— A lui. Acum vin și ei.

De altfel, se și auzeau. O cîntare molcomă și tărăgănată de glasuri subțirele și, la răstimpuri, o voce groasă, desigur a preotului. Pe deasupra acestor voci pluteau încă dangătele celor două clopote. Cel mic aproape că-l ajunsese din urmă pe cel mare. Sunetele se succedau tot mai aproape unul de altul.

„O muncitoare de la regie.“ Brozovic, auzind răspunsul, intră în prăvălie. Pentru o muncitoare la regie n-avea chef să mai zăbovească sub soarele acela dogorîtor.

Convoiul cotea din ulița de unde venise Begovic. De bună seamă, era cel mai sărăcăcios cortegiu funerar pe care bătrînul Seni îl văzuse vreodată. În frunte mergea un băiat, cu veșmîntul alb de ministrant deasupra pantalonilor negri, purtînd prapurul cu sfîntul Gheorghe ucigînd balaurul. După el veneau patru bărbați care duceau sicriul.

Brutarul îi cunoștea pe toți, așa cum cunoștea pe fiecare de-aici. Primul era bătrînul Gorian, un pescar care avea o căsuță într-un golf, ceva mai departe de Seni. Chipul său, încins de-o cunună de păr cărunt, era aspru, dar nu ursuz. Lîngă el mergea tînărul Rista, în straiele lui de pescar :

pantaloni albaştri, o haină de aceeaşi culoare şi, în picioare, nişte cizme înalte. Al treilea şi al patrulea uscătivul acela de Pacic şi ucenicul său. Semănau ca două picături de apă de-ai fi zis că-s fraţi. Pantalonii lui Pacic erau atît de scurţi, că i se vedeau picioarele goale, şi acum fără ciorapi, încălţate cu saboţi grei. Ucenicul părea şi mai sfrijit decît meşterul. Tîra piciorul drept : era mai lung decît stîngul.

Deasupra celor patru, de-a dreptul pe umerii lor, se clătina sicriul. Arăta ca o grindă afumată, iar pe scîndurile groase nu se afla nici măcar o învelitoare sau o cunună. Imediat după sicriu venea sfinţia sa Lasinovic. Greul veşmînt brodat pe care-l purta astăzi stătea ca un clopot mare de aur sub chipul său rotund. Preotul mergea încet, cu pas măsurat, şi cînta litania atît de tare şi de armonios, încît toţi puteau s-o înţeleagă.

În spatele lui mergea Branko, bătrîna Stoiana şi moş Iosip.

Stoiana purta o fustă lungă, cu creţuri, şi o bluză de culoare închisă ; singura-i podoabă era părul său alb ce-i cădea pînă pe umeri. Iosip avea veşmîntul lui de sacristan. Păşea tare încet, şi barba-i lungă tremura căci mersul pe soarele acela dogoritor îl stînjenea din cale afară.

Curcin îl ştia şi pe Branko. Era unul din băieţii care făceau zarvă pe uliţe şi de care, ca şi de mulţi alţii, trebuia să-şi ferească pîinile. Băiatul purta de obicei o cămaşă zdrenţăroasă şi nişte pantaloni rupţi ; astăzi arăta atît de caraghios, încît Curcin trebui să-şi ţină rîsul.

Faţa mică de copil a lui Branko era încadrată de gulerul galben al cămăşii, nespus de mare, peste care atîrna haina neagră a lui Pletnic, cu poalele ce-i ajungeau băiatului pînă la genunchi şi cu mînecile trecîndu-i de vîrful degetelor. Sub haină se vedeau pantalonii, la fel de mari, tot ai lui Pletnic, pe care nevasta acestuia îi prinsese la brîu cu două ace de siguranţă.

Cei doi liceeni, opriţi în spatele lui Brozovic, pe care curiozitatea îl scosese iarăşi din prăvălie, rîseră şi ei cînd îl văzură pe Branko, însă copilandrul, care altă dată i-ar fi ameninţat cu pumnii sau cu o privire mînioasă, nu le auzi rîsul, ci se uita ca împietrit drept înainte.

Begovic se postase ceva mai sus, cam la cîţiva metri mai încolo, unde ulicioara dădea în piaţa de peşte. Sta bine

înfipt, ca şi cum în spatele său ar fi fost sute de inşi pe care trebuia să-i oprească. Pe lîngă aceasta, îşi luase şi o mutră de înmormîntare. Cu ochii larg deschişi, privea ţintă în faţa lui, iar mustaţa, bine netezită, înţepa în stînga şi în dreapta cu vîrfurile ei ca două ace. Chipiul şi-l împinsese pe ceafă, iar braţul cu bastonul de cauciuc atîrna ţeapăn în jos.

Branko şi Begovic nu schimbară nici o privire, deşi de obicei se priveau totdeauna unul pe altul. Branko — cu o anumită superioritate şireată, ştrengărească ; Begovic — cu o uşoară mînie pe chip, ceea ce-l făcea să-şi agite bastonul de cauciuc.

Branko nu le vedea şi nu le auzea nici măcar pe fetele, care, în rînduri largi, mergeau în spatele lui. Toate erau muncitoare la regie şi prietene de-ale maică-si. Nu apucaseră să-şi lepede rochiile lor deschise la culoare, cele mai multe înflorate, şi ca semn de doliu, îşi prinseseră în păr un văl negru ce le cădea pînă la călcîie. Erau fete drăguţe, cu faţa oacheşă sau rumenă, de cele mai multe ori rotundă. Unele plîngeau, altele se îmbrînceau sau şuşoteau între ele.

Nu, Branko nu vedea şi nu auzea nimic. Mergea cu capul plecat, dar ochii săi mari şi larg deschişi priveau încremeniţi sicriul negru, şi cîteodată la umerii largi ai bărbaţilor care-l duceau. Nu se gîndea decît la un singur lucru şi anume : cum se face că merge după un sicriu în care trebuie să stea întinsă maică-sa ?

Cortegiul tăie piaţa mare din port. La dreapta se afla dugheana lui Radic, negustorul de peşte, care îşi vindea marfa dimineaţa şi seara ; acum însă, către amiază, locul de desfacere era pustiu.

Branko simţi că i se moaie genunchii, la fel ca alaltăieri cînd se prăbuşise lîngă patul maică-si şi, mai bucuros, s-ar fi trîntit pe caldarîm. Ca şi atunci, lacrimile îi inundară obrajii.

Bătrîna Stoiana, care păşea alături de el, mare şi fantomatică, îl apucă strîns de mînă, înşfăcîndu-l de încheietură şi apăsîndu-l vîrtos. Aşa îl prinsese şi alaltăieri. Nu jurase el oare atunci să fie la fel de curajos ca şi maică-sa ? Branko îşi înăbuşi hohotul. În aceeaşi clipă, genunchii săi îşi redobîndiră vlaga.

Cortegiul coti îndepărtîndu-se de apă. Drumul urca uşor spre cimitir. Branko îl auzi gemînd pe bătrînul Gorian ; Pacic gîfîia şi el şi îşi tot ştergea năduşeala de pe frunte şi de pe ceafă.

În faţa cimitirului se afla un mic loc deschis. Aici sus dogorea ca într-un cuptor. Aerul greu şi îmbîcsit de praf, mai-mai să-l tai cu cuţitul, ţi se aşeza ca o povară pe umeri şi pe spate.

Sfinţia sa Lasinovic făcu o pauză în cîntarea litaniei. Fetele amuţiră şi îşi trecură batistele peste feţele lor boite ; numai bătrîna Stoiana nu dădea semne de oboseală.

Poarta ţintirimului era deschisă şi cortegiul intră.

— Acolo, în fund — spuse un om care ţinea o lopată în mînă. Am săpat-o aproape de zid.

În cimitir zăpuşeala era şi mai apăsătoare, iar oamenii se grăbeau. Aşezară coşciugul pe o lespede îngustă de piatră. Preotul îl binecuvîntă, apoi sicriul fu din nou săltat în sus şi purtătorii lui o porniră într-acolo unde omul cu lopata săpase groapa.

Era colţul cel mai periferic din micul cimitir. Cimbrul înflorea peste tot ; zvîcneau şopîrle, doi fluturi frumoşi se zbenguiau şăgalnic, însă Branko abia dacă vedea toate astea.

Bătrînul Gorian şi cu Pacic, Rista şi ucenicul tîmplarului lăsară jos, cu luare-aminte, sicriul. Omul cu lopata petrecu două funii pe dedesubtul lui, una la cap, cealaltă la picioare, şi, încet-încet, frumoasa Anca coborî în groapă.

Cînd sicriul se izbi de fund — Branko simţi ca o lovitură în inimă — fetele se apropiară de groapă şi aruncară înăuntru flori şi bulgări de pămînt. Preotul mai binecuvîntă o dată sicriul coborît, apoi plecă împreună cu moş Gorian şi cu Iosip.

Cu toţii părăsiră cimitirul. În faţa porţii, fetele îşi scoaseră vălurile, îşi şterseră lacrimile şi îşi vîrîră nasul în cutiuţele lor cu pudră. Plecă şi Elena împreună cu Rista, Pacic şi ucenicul său. Numai bătrîna Stoiana şi Branko mai zăboveau acolo.

Branko, care în tot acest timp îşi stăpînise cu bărbăţie lacrimile, nici chiar acum nu vedea şi nu auzea nimic şi, de altfel, nici nu voia să audă nimic. Abia cînd bulgării grei se loviră de capacul sicriului, îşi veni întrucîtva în fire. Aşadar, maică-sa zăcea acolo jos, în groapă. Simţea cum

plînsul urcă din nou de la inimă spre ochi, şi băiatului i se puse un nod în gît.

Bătrîna Stoiana îl apucă de mînă.

— Vino — spuse ea — sîntem ultimii.

Ieşi pe poartă şi o luă spre oraş. Dar Branko rămase ţintuit locului. Nu voia să se întoarcă în oraş.

— Mă duc la mare — zise băiatul.

Cu mîna streaşină la ochi, mama Stoiana se uita după el.

— Să te duci negreşit la bătrînul Pletnic — strigă ea în urma lui. Vrea să-şi vadă costumul înapoi.

Băiatul încuviinţă printr-un semn, apoi într-o clipă se şi mistui după zidul cimitirului.

Branko fugi pe o fîşie de ogor pietros, îngrădit, unde creşteau grîu şi leventică miresmată, sări peste un gard de mărăcini şi ajunse în şoseaua largă, umblată şi prăfoasă, care, cu nenumărate cotituri de-a lungul coastei, duce de la Seni pînă la Fiume.

Tăie şoseaua, al cărei colb se depusese ca făina pe picioarele lui, fugi în salturi încă vreo sută de metri şi se urcă pe o stîncă, la marginea mării. Era un stei de piatră înalt pe care creşteau tufe de grozamă şi de ienupăr şi care se ridica falnic între smochini bătrîni. Spălată de talazuri, stînca intra de-a dreptul în apă. De aici puteai să vezi pînă în fund, atît de limpede şi de luminoasă era marea în locul acesta.

Branko se aşeză jos, îşi sprijini capul în mîini şi privi peste ape.

La dreapta se afla insula Krk. De acolo, insula se vedea ca o îngrămădire de pietre, întinsă şi golaşă, care, de la Seni, ajungea pînă sus, la Fiume. Privită de pe mare, apărea ca un ostrov încîntător, presărat cu multe sate mărunte, cu măslini, piersici şi caişi, cu colibe de pescari, cu vile şi avînd un ţărm minunat.

La stînga se afla insula Rab, mai cenuşie, mai mică şi mai puţin arătoasă decît insula Krk, iar între ele marea. Se stîrni un vînt uşor. Bătea dinspre insule şi încreţea faţa albastră a mării, care, dintr-o dată, fu dăruită cu sute de cununiţe albe de spumă.

Un vultur zbură peste întinderi. Se lăsă glonț pe apă și, cît ai clipi, se înșurubă iar în văzduh. Apoi se opri plutind în azur, ca un fluture mare, cu aripile desfăcute.

Băiatul căță în sus către el. Ce singură stătea pasărea acolo în înălțimi ! Singură întocmai ca și el. Și deodată îl podidiră lacrimile.

Da, nici măcar tată nu avea Branko în acea clipă.

Adesea trecea un an, ba chiar doi, pînă să-l vezi pe Milan cel înalt și subțiratic ivindu-se în port, cu chica lui neagră și lucioasă și cu ochii săi scînteietori. De obicei sosea cu vaporul, însă venea și pe jos, pe vechea șosea dinspre Fiume sau pe cărarea ce cobora în serpentine din munți. Dar chiar și atunci cînd se ivea, nu rămînea multă vreme.

Dinspre mare sufla un vînt puternic, izbindu-l pe băiatul care plîngea. Branko se opri din plîns, își trecu mîna peste fața-i înlăcrimată și căzu pe gînduri.

Îl văzuse pe taică-său numai de cinci ori. Prima dată, cînd avea doi ani, apoi la trei, la șase, la nouă ani, iar ultima oară picase tocmai de ziua copilului.

De cîte ori sosea, Milan Babici intra mai întîi în cafeneaua burduhănosului de Pletnic, cînta un cîntec la vioară și cerea să-i aducă vin de-ăl negru.

— A venit Milan ! A venit Milan ! Cîntă la vioară în local la Pletnic burtosul ! se răspîndea ca un foc vestea prin tot tîrgul.

Curcin își lăsa aluatul în voia Domnului și alerga într-un suflet. Brozovic se ruga de clienți să nu se supere că el se duce să-l asculte pe Milan. Cizmarul azvîrlea într-un ungher cizma la care tocmai ciocănea și dădea fuga la Pletnic. Tomislav, fierarul, se înființa cu ucenicii lui, moș Iosip se oprea în fața ușii, așijderea și preotul sau doctorul Skalek, dacă se nimereau să treacă pe-acolo, și toți îl ascultau pe Milan.

Negustorii povesteau mușteriilor, precupețele slujnicelor și, pînă suna clopotele de amiază pe la toate bisericile, se afla și la regie că a venit Milan, ajungîndu-i la ureche și frumoasei Anca.

Mama lăsa deoparte tutunul tăiat mărunt, care stătea dinainte-i în mormane uriașe, zvîrlea cît colo halatul de lucru, rupea vreo doi trandafiri de lîngă un gard și-l căuta pe Milan. Ba nu, mai întîi îl căuta pe el — pe chipul lui

Branko, în ciuda lacrimilor, înflori un zîmbet. Branko își amintea prea bine cum maică-sa îl trăgea din ungherul unde el tocmai se juca, îl spăla frecîndu-i zadarnic fața, gîtul și mîinile, apoi îi punea o cămașă curată și, în cele din urmă, se duceau amîndoi să-l caute pe taică-său.

Milan însă de mult nu mai era la Pletnic. Cînta prin diferite localuri din Seni : își mînuia arcușul la „Hotel Adria", zicîndu-i un cîntec-două în fața lui Merculin, mai cînta pentru clienți la cafeneaua „Nehai", pentru doctorul Ivekovic, primarul orașului, pentru văduvă la „Hotel Zagreb" sau pentru țărani și lemnari în vreuna din cîrciumioarele mărunte din dosul catedralei. Îi cînta fiecăruia ceva la vioară, apoi fiecare cinstea cu scripcarul un pahar de vin sau un rachiu, urîndu-i din inimă bun venit ca unui fiu rătăcitor.

— Milan ! striga mama cînd, în sfîrșit, da de el.

— Anca ! răspundea tatăl și o cuprindea cu brațele lui mari și zdravene, sub care micuța Anca aproape că dispărea.

Apoi venea rîndul lui Branko să fie arătat și admirat.

— Așa — spunea tatăl — va să zică tu ești Branko. Ce băiat gigea se face el ! Părul, mîinile, ochii, totul leit ca la mine, leit-poleit.

Îl înșfăca, ridicîndu-l în sus, și-l săruta pe gură și pe obraji.

La început, Branko se temuse de bărbatul acesta voinic, cu barba neagră, care-l zvîrlea în văzduh. Ba prima oară chiar plînsese, însă taică-său își trecuse barba țepoasă peste obrazul lui, îl gîdilase și rîsese pînă ce-l făcuse și pe Branko să rîdă cu el.

Ultima dată îl întrebase : „Tu știi să ții o vioară în mînă ?" și-i pusese cu băgare de seamă vioara lui în mîini.

S-o țină, știa el, ba chiar și să piște strunele cele subțiri sau să tragă cu arcușul peste ele, dar încolo habar n-avea de nimic.

— Restul las c-ai să-nveți tu — îl mîngîiase taică-său. Hai acum !

Intraseră cîteșitrei într-o cafenea, iar Branko băuse vin dulce, miresmat, mîncase prăjituri cu sirop cleios, bomboane rotunde și, cînd și cînd, primise cîteo sărutare. Apoi se duseseră la Brozovic, și omulețul cu mutră de vulpe, care, ori de cîte ori îl vedea pe Branko, îl ocăra, se arătase slu-

garnic în faţa lui Milan, iar Branko trebuise să-şi smulgă de pe el cămaşa cea veche şi căpătase una nouă, ba fusese nevoit să-şi scoată şi pantalonii rufoşi, rămaşi prea mici, iar Brozovic alesese alţii mai largi şi mai arătoşi ; ultima dată căpătase o şapcă vărgată, un briceag şi o cingătoare.

Pentru cîteva ceasuri, Branko ştia ce minunat lucru e să ai un tată, şi încă unul pe care toată lumea îl admiră şi care cu toţi trebuie să cinstească un pahar de vin.

Dar bucuria nu dăinuia mult, doar cîteva ceasuri, ba curînd Branko n-o mai vedea nici pe maică-sa. Nu era nici la regie, nici la prietena ei. O căuta şi întreba de dînsa pretutindeni, dar n-o găsea nicăieri : dispăruse parcă luată de vînt.

Cîteva săptămîni ea bătea drumurile împreună cu taică-său, împărtăşind viaţa lui liberă, lipsită de griji. Tatăl cînta la vioară în vreo cafenea sau în vreo sală de dans, apoi se călătoreau mai departe, dormeau prin tufişuri, se hrăneau cu ceea ce găseau ori cu ce li se dăruia şi se scăldau în mare.

Niciodată Branko nu o căuta vreme îndelungată pe maică-sa. Ba chiar şi uita că avusese o mamă : se ducea la prietenii lui, se făIea cu lucrurile sale noi şi cu cele dăruite de taică-său.

În locul maică-si, Elena îi dădea cîte o bucată de pîine, peşte uscat sau o farfurie de supă, iar dacă-i mai era foame, se găsea totdeauna în Seni cîte ceva de îmbucat : un castravete, ceva pătlăgele roşii sau vreun măr. Numai că trebuia să fie cu ochii-n patru ca să nu-l înhaţe Begovic.

Ultima dată, maică-sa se întorsese din cale afară de obosită. Arăta palidă şi tuşea.

Elena a întrebat-o :

— Ce ai tu, Anca ?

Ea a rîs :

— A, nimic. Era cam rece sub pomi. Trece şi asta.

Dar n-a trecut. Ghiduşul doctor Skalec, care veşnic mesteca zahăr-candel, îşi ţuguia buzele şi făcea o mutră îngrijorată. Mama n-a mai putut să se ducă la regie, a fost nevoită să stea în pat. Dar nici în pat nu se înzdrăvenea. Tuşea tot mai rău şi într-o zi a scuipat sînge.

Acum era moartă şi zăcea în micul cimitir al oraşului, închisă în sicriul cel negru. Fetele aruncaseră pămînt deasupra ei, iar taică-său nu ştia nimic.

Unde era el oare ?

Pesemne că-i mînuia arcuşul undeva prin lume, şi rîdea, şi era voios, şi nici prin gînd nu-i trecea că Anca murise şi că Branko sta singur pe ţărmul mării.

Băiatul se plesni peste faţă, acoperindu-şi-o cu mîinile, se trînti pe piatra cea albă şi începu să plîngă.

Deodată i se păru că-l vede pe taică-său, auzi vioara, auzi fiece sunet. Şi aceea care, urmîndu-l, venea către el nu era oare maică-sa ? Nici vorbă că ea era. Mergea repede, tot mai repede. Îl ajunse pe taică-său, îi cuprinse gîtul cu braţele şi porniră împreună. Rătăceau printr-o vale întinsă. Migdalii erau în floare şi mirosea a cimbru şi a levănţică. Branko se uita după ei. Maică-sa ridică braţele în sus, aşa cum făcea cîteodată cînd era nespus de fericită, iar tatăl său cînta la vioară marşul care-i plăcea lui Branko.

Branko se înveseli. Toată durerea şi toată restriştea se risipiră. Nici mumă-sa nu mai arăta bolnavă, era iarăşi frumoasa Anca, aceea pe care el o iubea, pe care toţi o iubeau, nu Anca cea slabă, palidă, care-l făcea să plîngă.

Băiatul fu scuturat de-un fior de frig. Îşi trecu mîinile peste ochi. Să fi dormit oare ? Totul să fi fost doar un vis ? Se aşeză şi privi marea.

Între timp se întunecase de-a binelea. Valurile se învolburau negre-verzui. Departe, spre miazăzi, erau roşii, căci răsfrîngerea soarelui, care tocmai scăpătase dincolo de munţi, mai dăinuia ca o văpaie deasupra cununilor de spumă. Branko nu mai văzuse nicicînd asemenea privelişte. Apa ardea. Se apropia un vapor. Semăna cu un peşte uriaş, care, cu ochii săi mari, scînteietori, urcase din adînc, iar acum plutea încet, cu luare-aminte, peste valurile incendiate.

Un fior de frig şi mai puternic îl scutură pe Branko. Sufla bora, vîntul rece, tăios, uscat şi rău, care adesea vuia ca un vifor deasupra ţinutului, secătuind totul, nimicind florile, aplecînd pomii, vîntul de care toţi se temeau — ţărani, pădurari şi pescari.

Băiatul sări în sus. Îi făgăduise bătrînei Stoiana că se va duce la Pletnic cel burtos. Da, trebuia să-şi ia rămas bun de la faleza lui, de la mare, de la chipul maică-si şi de la năluca tatălui.

Trecu din nou pe lîngă micul cimitir. Unele cruci întreceau zidul în înălţime, de asemenea şi o Fecioară, dar el nu intră în ţintirim. Nu mai avea ce căuta acolo. Mama lui nu zăcea în groapa întunecoasă, între scîndurile negre: nemaiputînd să îndure strîmtoarea aceea, îi ieşise lui Milan al ei în întîmpinare, iar acum rătăceau împreună pe undeva prin lume.

De astă dată intră în oraş venind dinspre cîmpie printr-o poartă îngustă zidită în vechiul zid, se afundă în uliţele, care aici erau mai înguste decît jos, la mare, iar o clipă mai tîrziu trecea pe lîngă biserica Sfîntul Francisc. La cîţiva paşi de-acolo se afla şi cafeneaua lui Pletnic.

În încăperea lungă, îngustă şi nu prea înaltă o lampă răspîndea o lumină puternică. Branko intră. Pletnic sorbea un rachiu, iar nevastă-sa bea şi ea unul. Mai erau acolo moş Iosip şi alţi doi bătrîni, iar în spatele lor, lîngă peretele igiasios, văruit, şedeau la o masă bătrîna Stoiana şi Elena.

— Bună seara! zise Branko.

— Iacătă-l pe dezertor. Mai e întreagă haina? Pletnic ieşi de după tejghea, îi smulse băiatului haina şi o cercetă la lumină.

— Nu i-am făcut nimic — răspunse Branko.

— Nici nu te-aş fi sfătuit să-i faci ceva. Cincizeci de ani am păstrat-o ca pe ochii din cap.

— Acum unde rămîne băiatul? întrebă moş Iosip.

Pletnic ridică privirea. Simţea el fără doar şi poate că întrebarea i se adresa lui.

— Ştiu şi eu? mormăi negustorul.

— Ei! exclamă sacristanul, netezindu-şi barba. Pînă azi a avut şi el un culcuş la maică-sa.

Pletnic îşi arcui spinarea ca un pisoi:

— Pînă azi, dar de azi înainte nu mai are. Şi aşa, Anca mi-a rămas datoare cu chiria pe două luni, pentru ea şi pentru el.

— Ai dreptate, dar patul tot e liber, nu ? întrebă sacristanul cu îndărătnicie.

— S-a ocupat chiar azi după-masă — bodogăni burtosul. S-a mutat o prietenă de-a Elenei.

Elena întări spusele lui :

— Am luat-o eu să stea cu mine. Altminteri mi-e frică în odaie.

— Totuşi undeva trebuie să stea şi copilul ! Este ? şi moş Iosip duse paharul la gură.

Un răstimp se lăsă tăcerea în cafeneaua cea mică. Toţi se uitau la Branko, iar Branko se uita la ei. Nu se gîndise de loc unde să mîie. Da, de cînd murise mama, nu mai avea cămin. Rămase cu ochii pironiţi la burtosul de Pletnic.

Pletnic se încovoie sub privirea băiatului.

— Nu te uita aşa la mine — mîrîi el tare. N-am nimic de dat. Apoi se întoarse către ceilalţi : De grijă să-i poarte pezevenghiul ăla de Milan !

— Aşa ! croncăni bătrîna Stoiana din ungherul ei. Iată-l pe Milan dintr-o dată pezevenghi, dar pînă mai ieri ţi-era cel mai bun prieten !

— Pînă mai ieri — bombăni negustorul — nici fiu-său nu trăia pe buzunarul meu.

— Dar încăperea în care a dormit alaltăieri, nici aceea nu mai e liberă ? întrebă Elena.

Pletnic clătină din cap :

— A fost ocupată azi-dimineaţă de un pădurar.

— Păi mai are şi-o bunică — îşi dădu cu părerea bătrîna doamnă Pletnic, întinzînd capul peste tejghea.

Negustorul se plesni vîrtos peste coapsele-i zdravene :

— Bătrîna Kata ! Bătrîna Kata !

Era nespus de fericit că nevesti-si îi trecuse prin cap asemenea gînd.

— Nu s-ar putea spune că acolo l-aşteaptă pe copil raiul — se împotrivi Iosip.

— Tot e mai bine să stai sub un acoperiş decît să n-ai nimic. Pletnic se aplecă spre Branko : Tu ştii unde locuieşte bunică-ta ?

Branko clătină din cap. Burtosul îl lămuri :

— Traversezi piaţa şi pe urmă o iei în sus pe alee. Acolo unde se face al doilea drum la stînga, mai ai de mers încă

trei-patru sute de metri şi dai de coliba ei. Hai, pleacă chiar acum, pînă nu se-ntunecă de-a binelea.

După lunga-i cuvîntare, Pletnic ieşi de după tejghea, îl luă pe Branko de mînă şi, mai înainte ca băiatul să-şi dea seama, ba chiar mai înainte de a-şi lua rămas bun de la Elena sau de la vreunul din ceilalţi muşterii, burtosul îl şi scosese din local.

Pletnic îl îmbrînci uşor :

— Hai, fugi ! Să n-ajungi prea tîrziu, că altfel bătrîna nu-ţi mai dă drumul în casă...

Capitolul 2

Bătrîna Kata şi coliba ei

Branko mai privi o clipă lumina prietenoasă a lămpilor, apoi trînti uşa cu zgomot. Se întunecase. Din stînga cădea răsfrîngerea unui felinar, deasupră-i pluteau cîteva stele.

Branko o luă la trap. Să se ducă la bătrîna Kata ? Îl auzea aievea pe Pletnic spunîndu-i acest lucru.

O singură dată o văzuse pe bătrînă, aşa, în treacăt. Se ivise jos în port, înaltă şi fantomatică, pe cînd el se ducea cu maică-sa la piaţa de peşte. Anca se oprise :

— O vezi colo pe bătrîna aceea înaltă ?

Branko încuviinţă printr-un semn.

— Asta-i bunică-ta.

Holbase ochii cît cepele :

— Vai, ce neagră e şi ce rea trebuie să fie !

Anca îl strînse pe băiat lîngă ea :

— Chiar aşa şi este. Lumea spune că ar fi vrăjitoare.

El ridică privirea spre maică-sa :
— Ce-i aia „vrăjitoare“ ?
— Una care dorește răul tuturor.
— Și nouă ?
Anca rîse, însă rîsul ei nu mai răsuna atît de limpede ca altă dată :
— Mai ales nouă.
La vrăjitoarea asta trebuia să se ducă el. Se strecură încet pînă jos la chei. Aici era mai lumină. Toate lampioanele fuseseră aprinse și un furnicar pestriț mișuna lîngă apă.
Tot Seni-ul se grămădise acolo. Vreo doi pădurari vorbeau între ei. Prin fața cîrciumioarelor hoinăreau cîțiva marinari. Se mai aflau prin preajmă și țărani de pe la sate. O droaie de pescari se tot împingeau prin mulțime. Mulți liceeni umblau teleleu de colo-colo. Niște fete chicoteau tare. Cîteva muncitoare de la regie se plimbau ținîndu-se la braț. Alți cetățeni ieșeau de prin casele lor. Vreo doi-trei soldați se înființară și ei.
Se auzi un șuierat. Sosea vaporul poștal de la Fiume. Fu pusă pasarela, și cîțiva pasageri și muncitori își croiră drum prin mulțime. În frunte mergea un englez, cu o șapcă mare, cadrilată. După el veneau doi italieni, pe care-i recunoșteai după felul lor de a vorbi tare. Următorii erau de bună seamă nemți. Muncitorii purtau veșminte ponosite peste cămășile lor rupte, iar hainele atîrnau pe ei. Țăranii aveau pe cap berete mici, roșii, cu canafuri negre și lungi ca niște cozi de cal.
Portarii micilor hoteluri se repezeau înaintea călătorilor și strigau fluturîndu-și șepcile : „Hotel Adria“, „Hotel Zagreb“, „Hotel Nehai !“
Branko se opri. Pe portarul de la „Hotel Zagreb“, cu pantalonii lui albi, marinărești, și cu haină albastră, îl cunoștea. Era un vienez, se numea Ringelnatz și avea o mutră posacă.
Italienii se duseră la „Hotel Adria“, nemții la „Hotel Nehai“. Ringelnatz luă valiza englezului și porni înaintea lui.
În urma pasagerilor, mulțimea își uni din nou rîndurile. Branko se mai uită o dată la vapor. Pasarela fu ridicată,

iar micul vas se puse în mişcare, îndreptîndu-se spre insula Rab.

Branko se răsuci pe călcîie, luînd-o pe urmele lui Ringelnatz.

În piaţa de peşte, două femei făceau curăţenie în gherete. Radic îşi căra toată marfa într-o căruţă. Dinaintea farmaciei stătea bătrînul Homolic, arătîndu-şi burta şi salutîndu-şi toţi cunoscuţii.

La „Hotel Adria" cînta o orchestră de ţigani. Cînta de răsuna strada, iar primul viorist îşi zbănţuia cîrlionţii încoace şi încolo, de parcă ar fi cîntat cu ei, nu cu arcuşul.

Aici, lumea se îngrămădise şi mai dihai decît pe ţărmul mării. Branko zări în mulţime două muncitoare de la regie care fuseseră la cimitir. La amiază mai aveau ochii scăldaţi în lacrimi, dar acum erau rumene ca nişte păpuşi. Ba în lumina albă a lampioanelor electrice feţele boite le luceau de-ai fi zis că-s date cu ceară. Patru marinari se luară agale după ele, aruncîndu-le o glumă-două, iar fetele rîdeau tare, pline de voie bună, aşa cum rîsese odinioară şi maică-sa.

Pacic, tîmplarul, se afla şi el acolo. Subţire ca un plai-vas şi cu haina ruptă, stătea lîngă ucenicul său. Se aşezaseră amîndoi în spatele muzicanţilor şi dădeau de duşcă nişte vinişor de-ăl negru.

Chiar lîngă orchestră se înfipsese Begovic. Faţa lui ca o pătlăgică roşie se înălţa din gulerul ţeapăn al uniformei ; poliţaiul trăgea chiorîş cu ochiul, iscodind pretutindeni în căutarea unei prăzi. Cum vedea vreun copil care nu era de pe-acolo, sărea la el, vînturînd bastonul de cauciuc. Chiar şi aşa beat, se pricepea să-i atingă pe cei pe care-i ţintea. Şi pe toţi care se opriseră locului îi silea să plece.

— Sau te-aşezi la masă, sau îţi vezi de drum ! poruncea el, iar pe tînărul Rista îl pocni în umăr.

— Că n-o să ne interzici să stăm pe loc ! protestă vlăjganul de pescar. Ăsta, doară, e pămîntul lui Dumnezeu.

— Da, însă nu cînd e muzică — şi Begovic trimise un damf de rachiu drept în obrazul ars de soare al tînărului pescar. Cînd cîntă muzica, toată strada e a patronului şi a muzicanţilor.

— Nu cumva spui asta, fiindcă patronul te-a cinstit cu un rachiu ? întrebă Rista, rîzînd.

— Vorbă să fie, numai cu unul ! cîrîi cizmarul cel cocoşat, care şedea în spatele lui Pacic. Apăi numai de cînd sînt eu aici, Marculin i-a dat vreo şase.

Se oprise şi Branko. Dar iată că Begovic îl şi dibăci. Îl lăsă pe pescar în plata Domnului şi sări la băiat.

— Ce faci aici ? zbieră poliţaiul, şi băiatul simţi bastonul mîngîindu-i spinarea.

— Mă duc la bunică-mea — răspunse Branko, dînd să plece.

Begovic însă îl înşfăcase de umăr şi-l ţinea vîrtos.

— Parcă mai te-am văzut eu astăzi ? pufăi el, cu ochii scăpărînd fulgere. Se gîndi o clipă : A, da, azi au înmormîntat-o pe maică-ta. Ochii mici ai poliţaiului se tîrîră la loc în găvanele lor : Ei, hai, du-te ! De-aia n-am să te altoiesc mîine — mormăi el şi-l îmbrînci pe băiat făcîndu-i vînt în prima uliţă.

Pe-aici trecuseră cu sicriul azi la amiază. De la el din prăvălie Brozovic trăgea hoţeşte cu ochiul. Curcin îşi aşezase o bancă dinaintea uşii ; şapca se afla alături de el, iar faţa lui buhăită şi plină de făină, faţă de brutar, părea în întuneric şi mai albă decît la lumina zilei.

Zarzavagiul sta pe vine în pragul casei sale, cu vreo doi-trei vecini, în picioare, lîngă el. Vorbeau între ei sau zvîrleau cîte o glumă muncitoarelor de la regie, soldaţilor şi marinarilor.

Cei interpelaţi rîdeau şi nu rămîneau datori cu răspunsul. În clipa cînd muzica nu se mai auzea, cîntau fetele. Se mai alăturară cîntecului şi cîţiva flăcăi. Da, toţi erau voioşi, numai Branko se furişa pe lîngă ei ca un cîine de pripas.

Din jos, dinspre biserică, venea sfinţia sa Lasinovic. Îşi lepădase veşmîntul fastuos şi îşi pusese un veston negru şi o pălărie neagră de pai, cu boruri largi. Alături de el mergea doctorul Skalec şi mesteca zahăr-candel. Branko mai-mai să nu-l recunoască, deoarece doctorul strîngea la piept o servietă, aşa încît nu i se vedea vesta albă. Vreo doi prie-

teni de-ai lui Branko se strecurară în spatele medicului şi, cu toate că acesta se afla în tovărăşia preotului, începură să cînte :

Minunat ni-e doctoraşul,
Are-o vestă cum e caşul
Şi-o rotundă pălărie.
Boli să vindece el ştie.

Prind ologii iar să sară,
Iată că şi muţii zbiară.
Sănătoşii doar nu scapă :
Doctorul îi bagă-n groapă.

Lui Branko îi veni să rîdă. Acum patru zile cîntase şi el împreună cu dînşii cîntecul pe care îi învăţase cizmarul cel cocoşat, drept răzbunare că nevastă-sa murise, deşi mai-nainte îl chemase pe doctorul Skalec. Băiatul vru să se alăture prietenilor lui, dar aceştia amuţiră cînd îl văzură şi se traseră sfioşi la o parte, aţintindu-l cu privirea. „A, da — gîndi Branko — ştiu că maică-mea a murit, şi de-asta sînt atît de sfioşi. Ei, dar trebuie să mă duc la alde bunică-mea" — şi coti iar la dreapta.

La „Hotel Zagreb" instalaseră un pian pe stradă. Un tînăr cînta la vioară şi o fată îl acompania. Jur împrejurul muzicanţilor, la nişte măsuţe, şedeau clienţii. Nu era însă lume de rînd, ca la „Hotel Adria", ci oamenii „cei mai de vază" din Seni.

La prima masă şedeau, sfidător de proeminenţi, nişte ochelari mari pe chipul prelung şi palid, prelungit şi mai mult de o ţăcălie, al doctorului Ivekovic, primarul Seni-ului. În faţa lui sta ghemuit, gros, pleşuv şi diform ca o broască umflată, domnul Kukulic, directorul pescăriilor din Seni.

La masa următoare puteau fi văzuţi Karaman, bogătaşul, Dunicik, morarul cel burduhănos, şi impozantul Smolian, inginerul silvic al ţinutului, pe care unii, din pricina asprimii lui, îl botezaseră Smolian cel rău, iar alţii, din pricina chipului său palid, cu trăsături energice, îi spuneau Smolian cel frumos.

Celelalte mese erau ocupate de ofiţeri, de funcţionari la regie şi de cîţiva vilegiaturişti. Pe toate mesele se afla mîncare şi băutură. Mirosea a cotlet de berbec la grătar. Branko trase în piept mirosurile îmbietoare ; îi era foame, dar nimeni nu i-ar fi dat nimic.

Lumea se îngrămădise şi aici pe-afară, alcătuind un zid gros. Erau meşteşugari cu nevestele şi fetele lor, care priveau pe deasupra tufelor înalte de iasomie, sădite în hîrdaiele aşezate în jurul meselor. Prin piaţă se fugăreau liceenii. Le necăjeau pe fete, ba mai scoteau şi chiote.

Patroana strigă „Linişte!" Umblînd pe două cărări, Begovic se şi înfiinţă în spatele băieţilor, însă fiindcă printre liceeni îl zări şi pe fiul primarului, se mulţumi doar să ridice ameninţător bastonul de cauciuc.

Branko intră în piaţa cea largă, pavată cu plăci mari şi pătrate de piatră, căreia toţi îi ziceau „Clinia". Era un patrulater impunător în care se vărsau, ca nişte cursuri de apă, diferite străzi şi uliţe.

La stînga, moş Tomislav, fierarul, mai ciocănea încă la o potcoavă. Vizavi se înălţa marele palat episcopal. Peste drum era liceul. La lumina puternică a lămpilor, totul arăta alb şi lustruit, ca spălat.

Trecînd pe lîngă străvechea fîntînă, Branko îşi muie mîinile în apa răcoroasă, aşa cum făcea totdeauna cînd dădea pe-aici, apoi şi le vîntură prin aer, ca să se zvînte.

În partea aceasta a pieţei nu se vedea ţipenie de om. Un măgar sta priponit în dosul fîntînii. Un cîine se străduia pentru a nu ştiu cîta oară să se apropie de el, însă măgarul zvîrlea din copite şi cîinele sărea repede înapoi. Băiatul îi privi un răstimp pe amîndoi, apoi îşi văzu de drum.

Se strecură pe lîngă palatul episcopal, coti prin vechea poartă şi intră în aleea largă care lega bătrînul oraş portuar cu hinterlandul croat.

Dincolo de poartă se sfîrşea şi Seni-ul. În faţa lui Branko se desfăşura doar şoseaua, flancată de o parte şi de alta de platani semeţi. Frunzişul copacilor alcătuia o boltă atît de compactă, încît lumina lunii nu răzbătea printre frunze. În apropierea copacilor se aflau nişte ziduri

înalte ; mai departe, grădinile urcau pînă sus în munţii ce încadrau oraşul ca un chenar ; prin grădini se zăreau şi case, dar erau goale sau locuite doar cîteva luni pe vară.

Branko se strecură în întuneric ca într-o gaură. Nu era fricos, deşi se afla singur cuc pe nesfîrşita şosea întunecoasă. Privea mereu la stînga. Pletnic îi spusese s-o apuce pe al doilea drum la stînga. Însă trebuia să se ţină foarte aproape de zid, să meargă de-a lungul lui pentru a dibui locul unde cotea drumul, într-atît de nepătrunsă era bezna sub copaci.

Cărarea îngustă urca mai înainte pieptiş printre grădini, apoi se despletea în şerpuiri către o văgăună adîncă.

Se făcu din nou lumină. Branko desluşi cîteva pietre aşternute de-a curmezişul drumului, nişte tufişuri de ienupăr, o tufă înaltă de grozamă, doi măslini şi vreo cîţiva smochini bătrîni.

Privi înapoi. Mersese pe puţin cinci sute de metri, însă coliba nu voia să se-arate de fel. Deodată văgăuna făcu o cotitură, şi chiar acolo, unde părea să-i fie capătul, se înălţau, negre şi ameninţătoare, cîteva tufişuri, iar în dosul lor pîlpîia o lumină.

Branko se apropie la trap. Nu, nici acum nu-i era frică, deşi inima îi bătea să-i spargă pieptul. De bună seamă că bunică-sa era vrăjitoare, iar mama se temuse de dînsa. Ei, la urma urmei, de ce să nu încerce ? În cel mai rău caz o să-l zvîrle afară, după care nu-i rămînea decît să facă degrabă cale întoarsă în oraş şi să-şi caute un adăpost unde să doarmă : fie jos, la mare, fie în vreo casă nelocuită.

Coliba stătea lipită de-a dreptul de stîncă. Zidurile erau durate din bolovani grei, pînă şi acoperişul fusese întocmit din lespezi de piatră, susţinute de grinzi puternice. Lîngă colibă se mai afla o clădire, în spatele căreia se îngrămădeau mormane de lemne.

Lumina pe care o zărise Branko se strecura printr-o ferestruie îngustă. O uşă, însă, la care să bată şi pe unde să intre nu vedea. Trebui să facă înconjurul casei. Uşa era tăiată chiar în peretele înalt de stîncă şi avea un ciocan greu de fier.

Branko îl ridică, apoi îi dete drumul.

— Hei ! Hei !

Băiatul auzi o voce limpede şi stridentă.

— Cine-i acolo ? întrebă în acelaşi timp o altă voce, mai subţire, mai ascuţită şi mai veninoasă.

— Ha, ha ! se desluşi iarăşi glasul cel limpede. O fi poate bunul unchi Iacova...

— Lua-te-ar dracu să te ia ! bodogăni celălalt glas, de astă dată mai tărişor, însă glasul cel limpede izbucni într-un hohot de rîs şi mai vîrtos.

Branko, care luase cu mirare seama la toate astea, începu să se cam îngrijoreze. Iată însă că cineva îşi tîrşi picioarele prin colibă, un zăvor fu tras şi uşa se deschise.

— Un copil — rosti vocea ascuţită. Hai intră înăuntru !

— Nu, este bunul unchi Iacova — o contrazise cealaltă voce, şi în aceeaşi clipă răsună iarăşi hohotul de rîs.

— Ei, hai şi intră odată dacă vrei să intri, şi mai cu seamă închide uşa după tine ! îi porunci prima voce şi băiatul făcu întocmai.

Uşa dădea într-o încăpere mare, sărăcăcios luminată de focul din vatră.

Abia acum văzu Branko cine-i vorbise : era bătrîna Kata, bunică-sa. La lumina focului el zări mai întîi o momîie lungă-lungă şi jigărită ; în clipa aceea ea trecu pe lîngă vatră şi băiatul îi văzu faţa.

Bătrîna Kata semăna într-adevăr cu o vrăjitoare. Chipul ei era îngust ca o felie, pielea crîmpoţită îi atîrna într-o parte şi-n alta pînă sub bărbia-i adusă, iar nasul ascuţit stătea înfipt ca o săgeată între ochii săi mari, cu sticliri roşietice. În viaţa lui nu mai văzuse Branko un nas atît de mare, îngrozitor de mare. O cîrpă neagră, de sub care ţîşneau lungi şuviţe de păr, galbene şi albe, îi ascundea toată faţa Otrepe negre atîrnau şi de pe trupu-i lung şi uscat, iar din trenţele acelea ieşeau, spînzurînd în jos, mîinile slabe şi ciolănoase cu degete aşijderea, care, asemenea unor gheare, ţineau strîns un ciomag zdravăn ce-i slujea bătrînei drept reazem.

Dar pînă să-şi vină Branko în fire din spaima lui, cealaltă voce se făcu din nou auzită :

— Nici vorbă, este bunul unchi Iacova, nici vorbă... — şi-n aceeaşi clipă se porni iar pe rîs.

În începere, glasul acela răsuna şi mai limpede; şi mai puternic decît afară, la uşă, iar Branko mai bucuros ar fi luat-o la sănătoasa, pînă într-atît rîsul ăsta îi îngheţa măduva în oase.

— Da' mai taci odată, lighioană afurisită! răcni bătrîna şi, înşfăcînd strîns ciomagul, îl vîntură undeva prin aer.

Urmărind direcţia ciomagului, Branko descoperi, în sfîrşit, că vocea nu aparţinea nicidecum unui om, ci unui papagal, care stătea, mare şi înfoiat, pe o stinghie deasupra vetrei. Ţopăind, pasărea se trase înapoi, ferindu-se de bîta bătrînei, şi rîse şi mai dihai.

Mirat, băiatul încremenise cu privirea aţintită în sus la papagal, cînd ciomagul bătrînei îl atinse, de loc dezmierdător, pe umăr şi momîia cea lungă mîrîi:

— Ai să catadicseşti odată să-mi spui de ce-ai venit?

Băiatul îşi luă inima în dinţi şi îngăimă:

— Eu sînt Branko...

— Ai mai auzit una ca asta, Koko? se adresă papagalului bătrîna. Intră în casă şi spune că-l cheamă Branko. Păi în Seni sînt sute de-alde Branko.

Băiatul se apropie un pas:

— Eu sînt Branko al Ancăi.

— Anca, Anca... — mormăi bătrîna, învîrtind ciomagul în mînă. Păi şi de-alde Anca ştiu vreo duzină.

— Tatăl meu este Milan — o ţinu Branko vitejeşte. Dumneata eşti bunica mea.

— Hi-hi! chicoti bătrîna, care între timp se aşezase pe un scaun mare lîngă foc, dar care acum se ridică iar în picioare. Fiul lui Milan — zise ea, privind în sus spre papagal. Uite c-ai avut dreptate, jivino! E grozav cum simte el sîngele neamului! Ha-ha! rîse ea din nou.

S-ar fi zis că papagalul înţelesese cuvintele bătrînei, căci ţipă din răsputeri:

— Nici vorbă, nici vorbă, este bunul unchi Iacova...

Bătrîna îi răspunse:

— Chiar Iacova nu-i el. E însă nepotu-său — apoi, adresîndu-se din nou băiatului, continuă: Şi, mă rog, ce pofteşti de la mine?

— Maică-mea a murit.

— Eu l-am dăscălit destul pe Milan. I-am spus într-una să-şi ia un brad, nu un piersic. Pe mumă-ta, se vedea cît de colo că o suflă cel dintîi vîntuleţ.

— Ei zic că a murit de oftică — se împotrivi Branko.

— Tot un drac e. Nişte prăpădiţi ca ăştia mor de orice boală.

Se ghemui pe scaun şi, cu ciomagul în mînă, se apucă să zgîrie niscai cercuri pe duşumeaua de lut.

Între timp Branko cercetă încăperea. Papagalul, o pasăre mare şi frumoasă, se apropiase de foc. Avea capul galben şi verde, spinarea neagră şi albastră, iar pieptul îi scînteia alb şi gălbui, în timp ce aripile şi vîrful bifurcat al cozii erau albastre şi roşietice.

În spatele lui Koko mai ţopăia ceva. La început băiatul crezu că e umbra papagalului, însă era altă pasăre. Se mişca în urma papagalului, tot mai aproape, şi părea să fie neagră, deşteaptă şi vicleană. Branko se dumiri îndată : era un corb.

Bunica vorbi iar :

— Tot nu ştiu de ce-ai venit la mine ?

Branko îndrăzni să facă încă un pas :

— Nu mai am pat unde să dorm şi lumea a spus să viu la dumneata.

— Ha-ha-ha ! Bătrîna se porni pe un rîs şi mai ascuţit, nemaiputîndu-se opri. Papagalul se puse şi el pe rîs, iar corbul, la rîndul său, bătu din aripi. În sfîrşit, bătrîna îşi regăsi glasul : Zici că lumea te-a trimis la mine... lumea... Ha-ha !... Altminteri, pentru toţi sînt o vrăjitoare, şi oamenii îşi ascund copiii cînd mă văd, iar azi, poftim, îmi trimit un ţînc în casă. Ha-ha-ha !... N-au chef, nu, să-l ţie cu de-ale gurii pe-un biet orfan ! şi-l îmbrînci pe Branko cu degetele ei noduroase.

— Eu nu ştiu — răspunse băiatul, ferindu-se în lături.

Bătrîna nu putea să se liniştească.

— Lumea... lumea... — bombănea ea — şi tu te-ai luat după toţi şi mi te-ai şi înfiinţat, măcar că-ţi îndrugau doar lucruri rele despre mine, hai ?

Branko o privi pe bătrînă vitejeşte :

— Nu mi-e frică de tine.

— Asta chiar aş fi vrut să te povăţuiesc, băiete, că doar eşti nepotul lui Iacova şi fiul lui Milan.

— Al bunului şi bătrînului unchi Iacova — cîrîi papagalul între o vorbă şi alta.

— Da' taci odată, lighioana dracului !

Kata ameninţă iarăşi cu bîta. În acelaşi timp se ridică în picioare, dar nu se îndreptă spre pasăre, aşa cum se aşteptase Branko, ci spre un dulap străvechi ce se clătina alături de vatră, şi scoase de-acolo un blid. Se întoarse apoi cu blidul şi i-l îndesă lui Branko în mînă :

— Mi-a mai rămas puţină supă... ţi-o dau ţie. N-ai decît să dormi la mine în noaptea asta, însă dacă cei de-acolo de jos — ridică pumnul uscat şi ameninţă către oraş — îşi închipuie că pot să mi-i trimită plocon pe orfanii lor, se înşală amarnic. Bătrîna Kata abia poate să-şi ţină ea zilele. Mîine dimineaţă, tunde-o înapoi jos la ei.

Branko nu răspunse nimic. Era prea absorbit de mirosul îmbietor al supei, pe care bătrîna, cu un polonic, i-o turna în strachină dintr-un ceaun ce atîrna deasupra focului.

Abia acum simţea el cît de flămînd era. În ultimele zile îmbucase doar cîte ceva pe apucate, iar azi nu pusese nimic în gură. Supa aproape că mai fierbea în mîna lui, aşa încît băiatul se căznea să nu scape strachina şi sufla de zor într-însa, apoi duse blidul la gură, sorbind cîte puţin şi numai după ce suflase mai-nainte de nenumărate ori.

Între timp bătrîna se aşezase iar lîngă foc şi, cu ochii aţintiţi în vatră, clătina din cap şi bodogănea într-una :

— Lumea... Ha-ha ! Lumea...

Chiar şi papagalul se liniştise, iar corbul, în spatele lui, sta cuminte. Deodată pasărea cea mare prinse din nou să strige :

— Ia seama, Iacova ! Ia seama, bunul meu unchi Iacova !

Branko privi încremenit în sus. În aceeaşi clipă, cu un zvon miorlăitor, îi sări pe umăr un motan, izbind puternic blidul, care căzu jos ; motanul după el.

Negru ca smoala, năprasnicul animal rostogoli în aşa fel strachina, că o aşează iar cu faţa-n sus şi se-apucă zorit să hăpăie ce mai rămăsese pe fund.

Tulburat, Branko rămase pironit locului, privind cu gura căscată la huiduma de motan. Bătrîna luă şi ea aminte la cele întîmplate :

— Ţi-a furat Morro supa ? Fir-ai să fii tu de drac negru ! Şi zvîrli cu unul din saboţii grei după cotoi, care sări la o parte miorlăind fioros. Apoi trase cu băţul strachina mai aproape şi-o umplu pentru a doua oară : Ei, acum ia seama şi fii cu ochii-n patru !

Branko îi mulţumi şi, sorbind, dădu gata al doilea blid. În timpul ăsta tot căta cu coada ochiului la motanul cel negru, ce se ghemuise lîngă vatră şi-l privea ţintă cu ochii lui mari în care juca focul ca două lumînări aprinse. „Derbedeule ! Derbedeule !", ocăra papagalul, uitîndu-se în jos spre motan, dar acesta nici că se sinchisea, ba după un răstimp se apropie din nou de Branko.

De astă dată începu să toarcă, înălţă capul, privindu-l pe băiat, şi-şi arcui spinarea. Branko se simţea intimidat de acel cotoi cît toate zilele, dar cînd blana moale şi mătăsoasă îi atinse genunchii, băiatul se aplecă să-l mîngîie. Părul negru prinse să pîrîie uşor, scoţînd scîntei, de parc-ar fi fost presărat cu praf de puşcă. Motanul începu să toarcă şi mai vîrtos. Lucrul acesta îl mişcă într-atîta pe Branko, încît, deşi flămînd, puse blidul dinaintea cotoiului.

Dar abia se aplecă motanul, vîrîndu-şi botul în mîncare, că se şi pomeni cu tovarăşi la masă. Două găini negre, despre care Branko habar n-avea de unde au răsărit aşa deodată, încercau, de asemenea, să se înfrupte din fiertură. Motanul pufăi mînios spre ele, însă orătăniile nu se dădură bătute. Mîrîitul pisicii atrase atenţia bătrînei :

— Ia te uită ! cîrîi ea. Ce ? S-a şi făcut ziuă de v-aţi trezit, lighioane afurisite ce sînteţi ?! Numaidecît la colţul vostru, că de nu, acuşica vin la voi şi vă snopesc ! Şi împinse cu piciorul mai întîi o găină, apoi pe cealaltă.

Găinile zburătăciră pe o stinghie aşezată pe o buturugă, cotcodăciră de cîteva ori speriate, apoi îşi vîrîră capul sub aripă şi îşi văzură mai departe de somn. Branko se uită la bătrînă :

— Mai ai şi alte animale, bunico ? întrebă el.

Bătrîna Kata privi nemulţumită înapoi :

— Nu, astea-s toate. Koko, papagalul, corbul, Morro şi cele două găini. Dar să nu-mi mai spui „bunico", auzi, că nu-mi place.

— Păi doar mi-eşti bunică.

— Eu sînt bătrîna Kata, şi bătrîna Kata vreau să rămîn, iar tu, dacă vrei cu tot dinadinsul o bunică, apăi cată-ţi una în Seni.

— Ha-ha ! cîrîi papagalul. La asta ce mai are de zis bunul unchi Iacova ?

— Tu să taci din gură, dihanie ! Făcută foc şi pară, bătrîna ameninţă papagalul cu pumnul ridicat.

— Acesta era bărbatul dumitale ? întreabă copilul, curios.

Bătrîna pufni de rîs :

— Da, da, bărbatul meu. Era şi el tot un nepricopsit de viorist ca şi taică-tău. Nu-l găseai niciodată acasă, şi tot ce-am moştenit de la el e numai papagalul ăsta dimpreună cu Milan.

— Tatăl meu nu-i un nepricopsit de viorist — ripostă Branko, mîndru. Este cel mai bun viorist din Seni.

Bătrîna se apropie de el :

— Da' ce altceva e decît un nepricopsit ? Ha-ha-ha ! Ai tu un pantalon întreg pe tine, o căciulă pe cap sau burdihanul plin, aşa cum au copiii oricărui muntitor cinstit din Seni ? N-ai nimic din toate astea. Un nemîncat, asta eşti, n-ai nici măcar pe cineva care să-ţi poată da o fiertură caldă, şi lumea te trimite la bătrîna Kata ca să te îngrijească ea cu de-ale gurii. Ha-ha-ha ! Şi fluieră-vînt ăsta mai are nas să-ndruge că taică-său nu-i un viorist la fel de nepricopsit ca şi bunicu-său. Ba-i şi mai nepricopsit ! Niciodată bătrînul Iacova nu l-a lăsat pe Milan al lui să umble ca un cîine de pripas, cum te lasă Milan pe tine.

Branko făcu cîţiva paşi înapoi. Îndrăzni totuşi să întrebe :

— Mai trăieşte bunicu-meu ?

— Ştiu tot atîta cît ştiu şi dacă taică-tău mai trăieşte. Dar ia vezi-ţi de treabă şi nu te mai întinde la vorbă. Am pălăvrăgit destul. Hai mai bine să te duci la culcare —

spuse ea, aprinzînd la focul din vatră o torță de rășină, care îndată începu să ardă cu flacără mare.

Bătrîna Kata străbătu încăperea, pe care torța o lumina ceva mai mult. Dar, în afară de găini, de papagal și de corb, nu prea aveai ce să vezi acolo. La stînga vetrei se mai aflau o masă de lemn și două scaune, iar în dosul lor un pat ; deasupra patului atîrnau cîteva oale și tingiri. Cele cîteva bulendre împreună cu vatra, cu dulapul șchiop și cu buturuga erau tot ce se găsea în colibă.

Bătrîna împinse o ușă ce dădea într-o magazie :

— Uite, poți să dormi aici. Și-ți mai spun încă o dată că mîine dimineață faci cale-ntoarsă la oraș. Trase zăvorul unui oblon : Hai intră ! Pe urmă închizi oblonul la loc, și vezi să nu ciordești nimic înainte de plecare, fiindcă să știi că trimit toți dracii după tine.

— În viața mea n-am furat — răspunse Branko și se ghemui pe paiele risipite pretutindeni.

— Las' c-ai să-nveți — zise tare bătrîna. Toți flămînzii fură.

Apoi își tîrși picioarele spre colibă. O clipă mai tîrziu, Branko auzi cum se învîrtește o cheie în broască și cum bătrîna se așază, trîntindu-se, în scaunul ei.

Grozav de obosit, băiatul se chirci pe paie și încercă să adoarmă. Trecu însă cam multișor pînă să poată ațipi. Pe dinaintea ochilor i se perindau mereu chipuri noi. Papagalul, corbul... Ce caraghios fusese motanul... și găinile... și bunică-sa... Nu erau chiar atît de rele vrăjitoarele, cum spunea lumea. Pentru o clipă, și înmormîntarea, și maică-sa i se iviră din adîncul minții, dar în curînd dispărură iarăși, luîndu-le locul imaginea papagalului și a motanului miorlăitor.

Cînd se trezi, era încă foarte devreme : ceva i se freca de obraz. Deschise ochii : iată, motanul cel negru. Torcea domol, cu spinarea arcuită, apoi căscă, arătîndu-și dinții.

— Și tu ai dormit aici ? întrebă Branko.

Motanul începu să toarcă mai zgomotos, frecîndu-se de picioarele băiatului.

— Nu cumva ți-o fi foame ? Și mie mi-e.

Vru să se scoale şi să treacă dincolo, în încăperea bunicii, însă îşi aduse aminte că ea îi spusese ca, de îndată ce se va trezi, s-o şi tundă la dracu-n praznic.

Branko se scărpină încurcat. Nu-i era chiar atît de foame, ca să se simtă îndemnat cu orice preţ să bată la uşa ei. Însă tare mult ar fi vrut să vadă papagalul la lumina zilei, căci dorea să se încredinţeze dacă era mai mare decît papagalul de la „Hotel Adria" şi dacă, în afară de pene albastre şi roşii, mai avea şi pene verzi în coadă. De asemenea, ar fi dorit nespus să ştie dacă şi corbul poate să vorbească şi, firește, voia s-o mai vadă o dată şi pe bunică-sa.

Deodată o auzi că umblă ; îşi tîrşea picioarele încoace şi-ncolo, iar papagalul părea să fie treaz de-a binelea, însă nu vorbea, ci se mulţumea doar să cîrîie.

Branko îşi luă inima în dinţi. Se duse la uşă, ciocăni şi zise :

— Bunico !

Paşii tîrşiţi se apropiară.

— Tot n-ai plecat, împielițatule ? strigă bătrîna. Tot te mai lăfăi în paiele mele ? Văd eu că trebuie să pun mîna pe ciomag şi să te dau afară cotonogindu-te !

Branko se miorlăi :

— Aş vrea să mai văd o dată papagalul...

Bătrîna îl ocărî şi mai avan :

— Nu mai ai nimic de văzut... Şi pe nimeni. Cară-te dracului de-aici ! Ori înţelegi de vorbă bună, ori.

O auzi cum răsuceşte cheia în broască. Branko se trase iute înapoi, poticnindu-se.

— Uite că plec... — îngăimă el.

— Şterge-o repede... Acuşica !...

Branko trase cu coada ochiului în sus la oblon. Făcu o săritură şi iată-l călare pe muchia lui ; în aceeaşi clipă cheia se învîrti şi uşa se deschise.

— Am şi ieşit afară — mai strigă Branko şi îşi dădu drumul la pămînt de cealaltă parte a oblonului.

— Ai avut noroc — cîrîi bătrîna după el.

Branko se ridică de jos. „Vai, sărmanul unchi Iacova !" îl auzi pe papagal tînguindu-se. „Vai, sărmanul unchi Iacova !..." Apoi băiatul se depărtă în goană.

Capitolul 3

Lui Branko îi e foame și de aceea ajunge la închisoare

La început, Branko făcu niște salturi atît de grozave, încît coborî văgăuna aproape venind de-a berbeleacul. Însă nu fugea fiindcă s-ar fi temut de bătrînă, ci fiindcă simțea o negrăită plăcere să gonească așa, ca scăpat din pușcă. Ba îi veni chiar să și rîdă. Mamă Doamne ! Cum mai răcnise bunica și cum se tînguia papagalul : „Vai, sărmanul unchi Iacova !"...

La lumina zilei, văgăuna arăta cu mult mai atrăgătoare decît noaptea. Tufișurile de ienupăr aveau vîrfurile verzi, cu prelungiri înflorite. La dreapta și la stînga răsăreau alte tufe. Sus pe creastă cîțiva piersici își desenau conturul pe cer. Pietrele mari sticleau la soare, iar iarba era presărată cu mărgăritare multicolore de rouă ; chiar și măslinii, și bătrînii smochini se înveșmîntaseră cu frumoase boabe de mărgăritar.

Băiatul ajunse pe alee. Ziua, ea părea și mai întunecoasă decît în timpul nopții. Platanii cei groși, care nu lăsau lumina lunii să se strecoare prin frunzișul lor, împiedicau și razele soarelui să străbată. Răcoarea nopții nu pătrunsese nici ea acolo, așa că sub platani stăruia o zăpușeală umedă.

Mașina poștei, care făcea cursa către locurile Plitvicului, venea hurducîndu-se din oraș. O cireadă de vaci înainta greoi în fața mașinii. Șoferul claxonă, însă fu nevoit să oprească, deoarece vacile nu se dădeau la o parte.

La vremea asta șoseaua era îndeobște foarte animată. Un țărănuș, care-l privi sfidător pe Branko, mîna din spate patru măgari, fiecare împovărat cu un munte de coșuri, lăzi și saci. Două femei călare pe catîri mergeau la trap spre oraș. Mai erau și care mari țărănești, trase de boi, ce coteau spre alee, și, printre ele, fete și femei mergeau încovoiate sub greutatea coșurilor ; un flăcăiandru împin-

gea un cărucior, iar doi biciclişti veneau sunînd de zor în urma cirezii de vaci.

Dinspre oraş, alt furnicar de lume. Pădurari care mergeau la lucru, un grup de tineri muncitori de la carierele de piatră care fluierau un cîntec, oameni din Seni îndreptîndu-se spre grădinile lor, un faeton de lăptar ce se ducea la ţară.

După ce trecu de poartă, Branko intră în piaţă. Soarele se ridicase mai sus şi bătea în frumoasele lespezi pătrate care acopereau tot locul acela. Sub lumina lui, piaţa arăta ca o oglindă uriaşă, pe care oamenii se iveau ca nişte pete cenuşii, murdare.

Băiatul se îndreptă spre fîntînă, îşi cufundă faţa în apă şi se apucă să-şi frece de zor obrajii cu mîinile, apoi se scutură ca un cîine, împroşcînd stropi în toate părţile.

Aici, la fîntîna aceasta, se spăla el în fiecare dimineaţă. Şi ceilalţi copii sărmani din Seni tot aici se spălau, dacă nu cumva găseau mai cu cale să nu se spele de loc sau să se înmoaie repede în mare.

Acum, în piaţă nu aveai cine ştie ce de văzut. Cu şapca lui albă trasă pe fruntea-i posomorîtă, Ringelnatz măturа gunoiul în faţa „Hotelului Zagreb". La dreapta, lîngă palatul episcopal, ţăranii îşi priponiseră vacile, şi mereu soseau alţii ; fiece ţăran îşi lega vaca de drugii de fier, anume puşi acolo şi alcătuind un pătrat între marile coloane de piatră. Dinaintea fierăriei, moş Drăgan potcovea un catîr.

Branko privi o clipă într-acolo. Drăgan ţinea sus piciorul dobitocului, iar Tomislav, liniştit şi serios ca totdeauna, aducea potcoava. Între timp, ucenicul lui strîngea cu un cleşte de lemn nările catîrului. Bietul dobitoc încerca să zbiere, să muşte, să zvîrle din copite, dar era prea tîrziu.

Ori de cîte ori animalul se cutremura, ucenicul sucea cleştele de lemn, aşa încît durerea pricinuită la bot era mai crîncenă decît cea de la picior, şi de tare ce-l durea în faţă, animalul abia mai simţea că, în spate, Tomislav îi bătea o potcoavă la copită. Abia după ce ucenicul slăbi strînsoarea la nări şi bietul catîr putu iar să se mişte în voie, deoarece Drăgan îi dăduse drumul la picior, abia atunci simţi dobitocul că şi cu piciorul lui se întîmplase

ceva. Şi-l izbea mînios de caldarîm, însă potcoava rămînea bine înţepenită.

Drăgan lovi uşurel catîrul de vreo cîteva ori peste grumaz, şi surul se potoli. O clipă după aceea o luă domol din loc, cu un sac în spinare, jos spre chei.

Băiatul îi urmări pe amîndoi. Pe străzi era linişte. Grăsunul de Curcin tocmai ridica oblonul de lemn al galantarului. Brozovic dăduse uşa de perete şi tîra afară nişte butoaie cu dopuri de plută pentru a le aşeza în faţa prăvăliei. Cizmarul cel cocoşat nu deschisese încă, de asemenea nici la „Hotel Nehai".

În piaţa mare de lîngă chei se şi înfiinţaseră primii ţărani cu fructe, cartofi noi şi legume. Branko trecu la trap pe lîngă ei, îndreptîndu-se spre mare.

La ţărm acostaseră două vase pescăreşti. Branko îl căută cu privirea pe moş Gorian, prieten bun cu taică-său, care, la vremea asta, hălăduia cam totdeauna pe chei, însă nu-l văzu decît pe Radic cel costeliv şi vreo cîţiva pescari din Rab care descărcau peşte.

Băiatul se tot învîrti de colo-colo, făcînd naveta între piaţă şi cele două vase. Mai veniră şi alţi ţărani. Aduceau pătlăgele roşii şi le grămădeau în movile. Ţărănuşul pe care-l văzuse mînînd cei patru măgari descărcă povara din spinarea animalelor şi-şi aşeză marfa dinainte. Avea fragi, legume, trufandale şi piersici. El însă nu vindea cu bucata, ci cu coşul. Radic rînduia în stive găleţi cu scrumbii de mare. Fragezii peştişori subţiratici, cu spinarea lor măslinie, întunecată, străluceau minunat în soarele de dimineaţă. Trupul lor avea culoarea opalului, iar cei cu boturile căscate îşi arătau dinţii tăioşi şi ascuţiţi.

Pescarii din insula Rab vindeau bibani de mare, acei peşti mari măsurînd jumătate de metru. Pe trupurile argintii, înspăimîntătoare la vedere, se întindea o dungă neagră. Zăceau acolo grei, ca şi cum s-ar fi odihnit pe scîndurile albicioase ale stelajelor. Ori de cîte ori trecea pe lîngă ei, Branko făcea un ocol.

Ceva mai încolo, Maria cea bărboasă îşi rînduia şi ea taraba. Vindea zaharicale, ciocolată şi tot soiul de prăjiturele. Se legăna ca o raţă, bălăbănindu-şi trupul îndesat încoace şi încolo între un cărucior şi mica ei dugheană, ocăra de una singură, însă nu se lăsa ajutată de nimeni, fiindcă

pentru ea toți oamenii, dar mai cu seamă copiii, nu erau decît niște hoți și niște secături.

Sosiră și primii cumpărători. Nevasta lui Curcin, cu o bluză de culoare deschisă, slujnica preotului, cu o sacoșă cît toate zilele, pe care o ținea dinainte. Pletnic își mișca burdihanul umflat de la o tarabă la alta. O clipă, ochii i se opriră asupra lui Branko, apoi își întoarse privirea în partea cealaltă.

Tot umblînd așa teleleu, băiatului i se făcu foame. Dar ce să mănînce? De obicei cînd îl chinuia foamea — și asta se întîmpla destul de des, ori de cîte ori o zbughea dimineața din casă fără a mai aștepta ca maică-sa să fiarbă cafeaua sau cînd, la prînz, ea trebuia să mai rămînă la lucru, și de-abia către orele patru putea să încropească o amărîtă de supă — nu-i rămînea decît să treacă pe-aici și să culeagă de pe jos vreo roșie, sau era omenit de Curcin cu o bucată de pîine. Ici-colo mai ciupea el cîte-un măr sau cîte o caisă cînd nu-l vedea nimeni, și dacă-l vedea cineva, mai cu seamă butucănoasa de Maria, îl amenința cu pumnul și-i striga: „Am să te spun maică-ti“ sau: Las' c-o s-o pun în socoteala maică-ti“.

Acum nu mai putea să facă așa ceva. Maică-sa murise. Nici nu mai îndrăznea. Toată dimineața, Maria se uitase chiondărîș la dînsul, iar cînd el își mai aruncase o dată ochii spre borcanele-i cu zaharicale, ea începuse să cîrîie:

— Aha, ai de gînd să șterpelești? Ia seama, că te dau pe mîna lui Begovic.

Însă cu cît zăbovea mai mult prin piață, furișîndu-se mereu dintr-un loc într-altul, foamea îl scurma tot mai avan. Se așeză pe chei: „Parcă-i un făcut ca tocmai astăzi să nu vie moș Gorian!“ Nici vorbă că el l-ar fi îmbiat cu o bucată din pîinea lui, așa cum făcea totdeauna cînd Branko se așeza lîngă dînsul. Sări iar în sus, căci foamea nu-i da pace, și se trezi din nou umblînd printre tarabe.

Văzu pe jos un morcov. Îl ridică și mușcă dintr-însul, însă asta îi înteți și mai mult foamea. Ah, de nu i-ar face atît cu ochiul piersicile și caisele, așijderea și peștii, care se îngrămădeau în mormane tot mai înalte pe mesele pescarilor. Ba își mai înjghebaseră tarabele și doi brutari, iar mirosul pîinii calde într-atît îi gîdila nările, că parcă ar fi avut pîinea sub nas, gata să muște dintr-însa. Fu cît p-aci

să înhaţe una, cînd îi veni în minte ceea ce-i spusese ieri bunică-si : „În viaţa mea n-am furat"... şi ce-i răspunsese ea : „Las' c-ai să-nveţi. Toţi flămînzii fură".

Nu, nu voia să fure. Strînse din dinţi, îşi încleştă pumnii şi dădu pe departe ocol tarabelor. Urcă sus, în parc, şi se ghemui pe o bancă. Se făcuse cald de-a binelea, muştele se adunaseră roi în jurul lui, în copaci bîzîiau albinele, iar în văzduh, chiar deasupră-i, cîrîiau vreo doi-trei pescăruşi. Mult însă nu putu să rabde. Parcă-l trăgea aţa devale, la chei. Nu, nu trebuia să fure. Cine ştie, poate mai găseşte vreun morcov sau vreun peşte, pe care să-l frigă, sau niscaiva caise fleşcăite, aruncate de careva fiindcă nu puteau fi vîndute.

Între timp, piaţa se umpluse de lume. Un furnicar de femei trecea de la o tarabă la alta. Pescarii trimiteau să li se aducă noi cantităţi de peşte de la vaporaşe. Flăcăiaşul acela cu măgarii îşi vînduse toată marfa. Acum vorbea cu o fată slabă şi ciolănoasă, care stătea lîngă el. Lui Branko, fata aceea îi atrăsese atenţia toată dimineaţa. Pe faţa ei aspră şi slăbuţă jucau doi ochi luminoşi, plini de îndrăzneală. Pistruii îi ajungeau pînă pe nas, iar un păr roşu-aprins îi învîlvora ca un foc creştetul. Ca şi Branko, era desculţă şi cu capul gol şi, tot ca el, se învîrtea încoace şi încolo printre tarabe. Pesemne că-l cunoştea pe flăcău, deoarece tăifăsuiau într-una. Iată că el o cinsti cu vreo două-trei pătlăgele roşii. Fata le vîrî sub jerseul verde, care, împreună cu o rochie veche, cafenie, era tot ce avea pe ea.

Branko se strecură din nou pe lîngă Radic ; acesta tocmai vindea slujnicei primarului un castron întreg de scrumbii.

— Sînt proaspete ? întrebă fata.

— Ca dumneata de proaspete — glumi Radic şi-i deşertă peştele în sacoşa de piaţă. Deşertînd marfa, un peşte căzu pe jos în apăraie.

Slujnicuţa nu băgă de seamă, căci vorbele lui Radic o făcuseră să rîdă. Nici Radic nu observă ; numai Branko zări jos, între tălpile fetei, peştele căzut în apa murdară.

Îşi roti privirea jur împrejur. Oare a mai văzut cineva peştele ? Nu, doar roşcovana aceea, care se afla tot lîngă flăcăul cu măgarii. În aceeaşi clipă ea se uită spre Branko

şi-i făcu semn cu ochiul, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Dacă nu-l iei tu, îl iau eu".

Branko se aplecă şi vru să vîre peştele în sîn, cînd se pomeni cu un pumn zdravăn în ceafă.

— Derbedeule ce eşti! răcni un glas aspru, rău şi brutal.

Branko se întoarse tresărind: era Karaman, bogătaşul, care-l înşfăcase cu mîinile lui mari şi puternice ca nişte baroase, ţinîndu-l strîns.

— Ce s-a-ntîmplat? întrebă Radic, ieşind de după taraba lui.

Slujnica holbă şi ea ochii, uitîndu-se mai întîi la Branko, apoi la Karaman.

— A furat, pungaşul! Faţa buhăită a bogătanului, cu ochii mici, împlîntaţi ca doi nasturi negri, se roşise toată. De la dumneata a furat! continuă el să răcnească şi, arătînd coada peştelui ce ieşea prin deschizătura cămăşii lui Branko, îl trase afară.

— Era pe jos — bîigui băiatul. Eu doar l-am ridicat...

Radic, care, de felul lui, nu era un căpcăun, tocmai se pregătea să spună: „Lăsaţi-l în plata Domnului! I-o fi foame, că dacă a căzut în murdărie, tot nu-l mai cumpără nimeni", însă Karaman prinse a zbiera atît de tare după Begovic, încît se adună lume după lume, aşa că Radic trecu la locul lui după tarabă, vrînd mai întîi să vadă ce-o să spună mulţimea de toată tărăşenia asta.

Begovic, cu bastonul de cauciuc în mînă, cu chipiul dat pe ceafă şi cu vestonul descheiat, căci tocmai se cinstise cu un rachiu în cîrciuma din faţa pieţei, sosi în pas alergător. Tăie în două mulţimea cu degetele-i groase ca nişte castraveţi:

— Un derbedeu! Un derbedeu! Unde e?

— Aici! Şi Karaman îl împrînci pe băiat spre Begovic, ţinîndu-l vîrtos de gît, că i se vedeau urmele degetelor pe pielea lui Branko. Aici! Şi ridică peştele sus de tot: Uite, asta a furat.

Begovic se simţi dezamăgit în zelul lui. Ducă-se dracului băiatul cu fleacul lui de peştişor cu tot, cînd în piaţă, la spartul tîrgului, găseşti pe jos o duzină întreagă. De ce naiba Karaman, bogătaşul, face atîta zarvă pentru nimica toată?

Se mai băgară și alții-n ciorbă. Era acolo și Susic, peticarul cel mititel, un moșneag cu tichie roșie și cu o barbă albă ce-i atîrna peste caftan. Se mai aflau și vreo cîteva femei bătrîne, un marinar, doi pădurari și, în afară de slujnica primarului, alte trei slujnice.

— Păi nu vedeți că numai foamea l-a împins pe copil la o treabă ca asta ? se stropși una din bătrîne.

Susic își scoase tichia :

— Auzi, dom'le ! Să faci atîta tămbălău pentru un amărît de pește ! Da-n apă sînt cu miile !...

— Uitați-vă numai cum l-a sugrumat pe băiat, parcă i-ar fi pus juvățul de gît — mîrîi marinarul.

— Lasă-l în plata Domnului, Begovic ! strigară într-un glas pădurarii.

Grozav chef ar fi avut Begovic să le dea ascultare, însă Karaman i se adresă din nou :

— Nu există — spuse el. L-am văzut eu. Băiatul a furat cu bună știință și trebuie pedepsit. Și, mă rog, știți voi cine sînt eu ? Se întoarse cu tot trupu-i mătăhălos spre Begovic : Eu sînt Karaman, fermier și consilier comunal, și dacă nu înhațî imediat puștamaua, o să vorbesc cu primarul.

Lumea începu să murmure și mai abitir :

— Karaman bogătanul !

— Zgîrie-brînză !

— Ăl care jupoaie lumea !

— Pe el să-l bage la baște !

Karaman i se adresă încă o dată lui Begovic :

— Pui mîna pe el, sau mă duc eu să chem poliția ?

Begovic îl înșfăcă pe Branko de umăr.

— L-ați văzut cu adevărat pe băiat furînd, domnule Karaman ? întrebă el.

— Cu amîndoi ochii ! Poftim, uite și prada ! Și ridică iar peștele în sus.

— Mai e cineva care l-a văzut ? Polițaiul se întoarse spre ceilalți.

— Eu ! răsună o voce limpede. Fata cu părul roșu se înființă lîngă Begovic, privindu-i cu ochi scăpărători de mînie și pe Karaman, și pe polițai. Eu am văzut — repetă ea. Peștele zăcea de multă vreme pe jos. L-a mirosit un cîine, iar o femeie a călcat peste el. Abia pe urmă a venit

băiatul şi l-a ridicat de jos — încheie roşcovana, arătînd spre Branko şi totodată fulgerîndu-l cu privirea.

— Aşa, va să zică... — mormăi Begovic şi se uită la Karaman să vadă dacă nu cumva, după această mărturie, antreprenorul şi-o retrage reclamaţia.

Dar Karaman — trupul lui mătăhălos, de namilă, crescu parcă şi mai dihai — rămase cu ochii aţintiţi la fată.

— Oare nu te-am mai văzut eu vreodată pe tine? întrebă el.

— Pe mine? Ea clătină atît de tare din cap, că părul i se zburli în toate părţile. Nici pomeneală de-aşa ceva.

— Fireşte! Glasul lui Karaman deveni puternic şi bubui ca o trompetă în toată piaţa: Te dă părul de gol, că după păr te cunoaşte oricine te-a văzut o dată. Alaltăieri te-ai îndesat la caisele mele, acum o săptămînă la fragii mei, acum...

Brusc, fata se făcu nevăzută. Ea se mistui în mulţime ca şi cum ar fi înghiţit-o pămîntul.

— Ci opreşte-o, beţivan nărăvit ce eşti! urlă Karaman, scos din minţi de mînie şi îmbrîncindu-l pe Begovic la o parte. Înhaţ-o! Pune mîna pe ea!

Begovic însă sta pironit locului de parcă prinsese rădăcini. Se simţea jignit că fermierul îl făcuse beţivan.

— Doar pe unul singur pot să pun mîna — mîrîi el — nu pe tot oraşul; pînă acum aţi vrut ca numai pe-ăsta să-l arestez — zise el şi-l scutură pe Branko.

Atunci bogătaşul se năpusti el însuşi prin mulţime cu cogeamitea-i făptură lătăreaţă, dînd să alerge după fată, dar, iscodind cu privirea în toate părţile, doar-doar i-o zări chica roşie, constată că micuţa dispăruse de mult.

Begovic sta proţăpit tot acolo, cu Branko.

— L-a mai văzut cineva? repetă el mecanic întrebarea.

Toţi cei de faţă clătinară din cap în semn că nu.

Poliţaiul se apropie de negustor:

— Peştele e al dumitale?

Radic zîmbi încurcat:

— Nici eu nu ştiu ce să zic. Am sute de peşti şi-i vînd la cîntar.

— Dar, mă rog, unde-i peştele? întrebă slujnica primarului şi îşi roti privirea jur împrejur.

Marinarul se porni pe rîs cu capul dat pe spate :

— Eu cred că l-a şterpelit Karaman.

Ceilalţi îi ţinură isonul la rîs.

— Păi n-am spus eu de la început ? se amestecă în vorbă unul din pădurari. Pe Karaman să-l bage la başcă.

— Faci o reclamaţie în legătură cu furtul ? Begovic scoase un carnet din buzunar.

Negustorul nu ştia nici el dacă să zică da sau ba. De dragul celor din jur ar fi spus bucuros ba, însă Karaman, bogătaşul — de care toţi se temeau şi care, în toiul verii, cînd avea vreo duzină de slugi, îi cumpăra la peşte cu chintalele — putea să se întoarcă dintr-un moment într-altul şi să afle.

— Dacă vrei, mai gîndeşte-te... — mormăi Begovic. Pînă una alta, eu îl duc pe băiat la poliţie. Dacă pîn' diseară nu vine nici o reclamaţie, eu îi fac vînt afară.

Radic încuviinţă.

— Faceţi loc ! Begovic îşi recăpătă curajul obişnuit, dădu mulţimea la o parte cu bastonul de cauciuc, îl împinse pe Branko printre ei şi, împreună, îşi văzură de drum. Abia acum se uită mai atent la făptaş. Aha ! exclamă el. Mătăluţă mi-eşti, care va să zică ! Şi-l îmbrînci uşor pe băiat. Atunci nu degeaba te-am altoit eu ieri.

Trecură pe lîngă bătrîna Maria.

— Ha-ha ! Femeia îşi arătă faţa bărboasă din dugheană : Mi s-a pus pe şterpelit dumnealui ! Mi-am închipuit eu...

— Da' n-am şterpelit — se porni Branko să urle. Mi-era foame...

Bătrîna rîse şi mai strident :

— Păi tocmai asta se cheamă şterpeleală, mă dobitocule !

În faţa „Hotelului Adria" sta burduhănosul de Marculin.

— Arzi un rachiu, Begovic ? întrebă el.

— Păi acum sînt cu un arestat — şi Begovic arătă spre Branko.

— Ei, las-o mai moale, hai ! Un răchieş colo e ca şi cum n-ar fi. Îi turnă lui Begovic. Ce crimă a făptuit junele ?

— A fost cam lung de mînă. Begovic bău, apoi își șterse cu grijă bărbia.

— Da' pe ce-a pus mîna ?

— Pe-un pește.

Omul rîse :

— Măiculiță, Doamne ! Păi pește avem berechet în Seni.

— Așa a zis și moș Susic — mărturisi Begovic — însă Karaman, bogătașul, a cerut ca băiatul să fie arestat.

— Ăla ? rosti gîfîit Marculin. Ăla ar face mai bine să-și vadă de el decît de alții.

Begovic turnă pe gît și-al doilea păhărel, după care salută zicînd :

— Să știți că n-am auzit nimic, domnule Marculin.

— Ba poți să spui liniștit oricui — și-i turnă lui Begovic și-al treilea păhărel.

Cîțiva copii ascultaseră convorbirea. Cînd Begovic și Branko porniră mai departe, aceștia le tăiară calea, strigînd în gura mare să audă toți :

— Branko a furat ! Branko a furat !

Branko se făcu foc și, mai mult decît orice pe lume, ar fi dorit să se năpustească asupra micilor pușlamale. Dar totodată se simți mîhnit, fiindcă, printre copii, zărise și doi prieteni de-ai lui. Cu cîteva zile înainte se jucaseră împreună. Ba mai mult : ieri îl priviseră ca pe ceva neobișnuit și se dăduseră sfioși la o parte din drumul său, iar astăzi îl făceau hoț și-l ocărau.

Brozovic stătea în fața prăvăliei lui. Mai întîi luă o priză de tabac, apoi se ciupi de nas. Cînd îi văzu pe Begovic și pe Branko, clătină din capul său țuguiat.

— Na, na, na ! exclamă el. Ian te uită, băiatul a și ajuns un vagabond nărăvit ca și tat-su !

Fiul lui, la fel de mărunt ca și părintele său, stătea alături, iar șapca-i de licean îi adumbrea fața ascuțită. Deodată prinse a striga în gura mare :

— Hoțule ! Hoțule !

Branko se înfurie rău de tot, și cum Begovic, de cînd băuse cele trei păhărele, îl ținea doar ușor de umăr, se smulse și se repezi la Brozovic și la fecior-su.

— Tatăl meu nu-i hoț ! le strigă el și ridică pumnul,

dar n-apucă să lovească, deoarece Begovic îl și înșfăcă de cămașă și-i croi vreo două cu bastonul de cauciuc.

— Să nu-mi faci mie figuri dintr-astea! bîigui polițaiul, clătinîndu-se pe picioare și ținîndu-l strîns pe băiat, care, în ciuda chelfănelii, se smucea într-una. Polițaiul izbuti să-l domolească și-l împinse mai departe.

O luară-n sus pe-o ulicioară și nu se mai întîlniră decît cu o bătrînă, care nici nu întoarse capul spre ei. La răspîntia următoare se afla sediul secției de poliție.

Dordevic, celălalt polițai stătea dinaintea ușii.

— A dat Dumnezeu să-l aduci?

— Păi ce știi tu despre el? întrebă Begovic, mirat.

— Știu tot. Dordevic își schimonosi într-un rînjet fața proaspăt rasă și, văzîndu-l pe Begovic că se zgîiește la el ca prostu', continuă mai lămurit: A telefonat primarul că ți-a predat Karaman un hoț. Și că, dacă-ați venit, să-l anunț de îndată ce sînteți aici.

Begovic făcu o mutră și mai tîmpă.

— Maica ta, Cristoase — mîrîi el — pentru un pește împuțit, să stîrnească atîta zarvă!

Dordevic îl liniști, bătîndu-l pe umăr:

— Adu-l odată înăuntru pe hoțul tău de pește. Că doar n-o să-l spînzurăm chiar pe loc.

Pînă atunci Branko îl urmase pe Begovic fără a crîcni, acum însă, cînd să treacă pragul ce ducea sus, la poliție, începu să se zbată împotrivindu-se. Clădirea, gratiile groase de la ferestre, precum și firma pe care sta scris amenințător „Secția de poliție — Seni", toate îl băgau în răcori. Și băiatul se zbătea tot mai avan.

— Asta-i bună! Begovic îl îmbrînci cît colo: Ce, ți s-a făcut iar de bastonul meu? Dar nu recurse la baston, ci îl luă pe sus și-l trecu peste prag.

Branko își dete capul pe spate ca să mai vadă o dată lumina soarelui. În clipa aceea zări jerseul verde-deschis și ciuful roșcat al fetei care-l apărase atît de vitejește în piață. De altfel, i se păruse lui de cîteva ori pe ulițe că vede străfulgerînd jerseul, însă acum îi apărea deslușit, și îndată după aceea zări și chipul fetei. Îi făcea semn. Asta parcă-l mai liniști pe Branko, drept care încetă să se mai împotrivească.

Begovic îl duse într-o încăpere unde, în afară de un birou şi de o bancă, se aflau nişte dulapuri înalte cu dosare şi o pendulă.

— Ia spune cum te cheamă, puştiule ! i se adresă Dordevic, care trecuse la birou.

— Branko — mîrîi băiatul cu glas înăbuşit.

— Zi-i mai departe... vreau să ştiu şi celălalt nume.

— Babici.

— Şi unde stai ?

— Nicăieri — răspunse Branko, oţărît.

— Da' mamă n-ai ?

Begovic se grăbi să-i facă semn, apoi spuse :

— A murit alaltăieri.

— Aşadar, decedată. Dordevic desenă o cruce pe hîrtia lui.

— Tatăl ?

Branko iară nu răspunse.

— Milan e tat-su — zise Begovic în locul lui.

Dordevic lăsă tocul din mînă :

— Milan... Măi, ce viorist grozav ! În viaţa mea n-am auzit altul ca el !

Branko izbucni :

— Brozovic l-a făcut hoţ.

Dordevic rîse :

— Brozovic... Aşa, care va să zică. Păi dacă-ţi mai spune vreodată una ca asta despre tată-tu, apăi răspunde-i să bage de seamă să nu venim noi iar şi să constatăm că greutăţile lui dau lipsă la cîntar. Apoi se adresă lui Begovic : Unde-l băgăm ?

Begovic, care se aşezase pe un scaun şi închisese ochii, sări în sus :

— Ce-ai zis ?

— Unde-l băgăm ?

Begovic stătu pe gînduri :

— Cel mai bine ar fi în celula din dos.

— La asta m-am gîndit şi eu — încuviinţă Dordevic. E celula cea mai mare şi mai luminoasă, acolo n-o să-i fie atît de frică.

— Mie nu mi-e frică — rosti Branko tare.

Dordevik se uită la el :

— Binişor, băiete, nu te grăbi să spui asta. Cînd stai acolo ziulica-ntreagă singur cuc, fără să vrei ţi se face frică.

Begovic luă o legătură de chei din perete şi, după ce străbătu clădirea, îl scoase pe Branko într-o curte. De clădire se lega o aripă laterală. Ferestruicile aveau toate gratii, numai ultima, ceva mai mare decît celelalte, era prevăzută doar cu două bare de fier puse în cruce.

Intrară în aripa laterală. În faţa lor se întindea un coridor lung, cufundat pe jumătate în întuneric. Din patru în patru metri se căsca în zid o uşă grea, încuiată cu zăvor şi lacăt.

Begovic o luă de-a lungul coridorului, tîrîndu-şi picioarele. Se opri la ultima uşă, moşmondi la legătura de chei, apoi descuie şi-l împinse pe Branko înăuntru.

— Aşa — zise el — rămîi aici pîn' te-oi scoate iarăşi. Şi la douăsprezece fix îţi aduc ceva demîncare.

Branko nu răspunse ; îl auzi pe poliţai trîntind uşa după el, apoi îşi roti privirea jur împrejur.

Încăperea măsura patru metri pe patru. Totul înăuntru era alb : pereţii, tavanul, pînă şi podeaua, presărată cu nisip, scînteia albicioasă. Şi nimic altceva decît un hîrdău cu capac. Fereastra pe care Branko o văzuse de-afară se găsea pe peretele din fund, cam la doi metri înălţime, alcătuind un pătrat cu latura de jumătate metru. Barele de fier puse în cruce, care împărţeau fereastra în patru, erau solide şi adînc înfipte în piatră.

Branko îl auzi pe Begovic cum trage zăvorul şi cum răsuceşte de două ori cheia în lacăt. De asemenea îl auzi cum îşi suflă nasul şi o ia îndărăt pe unde a venit, tîrşindu-şi picioarele.

Frica puse stăpînire pe el. Da, dintr-o dată îl cuprinse o frică grozavă. Se năpusti asupra uşii şi vru s-o forţeze, însă era solidă. Sări în dreptul ferestrei şi încercă să ajungă pînă la ea, dar nu izbuti nici cu ajutorul hîrdăului. Începu să strige, mai întîi jalnic, apoi mai tare, dar, cum nimeni nu-l auzea, se lăsă păgubaş şi se ghemui într-un colţ.

Lacrimile începură să-i şiroiască pe obraji. Da, plîngea fiindcă se vedea în gaura aceea, fiindcă totuşi furase, ceea ce el n-ar fi vrut în ruptul capului, fiindcă lumea îl ocărîse şi pe taică-său, şi pe el ; plîngea pentru toate, şi plînse amarnic, pînă cînd povara ce-i apăsa inima se mai uşură.

Nu putu să-şi dea seama cîtă vreme plînsese aşa, cînd deodată auzi un zgrămpţănit sub fereastra lui. Venea cineva ? Se uită în sus. Nu văzu nimic, însă zgomotul se desluşi mai limpede. Tocmai cînd voia să se ridice şi să deschidă gura, zări o mînă care apuca strîns drugii ferestrei, iar o clipă mai tîrziu se arătă ceva verde şi, mai-nainte ca Branko să-şi vină în fire din mirarea ce pusese stăpînire pe el, se ivi părul roşu şi capul fetei pe care o văzuse cu puţin mai-nainte.

Sta cocoţată acolo sus şi se uita ţintă la el. Fireşte însă că nu putea să vadă nimic, fiindcă privea de la lumină în întuneric.

— Eşti aici ? întrebă ea în şoaptă.

— Da — răspunse Branko, tulburat.

Fata duse un deget la gură :

— Ssst ! Nu vorbi aşa tare, să nu ne-audă cineva.

Branko tăcu. Ea se aşeză pe pervazul ferestrei şi băiatul putu s-o vadă bine.

— Cît e de-acolo de jos pînă la mine ? întrebă ea.

— Doi metri... Poate şi mai mult.

— Poţi s-ajungi pînă sus ?

Branko clătină din cap :

— Nu merge.

— Aici afară a mers. Tot zidul e numai crăpături.

— Aici e neted ca-n palmă — răspunse Branko, trist.

— Da' nu-i nici un hîrdău ? continuă să întrebe fata, aţintindu-şi privirile în încăpere.

— Nici cu hîrdăul nu se poate. Am încercat.

— Adu-l totuşi lîngă perete. Eu îţi întind mîna... sau nu, stai, poate mai bine piciorul. Fata îşi întinse picioarele printre gratii.

Branko apropie hîrdăul şi se urcă pe el. Pînă la picioarele ei, pîrlite de soare, zdravene şi cam jegoase, abia-abia ajungea cu degetele. Nu putea însă nici să le cuprindă, nici să se agaţe de ele ca să se salte pînă sus.

— Nu merge — zise el încă o dată şi se dădu jos de pe hîrdău.

— Hm ! făcu fata, ţinîndu-şi capul ţeapăn şi dat mult pe spate, pentru ca, într-o nouă încercare, picioarele să-i coboare mai jos în celulă. Hm ! După un răstimp zise iarăşi : Aşteaptă puţin. O să mă gîndesc la ceva mai bun.

Branko văzu cum dispar treptat mai întîi picioarele, apoi capul şi, în cele din urmă, mîinile.

Se simţea din cale afară de tulburat. Oare cine este fata asta? Şi cum de se-ngrijeşte de el, cînd toţi, chiar şi prietenii lui l-au părăsit? Abia dacă a văzut-o mai-nainte. Cel mult o dată, jos la chei. Ce-a spus Karaman, bogătaşul? Că i-ar fi furat nişte caise. Dar ce importanţă are, dacă ea îl ajută să scape? Se învîrti ca o sfîrlează încoace şi încolo. Şase paşi pînă la uşă şi şase paşi înapoi. Să sperăm c-o să se-ntoarcă. Să sperăm că n-a văzut-o nimeni şi să sperăm că Begovic sau Dordevic n-au să se înfiinţeze acolo pînă ce el nu va părăsi celula.

Să se fi scurs aşa cam o jumătate de ceas de la plecarea fetei. Branko auzi bătînd unsprezece şi jumătate şi, după un răstimp, douăsprezece fără un sfert. Fata trebuia să se arate negreşit, căci altfel i-o lua Begovic înainte.

Deodată Branko auzi din nou zgrămpţănind la fereastră. Însă nu fata se ivi, ci o prăjină. Cineva o împingea înăuntru printre barele aşezate în cruce la fereastră şi împinse pînă cînd prăjina se înţepeni între drugi şi zid.

După un minut se proţăpi şi fata pe pervazul ferestrei.

— Iată-mă-s înapoi — spuse ea, rîzînd şi arătîndu-şi dinţii. Am adus o prăjină. Ia seama. Am s-o las spre tine. O smuci puţin şi prăjina se aplecă în jos. Dă-te la o parte — mai şopti ea. Branko sări iute la perete cînd prăjina tocmai cobora. Ei, acum trebuie s-o potriveşti la fereastră — îl povăţui fata. Eu o ţin şi tu te caţări pe ea.

Branko cuprinse cu braţele şi cu picioarele prăjina cea groasă şi începu să se salte în sus.

— Bagă de seamă! Fata îi întinse mîna, apucîndu-i zdravăn degetele.

Încă o smucitură, şi iată-l sus.

Se aflau foarte aproape unul de celălalt. Branko văzu că fata avea buze subţiri, urechi mici şi ochi căprui, luminoşi. Cum străluceau aşa, păreau a fi de chihlimbar, iar pistruii îi năpădeau toată faţa, chiar şi nasul ascuţit şi obraznic.

— Cine eşti tu? întrebă el.

— Las' că-ţi povestesc mai tîrziu — răspunse fata. Acum mai trebuie să te strecori printre gratii.

El uitase cu desăvîrşire de treaba asta. Între ei mai erau gratiile. Branko se prinse cu nădejde de barele reci şi temeinic înfipte. Încercă să le zgîlţîie.

— Nu cred că le putem smulge.

Ea se puse pe rîs.

— Nătîngule ! exclamă cu dojană în glas. Cred şi eu că nu le putem smulge. Trebuie să te strecori printre ele.

— Da' crezi c-o să-ncap ? şi Branko îşi trecu iute capul prin pătratul de sus.

— Măcar să-ncerci şi, de n-oi putea, va trebui să rămîi acolo pînă-ti dă Begovic drumul.

Branko îşi repezi capul înainte, dar umerii îi rămaseră tot înăuntru.

— Sînt prea gros — oftă el şi vru să sară îndărăt în celulă.

— Trage-ţi capul înapoi — îi porunci ea — şi încercă să vîri mai întîi braţul stîng. Aşa... — îl ajută fata. Acum capul... pe urmă umerii.

Încercă să-l tragă afară.

— Nu, zău, sînt prea gros !

— Nu vezi că eşti pe jumătate afară ? Ia mai încearcă o dată.

Se mai îndesă puţin, sforţîndu-se, şi tocmai cînd voia să spună din nou că nu merge, auzi la toate bisericile bătînd ora douăsprezece şi totodată nişte paşi de-a lungul coridorului.

— Vai — se jelui el — cred că vine Begovic ! Se propti şi mai vîrtos.

— Lasă-l să vie ! îl consolă fata. Acum doar olecuţă să-ţi mai sugi burta şi, pînă descuie el uşa, te şi vezi afară.

Băiatul spînzura pe jumătate de cealaltă parte a ferestrei, însă nu mai avea nici un punct de sprijin.

— Dă-ţi drumul jos — spuse ea. Te ţin eu.

Branko se supuse.

Pe coridor, Begovic — fiindcă, într-adevăr, Begovic era : îi aducea lui Branko mîncarea — încerca zadarnic să descuie uşa. Mai dăduse o raită prin oraş şi, pretutindeni, după ce i se făcuse cinste cu un păhărel-două de rachiu, fusese nevoit să povestească păţania cu băiatul arestat şi cu peştele şterpelit. De astă dată, şi mai abitir ca-nainte, poliţaiul îşi simţea picioarele şi mîinile şovăielnice.

Branko, agăţîndu-se de fată, putu să-şi tragă şi picioarele afară. Privi în jos : fereastra nu mai era atît de sus ca în celulă.

— Hai sări — îl îndemnă fata — că altfel pun iar mîna pe tine !

Branko sări. În această clipă Begovic deschise uşa şi intră în celulă.

— Na, ţine-aici — zise el şi vru să-i întindă băiatului blidul, cînd văzu prăjina şi încăperea pustie.

— Fir-ar a naibii de treabă ! se tîngui poliţaiul. Puşlamaua a şters-o şi tocmai acum trebuie să vie şi primarul să vadă ce-i cu el.

Îşi aruncă ochii în sus. Branko dispăruse, dar Zora încă nu plecase de la fereastră. Fata scoase limba la el.

— La revedere, Begovic ! îi strigă ea.

Speriat, Begovic scăpă din mînă strachina şi rămase cu ochii holbaţi la fată.

— Ce mai, sînt beat turtă ! îngăimă el. Ştiu c-am închis un băiat, şi-acuma văd că-i fată aia care-o ia la sănătoasa.

Zora îşi scutură părul.

— Da, sînt fată — rîse ea — şi ca să ştii cu cine ai de-a face, iată : eu sînt Zora cea roşie.

În aceeaşi clipă îşi dezlipi mîna de pe drugi şi dispăru.

Capitolul 4

Zora cea roşie şi banda ei

Branko sta ghemuit la pămînt, cînd fata sări lîngă el.

— Eşti Zora cea roşie ! exclamă el, cuprins de uimire.

Branko auzise multe lucruri despre fată : conducea o bandă, foarte temută în Seni.

— Vino ! Hai repede ! îi curmă ea vorba. Begovic poate să sosească dintr-o clipă într-alta.

Fata se avîntă pe primul zid întîlnit în cale şi-l încălecă. Branko o urmă grăbit.

În mahalaua aceea casele erau îndesate unele într-altele, dar în dosul fiecăreia se mai afla şi cîte o fărîmă de curte, şi cîte un zid.

Zora părea să ştie aici de-a fir-a-păr tot rostul şi, aşa cum pregătise eliberarea lui Branko, pusese la cale şi fuga. La temelia zidului următor se aflau două lăzi. Zora se şi căţărase sus.

— După ce te-ai urcat pe zid — îi strigă ea — răstoarnă lăzile cu picioarele.

Branko făcu întocmai.

Următorul obstacol era un zid înalt. Zora proptise acolo o prăjină. De astă dată ea aşteptă pînă ce Branko ajunse sus, apoi traseră prăjina după ei.

Îl auziră pe Begovic.

— Dordevic ! striga el. Dordevic, puşlamaua a spălat putina !

— Ce ? Ai înnebunit ? zbieră cel interpelat. Te spînzură primarul. Unde e ?

— Uite-acolo ! Acolo ! şi nefericitul arătă spre cei doi care tocmai se avîntau peste al treilea zid.

— Aleargă după ei !

Begovic o şi rupsese la fugă.

Zora şi Branko trecură de lotul de locuinţe.

— Acum, acolo sus — îi şopti Zora şi-l trase pe-o mică treaptă.

Copiii mai escaladară un zid, coborîră într-o şură şi îşi traseră o clipă răsuflarea, ciulind urechea să vadă dacă se mai aude cumva poliţaiul, dar nu auziră nimic.

— Hai vino ! Zora smuci de un zăvor şi deschise un mic oblon : Pe-aici, afară...

Prevăzător, mai înainte de a o urma, Branko îşi scoase mai întîi capul prin deschizătură. Oare unde se aflau ?

Băiatul făcu ochii mari : oblonul se deschidea în vechiul zid ce împrejmuia partea de sus a Seni-ului şi dădea chiar pe şoseaua care, înconjurînd oraşul, ducea către mare şi de-acolo la Fiume.

Pentru o clipă lumina ce năpădea din toate părţile îl orbi, apoi ştrengarul sări după tovarăşa lui. Zora se uită cu luare-aminte de jur împrejur.

— Nu ne mai rămîne decît să traversăm şoseaua şi s-o luăm prin grădini ! strigă ea. Şi cu asta sîntem salvaţi !

O zbughiră de partea cealaltă. Zora se şi afla pe un zid, cînd auziră glasul lui Dordevic :

— Begovic ! Begovic ! Iacătă-i !

Ca să pună sus mîna pe ei, Dordevic ocolise în fugă lotul de case, însă sosise cu un minut prea tîrziu.

— Sus, încoa' la mine ! strigă fata. Branko se şi afla lîngă ea. Acum aleargă pîn' ţi-o ieşi limba de-un cot, dar ţine-te mereu după mine.

Copiii căzură pe un strat de varză, apoi se tîrîră o bucată printre rugi de zmeură, săriră peste un morman de gunoi, se furişară pe lîngă un umbrar şi o luară la goană de le sfîrîiau călcîiele. Zora cunoştea fiece colţişor. Tăia prin tufişuri, ocolea orice sîrmă ghimpată, orice zid prea înalt, ştia fiece poartă care era deschisă, iar la acelea zăvorîte ştia cîte o spărtură sau se căţăra pe ele şi sărea pe partea cealaltă.

Străbătură astfel vreo şapte-opt grădini, Branko abia-abia mai sufla.

— Mai are vreun rost să fugim de ei ? gemu el. Tot au să pună mîna pe noi.

Pe jumătate supărată, pe jumătate înveselită, Zora se uită la el :

— Atîta vreme cît ne mai ţin picioarele, trebuie s-o întindem, şi atîta vreme cît nu ne-au luat încă de gît, mai putem scăpa din ghearele lor.

Un alt zid le ieşi în cale. Cînd Branko îl sări şi pe ăsta, se pomeni pe şoseaua cea largă, pe care călătorise de dimineaţă.

— Traversează iute şoseaua şi fă-ţi vînt peste zid ; cred că tot mai sînt pe urmele noastre.

Branko tăie şoseaua de-a curmezişul şi se căţără anevoie pe zidul dimpotrivă. Deodată îl auzi atît pe Begovic cît şi pe Dordevic cum se apropie gîfîind. De astă dată Begovic înconjurase în fugă grădinile, în vreme ce Dordevic se luase după ei. O văzură pe Zora.

— Acilea-i dracul ăla de fată... — gîfîi Begovic cu răsuflarea tăiată. Aşa că nici băiatul nu poate fi departe...

Se apropie abia mai trăgîndu-şi sufletul. Dar pînă să ajungă el la zid, Zora îşi şi făcuse vînt dincolo. Ea trecu în goană pe lîngă Branko şi, ciripind ca un sticlete, se îndreptă spre un chioşculeţ. În aceeaşi clipă se zbătu un oblon al chioşcului şi la ochiul ferestrei se ivi un cap de copil.

— Ieşiţi afară — şopti Zora — sîntem urmăriţi.

Dintr-un cap se făcură trei, şi cîteşitrei băieţii săriră în grădină.

Primul era mare, grăsan şi arăta cu desăvîrşire necioplit. Pe un trup lat sta înfipt un cap deopotrivă de bolovănos. Avea părul zburlit ca un arici, urechile neobişnuit de mari, nasul gros, iar dacă ochii n-ar fi privit atît de melancolic, l-ai fi putut lua, din creştet pînă-n tălpi, drept un bătăuş şi un cuţitar cum scrie la carte. Venea către ei cu pas rar, bălăbănindu-şi mîinile, la fel de butucănoase ca şi restul trupului.

Al doilea, dimpotrivă, era mărunt, aproape mititel, însă nespus de iute şi de neastîmpărat. I-o luă înainte celui mare şi ajunse primul la ei.

Al treilea, cam de înălţimea lui Branko, semăna cu el şi la statură, şi la înfăţişare, numai că ochii înguşti şi oblici, gura mare, precum şi o linie ce cobora de la nas pînă la bărbie dădeau feţei sale un aer răutăcios, ba chiar respingător.

— Cine vă urmăreşte ? izbucni mititetul, ridicîndu-şi faţa ascuţită şi nasul cîrn spre Zora.

— Doi poliţai, Nicola, Begovic şi încă unul — şopti fata. Acuşi-acuşi trebuie să pice aici.

Uriaşul îşi arătă pumnii şi dinţii :

— Să poftească numai, că le-arăt eu lor.

— Eşti nebun, Pavle ! îi tăie vorba Zora. N-aveţi altceva de făcut decît să fugiţi voi în locul nostru, atît.

— Asta-i tot ? întrebă al treilea.

— Da, Duro — răspunse ea. Bagă de seamă ce-ţi spun, că tu eşti cel mai deştept dintre toţi. Noi amîndoi intrăm în chioşc. Voi închideţi obloanele şi vă aşezaţi apoi aici. De îndată ce Begovic şi celălalt dau cu ochii de voi, o rupeţi la fugă, fiecare în altă parte, iar peste un ceas ne vedem din nou sus la rugii de mure.

Duro încuviință din cap și Nicola își frecă mîinile :

— Straşnic o să mai fie !

Dar Pavle spuse :

— Eu mai bucuros le-aş fi tras o chelfăneală.

Deodată îl şi auziră pe Begovic în dreptul zidului, spunînd :

— Vino, Dordevic, dă-mi o mînă de ajutor. Singur nu mai ajung eu dincolo...

Pare-se că Dordevic se şi înfiinţase acolo, căci peste o clipă, mîinile mari ale lui Begovic bîjbîiau pe creasta zidului.

— Înăuntru — şuşoti Duro către Zora şi Branko.

Şi iată-i la adăpost. Duro închise obloanele şi întunericul îi învălui pe amîndoi.

Între timp, cu chiu cu vai, Begovic se căţără pe zid. Zăbovi sus cîteva secunde. Arăta jalnic. Era fără chipiu, iar cele cîteva fire de păr pe care le mai avea i se zburliseră ţepene-n sus. Vestonul îi era descheiat şi, după cît se vedea, îşi pierduse şi centironul ; nu mai avea nici bastonul lui de cauciuc, iar sudoarea îi curgea şiroaie pe faţă, de parcă i-ar fi turnat cineva o căldare în cap.

— Aoleu ! gemu poliţaiul. Aolică ! şi-şi ştergea cu amîndouă mîinile năduşeala de pe frunte. Abia după aceea îşi aruncă privirea în jur.

Cei trei băieţi, stînd jos pe iarbă şi cu nişte cărţi de joc în mînă, îşi interpretau rolurile admirabil. Mai întîi făcură nişte mutre ca şi cum Begovic ar fi fost o nălucă. Begovic, de asemenea, se uita ţintă, cu ochii mari, jos spre ei.

— Dordevic ! strigă el. Iată-i aici, însă nu mai sînt doi, ci trei.

— Îmi vine să cred că eşti beat turtă — îşi dete cu părerea Dordevic, ivindu-se la rîndu-i pe creasta zidului.

Cînd băieţii îl văzură şi pe Dordevic, Duro fu primul care azvîrli cărţile.

— Doi poliţai dintr-o dată ! Asta-i prea mult pentru mine — strigă el şi o rupse la fugă.

Al doilea care zvîrli cărţile fu Nicola.

— Iar cînd mai e şi Dordevic printre ei, apăi e jale mare — adăugă puştiul şi se năpusti în direcţie opusă.

Pavle rămase pe iarbă. Faţa lui mare şi blajină era muncită de gînduri. Decît s-o şteargă, mai bucuros s-ar fi luat la bătaie cu amîndoi, cu atît mai mult cu cît se vedea că sînt prăpădiţi de oboseală. În cele din urmă îşi strînse şi el cărţile, se ridică tacticos şi mormăi :

— Hai să mă car şi eu mai bine...

Între timp Begovic îl trăsese pe Dordevic sus pe zid.

— Ei, acuma-i vezi ? Şi arătă spre copiii care fugeau în toate părţile. Sînt sau nu trei ?

— Mă, da' deştept mai eşti ! cîrîi Dordevic. Ori că-s doi, ori că-s trei, de prins trebuie să-i prindem.

Begovic se scărpină în cap :

— Măcar spune-mi pe care dintre ei ?

— Eu o să mă iau după ăla mare — zise Dordevic. Ăla pare să fie cel mai mototol.

Sări jos de pe zid şi se luă după Pavle. Begovic îşi mai trecu o dată mîna prin păr.

— Of, vai de păcatele mele, mie întotdeauna îmi lasă ce-i mai greu — gemu el, apoi începu să alerge după Nicola.

Zora şi Branko, care, lipiţi de oblon, priveau ţintă prin crăpături, văzură şi auziră tot. Zora îşi frecă mîinile de bucurie şi se porni să tropăie şi să ţopăie încoace şi încolo. Branko mai gîfîia încă şi era tot cu sufletul la gură. Dar constată bucuros cum dispărură mai întîi băieţii, iar în cele din urmă şi Begovic împreună cu Dordevic.

— Ei, acum ce facem ? întrebă el, şi cum fata nu-i răspunse imediat, continuă : Eu tare-aş avea chef să rămîn aici.

— E mult prea primejdios — fu de părere Zora, care se tot uita iscoditoare după poliţai. Nu, dacă nu pun mîna pe nici unul din cei doi, pot să se întoarcă şi-atunci or să-şi vîre nasul în toate ascunzişurile. Trebuie să plecăm mai departe.

— Păi unde ? vru Branko să afle.

— Ai auzit doară : la tufişurile de mure. Acolo sus, afară din oraş. Deschise obloanele, cercetă cu luare-aminte încă o dată jur împrejur şi sări în grădină. Branko o urmă. Mai-nainte de-a escalada primul zid, Zora întoarse din nou capul : Ai închis obloanele la loc ?

Branko răspunse că nu.

— Repede, închide-le ! porunci ea. Altminteri, poliţaii or să-şi dea numaidecît seama că ne-am ascuns acolo.

Băiatul se întoarse îndărăt și îndeplini ordinul fetei.

Cei doi se tîrîră, se cățărară, coborîră și se furișară, de astă dată mai încet, înaintînd mereu ; fură nevoiți să sară peste alte cinci-șase garduri, ziduri și tufărișuri, trecură pe lîngă o fîntînă țîșnitoare, pe lîngă niște caiși frumoși, pe lîngă o minunată pajiște înflorită. Branko văzu floarea-soarelui, crini, maci cu capsule pocnitoare, pintenași, trandafiri, și rămase uimit cît de sălbatice și de frumoase erau locurile de cealaltă parte a zidurilor, pe care el nu le văzuse niciodată, deoarece, împreună cu tovarășii lui, nu se jucase decît tot prin curți și beciuri sau jos la mare.

Nu întîlniră aproape pe nimeni. Doar o femeie bătrînă ce plivea buruieni, o pisică, un moș care ședea la soare și care abia le aruncă o privire cînd ei trecură în goană, precum și un cîine astmatic, prea gras însă ca să-i poată ajunge din urmă. După ce se tîrîră prin ultimul tufăriș, se văzură într-un hățiș de porumbare, de mure, de zmeură și de grozamă.

Dar după ultimul zid, toată frumusețea, izolarea și dichisul grădinilor pieriră ca suflate de vînt. Începea o regiune pîrjolită, necultivată, mai întîi năpădită de ierburi, apoi din ce în ce mai sărăcăcioasă.

Copiii merseră vreo cîțiva metri prin albia Potocului, pe urmă se urcară pe un dîmb. Arșița era aici aproape de nesuferit. Tufișurile se iteau chircite, ca niște tufe mititele. Din ce în ce se îndeseau piatra și stînca. De asemenea nu mai văzură nici o floare, ci abia cîte un fir de iarbă ici-colo.

În dosul dîmbului, unde era ceva mai multă umbră, începea tufărișul de mure despre care pomenise Zora. Toată partea din spatele dîmbului o pornea în jos și cobora pînă la mare.

— Uite acolo ne adunăm noi. Zora arătă spre zidul de țepi și de vrejuri.

— Acolo ? îngăimă Branko. Tufărișul i se părea cu neputință de străbătut, iar vrejurile atît de tari și de țepene, încît era încredințat că nici un cîine sau alt animal n-ar putea răzbate prin hățișul acela.

— Nu luăm pe nimeni care nu-i din banda noastră — vorbi Zora mai departe — tu însă poți să vii. E doar banda mea, așa încît hai să mergem !

Se aplecă, trase afară cîteva vrejuri care erau bine vîrîte în pămînt şi le aşeză alături. Încetul cu încetul se deschise un drum de trecere.

— Tîrăşte-te încoace ! şi arătă înspre deschizătură.

— Cum, asta aţi făcut-o voi ? se minună Branko. Sînteţi tare deştepţi !

— Mai bine ia seama cum o închid la loc — răspunse Zora şi, după ce se tîrî în urma lui, îşi roti prevăzătoare privirile în toate părţile, apoi vîrî la loc, cu grijă, vrejurile în pămînt.

— Acum nici măcar vulpea sau iepurele nu mai pot să intre — zise ea, mîndră. Nu-ţi rămîne decît să te tîrăşti mai departe.

Banda tăiase un coridor drept. Branko însă trebuia mereu să se lase în patru labe, căci, de îndată ce se ridica, tufele îl înţepau fie la gît, fie în spinare.

De două ori coridorul făcu un ocol larg, şi o dată Zora fu nevoită să se strecoare pe lîngă el, deoarece drumul se închidea brusc, fiind camuflat cu grijă.

— Aici chiar că nu mai intră nimeni dacă nu ştie rostul — o lăudă din nou Branko.

— Şi nici nu mai iese — adăugă fata. De ieşit e şi mai greu.

Coridorul dădea într-un loc deschis şi, în sfîrşit, putură să se ridice în picioare. Se aflau pe un teren rotund, cam de zece metri pătraţi.

— Iată-ne şi-aici — zise Zora. Acum s-aşteptăm pînă vin şi ceilalţi.

Branko se uită jur împrejur. Văzu acolo resturile unei vetre. Rugii de mure erau atît de înalţi, încît nu se zărea nimic dincolo de ei. Ba mai mult : dacă te apropiai de tufişuri, chiar cînd soarele era la amiază, tot mai găseai oleacă de umbră.

Zora se ghemui sub nişte tufe, îşi cuprinse capul cu braţele şi încercă să adoarmă. Branko se chirci lîngă ea, privind-o lung.

De cînd fata îl scosese din temniţă, el încă nu-şi venise în fire. Acum răsufla în voie şi se gîndea la cele petrecute.

Zora închisese ochii, aşa că el putea s-o cerceteze cu luare-aminte. Pe faţa ei stăruia o expresie duioasă, de fată, în timp ce pînă acum chipul său fusese grav, cu un aer

băieţesc, ba uneori chiar aspru şi răutăcios. Mîinile îi acopereau părul roşu, iar pistruii abia se mai vedeau în umbra rugilor de mure. Întreaga-i înfăţişare respira un farmec plin de feminitate, şi nu numai atît, dar era de-a dreptul frumoasă. Oare de ce îl scăpase ea din închisoare şi se cătărase apoi peste mai toate gardurile şi zidurile din Seni ca să-l salveze ?

Aducîndu-şi aminte de toate astea, Branko se întristă. Îi veniră în gînd chipurile băieţilor din Seni, care-l ocărîseră şi-l făcuseră puşlama. Toţi îl trădaseră, îl părăsiseră, chiar şi prietenii lui, numai fiindcă ridicase de jos un peşte, da, toţi, în afară de fata asta străină, numită de toată lumea Zora cea roşie, care-l salvase.

Zora simţi că Branko se uită la ea.

— Ce te zgîieşti aşa la mine ? i se adresă ea deodată, mijindu-şi ochii.

Branko spuse deschis ceea ce gîndea.

— La drept vorbind, de ce m-ai salvat ? o întrebă el.

— Nici eu nu ştiu.

— Eu însă aş vrea să ştiu.

— Nu pot să-ţi spun.

— Totuşi mai-nainte nu m-ai cunoscut de loc.

— Am văzut că erai flămînd, şi eu ştiu ce-nseamnă să-ţi fie foame şi să n-ai ce mînca. Pe urmă am vrut să-ţi vin în ajutor cînd Karaman a pus mîna pe tine, şi trebuia să te-ajut şi cînd Begovic te-a dus la închisoare.

— Da' nu poate să-mi intre-n cap că toate astea le-ai făcut pentru mine — răspunse Branko.

— Ia lasă ! îl luă ea în rîs. Ce rost are să-ţi frămînţi atîta mintea ? Eu nu-mi bat prea mult capul şi totdeauna fac ce trebuie.

— Ba eu, dimpotrivă, chibzuiesc totdeauna înainte de-a face ceva.

Zora îl privi un timp gînditoare, iar băiatul se înroşi din creştet pînă-n tălpi. Apoi ea zîmbi :

— Bine, atunci n-ai decît să chibzuieşti, dar chibzuieşte pe-ndelete. Sînt obosită şi vreau să dorm.

Între timp Dordevic fugea după Pavle, iar Begovic după Nicola. Dordevic însă se înşelase crezînd că va pune mîna pe Pavle.

Băiatul acela mare era mai iute şi mai dibaci decît arăta. Cu o iuţeală nemaipomenită, aproape ca o huidumă de urs, o luă la trap, sări peste garduri, se avîntă peste ziduri şi, mai-nainte ca Dordevic să se tîrască prin cel dintîi tufăriş, îl şi pierdu din vedere.

Begovic avu mai mult noroc. Îl urmări cîţiva paşi pe Nicola, apoi se aşeză jos. Nu, nu mai putea să se ţină pe picioare, şi de i-ar cere toţi primarii Adriei, ba chiar şi episcopul, să-l înhaţe pe golanul ăla, el de-acolo nu se mai mişcă şi nici n-o să se mişte pînă cînd nu va fi iar în stare să meargă fără să gîfîie.

Nicola, puştiul cel iscoditor, îşi dădu curînd seama că Begovic nu-l mai urmăreşte. De aceea se strecură încetişor, făcînd cale întoarsă, ca să se uite la băiatul acela străin adus de Zora.

Begovic, care tot mai gîfîia, ciuli urechile. „La dracu, iată că vine cineva. Te pomeneşti că eu, cu aşteptatul, oi avea mai mult noroc decît Dordevic cu alergatul."

Îşi ţinu răsuflarea şi rămase nemişcat. Deodată Nicola ieşi din primul tufiş.

— Am pus gheara pe tine! strigă poliţaiul şi-l înşfăcă pe ştrengar mai întîi de braţ, apoi de gît.

Nicola ţipă şi, ager cum era, se învîrtea şi se sucea ca un peşte, însă Begovic îl ţinea zdravăn. Pe urmă îşi duse fluierul la gură şi fluieră. Dordevic auzi fluierătura şi se opri locului. „Aha — îşi zise el — Begovic a pus mîna pe unul." Şi fiindcă tot pierduse urma băiatului după care fugea, se întoarse înapoi.

Pavle şi Duro auziră şi ei fluierătura. Duro şuieră printre dinţi, aşa cum făcea totdeauna cînd era supărat: „Fiiu"...

— Nu mai încape vorbă — mormăi el — că tîmpitul ăla de Pavle s-a lăsat prins.

Lui Pavle îi trecu acelaşi lucru prin gînd. El se gîndea însă la Duro, fiindcă niciodată nu se întîmplase să-l prindă cineva pe Nicola.

Nicola încă se mai zbătea ca un peşte în năvod, zgîria şi stuchea, iar Begovic îşi da seama că pe zvîrluga asta, iute ca argintul viu, n-o s-o poată ţine mult. De aceea mai fluieră o dată.

— Uite că vin! strigă Dordevic, mărind pasul.

— Abia pot să-l mai ţiu! se văicări Begovic.

— Da' trăsneşte-i una cu bastonul de cauciuc ! îi strigă Dordevic.

— Ai dreptate. Begovic îşi duse mîna acolo unde-i atîrna de obicei bastonul de cauciuc, însă ia-l de unde nu-i ; acelaşi lucru cu revolverul şi cu centironul.

— Doamne Dumnezeule ! strigă el, îngrozit, bîjbîind şi cu cealaltă mînă ceva mai jos de cingătoare.

Nicola se folosi de moment şi vru să-şi ia valea, însă de astă dată fu înşfăcat mai vîrtos : Dordevic îl prinsese şi de gît, şi de guler.

— Da' ce urli aşa ca din gură de şarpe ? îl întrebă el pe Begovic.

— Bastonul de cauciuc şi revolverul meu au dispărut.

Dordevic rîse :

— Le-ai pierdut acolo sus pe alee, de cealaltă parte a şoselei. Acum linişteşte-te şi să vedem mai bine de păsărica asta ce-a picat în laţ. Îl răsuci pe Nicola :

— Da' ăsta nu-i Branko Babici ! Ferească Dumnezeu !

Begovic se zgîi şi el la Nicola :

— În orice caz, e ăla care a rupt-o la fugă şi pe care eu trebuia să-l prind.

— Am rupt-o la fugă — zise Nicola, redobîndindu-şi curajul — fiindcă, nitam-nisam, aţi apărut dumneavoastră amîndoi pe zid.

— Aşa, care va să zică... Da' pe-o fată şi pe-un alt băiat nu i-ai văzut ? întrebă Dordevic.

— Ba da — încuviinţă cu sîrg Nicola — însă au luat-o devale — şi arătă spre oraş.

— Abia acuma spui ? mîrîi Begovic, scrîşnind din dinţi, şi fiindcă tot mai şedea jos, nu se sculă în picioare, ci se tîrî spre Nicola.

— Păi doar nu m-aţi întrebat nimic, nici pe mine, nici pe prietenii mei — se dezvinovăţi Nicola. Dacă ne-aţi fi întrebat şi nu v-aţi fi năpustit asupra noastră de-acolo de sus, că ne-aţi băgat în sperieţi, n-am fi fugit nici noi de dumneavoastră. Ba poate că v-am fi dat o mînă de ajutor să-i prindeţi pe-amîndoi.

— Da' voi ce-nvîrteaţi pe aici ? întrebă Begovic, aspru.

— Păi aţi văzut şi dumneavoastră — răspunse Nicola. Jucam cărţi.

— Asta făceam — rostiră într-un glas, ca un ecou, Duro şi Pavle.

Între timp ei se apropiaseră binişor, însă rămaseră cam la vreo zece paşi de poliţai.

Begovic şi Dordevic se uitară buimaci la ei.

— Asta-i toată banda — zise primul.

— Iar fata şi Branko nu sînt cu ei — se jelui a pagubă Dordevic.

— Văd şi eu. Begovic se uită mînios la colegul său, apoi le strigă celorlalţi doi : Ian poftiţi mai aproape !

— Că n-oi fi prost ! rîse Duro. Puteţi să-mi spuneţi şi de-acolo ce doriţi.

— Nici eu nu vin — mormăi Pavle.

— Va să zică aţi jucat cărţi ? îi întrebă Dordevic.

— Doar atît — şi Pavle scoase cărţile de joc din buzunar : Iote-le, ale mele-s aici.

— Păi astea sînt cărţile doctorului Skalec — zise Dordevic, cercetîndu-le mai atent.

— Da, dar eu sînt nepotul lui — răspunse Duro, şiret.

Dordevic pufni în rîs :

— Mai lipseşte doar să spui că ăsta pe care am pus mîna e feciorul împăratului Chinei şi că găliganul de colo e odrasla sultanului din Maroc. Nu, nu, băiete, nepotul doctorului Skalec, dac-o fi avînd vreunul, nu arată ca un porc.

Duro făcu o mutră jignită :

— Aşa arătăm noi totdeauna cînd ne jucăm de-a banditii. Ba ieri ne-am mînjit cu funingine, fiindcă voiam s-o facem pe negrii.

Dordevic stătu un răstimp pe gînduri, apoi căută la Begovic.

— Ducă-se dracului şi dă-le drumul — fu de părere Begovic — fie c-or fi au ba nepoţii doctorului Skalec. Noi pe Zora cea roşie şi pe Branko Babici trebuie să-i înhăţăm.

Dordevic îşi frecă bărbia rasă :

— Aşa zic şi eu ; ăsta ar fi cel mai bun lucru. Mai ştii ? Te pomeneşti că vreunul din gaşcă e cu adevărat nepotul doctorului Skalec ! Apăi ne scarmănă primarele de două ori pe-atîta. E cuscrul doctorului, da' las' că nici altminteri nu ne-aşteaptă vreo bucurie dacă ne întoarcem la poliţie fără Branko.

Îi dădu drumul lui Nicola, îmbrîncindu-l cît colo, așa încît băiatul mai întîi se duse de-a berbeleacul prin iarbă, pînă să poată sări în picioare ca s-alerge la Pavle și la Duro.

— O să te spun lui unchiu-meu ! strigă Duro în gura mare.

— O să-i spunem, n-aveți nici o grijă ! repetară Pavle și Nicola, apoi, lăsîndu-i în plata Domnului pe Begovic și pe Dordevic, o rupseră la fugă.

Era ceasul patru cînd ajunseră, în sfîrșit, la tufărișul de mure. Pavle începu să adulmece ca un cîine.

— Au și sosit — spuse el.

— Zău ? Miroși tu asta ? îl luă în rîs Duro.

— Nu, dar văd. Vrejurile sînt altfel vîrîte.

Își croiră drum și se tîrîră spre tufe.

Branko se trezi din somn, fiindcă auzi o voce care spunea : „Uite-i că dorm". Deschise ochii anevoie. Atunci aceeași voce zise :

— Nu, băiatul e treaz.

Zgomotul glasului o trezi și pe Zora. Se sprijini pe brațele-i arse de soare. se uită la cei trei și, rîzînd, îl întrebă :

— Ați reușit să scăpați ?

— Ba bine că nu.

Nicola povesti de-a fir-a-păr. Zora pufni în rîs de cîteva ori. Și pe Branko îl pufni rîsul. Nu putea în ruptul capului să și-l închipuie pe Begovic fără bastonu-i de cauciuc.

Apoi se lăsă o liniște adîncă. Nicola îl măsură cu privirea pe Branko, iar Branko pe Nicola. Și Pavle trase curios cu coada ochiului la Branko, numai Duro se purta ca și cum Branko n-ar fi fost de față.

Zora, care un răstimp urmărise toate astea, sări deodată-n sus :

— Nici nu v-am spus încă cine-i el.

— Îl cheamă Branko — strigă Nicola.

— Babici — turui Pavle la rîndul său.

Duro spuse scurt :

— Și-l caută primarul. Deci o fi făcut tot soiul de blestemății.

— De unde ați și aflat ?! se miră Zora.

— Begovic și Dordevic au povestit — răspunseră băieții.

— Atunci mai aflați că a stat și la închisoare. Karaman, bogătașul, a pus să-l aresteze : luase de pe jos un pește. Eu l-am scos de-acolo.

Pavle holbă ochii cît cepele. Nicola făcu un bot ascuțit. Tulburat, Duro mesteca un fir de iarbă în dinți.

Branko adeveri spusele fetei :

— Ieri am pierdut-o pe maică-mea. Mi-era foame. Am văzut pe jos un peștișor și l-am luat. Begovic m-a dus la închisoare. Zora a vîrît o prăjină printre drugii ferestrei și am șters-o amîndoi.

De astă dată Pavle spuse doar „vai" și continuă să privească la ei cu ochii larg deschiși. Nicola căta cînd la băieți, cînd la Zora. Duro părea că-și redobîndise calmul. Se uita și el la Branko, însă nu tocmai prietenos.

— Și ce facem cu băiatul ? întrebă el.

— Eu aș vrea să-l primim în banda noastră — răspunse Zora.

— Ar fi grozav ! chiui Nicola. Putem fi foarte bine cinci.

Pavle ridică și el capul :

— Nici eu n-am nimic împotrivă. Cel pe care-l caută primarul poate să ne fie de folos.

Duro nu rosti un cuvînt. Își țuguie buzele și privi țintă la Branko. Branko, de asemenea, se uita la el. Fața aceea, toată numai șiretenie și gînduri ascunse, îi displăcu și mai mult decît prima oară.

— Ei, tu ce zici ? îl îndemnă Zora pe Duro.

— Tu știi că eu sînt contra oricărui nou venit — spuse Duro.

Fata se încruntă și făcu o mutră supărată.

— Noi însă sîntem cu toții pentru.

— Atunci trebuie ca mai întîi să fie supus cel puțin la proba jocului cu briceagul. Dacă știe jocul cu briceagul, n-am nimic împotrivă.

— Bine — zise Zora, luminîndu-se iar la față.

— Bine — încuviințară Nicola și Pavle.

— Cunoști jocul ? îl întrebă Zora pe Branko.

— Da... am văzut cum se joacă... Jucau cîteodată dulgherii și marinarii jos pe chei.

Fata se adresă lui Pavle :

— Ai un briceag ? Pavle făcu semn că da. Atunci scoate-l. Şi fiindcă el n-a jucat niciodată, are dreptul să-ncerce de trei ori.

Vlăjganul scoase din buzunar un briceag mare, vîrît într-o teacă de piele. Îl trase afară din teacă şi-i pipăi tăişul.

— Începe odată ! spuse Zora, nerăbdătoare.

Pavle se lăsă în genunchi, iar Branko trebui să se aşeze dinainte-i în aceeaşi poziţie. Apoi strînse cu putere briceagul în mîna lui mare şi-i făcu vînt cu vîrful în jos. Briceagul se înfundă pînă-n prăsele.

— Asta a fost numărul unu — spuse el şi, după ce trase briceagul din pămînt, i-l dădu lui Branko.

Branko strînse cuţitaşul întocmai ca şi Pavle şi-l zvîrli cu putere. Zîmbi : cuţitul se înfipse aşijderea.

— Stai, nu te bucura prea devreme — rînji Duro, batjocoritor. La prima probă reuşeşte şi-un ţînc.

Pavle prinse briceagul între degetul arătător şi cel mijlociu, în aşa fel ca degetele împreună cu tăişul să fie îndreptate spre faţa lui, apoi răsuci fulgerător mîna şi briceagul, vîjîind, se înfundă în pămînt pînă-n prăsele.

De astă dată Branko nu reuşi decît la a doua încercare. Şi nici chiar atunci briceagul nu se împlîntă atît de adînc ca la Pavle.

— Numărul trei e şi mai greu — anunţă Nicola, cu ifos.

Briceagul se afla din nou în mîna lui Pavle. El îl aşeză în aşa fel pe podul palmei, încît prăselele să vie între vîrful degetelor, iar lama să ajungă dincolo de încheietura pumnului. Cu o mişcare rapidă îl azvîrli în sus, îşi retrase la iuţeală mîna, şi briceagul nimeri cu vîrful în iarbă.

De astă dată, mai înainte de a executa mişcarea hotărîtoare, Branko cumpăni un răstimp briceagul în mînă, fără a-şi dezlipi o clipă ochii de pe el, şi într-adevăr, reuşi la fel de bine ca şi Pavle : briceagul se înfipse cu vîrful în pămînt.

Pavle repetă figura, numai că de rîndul ăsta, în loc să-şi potrivească briceagul pe podul palmei, şi-l puse pe dosul mîinii. Branko execută fără nici o greutate şi această probă.

Cel de-al cincelea și al șaselea exercițiu erau și mai dificile, si de fiece dată Branko nu izbuti decît abia la a treia încercare să înfigă cum se cuvine briceagul în pămînt. Și într-un caz, și în celălalt trebuia să ții briceagul de-a-ndăratelea, adică cu prăselele în podul palmei și cu lama între degete, după care urma să-l zvîrli spre tine, retrăgîndu-ți la iuțeală mîna.

Zora se uita încordată la el : Duro, de asemenea, era cu ochii țintă la fiecare gest al lui Branko, iar micului Nicola îi curgea saliva din gură, într-atît era de emoționat.

— Acum vine partea cea mai grea — spuse Pavle.

— Ba nu — fu de părere Nicola. Ultima-i cea mai grea.

— Nici una nu-i grea — se amestecă Duro, disprețuitor. Eu le-am făcut pe toate de prima dată.

Pavle ținea acum briceagul între dinți. El înclină ușor capul, apoi îl smuci iute în sus, în așa fel că briceagul zbură vertiginos, tăind aerul cu lama, după care coborî vîjîind cu vîrful în jos.

Zora bătu din palme :

— Figura asta o faci totdeauna foarte bine.

Pavle se umflă în pene, auzind lauda și fața lui lată se schimonosi într-un rînjet.

— Pentru că o fac și foarte des — adăugă el.

Pînă atunci Branko imitase bucuros tot ce-i arătase Pavle, dar să ia briceagul în gură se temea.

Duro, văzîndu-l că șovăie, îl înghionti cu cotul pe Nicola.

— Nu mai vrea — chicoti el, batjocoritor.

— Păi n-am zis eu ? se sumeți Nicola. Asta-i cea mai grea.

— Îi e frică, vezi bine ! rîse Duro.

Branko nu voia în ruptul capului să le dea prilejul de a spune despre el una ca asta. Și iată că briceagul se și afla între dinții lui, dar din nou îl cuprinse șovăiala, și numai cînd întîlni privirea încurajatoare a Zorei, îl azvîrli în sus.

A fost cu mult mai simplu decît și-a închipuit Branko. Totuși, briceagul căzu cu tăișul de-a latul. A doua oară a mers mai bine, iar a treia oară s-a înfipt în pămînt, la fel ca și la Pavle.

— Bravo ! izbucni Zora.

Nicola se grăbi să strige şi el „bravo", făcîndu-i lui Branko un semn încurajator cu capul, iar Pavle, care apucase să tragă cuţitul din pămînt, mărturisi mormăind :

— Ce-i drept, era înfipt tot atît de adînc ca şi la mine.

Ultimul exerciţiu părea a fi mai uşor. Pavle luă briceagul între policar şi arătător şi-l zvîrli, însă nu înainte, ci înapoi. Adică îşi lăsă mîna în jos, iar briceagul se răsuci doar cu o clipă mai-nainte de a cădea la pămînt.

Branko încercă şi el, însă cînd lăsă mîna în jos, lama îi crestă pielea şi, colac peste pupăză, briceagul căzu pe muchie.

— Numărul ăsta trebuie executat mai repede. Pavle îi arătă din nou.

Branko încercă, însă în clipa cînd azvîrli briceagul, cineva îl îmbrînci. El se întoarse. În aceeaşi clipă briceagul căzu, însă nu la pămînt, ci pe mîna lui, pătrunzînd adînc în carne.

— Au ! urlă Branko, aruncînd cît colo briceagul şi pălind la faţă. Aoleu ! mai strigă el o dată, căci îl durea, apoi răcni furios : Cineva mi-a dat brînci ! Se întoarse din nou. Duro se ghemui în spatele lui. Tu ai fost ăla ! se oţărî el. Tu !

Duro îşi plecă ochii :

— Poate că fără să vreau te-am atins. Am vrut doar să văd dacă faci aşa cum trebuie.

— Ba dinadins ai făcut-o ! ţipa Branko cît îl lua gura şi, cu mîna însîngerată, îi venea să-l plesnească pe Duro peste faţa-i mironosită.

Zora se repezi spre el.

— Ia arată-mi şi mie — spuse ea.

Rana era destul de adîncă şi sîngera tot mai mult. Fata rupse o fîşie din cămaşa ei de pînză şi-i înfăşură mîna lui Branko.

— Aşa, acum ridică braţul şi ţine-l în sus — îl sfătui ea. O să se oprească numaidecît.

Branko făcu întocmai, dar sîngele răzbătea prin pînză şi se prelingea pe braţ în jos.

— Ştiu eu un leac mai bun — spuse Pavle. Cel puţin aşa făcea totdeauna ciobanul nostru.

— Care anume ? întrebă Branko.

Pavle adună o grămăjoară de nisip, își slobozi udul deasupra, apoi apăsă nisipul jilav pe rană. Sîngele se opri numaidecît.

— Vezi că ajută — și o rază de bucurie trecu peste fața bună, de cîine credincios, a lui Pavle. Acuma scutură nisipul, și Zora poate să te oblojească din nou cu cîrpa aia a ei.

Fata procedă cu și mai multă grijă decît prima dată.

— Te mai doare ? îl întrebă ea.

Branko clătină din cap :

— Mă ustură niţel.

O clipă tăcură cu toţii. Deodată Duro spuse :

— Care va să zică nu poate fi primit în banda noastră !

— Și de ce nu ? Zora se uită în jur cu ochii săgetători, iar Pavle și Nicola îl priviră miraţi pe Duro.

— Ultima probă n-a dus-o la bun sfîrșit.

— Fiindcă m-ai îmbrîncit ! ripostă Branko.

— Ţi-am mai spus o dată că n-am făcut-o dinadins, și chiar dac-aș fi făcut-o vorba e că briceagul, în loc să se-nfigă în pămînt, s-a-nfipt în mîna ta.

— Păi a fost doar la a doua încercare — spuse Pavle, liniștit. Are dreptul să-ncerce și-a treia oară.

— Dacă mai are curaj — adăugă Duro, ironic.

Branko clocotea de furie.

— Nu duc lipsă de curaj, n-ai grijă. Hai, dă-mi briceagul !

Pavle se scotoci din nou prin buzunar, îl scoase și i-l întinse.

Branko izbuti de minune ; deși băiatului îi tremura mîna, briceagul se răsuci în aer și se înfipse în pămînt.

— Acuma eşti cu adevărat de-al nostru !

Zora îl privi mîndră în ochi. Nicola se mulţumi să clipească numai. Pavle îi întinse mîna.

— Eşti un băiat viteaz — zise el și-l strînse atît de tare cu degetele-i puternice, încît bietului Branko aproape că i se făcu din nou rău.

Zora îl înghionti pe Duro :

— Nu vrei să-i dai și tu mîna ?

— Nu ! mormăi Duro, clătinînd din cap.

— Nu te bucuri că l-am primit pe Branko în banda noastră ?

Duro clătină iar din cap.

„Ei — se gîndi Branko — ăsta, cel puţin, nu se-ascunde.“ Ştia că-şi cîştigase trei noi prieteni, dar şi un duşman, ba chiar unul foarte primejdios dacă ar fi să judecăm după întîmplarea cu briceagul.

Zora se uită lung la Duro.

— O să vorbim noi mai tîrziu despre asta — spuse ea. Acum să mergem.

Nicola şi Pavle o şi luară tîrîş pe drumul croit printre tufe. Duro îi urma, iar după ei venea Zora. Mai-nainte ca fata să se facă nevăzută prin tufăriş, se mai întoarse o dată :

— Dar tu, Branko, te bucuri ?

— Mă bucur — răspunse băiatul, încuviinţînd printr-un semn.

Zora îşi îndepărtă pletele roşcate ce-i cădeau în ochi :

— Şi eu mă bucur.

Pavle aşteptă pînă ce ieşiră cu toţii din tufăriş, apoi închise cu grijă drumul de trecere. Între timp ceilalţi, coborîră dîmbul în fugă. O ţinură tot într-un trap. Zora alerga în frunte. Branko simţi din nou că nu-l mai ţin picioarele ; uneori îi venea ameţeală din pricina durerii de la mînă. Tocmai voia să-i spună lui Nicola, care alerga înaintea lui, cînd Zora se opri, îşi aruncă ochii în toate părţile ca nu cumva s-o vadă cineva şi se tîrî într-un tufiş de grozamă.

Duro şi dispăruse în tufiş, Nicola, de asemenea. Branko îi urmă şovăind şi o văzu pe Zora stînd în faţa unei găuri, acoperită de grozamă.

— Da' încotro o luăm acuma ? întrebă el.

Fata îşi duse mîna la gură, arătă spre gaură şi zise încet :

— Aici înăuntru.

În hrubă domnea un întuneric beznă. Branko trebui să se tîrască în patru labe, căci hruba nu era prea înaltă. La tot pasul te împiedicai de pietre şi cioburi. Îl dureau genunchii, aşijderea şi mîinile. Cîteodată un zid se înălţa în

fața lui, și el își zicea că hruba, care cu timpul se transformase într-un coridor îngust, se sfîrșește.

— Tîrăște-te mai departe ! șușoti Zora în spatele lui. Tîrăște-te mai departe !

Și într-adevăr, coridorul făcea un cot. Încă nu se sfîrșea.

Capitolul 5

Cetatea uscocilor

Banda se tîrî în patru labe aproape vreo cinci minute, pînă cînd, în sfîrșit, undeva licări o rază de lumină. În aceeași clipă Branko simți cum coridorul se înalță. Nu trecu mult și putu din nou să se ridice în picioare. Se afla într-o încăpere pe jumătate cufundată în întuneric, în care lumina pătrundea printr-o spărtură din zid.

Totodată văzu că Duro și Pavle se trudeau să urnească cogeamite bolovanul, sprijinit de unul din ziduri. Pînă la urmă izbutiră să-l rostogolească, și iată că o nouă deschizătură ieși la iveală.

Duro porni mai departe, Pavle și Nicola îl urmară.

— Hai-nainte ! Și Zora, care mergea în spatele lui Branko, îl împinse pe băiat : Trebuie să intrăm acolo.

Deschizătura da într-o încăpere cu trepte. O scară abruptă, în spirală, urca aproape dreaptă ca o lumînare. N-aveau cum să suie altfel, decît cățărîndu-se pe ea cu mîinile și cu picioarele. Din cînd în cînd o rază de soare răzbătea prin vreo crăpătură și lumina treptele. Branko băgă de seamă că scara era foarte veche, iar pietrele înalte și mari.

— Uf ! gemu Nicola deasupra lui.

Intrase într-o încăpere spațioasă, măsurînd cam doi metri lățime, destul de înaltă și lungă de aproape zece metri. Avea niște deschizături în formă de creneluri, pe unde răzbăteau razele soarelui în asfințit.

Zidurile erau pretutindeni alcătuite din bolovani, așezați grosolan unii peste alții și prinși într-o tencuială nemeșteșugită. La creneluri, grosimea zidului atingea cel puțin o jumătate de metru. Peste tot zăceau risipite pe jos lemne, iar într-un ungher se afla o mică vatră încropită din pietre ; ici-colo vedeai grămădite pături, talaș și fîn. Partea din fund a încăperii era ceva mai ridicată ; două trepte duceau acolo, unde, de asemenea, zăceau risipite pe jos paie, fîn și alte lucruri.

— Ăsta-i culcușul meu — spuse mîndru Nicola, făcînd semn către prima grămadă de fîn și paie.

Branko se apropie. Se aflau acolo doar cîteva zdrențe, niște saboți vechi, cioburi de sticlă colorată și o praștie.

— Despre astea voiam să-ți vorbesc — și Nicola îl înghionti pe Branko, arătînd în sus.

Branko se uită într-acolo. Soarele zugrăvea cercuri galbene pe cîteva poze. Băiatul se apropie. Erau chipurile unor vedete de cinema și de teatru, pe care Nicola le tăiase din ziare și reviste și le lipise pe perete.

— Asta îmi place mie cel mai mult — spuse el, atingînd ușor cu degetele-i subțiri chipul unei cîntărețe grase.

Branko se uită mirat la puștiul cel vioi, cu gura colțuroasă și cu părul lung, albicios, atîrnîndu-i în jurul capului țuguiat.

— De ce ?

— Nici eu nu știu ! mărturisi glumind Nicola — însă îmi place. Și ca și cum n-ar mai fi vrut să vorbească despre asta, îl duse pe Branko la culcușul următor.

— Aici cine doarme ? întrebă Branko, cercetînd din ochi culcușul.

Pavle se apropie de ei :

— Eu !

Vlăjganul nu colecționa stele de cinema, ci boxeri, înotători, campioni la sărituri, bicicliști și atleți.

— Odată şi odată o să fiu şi eu ca unul din ăştia — şi găliganul arătă spre un japonez care ridica în aer alţi trei inşi.

— Păi ai tu atîta putere ? îl întrebă Branko.

— Acuma n-am. Dar dacă mănînc zdravăn şi ridic mereu greutăţi, apăi mă fac înc-o dată pe-atîta. Ăsta — şi arătă spre un bărbat care, de pe o trambulină înaltă, sărea în apă — este campionul american la sărituri. Uite aşa o să sar şi eu într-o zi.

Foarte grav, Pavle privea ţintă poza cu ochii lui mari, părînd a fi uitat de tot ce-l înconjoară. Duro, care stătea în spatele lor, îl luă în rîs :

— Ei, da, vezi, de-asta ţi-e frică de apă şi nici măcar nu ştii să-noţi.

Nicola rînji, cu fălcile încleştate.

— Las' c-o să-nvăţ eu, n-avea tu grijă — răspunse Pavle, plin de încredere. Abia am treisprezece ani. Şi, de altfel, m-am şi vîrît pînă la burtă în apă. Ţineţi minte ce vă spun : nu trece anul şi-o să mă vîr pîn' la gît.

Duro continuă să-l zeflemisească :

— Nu mai apucăm noi în vecii vecilor s-o vedem şi pe-asta.

— Facem prinsoare ? se oţărî Pavle ; stătu o clipă pe gînduri, apoi continuă : Pe poza campionului la sărituri — şi-i întinse lui Duro mîna.

Acesta însă îi întoarse spatele :

— Nu fac eu prinsoare cu tine. Şi mai cu seamă pe-o pîrlită de fotografie ca aia.

Branko, nevrînd să se amestece în ciorba lor, trecuse între timp la al treilea culcuş. Arăta mai bine rînduit decît primele două, iar deasupra erau bătute trei scînduri. De prima scîndură atîrnau mai multe poze cu cai, de a doua nişte curse şi o praştie, aşa cum avea şi Nicola, iar pe a treia, la intervale egale, se aflau fluturi prinşi în ac.

Nicola îl urmase pe Branko :

— Aici doarme Duro. El vrea să se facă agricultor sau crescător de cai. Întinse mîna spre curse : Cu astea prinde păsări. Săptămîna trecută a prins un sticlete, însă era prea pui. După trei zile a murit. De ce-o fi strîngînd fluturi, habar n-am. Îi străpunge cu un ac şi-i înfige în perete. Iaca, pentru unul ca ăsta a bătut drumurile o săptămînă înche-

iată — lămuri băiatul, arătînd spre un fluture mare, numit „coada rîndunicii". Cînd e vorba de fluturi, parcă-i nebun, nici nu mănîncă, nici nu bea pînă nu vede insecta prinsă pe scîndura asta.

Branko se apropie spre a se uita mai bine la fluture.

— E frumos — mărturisi el.

— Tiii ! exclamă Nicola, plescăind din limbă. La soare să-l vezi !

Zora, care intrase cea din urmă în încăpere, trecu pe lîngă toţi, apoi se sui pe o scăriţă.

Branko se uită după fată. Nicola îi dete cu cotul.

— Da, acolo îşi are ea culcuşul — turui el. Însă nu lasă pe nimeni să se urce sus. La scăriţă e graniţa. „Vreau să-mi am culcuşul meu de una singură", a spus ea, şi cînd Duro a vrut să se aciueze acolo şi s-a dus la ea, Zora... haişt-haršt... l-a zvîrlit de nu s-a văzut pînă jos. Nicola vorbea în şoaptă, ca nu cumva Duro, care se afla dinaintea culcuşului său, să-l audă ; apoi adăugă : Zora-i puternică, mai puternică decît noi toţi.

Branko se apropie de-o ferestruie şi privi afară. Soarele îl orbi, dar cînd ochii i se deprinseră cu lumina, văzu un şir de înălţimi, copaci mari şi vreo zece-douăsprezece case din Seni ; deşi îşi munci multă vreme mintea, gîndindu-se cam pe unde ar putea să se găsească el, nu putu să dea de rost întrebării.

Cînd se întoarse de la fereastră, băieţii se îndeletniceau cu diferite treburi. Duro sta ghemuit în faţa vetrei mici şi vîra înăuntru talaş. Nicola aducea dintr-un ungher apă într-o oală. Pavle căra lemne. Găliganul era într-adevăr vînjos. Rupea în mîini crăcile groase ca pe nişte chibrituri.

Branko tocmai se pregătea să le dea şi el o mînă de ajutor, cînd se ivi din nou Zora, coborînd pe scăriţă. Părul îi era dat pe spate şi strîns într-o panglică ; în afară de asta, îşi lepădase jerseul şi îmbrăcase peste rochie o bluză care odată pesemne fusese galbenă.

— Tot nu ştiu unde sîntem — spuse Branko.

— Vino ! Zora îl sili să se răsucească pe călcîie şi-l împinse înaintea ei. O să-ţi arăt. Se îndreptară din nou către scara în spirală, însă cînd Branko vru să intre prin deschizătură. Zora îi spuse : Stai, ne urcăm pe altă scară.

— Unde ?

— Aşteaptă puţin.

Scara aceasta ducea mai departe, însă, ca şi jos, intrarea era astupată cu ditamai bolovani, pe care trebuiră să-i dea binişor la o parte.

— De ce închideţi mereu intrările ? întrebă Branko.

— Ai să-ţi dai singur seama — răspunse Zora. În orice caz, să ai grijă să le închizi şi tu mereu, fiindcă, dacă descoperă cineva ascunzătoarea noastră, s-a zis cu noi.

Scara avea vreo treizeci de trepte şi ducea într-o sală mare şi posomorîtă, cu tavanul sprijinit pe coloane groase de piatră şi de lemn. Abia făcuseră cîţiva paşi, că se şi desprinseră de pe tavan o sumedenie de vietăţi negre ce zburătăceau c-un şuier lin în jurul capetelor lor.

Branko se trase speriat înapoi. Zora pufni în rîs :

— Nu-ţi fie frică. Sînt lilieci.

— Atît de mulţi, n-am mai văzut...

Fata rîse din nou :

— Ian te uită colo sus. Ai să vezi şi mai mulţi.

După a doua coloană atîrnau cu miile, prinşi ciorchine unul de altul, mari şi mici, slabi şi graşi. Capetele lor ascuţite ca de cîine, cu urechi lungi, uşor împăroşate de smocuri rare, atîrnau toate în jos. Ai fi zis că dihăniile au fost spînzurate.

Liliecii dădură cu toţii semne de nelinişte. Mai întîi îşi mişcară de cîteva ori urechile la dreapta şi la stînga, apoi îşi desfăcură aripile, iar o clipă mai tîrziu îşi luară zborul, şi nici n-apucară copiii să se dumirească bine, că ei şi zburătăceau ca un nor negru în jurul lor.

Branko se opri din nou şi vru să se întoarcă înapoi. Zora îl înşfăcă de umăr :

— Ţine mîna în faţa ochilor şi haide ! Mai avem cîţiva paşi şi scăpăm de ei.

Pe după o coloană scara se continua. Acum era mai comodă, se lărgise întrucîtva, aşa că nu trebuiau să meargă în patru labe. Ajunseră dinaintea unei uşi ce nu era astupată şi putea fi uşor împinsă.

În încăperea în care intrară duhnea îngrozitor. Se răspîndea o miazmă de ţi se făcea rău ; peste tot vedeai pe jos oase, pene, resturi de lînă şi, mai cu seamă, murdărie de păsări, iar dintr-un ungher răsună un pufăit furios.

— Ce mai e şi asta ? Branko rămase pironit locului.

Era un cap mare care pufăia așa ; băiatul văzu însă numai ochii, un cioc puternic și o cunună zburlită de pene în jurul creștetului.

— O bufniță — îi șopti Zora la ureche. Sări repede dincolo ! Cu ea nu-i bine să-ți faci de joacă.

O zbughiră într-un suflet și nu se opriră decît după ce se strecuraseră și printr-a doua, și printr-a treia ușă. Încăperile dădeau una într-alta, dar erau la fel de pustii ca și prima. În unele locuri dușumeaua era spartă și prin găurile negre puteai să vezi ca și prin spărturile din ziduri.

— Acum bagă bine de seamă — îi atrase Zora luarea-aminte. Ne aflăm la treizeci de metri înălțime.

Scara urca din nou, însă ducea doar cîțiva pași mai sus, într-un fel de coteț. Branko desluși un gungurit și se uită mirat la Zora.

— Sînt porumbei — zîmbi fata. Porumbeii noștri. Își au cuiburile aicea sus. Cîteodată sînt și douăzeci, alteori numai vreo trei-patru. Ereții și șoimii le dau adesea tîrcoale.

— Mîncați și voi dintr-înșii ? vru să știe Branko.

Zora făcu semn că da.

— Însă numai cînd n-avem chiar nimic, nimic demîncare. La drept vorbind, porumbeii sînt ai lui Nicola. El îi hrănește, iar cînd sîntem nevoiți să mîncăm și noi vreunul, îi vine să se spînzure, nu alta.

Se uitară amîndoi în hulubărie. Era o spărtură mare în zid, pe care Nicola și Pavle, după cum povestea Zora, o astupaseră ca vai de lume cu scînduri pentru a feri porumbeii nu numai de ereți, ci și de vînt și de soare.

— Le vezi pe-alea două din fund ? și fata arătă spre două porumbițe albe ca zăpada ce ședeau retrase într-un colț. Ele clocesc. Nicola poate să le ridice și să se uite în cuibar. Fiecare are cîte două ouă, zice el, și-n cîteva zile o s-avem încă patru porumbei.

De la hulubărie, o scară de lemn ducea sus. Era foarte șubredă și trebuiau să meargă cu multă băgare de seamă. Sus, părea să fie chiar șubredă de tot. Zidurile aveau și ele spărturi, unele atît de largi, încît puteai să intri într-însele.

— Cată să urci fără să faci zgomot — șopti fata — ca să poți vedea și alte lucruri. Însă pesemne că vorbise prea tare, fiindcă în aceeași clipă se înălță în zbor o pasăre. Era

destul de mare : de la o aripă la alta măsura aproape un metru.

— Ăsta-i un vindereu, un şoim de stîncă — îl lămuri Zora. Vezi colo ? întrebă ea, arătînd spre spărtura din zid. Acolo îşi are cuibul. Cred că sînt două ouă într-însul. Deodată începu să chiuie : Au şi ieşit şoimuleţii ! Uite ce caraghioşi sînt !

Zora rîdea. Branko se aplecă asupra spărturii şi putu să vadă cuibul, alcătuit din ramuri, pene, frunze, murdărie şi resturi de var. Şoimuleţii erau mititei şi golaşi ; numai capul şi ciocul erau mai mari. Micuţele făpturi îşi descleştară ciocurile şi prinseră să piuie. Ba încercară chiar să se ridice. Erau însă prea firavi şi se răsturnară.

— Să nu-i sufli o vorbă lui Duro că au ieşit puii — îl rugă Zora pe Branko în timp ce suiau mai departe. El omoară toate păsările, şi mie şoimii îmi sînt atît de dragi !

— Poţi să fii sigură că n-o să-i spun — mormăi îmbufnat Branko, punînd cu luare-aminte un picior înaintea celuilalt.

Se aflau pe a treia scară de lemn, cînd Zora i-o arătă pe cea următoare, zicînd :

— Asta-i ultima.

Branko pufni în rîs :

— Credeam c-o să tot suim aşa pîn' la cer...

După cîteva secunde însă amuţi de-a binelea, deoarece se aflau chiar în cer. Toată bezna, mucegaiul, spaima, miazmele, tot ce era negru şi apăsător dispăru ca prin farmec. Deasupra lor se boltea un singur şi luminos cer albastru. Parcă ar fi urcat dintr-un puţ adînc chiar în miezul soarelui, şi se simţeau orbiţi.

— O ! exclamă Branko.

— O ! strigă şi Zora, întinzînd braţele, ca şi cum ar fi vrut să se apropie şi mai mult de cer.

— Frumos mai e ! spuse Branko, recules.

— Ceva mai frumos nici c-am văzut — zise şi fata — deşi eu aproape în fiecare zi văd asta.

Abia acum îşi roti Branko privirea jur împrejur şi îşi dădu seama unde se află : în vechea cetate care se înalţa la stînga, pe o colină, deasupra Seni-ului.

Cetatea alcătuia un uriaş patrulater de ziduri care măsurau cam vreo cincizeci de metri în înălţime. Grosimea lor

era de unu pînă la doi metri ; deasupra se ridicau patru turnulețe, dintre care unul năruit.

Jos, la poale, se întindea orașul Seni. Branko văzu străzile care, de-acolo de sus, arătau ca niște dungi, privi casele ce păreau niște jucării. Pînă și turnurile bisericii Sfîntul Francisc și ale catedralei se înfățișau ochilor doar ca niște vîrfuri de suliță avîntîndu-se spre cer din tot acel vălmășag de piatră, iar palatul episcopal, a cărui lățime și înălțime îi insuflaseră totdeauna respect lui Branko, privit din cetate, nu era altceva decît o piatră albă, lunguiață.

— Uite un om pe Clinia — zise Branko.

— Și dincolo altul — rîse Zora. Păi de ce să nu se ducă oamenii și-n piață ?

— De-aici totul pare atît de mic — spuse băiatul.

— Dar ia uită-te la munți — îi atrase atenția Zora. Acum noi părem mici...

Băiatul își îndreptă privirea într-acolo. Colina pe care se afla cetatea se înălța cam cu nouăzeci pînă la o sută de metri deasupra orașului, cu toate acestea puteai vedea pînă hăt-departe în ținut.

Dincolo de oraș se înălțau pînă în slava cerului munții cei povîrniți. Totul era aproape numai stîncă, doar ici-colo mai scînteia un petic verde, fie pe steiurile pleșuve, fie pe nisipul galben sau pe pămîntul roșietic-cafeniu.

Munții încingeau orașul jur împrejur. În unele locuri se zărea, ca despicată în stîncă cu toporul, cîte o prăpastie, însă tăieturile nu erau adînci, iar mai departe se înălțau alți munți.

Branko arătă către ei :

— Cam ce înălțime să aibă ?

— Ghicește.

— Tei sute de metri.

— Mai mult.

— Cinci sute de metri.

— Mai mult.

— O mie de metri.

— Acum e prea mult ; șapte sute de metri — rîse Zora.

— Aș vrea să urc și eu odată acolo sus — oftă Branko. De-acolo, din vîrf, de bună seamă că poți vedea si mai departe.

— Se vede într-adevăr foarte departe. Mai cu seamă în largul mării.

— Tu ai fost vreodată sus ?

— De multe, de foarte multe ori. Noi urcăm des pe munte.

— Atunci să mergem cît mai curînd într-o zi. Eu n-am fost niciodată pe munte. Se uită din nou spre culmi : Dar ce sînt crestele alea verzi pe care le au amîndoi munţii ? Băiatul arătă spre dreapta, unde, după primele înălţimi, se ridicau altele, mai depărtate.

— Copaci — răspunse Zora.

— Păi cresc copaci pe munţii aceia pleşuvi ?

— Că prost mai eşti ! Sigur că cresc copaci, şi încă cîţi ! Mii şi zeci de mii. Şi nu mărunţi ca aicea jos în parc sau în grădini. Copaci de cinci şi de zece ori mai mari. Ea rîse. Că doar i-ai văzut şi tu. Pădurarii îi cară jos şi-i duc pe chei.

— Păi eu ziceam că vin de departe, foarte de departe...

— Sînt şi dintr-aceia — încuviinţă Zora — însă cei mai mulţi vin din munţii noştri.

Branko nu-şi mai lua ochii de la culmile acelea. Fata se întoarse cu spatele şi-l bătu pe umeri :

— Ian te uită acum şi marea.

Băiatul făcu o mutră şi mai mirată.

— O ! exclamă el. De aici e cu mult mai frumoasă decît de pe stînca mea.

— Ce ? Tu ai o stîncă ?

— Da, jos la ţărm, însă de-acolo nu vezi decît marea, insula Rab şi Krk, apa dintre insule şi-atît ; de-aici însă se vede şi marea dincolo de insule.

— Uită-te, uită-te bine. De-aici se vede pînă hăt-departe, foarte departe... — zise Zora.

Văzută din cetate, marea era, într-adevăr, frumoasă. Se arăta întunecată, ca o dungă neagră : asta era marea între insule. Veneau apoi falezele cafenii şi roşii, care, luminate de soarele ce scăpăta, luceau ca nişte bucăţi mari de lemn prefăcute în jeratic. Abia dincolo de ele începea marea adevărată, marea care se înfăţişa ochilor mai întîi albastră, apoi albăstruie, apoi tot mai deschisă la culoare, apoi albă şi atît de neţărmurită, încît nu mai deosebeai unde se sfîrşeşte, iar deasupră-i cerul, la început siniliu, pe urmă luminîndu-se

treptat, pînă ce, coborînd brusc, se contopea cu marea, ca şi cînd s-ar fi sfîrşit totul : marea, cerul, pămîntul, lumea, totul, absolut totul.

Branko suspină din adîncul inimii :

— Şi aici trăiţi voi ?

— Aici trăim noi — răspunse Zora simplu. Aici trăim noi de opt luni.

— La început mi-a fost frică, atunci cînd a trebuit să intru prin deschizătura aceea întunecoasă — mărturisi Branko. Mi-a fost frică şi cînd am văzut puzderia aia de dihănii.

— La toţi ne-a fost frică prima dată — îl linişti fata. Acum însă ne-am deprins şi cu dihăniile, şi cu întunericul.

— Nici prin gînd nu mi-ar fi trecut că voi locuiţi tocmai aici. În oraş, ştii, se spune că nu-i voie să te sui în turn. Şi se mai spune c-ar fi şi primejdios, că-n cetate bîntuie stafiile.

— De locuit nu-i voie să locuim aici — spuse Zora — însă unde să ne mai adăpostim şi noi ? Că-i primejdios, şi asta-i adevărat ; la început am crezut şi noi că bîntuie stafiile, pe urmă însă am văzut că nu era decît vîntul sau vreun trunchi care trosnea sau bufniţa, iar acum — rîse ea, voioasă — noi o facem pe stafiile, mai ales cînd vine cineva.

— Şi vine des ?

— Uneori, vreun străin curios. Alteori, cineva din Seni. De aceea ne străduim în fel şi chip, ca să nu ne pomenim într-o bună zi cu vreun musafir nepoftit în văgăuna noastră.

— Dar cum naiba aţi ajuns voi aici ?

Stînd rezemată de parapetul larg, Zora rămase o clipă pe gînduri, apoi zise :

— Cînd am întemeiat banda, ne duceam traiul în tufărişul de mure. Apoi vremea s-a răcit şi ne-am mutat sălaşul prin grădini. Locuiam cînd sub vreun şopron, cînd în vreun chioşc, însă de cele mai multe ori proprietarii îşi dădeau seama că, în afară de ei, mai erau şi alţii care locuiau în acareturile lor. S-au pus, dară, să ne pîndească ; o dată au fost cît pe ce să ne înhaţe, altă dată un cîine l-a muşcat pe Nicola, şi Pavle a trebuit să-l omoare, mai tîrziu au tras cu arma asupra noastră, pînă cînd, în sfîrşit, întîmplător eu

am descoperit turnul şi le-am spus celorlalţi : „Hai să ne mutăm în turn".

— Tu l-ai descoperit ? întrebă Branko.

— Da, am trecut din întîmplare pe-aici şi mi-am dat seama că ar fi o ascunzătoare straşnică pentru noi, aşa că le-am spus şi celorlalţi. Branko se ghemui pe o grindă, în vreme ce Zora continuă să povestească : La început am locuit jos, lîngă fîntînă. O să-ţi arăt eu mîine. Acolo însă trebuia mereu să ne-ascundem cînd venea cineva. Mai tîrziu am găsit încăperea aceea lungă, unde locuim acum. Nicola, care toată ziua îşi făcea de lucru prin turn, a descoperit cu timpul hruba, scara care duce aicea sus, precum şi pe-acelea de lemn pe care le-am urcat noi acum. Ne e tare de folos, aşa mititel cum este şi nici prea grozav de puternic.

— E mai iute ca o nevăstuică — spuse Branko — şi are mare curaj !

— Mai ales gură mare ! rîse Zora. Să-l auzi cum sare cu gura cînd ne luăm la harţă cu alţi băieţi ; şi mai ales cînd vrea cineva să ne facă vreun rău.

Branko îşi aruncă iar privirile asupra oraşului. Încet-încet, soarele cobora tot mai jos. O ceaţă străvezie învăluia casele, iar pe chei licăreau primele lumini. Sus, în turn, nu se întunecase încă, şi ei cutezară să facă doi-trei paşi mai departe.

În jurul crenelurilor se întindea un coridor larg : ducea, de la un ieşind al turnului, către celelalte. Cînd ajunseră la turnuleţul surpat — după spusele Zorei, în urma căderii trăsnetului — trebuiră să se cataăre cu multă luare-aminte pe nişte scînduri. Mai încolo îi pîndeau mai puţine primejdii. De o parte şi de alta, coridorul era flancat de două ziduri. Zidurile aveau creneluri adînci, aşa că semănau mai degrabă cu nişte culmi zimţate decît cu nişte ziduri. Prin oricare crenel puteai să priveşti jos fără a putea să fi zărit de cineva.

În unele locuri se mai aflau şi balconaşe, făcute înadins să poţi ieşi un pas în afară şi să-ţi roteşti privirea asupra întregului zid. În alte părţi găseai scobite în ziduri gropi mici, pline cu pămînt, unde creşteau flori, tufe de agrişe,

un cireş sălbatic, soc, tot soiul de bălării, mai cu seamă urzici.

Branko rîse :

— Pînă şi tufişuri aveţi aicea sus.

Zora dădu din cap.

— Duro zice că mai-nainte, cînd cetatea era asediată, oamenii cultivau legume, fiindcă în gropile acestea vin din toate părţile nişte ţevi mici de apă, iar pămîntul dinăuntru are peste jumătate metru adîncime.

Branko tăcea, cercetînd din ochi interiorul turnului. Zora se rezemă alături de el :

— Aici sîntem foarte sus. Jos este o curte mare, în jurul căreia s-a clădit întreaga cetate. În mijloc se află o fîntînă. Trebuie să fie foarte adîncă. Se spune chiar că de la ea pleacă o galerie care duce pîn' la mare.

Branko încercă să privească în jos. Zidurile groase, cenuşii străpungeau hăul, grele şi ameninţătoare. Băiatului i se păru că vor să-l tragă după ele în adînc şi se dădu repede înapoi.

— Da' care-i propriu-zis numele cetăţii ? întrebă el.

— Cei din Seni îi spun „Cetatea", însă ea se numeşte „Nehaigrad", iar noi îi zicem „Cetatea uscocilor".

— Mama îi spunea şi ea numai „Cetatea" — zise Branko, privind drept înainte. Să-mi explici şi mie de ce îi ziceţi voi „Cetatea uscocilor".

Zora se îndepărtă de el :

— Îi zicem „Cetatea uscocilor", fiindcă ne zicem nouă înşine „uscoci".

Branko se uită ţintă la ea :

— Vouă ?

Zora se duse şi se rezemă ceva mai departe, şi atunci se văzu ce mici îi rămăseseră şi bluza galbenă, şi rochia cafenie.

— Da' nouă — răspunse ea, hotărîtă — fiindcă şi noi vrem să fim tot atît de viteji ca uscocii.

— Da' eu n-am prea auzit vorbindu-se despre ei — spuse Branko.

Mirată şi nemulţumită, Zora îşi scutură coama-i roşie.

— Cum ?! Un băiat din Seni să nu ştie cine au fost uscocii ?

— A, acum mi-aduc aminte că taică-meu mi-a povestit parcă ceva despre ei. Da, da, mi-a cîntat şi la vioară un cîntec cu uscocii. Stai, poate mi-l amintesc. Şi începu :

Frumos e-n largul mării...
Se scaldă-n roşu-viu fregata,
Uscocilor, fiţi gata !

Zora prinse şi ea să cînte. Tot în doi cîntară mai departe :

Zvoneşte vatul depărtării.
Fac zid, trăsnesc rafale.
Hultanul ţipă în văzduhuri...
Vislim zburînd ca nişte duhuri
La nave ! Printre pale.
Voioşi lăsăm pămîntul.
Cînd steag turcesc se-arată-n larguri
Sau, din Veneţia, catarguri,
Noi îi izbim ca vîntul !

Zora, care cîntase cu patimă, continuă lămuririle :

— Uscocii erau cei mai vestiţi cavaleri, navigatori şi căpetenii de oşti de pe întinsul Adriaticii. Du-te la biserica Sfîntul Francisc, acolo odihnesc ei înmormîntaţi sub lespezi mari de piatră, şi pe lespezile acelea poţi citi faptele vitejeşti şi luptele lor.

— Acolo am fost eu botezat — spuse Branko.

— Păi dacă-i aşa, cu atît mai rău că nu ştii nimic despre ei. Timp de mai multe veacuri, au fost cei mai de seamă eroi ai Croaţiei. Ei au durat zidurile din jurul Seni-ului. Tot ei au înălţat şi cheiul, şi cetatea Nehaigrad şi, vezi tu, acolo departe, culmea aceea rotundă ? Şi fata arătă spre o stîncă avînd forma unui trunchi de con dominînd oraşul.

Branko încuviinţă printr-un semn.

— Acolo sus mai aveau o cetate : cuibul lor de vulturi. Dacă vrăjmaşii veneau puzderie, ei se retrăgeau în cuibul acela de vulturi. Însă numai de vreo trei-patru ori s-au retras acolo sus ; în rest, totdeauna i-au bătut pe vrăjmaşi.

— Aş vrea să-mi povesteşti mai multe despre ei — stărui Branko.

— I-au învins şi pe veneţieni, şi pe turci, s-au mai războit şi cu ungurii, şi cu imperiul german ; printre ei se afla şi o tînără domniţă, care pleca întotdeauna cu bărbaţii la luptă ; era la fel de vitează ca şi ei ; ba se povesteşte că s-a dovedit chiar mai vitează.

Zora strălucea toată cînd spunea asta. Nu se mai uita la Branko, ci privea ţintă către cuibul de vulturi, unde soarele tocmai scăpăta, mîndru şi învăpăiat.

Branko ar fi vrut să-i mai pună şi alte întrebări, dar răsări Duro. Pesemne că stătea de mult în spatele lor şi asculta, deoarece ieşi foarte calm dintr-o nişă şi nimic nu vădea că urcase atîtea scări. Avea un aer ursuz, aproape furios.

— De jumătate de ceas vă caut — mormăi el.

— I-am arătat lui Branko cetatea — se dezvinovăţi Zora — iar acum îi povesteam despre uscoci.

Duro îl privi supărat pe Branko :

— Ar fi putut să facă ceva mai folositor. Între timp a trebuit să gătim noi mîncarea.

— Odată şi odată, tot trebuia să vadă şi el cetatea — spuse Zora, apăsat. Haide, Branko, am isprăvit — încheie fata, făcîndu-i semn băiatului. Apoi, adresîndu-se lui Duro : Şi pe urmă mi-e şi foame...

Copiii o luară înapoi, căţărîndu-se pe aceeaşi cale lungă. Ajunşi în încăperea unde hălăduia bufniţa, Zora se pregăti să sară. Duro însă o reţinu :

— Stai o clipă ! Cred că s-a cărat...

Într-adevăr, dihania sinistră nu se mai vedea ghemuită în colţul ei, totuşi în aer stăruia încă un miros greu. De asemenea, mulţi lilieci îşi luaseră zborul. Mai atîrnau doar ici şi colo prin încăpere, dar şi aceştia băteau din aripi, gata-gata să se desprindă.

Intrară în încăpere. Zora adulmecă :

— Miroase a ouă.

— Am făcut ochiuri la capac — zise Duro.

Pavle şi Nicola şedeau jos pe pardoseală. Tigaia cu ouă se afla între ei.

— Da' ştiu că aţi zăbovit ! ocărî Nicola. La fel şi Duro, care a plecat în căutarea voastră. Noi între timp am început să mîncăm.

— De n-aș fi fost cu ochii-n patru — se bîlbîi Pavle, tulburat — Nicola ar fi halit tot !

— Ba tu ! i-o reteză Nicola și, întorcîndu-se către Zora, adăugă : A trebuit să-i dau cu lingura peste bot !

— Mincinosule ! zbieră vlăjganul, furios. Ba eu lui ! Că era să-i strivesc degetele.

Vrînd să-l potolească pe Pavle, Zora îl bătu pe umăr :

— Las' că știu eu cine umblă cu șoalda !

Nicola clipi din ochi :

— Și eu știu.

— Dar ia arătați-mi, mă rog, ce-a mai rămas în tigaie — se răsti Duro.

Pavle ridică iute capacul : mai erau cinci ouă.

— Cîte au fost ? întrebă Zora.

— Zece — răspunse Pavle.

— Vai ! suspină Nicola, făcînd pe spășitul. Te pomenești c-oi fi mîncat eu unul mai mult... Credeam că sînt cinci-sprezece : trei de căciulă.

Zora îl amenință cu pumnul :

— Pentru isprava asta mîine ai să capeți un ou mai puțin.

— Foarte bine — se resemnă pe loc Nicola și continuă rîzînd : Așadar, mîine... Păi astea au fost ultimele. Mîine nici unul din noi nu capătă nimic.

Cei trei se așezară în jurul tigăii. Lui Branko i se dădu lingura lui Pavle — o lingură de lemn, iar Nicola îi întinse o felie groasă de pîine.

Duro și Zora primiră și ei cîte o bucată, apoi fata împărți ochiurile în trei porții după care împinse, mai întîi către Duro, apoi către Branko, partea cuvenită.

Branko începuse să muște din pîine și tocmai voia să-și ia și porția de adineauri, cînd Duro îl opri cu un gest :

— N-ai intrat tu ultimul ?

— Așa cred — răspunse Branko.

Duro arătă cu capul îndărăt :

— Intrarea a rămas neastupată și totdeauna ultimul trebuie s-o închidă.

Branko, amintindu-și vorbele Zorei cu privire la cît de important este să se închidă orice coridor din cetate, își

vîrî pîinea în buzunar şi sări de la locul său. Pavle se ridică şi el :

— Tu n-ai mîncat, Branko. Las' că mă duc eu.

Duro îl privi chiorîş :

— De cînd, mă rog, un uscoc liber slujeşte la altul ? Ultimul trebuie să închidă coridorul, nu tu ! şi îl trase înapoi pe Pavle, silindu-l să stea jos.

Deşi îi venea greu, cu mîna lui oblojită, să facă treaba asta, Branko împinse bolovanul în dreptul deschizăturii şi se întoarse apoi la locul său. Între timp, Duro isprăvise de mîncat şi se trîntise pe spate. Zora însă s-ar fi zis că-l aşteptase, fiindcă-şi mai ţinea felia de pîine în mînă.

— Hai, vino acum ! Pavle împinse spre el o piatră pe care să se aşeze.

Branko luă loc şi îşi scoase pîinea din buzunar, însă cînd să întindă mîna după porţia lui de ouă, ia-o de unde nu-i : tigaia era goală. Băiatul se bucurase atîta la gîndul că o să mănînce ochiuri, încît făcu o mutră lungă şi consternată.

— Ce ai ? îl întrebă Zora.

— Nu mai e nimic în tigaie...

— De astă dată nu-s eu vinovatul ! strigă Nicola.

— Şi nici eu — se jură Pavle.

— Atunci pesemne că mi-s eu — se amestecă Duro, stînd trîntit pe spate. Da, eu sînt, cu siguranţă că eu sînt ! Cred c-am uitat că sîntem cinci şi mi-am zis că şi ultimul ou e tot al meu.

Supărat, Branko îl privi ţintă pe Duro, Pavle se uită încruntat la tovarăşul său. Zora, la rîndu-i, furioasă, luă oul de pe felia ei de pîine şi zise :

— Uite, ia-l pe-al meu. Şi-l puse pe bucata lui Branko. Mie azi nu prea mi-e foame.

Duro îşi dete seama că toţi erau de partea lui Branko, şi nu a lui. Asta-l făcu să sară în sus.

— Şi-aşa mîncăm pe sponci — se jelui el — iar eu nu mă pot sătura ca lumea chiar şi fără musafirul nou venit. Haideţi să facem rost de ceva pe cinste !

— Unde ? întrebară Nicola şi Pavle într-un glas.

— Veniţi şi nu mai întrebaţi atîta !

— Ah ! exclamă Nicola, stîrnit de Duro. Stai că vin !

Pavle sări şi el în sus :

— Şi eu !

— Mergem cu toţii — adăugă Duro.

— Şi chiar n-ai de gînd să ne spui unde ? îl întrebă Zora.

Însă Duro şi ajunsese la scară :

— O să vă spun numai după ce-om fi afară.

Capitolul 6

Hoţii de găini, dar Branko refuză să se amestece

Se scurse mai bine de o jumătate oră pînă ce banda coborî scara, se tîrî de-a lungul nesfîrşitului coridor şi ajunse din nou sub cerul liber. Branko era ultimul, dar Zora îl aştepta. Ba chiar îl ajută să astupe intrarea în hrubă. Cînd se ridicară în picioare, uitîndu-se în jur după ceilalţi, nu mai văzură pe nimeni.

Zora trase cu urechea un răstimp.

— Sînt tocmai prin grădini — spuse ea şi o rupse la fugă.

Fata alerga sprintenă şi, deşi desculţă, călca de-a dreptul pe pietre, peste ierburi, cioburi şi spini.

Vedea la timp orice obstacol, cu toate că începuse să se întunece de-a binelea. Mătura cu rochiţa vîrfurile gardurilor, sărea peste gropi, încăleca iute îngrăditurile, iar Branko abia-abia putea să se ţină pe urmele ei.

După cîteva minute îi ajunseră pe ceilalţi. Duro se afla mereu în frunte. Pavle alerga mai greu, dar tot repede, ţinîndu-se la un pas de tovarăşul său. Nicola era al treilea.

Banda ajunse la şosea, o traversă şi goni mai departe. Ca o haită de lupi, măturau totul în cale, urcînd şi cobo-

rînd colnicele mereu cu aceeași iuțeală. Pe Branko îl cam obosise această goană. Niciodată nu alergase cu atîta îndîrjire. Goniră o clipă pe țărmul mării și se lipiră de stînci, fiindcă trecea cineva pe șosea, iar ei se fereau de orice străin.

Nu era însă decît o pereche de îndrăgostiți ; Duro fluieră ușor și banda se așternu din nou la drum. Se tîrîră mai departe de-a lungul falezei, săriră din stîncă în stîncă. Sub ei plescăia apa. Pe cer strălucea luna, și stropii împroșcați în toate părțile străluceau în mii de culori.

Tăiară șoseaua pentru a doua oară, străbătură cîteva mici ogoare pietroase, arate rudimentar, se strecurară ca niște umbre printr-o veche carieră de piatră, și numai cînd se văzură sus, la marginea unei livezi, Duro se opri.

— Vedeți casa de colo, jos, pe țărmul mării ? întrebă el, arătînd spre un golf care intra adînc în uscat.

Copiii încuviințară cu un semn.

— Acolo sînt găinile. Le-am văzut ieri. Nicola să se posteze aproape de șosea. Noul venit — el nu-i rostea numele lui Branko — să rămînă aici sus, lîngă pomi. Dacă vine cineva, huhuiți de trei ori ca bufnița, da' nu prea tare. Pavle, Zora și cu mine coborîm jos, în curte, și facem rost de o găină.

Toate astea le lămuri scurt și pe un ton aproape poruncitor, iar pînă s-apuce vreunul să obiecteze ceva, el și începuse să coboare, în timp ce Zora și Pavle îl urmau.

Branko, care rămase în urmă, abia îi ajunse. Nicola îi șopti :

— Ei sînt colo jos, la casa aceea ; vor să șterpelească o găină... Eu stau să păzesc la șoseaua din vale, și tu aicea sus.

Branko se mulțumi să dea din mînă ; Nicola se pregăti s-o ia din loc, dar deodată se întoarse :

— Stai ! spuse el. Dacă se-ntîmplă să vie cineva, trebuie să huhuim ca bufnița. Tu știi să faci ca bufnița ?

Branko se trînti jos. Era zdrobit de atîta alergătură.

— O să-ncerc — gîfîi el.

Stătea lungit într-un tufiș de levănțică. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Nicola se mai uită o dată spre el, apoi se dădu de-a dura pe povîrniș, dar numai pînă la șosea.

Ceilalți mai alergară o bună bucată de vreme, și abia la vreo sută de metri de casă Duro o luă la pas.

— N-o fi vreun cîine pe-aici ? șopti Zora.

— Cred că nu — răspunse încet Duro.

— E întuneric beznă — șușoti iar fata.

Duro arătă spre mare :

— Acolo-i lumină. Cred că-s duși la pescuit.

Casa era înconjurată de-un zid de piatră crăpat ici-colo, în spatele căruia creșteau tufișuri dese și un smochin bătrîn. Duro sări ușor zidul, apoi se strecură către casă.

Casa nu era prea mare. Fusese clădită din pietre larg îmbinate între ele și era dată cu var numai pe partea ce privea spre mare, acolo unde se deschideau și ferestrele.

Se apropiară de o stivă de lemne, unde atîrnau niște năvoade.

— Năvoadele-s aici. Te pomenești c-or fi acasă... — șopti iar Zora.

Duro o liniști :

— Păi atunci ar fi și luntre aici. Că doar le-am văzut ieri. Nici vorbă că-s plecați de-acasă.

Copiii lunecară furiș ca niște vulpi, dînd ocol casei. În spatele ei aflară acaretul sărăcăcios.

— Cu siguranță că aici sînt găinile — murmură Duro, strecurîndu-se mai departe.

Traseră un zăvor și intrară înăuntru. Pretutindeni în încăpere zăceau cutii, unelte de pescuit, o ancoră veche și bulendre risipite talmeș-balmeș.

Duro adulmecă :

— Nu prea-mi miroase a găini !

Zora iscodi și ea prin toate ungherele, cînd îl auzi pe Pavle în spatele ei :

— Veniți ! Grajdul e în dosul grădinii, în partea cealaltă.

Ocoliră gardul micii grădini de legume, unde creșteau trandafiri, iasomie și cîteva tulpini de floarea-soarelui ale căror tipsii păreau, în lumina lunii, niște discuri mari de argint.

În dosul grădinii se afla încă o colibă, mai încăpătoare decît cea de lîngă casă. Pavle, care o cercetase furiș, deschise ușa. La început, nici aici nu dădură peste orătănii,

ci doar o capră se ridică de jos, îi privi mirată și se porni să behăie tare.

— Da' taci odată, afurisito ! ocărî cu glas coborît Pavle.

Însă behăitul animalului prinse bine, deoarece începură să se foiască și găinile. Stăteau cocoțate sus, pe o stinghie.

Erau șase orătănii, și așa de nătînge și pline de uimire se uitau în jos, că parcă n-așteptau decît să fie luate ca din oală.

— Ai adus sacul ? îi șopti Duro lui Pavle.

— Ba bine că nu — răspunse găliganul, scoțîndu-l din sîn, unde-l ținuse ascuns.

Între timp Zora, care se cățărase pe un hîrdău, înșfăcă de picioare o găină și o trase jos. Pasărea bătu din aripi și cotcodăci jalnic, în vreme ce capra se porni din nou să behăie, așa încît pe Duro îl năpădi frica.

— Au să ne prindă — îngînă el și se și îndreptă spre ușă.

— Aiurea ! replică Pavle, liniștit, luînd din mîna Zorei găina care cotcodăcea într-una și vîrînd-o în sac. Cînd văzu că și Zora dă să plece, zise tare mirat : Păi crezi că-i de-ajuns ?

— E mai cuminte să plecăm — răspunse fata, urmîndu-l pe Duro.

Pavle se mai uită o dată la găini : orătăniile se vîrîseră una într-alta și se cufundaseră iar în somn. Găliganul își trecu mîna peste față : „Ce-i drept, două ne-ar prinde mai bine decît una" — se gîndi el — însă cum Zora tocmai îl chema, se grăbi să iasă afară.

Duro se și afla la zid.

— Ne-au auzit, nici vorbă că ne-au auzit și se întorc acasă. Dacă nu vă grăbiți, pot să ne înhațe.

Zora își aruncă ochii spre mare. Duro avea dreptate. La stînga, lîngă smochin, o luntre era împinsă spre țărm, iar în luntre fata zări un ins mai bătrîn. Omul vîslea de zor și iscodea cu privirea spre casă.

Fata așteptă pînă ce-o ajunse și Pavle.

— Umblă binișor și ia seama să nu te vadă — îi șopti ea. Vor fi aici dintr-o clipă într-alta.

Se lipiră strîns de zid, şi tocmai cînd luntrea scrîşnea pe nisip, ei ajunseseră sus. Se tîrîră în patru labe, iar cînd se aflară în umbra primilor pomi, o luară la fugă.

Între timp, Branko îşi venise în fire. Inima tot îi mai zvîcnea în piept, însă, încet-încet, bătăile ei deveniră mai regulate şi el se simţi mai bine ; se ridică mai întîi în capul oaselor, apoi în picioare.

Privi în jurul său. Cerul era spuzit de stele. Spre apus plutea, uriaşă, luna. Băiatul putea să desluşească limpede totul : merele care atîrnau în pomii stufoşi, frunzele şi crengile răsucite. Întreaga lume zăcea cufundată într-un ciudat clar-obscur. Niciodată pînă atunci nu trăise asemenea clipă. Şi totuşi nu-i era cîtuşi de puţin teamă, dimpotrivă, semiîntunericul acela avea ceva liniştitor.

Merse pînă la marginea livezii. Acolo jos se întindea şoseaua. Nicola nu se zărea nicăieri : pesemne că se ascunsese după tufişurile de ienupăr ce se rînduiau într-un şir lung, ca nişte soldaţi uriaşi.

De partea cealaltă a şoselei, colnicul se prăvălea abrupt spre apă. Marea se liniştise şi strălucea argintie ca faţa netedă şi nesfîrşită a unei oglinzi.

Oare unde se aflau ? De bună seamă că el nu mai fusese niciodată pe-aici. Văzu luntrele pe apă, văzu şi torţele pescarilor care ieşeau noaptea în larg, văzu golful cu ciudata-i arcuire intrînd adînc în mal şi dintr-o dată zări şi casa ce se înălţa pe ţărmul golfului. Păi asta-i casa lui moş Gorian ! Branko făcu iar cîţiva paşi şi privi cu şi mai multă luare-aminte.

Recunoscu totul — şi micul acaret, şi smochinul... Nici vorbă, pe-aici mai fusese el, şi încă de multe ori. Moş Gorian era bun prieten cu taică-său, şi taică-său se ducea totdeauna la el cînd poposea în Seni. Era bun prieten şi cu Branko. Bătrînul fusese şi la înmormîntarea maică-si, iar Branko îşi pusese în gînd ca după înmormîntare să stea de vorbă cu el, însă mai tîrziu, acolo, pe stînca lui, uitase de tot şi de toate.

Branko se aşeză iar jos. Îi veniră în minte cuvintele lui Duro : „Acolo sînt găinile, le-am văzut ieri". Sări ca ars. Pentru numele lui Dumnezeu ! N-or fi furat tocmai găinile lui moş Gorian ? Ar fi vrut să alerge într-un suflet

la copii, însă văzu că cei trei şi ajunseseră la şosea, că Nicola li se alăturase şi tuspatru urcau degrabă spre el.

Branko le ieşi în întîmpinare :

— De la casa aceea de jos veniţi ?

Duro îl îmbrînci furios :

— Da, de-acolo, şi nu mai întreba atîta. Sîntem urînăriţi — şi zbură ca o săgeată pe lîngă el.

Zora, Nicola şi Pavle continuau să alerge, aşa încît lui Branko nu-i rămase altceva de făcut decît să-i urmeze.

Banda goni iarăşi peste cîmpuri, livezi şi pripoare, şi abia cînd ajunseră între stîncile ocrotitoare ale carierei de piatră Duro se opri.

— Aici sîntem la adăpost — i se adresă el lui Nicola, apoi către Branko : Postează-te sus pe creastă şi fii cu ochii-n patru !

Branko însă se apropie :

— Te-am mai întrebat o dată dacă aţi fost acolo jos, la casa aceea de pescar.

— Şi eu ţi-am răspuns — se stropşi Duro — iar tu ai înţeles foarte bine ce ţi-am spus.

— De-acolo aţi furat ?

Pavle ridică în sus sacul ·

— O găină !

— Ştiţi voi că cel căruia i-aţi furat găina e un pescar foarte sărac şi că, pe deasupra, mai mi-e şi prieten ?

Duro, care-i luase sacul lui Pavle, rîse :

— Cînd ne îmboldeşte foamea, furăm de unde putem. N-avem cum să-ntrebăm dinainte dacă omu-i sărac sau bogat.

Mirat de atacul lui Branko, Pavle îşi ridică în sus mîinile lui greoaie, apoi spuse :

— Şi nici măcar nu era singura găină pe care o avea. Mai erau şase acolo.

— Şase !... se oţărî Branko, şi mai furios. Karaman are pe puţin trei sute. Dacă e să furaţi, atunci furaţi de le el !

Nicola fluieră :

— Karaman are un cîine.

Duro rîse din nou :

— Lasă-l pe el să se ducă mîine şi să fure de-acolo o găină.

Batjocura îl înfurie şi mai abitir pe Branko :

— Eu socotesc că sînteţi uscoci şi că vreţi să fiţi la fel de viteji ca şi aceia care odihnesc în biserica Sfîntul Francisc. Dar sînt încredinţat că niciodată un uscoc n-a prădat un om sărman, şi mai cred că niciodată un uscoc nu s-a temut de un cîine. Fulgerînd-o şi pe Zora cu o privire minioasă, adăugă : Şi nici o uscocă.

— Şi mă rog ce poftești ? se răsti ea, apropiindu-se.

— Ce poftesc ? Poftesc să-i ducem numaidecît lui moş Gorian găina înapoi, şi dacă n-aveţi voi curajul să faceţi treaba asta, o s-o fac eu, şi-apoi mergem la Karaman, bogătaşul, şi luăm de-acolo altă găină.

Zora îl privi fără să scoată o vorbă. Pavle făcu numai „Hm, hm", iar micul Nicola nu zise nimic.

— Vreţi, sau nu vreţi ? îi fulgeră Branko.

— Poftim şi ia-ţi găina ! spuse Duro, batjocoritor. Du-i-o înapoi ! şi aruncă orătania la picioarele lui Branko.

Băiatul se aplecă s-o ridice, dar se mînji de sînge.

— Ai omorît-o ! strigă el şi vru să sară la Duro, să-l înhaţe de gît.

Duro rîse :

— Măi prostule, păi asta face toată lumea cu orice găină înainte de a o frige. Pavle, jumuleşte-o ! continuă el, liniştit. Nicola şi cu mine ne ducem să căutăm lemne. Zora face focul, iar tu, ţi-am mai spus o dată, tu trebuie să te duci acolo sus şi să fii cu ochii-n patru. Uscocii sînt datori să asculte cînd căpetenia lor le dă poruncă.

— După cîte ştiu, Zora e căpetenia bandei. Branko tremura de furie din cap pînă-n picioare.

— Aşa e — răspunse Duro. Însă cînd unul din noi are o propunere pe care o primesc toţi, atunci el este căpetenia şi ceilalţi l-ascultă.

Ochii lui Branko săgetară din nou ochii Zorei :

— I-adevărat ?

Zora încuviinţă din cap.

Branko îşi aţinti iar privirea spre găină. Pavle o şi jumulea. Nicola adusese lemnele. În curînd aveau s-o frigă şi s-o mănînce. Oricum, nu mai era nimic de făcut. Găina lui moş Gorian împărtăşea soarta tuturor găinilor. Aşa că Branko se îndreptă spre malul carierei de piatră, aşa cum îi poruncise Duro.

Zora, care îi urmărise privirea, dar o interpretase greşit, îi strigă din urmă :

— De îndată ce-i gata, te chemăm sau îţi trimitem şi ţie o bucată acolo sus.

Branko se întoarse brusc :

— Nu vreau nici o fărîmă din găina asta ! Nimic. Din găina lui moş Gorian nu pun nici o fărîmă în gură !

Ajuns sus, se rezemă de un frasin bătrîn şi privi ţintă înainte. Furia îi mai clocotea în inimă, însă nu numai împotriva lui Duro, de care se încredinţase pe deplin că-i era şi că-i va rămîne duşman, ci şi împotriva lui Pavle şi a lui Nicola, ba chiar împotriva Zorei şi a lui însuşi. Şi nici măcar nu putea să spună de ce strînge din dinţi cu atîta îndîrjire, că dinţii scrîşneau. Desigur că atunci cînd a furat găina, banda n-avea de unde să ştie că moş Gorian este un om sărac şi că, pe deasupra, mai e şi prieten cu el şi cu taică-său. De asemenea, copiii nu puteau să-şi închipuie că Branko — şi de lucrul acesta şi-a dat limpede seama — mai are încă mustrări de cuget cînd e vorba de furat. El însuşi devenise hoţ, şi Zora tot ca hoţ îl scăpase din închisoare. Pe lîngă asta, copiii flămînzeau şi trebuiau să mănînce, şi dacă n-ar fi furat, nimeni nu le-ar fi dat nimic în Seni — Branko o ştia prea bine.

Însă oricît ar fi sucit-o el pe o parte şi pe alta, oricît ar fi cumpănit cuvintele, ceva suna fals, undeva în gîndurile sale se mai căscau prăpăstii. În cele din urmă hotărî măcar atîta : să îndrepte cele întîmplate. Da, asta trebuia negreşit s-o facă ! În noaptea următoare se va duce la bătrînul Karaman şi, chiar de-ar avea o duzină de cîini, o să-i fure o găină. Ba nu, chiar două găini ! Şi le va duce în coteţul lui moş Gorian. După ce gîndul acesta i se închegă bine în minte, se mai linişti şi începu să se plimbe încoace şi-ncolo.

Între timp, de jos se auzi zgomot de lemne sparte ; cineva scăpără un chibrit şi flăcările se înălţară în văzduh.

— Ia seama — îl ocărî Duro pe Nicola — focul poate fi văzut de oriunde.

Pavle şi Zora se aşezară dinaintea focului, aşa că lumina lui nu se mai desluşea atît de limpede.

După un răstimp, aroma fripturii răzbătu pînă sus, la el. Mirosea plăcut. Branko adulmecă cu nesaţ. De multă

vreme nu mai mirosise şi nici nu mai mîncase ceva atît de bun ; şi-l scormonea o foame, că începu să-l doară stomacul. Dar îşi puse în gînd să rămînă tare. Nu, din găina asta n-o să se înfrupte.

Se ivi Pavle, cu un hartan în mînă.

— Uite, ţine o bucată.

— Doar i-am spus Zorei că nu-mi trebuie nici o fărîmă din găina asta — răspunse Branko, răstit. N-ai decît să mănînci tu porţia mea.

Pavle clătină din cap :

— Zora mi-a spus răspicat să ţi-o dau ţie.

— Spune-i şi tu tot atît de răspicat că nu primesc ! se răţoi Branko, furios că mirosul îmbietor aproape-l ameţise.

— O să-i transmit — şi Pavle îşi dete drumul devale.

După cîteva minute urcă chiar Zora pînă la el.

— Eşti un prost — îl dojeni ea. Ţi-a mîncat Duro porţia.

— Foarte bine ! mîrîi Branko. Doar el a furat găina.

Fata îl privi o clipă, nemulţumită :

— Ba noi toţi am furat-o. Bagă-ţi bine în cap asta. Şi-acum, vino ! Trebuie să plecăm.

Între timp Pavle stinsese focul. Duro azvîrli oasele şi plecară.

De astă dată Zora mergea în frunte ; ea alerga şi mai repede decît Duro, aşa că după o jumătate ceas se aflau în faţa cetăţii.

Fata tocmai dispăruse în hrubă, Pavle şi Duro, la fel ; deodată Duro întoarse capul şi-i spuse lui Nicola :

— Nu uita să te duci la brutar.

Puştiul încuviinţă printr-un semn, apoi i se adresă lui Branko :

— Vii şi tu cu mine ?

— Încotro ?

— Să aducem pîine din oraş.

— Şi pe-asta o furaţi ?

Nicola rîse :

— Nu, asta o fură alţii pentru noi.

— Cine anume ?

Nicola rîse şi mai tare :

— Brutarul.

Branko îl îmbrînci cît colo pe puşti :

— Minţi !

— Nu, nu. Hai vino, o să-ţi povestesc...

Strecurîndu-se amîndoi, coborîră din nou dealul şi se tîrîră prin albia Potocului ; era adîncă, iar malul celălalt se ridica şi mai abrupt. În timp ce se tîrau astfel, sprijinindu-se şi trăgîndu-se unul pe altul, Nicola începu să-şi depene povestea :

— Pîinea o căpătăm de la Curcin burtosul.

— De la el ?! îl întrerupse Branko. Păi pe-ăsta îl cunosc şi eu.

— Sîntem prieteni la toartă — continuă Nicola. E mult de-atunci. Să tot fie trei luni de cînd noi îi furam pîinea. Odată stam ghemuit în coridorul casei lui şi-l aşteptam să sosească cu pîine proaspătă ; n-am fost însă destul de iute de picior şi m-a prins. Gîndeam că s-a zis cu mine ! „Curcin o să mă ia de guler şi-o să-mi tragă o mamă de bătaie ; pe urmă o să-l cheme pe Begovic, care o să mă cinstească cu încă un rînd de bătaie şi o să mă bage la başcă." Dar Curcin mi-a zis doar atît : „Aşadar, tu eşti hoţul". Mă sfredeli cu privirea un răstimp, apoi spuse : „Hm, nu prea arăţi tu a om care fură de plăcere. Ia poftim mătăluţă la mine în odaie, şi cînd termin cu treaba, o să stăm de vorbă".

Firește că eu am înţeles lucrurile aşa cum le-ar înţelege oricare din noi. Mi-am zis : „Vrea mai întîi să isprăvească, poate, cu căratul pîinii... Sau poate vrea să-l aducă pe Begovic... sau să-şi facă rost de un ciomag". În orice caz, nici o clipă n-am crezut în vorba lui prietenoasă şi, în sinea mea, mă simţeam ca toţi hoţii prinşi asupra faptei. Nici nu-mi trecea prin minte s-aştept liniştit, îmi umbla gîndul să găsesc un tertip şi să ies din odaia unde mă vîrîse. Mi-am rotit ochii jur împrejur. Era o odaie veche, cu un cuptor de pîine, preschimbată acum în cămară de făină. Dinaintea mea se arcuia cogeamite cuptorul, la dreapta se rînduiau sacii plini cu făină, iar la stînga o masă veche de frămîntat aluatul şi cîţiva saci goi. Încolo, nu mai aveai ce vedea decît uşa, care era încuiată, şi o ferestruică, aşezată foarte sus şi apărată cu plasă de sîrmă.

Mi-am aruncat ochii spre ea şi mi-am zis că aş putea desface plasa. Dar cum naiba s-ajung pînă acolo ? Am încercat să urnesc din loc copaia de aluat, ca s-o împing sub fereastră. Era prea grea. Am vrut să tîrăsc într-acolo un sac cu făină, dar era şi mai greu. M-a cuprins deznădejdea, şi fiindcă burtosul de Curcin zăbovea, deznădejdea mea creştea clipă de clipă. În cele din urmă a sosit. Mă mai gîndisem că, atunci cînd o să intre el, m-aş putea strecura printre picioarele lui, însă a intrat atît de repede şi atît de puţin a crăpat uşa, încît mi-a fost cu neputinţă. S-a întors apoi să încuie uşa pe dinăuntru, mi-a făcut cu ochiul şi mi-a zis : „Asta nu pentru tine o fac, ci pentru nevastă-mea". Eu n-am priceput vorbele lui şi l-am privit mai departe neîncrezător.

S-a aşezat pe un sac cu făină şi m-a chemat la el. Eu m-am apropiat încetişor. „Ei, copilul meu — zise el, cît mai prietenos cu putinţă. Ia spune-mi tu mie, de ce-mi furi mereu pîinea ?" Pe jumătate îndîrjit, pe jumătate înspăimîntat, i-am răspuns : „Fiindcă mi-e foame". „Părinţi n-ai ?" m-a întrebat. „Nu." „Şi nici bunici ?" Am spus iarăşi : „Nu". Şi-apoi : „Nici unul din noi n-are părinţi, nici ceilalţi pentru care fur pîine". „Cum adică ? a zis el. Sînteţi mai mulţi ?" „Patru" — am răspuns eu, prinzînd un pic de inimă.

Îşi trecu de cîteva ori mîna-i lată şi albă peste obraz apoi îşi mîngîie şoldu-i zdravăn, după care îmi vorbi aşa : „Da, într-adevăr, n-ai mutra unuia care fură pîine de plăcere. Uite, am să-ţi spun ceva. Zilnic pregătesc un coş cu pîine veche, pe care nevastă-mea i-l dă lui Brozovic pentru porcii lui, iar pentru treaba asta el o cinsteşte cînd şi cînd cu cîte-o sticlă de rachiu. Ce face ea cu rachiul, habar n-am. Sau îl bea, sau îl dă altora. Părerea mea e că mai multă nevoie de pîine aveţi voi decît porcii. Eu pun în fiece dimineaţă coşul aici înăuntru, la cinci fix. De la ora cinci puteţi să luaţi din coş cîtă pîine vreţi... Însă numai pînă la şapte. La şapte, nevastă-mea o duce lui Brozovic. Aşadar, să nu întîrziaţi. Ne-am înţeles ?" Nicola îl privi pe Branko, luminat la faţă : Mi-a întins chiar şi mîna. De-atunci luăm în fiecare dimineaţă pîine de la Curcin, şi nu e totdeauna numai pîine veche. Nicola închise un ochi

în semn de desfătare : Cîteodată, cînd pîinea s-a copt, Curcin ne pune în coş chiar şi franzelă caldă.

Copiii ajunseră lîngă un zid scund. Se căţărară pe el, de-acolo pe-un acoperiş, apoi coborîră într-o curte : era curtea brutăriei.

— Ai grijă şi umblă încet — îi atrase el atenţia lui Branko. Trebuie să trecem prin toată casa.

Apasă pe clanţa unei uşi, deschise şi iată-i într-un coridor lung, unde îi izbi un miros plăcut de pîine proaspătă.

— Aici e.

Puştiul deschise încă o uşă şi-l trase pe Branko înăuntru. Încăperea arăta întocmai cum o zugrăvise Nicola. Coşul de pîine semăna cu o copaie lungă şi era plin de chifle uscate, jimble şi resturi de cozonac. Nicola adulmecă :

— Vezi ? Şi luă din coş o pîine : Asta-i proaspătă. Hai, burduşeşte-ţi buzunarele.

Trebuiau doar să-şi mai îndese în sîn cîteva bucăţi de pîine, cînd uşa se deschise larg, dintr-o izbitură, şi cineva strigă tare :

— Hoţii ! Hoţii ! Apoi uşa se trînti iarăşi cu pocnet, cheia se învîrti de două ori în broască şi vocea continuă să strige : Hoţii ! Hoţii !

De spaimă, Nicola rămase cu gura căscată şi lăsă să-i cadă pîinile pe care le ţinea în mînă.

— Asta-i nevasta meşterului — bîigui el, jalnic. Vai, Doamne, s-ar putea s-o păţim urît !

— Chiar aşa de rea e ? întrebă Branko, mai puţin speriat.

— Meşterul mi-a spus că-i mai rea decît dracu' şi să ne ferim să nu cumva să ne prindă.

— Ce facem acum ? Branko îşi roti privirea în toate părţile.

— Nimic — se tîngui Nicola. Nu mai avem nimic de făcut.

Între timp, nevasta brutarului, ţipînd într-una, se repezi în încăperea unde se cocea pîinea.

— Curcin ! strigă ea. Da' tu, omule, n-auzi ?

— Coc pîinea — răspunse meşterul. Ce s-a întîmplat ?

— Sînt hoţi în cămara cu făină ; eu strig de-mi scuip bojocii, şi tu nu te mişti.

— În cămara cu făină ? repetă arar Curcin, care bănuia cine poate fi acolo. Păi ce naiba să fure din cămara cu făină ?

— Tu, vezi bine, trăiești pe altă lume ! În fiece dimineață dispare o parte din pîinea veche. La început nu-mi venea să cred. Mă gîndeam și eu : „Cine să fure pîine veche în Seni ?“ Apoi mi-am zis că o fi vreo pisică, dar am cîntărit pîinea. Seara erau unsprezece pfunzi, iar a doua zi dimineață numai nouă. Ce cogeamite de pisică e aia ca să fure doi pfunzi ?!

— Or fi șobolani ? mai tărăgăni meșterul vorba, scoțînd pîinea caldă din cuptor.

— Șobolani ! Nătăflețule, doar ți-am spus adineauri că sînt hoți înăuntru ! M-am așezat la pîndă. Au venit sărind peste zid. I-am auzit cu urechile mele. Am deschis o clipă ușa la cămara cu făină. Sînt două pușlamale. I-am văzut cum mă vezi și te văd, apoi am încuiat repede ușa și am strigat după tine.

— Doi, ai zis ? făcu brutarul. Hm ! mormăi el, frecîndu-și mîinile albe una de alta, și-apoi de pantaloni. Ia să văz și eu.

Coborî tacticos de la cuptorul lui, gîndindu-se cum să facă să-i libereze din cămara cu făină pe cei doi băieți — căci nu puteau să fie decît ei — fără ca tertipul să sară-n ochi nevesti-si. Deodată începu să-și frece mai iute mîinile.

— Doi, ai zis ? repetă el.

— Doi, omule, doi ! Doi vlăjgani zdraveni !

— Hm ! Curcin rămase locului. I-aici ucenicul ?

— Nu. Doar știi și tu. La vremea asta e plecat cu primul rînd de pîine.

— Atunci mai bine bate-ntîi darabana la prăvălia lui Brozovic, ca să-mi trimită ajutoare. La urma urmei, doi vlăjgani zdraveni sînt în stare de orice !

— Foarte bine — încuviință femeia. Am plecat ! Își încinse repede un șorț dinainte, fiindcă era numai în cămașă și cu halatul de noapte, și o tuli în stradă.

Între timp, Curcin descuie iute cămara cu făină. Firește, cei doi băieți stăteau lîngă copaie. Nicola, care între timp își culesese pîinile de pe jos, se uită jalnic la Curcin. Branko, ceva mai liniștit, stătea în spatele lui.

— Mare bucluc pe capul nostru ! spuse brutarul. Prin curte nu puteți ieși, fiindcă jumătate din vecini s-au și trezit din somn la zbieretele nevesti-mi : în stradă, iar nu se poate. Ce ne facem ? Pe unde scoatem cămașa ? Deodată îl fulgeră un gînd. Rîse pe înfundate și se îndreptă în vîrful picioarelor spre cuptor : Poate că puteți ieși pe-aici... Da, nici vorbă — se lumină el. Aici e și hornul cel vechi. Deci curaj, băieți ! Și deschise larg ușa cuptorului.

Cei doi strengari șovăiră văzînd gaura aceea neagră.

— Hotărît lucru că la Begovic nu-i mai frumos ! continuă Curcin. Și-atunci s-a zis și cu pîinea ! Așadar, la plimbare, în cuptor !

— Da, dar cum o să ieșim afară ? întrebă Nicola, încă temător.

— Intrați, intrați numai... Nu simțiți că vine de sus aer curat ? După ce vă tîrîți vreo trei metri în cuptor, dați de un horn. E destul de larg, și chiar un om în toată firea, dacă nu-i prea gras, poate s-o ia în sus, tîrîndu-se înăuntrul lui. În pereții hornului sînt înfipte scoabe de fier, iar sus are o deschizătură atît de mare, încît puteți ieși ușor pe brînci afară. Și-atunci sînteți chiar deasupra Potocului. Vă dați drumul de-a dura pe acoperiș și iată-vă scăpați.

— Mulțumim, meștere ! Branko se și furișă în cuptor.

Curcin îl înșfăcă de pantaloni :

— Ia stai nițel, nu ești Branko ?

Branko își încordă mușchii feței.

— Da, eu sînt.

— Ai fost și pe la mațe-fripte ? Mi-a povestit Iosip că te-au trimis la alde bunică-ta.

— Bunica nu m-a vrut — răspunse Branko. Chiar a doua zi m-a zvîrlit afară.

— Vrăjitoarea dracului ! bodogăni Curcin, supărat. Las' că asta i-o spun eu.

Între timp Nicola intrase și el tîrîș în cuptor, iar brutarul închise ușa.

— Hei ! îl auziră băieții strigînd. Pesemne că deschisese iarăși ușa cuptorului. Mîine vă-ntoarceți aici pe-același drum. Nici vorbă că de azi înainte baba mea o să încuie ușa încă de cu seară. Stați, cred că și mai bine ar fi să vă pun pîinile de-a dreptul în cuptor ; în felul ăsta n-o să mai fie nevoie să intrați în cămara cu făină.

Între timp nevasta lui Curcin trîmbiţase din răsputeri în dreptul prăvăliei lui Brozovic.

În sfîrşit, mutra de vulpoi a negustorului se arătă la fereastră.

— Ce s-a întîmplat ? strigă el. A luat foc ? Eu nici nu m-am sculat încă...

— Sînt hoţii la noi, domnu' Brozovic, hoţii ! Doi... Dacă puteţi veni să-i daţi o mînă de ajutor lui bărbatu-meu.

— Hoţii, doamnă Curcin ?! Abia acum o recunoscuse. Şi zici că-s doi ? Apăi taman pe mine mă chemaţi, un om bătrîn ? Nu ştiţi că pentru asta avem poliţie ? O jumătate de duzină de poliţişti în Seni pe care-i plătim din banii noştri. Daţi o fugă pînă la poliţie sau... staţi, îl trimit pe băiatul meu — şi mutra lui dispăru de la fereastră.

Între timp cizmarul cel cocoşat se arătase pe stradă, iar o dată cu el, încă vreo doi pescari ce se întorceau de la pescuitul de noapte ; de asemenea, se mai iviră şi alţi cîţiva inşi.

— Ia veniţi ! îi îndemnă cizmarul. Eu am mai mult curaj. N-ai grijă, că eu şi cu bărbatul dumitale o să punem mîna pe hoţi !

— Mergem şi noi — spuseră pescarii. Lui Curcin, burtosul, cu dragă inimă îi facem un bine.

Împreună cu alte două femei de prin vecini, erau cu toţii opt ; înarmaţi cu bastoane şi ciomege, pătrunseră în brutărie.

— Sfinte Dumnezeule ! strigă din răsputeri nevasta lui Curcin. Uşa-i deschisă. Bărbatu-meu a intrat singur înăuntru. Şi ce linişte e ! Deie Domnul să nu fi păţit nimic !

Chiar în clipa aceea se ivi şi Curcin în prag.

— Iată că mai trăiesc — zîmbi el — şi hoţii tăi au spălat putina. În orice caz n-am mai găsit nici urmă din ei.

— Vă jur însă că i-am văzut — spuse nevasta lui Curcin, ridicînd mîna dreaptă. Ba chiar am şi încuiat uşa. Erau aici. Unul scund, iar celălalt înalt şi gras. Ba am mai văzut şi că aveau pîine în mîinile lor.

Toată lumea se bulucise în jurul brutăresei şi privea jur împrejur.

— Hm ! mormăi cizmarul. Într-adevăr, nu se vede picior de hoţ pe-aici.

Unul din pescari se uită sub copaie :

— Nici aici nu-i nimeni.

— Dar dacă s-or fi ascuns în saci ? își dete cu părerea o femeie și încercă să ridice unul.

— Ăștia sînt prea grei — rîse meșterul — pe ăștia numai un brutar îi clintește din loc, domnișoară.

— Stați ! strigă cizmarul, care era mare pehlivan. Poate c-au șters-o prin cuptor. Încercă să deschidă ușa. Mergea foarte ușor. Ia uitați-vă ! zise el. Urmele sînt aici, meștere — și arătă funinginea în care se întipăriseră mîinile și tălpile fugarilor.

Toți se grămădiră într-acolo.

— Pe aici au șters-o — spuse Curcinoaia, răsuflînd ușurată.

Meșterul își netezi bărbia :

— S-ar putea s-aveți dreptate. Îi împinse la o parte pe ceilalți și se tîrî o bucată în interiorul cuptorului, tot ciulind urechea. Nu se mai auzea însă nimic. Copiii se aflau deci în siguranță. Ce mai calea-valea ! E limpede ca lumina zilei — zise el — cînd ieși afară. Într-adevăr au șters-o prin cuptor și... pe-aci ți-e drumul !

— Vai ! se jelui brutăreasa. Și eu care credeam că i-am prins în cursă ! În fiecare zi ne fură pîinișoare și jimble.

Între timp sosise și Begovic. Chipiul îi stătea strîmb pe cap. Vestonul nu și-l încheiase, iar bastonul de cauciuc i se bălăbănea pe-un șold. Își croi drum, dîndu-i la o parte pe cei de față :

— La dumneata s-a săvîrșit furtul, Curcin ? întrebă el cu glas hîrîit.

— Da, însă nu mare lucru : pîine veche.

Nevastă-sa își plesni palmele deasupra capului :

— Poftim, asta nu-i mare lucru la el !

Begovic își mîngîie bărbia :

— Ați pus mîna pe hoți ?

— Ne-au scăpat printre degete, domnule polițai.

Curcinoaia îl trase în cămara cu făină :

— I-am încuiat aici.

— Și acum unde-s ?

— Și-au luat valea prin cuptor — răspunse Curcin.

— Să văd și eu, neapărat trebuie să văd — spuse Begovic, dîndu-și aere.

— Mă rog, mă rog... Cu un zîmbet stingher, Curcin îl lăsă pe Begovic să treacă. Vă rog însă pe mine mă iertaţi — mai adăugă el. Trebuie să mă-ngrijesc de pîinile mele, altminteri jumătate din oraş n-o să aibă azi ce mînca şi, pentru atîta lucru, zău că nu face.

— Du-te liniştit — spuse nevastă-sa, tulburată. Las' c-o să-i arăt eu domnului poliţai.

Băieţii, într-adevăr, plecaseră de mult. Golul dinăuntrul cuptorului prin care fuseseră nevoiţi să se tîrască măsura cam jumătate metru, aşa că sosiră cu bine la gura hornului. Iar hornul era destul de larg şi-l străbătură fără nici o greutate. Cînd ajunseră sus, smulseră cîteva ţigle, ca să lărgească gura hornului, apoi ieşiră pe acoperiş.

— Ce facem acum ? Branko iscodi panta acoperişului.

— Curcin a zis să ne rostogolim în jos — spuse Nicola, căruia îi revenise buna dispoziţie. În iad am fost, ne rămîne doar s-ajungem în cer.

Porniră înainte pe brînci.

— Dă-mi mîna — zise Nicola, însă Branko şi începuse să lunece pe acoperiş în jos, cu un vîjîit lung, şi se prăvăli în adînc...

Căzu în albia Potocului pe un morman de zdrenţe.

— Mai trăieşti ? Nicola privi încordat, în jos, spre el.

— Da, da, dă-ţi drumul fără grijă. Ba chiar am căzut pe moale.

O clipă după aceea se pomeni cu Nicola alături de el.

Băieţii adunară la iuţeală toată pîinea ce le căzuse din buzunare în timpul lunecării, se căţărară pe malul povîrnit al rîului, iar cinci minute mai tîrziu se şi tîrau pe cărările cunoscute, printre tufişuri.

Cînd ajunseră la cetate, se făcuse aproape ora şase şi soarele lumina cu razele lui.

— De-aţi şti cum arătaţi ! rîse Zora.

— Noi ? Şi Branko se şterse pe faţă

— Da, voi. Zora se porni şi mai tare pe rîs.

Pavle şi Duro, de asemenea.

Cei doi băieţi se priviră unul pe altul. Abia atunci văzură că funinginea' le acoperea nu numai mîinile şi picioarele, ci gîtul şi faţa toată. Hornul lui Curcin îi smolise, de parcă erau adevăraţi negri.

Capitolul 7

Moş Gorian

Banda îşi petrecu toată ziua în turn. Duro întoarse spatele tuturor şi se apucă să citească o carte pe care o găsise Nicola. Ghemuit în culcuşul lui, Pavle cioplea linguri de lemn. Nicola se dusese la porumbeii lui, iar Zora sta cocoţată în cuibul ei, la care urca scăriţa, şi cosea.

Branko zăbovi un răstimp lîngă Pavle şi luă lecţii în arta cioplitului, îndeletnicire în care Pavle — altfel neîndemînatic — se arăta deosebit de dibaci, apoi hoinări prin toate ungherele cetăţii ; coborî mai întîi jos, în hrube, pe urmă se urcă pînă la coridorul cu creneluri. Cînd se întoarse, pe înserate, ceilalţi şedeau tot acolo, fiecare pe rogojina lui, iar atmosfera apăsătoare declanşată din clipa cînd se produsese tărăboiul acela pentru găină nu se risipise încă.

Cam pe la ceasurile nouă Pavle se ridică şi zise :

— Mă duc după apă.

Duro luă două cutii de tinichea şi plecă împreună cu dînsul. O clipă mai tîrziu, coborî şi Zora de sus, din culcuşul ei, se apropie de Branko şi-l întrebă :

— Tot mai vrei să te duci la Karaman ?

Branko făcu semn că da :

— Îi fur două găini şi i le duc lui Gorian.

— Merg cu tine — spuse Zora.

— De ce ? Branko se uită atent la ea.

— Merg cu tine — repetă fata — mai mult nu-ţi spun.

Cei doi o luară de astă dată pe alt drum. De la scara în spirală, dacă scoteai cîteva pietre, dădeai de-a dreptul pe scara principală, care ducea din curte, pînă sus, la foişor.

— Pe-aci o luăm numai în caz de primejdie sau cînd avem zor mare — îl lămuri fata.

Curtea era ca un puț îngust și pătrat. Zidurile groase coborau abrupt aidoma unor pereți de stîncă. Fîntîna, aflată chiar în mijlocul pătratului, secase. Zora zvîrli o piatră înăuntru. Trecu multă vreme pînă ce piatra atinse fundul.

O poartă închidea curtea. În partea de jos, două scînduri nu erau bine prinse. Zora le desfăcu și se furișară iute afară din cetate.

Din dosul cetății, copiii coborîră într-o văgăună. Curtea bogătașului Karaman se afla chiar la ieșirea din această rîpă, acolo unde firicelul de apă ce curgea prin zănoagă se vărsa în mare.

Zora vru s-o ia la trap, însă Branko o opri.

— Mai avem timp — zise el. Cu siguranță că înainte de unsprezece Karaman nu se culcă și, chiar dacă mergem încet, tot sîntem într-un ceas acolo.

Pășeau alături, unul lîngă celălalt. Zora i-o lua mereu înainte cu jumătate pas. Fata avea un aer străin, distant. „Fără doar și poate că tot nu i-a trecut supărarea — gîndi Branko ; totuși e frumos din partea ei c-a venit cu mine."

Lîngă un mic povîrniș Zora se opri și începu să adulmece :

— Pe aici trebuie să fie caise.

Branko trase și el cu nesaț aerul pe nări :

— Mie nu-mi miroase.

— Ce mai, nici nu încape vorbă ! spuse ea. Vino, ne cățărăm colo sus.

Fata avea dreptate : pe creastă se afla un șir de caiși. Era mai întuneric decît noaptea trecută. Luna plutea ascunsă după un văl de nori.

— Să sperăm c-or fi și fructe — zise Branko, sceptic.

Zora adulmecă din nou :

— Păi fructele răspîndesc mireasma asta, nu pomii.

Pipăiră printre frunze : dădură peste caise mari și coapte. Culeseră mai multe și mușcară lacom dintr-însele.

Văgăuna se lărgea. Pe povîrnișurile ei se întindeau cîteva ogoare. Ca toate ogoarele de pe-aici, și acestea erau îngrădite cu ziduri de piatră pentru a fi ferite de bora.

După cîteva sute de metri zăriră o lumină. Branko arătă într-acolo :

— Asta-i curtea lui Karaman. Ai văzut că fermierul nu s-a culcat încă ?

Cățărîndu-se, mai urcară o vreme pe pripor pînă ajunseră chiar deasupra curții. Era un pătrat mare, cu laturile mărginite de clădiri. Locuința lui, lungă și cu un etaj, dădea spre mare ; într-o parte se rînduiau grajdurile, în cealaltă, pivnițele. Un zid înalt închidea latura din dos.

În semiîntunericul lăptos, curtea părea o fortăreață. Toate contururile se topiseră, iar pomii care se aflau înăuntrul ca și în afara pătratului semănau mai degrabă cu niște făpturi uriașe, fantomatice, decît cu niște pașnici pruni, peri și meri.

Copiii se uitară în jos spre curte. Deodată Zora îl apucă pe Branko de mînă :

— Vezi cîinele colo, lîngă pom ?

Și Branko îl văzu : stătea sub un păr uriaș și privea în direcția lor. După cîteva secunde o și luă din loc îndreptîndu-se spre ei.

De cînd cu cearta lor, Branko numai la cîine nu se gîndise. Iar în ajun, cînd Duro pomenise de cîine, nu-și închipuise că arată altfel decît javrele, multe la număr, pe care le știe el și care, la prima piatră azvîrlită, își vîră coada între picioare și o tulesc.

Cîinele lui Karaman însă nu era o javră, ci un cîine-lup zdravăn, bine legat, cu pete cafenii. De îndată ce o porni spre ei, cînd mai încet, cînd alergînd, Branko făcu o mutră la fel de speriată ca și Zora.

În afară de sacul pentru găini, băiatul n-avea nimic la el cu care să poată înfrunta un dulău atît de mare. Nici măcar o piatră sau o bîtă.

Se răsuci pe călcîie. Zora îl imită : sta cu gura întredeschisă, sprijinindu-se temătoare de Branko.

— Cred c-ar trebui s-o rupem la fugă — bîigui băiatul.

Zora clătină din cap :

— Asta ar fi cea mai mare prostie. Pînă s-ajungem la primul pom, cîinele va fi lîngă noi.

Dulăul mai avea doar vreo treizeci de metri pînă la ei. Coti pe după un tufiș și copiii îl văzură limpede : era un cîine mare și falnic, cu un cap nobil, ascuțit, cu un minunat trup subțiratic și cu picioare lungi, puternice.

— Uite-l că șchioapătă ! strigă Branko, răsuflînd ușurat.

Zora mai prinse un pic de curaj :

— Și dă din coadă...

Branko îl auzise odată pe Karaman strigîndu-şi cîinele „Leo“ ; se îndreptă către animal şi-l chemă în şoaptă :

— Leo ! Leo !

Cîinele şchiopăta, într-adevăr, dar cînd îşi auzi numele, porni mai repede spre Branko, ba chiar se lăsă mîngîiat.

Zora se apropie şi ea. Branko rîse :

— De cîinele ăsta ţi-era ţie frică ?!

— Lasă, n-o mai face pe viteazul ! se oţărî fata. Că doar ai tremurat mai straşnic decît mine !

Cîinele o lăsă şi pe Zora să-l mîngîie şi, chelălăind, se rostogoli pe spate.

— Da' ce-o avea, frate ? întrebă Branko.

— O fi rănit la labă. Ia uită-te cum o ridică.

Zora prinse cîinele de piciorul pe care acesta îl întindea cu fereală. Îl pipăi, înaintînd către labă. Cîinele schelălăi din nou, dar în acelaşi timp dădu vesel din coadă.

— Din păcate, nu pot să văd nimic — spuse Zora.

Branko scotoci prin buzunar :

— S-aprind un chibrit.

La flacăra luminoasă a chibritului, copiii văzură că dulăului îi intrase un ciob într-o perniţă a labei ; ca să şi-l scoată, bietul animal îşi frecase laba de pămînt, făcîndu-şi astfel o rană largă şi sîngerîndă.

Zora se aşează jos :

— Împinge-l spre mine ca să-i iau piciorul în poală.

Branko încercă să împingă dulăul, dar acesta sări singur şi-şi puse laba în poala fetei.

— Mai aprinde un chibrit.

Branko, care mai avea doar trei chibrituri, aprinse o surcelușă.

Zora încercă să apuce ciobul cu o bucată de pînză. Nu era de loc simplu, căci bucăţica de sticlă se înfipsese adînc. Leo îşi smucea cînd şi cînd piciorul, dar nu mai chelălăia, ci doar o privea cu ochi mari pe Zora cum se străduia să scoată ciobul.

— Iacătă-l ! Şi fata răsuflă uşurată, ridicînd în sus bucăţica de sticlă.

Cîinele se repezi cu capu-n sus şi vru să înhaţe ciobul, apoi puse prevăzător laba în pămînt. Mai chelălăi o dată, dar constată că durerea i se mai potolise, aşa că atinse pămîntul de mai multe ori cu piciorul bolnav.

— O să-i spăl rana la rîu — zise Zora.

Branko încuviință :

— Iar eu o să cobor pînă la bătrînul Karaman.

Rostise în șoaptă aceste cuvinte, ca și cum s-ar fi temut să nu-l audă cîinele.

— Hai, Leo ! Zora sări în picioare și-l apucă de zgardă.

Leo însă o urma de bunăvoie.

Între timp Branko se îndreptă spre casă. Se uită după lumină : era stinsă. Aveau noroc : Karaman se culcase.

Poarta grea era zăvorîtă. Ce bine că Branko iscodise casa, privind-o de pe colină. Îi dădu ocol prin spate, iar acolo se cățără pe zid.

În curte se lăsase o ceață lăptoasă, ca de altfel peste tot în noaptea aceea. Zări un morman de gunoi, un porumbar și, la dreapta, o scară de lemn, care, desigur, ducea la coteț. Deschise ușa : da, iată găinile. Adulmecă. După o clipă aprinse și penultimul chibrit.

Nu se înșelase : cotețul lunguieț era ticsit de orătănii. Înșfăcă două păsări care moțăiau mai aproape de ușă, le vîrî în sac și se mistui în beznă.

Zora încă nu isprăvise cu dulăul.

— M-am întors — îi strigă băiatul.

— Ai pus mîna pe găini ?

— Îhî — încuviință el.

— Lasă-le sus și coboară !

Branko puse sacul la rădăcina unui pom și lunecă în jos.

Zora legase laba cîinelui cu o cîrpă, iar acum îl hrănea cu un rest de pîine, găsit în buzunarul rochiei.

— Ia pipăie-l — spuse ea — să vezi ce slab e sărmanul !

Lucrul acesta îl izbise pe Branko de prima dată : cîinele mare, cu pete cenușii, arăta într-adevăr destul de jalnic.

— Mai am și eu o bucată de pîine — zise el și o scoase din buzunar.

Dulăul adulmecă, apoi își vîrî botul în palmele băiatului, luă codrul și-l sfărîmă între dinți.

Zora își netezi bășmăluța :

— Ce ne-ar mai fi făcut Leo de petrecanie dacă n-ar fi avut ciobul înfipt în labă.

— Îhî ! răspunse scurt băiatul.

Cîinele isprăvise de mîncat şi sărind, le dădu ocol de cîteva ori. Mergea mai bine, deşi tot mai şchiopăta.

— Şi-acum ce facem cu el ? întrebă Branko.

— Şi eu m-am gîndit la asta. O să se ia după noi cînd plecăm.

— Mai ai cumva vreo bucată de pîine ?

Zora i-o arătă.

— Dă-o-ncoa' ! O s-o arunc departe peste rîu, iar noi o luăm la fugă prin apă. Pînă ce cîinele găseşte pîinea, sîntem departe şi, în apă, nu ne mai poate lua urma.

— Las' c-o arunc eu — spuse Zora. Tu du-te şi adu sacul, sau poate vrei să-l laşi sus ?

Branko se scărpină în ceafă : Poftim că şi uitase de găini !

Zora muie mai întîi pîinea în apă.

— Leo, şo ! strigă ea şi-o aruncă din răsputeri cît mai departe.

Leo trecu prevăzător prin apă, ieşi pe malul celălalt şi dispăru în întuneric. În aceeaşi clipă Zora o luă la fugă pe rîu în jos.

După un mic ocol, Branko se şi afla aproape de mare.

— Vine cumva ? întrebă băiatul, ciulind urechea.

— Da' ţine-ţi gura ! şuşoti Zora, înciudată. Cîinele aude mult mai bine decît omul.

Fata o rupse iar la fugă. Numai după ce goni aşa în salturi, mai mult prin apă sau pe plaja presărată cu pietre, Zora se opri la adăpostul unei stînci.

— Aşa... — spuse ea, gîfîind — acum să ascultăm...

Auziră cîinele, însă foarte departe. Leo lătră de cîteva ori, însă nu furios, cum lătră de obicei cîinii, ci aproape cu tristeţe.

— Nu cred că mai vine după noi — îşi dete cu părerea Branko.

— Nici eu nu cred. Zora îşi îndepărtă părul ce-i cădea în ochi. Dar tot mai bine-i să ne vedem de drum.

Copiii goniră pînă la golful unde se afla coliba lui moş Gorian. Acolo unde se despărţiseră noaptea trecută, Branko se opri.

— Tu ar trebui să rămîi aici — îi zise el fetei. Mă duc singur.

Zora clătină din cap :

— Vin şi eu cu tine. Eu am mai fost acolo şi pot să-ţi arăt unde-i coteţul.

— A ! exclamă Branko, dîndu-şi aere. La moş Gorian nu-i colţişor pe care eu să nu-l ştiu.

— N-are a face, tot vin şi eu — se încăpăţînă Zora.

În casă era întuneric şi linişte.

— Azi nu s-au mai dus la pescuit. Uite, văd luntrele la locul lor — şi fata arătă spre ţărm.

— Gorian o fi dormind — o linişti Branko. E om bătrîn şi, cînd n-are zor să pescuiască, se culcă totdeauna devreme.

Împinseră uşa şi intrară în colibă. În ajun lumina lunii răzbătea în mica încăpere, acum însă era un întuneric de să-ţi bagi degetele-n ochi.

— Ia seama — şuşoti Zora — aici la dreapta trebuie să fie capra.

Branko îi răspunse tot atît de încet :

— Am şi deschis sacul.

Pe dată ţăcăni un zăvor în spate şi în aceeaşi clipă scăpără o lumină.

— Nu ţi-am spus eu, Andia, c-or să vină şi azi ? se auzi o voce adîncă. Hoţii vin totdeauna de două ori, mai cu seamă dacă prima dată n-au furat tot.

Zora îşi duse mîna la inimă — se speriase cumplit. Şi lui Branko i se tăie pentru cîteva clipe răsuflarea. Recunoscu vocea : era a lui moş Gorian.

Fata îşi redobîndi calmul. Iscodi cu privirea jur împrejur. Uşa era încuiată. Zgomotul zăvorului îi mai răsuna în urechi, dar iată, acolo e o fereastră. Cine ştie ? S-ar putea să scape sărind pe geam. Se săltă în sus, însă şi fereastra era închisă.

Moş Gorian luase toate măsurile.

— Ha, ha, ha ! rîse el. Vezi tu, Andia, vor s-o şteargă pe fereastră. Ei bine, nu ! Apăi cînd punem mîna pe hoţi, avem grijă să-nchidem şi ferestrele.

Zora căută să-l descopere pe cel ce vorbea. La urma urmei, unde se află ? Nu-l văzu. Şi cu cine vorbeşte ? Poate că nevastă-sa e cu el în colibă. Ochii ei cercetau întreaga încăpere, pe care flacăra — o simplă torţă de răşină din-

tr-acelea pe care le folosesc pescarii pe apă — abia-abia o lumina.

Dar în afară de Branko, care, speriat, rămăsese pironit în mijlocul colibei, Zora nu zări decît cele cinci găini cocoţate pe stinghie şi capra. Cînd capra întoarse capul spre fată, în aceeaşi clipă ieşi la iveală şi chipul bărbos al unui bărbat.

— Da, da, Andia — continuă bătrînul — ian te uită puţin la cei doi hoţi. Unul e un băiat, celălalt o fată. Eh, eh — icni el — nu-i aşa că-s tot ăia de-au fost ieri ? Rîse din nou : Firește, nu puteau să ştie că rostul tău e să-mi fii paznic aici. Ţi-ai îndeplinit bine datoria cu behăitul tău — şi moşul mîngîie capra pe spinare — numai că eram prea departe pe apă, iar cînd am sosit, ei şi spălaseră putina cu găină cu tot. Dar moş Gorian a avut dreptate : au venit iarăşi şi, de astă dată, am pus mîna pe ei ! Şi bătrînul rîse mai cu poftă. Apoi se sculă încet de jos, mormăind : Aşa, Andia, şi-acum ia să-i vedem noi la mutră pe hoţii ăştia !

Şi cum se ridica el tacticos, cu capul său mare, încununat de păr cărunt, cu ochii larg deschişi, aţintiţi mustrător, ba chiar mînioşi, asupra copiilor, cu o bîtă zdravănă în mîna întinsă înainte, semăna cu un uriaş.

Zora începu să alerge de colo-colo. Nu-i era frică cîtuşi de puţin, dar voia să găsească o ieşire din impasul în care se aflau. Se repezi spre lumină. „O s-o sting — se gîndi ea — şi pe întuneric, n-o să ne mai vadă."

Bătrînul rîse din nou :

— Ha, ha, ha ! Vezi tu, Andia, şi la asta m-am gîndit ; de aceea am luat o faclă de răşină. Suflă, fetico, suflă cît ăi putea, că facla de răşină tot n-o stingi tu !

Zora îşi dădu iute seama de aceasta. Cu cît sufla, cu atît flacăra creştea mai înaltă şi mai luminoasă.

— Ce zici, Andia ? Să-l luăm mai întîi pe băiat în tărbacă ? întrebă moş Gorian. Firește, pe el să-l luăm în primire !

Şi mai-nainte ca Branko — care, încremenit şi cu gura căscată, rămăsese cu ochii pironiţi la bătrîn, ba mai ascultase şi convorbirea cu capra, pe care, de altfel, o cunoştea prea bine — deci mai-nainte ca Branko să facă cel mai mic gest de apărare, Gorian mi ţi-l înşfăcă şi mi ţi-l vîrî

cu capul între picioare, pentru ca apoi să-l croiască fără milă cu bîta peste buci.

— Aoleu ! răcni băiatul, pe care durerea îl aduse iarăşi cu picioarele pe pămînt mai repede decît ar fi dorit-o. Au, au ! şi se zbătea să scape dintre genunchii bătrînului.

Moş Gorian însă îl altoia tacticos.

— Au, au ! striga Branko tot mai jalnic.

— Aşa ! mormăi în sfîrşit bătrînul, depărtîndu-şi genunchii. Socotesc, Andia, că a încasat destul ; acum vine rîndul domnişoarei să-şi primească porţia.

Branko abia de mai simţise ultimele lovituri. Nici vorbă durerea îl zăpăcise, iar cînd bătrînul îi dădu drumul, băiatul se clătină şi căzu pe spate în paie. Dar cînd îl auzi că are de gînd s-o chelfănească şi pe Zora, îşi veni pe dată în fire.

— Nu ! strigă el, cu ochii în lacrimi. Nu ! Să n-o bateţi pe fată !

— Ian auzi, Andia — zise bătrînul, care între timp, fiindcă ciomăgitul îl cam obosise, se aşezase greoi pe o găleată. Hoţul nostru mai e şi cavaler. Asta nu-ntîlneşti la orice golan ! Ia să-l vedem noi mai de aproape. Şi-l înşfăcă din nou pe Branko, ridicîndu-l de jos.

Branko mai avea încă lacrimi pe obraz. Cu o mînă încerca să şi le şteargă, iar cu cealaltă se ţinea de partea ciomăgită, care-i ardea ca un foc mocnit.

— Nu — îngînă el din nou — pe fată să n-o bateţi !

Gorian luă torţa şi, îndepărtînd mîna lui Branko, îi lumină faţa.

— Tu eşti, Branko ?! Tu ? zise moşul, dînd drumul mîinii copilului. Vezi tu, Andia — continuă apoi cu voce surdă — chiar ieri vorbeam despre asta : „Oare ce-o mai fi cu feciorul lui Milan ? Poate ar fi bine să-l luăm la noi acasă". Vezi tu, Andia, niciodată să nu te pripeşti : ne-am fi adus în casă un derbedeu de mai mare dragul.

— Eu nu sînt derbedeu — replică Branko, pentru prima dată mai cu tărie, şi, în ciuda durerii, bătu din picior. Nu sînt derbedeu, şi nici fata nu este.

— Ian auzi-l ce spune, Andia ! rîse bătrînul. Auzi-l numai ! Şi adăugă ceva mai tare : Da' cine, mă rog, mi-a şterpelit ieri găina ? Şi cine, chiar adineauri, zicea : „Am şi deschis sacul".

Branko, care, în sfîrșit, își redobîndise și graiul, și curajul, răspunse :

— Da' noi n-am vrut să furăm găini. Ți-am adus dumitale două găini, iar eu am deschis sacul ca să dau drumul orătăniilor, și după aceea vroiam să plecăm.

Bătrînul rămase cu gura căscată. Se sculă în picioare :

— Voi mi-ați adus găini ? Ridică facla ceva mai sus și cătă jur împrejur.

Capra își tot răsucea capul, ca și cum ar fi înțeles și ea despre ce este vorba. Și cît pe-aci să-i pice facla din mînă bătrînului ! Într-adevăr, în colțul din stînga al colibei ședeau ghemuite două găini. Se strîngeau una într-alta, și cum lumina cădea asupra lor, începură să cotcodăcească.

Moș Gorian se uită încă o dată sus pe stinghie — celelalte găini erau toate acolo — apoi se uită din nou la cele două din colț. Capra, de asemenea, le privea, și de astă dată behăi chiar mai tare ca de obicei.

Bătrînul se așeză iarăși pe găleata lui.

— Păi de ce nu mi-ai spus înainte de-a te ciomăgi, copil prost ce ești ?

Acum nu mai vorbea cu capra.

— Tocmai voiam să spun — se bîlbîi Branko — însă pînă s-apuc să deschid gura, m-am și pomenit strîns între genunchii matale. Și-apoi... — băiatul șovăi o clipă — ...ce-i drept, am fost ieri pe-aici și am furat o găină.

— Hm ! pufni Gorian pe nas. Iar azi te-a mustrat cugetul că l-ai păgubit pe moș Gorian de-o găină și ai vrut să dregi hoția, ai ?

Branko încuviință din cap :

— Eu a trebuit să stau de veghe și n-am știut că găina a fost furată de la matale. Cînd am aflat mai tîrziu, am spus pe loc : „O să-i duc înapoi găina lui moș Gorian". Însă ei i-au sucit repede gîtul, au jumulit-o, au fript-o și, pînă să-mi dau eu bine seama, au și mîncat-o. Eu însă n-am pus în gură nici o fărîmă din ea și-am zis : „Nu, din găina asta eu nu mănînc". Pe urmă m-am jurat să-ți aduc două găini pentru găina furată.

— Hm ! pufni iar bătrînul. Și tot pentru treaba asta a venit și fata cu tine ?

— Ea este Zora cea roşie — spuse Branko, semeţ. Acum sînt şi eu în banda ei.

Moş Gorian pufni iar pe nas :

— Aşa, aşa... şi o trase pe Zora spre el. Tu eşti Zora roşcovana... Am auzit eu multe despre tine şi despre banda ta. Lucruri nu prea bune... Daţi tîrcoale ogoarelor şi trăiţi din furtişaguri.

Zora îl privi liniştită pe bătrîn :

— Luăm numai ce ne trebuie.

Moş Gorian se adresă iar caprei :

— Vorbeşte întocmai ca tine, Andia. Şi tu îţi iei singură numai ce-ţi trebuie, nu ? Şi o ciocăni cu degetul pe spinare.

„Beee" — făcu capra, uitîndu-se la moşneag.

Gorian se întoarse din nou spre fată :

— Voi însă nu sînteţi capre. Ce-i drept, sînteţi copii, dar trebuie să vă căutaţi un rost, să v-apucaţi de ceva mai acătării.

— Pe noi ne gonesc toţi — răspunse Zora, oţărîtă.

Bătrînul îl împunse pe Branko :

— Şi pe tine ?

Branko dădu din cap :

— M-au trimis la bunică-mea...

Gorian rîse uşurel :

— Şi ea ce-a spus ?

— Să mă duc să fur !

— Şi tu i-ai urmat sfatul ?

Băiatul se înroşi ; Gorian află şi tărăşenia cu peştele căzut pe jos, în piaţă, şi cum bogătanul Karaman a pus să-l aresteze pe Branko, şi fuga lui, cu ajutorul Zorei, din închisoare.

— Iar acum mă număr şi eu printre cei din banda ei — încheie Branko.

— Hm ! mormăi bătrînul după un răstimp, cu ochii aţintiţi în gol. Cîţi sînteţi, dară ?

— Cinci — răspunse Branko.

Bătrînul se scărpină după ureche :

— Cinci... E prea mult pentru mine. Doi poate că aş fi luat.

— Nici n-am primi — răspunse Zora, îndîrjită, în locul lui Branko. Noi sîntem o bandă în lege, sîntem uscoci şi locuim... Dar îndată se bătu peste gură.

— Îmi închipui pe unde-mi locuiţi. Pesemne în vreun şopron sau în vreun grajd... Însă chiar cinci — şi moş Gorian se scărpină iar după ureche — nu, Andia, ce zici ? cinci ar fi, într-adevăr, cam prea mulţi.

Moşneagul se aplecă. Cele două găini ieşiseră din colţul lor şi scurmau printre picioarele lui. Înşfăcă una şi o ridică în sus : era un cocoşel numai piele şi os.

— Ha, ha ! rîse el. Ia uite, Andia, mi-au adus vrăbiuţa asta în schimbul găinii noastre celei grase.

— Păi tocmai de-aia sînt două.

Şi Branko luă de jos cealaltă pasăre. Era tot un cocoş tînăr, la fel de prăpădit ca şi celălalt.

— Ei ! zise bătrînul. Pentru mine, schimbul ăsta nu-i un chilipir. De unde le-aveţi ?

— De la Karaman, bogătanul — spuse băiatul, codindu-se.

— Hm, şi vi le-a dat aşa, pe veresie ? Gorian făcu ghiduş cu ochiul, mai întîi spre Branko, apoi către Zora.

— Nu, le-am luat noi — se grăbi să răspundă băiatul.

Bătrînul îl bătu cu palma peste piept, apoi îşi mîngîie barba, netezindu-şi-o.

— Ai mai auzit una ca asta, Andia ? Ei le-au luat, iar mai adineauri strigau în gura mare : „Nu sînt hoţ !"

— O ! exclamă Branko. Păi chiar eu am intrat în poiată şi era puzderie de orătănii acolo. Poate cîteva sute.

Bătrînul zîmbi pe sub mustaţă :

— Cred că şi taică-tău tot aşa ar fi vorbit, Branko. La fel şi bunelul tău... şi pe el l-am cunoscut. Însă fie că furi o găină de la unul care are o mie, fie că furi de la altul care are numai şase, furtişagul tot furtişag rămîne.

— Ba nu ! sări Branko, iar Zora clătină şi ea din cap, apoi zise :

— Păi în piaţă se vorbeşte că ăst Karaman ar fi şi el mare pungaş.

Bătrînul dădu din cap, dezaprobator :

— Cu toate astea, n-aveţi nici un drept să furaţi de la el ; că, altfel, oricare pungaş ar avea tot dreptul să fure

de la voi, pe motiv că şi voi sînteţi pungaşi, la rîndul vostru.

— Păi atunci m-aş apăra! zise Branko, încleştînd pumnii.

— Şi eu, tot aşa! se sumeţi Zora, arătîndu-şi dinţii.

— Ei, atunci puteţi să fiţi siguri că şi Karaman o să se apere — îşi dete cu părerea Gorian. Însă nu singur. Cînd o să vadă mîine în zori că-i lipsesc doi cocoşei, şi nici vorbă c-o să vadă, fiindcă bătrînul zgîrie-brînză îşi numără zilnic cel puţin de trei ori tot avutul... atunci o să se ducă la Seni şi o să anunţe poliţia! Iar poimîine, o să-i vezi pe copoi scotocind pretutindeni, adulmecînd prin toate bucătăriile şi prin toate cotețele! Şi-or să vină, fără doar şi poate, şi la mine şi or să mă-ntrebe: „Gorian, cocoşeii ăştia sînt ai tăi?" Iar eu n-o să pot spune nici da, nici ba, că dacă spun „da", ei au să-i istorisească lui Karaman că numai la mine au văzut doi cocoşi, şi dacă spun „nu", or să mă umfle numaidecît cu cocoşi cu tot şi-or să mă bage două-trei luni la başcă!

Cînd bătrînul tăcu, copiii rămaseră muţi privind tulburaţi în gol.

— Ei! Gorian îi zgîlţîi uşurel pe-amîndoi. Ce mai spuneţi acum?

— Poate c-ar trebui să-i tai imediat — propuse Branko.

Zora bătu din palme.

— Să-i frigem la frigare, ca aseară. La asta, sînt eu meşteră ca nimeni altul — şi, înşfăcînd un cocoşel, dădu să-i sucească gîtul.

— Stai! sări ca ars bătrînul. Stai! Din asemenea friptură n-o să se aleagă mare lucru. Niciodată moş Gorian n-a mîncat lucru de furat şi nici azi nu i-ar prii asemenea bucate. Unde ţi-e sacul? îl întrebă el pe Branko.

Branko îl căută: era pe jos, în spatele lui.

Moş Gorian luă sacul:

— Dă cocoşul încoa'! îi porunci Zorei şi vîrî orătania în sac. Celălalt unde-i?

Branko şi înhăţase pasărea.

— Înăuntru cu el! Moşul legă cu o sfoară gura sacului. Aşa! zise apoi mulţumit. Acum luaţi sacul la spinare şi duceţi înapoi cocoşii bătrînului Karaman.

— Cum să facem aşa ceva? întrebă Branko.

— Treaba voastră. Voi i-aţi adus, tot voi să-i duceţi îndărăt. De bună seamă că n-o să vă fie mai greu. Se ridică şi puse mîna pe faclă. De altfel, trebuie să plecaţi fără zăbavă. Eu o să ies în larg. Ieri mi-aţi prăpădit două ore de pescuit, iar azi am pierdut altă jumătate din noapte ca să v-aştept pe voi ! Dacă nu pescuiesc vreo zece kile de peşte, Andia mea şi cu mine n-o s-avem ce mînca săptămînile viitoare şi-o să fim siliţi să ne-apucăm şi noi de furat !

Îi întinse lui Branko sacul şi-i împinse pe copii spre uşă.

— Nu putem să te-nsoţim şi noi pe apă ? întrebă Zora. Eu am fost deseori la prins peşte.

— Ştiţi, dară, să vîsliţi ?

Copiii se grăbiră să răspundă „da".

— Hm ! mormăi bătrînul. Nu v-aţi gîndit rău... Pe moş Orlovic, care m-ajută de obicei, l-a răpus ieri reumatismul şi zace-n pat, iar dac-am fi trei, apăi am putea arunca şi năvodul.

— Ar fi straşnic ! Copiii radiau de fericire.

— Atunci lăsaţi sacul aici. Cocoşii voştri pot să mai aştepte cîteva ceasuri. Daţi fuga la luntrea cea mică de acolo şi împingeţi-o la apă.

Beţi de bucurie, copiii se năpustiră către luntre, şi cît ai clipi, ea se şi legăna pe valuri.

Capitolul 8

Noaptea pe mare

O adiere uşoară mîna deasupra mării ceaţa care se lăsase pe uscat ca o perdea groasă, însă, încet-încet vîntul începu s-o împingă spre insule.

Luna își cernea razele întocmai ca în ajun. Răsăriră și stelele ; cetatea din Seni se vedea lămurit, iar în spatele ei, munții.

Branko și Zora ședeau alături pe banca largă. Băiatul cufunda în apă vîsla dreaptă, iar fata pe cea stîngă. Trecuse o bucată de vreme pînă își potriviseră mișcările în același ritm, dar acum luntrea tăia lin apa.

Între timp, bătrînul împinsese a doua luntre în apă și-i urmă pe copii.

— Vedeți colo lumina cea mare ?! le strigă el. Este farul de pe Rab. În direcția aia să țineți cîrma.

Copiii cufundară mai repede vîslele în apă. Cu cît înaintau în larg, cu atît mai ușor li se părea să spintece apa cu lopețile grele de lemn. Stratul lăptos de la suprafața apei era neted ca untdelemnul și luntrea lor zbura ca o săgeată.

Copiii, care la început stătuseră țepeni și stîngaci pe bancă, se așezară ceva mai la largul lor și priveau jur împrejur.

Era, într-adevăr, minunat să mergi noaptea pe mare. Cînd cufundau vîslele în unde, se iscau cercuri argintii, iar cînd le scoteau, străluceau în aer mii de perle sclipitoare.

Ce liniște domnea pe mare ! Nu se auzea decît plescăitul ritmic al vîslelor și, în răstimpuri, vîslele lui moș Gorian.

— Ce departe rămîne în urma noastră ! rîse Branko.

— Abia de-l mai zăresc... — spuse Zora, iar după o pauză întrebă : Te-a bătut rău ?

— Tot mă mai doare, dar cînd stau jos, îmi trece.

— Nu știam nici eu ce să fac cînd el te croia cu ciomagul — continuă Zora. Tot timpul am avut impresia că pe mine mă bate.

— Încolo, e un om foarte cumsecade — spuse Branko.

— La început am crezut că sînt doi în grajd.

— Fiindcă vorbea cu capra lui. Știu asta. Așa face mereu. Taică-meu spune că s-a cam țicnit de cînd i-a murit nevasta, însă, altminteri, e cel mai bun om din lume !

— Cum ? Tu ai tată ? îl întrebă Zora, uimită.

— Îl cheamă Milan și e cel mai iscusit viorist din Seni — mărturisi Branko.

Zora rămase o clipă dusă pe gînduri.

— Mi se pare că l-am auzit şi eu odată. Era într-o primăvară. Cînta la „Hotel Zagreb".

— El trebuie să fi fost — se grăbi s-o încredinţeze Branko. Primăvara trecută a venit ultima dată pe aici.

— Ai şi mamă ? îl întrebă iar fata.

Branko clătină trist din cap, şi o clipă lăsă vîsla să se tîrască pe apă, astfel încît luntrea se suci brusc la stînga.

— Nu, mamă nu mai am — răspunse el într-un tîrziu. Da — şi apăsă pe „da" — au îngropat-o acum trei zile.

Zora nu mai zise nimic. Încercă să-şi potrivească ritmul vîslitului cu al băiatului, şi numai după ce se scurse o bună bucată de vreme spuse :

— Maică-mea a murit acum patru ani.

— Nu cred în ruptul capului că maică-mea a murit — zise răspicat Branko. I-a fost tare dor de Milan şi n-a mai putut să rabde, aşa că s-a dus după el să-l caute.

Zora rămase cu privirea aţintită în gol :

— Maică-mea a murit de dorul Albaniei.

— Sînteţi din Albania ? Şi Branko făcu ochii mari.

— Da — spuse Zora. Înainte de a fi uscocă în Seni, eram albaneză.

— Albania e departe... — murmură Branko.

— Am călătorit pe o mică luntre cu pînze. Ne-au trebuit paisprezece zile ca s-ajungem în Seni.

— La urma urmei, de ce aţi plecat, dacă pe maică-ta a chinuit-o într-atîta dorul de ţară ?

De astă dată Zora fu aceea care uită să mai vîslească :

— Asta-i o poveste lungă, pe care n-am istorisit-o nimănui.

Branko o privi lung pe fată :

— Mie poţi să mi-o spui fără grijă.

Zora încuviinţă din cap :

— Da, ţie cred că pot să ţi-o spun. Nu ştiu de ce, dar chiar de prima dată cînd te-am văzut hoinărind prin piaţă, am simţit că ţie pot să-ţi spun orice, şi cum azi te-ai arătat atît de viteaz şi nu l-ai lăsat pe moş Gorian să mă bată, m-am gîndit o clipă că aş vrea să am un frate ca tine.

Branko se uită stingherit în lături, apoi repede trebui să apuce zdravăn vîsla : ieşiseră din golf în largul mării şi, dinspre dreapta, curentul era mai puternic.

Zora, de asemenea, se îndoi mai mult din şale şi, după cîteva mişcări de vîslă mai puternice, izbutiră să-şi reia drumul spre far.

— La noi în ţară — începu Zora — mai dăinuie încă *vendeta*. Nu ştiu dacă pot să te lămuresc bine, însă bunicul tatălui meu a ucis pe unul din familia Dhailan, şi atunci toţi Dhailanii s-au jurat să nu se lase pînă ce n-au să omoare şi ei pe unul sau pe mai mulţi din familia noastră. Eu eram mică de tot cînd tatăl meu a fost ucis. După aceea, fraţii tatii au ucis şi ei, la rîndul lor, cîţiva Dhailani, iar fraţii Dhailanilor ne-au măcelărit aproape toată familia, de n-au mai rămas decît micul Dinco, prunc de trei luni, mama mea şi cu mine. Cum urma să fie omorît şi Dinco, maică-mea a fugit într-ascuns cu noi la mare : a dat cîteva salbe de-ale ei unui pescar croat, care tocmai voia să se întoarcă acasă cu luntrea lui, şi pescarul ne-a dus pînă la Seni.

— O ! exclamă Branko, care ascultase cu răsuflarea tăiată povestirea Zorei. Şi pe urmă aţi rămas în Seni ?

— Maică-mea a găsit de lucru mai întîi la regie, apoi spăla rufe pentru marinari, uneori şi pentru altă lume, şi cîrpea bulendrele. Dar tînjea mereu de dorul Albaniei, pînă ce, într-o bună zi, a căzut la pat şi a murit.

— Da' cu tine şi fratele tău ce s-a întîmplat ?

— Dinco a murit şi el la cîteva zile, iar pe mine m-au dat la călugăriţe, acelea în straie cenuşii, cu mînăstirea pe aleea Iosif.

Branko le văzuse şi el pe femeile acelea în veşminte cenuşii, cu bonete ca nişte aripi şi strecurîndu-se ca nişte umbre pe străzile Seni-ului.

— Cînd trăia maică-mea, puteam să fac tot ce-mi trăsnea prin cap ; la surorile cenuşii trebuia să fiu toată ziua cuminte, să scriu, să citesc, să cînt sau să mă rog. Citeam mai ales din cronici vechi, şi ce mult îmi plăcea cînd scria acolo despre uscoci ; însă după ce le-am citit pe toate, viaţa mi s-a părut tot mai plictisitoare în casa aceea cenuşie, aşa că mi-am luat valea. De două ori m-au adus înapoi şi m-au ţinut multă vreme sub cheie ; iar cînd m-au găsit a treia oară, după altă fugă, mi-au spus că, dacă mai fug o dată, o să mă-nchidă într-o mînăstire sus de tot în munţi, o mînăstire cu ziduri înalte, şi că de-acolo n-o să mai pot

ieşi. Atunci m-am ascuns cum m-am priceput mai bine, fiindcă mi-era groază de zidurile acelea înalte ; m-am ascuns în tufele de mure prin pădurice. La început mi-a fost foarte frică, mai ales noaptea, aşa singură-singură, în hăţişul acela des... Dar curînd a venit Pavle...

— Aha, a venit Pavle... — repetă Branko.

Zora vru să povestească mai departe, cînd auziră vocea lui moş Gorian în spatele lor.

— Ce ? Nu mai puteţi ? strigă el şi încercă să treacă pe lîngă ei.

Copiii nu-şi dăduseră seama că, în timp ce Zora îşi depăna povestea, ei îşi încetiniseră mişcările, pentru ca apoi să înceteze cu desăvîrşire să mai vîslească.

— Ba putem ! zise Branko, apucînd cu nădejde vîsla. Zora o înşfăcă şi ea zdravăn pe a ei şi, după cîteva lopeţi, îl lăsară iar pe bătrîn în urmă.

— Mai avem de mers o jumătate bună de ceas ! le strigă de departe moş Gorian. Şi vedeţi să nu pierdeţi farul din ochi.

Curentul apei nu mai era atît de puternic, însă valuri mici încreţeau faţa apei, plesnind luntrea ca nişte lovituri de bici.

— Va să zică primul pe care l-ai întîlnit a fost Pavle — reîncepu Branko.

Zora îşi înlătură o şuviţă de păr ce-i cădea în ochi.

— L-am văzut într-o zi jos pe chei. Era la fel de mare ca şi azi, însă urla cît îl lua gura, îi curgeau lacrimile şiroaie pe obraji şi de-a lungul nasului şi i-am tras un picior şi l-am întrebat : „Ce naiba urli aşa ?“ Atunci s-a uitat la mine cu ochii lui mari şi mi-a spus hohotind : „M-a bătut tata, m-a zvîrlit afară şi mi-a zis că, dacă mă mai prinde acasă, mă omoară !“ L-am întrebat : „Păi de ce ?“ „Nu ştiu, mi-a răspuns Pavle. Tata e cizmar, eu trebuie să-l ajut şi dumnealui zice că fac totul de mîntuială !“ „Şi e adevărat ?“ l-am iscodit eu. „Da, mi-a mărturisit el, eu trebuie să cercetez încălţările şi pe dinăuntru, nu numai pe dinafară.“ Pe vremea aceea nu mai mi-era chiar atît de frică, însă mă simţeam prea singură, de aceea i-am spus : „Vino cu mine. Acolo nu-ţi face nimeni nimic, nici să te

bată nu mai poate"... Întîi s-a uitat ca prostu' la mine, apoi m-a întrebat : „Da' nu cumva ai ceva de mîncare şi pentru mine ? Mi-e o foame de lup. Toată ziua mi-e foame". „Tu vino — i-am răspuns — eu mă satur totdeauna şi-ai să te saturi şi tu." După ce-a mers o bună bucată cu mine, s-a oprit iar şi mi-a zis : „Să ştii că şi tu trebuie să fii cu ochii pe mine". „Păi de ce ?" l-am întrebat. „Ei, fiindcă pe tot ce pun mîna fac harcea-parcea." Am rîs cu hohote şi i-am răspuns : „La mine ai nimerit-o de minune, căci acolo unde stau eu, n-ai decît să faci totul harcea-parcea.

Pe Branko îl pufni rîsul :

— Da, chiar că şi poate... Şi prin tufe, şi prin turn... O să treacă mult şi bine, pînă să izbutească să facă totul harcea-parcea...

— Ba acum ne e foarte de folos — spuse Zora — şi-i foarte cuminte ; în loc să prăpădească tot ce-i pică în mînă, face făcăleţe şi linguri. E şi grozav de puternic, şi l-ai auzit doară : vrea să devină şi mai puternic.

— Şi-i cel mai bun înotător — replică Branko, rîzînd.

— Nu rîde — zise Zora, serioasă — o dibăceşte bine şi cu apa.

Valurile se înălţau mai sus şi stropeau în luntre. Trebuiră să înainteze cu luare-aminte. Branko îşi continuă întrebările .

— Şi pe urmă a venit Duro ?

— Nu. Mai întîi a venit Nicola. Pavle l-a adus într-o bună zi cu el. „Uite încă unul, mi-a spus el ; n-are nici tată, nici mamă", şi l-a tîrît înăuntru, pe poartă. Pe-atunci locuiam jos în cetate. L-am întrebat de unde l-a culeş. „A vrut să fure mere şi l-am prins", mi-a răspuns Pavle. „Erau merele tale ?" l-am întrebat eu. „Nu, însă erau tocmai merele pe care vroiam să le fur eu, a mărturisit Pavle. Mai întîi i-am tras vreo cîteva scatoalce şi fiindcă tot nu părea mulţumit, l-am luat cu mine."

— Îmi place şi Nicola — spuse Branko, rîzînd, şi îşi aminti cum au mers ei tîrîş prin hornul lui Curcin, apoi cum şi-au dat drumul pe acoperiş în jos. Stai, ce-a zis atunci Nicola ? A, da : „În iad am fost, ne mai rămîne s-ajungem în cer".

Zora zîmbi şi ea, deşi nu înţelegea prea bine de ce Branko se prăpădea de rîs.

— E plin de haz ! zise fata. De cîte ori nu ne-a făcut el să rîdem cînd nouă ne venea să plîngem.

— Luaţi-o la dreapta ! auziră ei glasul lui moş Gorian, departe, în urma lor. Cam vreo sută de vîsle la dreapta ! Aşteptaţi-mă acolo, că vin şi eu.

Zora cufundă vîsla adînc în apă, iar Branko o trase afară. Luntrea se învîrti ca o sfîrlează şi începu să se clatine atît de vîrtos, că trebuiră o clipă să se ţină unul de altul. Ba Zora îşi înfipse cu nădejde degetele în umerii lui Branko.

— Ţin-te bine ! Eu mi-am redobîndit echilibrul. În acelaşi timp el atinse apa cu latul vîslei, şi luntrea încetă să se mai clatine.

Copiii îl aşteptară pe bătrîn. Băiatul nu se putu stăpîni şi continuă cu întrebările :

— Şi-apoi a venit Duro ?

Zora încuviinţă printr-un semn :

— Nu l-am cunoscut şi nu l-am văzut niciodată. El însă ne urmărea de cîtva timp şi chiar dibuise că ne ducem zilnic în turn. Într-o dimineaţă a venit la noi şi ne-a spus : „Trebuie să mă primiţi şi pe mine în banda voastră, altfel vă denunţ lui Begovic că v-aţi ascuns aicea sus". Pavle l-a şi înhăţat de gît : „Să-l arunc în fîntînă ?"

— Vai ! strigă Branko. Asta mai lipsea !...

Zora clătină din cap :

— Desigur, n-ar fi fost bine de loc. Tu încă nu-l cunoşti îndeajuns. Duro e de mare folos, şi dacă nu l-am avea pe el, ne-ar merge deseori prost de tot.

— Ştiu, numai că e un prefăcut — replică Branko.

— Poate, faţă de tine — se învoi Zora — însă faţă de noi n-a fost niciodată.

Vîslind, moş Gorian se apropiase mult de ei.

— Măi, da straşnici barcagii mai sînteţi ! îi lăudă el. Am năduşit tot, pînă să v-ajung ! şi se şterse pe faţă.

— Acum ce trebuie să facem, moş Gorian ? întrebă Zora.

— Aşteaptă puţin, fetico. Mai întîi să-mi trag o clipă sufletul — şi răsuflă adînc de cîteva ori, în timp ce luntrea aluneca încet pe lîngă luntrea copiilor.

— Aveţi cumva un chibrit ? întrebă moşul.

Branko mai avea un băţ.

— Ridicați în sus scîndura din față. Și arătă spre prova luntrei lui. Gata ?

— Îndată, îndată ! strigară Branko și Zora.

— Acolo, în față, sînt două facle. Dați-mi încoa' una ! Mulțumesc. Pe cealaltă înfigeți-o în furca din fața voastră și aprindeți-o.

Zora își făcu palmele căuș și Branko frecă chibritul de cutie. După cîteva secunde torța lor ardea cu o flacără luminoasă. Bătrînul le-o întinse și pe a lui, iar ei o aprinseră.

— Acum luați bine seama ce vă spun — începu bătrînul. Am aici năvodul meu ăl mare. Îl luăm între cele două luntre ale noastre. Partea de sus o leg la pupa luntrei mele, cea de jos e mai grea și cade în apă. Țineți funia ! și le-o întinse. Cu ea, legați marginea cealaltă a năvodului de luntrea voastră, însă legați-o strîns, și în așa fel, ca năvodul să intre bine în apă. Ei, ce ziceți, o să fiți în stare ?

Branko tocmai înnoda funia.

— Acum legați mai departe spre dreapta. Năvodul cade încet în apă. Cînd vedeți că funia e bine întinsă, opriți-vă. Pe urmă, o dată cu fluxul, o să intrăm iarăși în golf. Dar să nu mai scoateți o vorbă, trebuie să tăcem mîlc.

Copiii făcură repede semn că au înțeles. Erau cu totul absorbiți de munca lor și lăsară luntrea să plutească încet. Năvodul plescăi în dreptul lui moș Gorian.

— Stați ! strigă bătrînul. Merge bine, însă aveți grijă să păstrați mereu aceeași distanță. Ridicați mai sus vîsla dreaptă și luați seama la năvod.

Copiii îi urmară sfatul și își schimbară locurile. Branko se așeză la pupa luntrei, iar Zora, lîngă torță. Pe chipul băiatului cădea din plin lumina lunii.

— Parcă ai fi străveziu ! șopti Zora. Pot vedea în spatele tău și marea, și luntrea.

— Iar tu parcă ai arde — răspunse Branko.

Torța de rășină ce pîlpîia lîngă capul Zorei își unduia flacăra pe fața ei, colorîndu-i-o în nuanțe stacojii, încît ai fi zis că i-au luat foc obrajii.

Trebuiau să ia seama ca nu cumva funia să se întindă prea tare. Priviră plutele prinse de frînghia ce dănțuia pe apă. Copiii simțeau cum talazurile îi mînă tot mai

iute în golf. Uneori apa îi împroşca din creştet pînă-n tălpi, atît de sus băteau valurile în luntrea lor.

— Or fi intrat niscai peşti în năvod ? întrebă Zora încet.

Branko îi răspunse scurt :

— Taci ! Să nu mai suflăm o vorbă.

Băiatul fu iar nevoit să sucească repede cîrma, deoarece funia se întinsese prea tare. Deodată la suprafaţa apei se zbătu un peşte mare.

— Ai văzut! exclamă Zora. A sărit peste năvodul nostru.

Branko pufni în rîs :

— Aşa ai face şi tu dacă ai fi peşte.

Luntrele ajunseră în pragul golfului şi, împinse de curent, intrau într-însul.

— Apropiaţi-vă încet — îi îndemnă bătrînul — şi trageţi puţin năvodul în luntrea voastră. Dar, ştiţi, încet de tot...

Branko aşeză cîrma piezis şi copiii traseră spre ei mai întîi funia, apoi năvodul. Era greu şi trebuiră să se ţină zdravăn de pereţii luntrei.

Luntrele se aflau cam la opt metri una de alta, şi copiii trăgeau cu nădejde de năvod.

— E un peşte aici ! strigă Branko, tulburat.

— Pe-ăsta, primul, voi l-aţi prins ! Şi moş Gorian se aplecă înainte. Puneţi mîna pe el şi zvîrliţi-l în butoiul din spatele vostru.

Branko apucă peştele, care se vîrîse într-un ochi al năvodului. Dar, încercînd să-l înhaţe, scăpă din mînă năvodul ; atunci sforile grele se cufundară iar în apă, cu peşte cu tot. Zora rîse :

— Noroc că năvodu-i legat, altminteri nici vorbă că moş Gorian ne-ar fi trimis la toţi dracii ! Năvodul trebuie să-l ţii cu stînga, iar peştele să-l scoţi cu dreapta.

Traseră din nou. Peştele era tot acolo. Branko încercă să-l apuce cu grijă. Se zbătea ca argintul viu, iar cînd băiatul se pregătı să-l înşface, peştele începu să se zvîrcolească încoace şi-ncolo, dar Branko izbuti să-l arunce-n butoi. Zora prinse şi ea unul. Deşi era mai mic decît al prietenului ei, puţin a lipsit să nu-l scape.

Copiii trăseseră aproape întreg năvodul în barcă, şi luntrele se apropiau tot mai mult. Se părea că moş Gorian avusese mai mult noroc : prinsese cinci sau şase peşti.

— Noi n-avem decît doi — spuse Zora, amărîtă.

— Fiţi şi voi cu ochii-n patru — îi îndemnă moşneagul. Năvodul e destul de greu. Peştii mari sînt mai la fund.

Şi într-adevăr aşa era. Deodată sub ochii copiilor plescăiră vreo doi cogeamite peşti. Mai întîi ieşiră la iveală doar aripioarele, apoi trupurile argintii, prea mari ca să treacă prin ochiuri, şi de aceea se învîrteau de colo-colo, liberi, în năvod.

— Lăsaţi năvodul slobod — strigă bătrînul — îl trag eu spre mine.

Moş Gorian făcu întocmai şi năvodul lunecă în luntrea lui.

— Tare-s frumoşi zdrahonii ăştia ! îi admiră el şi scoase unul afară. Apoi îl înşfăcă pe al doilea, pe-al treilea, însă ultimul, cel mai mare, se avîntă spintecînd aerul şi, pînă să-l prindă bătrînul, dispăru în apă.

— S-a dus dracului ! ocărî Gorian, uitîndu-se după peşte cu o mutră atît de jalnică, dar totodată şi comică, încît pe copii îi pufni rîsul. Da, da, peştii ăştia sînt mai şireţi decît s-ar crede — zise el, rîzînd şi scărpinîndu-se în barbă. Şi eu care mă şi vedeam cu zece dinari la chimir !

Moşneagul mai stătu o clipă să răsufle, în timp ce luntrele se apropiau iarăşi una de alta.

— N-aţi obosit ? îi întrebă el.

Branko clătină din cap :

— Nici vorbă de oboseală !

Şi, într-adevăr, nu se simţea de loc obosit.

Bătrînul îşi aprinse luleaua, iar vîntul mîna fumul aromat înspre copii.

— Şi nici frig nu vă e ? continuă moşul.

— Nu, nu ! Ba chiar ne e cald.

După ce-şi curăţă luleaua stinsă, bătrînul apucă iar vîslele :

— Ia să mai încercăm o dată.

Un răstimp luntrele lunecară de-a lungul golfului ; dar cînd traseră afară năvodul, înăuntru nu se aflau decît patru peştişori. Vîsliră din nou spre larg, unde avură mai mult

noroc, prinzînd peste o duzină de peşti. Moş Gorian, care-şi îngădui încă o lulea, îşi dete cu părerea :

— Peştii se îndreaptă către ţărm. Dacă şi de-acum încolo ne-or pica tot atît de mulţi în năvod, putem spune că am avut un pescuit bogat.

Copiii se descurcau din ce în ce mai bine. Învăţară cum să prindă zdravăn năvodul, ca să poată apuca peştii cu amîndouă mîinile cînd erau prea mari. Abia de mai scoteau cîte o vorbă, cu ochii doar la plute şi la peşti.

Cînd se îndreptară pentru a patra oară spre larg, Branko se ridică deodată în picioare.

— Da' ce-i cu tine ? îl întrebă Zora.

— Ia priveşte puţin ! Şi Branko arătă spre orizont.

Era într-adevăr o priveliştе rară ! După geana de lumină ivită în zare, copiii ghiciră că se face ziuă, că în curînd va răsări soarele. Şi geana aceea de lumină, cu vîrful înfipt în depărtări, se aşternea peste ape lăţindu-se necontenit şi înaintînd spre ei ca o imensă piramidă.

— Ăsta-i soarele — zise Zora, care văzuse adesea asemenea priveliştе, şi-şi dădu pe spate părul căzut în ochi.

Branko rămase în picioare în mijlocul luntrei, cu ochii aţintiţi către răsărit. Geana aprinsă se făcea tot mai luminoasă şi, deodată, ţîşni din adîncuri chiar soarele. Se înălţa ca un glob de jar pe crestele munţilor, iar jur împrejur abureau negurile, ca şi cum sub dogoarea lui ar fi prins să fiarbă totul.

— E mai frumos decît apusul, pe care l-am privit nu demult — zise Branko.

Zora se uita şi ea :

— O să fie şi mai frumos. Aşteaptă niţel.

Şi tot cuprinsul mării, luminat de soare, se prefăcu în argint topit. Branko nu văzuse niciodată ceva mai minunat ; curînd astrul ceresc începu să urce tot mai sus, iar argintul se preschimbă în aur.

— O ! exclamă băiatul. Toată apa e de aur ! De-aş avea şi eu măcar o fărîmă !

— Ei, hai, na şi ţie un pumn de aur ! glumi Zora, împroşcîndu-l cu apă.

Branko, nici una, nici două, vru s-o stropească şi el, cînd îl auzi pe moş Gorian strigînd :

— Haidem ! Să mergem ! Am isprăvit !

Ultima încercare a fost cea mai rodnică : Branko prinse unsprezece peşti, iar Zora treisprezece ; butoiaşul lor era plin.

— Acoperă-l cu un sac — spuse Zora — să nu sară iarăşi afară vreunul.

Negăsind nici un sac, Branko puse o scîndură pe gura butoiaşului.

Bătrînul trase năvodul spre el, după care îl aşeză cu luare-aminte în luntre. Zîmbind pe sub mustăţi, zise ca pentru sine :

— Ce-i drept, sînteţi nişte copii care aduc noroc. E tare multişor de cînd n-am mai pomenit atîta peşte la mine-n butoi !

— Şi-al nostru-i aproape plin — zise Zora.

— Atunci putem să ne întoarcem liniştiţi acasă — şi bătrînul apucă vîsla.

Vîntul se potolise, marea era calmă şi semăna cu o uriaşă albie plină cu aur, iar el vîslea prin aurul acela.

Luntrele se aflau încă departe în larg ; aveau mai bine de jumătate de ceas pînă să ajungă în dreptul colibei lui moş Gorian şi din clipa aceea, încă zece minute pentru ca luntrea lor să scrîşnească pe nisip. Zora căscă :

— M-a ajuns oboseala...

— Şi pe mine. Mai ales mîinile, abia le mai simt — zise Branko, întinzîndu-se.

Cît despre moşneag, se ţinea mai ţanţoş ca ei, şi luntrea lui aluneca alături de a lor pe nisip.

— Haideţi ! strigă el. Trebuie să punem năvodul la uscat.

Le întinse unul din capete şi ei traseră plasa afară din barcă.

— Atîrnaţi-o în pari ! şi moşneagul le arătă parii, în vreme ce el atîrnă capătul celălalt. Acum aduceţi încoa' butoiaşul vostru. Bătrînul le făcu prieteneşte cu ochiul : Ia să vedem noi ce-am prins...

Gorian ridică lesne hîrdăul lui şi-l tîrî pînă la o masă mare de piatră, alături de care se afla o albie goală şi două putini, de asemenea goale. Branko şi Zora însă nu puturä să-l care tot atît de uşor pe-al lor.

— Aşteptaţi că vin acuma să v-ajut ! strigă moşneagul.

Deşertară amîndouă butoaiele în albie, unde era puţină apă. Peştii se mlădiau, se împleteau între ei şi încercau să scape strecurîndu-se spre margini.

Abia acum constatară copiii ce mulţi erau. Cu greu puteau să-i numere. Şi ce învălmăşeală veselă de capete, de aripioare şi de cozi ! La lumina soarelui văzură toată varietatea de culori. Nici un peşte nu semăna cu celălalt. Niciodată nu avuseseră prilejul să admire asemenea privelişte. Unul argintiu, celălalt cenuşiu, altul bătea în verde, altul avea picăţele negre. Capetele, cozile, aripioarele, fiecare era altfel.

Moş Gorian se aşează lîngă albie şi vîrî mîna înăuntru :

— Ăsta-i un lipan — zise el şi scoase un cogeamite peşte, pestriţ şi acoperit cu solzi ; avea spinarea cenuşiu-închis, coastele străluceau argintii, iar burta albă ; dungi negre îi brăzdau tot trupul de-a curmezişul. Bătrînul cîntări lipanul în mînă : Trage trei pfunzi cum mă vezi şi te văd.

— De unde cunoşti peştii atît de bine ? întrebă Branko.

Moş Gorian rîse :

— Apăi cum să nu-i cunosc ! O viaţă întreagă am avut de-a face cu peştii. De altfel, lipani sînt foarte mulţi pe-aici. Ăştia-s cei mai grei. E lipanul de mare, căpăţînos — şi arătă spre cap şi aripioare.

Bătrînul lovi peştele în cap cu o bucată de lemn, îi despică trupul şi, după ce lăsă să i se scurgă măruntaiele, îl împinse deoparte. Apoi scoase altul din albie :

— Ăsta-i tot un lipan. Uitaţi-vă bine la el. Îl recunoşti totdeauna după cap şi după coadă. Nu ştiu dacă alt peşte are coada atît de adînc despicată ca lipanul.

Urmară apoi scrumbii de mare. Erau cei mai vioi peşti şi-i lunecau neîncetat bătrînului printre degete. Ieşind din apă, trupurile lor scînteiau în toate culorile, însă cu cît stăteau mai mult afară, la aer, cu atît se întunecau, pînă cînd strălucirea lor opalină se preschimba într-un verde-măsliniu foarte închis.

— Mai sînt scrumbioare înăuntru ? întrebă moş Gorian şi privi în albie. Pe-ăştia toţi îi punem în butoiul cel mare. O să-i duc la Seni doar cînd o să am pe puţin vreo cincizeci.

Bătrînul scoase, unul după altul, şi ceilalţi peşti din albie. Erau vreo cîţiva bibani de mare subţirateci : se zvîrco-

leau lovind cu cozile şi-şi arătau dinţii. Rînjeau furioşi ca fiarele de pradă, cum şi erau, de altfel. Moş Gorian spuse :

— Ăştia-s cei mai de preţ din toată prada noastră. La „Hotel Zagreb" or să ajungă ei !

Printre bibanii de mare se mai aflau şi stavrizi, guvizi şi cîteva scrumbii de mare. Bătrînul aruncă înapoi, în albie, doi stavrizi :

— Pe-ăştia nu-i cumpără nimeni, sînt prea mărunţi.

Guvizii scînteiau argintii, iar capul în culoarea aurului. Stavrizii, de asemenea, străluceau ca argintul. Aveau botul adînc despicat, cu falca de jos mai ieşită în afară.

— Oho ! exclamă bătrînul. Ia te uită ce-am prins ! şi ţinu în lumina soarelui un peşte lătăreţ.

Lighioana era scurtă, cu trupul umflat şi în formă de romb, cu amîndoi ochii în partea stîngă, aşezaţi unul deasupra altuia. Botul se căscă mare, iar copiii văzură un şirag de dinţi ascuţiţi mergînd pînă în fundul gîtlejului.

— Asta rareori cade-n năvod — spuse bătrînul. E un calcan.

Calcanul picase în plasă împreună cu cîteva mrene mari, care, cu căpăcelele rubinii ale branchiilor, cu spinarea lor galben-brună, cu restul trupului alb şi strălucind ca sideful, şi cu dungile galbene-aurii ce le brăzdau aripioarele pectorale şi coada, tărcate şi de mici pete de un roşu-aprins, erau cei mai frumoşi, cei mai coloraţi peşti din celălalt butoi.

— Îi pun bine şi pe-ăştia — spuse bătrînul. Abia pe vineri îi duc la piaţă. Vinerea, senienii cumpără şi peşti mai scumpi.

— Ai văzut ? spuse Zora şi-l înghionti pe Branko. Mrenele au barbă — şi arătă spre firele ce atîrnau de branchiile mrenelor.

Gorian încuviinţă din cap :

— Cu ele înlătură mîlul şi stîrnesc micile vieţuitoare care se-ascund acolo spre a se feri de mrene.

Dinaintea bătrînului, mormanul de peşte creştea tot mai mult. În soare şi azvîrliţi claie peste grămadă, peştii îşi pierdeau văzînd cu ochii frumoasele lor culori, transformîndu-se într-o movilă de peşti morţi, aşa cum copiii mai văzuseră de atîtea ori în piaţă.

— Păcat ! zise Branko cu glas tare.

Bătrînul se uită la el :

— Păcat, de ce ?

— Că au murit. Vii, arătau cu mult mai frumoşi.

— Da, peştii sînt frumoşi — încuviinţă moşul. Mai cu seamă cînd îi scoţi din apă. Însă orice vietate trebuie să moară. Şi-apoi, cei mai mulţi peşti sînt răpitori şi trăiesc hrănindu-se cu alţi peşti, iar cei ce nu se hrănesc cu alţi peşti mănîncă viermişori şi crustacei. De-aia au fost lăsaţi pe lume : ca să-i mîncăm noi, aşa că nu trebuie să vă fie milă de ei.

— Totuşi vii erau mai frumoşi — repetă Branko.

Gorian se uită la el :

— Şi noi, vii, sîntem mai frumoşi, măi băiete !... Ei, haide, ia luaţi... — şi moşul împinse către ei jumătate din grămada de peşti. Aveţi în ce să-i puneţi ?

— Noi ?! întrebară Zora şi Branko, miraţi.

— Da, voi. Păi doar şi voi aţi pescuit şi, la noi, pescarii, prada se împarte totdeauna.

— Da, însă noi ţi-am dat doar o mînă de ajutor.

— Păi tocmai de aceea — rîse bătrînul. Şi nu numai că m-aţi ajutat, dar v-aţi dovedit chiar de prima dată nişte pescari foarte destoinici. Luaţi-i, fără multă vorbă. Sînt ai voştri ! Sau credeţi cumva că eu o să fur plata unor muncitori cinstiţi ? Moş Gorian nu-i nici derbedeu, nici înşelător.

Şi cum copiii tot nu îndrăzneau să pună mîna pe peşti, moşneagul înhăţă un sac şi-i îndesă înăuntru.

— Ei, haide, luaţi-i de-aici că, de nu, mă supăr rău ! se burzului el.

Zora, sfioasă şi adînc mişcată de bunătatea bătrînului, se apropie şi-i luă.

— Mulţumesc — se bîlbîi ea, şi apoi încă o dată : Mulţumesc.

— Da' n-aveţi de ce să-mi mulţumiţi — rîse moş Gorian. Dacă n-aţi fi venit voi, ar fi trebuit să ies la pescuit cu undiţa şi puteţi fi încredinţaţi că n-aş fi prins nici jumătate din ce mi-a rămas acum. Nu, eu trebuie să vă mulţumesc vouă — şi strînse mîna copiilor.

— Ne dai voie să mai venim şi să te-ajutăm, moş Gorian ? întrebă fata.

Bătrînul îi făcu semn cu ochiul :

— Bucuros. Numai să-mi spuneţi adresa voastră, ca să ştiu unde să vă înştiinţez.

Zora îi răspunse şi ea, clipind din ochi :

— Îl cunoşti pe Curcin ?

— Pe brutarul cel burtos ? Păi cine nu-l cunoaşte ? Doar de la el cumpăr pîine o dată la trei zile.

— Spune-i dumneata lui, iar el o să ne spună nouă.

— Ian te uită ! exclamă moşneagul, mîngîindu-şi barba. Va să zică nici moş Gorian nu poate afla mai mult ?

— Uscocii nu vorbesc mult... — replică Zora.

— Fie şi-aşa... Acum, hai, duceţi-vă. Măcar un cesuleţ, s-apuc şi eu să dorm — şi le întinse încă o dată mîna. Tocmai dădeau să iasă pe poartă, cînd bătrînul strigă din răsputeri : Staţi ! Staţi ! V-aţi lăsat găinile aici.

— Vai ! gemu Zora. Credeam că ai uitat de ele.

— Nu, nu — zise bătrînul. Veniţi încoace ! Sînt în grajd. Duceţi-le frumuşel de unde le-aţi luat ; iar de nu faceţi treaba asta, atunci să nu vă mai calce piciorul pe la moş Gorian ! îi ameninţă bătrînul pescar.

Şi Branko luă orătăniile.

Capitolul 9

Liceenii

Zora ducea sacul cu peşte, Branco sacul cu orătănii. Mergeau tăcuţi. Cînd le apăru în faţa ochilor gospodăria lui Karaman, bogătanul, Zora se uită la Branko.

— Cum faci cu cocoşii ?

— Nici eu nu ştiu — răspunse băiatul, dînd din umeri, apoi se aşeză jos.

— Ce mai tura-vura, lăsăm sacul aici şi plecăm — propuse Zora.

— Păi atunci or să-şi dea seama că cineva a vrut să fure cocoşii. Nu, trebuie să ne gîndim la altceva mai bun.

Poarta cea mare a curţii se deschise. Dar cel care ieşi nu era Karaman, ci unul din argaţii lui, un lungan cu o beretă roşie. Lunganul împinse la perete şi al doilea canat.

Copiii se tîrîră către un tufiş şi rămaseră acolo nemişcaţi, cu ochii ţintă în ogradă.

Argatul intră din nou în curte. Nu trecu mult şi ieşiră legănîndu-se cîteva raţe, iar după ele, cu gînsacul în frunte, vreo duzină de gîşte. Mărşăluiau toate în jos, către riu.

— Uite ! sări Zora-n sus. Acuşi vin şi găinile...

Două găini mari şi un cocoş iscodeau curioşi din mers.

— Dă-mi mie sacul — şi Zora i-l smulse şi se furişă încet, din tufiş în tufiş, spre poartă.

Cînd ajunse la drumeagul ce ducea spre curtea lui Karaman, desfăcu sacul şi scoase cocoşii afară. La început, orătăniile, ameţite, făcură cîţiva paşi, bătură din aripi şi o luară la picior.

Cel mai mic încercă să cucurigească ; al doilea, cu glas încă jalnic, îl imită după o clipă. Le răspunseră nişte cocoşi din curte şi, ca şi cum doar atît ar fi aşteptat, cei doi se năpustiră pe poartă, zburătăcind ca nişte sălbatici.

Zora se întoarse la locul de unde plecase şi începu să rîdă :

— A fost mai simplu decît credeam.

Apoi copiii puseră peştele în amîndoi sacii. Era frig, aşa că se aşternură iute la drum. Bătea orele şase cînd ajunseră sus, în cetate.

Din toată banda, numai Pavle se afla în bîrlog şi sta dus pe gînduri. Cînd Zora şi Branko păşiră pragul încăperii, sări în sus înveselit :

— Iacătă-vă ! Aţi sosit ! strigă el neîncetat. Iacătă-vă ! Aţi sosit !

— Da' unde-ai vrea să fim ? întrebă Zora mirată.

— Am crezut că v-o fi muşcat cîinele lui Karaman şi că vreunul din argaţii bogătanului sau chiar el însuşi o fi pus mîna pe voi.

— La urma urmei, de unde ştiţi c-am fost la Karaman ? întrebă Branko.

— Păi chiar tu ai spus c-ai să te duci la el — răspunse Pavle şi, după un răstimp, adăugă încurcat: Duro v-a văzut cînd aţi coborît înspre el.

Zora se uită în jur:

— Da' el unde-i?

— A plecat să vă caute.

— Şi Nicola?

— S-a dus, ca de obicei, la Curcin s-aducă pîine.

Copiii puseră sacii jos.

— Ia ghiceşte, Pavle, ce-avem înăuntru — zise Zora.

Pavle ridică sacul ei:

— E greu... Adulmecă o clipă: ...şi miroase a peşte. Aveţi peşte?

— Amîndoi sacii sînt plini — încuviinţă grabnic Zora. Ai untdelemn?

— O jumătate de sticlă.

— Ad-o repede. Pînă vin ceilalţi, să prăjim niscai peşte.

Branko porni după lemne şi hîrtie, iar peste cîteva clipe focul pîlpîia vesel. Zora puse deasupra flăcării o tigaie — găsită undeva pe ţărm — azvîrli într-însa cîţiva peşti, turnă untdelemn şi curînd în încăpere se răspîndi un miros de untdelemn şi de peşte prăjit.

Cel dintîi sosi Nicola. Piciul se bucură din inimă că Zora şi Branko se înapoiaseră, apoi, lihnit de foame, trase pe nas:

— Aţi adus peşte?... Şi se năpusti îndată asupra celui mai mare.

— Priveşte, avem o grămadă — zise Zora, deşertînd şi celălalt sac.

Nicola făcu ochi mari:

— Cum? Aţi furat un întreg năvod?

Zora clătină atît de vîrtos din cap, că i se zburli toată hălăciuga:

— Astă-noapte am fost la pescuit împreună cu moş Gorian, şi el ne-a dăruit jumătate din ce-am prins tustrei.

— Ce-a zis de găinile voastre?

— N-a vrut să le primească. A trebuit să le ducem înapoi la Karaman.

Nicola dădea cu sîrg din fălci:

— Şi-aţi făcut voi una ca asta?

Zora și Branko încuviințară printr-un semn.

Nicola încetă să mai mestece :

— Adevărat ? Apoi se uită din nou la pești : Ăștia ne-ajung pentru vreo trei-patru zile, așa că vă iertăm !

— Trebuie să-i punem la uscat — zise Zora, dusă pe gînduri. Peștele proaspăt nu ține mult.

— În insula Rab localnicii îi așază de-a dreptul la soare — spuse Pavle, care văzuse cum se face treaba asta.

— Eu zic, mai bine, să-i afumăm — propuse Nicola.

Zora fu de aceeași părere :

— Mai întîi îi prăjim niței. Pavle ne întocmește o afumătoare și-i atîrnăm acolo.

Mestecînd dintr-un lipan, Pavle privi la Zora.

— Da' lasă-mă acum să-mbuc liniștit din peștele meu — vorbi el cu gura plină.

Nicola le făcu semn cu ochiul :

— Dacă ne-o mai rămîne ce să afumăm după aceea !

— Of ! Pavle mai luă un lipan : Iată-mă-s aproape gata.

Pe neașteptate Duro răsări în spatele lor. Ca de obicei intrase fără zgomot în încăpere.

— Sînt de la moș Gorian ? întrebă el, arătînd spre pești.

Zora încuviință printr-un semn. Era mîndră nevoie mare.

— Am văzut cînd vi i-a dat bătrînul.

Zora înălță capul :

— Nu ni i-a dat. Noi i-am prins.

Duro se prefăcu că nu aude.

— Am fost mai întîi pe la Karaman și v-am căutat acolo și fiindcă nu erați de găsit, m-am dus la Gorian.

— Păi am venit de mult — spuse Branko, uitîndu-se la el.

— Am adus niște caise — și Duro îi azvîrli două Zorei în poală. Am vrut și eu să v-aduc ceva.

Zora mușcă dintr-o caisă, dar repede o scuipă din gură :

— Păi sînt verzi. Alea pe care le-am mîncat noi azi-noapte erau mai zemoase și mai coapte.

În prima clipă Duro nu răspunse, apoi spuse :

— Da, dar eu le-am cules ziua. Karaman chiar m-a și văzut.

Băieții însă nu-l mai ascultau. Într-un colț, Pavle clădea o afumătoare. Nicola și Branko înșirau peștii pe o

sîrmă şi-i atîrnau înăuntru. Zora cără lemne şi aprinse focul ; astfel încercară ei să afume peştii.

Trei zile nu mai ieşiră din bîrlog şi mîncară numai peşte. O dată Zora se duse după cireşe, dar nu se copseseră încă. Cînd nu mînca, Pavle cioplea linguri. Nicola, împreună cu Branco, îşi vizita porumbeii, în timp ce Duro citea din cartea lui sau privea plictisit în gol.

În cea de a patra dimineaţă, cînd Pavle vru iarăşi s-aducă peşte din afumătoare, Duro, care în tot acest timp se arătase morocănos, spuse cu arţag :

— M-am săturat de blestematul ăsta de peşte. Aş vrea să mai mănînc şi altceva.

— N-ai decît să te duci să-ţi aduci altceva — îl fulgeră Branko.

— Aşa o să şi fac ! Şi Duro sări în sus.

Pavle se întoarse cu mîna goală :

— Adu şi pentru noi ceva. Ultimii patru peşti au dispărut.

Zora coborî din culcuşul ei :

— Era o mreană şi trei scrumbii. Aseară le-am văzut acolo.

— Au dispărut fără urmă ! spuse Pavle, tulburat, arătînd sîrma de care fuseseră agăţaţi peştii.

Branko cercetă sîrma. În afară de branchiile mrenei şi de dinţii ei ascuţiţi, nu mai rămăsese nimic din cei patru peşti.

— Nimeni dintre noi n-a făcut asemenea ispravă — spuse el. Asta au făcut-o şobolanii.

Pavle strînse pumnii :

— Ah, şobolănimea asta ! Mi se pare că i-am auzit. Cred că era cam dinspre ziuă cînd au dat gata peştele.

— Ce-aş putea s-aduc ? întrebă Duro. Se oprise nehotărît pe scară.

— Vin şi eu cu tine. Ceva tot o să găsim noi — îl asigură Zora.

Pavle îşi duse un deget la frunte :

— Azi nu-i miercuri ?

— Ba cred că da — răspunse fata.

— Păi miercuri vine Stiepan. Poate că ne-a adus el ceva.

— Hai să vedem ! şi Zora se îndreptă spre scară.

— Fii însă cu ochii-n patru ! îi strigă Nicola din urmă. De cînd l-ai scăpat pe Branko din închisoare, n-aş putea spune că Begovic te iubeşte prea mult.

— De unde ştii ?

— Mi-a spus-o Curcin. Poliţaiul stă şi adulmecă pretutindeni ca să pună gheara pe tine şi pe Branko.

— N-are decît s-adulmece cît o pofti... — zise fata, rîzînd. Pe Zora cea roşie nu pui mîna chiar atît de uşor.

O clipă mai tîrziu dispăruse împreună cu Duro.

Branko şi Nicola dereticară prin încăpere, în timp ce Pavle se apucă iarăşi să meşterească la lingurile lui. Mai apoi Branko se aşeză lîngă Pavle.

— Cine-i Stiepan ăsta ? întrebă el.

Pavle tocmai cioplea coada unei linguri.

— Un fecior de ţăran — răspunse el într-un tîrziu.

— Îl cunoaşteţi ?

— Îhî — încuviinţă Pavle.

— Bine ?

Pavle se uită la el :

— Păi altfel cum crezi că ne-ar da cîte ceva ?

Nicola veni lîngă el.

— Întreabă-mă mai bine pe mine — rîse el. Dacă Pavle o să-ţi răspundă tot aşa, apăi nici pîn' diseară n-ai să afli cine e Stiepan.

Branko se întoarse către Nicola :

— Atunci, povesteşte...

— Stiepan e un flăcău din apropiere de Brinie, un sat cam la cinci ceasuri de aici. În fiecare miercuri el aduce la oraş unt, ouă şi legume. Pentru cea mai mare parte din marfa lui are clienţi permanenţi, cărora le-o duce acasă ; restul la piaţă.

— Stiepan ăsta e unul înalt ? întrebă el.

— Cam cu o jumătate de cap mai înalt decît tine.

— N-are părul negru ?

— Păr negru şi nasu-n vînt.

— Şi n-are patru măgari ?

Nicola încuviinţă cu tărie :

— Cîteodată şi cinci, şi şase, depinde de cîte coşuri trebuie s-aducă la oraş.

— L-am văzut odată ; vorbea cu Zora. Asta a fost chiar în ziua cînd m-au băgat la zdup.

— Îi ştii şi pe liceenii care se joacă în aleea Josef ?

— Pe feciorul lui Brozovic, ăla cu capul ţuguiat, pe Skalec burtosul, feciorul doctorului, şi pe Marculin de la „Hotel Adria", de ăştia vrei să zici ?

— Da — răspunse grăbit Nicola — şi băiatul ăla gras al morarului, pe urmă băiatul lui Karaman, şi feciorul inginerului silvic, şi feciorul primarului. Ei se pun totdeauna la pîndă cînd trece Stiepan pe alee şi-i răzleţesc măgarii. Odată ne-am nimerit şi noi pe-acolo.

— Voi ! Voi ! izbucni Pavle şi ridică lingura pe care o ţinea în mînă, fulgerîndu-l pe Nicola cu privirea.

— Ei, fie, nu noi, tu — se învoi rîzînd puştiul.

Pavle îl împunse uşor cu degetul în piept :

— Eu şi Zora... — începu el, rînjind —... i-am...

— Snopit — completă Nicola — şi de-atunci Stiepan ne e prieten, iar dacă-i mai rămîne ceva marfă, ne-o dă nouă.

— Ba de multe ori ne-aduce şi cîte ceva anume pentru noi — se amestecă iar uriaşul. Ultima dată mie mi-a adus slănină, iar Zorei o bucată de unt.

— Ştiu eu că pe voi doi vă iubeşte cel mai mult — zise Nicola, rîzînd şi mai vîrtos.

Nicola şi Branko se lungiră pe spate. Puştiul cîntă un cîntec, iar Branko îl acompanie în surdină. Deodată Zora năvăli în bîrlog.

— Haideţi ! Haideţi ! strigă ea, cu respiraţia tăiată. Liceenii l-au încolţit iar pe Stiepan !

Nicola sări-n sus, iar Pavle azvîrli lingura cît colo şi puse mîna pe-o bîtă.

— Tocmai despre Stiepan vorbeam — spuse Nicola.

— Da, îi povesteam lui Branko despre el — adăugă Pavle ca un ecou.

Pe cînd coborau scara cea mare sărind mai multe trepte deodată — de astă dată, firește, nu se mai tîrau prin coridor — Zora le povesti cele petrecute :

— Ne-am strecurat pînă-n piaţă, doar om da cu ochii de Stiepan, însă nu era acolo. «Poate că şi-o fi vîndut toată marfa, a zis Duro. Ia să-ntrebăm de el la „Hotel Zagreb."» Am ajuns acolo, eu sărind peste ziduri, iar Duro luînd-o de-a dreptul prin oraş. Duro l-a întrebat pe Ringelnatz, care sta în faţa hotelului, şi Ringelnatz i-a

răspuns : „Stiepan n-a fost de loc pe-aici. Nici n-a trecut azi spre piață". Cînd deodată Duro vede alergînd la trap, prin piață, pe unul din măgarii lui Stiepan, și numaidecît îi dă prin cap că, fără îndoială. i s-a întîmplat ceva prietenului nostru. Eu stam sus, la poarta orașului, cînd el a trecut prin piață, așa că am putut să vedem cum se bătea Stiepan cu liceenii, în fața grădinii primarului. Ne-am repezit și noi într-acolo, dar Stiepan ne strigă : „Aduceți-l pe Pavle, ei sînt șase !" Așa că am făcut cale-ntoarsă, ca să vă chem și pe voi.

— Auzi tu ? rosti Pavle, mîndru, și deși Nicola alerga cît îl țineau picioarele, îl împinse într-o parte : După mine a trimis.

— Las' că Stiepan o să se bucure dacă vin și eu — răspunse puștiul, gonind și mai repede.

Aproape de oraș, Zora se opri :

— Ar fi mai bine să ne răzlețim. Pavle și Nicola s-o ia la fugă prin oraș, iar Branko și cu mine să ne cățărăm pe crestele zidurilor.

Pavle se mulțumi doar să mormăie și se și mistui într-una din primele ulițe ; Nicola alerga glonț după el.

Zora și Branko o luară la goană în sus, de-a lungul Potocului, se urcară pe ziduri și tăiară prin grădini. Cînd, după cîteva minute, aruncară o privire pe deasupra zidului ce despărțea aleea de grădini, constatară că bătălia se apropia de sfîrșit.

Duro se mai bătea cu doi liceeni ; ceilalți se făcuseră nevăzuți. Deznădăjduit, Stiepan își căuta măgarii, chemîndu-i de zor. Unul păștea ceva mai la deal, doi se opriseră lîngă un copac, al treilea și al patrulea se apropiau în pas domol.

Din două-trei salturi Branko și Zora se năpustiră și ei în mijlocul învălmășelii. Cei doi liceeni — unul era Marculin, fiul, iar celălalt băiatul doctorului Skalec — nu mai așteptară să fie înșfăcați de Zora și de Branko, ci o rupseră la fugă încotro văzură cu ochii !

Branko vru să se ia după ei. Zora îl opri :

— Rămîi aici ! Cînd or să coboare pe alee, o să-i ia în primire Pavle, și de dovedit, îi dovedește el și fără noi. Mai bine să-l ajutăm pe Stiepan să-și adune măgarii.

Duro își șterse fața. Avea o rană la frunte.

— Grea luptă a mai fost ! gemu el.

— Da' unde-s ceilalți ? întrebă fata, încercînd să oprească sîngele ce șiroia pe obrazul lui Duro.

— Sînt în grădina primarului — răspunse Duro în șoaptă. I-am auzit foindu-se pe-acolo.

Stiepan, care izbutise să adune laolaltă trei din măgarii lui, tocmai îl aducea de căpăstru și pe-al patrulea. Chipul său prelung, vioi și deschis era tot mînjit de sînge și de pămînt, iar straiele, de asemenea, pătate de sînge, îi atîrnau zdrențe pe el.

— Da' rău mai arăți ! exclamă Zora și încercă să-i șteargă și lui fața cu un colț al rochiei, însă mai rău îl mînji, căci îi întinse sîngele de la o ureche la alta.

— A, nu de asta mi-e mie, de cîțiva stropi de sînge, acolo ! răspunse Stiepan. Ce-i mai prost, e că îmi lipsește un măgar.

— Măgarul tău e-n piață — încercă să-l liniștească Duro.

— În piață ? întrebă Stiepan, uimit.

— L-am văzut la fîntînă. Cred că se învîrtește tot pe-acolo. Ia să mă duc să văd — și plecă în grabă.

Dar n-apucă să facă zece pași, cînd Nicola coti dinspre poartă către alee, cu măgarul după el. Radia de mulțumire și, apropiindu-se cu dobitocul, spuse :

— Stătea în fața „Hotelului Zagreb" și încerca să-și vîndă singur salata ! Însă cînd Ringelnatz i-a întins o hîrtie de zece dinari, n-a avut cum să-i dea restul...

Rîseră cu toții, chiar și Stiepan, deși, lui, numai de rîs nu-i ardea.

— Da' pe Pavle unde l-ai lăsat ? întrebă Branko.

Nicola rîse hoțește :

— Păi tocmai îl azvîrlise pe băiatul lui Marculin în bazinul fîntînii și aceeași soartă a avut-o și borțosul de Skalec, care cred că se bălăcește și-acum în bazin. Atunci am luat măgarul de căpăstru și mi-am zis : „Mai bine să-mi văd de treabă, că Pavle tot n-o să-mi lase nimic și mie".

Izbucniră din nou în hohote de rîs, numai Stiepan era mîhnit.

— Nu știu ce să mă fac — se jelui el. De pe măgarul ăsta — și arătă spre cel mai mărunt — lipsește un coș cu caise. Cred că ei l-au furat.

— Nici vorbă — întări Duro. Doar i-am văzut cînd îl cărau.

— E al lui Ristic — continuă să se tînguie Stiepan — și ăla mă omoară cînd i-oi spune că liceenii mi-au furat caisele lui.

— Da' încotro au dus coșul ? întrebă Zora, uitîndu-se la Duro.

— Acolo înăuntru... — și Duro arătă spre grădina primarului. Brozovic, cu mutra lui de vulpe, îl ținea de o toartă, și băiatul ăla gras al morarului, de cealaltă.

— Atunci haidem ! Poate că-i aducem îndărăt lui Stiepan caisele.

Zora se repezi spre poartă, iar Nicola și Branko se luară după ea. Duro vru și el să-i urmeze.

— Rămîi mai bine aici ! strigă fata către el. Ajută-l pe Stiepan să-și încarce iar măgarii. Cu doi băieți, o scoatem noi la capăt și fără tine.

Săriră peste poartă și căzură cu zgomot într-un strat de flori. Dincolo de răzor se întindea un frunzar lung, boltit, cu trandafiri, glicină și viță de vie, iar la capătul lui se vedea o căsuță.

— Ăsta-i un colț bun ca să te furișezi — îi șopti Zora lui Branko. Noi am mai fost de; cîteva ori înăuntru. Pe pereți sînt mănunchiuri de pene, arcuri săgeți și cîteva securi de lemn.

Nicola încuviință din cap și z'se :

— Imediat în dosul casei este și o colibă de stuf. Ei îi spun coliba indiană.

Zora și ajunsese lîngă casă. Ușa era deschisă. Privi înăuntru : nu era nimeni.

— Cu siguranță că sînt în coliba indiană — spuse Nicola. Haideți, vă duc eu. E doar la cîțiva pași.

— Dacă mai vorbești tare, cu siguranță că n-o să-i mai găsești înăuntru — îi șopti Zora.

Într-adevăr, cînd copiii cotiră pe după căsuță, îi văzură pe liceeni cocoțați pe un gard și sărind în grădina vecină. Unul mai zăbovi o clipă pe gard. Era băiatul lui Ivekovic, un lungan cît toate zilele, cu o față îngustă și

palidă, purtînd un costum de postav, niște cizme înalte, solide, și ochelari pe nas.

— Păi asta-i Zora cea roșie — zise el și mai privi o dată spre urmăritorii lor.

Al doilea, băiatul lui Brozovic, care se și afla în dosul gardului, iscodind cu mutra lui de vulpe printre șipci, adăugă :

— Iar celălalt este băiatul pe care l-a scăpat ea din închisoare.

— Da, eu sînt ! îl înfruntă fata și, ridicînd de jos un ciot de lemn, îl azvîrli spre feciorul primarului.

Băiatul însă apucase să sară.

— O să-i spun lui Begovic ! strigă el drept răspuns. Ce-o să se bucure cînd o să-i picați iarăși în palmă !

Branko și Nicola vrură să se ia după licean, însă Zora îi opri :

— Lasă-i să fugă. O să ne răfuim altă dată. Acum hai mai bine să vedem unde au dosit caisele lui Stiepan.

La intrare în coliba de stuf atîrna o pătură roșie. O dădură la o parte și se năpustiră înăuntru.

În mica încăpere nu se afla altceva decît coșul. Fructele se risipiseră pe jos. Unele erau călcate în picioare, altele mușcate. Copiii le adunară la iuțeală, dar chiar și cu cele strivite și mușcate, coșul tot nu se umplea.

— Bietul Stiepan ! oftă Zora. Prea mult n-o să-i folosească lui coșul plin doar pe jumătate.

— Am văzut în dosul casei un cais plin de caise frumoase — spuse Nicola. Să nu mai pierdem timpul și să culegem cît mai trebuie ca să umplem coșul.

— Da' unde-i pomul ? întrebă Zora.

— Stați că vi-l arăt.

Lîngă casă se aflau mai mulți caiși, cu fructe aproape de două ori mai mari decît cele din coșul lui Stiepan. Nicola se cățără într-un pom, iar Zora și Branko culeseră toate fructele la care puteau ajunge de jos. Coșul se și umpluse cu vîrf, iar Branko și Nicola tocmai voiau să i-l ducă lui Stiepan, cînd auziră dinspre poartă o voce :

— Mai sînt încă aici.

Se uitară într-acolo. Liceenii se înapoiaseră și, cu ei, se afla un om în toată firea.

— Ce ne facem ? Zora își roti privirea în toate părțile.

— Haidem iute în dosul casei ! fu de părere Branko. Acolo-i un zid, pe care nu oricine poate să-l sară, iar dincolo de zid e rîul.

Zidul era foarte înalt, și copiii nu prea știau cum ar putea să se cațăre pînă sus.

Zora îl luă pe Branko de umeri :

— Am văzut în casă o scară. S-o aducem !

Mai întîi se cățără Nicola. cu coșul, apoi Zora și, ultimul, Branko. Traseră scara după ei, o trecură peste zid și o lăsară sprijinită de cealaltă parte, cînd deodată se iviră, de după niște tufe de aluni, băiatul lui Ivekovic, Brozovic, băiatul cel gras al morarului și băiatul inginerului silvic.

— S-au cățărat pe zid — spuse băiatul lui Ivekovic către omul în vîrstă.

Acesta, înalt și slab, cu cioc și ochelari, se luă repede după ei, atît cît îl țineau puterile.

— Ăsta-i primarul — zise Nicola, tulburat. Îl cunosc. L-am mai văzut o dată.

Și Branko îl cunoștea. Da, era primarul. Fața aceea prelungă și palidă, mîinile subțiri și albe, întocmai așa cum îl zărise cu cîteva zile mai-nainte la o masă de la „Hotel Zagreb".

Gîfîia de atîta alergătură.

— Afurisită bandă ce sînteți ! striga el în gura mare. Cum de-ați îndrăznit să-mi furați caisele, și încă pe cele mai bune și mai mari din toată grădina ?

Branko privi o clipă la omul acela înalt care ocăra, apoi se încumetă să-i răspundă :

— Fiindcă... — începu el, șovăielnic, pe urmă din ce în ce mai repede și mai cu curaj — fiindcă băiatul dumneavoastră și toți ceilalți l-au luat la bătaie pe prietenul nostru Stiepan.

— I-au răzlețit și măgarii — se repezi Zora.

— Și i-au furat și asta ! zise Nicola, arătînd coșul.

Liceenilor li se cam încurcau treburile.

— Tată, să nu crezi nimic din ce spun ei ! strigă Ivekovic fiul.

— Da, îndrugă minciuni ! adăugă Smolian, băiatul inginerului silvic.

— Şi-n afară de asta, lunganul acela — şi Brozovic arătă spre Branko — e chiar băiatul care i-a scăpat de curînd din mînă lui Begovic.

— Iar fata de lîngă el — se bîlbîi grăsanul morarului — este Zora cea roşie... Şi pe ea o caută Begovic.

Primarul mai făcu un pas şi-l privi pe Branko.

— Aşa... va să zică tu eşti hoţul pe care l-a prins Karaman — spuse el, ciupindu-se nervos de barbă.

— Eu nu sînt hoţ — răspunse Branko. Am luat de jos un peşte azvîrlit în stradă. Dar fiul dumneavoastră este hoţ — rosti răspicat. El cu banda lui a furat bietului nostru Stiepan coşul ăsta, care era plin cu caise. Şi săltă de coş în sus.

— Aşa... — doctorul Ivekovic păru întrucîtva surprins. Şi — continuă el, mai puţin brutal — faptul că te-ai repezit acum la caisele mele, ăsta nu-i furtişag ?

— Nu — zise Branko — noi n-am făcut altceva decît să umplem coşul la loc.

— Astupă-i fleanca mincinosului ! strigă din răsputeri Ivekovic fiul.

— Da, da, să i-o astupe ! Şi băiatul lui Smolian luă un lemn şi-l azvîrli spre Branko.

Primarul le interzise liceenilor să se poarte astfel şi mai înaintă un pas spre zid :

— Dacă nu eşti hoţ, atunci de ce ai fugit din închisoare ?

— Fiindcă acolo nu era frumos — răspunse deschis Branko.

— E un hoţ, e un hoţ ! strigă micul Brozovic. Aşa zice şi tata.

— Las' că-ţi arăt eu ţie ! răspunse furios Branko micii potăi lătrătoare. Şi spune-i lui taică-tău că dacă-l mai face hoţ pe fiul lui Milan Babici, atunci o să spun la toată lumea că greutăţile lui la cîntar sînt false !

Micul Brozovic se aprinse la faţă :

— N-avea grijă c-o să i-o spun tatii.

— Chiar să i-o spui ! replică Branko. Şi mai spune-i c-o s-o trîmbiţăm în tot oraşul.

Primarul mai făcu un pas pînă ajunse sub zid.

— Chiar de-ar fi adevărat că fiul meu împreună cu ceilalţi cinci băieţi i-au furat lui Stiepan al tău un coş cu

caise, de ce ați intrat numai în grădina mea și v-ați umplut coșul ? Oricum ai suci-o, nu unul, ci șase au fost cei care au furat.

— Fiindcă aici, înăuntru, au fugit puștamalele cu coșul — răspunse Branko. Și aici l-am găsit noi și a trebuit să-l umplem cît mai repede cu putință. Dacă Stiepan se duce la piață fără caise și nu le vinde, îl omoară-n bătaie țăranul care i-a încredințat fructele.

— Tot nu găsesc că aveți dreptate — zise primarul. Dacă șase sînt cei care au furat, atunci pe toți șase trebuie să-i pedepsiți, nu numai pe unul, ba, pe deasupra, îl pedepsiți pe tată-său, care-i nevinovat.

Copiii, care nu-și dădeau seama că, flecărind, primarul voia doar să-i țină-n loc, continuară să răspundă.

Nicola, cu aerul lui cel mai șmecheresc, ripostă :

— Ba o să-i pedepsim, domnule primar, însă trebuia să începem cu unul.

— Da — adăugară Branko și Zora — avem noi grijă să ne răfuim cu toți !

— Haideți ! strigă fiul lui Smolian, care, între timp, împreună cu băiatul lui Ivekovic, se trăsese mai înapoi și adunase pietre.

Prima piatră o azvîrli spre Branko. Acesta se feri și piatra zbură pe lîngă el. Băiatul lui Ivekovic țintì mai bine, însă tot nu-l nimeri pe Branko, ci doar coșul lui Stiepan. Branko căută piatra, însă proiectilul căzuse de pe creasta zidului. De aceea luă o caisă, ochi și-l nimeri pe Smolian drept în față.

— Au ! strigă acesta, ștergîndu-și zeama dulce de pe nas, gură și ochi.

Începu un adevărat bombardament, și nici primarul nu mai putu să-i stăpînească. Smolian, Brozovic, Ivekovic și grăsunul morarului aruncau cu bucăți de lemn, cu bulgări de pămînt și cu pietre, iar Branko, Zora și Nicola le răspundeau cu caise.

O piatră zvîrlită de băiatul morarului îl lovi pe Branko la mînă. Un bulgăre de pămînt o izbi pe Zora atît de vîrtos, încît fata își pierdu echilibrul și fu cît pe ce să se prăvălească de pe zid : Branko o sprijini în ultima clipă. Lui Nicola o piatră îi zgîrie fruntea, dar fără urmări grave.

Branko luă ultima caisă, ţinti şi-l nimeri pe băiatul cel gras al morarului drept în creştetul capului ; cel lovit o rupse la fugă urlînd. Cînd vru să mai ia altă caisă, Branko îşi dete seama că se golise coşul. În aceeaşi clipă îşi zise c-au făcut prost azvîrlind cu caise. În loc să pună fructele la adăpost, pentru ca să le poată vinde Stiepan, le risipiseră fără rost, şi nu numai pe cele furate, ci şi pe celelalte.

La fel gîndea şi Zora, ba chiar şi liceenii băgară de seamă că adversarii lor se uitau necăjiţi în coş.

— Ha, ha ! rîse Ivekovic fiul. Acum, cel puţin, am primit înapoi caisele noastre.

— Cum aşa ? întrebă prosteşte micul Brozovic.

— Ia te uită ce mutre au ! Coşul lor cu siguranţă că e gol.

Dar copiilor le era dat să mai tragă o spaimă. În timpul bombardamentului, primarul se dăduse cîţiva paşi înapoi, iar acum se ivise iarăşi pe după pomi ; şi cu el mai era cineva.

Prima care-l văzu pe noul venit fu Zora :

— Ia uită-te colo ! şi-l înghionti pe Branko.

Băiatul holbă ochii, grozav de speriat. Ţurloaiele acelea vînjoase, degetele ca nişte cîrnaţi şi bastonul de cauciuc le cunoştea el prea bine. Nici vorbă ; ieşiră la iveală şi mustăţile pleoştite, şi ditamai barba, şi chipiul. Era Begovic.

— Priveşte, Begovic ! Acolo sus sînt — primarul arătă spre zid.

Begovic burduhănosul se lăsă greu pe un genunchi şi puse mîna streaşină la ochi, ca şi cum n-ar fi putut să-i vadă destul de bine pe copii ; apoi trase un salut în faţa primarului, îşi puse bastonul de cauciuc pe umăr şi se îndreptă cu paşi hotărîţi către zid.

Branko era galben la faţă de spaimă, iar Zora făcuse şi ea o mutră speriată. Numai Nicola rînjea ca de obicei şi-şi aruncă vesel privirile în jos către poliţai.

— Arestează-i, Begovic ! porunci primarul.

— Arestează-i, Begovic ! Arestează-i ! strigară şi liceenii.

Begovic se înălţă în vîrful picioarelor, scoase capul din guler ca un cocostîrc, îşi luă aerul cel mai teribil şi începu să-şi vînture bastonul de cauciuc, însă, oricît de sus

l-ar fi ridicat, pînă la copii tot nu putea s-ajungă. Nu-i rămînea decît să recurgă la răcnete :

— În numele legii, sînteţi arestaţi !

De spaimă, năduşala curgea şiroaie de pe fruntea lui Branko. Zora, de asemenea, înfricoşată, încremenise pe zid, numai năpîrstocul de Nicola nu se arăta cîtuşi de puţin înspăimîntat de răcnetele poliţaiului.

— Ia ascultă, Begovic, dacă vrei să ne-arestezi, trebuie să vii negreşit aicea sus — se răţoi el, obraznic, privind spre burduhănos.

Atunci prinse şi Zora curaj.

— Da, da, pofteşte aicea sus, Begovic ! zise fata, arătîndu-şi dinţii.

Chiar şi Branko se mai coloră niţel la faţă. Ce-i drept, înălţimea zidului îi ocrotea de bastonul buhăitului de Begovic.

Poliţaiul îşi dădu şi el seama de situaţie. Făcu stînga-mprejur, mai trase un salut în faţa doctorului Ivekovic şi spuse :

— Nu vor să se lase arestaţi, domnule primar.

— Atunci dă-i jos ! răcni la el doctorul Ivekovic.

Begovic reveni lîngă zid şi încercă să ajungă sus, căţărîndu-se anevoie pe pietrele văruite. Zadarnică trudă. Erau prea netede şi el se prăvălea la pămînt după fiece încercare.

— Trebuie să fie o scară pe-aici — îşi aminti primarul şi se repezi spre casă, însoţit de băiatul lui Smolian şi de Brozovic.

Între timp, Begovic îşi aţinti furios privirea în sus, către copii, apoi, ca şi cum şi-ar fi dat seama de zădărnicia trudei sale, îşi schimbă dintr-o dată expresia feţei.

— Daţi-vă jos, copii, pentru numele lui Dumnezeu ! zise el mai încet. Daţi-vă jos, altminteri, bietul Begovic îşi pierde slujba şi pîinea.

— De dat, ne dăm noi jos — îl consolă Nicola — însă preferăm să ne plimbăm pe jos de cealaltă parte.

Doctorul Ivekovic şi cei doi liceeni se întoarseră :

— Scara a dispărut.

— Am văzut-o eu — îşi aminti grăsunul morarului. Cu ea s-au căţărat pe zid şi au trecut-o apoi de partea cealaltă.

Nicola rîse încă o dată obraznic către cei de jos.

— Şi-acum o să coborîm din nou pe ea — spuse el şi dispăru.

— Hai mai bine să plec şi eu — rîse Zora.

Îşi puse coşul gol pe cap, îi mai făcu o dată cu ochiul lui Begovic, primarului şi liceenilor, şi coborî de cealaltă parte.

Numai Branko rămăsese pe zid.

Atunci Begovic se întoarse hotărît către doctorul Ivekovic.

— Cred, domnule primar, că e cazul să trag — zise el şi începu să dibuie cu degetele lui ca nişte castraveţi, căutînd tocul revolverului.

— Da, Begovic, trage ! strigară liceenii. Trage !

Dar pînă să-şi scoată Begovic revolverul din toc şi să se întoarcă, pe zid nu mai era nimeni. Branko dispăruse şi el.

Capitolul 10

La Casa pădurilor şi pe iazul cu peşte

Copiii alergară pe mal, de-a lungul rîului, îşi tăiară drum şerpuitor prin tufişuri, urcară căţărîndu-se un pripor şi după douăzeci de minute se şi aflau în faţa tufelor de mure.

Nicola rămase ceva mai în urmă. Şchiopăta.

— Ce ai ? îl întrebă Zora.

— Nici eu nu ştiu, pesemne că, sărind de pe scară, mi-am scrîntit piciorul. În orice caz, mă doare.

— Hai, ia-o înainte ! O să văd eu pe urmă ce-i cu piciorul tău.

Dădu la o parte ramurile primelor tufe, îi făcu loc lui Nicola să treacă el mai întîi, apoi se strecură şi ea, tîrîndu-se încet şi împingînd înainte coşul.

Cînd ajunseră la sălaşul lor, Pavle se afla de mult acolo ; clipi din ochi către ei şi rîse cu toată faţa.

— Ai venit de mult ? îl întrebă fata.

— De vreun ceas şi mai bine.

— Credeam c-ai rămas să-i botezi pe liceeni — spuse Branko.

Pavle rînji iarăşi :

— Sînt gata botezaţi, şi dacă Ringelnatz nu m-ar fi luat cu forţa de-acolo, şi-acum ar mai fi dumnealor în apă.

— Hai povesteşte-ne... — îl îndemnară copiii.

Pavle se scărpină stăruitor în cap o vreme, pînă să deschidă din nou gura :

— Păi nu prea am cine ştie ce de povestit. Fugeam cu Nicola prin piaţă, unde văzusem măgarul lui Stiepan, şi imediat au venit şi cei doi liceeni. Alergau către bazin să se spele. Mai întîi l-am ajuta pe Marculin să se spele, pe urmă şi pe băiatul doctorului Skalec ; ăsta a scos capul din apă şi a început să răcnească şi, pînă s-apuc să-l cufund iar, a picat Ringelnatz şi mi-a spus : „Ce faci ? Nu vezi că-i îneci ?“ Iar cînd i-am răspuns : „Păi asta şi vreau, să-i înec ca pe pisici“ !, Ringelnatz m-a împins la o parte şi i-a scos pe-amîndoi din apă.

— Şi ei ce-au zis ? continuă Branko să întrebe.

— Marculin a stuchit şi-a strănutat, de parcă înghiţise toată fîntîna, în vreme ce odrasla lui Skalec urla într-una.

— Şi tu ?

Pavle rîse :

— Eu am şters-o. În cele din urmă, la zbierătele lui Skalec, s-a strîns în grabă o groază de lume, care a început să strige la fel de tare ca şi el, că mi-am zis : „Ăstora le mai trece prin cap să te vîre şi pe tine în fîntînă !“ De aceea am spălat putina cît mai era vreme.

— Da' cel puţin pe Stiepan l-ai mai văzut ? vru să ştie Zora.

Pavle făcu semn că da :

— Stiepan vă aştepta pe alee. I-oţi fi spus că-i aduceţi coşul ? Era şi Duro cu el. Păi nu i-aţi dus coşul ?

Zora făcu o mutră lungă :

— Uite coşul, e aici. Însă gol, tot n-o să-i folosească la nimic lui Stiepan...

Şi îi povesti lui Pavle toată tărăşenia.

— Hm ! mormăi uriaşul şi se scărpină iar. Se mai uită o dată la coş, să vadă dacă într-adevăr n-a mai rămas nici o caisă, apoi zise : Măcar coşul trebuie să i-l înapoiem.

— O s-o facem negreşit — îi întări spusele Zora. Dar unde-l găsim ?

— Ne-ascundem la ieşirea din alee. Pe-acolo trece el.

— Plecăm chiar acum ? întrebă Branko.

Pavle se şi ridicase :

— Cred că aşa-i mai bine.

— Eu nu pot să merg cu voi — se jelui Nicola.

Pavle se întoarse spre el :

— Păi de ce ?

— Nu ştiu ce-am păţit, da' mă doare — şi arătă către picior.

Pavle şi Zora îi suciră uşor încheietura gleznei.

— Au ! ţipă Nicola.

— E doar scrîntit — spuse găliganul. Ai cumva o cîrpă ?

Nicola n-avea, dar Zora avea una. Pavle o muie în apă, iar fata îi înfăşură strîns glezna.

— Acum stai lungit — zise Pavle. După două-trei ceasuri nu mai ai nimic.

— Ce, vreţi să mă lăsaţi singur aici ? smiorcăi viteazul Nicola, care arăta destul de jalnic.

Zora rîse :

— Aici eşti mai la adăpost decît în turn. Las' că venim şi te luăm...

De la tufăriş şi pînă la aleea cea mare erau zece minute de mers. Coborîră în şanţ, undeva mai sus, pe şoseaua principală, şi se adăpostiră într-însul. Bătea de amiază cînd, în sfîrşit, trecu şi Stiepan cu măgarii lui. Duro îl însoţea. Zora fluieră ca sticletele — era unul din semnalele ei. Însă abia la al treilea fluierat îi răspunse Duro.

Fata se uită de-a lungul şoselei în sus şi-n jos. Nu, nu era nimeni ; apoi sări afară din şanţ. Pavle şi Branko o urmară.

— Aveţi coşul ? întrebă Stiepan.

Pavle, care-l cărase, îl ridică sus :

— Da' nu mai e nimic în el.

Stiepan clătină amărît din cap :

— Mi-am închipuit eu.

Zora îi povesti şi lui cele întîmplate.

— E de rău ? întrebă ea în cele din urmă.

— Cred că da — oftă flăcăul şi atîrnă coşul de samarul unui măgar. Oricum, Ristic o să ceară banii pe caise, şi, dacă nu-i dau, o să turbeze de mînie.

— Să vin şi eu cu tine ? se repezi Pavle spre Stiepan.

Flăcăul se uită la uriaş :

— Apăi dacă mă ia la bătaie, pot s-o îndur şi singur, iar dacă are alte socoteli cu mine, tu tot nu poţi să m-ajuţi.

Între timp, copiii părăsiră aleea şi o luară pe un drumeag ducînd în munte.

Se aşezară sub primele tufişuri de grozamă şi de ienupăr ce creşteau pretutindeni.

— Cît făceau caisele ? întrebă Zora.

— Păi trebuia să le dau cu doisprezece dinari kilogramul, iar în coş erau zece kilograme.

— Ăştia-s bani, nu glumă — spuse Branko.

— Eu am un dinar — şi Zora scoase banul din buzunar.

— Eu am chiar doi — se grozăvi Duro.

— Am şi eu unul — sări Pavle, arătîndu-l.

Stiepan se mulţumi să se uite la ei :

— Patru dinari nu-mi sînt de nici un folos. Ristic vrea o sută douăzeci, cît i se cuvine, nici un gologan mai puţin.

Copiii tăcură o vreme, privind devale spre Seni. În lumina soarelui de amiază, oraşul părea aproape alb. Iar marea, în larg, îşi pierduse culoarea întunecată, şi insulele abia se desluşeau, învăluite în aburii ce se ridicau mereu pe suprafaţa apei.

— Şi numai blestemaţii ăia de liceeni sînt de vină de tot buclucul ăsta — spuse Pavle, rupînd tăcerea.

— Le-am făgăduit să le-o plătim — adăugă Branko.

Duro rîse :

— Pe Marculin a trebuit să-l sprijine tată-su, atîta apă l-a pus Pavle să-nghită.

Stiepan schiță un zîmbet :

— Iar pe Skalec a trebuit să-l ducă acasă tată-su. Urla mereu...

Zora își strînse pumnișorii :

— Ah ! De-ar urla pînă o să crape !

— Întîi și-ntîi, eu i-aș plăti-o odraslei inginerului silvic — se oțărî Duro și-și pipăi obrazul. A fost cel mai rău dintre toți. Mi-a prăpădit juma' de nas.

— Atunci haideți chiar acum cu mine — îi îndemnă Stiepan. Cu siguranță că a ajuns acasă. Pînă la Casa pădurilor să tot fie un ceas.

Duro sări în sus :

— Vreți ?

Băieții se arătară gata ; Zora se învoi și ea.

Drumul urca tot mai sus, în serpentine largi. La stînga, numai lespezi bine spălate de ape. La dreapta, în locul tufișurilor de grozamă și de ienupăr, se înălțau pini și mesteceni. Cu cît urcau mai sus, cu atît pinii se îndeseau, în vreme ce mestecenii rămîneau tot mai în urmă.

Pe culmea muntelui, Stiepan încălecă un măgar.

— Puteți și voi să-ncercați — zise el. Aici, pe creastă, cu merg totdeauna călare.

Copiii făcură proba. Zora și Pavle avură noroc. În curînd o luară la trap după Stiepan, și cu atîta îndemînare, de parcă toată viața lor numai călare pe măgari ar fi umblat. Duro și Branko, dimpotrivă, se trezeau mereu zvîrliți cît colo de măgarii lor.

Duro avea un catîr mare, îndărătnic. Numai cît încerca să se apropie de el, și dobitocul scutura înciudat din cap, apoi, cum i se urca în spinare, îl și azvîrlea în drum.

Măgarul lui Branko părea blînd, se supunea la început, însă de îndată ce băiatul îi cuprindea burta cu picioarele și-i striga : „biuș !“, se oprea brusc, își pleca fruntea, iar Branko luneca pe gîtul lui, pomenindu-se jos cît ai clipi.

Duro mai încercă o dată, însă cînd și a patra oară se văzu trîntit în țărînă, mormăi :

— Mai bine merg pe jos.

La drept vorbind, nici nu mai putea să încalece, deoarece surul îl lăsase acolo și o luase la trap după ceilalți.

În schimb Branko nu mai strînse așa de tare cu picioarele burta ciușului, și îndată animalul porni alene la

drum. Curînd însă trecu de la trap la galop şi, pînă să se dezmeticească băiatul, măgarul zburase pe lîngă ceilalţi într-o goană nebună.

— Ha, ha ! rîse Stiepan, rămînînd în urmă. Las-o mai domol, nu te grăbi !

Lui Branko nu-i ardea de fel să fie primul. Bucuros ar fi rămas chiar ultimul. Aproape că se culcase pe măgăruş şi-i strîngea gîtul cu deznădejde. Dar măgarul nu se arătă prea încîntat nici de treaba asta şi se săltă deodată în toiul galopului, încît Branko nu lunecă, ci zbură rotindu-se prin aer.

Norocul lui că nu căzu în drum, ci pe iarbă, iar cînd ceilalţi îl ajunseră din urmă, el se şi sculase în picioare.

Stiepan, care merse ceva mai repede decît ceilalţi, spuse cînd sosi :

— Te-a azvîrlit taman unde trebuie să ne despărţim.

— Aici o coteşti ? îl întrebă Branko.

— Nu eu, ci voi. Vezi acoperişul acela colo jos ? Aceea e Casa pădurilor. Drumeagul de colo — şi arătă către pădure — duce devale. Eu merg tot înainte.

Între timp sosiră Pavle, Duro şi Zora. Copiii îşi luară rămas bun de la Stiepan.

— Adevărat că nu-ţi folosesc banii noştri ? îl mai întrebă o dată Pavle.

Flăcăul clătină din cap :

— Nu, nu-mi folosesc la nimic.

— Ia-i, frate ! rosti hotărîtă Zora şi-i puse cu de-a sila în mînă cei patru dinari.

Copiii aşteptară pînă ce Stiepan, care-şi legase măgarii unul de altul, dispăru la prima cotitură, apoi o luară şi ei repede devale.

Drumul era abrupt şi năpădit de ferigi şi de tufe de grozamă. Pe alocuri grozama era atît de înaltă, încît le trecea mult deasupra capului.

Casa pădurilor se afla la marginea unei păduri mari de conifere. Clădirea, nu prea înaltă, avea un etaj şi jur împrejur un gard, înlăuntrul căruia mîrîia un cîine în lanţ : pretutindeni domnea liniştea.

Copiii se opriră în spatele unui tufăriş, iscodind către casă. Dulăul îi simţise căci lătră de vreo cîteva ori.

— Ce facem acum ? întrebă Duro, uitîndu-se la ceilalți.

— Ce mai încoa' și-ncolo, eu mă duc și întreb de băiat — zise Pavle — iar cînd iese, pun laba pe el și-i trag o sfîntă de bătaie !

— Și dacă asmute cîinele ? îl întrebă Zora.

— Ei, cîinele ! făcu Pavle cu dispreț.

— Și dacă-l cheamă pe taică-su ? zise Duro.

— Pîn' să iasă, noi am și șters-o.

— Bine — spuse Branko — atunci așa să facem. Tu însă postează-te la gard împreună cu Duro. Mă duc eu !

Și pînă să se împotrivească vreunul dintre ei, băiatul o și luă cu pași mari spre casă.

Cîinele lătră mai tare, clănțănind din colți. Branko deschise poarta, trecu pe lîngă dulău și coborî pe-o scăriță spre ușa casei. Dar mai-nainte de a lovi în ușă cu ciocanul greu, aceasta se și deschise.

Branko se dădu un pas înapoi, crezînd că cel care deschisese era chiar băiatul inginerului silvic, dar în prag se ivi o babă știrbă.

— Acasă-i băiatul dumneavoastră ? întrebă Branko.

Bătrîna veni mai aproape și, după ce-l cercetă bănuitoare o vreme, răspunse :

— Nu, Vladimir nu-i acasă. Ești prieten cu el ?

— Da — minți Branko.

Bătrîna îl privi din nou :

— Da' bine mai arătați cu toții azi. Vladimir era plin de sînge și cu cămașa ferfeniță. Văd că nici tu nu ești mai breaz.

— A fost cu bătaie azi — continuă Branko să mintă.

— Mai bine v-ați face lecțiile, decît să vă bateți ca puștamalele pe străzi — bodogăni bătrîna, ridicînd glasul. Atunci și cămășile ar rămîne întregi și n-ar mai trebui să stau să le cîrpesc în fiecare zi.

— Păi — zise într-o doară Branko, din vîrful buzelor — ne facem și lecțiile... Dar spuneți-mi, vă rog, unde-i Vladimir ?

Bătrîna își duse mîna străsină la ochi și se uită cercetînd jur împrejur.

— O fi în dos, pe la cuștile lui sau s-o fi dus devale, la moară... — spuse ea într-un tîrziu. Cel mai bun lucru este să te duci tu singur să-l cauți.

— Acolo-n spate ? și Branko arătă spre pădure, în direcția unde privise bătrîna.

— Da, acolo unde-s gratiile. Las' c-ai să-l găsești tu.

Apoi, fără să mai adauge o vorbă, deschise ușa și intră din nou în casă, tîrșindu-și papucii.

Branko le făcu semn celorlalți și le povesti cele aflate de la bătrînă.

— La cuștile lui, zici ? întrebă Pavle.

— Așa cel puțin spune bătrîna.

Copiii ocoliră pe departe cîinele, care hămăia de zor, mai-mai să rupă lanțul, se furișară prin curte, pe lîngă un grajd de lemn, și dădură într-o grădină. Partea din fund, semănată cu legume, era împrejmuită cu plasă de sîrmă.

În primul moment copiii crezură că au în față un coteț mare de găini, dar cînd se apropiară, descoperiră că erau mai multe țarcuri despărțite între ele prin garduri transversale.

— Ia uite-aici o căprioară ! Ce mică e ! strigă Zora, uimită, arătînd spre gingașa făptură, care, speriată de copii, se refugiase într-un colț al țarcului său.

— Aici sînt două vulpi ! strigă Branko și rămase cu privirea pironită la cumetrele roșcate, cu botul ascuțit, care dintr-o cușcă mică îl iscodeau pe furiș cu ochii lor șireți.

Între timp, Duro descoperise în al treilea țarc două veverițe mititele, cu coada stufoasă, care fugiră iute ; Pavle zări și el un țarc mare cu păsări, unde, pe lîngă două gaițe, se mai aflau cîțiva pițigoi, o forfecuță și alte soiuri păsărești.

— Toate astea sînt ale lui Vladimir, nu-ncape îndoială — spuse Branko și încercă să momească vulpile.

— Păi poți să intri înăuntru — spuse Duro, deschizînd țarcul veverițelor.

— Bagă de seamă să nu-ți scape animalele — îl făcu atent Zora. Dar era prea tîrziu ; una din cumetrele cu coada stufoasă pîndi ușa deschisă, o zbughi afară și, cît ai bate din palme, se căță pe cel dintîi copac.

Duro se uită uluit după ea, apoi zise liniștit.

— A, las' să fugă toate. Așa, cel puțin, puștamaua o să turbeze de necaz.

Pavle îl imită și el pe Duro. Deschise țarcul la păsări și încercă să le alunge afară pe toate. Însă ele se ascunseră în crengile instalate în adăpostul lor.

— Lasă-le să iasă singure — îl povățui Duro — altminteri se sperie.

Pavle se trase un pas înapoi și, într-adevăr, gaița, țopăind, ieși afară, fluieră voioasă și-și luă zborul fîlfîind din aripi. După o clipă zburară și pițigoii. Numai forfecuța nu voia să-și părăsească sălașul.

Zora și Branko se îndreptară către animalele descoperite de ei ; însă în timp ce căprioara Zorei alerga sperioasă dintr-un colț la altul al țarcului, vulpile lui Branco îl priveau pe furiș, cu ochi șireți, din mica lor cușcă.

Branko se aplecă și încercă să le momească întinzîndu-le un os. Deodată, una din ele zbucni din ungherul ei, dar nu se repezi la os, ci la degetele lui Branko !

— Fir-ai să fii de jivină ! strigă Branko, lovind mica tîlhăroaică. Aceasta, cu capul la pămînt, vru să se repeadă iar la mîna băiatului. Branko apucă un par ca să se apere de vulpe ; dihania fugi înapoi în cușcă. Cînd tocmai se pregătea s-o zgîndere pentru a doua oară, o auzi pe Zora strigînd :

— Ajutați-mă, biata căprioară aleargă să-și dea duhul !

Branko lăsă în pace vulpile și se duse într-acolo. Zora deschisese larg ușa țarcului, însă puiul de căprioară, care, la fiece pas al Zorei, o zbughea în alt colț, trecea neîncetat în fugă pe lîngă ușă, ca și cînd ușa ar fi fost închisă.

— Hai ! îi strigă ea lui Branko. Tu încolțește-o din dreapta, eu din stînga.

Dar căprioara continua să fugă, și numai cînd le veni și Pavle în ajutor putură s-o prindă.

Uriașul se aruncă asupra ei și cuprinse cu amîndouă brațele mica făptură sfioasă care tremura toată. Zora se apropie și-i mîngîie coapsele încordate.

— Doamne, ce frumoasă e ! se minună ea. Ce-aș vrea s-o luăm cu noi !

Branko o privi cu luare-aminte : ochii mari și sperioși, botul subțire, urechile argintii, aproape transparente. Într-adevăr, era frumoasă !

— Ce fac acum cu ea ? întrebă Pavle.

Zora se îndreptă spre uşă :

— Salt-o cu grijă în sus. În grădină o pui iar cu picioarele pe pămînt. Nici vorbă c-o să se repeadă în pădure.

Pavle făcu întocmai. Cînd băiatul îi dete drumul, căprioara rămase o clipă locului, nehotărîtă. Ochii ei mari priveau miraţi spre copii, apoi deodată începu să adulmece : de bună seamă mirosea pădurea. Pe urmă se săltă de cîteva ori pe picioare, vrînd să vadă dacă o mai ţin, şi nici n-apucară copiii să-şi dea bine seama, cînd, din două-trei salturi pline de graţie, se mistui după primii copaci.

— O mai găsi-o pe maică-sa ? întrebă Zora.

— Cine ştie ! zise Pavle, iar Branko adăugă :

— Cred că nici nu mai are nevoie de mamă.

Între timp venise şi Duro lîngă ei.

— Ce-aţi făcut ? vru el să ştie.

— Am dat drumul căprioarei — răspunse fata.

— Şi veveriţele mele şi-au luat tălpăşiţa — rîse Duro şi se adresă lui Pavle : Iar păsările tale, de asemenea, nu ?

— Mai trebuie s-alungăm şi vulpile — spuse Branko. Nu vor în ruptul capului să plece !

Băieţii alergară înapoi, însă cînd ajunseră la ţarcul cumetrelor roşcate, constatară că acestea se folosiseră de absenţa lor şi se făcuseră nevăzute.

Branko holbă ochii :

— Adineauri erau tot aici, ba una din ele era cît pe-aci să mă muşte.

— Vulpile sînt iuţi — rîse Pavle. Cu siguranţă că au tulit-o pe coclauri.

Zora, care între timp găsise o bucată de cretă, scrise ceva cu slove mari pe coşmelia păsărilor.

Branko se apropie de ea :

— Ce faci aici ?

— Citeşte !

Fata continuă să scrie. Branko silabisi :

— Asta-i isprava Zorei cea roşie, împreună cu...

— ...banda ei — completă fata şi puse un punct după *i*.

— Păi de ce-ai scris asta aici ?

— Aşa facem noi totdeauna cînd ne răzbunăm pe cineva — rîse Zora. Altminteri, Vladimir n-are cum să ştie că noi am dat drumul prizonierilor lui.

Copiii se pregătiră să plece. Cîinele tot mai lătra, ba încă mai tare ca înainte, mîrîia şi se smucea în lanţ, de parcă ar fi ştiut ce meşteriseră copiii pe la ţarcurile cu animale.

— Haideţi ! îi îndemnă Duro, pe care lătratul îl neliniştea. Cred că-i mai bine s-o tundem repede !

— Încotro ? întrebă Branko.

— Eu m-aş duce la moară — spuse Zora.

— Şi eu. Poate că şi grăsanului am putea să-i venim de hac.

— Merg şi eu — se învoi Branko.

— Singur, acasă, nici eu nu mă-ntorc — zise surd Duro.

— Atunci, înainte ! porunci Zora, plescăind din limbă şi pornind în fugă spre pădure, unde curînd se afundă.

Pădurea era deasă, cu pini, stejari groşi, ulmi şi frasini. În jurul copacilor noduroşi se încolăceau pînă sus plante ţepoase şi iederă.

Copiii goneau ca nişte sălbăticiuni, ocolind copacii, înlăturau cu mîinile crengile tufişurilor, strecurîndu-se apoi printre ele, săreau peste rădăcini şi peste bolovani, se năpusteau în hăţişurile de mure, se căţărau pe trunchiuri putrede, prăvălite la pămînt, se rostogoleau pe grămezi de vreascuri şi mănunchiuri de iarbă. Iute de picior, Zora alerga mereu în frunte, iar părul i se învîlvora în jurul capului ca o flacără. O urmau Pavle şi Duro, în vreme ce Branko era ultimul. Zora strigă deodată :

— Uitaţi-vă ! Una din vulpile noastre !

Într-adevăr, în faţa lor sărise o vulpe mică. Ce-i drept, mai trăgea din cînd în cînd cu coada ochiului spre copii, dar pe urmă îşi văzu de drum, pînă ce dispăru într-un tufiş des.

Copiii se opriră.

— E aici — zise Duro.

Pavle vru s-o zgîndăre cu o piatră, iar Branko cu o creangă.

Zora rîse cu poftă :

— Măi, prostănacilor ! A şi ajuns colo... a vrut să rîdă de voi !

Drăcoaica de vulpişoară o zbughise, într-adevăr, în tufiş ; dădu să iasă pe partea cealaltă, dar peste o clipă

șiretul animal dispăru de-a binelea, ca să nu se mai arate de loc.

Copiii o luară din loc ; în drumul lor mai stîrniră doi iepuri și o pisică sălbatică, mare și neagră, care, înainte de a le întoarce spatele, pufni de cîteva ori furioasă spre ei. Dădură și peste o familie de fazani, apoi peste două găinușe de munte, pînă ce pădurea se deschise într-un luminiș și ei ajunseră în dreptul unui pripor abrupt, la ale cărui poale se întindeau ogoare și livezi. Zora se opri :

— Acolo-i moara.

Bătrîna, venerabila zidire se ridica lîngă niște frasini rămuroși, înconjurată de nenumărați arini, sălcii și aluni. Dacă priveai cu luare-aminte, vedeai și rîuleţul ce punea în mișcare roata morii ; mai vedeai și roata mare, temeinic făurită, cu spumă pe ea.

În fața morii se întindeau, unul după altul, trei iazuri. Primul era și cel mai mare, iar pe apa verzuie, cu un brîu de stuf în jur, plutea o luntre greoaie, cu doi inși în ea ; încolo, nici de-a lungul, nici de-a latul nu vedeai țipenie de om, nici dobitoace.

Zora rămase o bucată de vreme cu ochii aţintiţi la luntre.

— Cred că ei sînt — spuse ea.

— Cine ? întrebă Pavle.

— Asta-i bună ! Mai întrebi cine ! Cine altcineva decît grăsanul morarului și cu feciorul inginerului silvic ?!

Pavle strînse pumnii și vru să se repeadă îndată.

— Așteaptă pînă vin și ceilalți — îl opri Zora.

Duro se și afla lîngă ei, iar peste un minut sosi gîfîind și Branko.

— Îi vedeți ? și Zora arătă spre luntre.

Duro rîse :

— Amîndoi, și singuri-singurei. Las' c-o să vedeți voi !

Branko privi și el luntrea :

— Cred că ei sînt... da, nici vorbă...

Duro se plimba de colo-colo :

— Dacă înconjurăm iazul, n-au cum să ne scape.

— Dar nu putem nici să intrăm în iaz — replică Pavle. Apa, firește, e adîncă.

— Pînă una alta, să mergem devale, la ei — împăcă Zora mica neînțelegere și-și dădu drumul pe povîrniș în jos.

Copiii se rostogoliră, căzură, alunecară, dar nu se lăsau de fel. Fata era mereu în frunte ; numai Pavle, care o urma ca un cîine credincios, putea, cu chiu cu vai, să țină pasul.

Cei doi băieți de pe apă, care tocmai se pregăteau să vîslească spre mal, zărind banda, îndreptară iute luntrea spre mijlocul iazului.

Cu puțin mai-nainte de-a ajunge la iaz, banda se împărțise : Zora și Branko se repeziseră valvîrtej, printr-o livadă, către malul celălalt al iazului, în timp ce Duro și Pavle alergară spre partea unde era și un mic stăvilar peste care iazul își scurgea prisosul în rîu.

— Acum vă avem la mînă ! strigă Duro, amenințînd cu pumnul.

— Ha, ha ! Feciorul cel gras al morarului se înfipse în mijlocul luntrei și le rîse în nas : Dacă vreți să ne-aveți la mînă, trebuie să treceți prin apă, iar dacă vă băgați în apă, vă pălesc cu asta drept în căpățînă — și ridică vîsla.

Pavle se căznea să răzbată prin stuf, fiindcă, cu toată amenințarea, stăruia să intre în apă. Se cufundă pînă peste genunchi într-un nămol vîscos, așa încît Duro trebui să-l tragă afară.

Odrasla lui Smolian îl luă în zeflemea :

— Primul s-a și înecat aproape.

— Nu mai rîde așa, tîmpitule ! îi strigă Duro, furios. O să-ți spun acușica ce-am făcut noi cu animalele tale.

Băiatul lui Smolian sări ca ars :

— Ce-ați făcut ?

— Le-am dat drumul !

— Și veveriţelor ? strigă tulburat lunganul.

— Și veveriţelor, și căprioarei, și vulpilor, și păsărilor, zbieră Duro.

Vladimir mai întîi rînji, apoi ridică pumnii :

— Ah, bandă blestemată ! Căprioara se învățase să mănînce de la mine din palmă, iar vulpile le-am primit abia săptămîna trecută. Și forfecuța a zburat ?

— Toate ! strigă și Pavle. La toate le-am dat drumul !

— O să vă spun tatii ! zbieră băiatul, din ce în ce mai furios. Da, o să-i spun, și el o să ia arma și-o să tragă-n voi, și-o să vă azvîrle-n închisoare, și-o să... Tăcu brusc, se lăsă în luntre și începu să urle.

— Urlă sănătos ! îi strigă Pavle. Stiepan, căruia i-aţi furat caisele, a urlat şi el, săracul !

— O căprioară îmblînzită face mai mult decît un coş cu caise — strigă feciorul morarului.

— Aşa ! Dar că v-aţi repezit toţi şase să-l luaţi la bătaie pe Stiepan, asta aţi uitat-o ?

— Şi-o să-l mai cotonogim — răcni băiatul inginerului silvic. Şi încă cum !

— Acum v-a venit vouă rîndul la cotonogeală, iar cînd o să vă smintim în bătaie, o să vă treacă pofta să vă mai năpustiţi asupra lui Stiepan.

— Aici sîntem mai feriţi de voi şi decît acasă — se răţoi grăsanul Danicik.

— Da, dar putem s-aşteptăm — ripostă Duro şi se aşează pe stăvilar.

Danicik rîse :

— Într-o juma' de ceas vine tata. Las că vă pune el picioarele în funcţie.

Branko, auzind convorbirea, veni în fugă ocolind iazul.

— Voi îl credeţi ? îi întrebă el pe Pavle şi pe Duro.

— Se poate să fie adevărat — răspunse Duro. În zilele de tîrg, morarul se duce la oraş şi nu se întoarce decît după-amiază.

— Atunci trebuie să născocim altceva ca să ne cadă-n gheare !

— Spune, ce ?

— Să-i bombardăm cu pietre — se amestecă în vorbă Pavle. Şi chiar luă o piatră de jos şi ochi.

Piatra plescăi în apă lîngă luntre. Danicik cel gras rîse din nou :

— Trebuie să aruncaţi mai departe dacă vreţi să ne nimeriţi.

Duro şi Branko începură şi ei să arunce, însă pietrele lor greşiră şi mai vîrtos ţinta.

Băiatul inginerului silvic îşi mai venise în fire :

— Haimanalele astea nu ştiu nici măcar să zvîrle cu pietre ! pufni el.

— Haimana eşti tu ! îi strigă Duro.

— Iar voi sînteţi tîlhari !

— Şi voi, puşlamale !

— Iar voi, derbedei !

— Şi voi, vagabonzi !

Copiii se ocărau tot mai rău. Cuvintele lor erau din ce în ce mai grosolane, însă, oricît de tare ar fi zbierat Pavle, Branko şi Duro, ocările lor îi atingeau şi mai puţin decît pietrele pe cei doi din luntre, care continuau să le răspundă cu vorbe dintre cele mai urîte.

Dar iată că Zora se ivi lîngă dînşii :

— Aşa nu mai punem în vecii vecilor mîna pe ei !

— Păi nici prin apă nu putem trece — zise Branko. Pavle a încercat doară.

Pavle arătă spre picioarele lui, negre ca pămîntul :

— E un nămol, că te-apucă nebunia...

— Eu ştiu ce trebuie să facem — spuse Duro. Deschidem stăvilarul şi dăm drumul la apă. Dacă apa se scurge, aduce luntrea încoace şi atunci punem mîna pe ei.

Pavle plescăi încîntat din limbă şi se şi apucă să cerceteze stăvilarul. Treaba era foarte simplă. Scîndura lată peste care curgea apa de prisos era, şi de o parte şi de cealaltă, prinsă între două lemne ; n-aveau altceva de făcut decît s-o ridice.

Branko vru să se apuce de treabă, dar mai apoi se răzgîndi :

— Eu zic că-i mai bine să ne lăsăm păgubaşi de-o ispravă ca asta.

Zora se uită la el :

— De ce ?

— Nici eu nu ştiu — răspunse Branko, care, într-adevăr, nu putea să-şi dea seama de unde-i venise gîndul acesta.

— Hotărît lucru că numai frica îl îndeamnă — rîse Duro, măsurîndu-l din ochi batjocoritor.

Branko îl privi drept în faţă. Nu, nu-i era frică. Şi voia chiar să-i dovedească lui Duro.

— Bine... — spuse el — dacă aşa vreţi cu toţii... Hai, Pavle ! şi apucă din nou scîndura.

De fapt, nici nu avea nevoie de ajutorul lui Pavle, fiindcă scîndura fu lesne ridicată şi, în aceeaşi clipă, apa se năpusti într-un şuvoi bogat prin mica strîmtoare.

Băiatul morarului, văzînd ce fac, spuse foarte serios şi speriat :

— Au deschis stăvilarul !

— Da ! le strigă Duro. Acum v-avem în mînă.

Pavle amenință cu pumnii :

— Pe băiatul inginerului silvic vrem să-l scărmănăm !

Pe Branko îl mustra cugetul, parcă avea o piatră pe inimă, și în vreme ce prietenii lui își aținteră privirile asupra iazului și se bucurau văzînd cum oglinda apei se lasă tot mai jos, dînd la iveală ici o insulă, colo o piatră, dincolo un smîrc, el stătea cu ochii pironiți la apa care se scurgea tot mai năvalnic prin strîmtoare, gîlgîind și revărsîndu-se peste livada din vale.

Dar ce naiba mai erau și alea care, ici groase și negre, colo subțiratice și mișcătoare, se scurgeau o dată cu apa peste ierburi sau se prăvăleau în rîulețul îngust ? Branko privi mai cu luare-aminte : erau pești. O apucă pe Zora de umeri :

— Îi vezi ?

Fata abia catadicsi să se uite.

— Cred că sînt crapi — spuse ea. Morarul duce deseori pești în piață.

— Da, dar nu vezi că scapă toți din iaz ? spuse Branko.

— Lasă-i să scape ! și Zora își îndreptă din nou privirea spre luntrea cu cei doi băieți. Principalul e să punem mîna pe Smolian și pe Danicik.

Purtată de șuvoiul năvalnic, luntrea se apropia tot mai mult de stăvilar, deși, cu prăjina și cu vîslele, amîndoi băieții se luptau disperați să-i oprească înaintarea. Copiii noștri se și bucurau, dar prea devreme. Deodată luntrea se opri : se împlîntase adînc într-un banc de nămol.

— Afurisită treabă ! exclamă Pavle și bătu din picior. Iar nu mai putem să-i înhățăm.

— Da, însă acum cel puțin putem să-i bombardăm cu pietre — și Duro căută o piatră.

— Și nici ei nu mai pot să iasă de-acolo ! Stau în luntrea lor ca într-o închisoare — rîse Zora.

Pare-se că Smolian și Danicik își dăduseră seama de acest lucru deoarece se uitau speriați în toate părțile, apoi începură să zgîlțîie luntrea, ca s-o împingă din nou la apă.

— Nu vă mai osteniți atît ! le strigă Duro, batjocoritor. Sînteți prizonieri, ce mai ! și se pregăti să azvîrle piatra.

Mai-nainte însă de-a apuca s-o arunce, copiii auziră un răcnet îngrozitor în spatele lor.

— Liotă blestemată ce sînteţi ! urlă cineva. Cine a deschis stăvilarul ?

Era Danicik : morarul se întorcea de la piaţă. Copiii nu-l auziseră venind pe omul acela spălăcit şi grăsuţ, căruia toată lumea îi spunea „Bilă". El alerga din răsputeri către ei.

Zora, care tocmai voia să azvîrle şi ea cu piatra, îşi luă picioarele la spinare. Duro şi Branko o urmară. Numai Pavle mai zăbovi la stăvilar. Îl privea ţintă, cu gura căscată, pe omul cel rotofei, care, mai întîi roşu, apoi vînăt la faţă, pusese mîna pe-o bîtă şi se apropia ocărînd tot mai cumplit.

Zora întoarse capul :

— Vino odată, Pavle !

Uriaşul o rupse la fugă, dar nu mai înainte de a-i ameninţa încă o dată pe cei din luntre. În curînd o ajunse pe fată şi, după cîteva minute, copiii urcau în fugă priporul ce ducea în pădure.

De astă dată ocoliră pe departe Casa pădurii. Zora traversă şoseaua, pe care o urcase la amiază, şi coborî vertiginos într-o văgăună. Numai cînd ajunse în fundul văgăunii, răsufă adînc şi aşteptă să sosească şi ceilalţi, pe care ea îi lăsase cu mult în urmă.

— Ai văzut ce furios era morarul ? îi spuse Branko cînd se aşeză gîfîind lîngă ea.

— Şi eu sînt furioasă — răspunse Zora — fiindcă n-am putut să punem mîna pe ei.

Pavle rînji :

— Ca mine tot nu eşti...

— Nu ştiu — zise Branko. Morarul însă era şi mai furios decît voi.

— Credeţi oare c-or fi izbutit să iasă din iaz ? întrebă Duro.

Zora clătină din cap :

— Pînă să se umple iar iazul atît cît trebuie ca luntrea să plutească, se face noapte.

După ce se odihniră un ceas bun, porniră agale spre oraş. Pe o coastă sădită cu pomi mîncară piersici, apoi îşi aduseră aminte de Nicola şi zoriră către tufele de mure.

Nicola însă nu mai era acolo ; atunci se gîndiră să urce sus, în cetate. Deodată el îi strigă. Se lungise într-un tufiş de ienupăr şi-i aşteptase acolo.

— Slavă Domnului ! spuse el, uşurat. Va să zică n-au pus mîna pe voi...

— Pe noi ? spuseră într-un glas Branko şi Duro.

— Da, pe voi ! Păi vă caută prin tot oraşul.

— Păi de ce ? întrebă Zora, mirată.

Nicola o privi prosteşte :

— Cum ? Nu ştiţi nimic ? Tot oraşul vorbeşte. Cică voi aţi deschis stăvilarul morarului. Begovic şi Dordevic vă caută pretutindeni. Ringelnatz mi-a povestit : „I-au scăpat din iaz morarului crapi şi lini în valoare de trei mii de dinari".

Copiii încremeniră. Zora făcu o mutră speriată.

— Am ştiut eu că facem o prostie — zise Branko.

— Atunci de ce-ai deschis stăvilarul ? sări cu gura Duro.

— Fiindcă n-am vrut să par laş — se mulţumi să răspundă Branko, posomorît.

Capitolul 11

Prins şi iarăşi liber

Pentru prima dată copiii nu putură să doarmă. Cel mai neliniştit era Branko şi se zvîrcolea în culcuşul lui. Din cînd în cînd, Duro se ridica din culcuşul său şi, prin golul dintre două creneluri, scruta bezna. Pe Nicola, în afară că-l chinuia gîndul privitor la isprava lor de la iaz, îl mai durea şi piciorul. Numai Pavle sforăia dus.

Cînd se lumină de ziuă, Zora coborî la ei.

— De ce nu dormiţi ? întrebă ea.

— Am făcut-o rău de oaie ieri ! spuse Branko.

Zora îşi ţuguie buzele :

— Aş ! Într-o zi-două o să uite lumea de cei cîţiva peşti.

— Trei mii de dinari e o sumă mare — interveni Nicola.

— Foarte mare — se amestecă şi Duro. Eu zic că-i mai bine să dispărem de-aici.

Zora bătu din picior :

— Eu nu mă mişc ! Cel puţin atîta vreme cît nu ne-om răzbuna pe toţi liceenii pentru cîte i-au făcut lui Stiepan.

Aduse din culcuşul ei o tablă, pe care scrisese cu creta :

Danicik
Smolian
Ivekovic
Skalec
Brozovic
Marculin

Trase o linie, tăind numele lui Danicik şi Smolian.

— Nu — repetă — n-o să plec de-aici decît atunci cînd o să pot tăia şi numele celorlalţi cu o linie la fel.

— Putem să ne răzbunăm şi ceva mai tîrziu — interveni Duro.

— Ba eu o să mă răzbun chiar astăzi ! se înfurie Zora. N-aveţi decît să rămîneţi aici.

— Păi dacă te duci tu, merg şi eu cu tine — se grăbi să spună Branko.

— Şi vin şi eu, de-ar fi să-mi duc piciorul într-o mînă — rîse mînzeşte Nicola.

Aşteptară pînă ce în oraş bătu ora şapte, după care se grăbiră să plece.

Puţin înainte de primele case se despărţiră. Pavle trebuia să ia pîinea de la brutar. Zora şi Duro voiau să afle dacă, într-adevăr, paguba era chiar atît de mare pe cît se zvonise, iar între timp, Nicola şi Branko trebuiau să iscodească prin preajma casei lui Brozovic.

— După un ceas ne întîlnim aici — spuse Zora şi dispăru împreună cu Duro.

Pentru Branko şi pentru Nicola nu era de loc uşor să pătrundă în oraş şi să ajungă la Brozovic. Mai întîi o luară pitulîndu-se pe albia Potocului în jos, apoi se furişară într-un şanţ de scurgere. Şanţul, care se prelungea cu

un canal, era închis cu un capac. Se opintiră cu amîndouă mîinile ca să-l dea la o parte şi astfel putură să se tîrască afară.

Se aflau într-o curte aproape de biserica Sfîntul Francisc, drept în spatele cafenelei pe care o ţinea Pletnic. Branko ştia pe degete fiece casă, fiece pivniţă, fiece zid şi fiece gard.

— Haidem ! strigă el şi o luă înainte.

Băieţii coborîră bîjbîind o scară, ajunseră într-o pivniţă, se furişară printr-o ferestruie şi ieşi în a doua curte.

De-aici trebuiau să străbată un grajd lung, care, totodată, era şi depozit de fiare vechi, de brăzdare şi alte unelte agricole.

— Asta-i magazia lui moş Tomislav — spuse Branko.

— Fierarul ?

— Da, fierarul.

Ajunseră în dreptul unei uşi.

Grijuliu, Branko cercetă mai întîi bine cu privirea pe-afară. De-aici putea să vadă brutăria lui Curcin, atelierul cizmarului şi „Hotelul Adria".

Curcin sta în faţa brutăriei, îşi freca mîinile şi se tot uita în susul şi în josul străzii. „Hotel Adria" nu se deschisese încă. Dinspre piaţă coborau două ţărănci cu coşuri. Se îndreptau devale, către chei. Copiii le aşteptară să treacă, apoi traversară iute strada.

Îi înghiţi o poartă cu gang. Mirosea a catîri şi a măgari, şi copiii îi şi auziră fornăind.

— Încet... încet... ! şopti Branko şi se prelinseră repede, cu suflarea tăiată, pe lîngă grajd.

Moş Drăgan, catîrgiul, vorbea cu dobitoacele lui.

— Oton ! i se adresă el măgarului său. Puturosule, tu, cum ai dormit ? Şi, ca şi cum n-ar fi avut timp să aştepte răspunsul, tot el continuă : Las' că ştiu eu c-ai dormit pe cinste. Însă acum, hai ! Azi trebuie să plecăm la Susak. E drum lung pentru noi !

Ceva mai departe, în spate, auziră pe cineva fredonînd un cîntec. Era cărbunarul, care-şi depozita aici mangalul, iar acum îşi lua marfa la spinare, pregătindu-se să strige prin oraş : „Chiop, chiop, cărbunii, cărbunaru' !"

Gangul dădea într-o curte îngustă. Era curtea unui vechi castel al uscocilor. Oriunde te-ai fi aflat, puteai privi

în curte prin niște ferestre împodobite cu coloane fin cizelate. La aripa stîngă, o largă scară exterioară ducea sus în castel. La intrare, unde se termina scara, tronau doi lei mari de piatră.

Curtea devenise depozitul lui moș Susic, peticarul. Tot ceea ce nimeni din Seni nu mai putea folosi zăcea aici, claie peste grămadă. Fiare vechi, oale, saltele desfundate, hîrtii, cutii goale de conserve, și multe, multe altele de soiul ăsta.

Cu tichia-i roșie și mutra lui bărboasă, cu caftanul vechi strîns pe trupul firav, moș Susic stătea dinaintea unui morman uriaș și alegea niște ciolane pe care le punea apoi într-un sac.

Copiii așteptară pînă ce bătrînul umplu sacul și-l cără într-o pivniță. Îndată ce tichia lui roșie dispăru, ei se și repeziră în sus, pe scara exterioară, trecură pe lîngă lei și intrară într-o încăpere spațioasă.

Și aici era domeniul lui Susic, însă în sală se afla marfa lui „mai bună" : sobe vechi, ceaune care mai puteau fi întrebuințate, scaune ale căror mădulare se mai puteau încleia, îmbrăcăminte zdrențuită și poze colorate.

Branko se apropie de o fereastră din fundul sălii ce dădea într-o altă curte. Îi făcu semn lui Nicola, care, uimit, rămăsese cu ochii la poze și la diferitele mobile de-acolo.

— Vezi tu — și Branko arătă în jos — asta-i curtea lui Brozovic.

Curtea era un patrulater, întocmai ca și aceea prin care se furișaseră adineauri, numai ceva mai îngustă și mult mai lungă. În față își avînta silueta casa înaltă a lui Brozovic, iar în fund se afla o magazie. Restul curții era ticsit de coșuri și de munți de lăzi.

Priviră tăcuți o bucată de vreme, jos în curte.

Nicola îl înghionti pe Branko cu cotul :

— Și-acum ce facem ?

— Nici eu nu știu. Ar trebui totuși să vedem dacă Brozovic e acasă.

În clipa aceea auziră glasuri.

— Poate că-i el — șopti Nicola. Și copiii se lăsară în jos, plecîndu-și capetele.

Într-adevăr, cel care venea era băiatul cu mutră de vulpe, iar după el, un alt liceean.

— Haide ! Haide ! îl îndemna cu glas scăzut Brozovic.

— Las' că vin — mormăia celălalt, care era mult mai înalt decît Brozovic.

— Da' nu mai ţipa aşa ! se stropşi micul Brozovic, ducîndu-şi degetul la buzele-i ţuguiate : Ştii doară că tata nu trebuie să afle.

Băitanul cel mare încuviinţă din cap, morocănos, schimonosindu-şi faţa-i prelungă şi palidă.

— Îl cunoşti ? îl întrebă încet Branko pe Nicola.

— Cred că-i băiatul lui Karaman — răspunse piciul. În orice caz, l-am văzut de multe ori împreună cu bătrînul Karaman.

Branko încuviinţă printr-un semn. Da, el trebuie să fie. Avea aceiaşi ochi de porc ca şi bătrînul, acelaşi trup greoi şi bine legat, aceleaşi mîini butucănoase, precum şi acelaşi mers lenevos al lui Karaman. Cu părul scurt şi ţepos, cu faţa lui parcă tăiată-n brînză, semăna cu un arici uriaş.

Ajungînd la unul din mormane, băiatul lui Brozovic împinse la o parte cîteva lăzi, pînă se căscă o deschizătură prin care se tîrî înăuntru.

Feciorul lui Karaman nu prea părea încîntat să-l urmeze pe Brozovic în gaura aceea, şi numai după ce mutra de vulpe îl chemă de cîteva ori, catadicsi să intre şi el tîrîş înăuntru. Îndată după aceea, Brozovic împinse, dinăuntru, lăzile la loc.

— Ce naiba or fi punînd la cale ? şi Nicola îi făcu lui Branko cu ochiul.

— N-avem decît să tragem cu urechea. Branko se săltă pe pervazul ferestrei şi, cu luare-aminte, îşi dădu drumul în jos. Nicola îl urmă. Se îndreptară amîndoi spre muntele de lăzi. Branko îşi lipi urechea de lada din faţă, însă nu auzi decît nişte şoapte răguşite. Nicola făcu înconjurul mormanului.

— De aici se-aude mai bine.

Micile iscoade puteau acum să desluşească limpede fiece cuvînt.

— Îţi dau douăsprezece bomboane pentru timbrul german de cincizeci de pfeningi, Franio — desluşiră ei şoapta lui Brozovic — iar pentru timbrul englez de doi penny şi jumătate ai o jumătate de ciocolată.

— Dar pentru cele două olandeze ce-mi dai ?

— Ia arată-mi-le...

Karaman, pare-se, îi arătă timbrele, căci îl auziră pe Brozovic plescăind încîntat din limbă.

— Poate încă o jumătate de ciocolată ?

— Pentru cele olandeze vreau, ca şi deunăzi pentru cele două franţuzeşti, o cutie de sardele în untdelemn — spuse Karaman.

— Eşti nebun ?

— Mai ieftin nu le las.

— Păi nu mai pot să fur iar o cutie de sardele — se milogi mutra de vulpe.

— Las' că mai ai încă trei.

— Astea i le-am promis lui Skalec pentru cîteva timbre norvegiene.

— Atunci dă-i lui numai două — hotărî Karaman.

— Din partea mea, fie şi aşa — oftă Brozovic — însă ascunde-le bine, să nu vadă tata.

Branko şi Nicola se uitară unul la altul.

— Cred că acum au să iasă de-acolo — şopti Nicola.

Branko clipi din ochi şi se ascunse după lăzi. Nicola îşi plecă şi mai jos capul şi rămaseră neclintiţi.

Primul care ieşi la lumină fu Brozovic. Începu să fluiere tare, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Apoi se ivi şi Karaman. Străbătură agale curtea şi se înapoiară în casă.

— Ei, ce facem acum ? întrebă Nicola cînd ceilalţi doi dispărură pe uşa locuinţei.

— Mă blegule, acum o să vedem ce are Brozovic în ascunzătoarea lui — răspunse Branko şi împinse lăzile la o parte.

Odrasla mămularului părea să-şi fi înjghebat acolo o peşteră de tîlhari. După prima ladă se înfăţişă ochilor un coridor îngust şi lung, alcătuit din două lăzi cu fundurile şi capacele date în lături, apoi intrară într-o ladă mai mare, unde băieţii puteau chiar să se aşeze.

— Vezi ceva ? întrebă Nicola.

Branko spuse că nu.

— Cred însă că mai-nainte ei au avut lumină aici — îşi dădu el cu părerea. Timbrele, totuşi, le-au văzut.

Nicola dibui un chibrit în buzunar. Îl aprinse. În lada cea mare se aflau diferite lădiţe şi, pe una din ele, des-

coperiră o lampă de petrol. Nicola o aprinse. Acum putură să vadă mai bine în jurul lor.

Mai întîi descoperiră într-o lădiță patru pachete de ciocolată. Într-alta găsiră cele două cutii de sardele despre care pomenise Brozovic.

— Ia te uită — chiui Nicola — aici are și țigări, și tutun, ba și o sfoară pentru undiță.

În timpul acesta, Branko dibăcise niște bomboane, bastonașe de marțipan, pastile de mentă, o pungă cu migdale și una cu stafide.

— Mare pușlama ! exclamă el. Ăsta i-a furat lui tat-su jumătate din prăvălie.

Într-un carton mai găsiră lumînări, o lampă de buzunar și două bricege. Adunară totul laolaltă, îndesară lucrurile prin buzunare și în sîn, sub cămașă, și părăsiră tîrîș mormanul de lăzi.

În casă era liniște peste tot. Copiii se întoarseră la fel de repede în curtea peticarului și, după cîteva minute, se aflau la locul de întîlnire cu ceilalți. Pavle, Zora și Duro sosiseră.

— Ia să vedeți ce-avem noi ! și Branko își vîrî mîinile în buzunare și-și scoase avutul.

Nicola le arătă cutiile de sardele, tutunul și țigările.

Zara sări în sus :

— Cred că i-ați furat lui Brozovic toată prăvălia.

— Nu lui — rîse Nicola — ci lui fecioru-su !

— Lui fecioru-su ?

Și le povestiră cum micul Brozovic își înjghebase în lăzile lui taică-su un depozit de lucruri furate.

— Și depozitul ăsta l-am jefuit noi puțintel !

— Strașnic ! strigă Pavle, plesnindu-se peste șolduri.

Pînă și Duro îi lăudă.

— Dar ați scris acolo că voi ați fost ? întrebă Zora.

Nicola își dădu una peste frunte :

— Uite c-am uitat !

— Acum o să bănuiască, poate, pe oricare altul — se supără Zora.

— Da' putem să ne-ntoarcem — propuse Branko. Cu siguranță c-o să mai găsim multe alte lucruri.

— Să mergem ! spuse repede fata.

Străbătînd şanţul, Zora istorisi rezultatele călătoriei sale de informare.

— Cred, într-adevăr, că e de rău cu scurgerea iazului. Toată lumea ne ocărăşte. De sus, de pe alee, încearcă să prindă peştii, cu năvoade şi căldări. Morarul l-a chemat pe Begovic şi încă alţi trei oameni şi se pare că au găsit destul de mulţi în rîu şi în livada inundată.

— Aşadar, ar fi totuşi mai bine să dispărem pentru o bucată de vreme — fu de părere Branko.

— Da' nici n-am spus că aş fi împotrivă — se apără Zora. Eu zic doar ca, mai-nainte de-a ne lua tălpăşiţa, să ne răzbunăm pe toţi liceenii ăştia.

Cînd ieşiră din canal, cît pe ce să fie prinşi. În curte, o femeie care atîrna rufe pe frînghie, se sperie cumplit cînd văzu ridicîndu-se deodată capacul şi apărînd mai întîi ciuful roşu al Zorei, apoi cel negru al lui Branko ; femeia fugi ţipînd de mama focului.

— Repede !... Repede !... îi îndemnă Branko şi trînti capacul la loc.

Copiii se năpustiră în pivniţă.

Şi în curtea lui Brozovic trebuiră să fie cu luare-aminte. Odată veni vînzătorul din prăvălie şi aduse alte lăzi, iar mai tîrziu, ţanţoş, cu mîinile în răscroiala vestei, trecu prin curte şi Brozovic, care adulmeca în toate părţile cu mutra lui de vulpe, şi numai după ce dispăru şi el, copiii îndrăzniră să coboare pe fereastră şi să se strecoare în mormanul de lăzi.

Zora găsi o pungă cu prune uscate şi două cu piersici uscate ; mai erau acolo şi nişte pachetele cilindrice cu biscuiţi, şi cofeturi lunguiețe umplute cu cremă, pe care fata se grăbi să le ascundă în bluză.

— Acum unde să ne scriem numele ? întrebă Branko.

— Chiar pe perete. Zora scoase o bucată de cretă din buzunar şi începu să scrie.

Cînd ieşiră tîrîş afară, auziră paşi, dar nu era decît tot bătrînul Brozovic, care se ducea în magazie, şi ei aşteptară pînă ce negustorul se întoarse.

Între timp Pavle, Nicola şi Duro se năpustiseră asupra ciocolatei şi a sardelelor în untdelemn.

— De mult n-am mîncat asemenea bunătăţi — zise puştiul, lingîndu-şi degetele.

— Nici eu — îi răspunse ca un ecou Pavle, căruia, de pe buze şi bărbie uleiul îi picura pe cămaşă.

— Mai am prune şi piersici — spuse Zora, arătîndu-li-le. Dar mai bine le luăm cu noi, dacă o să fim nevoiţi s-o ştergem azi sau mîine.

Copiii îşi duseră prada în cetate şi Zora şterse de pe tablă numele lui Brozovic.

— Cine a mai rămas ? întrebă Branko.

— Ivekovic, Marculin şi Skalec.

— Lui Ivekovic i-am furat totuşi caisele — se împotrivi Nicola.

— Ca să i le azvîrlim în cap. Zora îşi scutură ciuful : Nu, asta nu contează.

— A ! obiectă la rîndul său Pavle. Păi Marculin şi Skalec au fost şi ei botezaţi.

— Nici asta nu contează. Trebuie să-i pedepsim aşa cum i-am pedepsit pe Vladimir şi pe grăsanul morarului. Cînd uscocii pedepsesc, apoi nu se încurcă.

După-amiază se împărţiră iarăşi în grupe. Branko şi Pavle aveau sarcina să tragă cu ochiul în jurul casei lui Skalec, Duro şi Nicola să dea de urma lui Marculin pe la „Hotel Adria", iar Zora să pîndească jos în parc, unde, uneori, la acea oră puteau fi găsiţi liceenii.

Se scurseră vreo două ceasuri de cînd Pavle şi Branko tîndăleau prin faţa casei doctorului. Vreme pierdută în zadar ; în sfîrşit, Skalec îşi făcu apariţia !

Cel mai luxos costum al lui se umfla pe burdihanul său rotund, şapca de şcoală îi stătea ca o ciupercă roşie pe scăfîrlia rotundă ca o bilă, iar cizmele-i străluceau de ziceai că-s lustruite cu aur din soare, nu alta !

De îndată ce-l zări, Branko se lăsă în jos, însă Pavle, năucit de găteala lui Skalec — care, cînd păşi pe stradă, începu să se fandosească şi să se umfle-n pene întocmai ca un păun — rămase buimac, cu ochii ţintă la el.

Copiii aşteptară pînă ce Skalec dispăru după primul colţ, apoi se puseră în urmărirea lui.

Băiatul trecu de chei, coti într-o ulicioară şi o clipă se făcu nevăzut. Cînd se ivi din nou după case, alături de el mergea şi sfrijitul de Marculin, care-l aşteptase acolo pe Skalec. Se înţolise şi el cu costumul cel mai bun pe care-l avea, şi pe gămălia lui de cap purta o pălărie nouă de pai.

Cei doi licceni trecură podul peste Potoc şi coborîră în pădurícea care se întindea în spatele castelului pînă la cetate.

În locurile acestea nu mai era de loc greu să urmăreşti pe cineva. La tot pasul creşteau tufişuri de grozamă, pini pitici, tulpini groase de ienupăr, lăstărişuri de mure şi alte soiuri de tufe.

Liceenii străbătuseră cam jumătate din urcuş, cînd se opriră deodată şi se descoperiră.

Pavle, care o luase mult înainte, se întoarse şi rînji către Branko.

— Dumnealor au un *rendez-vous*... — chicoti el pe înfundate.

Branko îl ajunse tîrîş-tîrîş. Într-adevăr, pe o bancă, în faţa căreia se deschidea o priveliştе largă asupra oraşului şi mării, şedeau două fete. Pe una din ele Branko o cunoştea. Era fata proprietăresei care ţinea „Hotelul Zagreb". O fată subţire, palidă şi îmbrăcată în doliu : tatăl său murise abia de cîteva luni. Cealaltă era mai bine legată şi mai mare, aproape o domnişoară în lege.

După ce se înclină politicos, Marculin se aşeză lîngă fete, în timp ce Skalec se învîrtea încoace şi încolo prin faţa lor, fudulindu-se ca un cocoşel.

Branko îl înghionti pe Pavle cu cotul :

— Ia să ne apropiem...

Înaintară cu băgare de seamă pînă la un alun, apoi o luară după nişte tufe de zmeură, pe urmă, în mers şerpuit, pînă la un desiş de grozamă, de unde nu mai erau decît vreo zece paşi pînă la bancă.

Acum puteau să-i audă bine pe liceeni şi pe fete. Skalec vorbea în gura mare şi vorbea despre ei.

— Credeţi voi că ne e frică de Zora cea roşie şi de banda ei ? Ha, ha ! Îşi scoase burta mai în afară : Dacă credeţi că lui Skalec îi e frică, vă-nşelaţi amarnic.

Marculin spuse ceva mai încet :

— Nu, nu ne e frică...

Fata cea mai mare îşi aţinti batjocoritor ochii luminoşi asupra băieţilor.

— Totuşi, v-au azvîrlit în apă — spuse ea, ironică.

— Șase contra unu ! bombăni Skalec cu glas tare. Șase contra unu ! Mai poate fi asta o rușine dacă te-arunc-ă-n apă ?

— Nu — răspunse fata-n doliu, privindu-l cu admirație pe grăsan.

Skalec prinse curaj și vorbi și mai tare, plin de ifose :

— Însă cînd am ieșit din apă, las' c-am scos și eu untul din ei. Pe unul — și brațele lui scurte și groase începură să împungă aerul în dreapta și în stînga — l-am înșfăcat de piept și l-am aruncat în apă, pe alți doi i-am înhățat de ceafă, și atîta i-am lovit cap în cap, pînă au căzut lați amîndoi, ca două bășici de porc dezumflate ; ceilalți trei, care mai rămăseseră, n-au mai așteptat să-i înhaț... cînd să pun mîna pe ei, și spălaseră putina !

— O ! exclamă fata în doliu.

Atunci sfrijitul de Marculin, căruia i se făcuse lehamite de gogoșile înșirate de burtosul său prieten, vru să nu se lase mai prejos. Izbucni :

— Nu de tine au fugit ! Eu i-am pus pe goană. Unuia i-am răsucit mîna, pe altul l-am izbit cu pumnul în față, iar pe-al treilea, care voia să pună mîna pe mine, am apucat să-l izbesc în fluierul piciorului, așa că, atunci cînd erai tu gata cu cei trei ai tăi, eram și eu gata cu ai mei. Și — încheie el, împăunîndu-se și mai abitir decît grăsanul de Skalec — le-a intrat frica în oase, că nici pînă azi n-au mai cutezat se dea ochi cu noi.

— O ! se minună iar fata în doliu și rămase cu gura căscată.

Cea mai mare însă zîmbi și se uită batjocoritor la cei doi cocoși.

Branko și Pavle zîmbiră și ei.

— Ai auzit ? întrebă Pavle. Bărbieri ca ăștia, mai rar !

Branko încuviință din cap.

— Ce zici de gogoșile lui Skalec ? Cică noi, toți șase, l-am fi zvîrlit în fîntînă ?

Branco zîmbi din nou :

— Da' Marculin l-a întrecut, a tăiat și mai și la piroane...

dată în apă, fir-ar să fie de golani !

— Ah, îmi vine să mă reped la ei și să-i mai zvîrl o

Branko puse mîna pe umărul lui Pavle :

— Puţină răbdare ! Vreau mai întîi s-aud ce le mai îndrugă fetelor.

A mai mare se ridică de pe bancă.

— Eh — zise ea, cu un aer şi mai zeflemitor — nu cred eu să le fi fost chiar atît de frică. Doar ieri i-au pironit în iaz pe Vladimir şi pe Ivo, iar tata mi-a povestit că abia către seară a putut morarul să-i scoată de-acolo.

Lucrul acesta nu tulbură seninătatea lui Skalec :

— Păi tocmai că de mine le e mai frică decît de grăsanul morarului şi de Vladimir.

— Adică vrei să spui că *de noi* — se băgă iar în vorbă Marculin.

Skalec îl măsură pe slăbănogul său prieten, care abia se ţinea pe picioarele-i subţiri.

— Nu ştiu cît de tare eşti tu — zise el într-un tîrziu — însă ştiu că, de-ar fi aici toată banda, i-aş lua de gît pe golani, aşa cum am făcut-o şi ieri, şi-atîta mi ţi i-aş zgîlţîi, pînă n-ar mai rămîne oscior întreg într-înşii !

— Şi eu — piui Marculin, atît cît îl ţineau pe el puterile — le-aş da un picior, să zboare pe sus pînă devale în Seni !

Asta era prea mult pentru Pavle şi, mai-nainte ca Branko să-l poată opri — fiindcă bucuros i-ar mai fi ascultat o bucată de vreme pe mincinoşii ăştia — dintr-un salt fu între ei.

Era nostim să vezi ce impresie stîrni ivirea vlăjganului de Pavle în mijlocul acelei societăţi !

Skalec tresări de parcă l-ar fi pălit cineva în creştet. Marculin se făcu alb ca varul şi începu să tremure. Fetele, de asemenea, se speriară şi ele. Cea în doliu holbă ochii, înfricoşată, în timp ce spaima micii domnişoare se preschimbă repede într-un fel de curiozitate. În orice caz, după o clipă, privea calmă la vlăjganul flenduros.

Pavle îl ciocăni pe Skalec cu degetul în piept, ceea ce îi spori spaima bondocului.

— Au ! se văită el. Au !...

— Zici că voiai să mă-nşfaci şi să mă scuturi ca pe-un sac, ai ? rîse Pavle, apropiindu-se şi mai mult de liceean.

Văicărelile lui Skalec se prefăcură în gemete. Pavle se îndreptă atunci către Marculin.

— Şi tu, pare-mi-se, voiai să-mi repezi un picior în fund ? Uriaşul se întoarse pe jumătate : Hai, poftim !

Marculin cel sfrijit prinse a se tîngui şi mai tare decît Skalec :

— Dar n-am spus asta ! Nu-i aşa ? se adresă el fetelor. Asta n-am spus-o eu !

Mica domnişoară îi privea tăcută drept în ochi pe Skalec şi pe Marculin.

— Laşilor ce sînteţi ! izbucni ea în cele din urmă cu dispreţ şi începu să rîdă cu poftă.

Dispreţul fetei păru să-i alunge o clipă lui Skalec frica din oase, în orice caz nu se mai văicărea atît de zgomotos ; cînd însă se ivi şi Branko din tufişul de grozamă, se porni iar pe văicăreală.

Pavle îl privi pe Branko şi îşi scărpină nehotărît grumazul :

— Ce facem cu milogii ăştia ?

— Nu le mai faceţi nimic ! le sări în ajutor fata în doliu, încercînd să se pună pavăză între Skalec şi Pavle.

Pavle o apucă grijuliu de umăr şi o împinse înapoi pe bancă.

— Dacă ar fi pus doar bărbi, i-aş fi lăsat poate să fugă — spuse el — dar au minţit cu nerușinare. Eu singur, fără nimeni altul, i-am azvîrlit în fîntînă.

— Eşti un mincinos ! strigă Skalec şi, în aceeaşi clipă, făcu un salt, însă nu spre Pavle, ci se repezi şi se dădu de-a berbeleacul pe micul pripor în jos, apoi se ridică în picioare şi o zbughi ca din puşcă.

Branko vru să se ia după el, însă Pavle îl opri :

— Nu, tu rămîi cu sfrijitul ăsta, cu Skalec las' că mă răfuiesc eu — şi o rupse la fugă după grăsan.

Branko rămase singur cu cele două fete şi cu Marculin. Îi arse una-n piept slăbănogului, că-i sări cît colo pălăria de pai.

— Ce să fac acum cu tine ?

Ochii lui Marculin se holbau de spaimă. Ba chiar i se umplură de lacrimi :

— Dacă dai în mine, să ştii că ţip !

— Atunci ţipă ! şi Branko îl luă pe sus şi-l trînti pe bancă.

Cineva însă îl înşfăcă zdravăn de umăr. Băiatul întoarse capul : era fata cea mai mare. Îl fulgeră cu privirea :

— Într-adevăr, eşti şi mai josnic decît ceilalţi.

— De ce ?

— Păi nu vezi că micul Rista e aproape mort de frică ?

Branko încercă să îndepărteze mîna fetei :

— Da' cînd ei toţi s-au năpustit buluc asupra prietenului nostru Stiepan, atunci nu i-a fost frică ? Trebuie să le plătim pentru fapta lor.

Fata nu-i dădu drumul.

— N-ai voie să te răzbuni pe cei mai slabi decît tine.

— Chiar şi cînd azvîrle cu pietre-n noi ?

— Atunci, cel mult, poţi să-i pedepseşti.

— Păi asta şi vreau — şi Branko încercă din nou să îndepărteze mîna fetei.

— Da' nu vezi că l-ai pedepsit prea îndeajuns ? Uite că face-n pantaloni de frică !

Branko, ţinîndu-l strîns pe Marculin ca să n-o tulească, se uită în jos. Într-adevăr, pe pantalonii lui eleganţi şi bine călcaţi se vedeau nişte dungi umede ce se prelingeau cu repeziciune către cizmele lustruite.

Branko pufni în rîs şi-i dădu drumul sfrijitului. Acesta se ridică anevoie şi o luă la trap după Skalec şi Pavle.

— Ei, acum eşti mulţumită ? întrebă Branko, privind-o pe fată.

— Da, dar ai putea să-mi spui „dumneata". La toamnă împlinesc şaptesprezece ani.

— Ce vorbeşti ?! Şi băiatul se strîmbă uşor din colţul gurii. Fie şi aşa, dacă ţii neapărat.

Fata îl măsură şi ea la rîndu-i :

— Tu eşti băiatul care a fugit din închisoare ?

— Da, Zora m-a scăpat — răspunse Branko.

— Asta-i fata cu părul roşu ?

Branko încuviinţă printr-un semn.

— Fiţi cu ochii-n patru — continuă fata. Tatăl meu i-a făgăduit ieri morarului că va face tot ce-i stă în putinţă ca să pună mîna pe voi amîndoi.

Branko încercă să zîmbească :

— Pe noi nu ne prinde aşa de uşor.

Fata îl fulgeră din nou cu privirea :

— Cînd tatăl meu promite ceva, se ţine totdeauna de cuvînt.

Branko tocmai voia să întrebe cine era tatăl ei, cînd auzi hărmălaie din direcţia în care fugise Skalec. Băiatul ciuli urechea. Erau mai multe glasuri ce strigau de-a valma. Deodată auzi limpede :

— Ţineţi-l ! Daţi-i la moacă ! Tăiaţi-i drumul !

Fetele ascultau şi ele.

— Parc-ar fi o hoardă întreagă — zise cea mai mare.

Branko fu de aceeaşi părere şi făcu cîţiva paşi înainte. Astfel putu să vadă ce se întîmplă acolo jos. Tocmai cînd pusese mîna pe Skalec, Pavle fusese surprins de şase liceeni. El încerca să fugă, în vreme ce din toate părţile inamicii se năpusteau asupra lui. Branko dădu să se repeadă şi el devale, cînd Pavle se smulse din mîinile atacatorilor şi o luă la goană, însă cu liceenii pe urmele lui.

Unul din ei — părea să fie Karaman, acela care de dimineaţă îi vînduse lui Brozovic timbrele — gonea mai iute decît Pavle şi încerca să-i taie drumul. Pavle se apropie, alergînd cu sufletul la gură.

— Fugi ! îi strigă el lui Branko.

În aceeaşi clipă, Karaman îl ajunse şi se aruncă asupră-i cu toată greutatea. Branko sări între ei şi-l scoase pe Pavle din mîinile butucănoase ale lui Karaman, aşa că Pavle scăpă şi goni mai departe ; dar cînd Branko o rupse şi el la fugă şi trecu ca o săgeată pe lîngă cele două fete, cea în doliu cu atîta meşteşug îi puse o piedică, încît băiatul căzu la pămînt cît era de lung.

Pesemne că s-a lovit rău de tot, deoarece, cînd s-a trezit din leşin, l-a auzit pe grăsanul de Skalec spunînd :

— Nici nu mai încape vorbă că-i doar leşinat. Ştiu asta de la taică-meu.

Un altul, pesemne Smolian, băiatul inginerului silvic, îşi dădu şi el cu părerea :

— S-ar putea să se şi prefacă. În orice caz, mai bine să-l legăm.

— Ce, sînteţi nebuni ? auzi el vocea fetei celei mari. Nu vedeţi că e verde la faţă ?

— Asta-i treaba noastră — răspunse un al patrulea glas, desigur, al tînărului Ivekovic, şi în aceeaşi clipă Branko simţi cum îi petrec o funie în jurul picioarelor.

Cînd îşi veni de-a binelea în fire, liceeni tocmai îl ridicau de jos ca să-l aşeze pe bancă. De n-ar fi fost şi durerea surdă din cap, s-ar fi simţit uşor ca un fulg. Încercă să-şi ducă mîna la cap, însă îşi dădu seama că avea mîinile legate.

— S-a mişcat — zise Skalec, izbindu-l în picior.

Branco simţi destul de vîrtos lovitura şi deschise ochii. Vreo şapte-opt liceeni se strînseseră în jurul lui şi căutau la el cu priviri ba bucuroase, ba pline de ură.

— Aţi văzut ? strigă grăsanul, triumfător. Am avut dreptate : era doar leşinat.

— Ei, bă ! se răsti şi tînărul Ivekovic, lovindu-l în cap. Eşti în mîinile noastre !

Branko avu impresia că-l izbeşte cineva cu un ciocan în ţeastă, şi grozav ar fi avut chef să ţipe, dar îşi încleştă dinţii şi îşi înăbuşi strigătul de durere.

Se apropiară şi ceilalţi.

— Asta-i ăla care a deschis stăvilarul ! se repezi Danicik şi-i arse un ghiont zdravăn în coaste.

— Cu siguranţă că a fost şi el cu ăia care au dat drumul animalelor mele — şi dinaintea lui Branko se ivi faţa mare şi îndrăzneaţă, dar schimonosită de ură a lui Smolian, care-l lovi drept între ochi.

Deodată se arătă şi chipul de vulpe al lui Brozovic.

— Nu încape îndoială că se afla şi el cu ăia care m-au jefuit azi-dimineaţă ! spumegă grăsanul, înfigîndu-şi degetele ambelor mîini în obrajii lui Branko şi zgîriindu-l.

— Cum, te-au jefuit ? întrebară într-un glas Karaman şi Marculin.

— Au cărat tot ce-aveam acolo — se jelui în gura mare Brozovic — iar pe perete au scris „Banda Zorei cea roşie".

— Aşa au scris şi la mine — zise Smolian şi-l mai lovi o dată pe Branko.

Bietul Branko îndura totul cu vitejie, deşi fiecare ghiont şi fiecare lovitură i se păreau îndoit de dureroase. Într-atît îşi venise în fire. încît încercă pe ascuns să-şi slăbească legăturile, dar erau bine strînse, cel puţin cele de la mîini.

— Ce facem acum cu puşlamaua asta ? întrebă Ivekovic, împingîndu-i pe ceilalţi deoparte şi proţăpindu-se

cît era de lung dinaintea lui Branko, în vreme ce ochii lui zvîrleau fulgere prin lentilele ochelarilor.

— Pe mine nu mă interesează. Mie să-mi dea înapoi ce mi-a furat — spuse Brozovic, arţăgos, încercînd să se apropie din nou de prizonier.

— Mai întîi şi întîi să-i tragem o mamă de bătaie — zise Smolian şi-şi căută o nuia.

— Da ! strigă Skalec grăsanul, care-şi recăpătase curajul. Să-l altoim bine !

Toată liota se strînsese în jurul lui, şi Branko închise ochii ca să nu vadă ce avea să se întîmple ; deodată auzi glasul fetei celei mari.

— Da' cîţi sînteţi voi ? Opt contra unul ! Ruşine să vă fie !

— Ia te rog să nu te-amesteci în treburile noastre ! strigă Ivekovic cît putu de tare şi vru s-o îmbrîncească pe fată.

— Ei bine — se răţoi ea — decît să îngădui să vă năpustiţi toţi asupra unuia singur, mai bine să mă luaţi pe mine la bătaie !

— Oho ! exclamă Skalec. Da' mai-nainte cînd s-au năpustit ei asupra mea, dînsa n-a zis nici pis.

— Mai bine ţine-ţi gura — îl batjocori fata, ridicînd glasul — că de nu, o să afle tot Seni-ul cum te-ai purtat.

— Da' cum s-a purtat ? se arătară curioşi Ivekovic şi Karaman.

— În orice caz, ei amîndoi au fost mai cavaleri decît voi — rosti fata cu asprime.

— N-am băgat de seamă — mîrîi Skalec.

— Nici tu ? se adresă ea lui Marculin.

Bîlbîindu-se, sfrijitul spuse doar atît :

— Da' eu nu i-am făcut nimic...

— Nici nu te-aş sfătui — zise fata.

În timpul gîlcevii, Branko se străduia să-şi slăbească legăturile, dar erau într-adevăr bine strînse.

— Ah ! gemu el. De-ar veni măcar Pavle !

Nu putea să înţeleagă cum de l-a lăsat Pavle să se zbată singur în toată nenorocirea asta. Oare să fi dat bir cu fugiţii cînd l-a văzut la ananghie ? Nu, Pavle nu era în stare de una ca asta. Întoarse capul. Poate că se afla pe undeva prin apropiere şi aşteaptă numai clipa prielnică spre

a-i sări în ajutor. Dar nu văzu pe nimeni, şi Branko îşi plecă trist fruntea.

— Dacă Zlata nu poate să vadă sînge — se amestecă Smolian în ceartă — să-l ducem pe individul ăsta la voi în grădină.

— Da ! strigă Skalec, însufleţit. Încuiem poarta şi le lăsăm pe fete afară.

— Acolo putem să-l punem chiar şi la stîlpul nostru de tortură ! interveni Brozovic, iarăşi cu arţag.

— Eu trag într-însul cu săgeţile noastre — spuse Marculin.

— Putem să ne luăm şi securile — chiui grăsanul morarului.

— Da, da, în grădină cu el ! strigară şi ceilalţi.

Erau cu toţii entuziasmaţi de propunerea lui Smolian.

— Între timp, eu mă duc la Begovic — zise fata în doliu — şi-l anunţ că aţi pus mîna pe unul din bandă.

— Las' că mai e timp — strigă după ea Ivekovic. Măcar un ceas vrem să-l avem pe mîna noastră, la stîlpul de tortură.

Branko fu silit să meargă, însă nu putea să facă decît paşi mici.

— Trebuie să-i dezlegăm picioarele — îşi dădu cu părerea Karaman. Altfel, nu mai ajungem noi astăzi în grădină.

Brozovic se aplecă şi-i tăie legăturile.

— Fiţi cu ochii în patru — le atrase el atenţia celorlalţi — să nu ne scape !

Karaman îl înşfăcă de braţul drept, iar Smolian de cel stîng.

— Las' că-l ţinem zdravăn ! spuseră ei şi-l împinseră înainte pe prizonier.

Dar abia făcură treizeci de paşi, cînd Branko auzi răsunătorul cînt al unei coţofene.

În sfîrşit ! Răsuflă uşurat. Sosise banda şi, desigur, că-n afară de Pavle, mai erau şi ceilalţi, fiindcă atît de bine şi de tare numai Zora putea să imite coţofana.

Începu să meargă mai încet şi să geamă, ca şi cum i-ar fi venit greu să umble.

— Ce ai ? îl întrebă Smolian.

— Nu ştiu — oftă el — piciorul...

— Las' că trec eu în spatele lui — cîrîi grăsanul de Skalec — şi, de voie de nevoie, o să se mişte mai repede.

Şi chiar aşa şi făcu. Dar în aceeaşi clipă zbură cît colo.

Banda era acolo, cu Zora în frunte. Al doilea care se duse de-a rostogolul pe povîrniş după Skalec fu Marculin, apoi Zora se aruncă asupra lui Smolian. Între timp sosiră Pavle, Nicola şi, după un răstimp, Duro.

De astă dată liceeni se arătară mai viteji ca de obicei, îndeosebi Karaman izbea orbeşte în jurul lui. Mai întîi Nicola se încleştă de el, însă Karaman îl înşfăcă la iuţeală, îl ridică pe sus şi-l azvîrli cît colo. Duro fu şi el săltat ca o surcea şi zvîrlit după Nicola.

Amîndoi se rostogoliră peste Skalec şi Marculin, care tocmai dădeau să se caţăre din nou sus, şi astfel se încăierară cu ei la poalele povîrnişului.

Zora încă se mai lupta cu Smolian, care, voinic şi puternic cum era, se apăra straşnic, în timp ce pe Pavle îl încolţiseră Ivekovic, Brozovic şi băiatul morarului.

Karaman căută în jur să-şi găsească un nou adversar şi, văzînd că asupra lui Pavle se năpustiseră trei, se repezi la Zora. O înşfăcă pe la spate, imobilizînd-o. Zora, care pînă atunci boxase calmă cu Smolian, se înfurie cumplit. Încercă să se smulgă din strînsoare, scuipa, zgîria, muşca şi-l lovea pe tînărul cel palid în fluierul piciorului, însă Karaman o ţinea zdravăn.

Smolian se năpusti şi el asupra fetei.

Neputincios, Branko asista la toate acestea de la cîţiva metri depărtare. Se smuci din răsputeri, vrînd să rupă funia care-i lega mîinile, dar zadarnic. Vedea cum Zora gîfîie tot mai tare, cum Karaman, cu braţele lui osoase, o striveşte în strînsoare, cum Smolian o înhaţă de mîini, ca să i le lege cu cingătoarea sa. Branko era gata-gata să se repeadă asupra lui Smolian, cînd auzi o voce în spatele lui:

— Stai liniştit !

Cine era oare ?

Nicola şi Duro se băteau cu Skalec şi cu Marculin, iar Pavle era ocupat cu ceilalţi trei. Încercă să se răsucească, dar vocea îi şopti din nou :

— Stai liniştit !

Ascultător, Branko se potoli. Deodată simți că mîinile i se mișcă în voie, că poate să și le încleștеze, iar după o secundă era într-adevăr liber.

Nu mai avea vreme de pierdut. Ochii Zorei, zvîrlind fulgere de mînie, se și închiseseră pe jumătate. Fata gîfîia în vreme ce Smolian îi și petrecuse strîns cingătoarea în jurul brațelor.

Înainte de a-i sări în spinare lui Smolian, Branko se uită repede în spate : cea care îl ajutase era domnișoara căreia i se spunea Zlata

Smolian căzu grămadă. În aceeași clipă, Branko smulse și cingătoarea ce fereca mîinile Zorei, apoi se încleștă cu disperare de tînărul Karaman. Acesta o slobozi pe Zora și-l prinse pe Branko, ca într-o menghină, între brațele lui puternice.

Băiatul era încă slăbit, iar Karaman îl săltă în sus la fel de ușor cum îl săltase și pe Duro, însă pînă s-apuce să-l azvîrle la pămînt, îl înșfăcă Pavle.

Pavle mîntuise, în sfîrșit, cu adversarii lui. Brozovic și feciorul cel gras al morarului se zvîrcoleau pe jos. Primul se ținea de nas și urla din răsputeri, iar celălalt, de îndată ce fu din nou pe picioare, o rupse la fugă zbierînd de mama focului. Ivekovic, care primise o lovitură în piept, sta rezemat de un pom și gemea.

Pavle avu de furcă și cu Karaman. Băiatul voinic și puternic era aproape la fel de vînjos ca și el, iar Pavle trebui să-l trîntească de două ori la pămînt pînă ce adversarul să se dea bătut.

Între timp, Zora veni în ajutorul lui Duro și lui Nicola ; Branko se năpusti iar la Smolian și acum se rostogoleau pe jos unul peste altul.

— Luați seama că vine Begovic și cu Dordevic ! spuse domnișoara, care sta prin preajma celor ce se băteau, privind cu interes încăierarea.

Lupta încetă pe dată. Toți se uitară devale. Într-adevăr, fata în doliu se întorcea, urmată de Begovic, Dordevic și încă alți doi-trei bărbați.

— Trebuie s-o uschim ! zise Nicola.

Branko și Zora erau de aceeași părere, numai Pavle nu se îndura să-i lase în plata Domnului pe liceeni.

— Hai ! şi Zora îl smulse de lîngă Smolian, asupra căruia se aruncase iar, după ce Karaman se dăduse bătut.

— Lasă-l să simtă niţel pumnii mei ! strigă Pavle.

— Vino numaidecît ! se înfurie Zora.

Duro şi Nicola se şi făcuseră nevăzuţi după primele tufişuri.

— La turn ! strigă Zora în urma lor.

În sfîrşit, Pavle îi urmă. Branko mergea tot mai anevoie, astfel că Zora şi Pavle trebuiră să-l sprijine.

— Da' de ce naiba aţi venit aşa tîrziu ? îl întrebă el pe Pavle.

— N-a vrut Duro.

— Duro ?! întrebă Branko, mirat. Păi nu eram decît doi.

— Cînd mi l-ai smuls din spinare pe găliganul care mă înşfăcase — povesti Pavle, zorit — eu n-am mai stat pe gînduri şi-am rupt-o la fugă. Credeam că vii şi tu după mine, şi doar cînd am ajuns sus pe creastă, mi-am dat seama că sînt singur. Mă pregăteam să mă întorc repede înapoi, cînd Duro ieşi dintr-un tufiş şi-mi zise „Rămîi aici".

— De ce ?

— Păi asta l-am întrebat şi eu, iar Duro mi-a spus : „Ei sînt prea mulţi, şi mai bine să pună mîna doar pe unul singur dintre noi".

— Frumoasă prietenie, n-am ce zice !

— M-a scos şi pe mine din sărite, dar ce era să fac ? Nicola nici el nu voia.

— Şi pe urmă totuşi aţi venit ?

— Da. Zora a picat ca din senin şi a întrebat de tine. Eu i-am povestit totul. Ne-a făcut laşi şi a luat-o la goană devale : Duro tot nu voia, însă cînd a văzut că eu şi Nicola o urmăm, a venit şi el.

— Aşa ! exclamă gîfîind Branko, mai mult pentru sine decît pentru ceilalţi. Asta o s-o ţin minte.

— N-ai ce să ţii minte — se amestecă Zora.

— Şi de ce nu ?

— Fiindcă Duro a făcut foarte bine să aştepte pînă ne-am strîns toţi.

— Crezi ? zise Branko, şovăitor.

— Nu cred, ci ştiu sigur. Doar ai văzut şi tu că, şi-aşa cinci cîţi eram, abia i-am dovedit.

Copiii mai alergară o bucată de drum, tăcuți, unul lîngă altul.

— Da' tu de ce-ai zăbovit atîta pînă să-mi vii în ajutor ? începu Zora din nou vorba. Karaman era cît pe ce să mă zdrobească.

Branko îi arătă mîinile, care, la încheieturi, aveau niște dungi late, roșii :

— M-au legat liceenii.

— Te-au legat ? Păi atunci cum de ți-ai desfăcut legăturile ?

— Fata aceea mare mi le-a tăiat.

— Oho ! mormăi Pavle. Frumoasa Zlata !

— Ce ? O cunoști ? îl întrebă Zora pe uriaș.

— Da, e sora lui Ivekovic — se grăbi Pavle să răspundă.

— Va să zică una din fetele primarului ?

Pavle încuviință din nou.

— Și e chiar atît de frumoasă ? Zora se uita cînd la Pavle, cînd la Branko.

Pavle rîse și dădu din umeri :

— Nici eu nu știu.

De fapt, Branko nu putea să spună dacă era frumoasă ; știa doar atît : că avea ochii mari, scăpărători, și că se arătase vitează.

Între timp, copiii ocoliseră în goană înălțimea și se apropiau de turnul Nehaigrad.

Duro și Nicola se și făcură nevăzuți în deschizătură.

— Repede ! zise Zora și intrară tîrîș înăuntru.

Dar abia puse Branko piatra la loc, că îi și auzi pe liceeni sosind.

— Sînt aicea jos — spuse Smolian cu glas tare.

— Aici ? Karaman și Brozovic săriră în mica văgăună.

— Ia uitați-vă acolo în tufăriș ! strigă băiatul primarului.

— Acolo nu-i nici o ascunzătoare — orăcăi cu glas răgușit Brozovic.

— Aici înăuntru sînt fiindcă nu i-am văzut ieșind — zise din nou Smolian.

— Stați o clipă ! strigă vesel grăsanul Skalec. Dordevic a venit cu un cîine. Dulăul o să-i găsească la sigur.

Branko porni repede după ceilalți. „Afurisită treabă ! S-ar putea să dăm de bucluc." Nici vorbă că un cîine este

în stare să găsească nu numai piatra, ci şi hruba lor şi să vină glonţ la ei.

Cînd ajunse în adîncătură, numai Zora se afla acolo.

— Cred că sosesc şi „ei" îndată — bîigui el.

— Păi cum asta ? Te-au văzut ?

— Nu. Însă au adus un cîine.

Zora chibzui o vreme.

— Să mergem ! spuse ea în cele din urmă. Ne postăm lîngă deschizătură şi cînd dulăul îşi vîră capul ca să intre înăuntru, îl omorîm.

Auziră cîinele venind.

— Ia seama ! strigă Zora. Mai-nainte însă ca Branko sau fata să-l poată păli, dulăul zbură ca o săgeată pe lîngă ei. Dar nu se aruncă asupra lor, aşa cum se aşteptau copiii, şi nici măcar nu lătră, ci doar îi mirosi dînd din coadă.

— Ăsta-i cîinele lui Karaman — zise Zora, pufnind-o rîsul.

Cîinele chelălăi uşor şi, bucuros, se ridică în două picioare şi-i atinse cu labele.

— Ce facem cu el ? întrebă Branko, scărpinîndu-se în cap.

Zora chemă dulăul la ea, se aşeză o clipă alături şi-i mîngîie blana. Apoi spuse :

— Aşa, Leo, acum trebuie să te întorci înapoi După ce-l mai mîngîie o dată, îl împinse prin deschizătură, dar cîinele se întoarse iar la ei.

— Mă duc şi eu cu el — zise băiatul, iar cînd Zora împinse a doua oară dulăul prin deschizătură, Branko îl urmă tîrîş. De astă dată, animalul nu mai putea să se întoarcă.

Între timp, liceenii, cele două fete, Begovic şi Dordevic, împreună cu ceilalţi bărbaţi — adică primarul şi bătrînul Karaman, care întîmplător se întîlniseră cu poliţaii — îl aşteptau cu toţii pe Leo. Dar cîinele se ivi deodată, sări în două labe şi-l atinse pe stăpîn-su.

— Hm ! mormăi Karaman, ferindu-se de atingerea animalului. Cred că banda nu se află înăuntru, fiindcă altfel cîinele ar fi lătrat.

— Însă de văzut pot să spun sigur că nu i-am văzut să iasă din văgăuna cea mică — stărui băiatul lui Smolian.

— Galeria duce la turn ? îi întrebă doctorul Ivekovic pe poliţai.

Poliţaii traseră un salut şi spuseră :

— Da, domnule primar.

— Atunci, după toate probabilităţile, tot în turn s-au ascuns. E o ascunzătoare ideală pentru o asemenea bandă.

— Aşa cred şi eu — fu de părere Begovic.

— Există vreo cheie ? continuă să întrebe primarul.

— Se află la primărie.

— Hm ! făcu doctorul Ivekovic, ciupindu-se de bărbuţă. Astăzi e prea tîrziu ca să mai întreprindem ceva. Aruncă o privire severă spre Begovic : Ascultă, Begovic, în noaptea asta pui o strajă în faţa porţii, iar mîine în zori scoatem noi vulpile din vizuină.

Branko îl mai auzi pe poliţai spunînd : „La ordin, domnule primar", pe urmă, tîrîş, o luă repede înapoi.

Îi povesti Zorei cele ce auzise.

— Şi aşa, tot voiam noi să plecăm mîine — răspunse Zora. Deci o să plecăm chiar în noaptea asta.

Capitolul 12

Călătoria la Stiepan

Banda folosi noaptea ca să-şi dosească lucrurile. Pavle găsi cîte un cotlon pentru toate.

Băiatul scoase cîteva pietre din zid şi vîrî acolo fluturii lui Duro. Pozele lui Nicola îşi aflară locul sub o lespede desprinsă din pardoseală, iar pe ale sale le înghesui într-o scobitură veche care slujea bufniţelor drept lăcaş.

— Da' cu păturile ce facem ? întrebă Branko.

— Duceți-le sus, în încăperea unde hălăduiește bufnița cea mare. Mai sînt și alte pături acolo. De-acolo le-am luat și pe-astea.

Nicola adună laolaltă oalele și tigăile :

— Le luăm cu noi ?

— Te-ai scrîntit la cap ! exclamă Zora.

— Păi unde să le mai ascundem ?

— Le coborîm în fîntînă — propuse Pavle.

Aduse de nu știu unde o sîrmă și, după ce legă bine la un capăt vasele, le pogorî ușurel în golul fîntînii. Apoi sîrma o ancoră într-un jgheab, în așa fel ca să nu poată fi văzută.

— Să sperăm că n-au să dea peste porumbeii mei — se jelui Nicola. Puștiul mai că plîngea.

— D-apăi șoimii ! spuse Zora. În două-trei zile au aripi.

— Nu cred c-au să se aventureze ei prea sus — îi consolă Pavle. Și-apoi, cu siguranță că bufnița n-o să-i lase să treacă.

— Smolian o să tragă cu arma-ntr-însa — obiectă Duro.

Zora începu să rîdă :

— Pînă s-apuce el să tragă, bufnița i-a și scos ochii !

Cînd prima rază de soare străluci pe întinsul mării, ei erau gata.

— Risipește și cenușa, să nu se vadă — îi spuse Duro lui Nicola.

Piciul făcu întocmai.

Mai aruncară o privire în sala cea mare : îi durea inima că sînt nevoiți s-o părăsească așa, pe nepusă masă.

— Nu-i nimic ! spuse Zora cu glas tare. Și uscocii fugeau cînd vrăjmașii erau mult prea numeroși.

— Ne ducem la Cuibul șoimilor ? întrebă Branko, amintindu-și de povestirile Zorei despre uscoci.

— Nu știu — răspunse fata. Poate mai tîrziu. Mă gîndeam s-o luăm către Stiepan.

— Bun ! chiui Nicola. Atunci plecăm la Brinie.

Zora aprobă din cap.

— Prin codru ?

Zora încuviință iar. Nicola bătu din palme :

— Ah, ină bucur de pe-acum !

— Și eu — spuse Branko. N-am fost încă niciodată prin codru.

— E frumos — îl încredinţă Pavle. Cînd nu mă aflu în turn, totdeauna aş vrea să fiu în codru.

Înainte de a părăsi cetatea copiii se mai uitară o dată cu luare-aminte jur împrejur. În faţa uşii nu era nimeni. Dinaintea coridorului, de asemenea, părea să nu fie nimeni, însă Zora nu se culcă pe-o ureche :

— Poate că străjile s-au ascuns.

Pavle mai cunoştea o a treia ieşire : de-a dreptul prin zid. Pentru asta, trebuia doar să scoată cîteva pietre.

Procedaseră foarte bine alegînd acest drum, căci în clipa cînd ajunseră la primele tufişuri de grozamă şi se uitară încă o dată în jurul lor, zăriră un om care se plimba în sus şi-n jos între poartă şi coridorul lor.

Branko privi cu luare aminte într-acolo :

— N-o fi Begovic ?

Zora clătină din cap :

— E prea înalt ca să fie Begovic.

— Atunci numai Dordevic poate să fie — îşi dete cu părerea Branko. Da, da, Dordevic e. El are ţăcălie.

Era frig cînd ei se afundară în valea Potocului. Deasupra livezilor negura se aşternuse compactă ca un zid, iar tufişurile şi ierburile se plecau sub povara boabelor strălucitoare de rouă.

Pe măsură ce urcau, se lumina tot mai mult şi cînd ajunseră pe cărarea ce ducea în pădure, soarele prinse să dogorească.

La cîteva sute de metri mai sus făcură un popas. Îi chinuia o foame de lup, şi era un adevărat noroc că jefuiseră cu o zi înainte magazia lui Brozovic, fiindcă, altminteri, n-ar fi avut cu ce să-şi potolească foamea.

Mai întîi ronţăiră cîteva chifle uscate de la Curcin şi mîncară sardele în untdelemn. După aceea, Zora, care administra proviziile, le dădu biscuiţi şi prune uscate.

Pavle îşi mîngîie burta :

— O masă pe cinste !

Nicola plescăi şi el din limbă, iar cînd Zora le împărţi şi un pachet de ciocolată, se simţiră pe deplin fericiţi.

Îndată după acest popas începea codrul, care, ca o omidă, mai întîi verde, apoi multicoloră, se întindea tot anul pe culmile din jurul Seni-ului.

Urcau destul de ușor. Ici se afla un copac, colo un tufiș, mai departe un pîlc de fagi sau puieți de stejar, însă cu cît pătrundeau mai adînc în pădure, cu atît sihla se îndesea și devenea de nestrăbătut.

Trebuiau să ocolească pe departe stejarii groși, numărînd mai multe sute de ani, ale căror ramuri de jos se făcuseră una cu pămîntul ; de asemenea, se vedeau siliți să răzbată tîrîș printre crengile brazilor, căci adesea acești arbori plini de ace se înălțau unul lîngă altul ca un zid. Însă și mai greu li se păru să străbată alunișurile, tufele de zmeură și de mure, care creșteau laolaltă într-un hățiș atît de des, încît copiilor le era aproape cu neputință să înainteze.

Niște brazi uriași îi ținură mult în loc. Uneori, copacii erau atît de înalți și atît de apropiați între ei, încît fugarii noștri abia de mai zăreau cerul. Cînd și cînd mai dădea cîte un noroc peste ei : întîlneau vreun luminiș, vreo poiană sau vreun loc unde copacii fuseseră tăiați și unde înfloreau măceși sau plante cu mireasmă tare și buruieni. și unde Nicola descoperea uneori fragi.

Cînd intrară într-un desiș de stejari, auziră trosnind tufișurile, zgomot iscat parcă de o namilă.

Duro se opri, ațintindu-și privirile drept înainte.

— Pesemne c-or fi lupi pe-aici — zise el.

— Și urși — adăugă Zora. Anul trecut au fost împușcați doi.

Nu era însă decît o turmă de cerbi, care se ivi pentru o clipă, apoi dispăru iute printre crengi.

Soarele se ridica tot mai sus. Copiii săreau peste trunchiuri, se tîrau sau se strecurau anevoie, înaintînd mereu prin codru. Să fi fost cam pe la amiază, cînd deodată se iți printre trunchiuri un rîu clipocind. Gîlgîia ocolind rădăcinile stejarilor semeți, se arunca zglobiu peste stînci mărunte, își aduna apele într-un lac negru ca păcura, iar apoi curgea lin mai departe. Văzînd cum apa curge tot mai repede, copiii își dădură seama că trecuseră de creastă și că începea coborîșul.

În răstimpuri, prin cîte un luminiș, dinaintea lor se deschidea valea. Codrul se retrăgea ca un larg fluviu negru. Măgurile se arătau golașe pe creste. Dar nu erau numai stîncă goală și coaste prundoase ca dealurile Seni-ului

— dealuri sărăcăcioase şi lipsite de verdeaţă coborînd prăpăstioase pînă la mare — ci vedeai coline cultivate, suprafeţe mari de livezi şi ogoare întinse.

La o margine de pădure copiii păşiră pe cele dintîi cîmpuri. Da, aici era cu totul altfel decît în Seni. S-ar fi zis că munţii cei înalţi au tăiat ţinutul în două : o parte roditoare, cealaltă stearpă. Pe brazdele negre ale ogoarelor grîul crescuse înalt. Copiii întindeau mîna după cîte un spic, îl rupeau şi-l vîrau în gură. Grăunţele tari trosneau între dinţi ; pleava o scuipau.

— N-am văzut niciodată ogoare aşa de frumoase — spuse Branko cu uimire.

— Şi nici grîu ca ăsta — adăugă Nicola.

— Asta numai datorită codrului — îi lămuri Zora.

— Codrului ? întrebă Branko.

— El opreşte vîntul bora şi astfel pămîntul rodeşte mai bine.

Codrul se retrăgea tot mai mult ; numai vreo doi-trei brazi şi stejari se mai înălţau ici-colo, parcă uitaţi de careva pe plaiurile acelea. Ogoarele se întindeau la largul lor. Tulpini înalte şi puternice de porumb alternau cu orz, cu lujere groase de floarea-soarelui şi cuiburi de cartofi cu frunza lată peste care se aşternea un nor alb de flori. Flori mari şi galbene de pepene se iveau printre porumbi, iar deasupra cartofilor flutura, ca nişte steaguri albe şi roşii, fasolea înflorită căţărată sus pe aracii groşi.

În depărtare se zărea satul lui Stiepan. Casele sclipeau galbene, albastre şi roşii, iar un turn ascuţit de biserică împungea cerul. Dar între turn şi drumeţii noştri se întindeau încă multe ogoare, dîmburi şi huceaguri.

Un ţăran cu o scară şi un coş le tăie drumul. Era un lungan fioros la înfăţişare. Chipul lui tăbăcit, parcă muiat în fiere, îl umbrea o beretă roşie cu un ciucure negru. Trupu-i uscăţiv era vîrît într-un mintean pestriţ încheiat cu o bandă galbenă. Pantalonii erau croiţi din stofă aspră, iar în jurul gleznelor subţiri se înfăşurau nişte moletiere, din care pricină picioarele lui păreau şi mai sfrijite.

Copiii îi dădură bineţe. Ochii şireţi ai ţăranului îi priviră mînioşi.

Branko se uită după el :

— De ce nu ne-o fi răspuns ?

Nicola rîse :

— Fiindcă are cireşi în coş şi pesemne că se teme să nu le punem noi gînd rău.

— Păi ce, pe-aici sînt cireşi ? şi Pavle se uită mirat în jur.

Duro porni în fugă către un pom. Toată livada de pe vale era plantată cu cireşi. Pomii aveau trunchiuri mari şi puternice, iar crengile atîrnau pînă la pămînt.

Duro şi începu să culeagă :

— Sînt încă acrişoare.

— Hai să încercăm şi noi ! spuse Pavle.

— Şi dacă se întoarce omul ? obiectă Branko.

— N-are decît să se întoarcă. Asta-i pedeapsa De ce nu ne-a răspuns la salut ?

— Păi nu-i păcat să mănînci cireşe cînd ţi-e sete sau ţi-e foame — interveni Zora. Mai cu seamă cînd sînt atît de multe, iar noi n-avem de nici unele, nici mîncare, nici băutură.

Aşa că se puseră cu nădejde pe treabă. Numai că trebuiau să culeagă cu grijă. Duro avusese dreptate : cele mai multe din fructele acelea mari erau încă acre ; doar sus în vîrf erau zemoase şi coapte.

— Uite că se-ntoarce omul ! strigă Nicola.

Copiii priviră îndărăt. Omul venea alergînd în salturi. Scara o ducea pe umăr şi coşul la spinare.

— N-ar fi mai bine s-o uşchim ? fu de părere Duro.

Zora clătină din cap :

— Stăm pe loc şi, ascultaţi la mine, orice-ar spune el, nimeni nu-i răspunde.

Omul se apropia în goana mare, gîfîind zgomotos.

— Tîlharilor ! strigă el. Puşlamalelor ! Vreţi să vă-nfruptaţi din cireşile mele ?!

Copiii însă nu-l luară în seamă. Culegeau tacticoşi cireşele şi le vîrau în gură.

Ţăranul rămase năucit de purtarea lor ; totuşi, după cîteva clipe, se repezi la Pavle.

— Hoţomanule ! zbieră el. Nu pricepi ? Isprăveşte odată ! şi înşfăcîndu-l pe Pavle de umăr, începu să-l scuture straşnic.

Pavle îi îndepărtă mîinile de pe umăr, scuipă sîmburele şi îşi văzu mai departe de treabă.

Ţăranul deschise gura, apoi se îndreptă furios spre Branko :

— Ticălosule, netrebnicule ! Îl înhăţă pe Branko şi-l zgîlţîi de mama focului : N-auzi, încetează îţi spun !

Branko o cam băgase pe mînecă, însă cînd văzu că Zora îi face semn cu ochiul, scutură mîna omului de pe umăr şi-şi vîrî o cireaşă în gură.

Ţăranul se aprinse la faţă. Ţinîndu-şi scara tot pe umăr şi coşul în spinare, se năpusti asupra lui Nicola.

— Pui de tîlhar ! şi încercă să-l înhaţe de mîini, dar băiatul se lăsă în jos, ferindu-se, ba mai scuipă şi trei sîmburi drept în nasul ţăranului.

Furios la culme, tăbărî asupra Zorei :

— Golanco, păcătoaso, măcar tu să te cari numaidecît din cireşii mei !

Zora însă îi dădu ocol pe departe şi, pînă ce omul cu scara lui mare să se întoarcă, ea culegea alte cireşe, mai încolo.

Omul cel uscăţiv gîfîia ca o maşină cu aburi. Se înroşise la faţă mai dihai ca o pătlăgea, tremura tot şi se înfierbînta din ce în ce :

— Să ştiţi că vă omor ! Vă sugrum !

Se duse iar la Pavle. Dar găliganul nici nu-l luă în seamă.

Branko se viteji şi el de astă dată, iar cînd ţăranul îl văzu pe Nicola că rîde, să plesnească de furie, nu alta !

Îşi mai încercă o dată norocul cu Zora. Apoi se năpusti din nou asupra lui Pavle, însă cînd îşi dădu seama că nu foloseşte la nimic, că acei copii nu se sinchiseau cîtuşi de puţin şi continuau să-i mănînce tăcuţi cireşele, începu să-i fie lui frică.

— Sau eu sînt nebun, sau voi ! ţipă el, fulgerîndu-i cu privirea.

Văzînd însă că nici de astă dată nu-i răspund, ci înfulecă mai vîrtos, îşi potrivi scara pe umăr şi coşul la mijlocul spatelui şi plecă...

— Ha, ha ! rîse Nicola.

Duro şi Pavle hohotiră şi ei.

— Aşa trebuie să facem. Nici vorbă că acum lui i-e mai frică de noi decît de nichipercea — spuse Zora.

— Sau chiar de talpa iadului. Ia uitați-vă numai cum aleargă. Nicola rîdea mai tare ca toți.

Într-adevăr, țăranul gonea din ce în ce mai iute și, pînă să prindă copiii de veste, el și dispăruse la prima cotitură a văii.

Copiii mai culeseră cîte un pumn plin, apoi plecară.

Valea se lățea, deschizîndu-se pînă departe ; ajunseră pe o șosea largă. De pretutindeni se ridicau nouraşi de fum ce se risipeau în văzduh, iar din spate se iviră oameni și animale.

Mai întîi o cireadă de vaci, mînată încet-încet către sat. Vitele mari, greoaie și tărcate păşteau alene, uneori se mai opreau, din care pricină văcarii le croiau fără milă cu bîta pe spinare ; vacile o rupeau la fugă o bucată de drum și iar se opreau locului.

În urma lor venea o trăsură cu cai. Caii erau împodobiți cu panglici colorate și cu zurgălăi ; trăsura părea să fie o adevărată caleașcă și în ea ședeau doi băieți și două fete, iar în spate alergau la trap doi cai legați de trăsură.

După caleașcă se ivi o turmă de oi. Oile erau grase, bine hrănite, și lîna lor gălbuie atingea pămîntul. În fruntea turmei mergea grăbit, cu pași mărunți, un țap duhnitor, care-și holbă dușmănos la copii ochii săi roșietici.

— Întocmai ca omul cu scara — spuse Nicola în batjocură și începu să rîdă.

Ceilalți rîseră și ei.

— Ce găsiți de rîs la oile mele ? se stropși un băietan, la fel de trențăros ca ei, și care, ca un bun cioban ce era, păşea repejor în urma turmei.

— De țap am rîs — răspunse Branko. S-a uitat la noi la fel de dușmănos ca și un om pe care l-am întîlnit mai adineauri.

— Așa-i, e dușmănos — întări flăcăul — și, pe deasupra, mai e și fățarnic, și răutăcios.

Branko rîse din nou :

— Așa era și omul nostru.

Copiii îl ajutară pe băietan, care le căzuse cu tronc, să-și țină mereu turma în mijlocul drumului, și uite așa, fără să știe nici ei cum, ajunseră la Brinie.

Satul era mare și se întindea în lungime. O șosea largă, străjuită de platani și de tei, căreia nu-i vedeai sfîrșitul, îl străbătea de la un capăt la celălalt.

Casele încadrau ca un chenar șoseaua și se iteau printre copaci, joase și cu acoperiș de paie. Dar pe copii îi interesa cu osebire mulțimea de oameni ce forfotea pe șoseaua lată.

— Da' ce s-a întîmplat pe-aici ? îl întrebară ei pe cioban.

— Păi ce, nu știți ?

— Nu.

— E tîrg de vite, ca totdeauna în ziua asta.

Se amestecară și ei în mulțime. Era o lume pestriță, oameni adunați în grupuri mari sau mici.

Cei mai mulți erau țărani de prin împrejurimi, oameni înalți, uscățivi, dar vînjoși, cu chipul parcă cioplit în lemn, întrecîndu-i cu un cap pe ceilalți. Majoritatea erau la fel de pestriț îmbrăcați ca și țăranul pe care-l întîlniseră în livada de cireși ; beretă roșie, pusă drept sau pe-o sprînceană, mintean brodat și pantaloni din stofă aspră, împodobiți cu găitane viu colorate.

Cînd vorbeau și își mișcau capul, ciucurii negri, prinși de beretele lor roșii, zburau încoace și încolo ; însă cei mai mulți priveau neclintiți înainte sau ascultau la vorbăreți.

Printre țărani vedeai și alte grupuri de oameni : ici gesticulau cîțiva sîrbi, mărunți și vioi ; în spatele lor vedeai fețele prelungi, ca de bronz, a vreo zece-doisprezece turci, gătiți cu fesuri. Un grup de evrei atraseră atenția copiilor datorită bărbilor lungi și caftanelor negre. De prin împrejurimi venise și o adevărată ceată de țărani nemți ; iar niște flăcăi care rîdeau nu departe de ei păreau a fi, după grai, din Dalmația.

Copiii se uitau curioși la animalele aduse la tîrg. Caii stăteau înșirați unul lîngă altul. „Vai, ce animale frumoase !" Duro, mai ales, rămăsese cu gura căscată și cu ochii zgîiți. Se aflau acolo murgi și roibi, minunați cai albi ca zăpada, de asemenea cai mari, grași, buni pentru muncile cîmpului, cu picioare ca niște stîlpi ; lîngă ei jucau, subțiratici și nervoși, cai de călărie și de trăsură, cu glezne atît de delicate, parcă cioplite în lemn de un sculptor.

Un turc scoase din rînd un cal de călărie. Era un minunat animal vînăt-rotat. Îl încălecă dintr-un salt și trecu în goană pe lîngă ceilalți bidivii. Doi țărani din Bosnia căscau în gura unei mîrțoage de soi mai prost, iar un nemțișor mîngîia alt cal, bătîndu-l ușor cu palma pe crupă, după care îi cercetă copitele.

În fața cailor se aflau vacile, apoi un rînd de boi, și mai încolo, patru tauri, priponiți cu lanțuri grele între doi pari.

Vacile aveau toate culorile : unele cu pete negre ori cafenii, altele erau roșcate, altele aproape albe. Stăteau la rînd una lîngă alta, nepăsătoare, cu ochii pe jumătate închiși. În răstimpuri mai mugea cîte una, apoi alta îi ținea isonul. Boii arătau mai ageri și mai vioi. Taurii erau mari, cu pieptul lat, și scormoneau avan țărîna cu copita, de parc-ar fi vrut să intre în pămînt și, împreună cu ei, tot satul.

Copiii se opriră dinaintea taurilor.

— Ce mare-i ăsta ! și Duro întinse mîna spre cel mai arătos.

— Și cu siguranță că e și puternic — adăugă Pavle.

— Și primejdios — le atrase atenția Nicola.

Branko simți un fior de gheață pe șira spinării cînd uriașul acela își aținti o clipă asupră-i ochii tiviți cu roșu și prinse îndată să mugească groaznic.

Caprele însă, risipite în turme mari, pînă departe prin livezi, ofereau o priveliște mai plăcută și mai veselă. Erau cu miile. Ciobani și cîini păzeau turmele ca să nu se răzlețească.

Cele mai multe ședeau jos și behăiau. Rareori doar cîte un ied se mai scula, trăgea cu ochiul la turma vecină și încerca să se strecoare într-acolo, ieșind din ocolul lui. Atunci cîinii ambelor turme se repezeau la el și aduceau înapoi iedutul curios, apoi se uitau lung unii la alții, dădeau din coadă sau mîrîiau, arătîndu-și colții. Uneori, îndată ce-și făceau datoria, se și încăierau, încît ciobanii trebuiau să sară cu bîtele.

Avea haz să privești cum își încercau coarnele căpițele cele tinerele, cum se năpusteau cu frunțile plecate una împotriva alteia, cum se rostogoleau la pămînt, apoi, cu un aer nătîng și mirat, se ridicau iar în picioare.

Alături de capre se afla tîrla oilor. Aici copiii reîntîlniră pe ciobanul lor. Tăifăsuia cu alți băieți de seama lui, fuma, scuipa și, dintr-o dată, copiilor li se păru parcă mult mai vîrstnic.

Banda se oprise la oarecare depărtare de el.

— Hai, veniți încoace ! le strigă flăcăul. Sau vă e frică ?

Copiii clătinară din cap și se apropiară.

— Ăștia-s toți ortaci ca și mine — spuse băietanul, arătînd spre ceilalți ciobani tineri. Ne-ntîlnim totdeauna aici.

Copiii zîmbiră.

— Fumați ? Unul din flăcăi frînse o țigară și întinse o jumătate lui Duro, cealaltă lui Nicola.

Copiii își aduseră aminte că au și ei țigări. Duro scotoci prin buzunar și scoase o cutie galbenă :

— Luați dintr-ale noastre.

— Oho ! exclamă noul lor prieten. Da' strașnice țigări mai fumați !

Și ciobănașii luară toți cîte două : una și-o vîrîră în gură, cealaltă o puseră după ureche.

— Ați văzut tot ce e de văzut ? întrebă cel mai vîrstnic, adresîndu-se Zorei.

— Caii și vacile, și-am văzut și taurii, și caprele.

— Atunci vă mai rămîne să vedeți porcii și catîrii. Haideți cu mine ! Își luă bîta și porniră cu toții agale mai departe.

Porcii se aflau închiși în țarcuri mari, pătrate : stăteau acolo unul lîngă altul vreo cîteva sute.

Copiilor le plăcură mai ales scroafele cu purceii lor.

— Ia te uită, Zora ! strigă Branko. Una are opt purcelușI.

Duro rîse :

— Asta-i puțin. Uite colea una cu zece godaci.

Dar Pavle descoperise altă scroafă cu unsprezece purcelușI, iar Nicola, una cu doisprezece.

— Ia priviți ! și puștiul arătă către purcelușI. Abia-abia au loc ! Se împing mereu unul pe altul ca să stea mai la larg.

Mai puteai vedea și opt vieri, niște animale zdravene și agresive. Fiecare avea un țarc aparte, iar țarcurile erau păzite cu strășnicie.

Catîrii și măgarii se înghesuiau la capătul uliței mari, priponiți și cu maldăre de iarbă și de ciulini dinaintea lor. Catîrii mușcau, se încrîncenau și loveau cu copitele. Măgarii erau mai prietenoși, mai cumsecade. Puteai chiar să-i mîngîi.

Uitîndu-se la măgari, Zora își aduse aminte pentru ce anume veniseră ei la Brinie.

— E vremea să-ntrebăm de Stiepan — spuse ea.

Flăcăul nu-l cunoștea. Nu era din Brinie și venise în sat numai pentru tîrgul de vite. O țărancă, de asemenea, clătină din cap cînd o întrebară de Stiepan.

O luară grăbiți pe uliță înapoi, se opriră în dreptul unui grup de oameni și întrebară mai întîi un țăran, apoi altul, o țărancă, altă țărancă, dar nimeni nu-l cunoștea pe prietenul lor.

Pe Pavle îl cuprinsese deznădejdea, cînd o bătrînă îi răspunse la întrebare :

— A, vorbiți de băiatul acela care pleacă mereu la Seni cu măgarii lui ?

— Da, da... — încuviință Pavle, bucuros.

— Cred că locuiește acolo jos, într-un hambar — și bătrîna arătă un drumeag ce cobora de la șosea spre livezi, la capătul căruia se vedea o clădire mică, din cărămidă.

Copiii o luară într-acolo.

— Stiepan ! strigă Pavle, bătînd în poarta veche, dărăpănată.

Dar nu-i răspunse nimeni.

— Stiepan ! strigă Pavle mai tare și deschise poarta.

Clădirea șubredă și joasă era plină de paie. Într-un ungher zăceau niște unelte de cîmp, într-altul o tărăboanță și o cariolă cu loitre.

Copiii nu auziră nimic... Ba da, parcă se mișcă ceva sus în paie ?

— Stiepan ! strigă Pavle pentru a treia oară.

— A ! Voi sînteți ? răsună deodată glasul lui Stiepan și, în același timp, se ivi din paie și capul zburlit al flăcăului.

— Păi cine altul ?

— Credeam că-i Ristic — răspunse Stiepan — sau vreunul din sat.

— Nu te dai jos ? îl întrebă Zora. Sau ai de gînd să rămîi în vecii vecilor cocoţat acolo ?

— Vai ! Nu pot... se jelui Stiepan cu glas scăzut.

— Da' de ce ? Aşa de rău te-a bătut Ristic ?

— Ei, dac-ar fi numai asta... Şi continuă după o mică pauză : De bătut, m-a bătut cînd a aflat că liceeni mi-au furat caisele, însă alta-i buba. Ieri a trecut pe-aici şi mi-a luat brîul şi pantalonii...

— Brîul şi pantalonii ? rîse Nicola.

— Da, şi mi-a spus : „Le capeţi înapoi numai cînd mi-oi scoate, din pămînt din iarbă verde, banii pe caisele mele !"

— Şi pentru atîta lucru te sfieşti tu să te dai jos ? îl zeflemisi Duro, înşfăcîndu-l pe Stiepan de-o mînă.

Pînă s-apuce flăcăul să se împotrivească, îl şi trase afară din paie ! Într-adevăr, bietul Stiepan era numai în cămaşă. Pe trupul lui uscăţiv, vînjos şi ars de soare, atîrna doar o zdreanţă de lînă ; băiatul făcu o mutră atît de disperată, că Branko şi Zora pufniră în rîs.

— Ce v-a găsit rîsul pe toţi ? se stropşi Pavle cu asprime şi-i smuci mîna lui Duro, aşa încît Stiepan se prăvăli înapoi în paie.

Zora se potoli pe dată :

— Rîd de mutra disperată pe care o face !

— Nici tu n-ai fi mai brează — mîrîi uriaşul, morocănos — dacă te-ar scoate cineva fără rochie pe tine, în văzul lumii, în piaţa din Seni. Şi după cîteva clipe : Mai bine gîndiţi-vă cum putem să-i facem rost de pantaloni.

— Aş putea să îi dau eu pe-ai mei — propuse Nicola.

— A, şi tu crezi că te poţi lipsi de pantaloni ? îl luă în rîs Duro.

Nicola îşi luă aerul lui ştrengăresc :

— De, poate că n-ar strica să-ncerc măcar o dată...

Copiii îşi frămîntau mintea cum să-l ajute pe Stiepan să reintre în posesia pantalonilor, însă nu era chiar atît de simplu şi Duro avea dreptate : nici unul dintre ei nu se putea lipsi de pantalonii lui.

— Ce-i mai rău — se jelui Stiepan — e că am nevoie de ei pînă mîine-n zori, fiindcă trebuie să plec iar la Seni.

— Spune-i foarte simplu lui Ristic să ţi-i dea înapoi — zise Pavle.

— Crezi că n-am încercat ? Ristic însă mi-a răspuns : „Pînă nu-mi văd banii, pantalonii rămîn la mine-n ladă !"

— Hm ! mormăi Pavle, trecîndu-şi mîna peste faţă. Ce-ar fi să mergem şi noi să-l mai întrebăm o dată ?

— Că bine zici ! sări în sus Nicola. Aşa să facem. Stă departe de aici, Stiepan ?

— Cum urcaţi la şosea, o luaţi la dreapta. A şasea curte, la casa acoperită cu paie, are o poartă mare. Acolo stă.

— Da' te pomeneşti c-o fi la tîrg ! zise Zora.

— Nevastă-sa însă trebuie să fie acasă. Poate mai degrabă ea să vă dea pantalonii.

Poarta cea mare era făcută din scînduri grele de stejar. Copiii o împinseră cu putere. Un cîine lătră la ei. Noroc că era legat.

La dreapta se ridica locuinţa. Acoperişul de paie fusese de curînd primenit, şi paiele luceau ca o bucată de turtă dulce avînd un strat gros de zahăr ars deasupra. Alături se afla hambarul, cu acoperiş tot de paie. În partea dinspre livadă se înălţau grajdurile ; un zid încingea curtea de jur împrejur.

Copiii trecură-n fugă pe lîngă un puţ cu ciutură, îndreptîndu-se către locuinţă ; aici bătură-n uşă.

O femeie legată la cap cu o basma pestriţă de sub care se iţea o faţă amărîtă, ieşi în prag.

— Ce vreţi ? întrebă ea cu voce slabă, privind mirată la copii.

Branko făcu un pas înainte :

— Venim pentru prietenul nostru Stiepan.

— Stiepan ? repetă femeia.

Branko încuviinţă din cap.

— Bărbatul dumitale i-a luat pantalonii şi brîul — continuă el.

Femeia îşi aminti :

— Aha, da, ştiu, însă omul meu nu-i acasă.

— Da' Stiepan are nevoie de pantaloni şi de brîu. Mîine trebuie să plece iar la Seni. Nu poţi să ni le dai dumneata ?

— Bucuros ! răspunse femeia. Numai că nu pot.

Nicola ieşi din rînd :

— Păi de ce nu ? N-aveţi decît să deschideţi lada. Lucrurile sînt acolo înăuntru — şi puştiul arătă cu degetul în spatele femeii.

Femeia se sili să zîmbească :

— Deschideţi-o voi dacă puteţi !

Branko şi Nicola încercară să ridice capacul, însă era bine ferecat.

Femeia zîmbi trist :

— După cum vedeţi, a încuiat-o.

— O ! exclamă Zora. Cheia, cu siguranţă, e la dumneata !

Femeia clătină din cap :

— Ristic o ţine la el în buzunar.

— S-a dus la tîrg ? întrebă grăbit Branko.

— Nu. La cireşi.

— La cireşi ?! strigară copiii.

— Nu-i cumva unul lung şi costeliv ?

— N-are o beretă roşie ?

— Nu-i încins cu moletiere în jurul gleznelor ?

— N-are o mutră acră ?

— Şi parcă tot îi ninge şi-i plouă ? adăugă micul Nicola.

— El e ! întări femeia.

— Atunci noi l-am întîlnit ! spuse Zora. Are cu el o scară şi-un coş.

Femeia încuviinţă din nou.

— Haideţi ! zise Zora. Cu siguranţă că-i tot acolo.

— Băgaţi de seamă, feriţi-vă de el ! le strigă din urmă femeia. Nu numai că arată ca unul căruia îi tot ninge şi-i plouă, dar chiar aşa este el !

— Nu-i nimic, noi sîntem un fel de ninsoare pentru el ! rîse Nicola. Şi azi, la prînz, l-am făcut să dîrdîie nitel de frică !

Glumind într-una, copiii străbătură în fugă tot vălmăşagul de oameni şi de animale de pe uliţa mare.

— Crezi c-o să ne dea pantalonii ? o întrebă Pavle pe Zora.

— Da' nici nu trebuie să ne dea pantalonii. Destul s-avem cheia.

— Da' crezi că femeia o să ne deschidă lada ?

— Nici vorbă că da. Ea-i mult mai bună la inimă decît zgîrie-brînză de bărbatu-său !

Trebuiră să ia din nou pieptiș coasta văii pînă ce-l găsiră pe țăran. Rezemase scara de un cireș bătrîn, iar el, cocoțat pe ultima treaptă de sus, culegea din vîrf, cu multă trudă, cireșele coapte.

— Umblați încet de tot! șopti Zora. Să nu ne vadă decît în clipa cînd om fi chiar lîngă scară!

— De ce? întrebă Duro.

— Ai să vezi de ce. Acum ține-ți gura.

Se furișară în șir indian pînă la pom.

— Ristic! și Zora zgîlțîi scara.

Țăranul privi în jos.

— Iar ați venit, tîlhari afurisiți ce sînteți! țipă el.

— Ia spune drept — începu Zora, cu glas dulce și cît mai prietenos — i-ai luat lui Stiepan al nostru pantalonii?

— Și ăsta-i din gașca voastră? Nici că se putea altfel!

Țăranul izbucni într-un rîs răutăcios și își văzu mai departe de cireșile lui.

Zora zgîlțîi iarăși scara.

— Ați înnebunit? zbieră el și mai tare.

— Nu, Ristic. Vrem numai să te rugăm să-i dai înapoi lui Stiepan pantalonii.

— Nici vorbă de așa ceva mai-nainte de a-mi pune banii în palmă — răspunse aspru țăranul. Și-apoi, nici n-am timp acum. Nu vedeți că culeg cireșele?

— O! exclamă Zora. N-ai decît să rămîi în vecii vecilor acolo sus. Știm noi unde-s pantalonii: în ladă. Ne trebuie doar cheia. Dă-ne-o!

— Cu tifla vă dau! Și Ristic le întoarse spatele.

De data asta Zora zgîlțîi atît de tare scara, încît aceasta începu să joace încoace și-ncolo, iar Ristic, speriat, își încleștă mîinile de-o cracă.

— Afurisiților! Tîlharilor! strigă el. Stați că mă dau jos.

— Nu, nu — îl povățui Zora — stai liniștit acolo și vezi-ți de treaba dumitale. Noi nu vrem altceva decît cheia.

— N-o s-o căpătați! Niciodată! Mă jur! Și țăranul își încleștă mîna stîngă de scară, încercînd să ridice dreapta.

— Nu te grăbi să juri! îl preveni fata. Ai putea să te căiești! și zgîlțîi iar scara.

— Ajutor! Ajutor! Țăranul fu cuprins de frică.

— Zbiară cît poftești ! rîse Zora. Ești singur cuc aici. Ceilalți sînt toți la tîrg.

— Ce dracu vreți de la mine, împieliţaţilor ?! Vreți să-mi sparg capul ?

— Nu, nu, așa ceva nu vrem — îl liniști Zora. Vrem cheia, cheia și-atîta tot.

— În ruptul capului n-o să v-o dau... vru să zică bătrînul, cînd Pavle apucă și el de scară, clătinînd-o atît de tare, că Ristic mai-mai să se prăbușească.

— Na-vă, țineți cheia ! urlă el și bîjbîi cu o mînă în buzunar, apoi azvîrli cheia jos.

— Mii de mulțumiri, domnule Ristic, mii de mulțumiri ! strigă Zora ; se aplecă și o ridică. Pe urmă îi luă deoparte pe Branco și pe Pavle : Acum iute, cît mai iute ! Să nu ne-ajungă pînă nu luăm pantalonii.

Străbătură ca o vijelie livezile, șoseaua și, în mai puțin de cinci minute, se aflau din nou în curtea lui Ristic.

Femeia tocmai ieșea cu un ciubăr de lapte din grajd.

— Avem cheia ! chiui Zora și i-o arătă.

— Adevărat ?... Femeia puse jos ciubărul și se uită uluită la copii.

— Da, și bărbatul dumitale îți trimite vorbă să deschizi lada și să ne dai lucrurile.

Ea clătină din cap, dar se duse totuși și vîrî cheia în broască.

— Uitați-le aici... Și trase din ladă pantalonii lui Stiepan.

— Tot aici e și brîul. Nicola îl găsi și-l luă.

— Vă mulțumim frumos ! Zora îi zîmbi femeii și încercă să facă o reverență, după care o luară la goană spre Stiepan.

Stiepan se cuibărise la loc, în paie. Văzîndu-și lucrurile aduse înapoi, nu știa ce să mai spună de bucurie.

— Vă mulțumesc... — bîlbîia el într-una. Vă mulțumesc... — și își și trase repede pantalonii.

Pe Zora o pufni iar rîsul :

— Da' nici n-ai de ce să ne mulțumești. Pentru noi a fost o petrecere grozavă — și-i povesti totul.

Stiepan rîse și el :

— Să nădăjduim că acum m-o lăsa în pace.

— Nici vorbă — își dădură cu părerea copiii.

Întovărășiți de Stiepan, mai hoinăriră o bucată de vreme prin tîrg, uitîndu-se pe la micile tarabe așezate pretutindeni. Se vindeau berete colorate, așa cum purtau toți, mintene brodate, rochii tivite cu roșu și tot soiul de alte lucruri. Mai erau acolo și bice, cozi de bici, curele țintuite, frîie, zurgălăi. așa încît cel care-și făcuse rost de-un cal, de-un măgar sau de-o vacă putea pe loc să-și cumpere tot tacîmul de trebuință.

Stiepan își aduse măgarii și luă în primire de pe la țărani marfa pe care aceștia voiau să le-o vîndă la Seni.

Astfel i se încredințară coșuri cu ouă, unt, piersici frumoase, pătlăgele roșii mari și coapte, fel de fel de trufandale ; o țărancă îi dădu un coșuleț cu fragi.

Tocmai voiau să se strecoare tiptil pe lîngă gospodăria lui Ristic, cînd acesta ieși chiar el în fața porții. Așadar, se întorsese acasă.

Stiepan, care tot se mai temea de țăran, căută să se ascundă după Pavle și Zora.

Ristic însă îl și văzuse.

— Hei ! strigă el cît îl luă gura. Da' pe la mine nu vrei să treci astăzi ?

Stiepan stătu la îndoială :

— Păi ai ceva pentru mine, jupîne ?

— Cireșe ! Cireșe ! strigă bătrînul. Cireșe trufandale !

— Și chiar ai de gînd să mi le încredințezi mie ?

— Dobitocule ! Doar nu ți-oi închipui c-o să le car eu la piață !

Stiepan încă mai șovăia, dar Pavle îi spuse :

— Du-te liniștit. Sîntem și noi aici.

Ristic aduse cireșele. Erau două coșuri cu vîrf.

— Nici vorbă că la Seni au să se bată pe ele ! mai zise omul, pe urmă intră în curte.

Stiepan puse repede coșurile pe măgari. Nu-i venea să creadă că bătrînul i le dăduse în seamă.

— L-ați văzut ? se adresă el lui Pavle și Zorei. Parcă-i altul.

— D-apăi și noi l-am scuturat ! rîse Zora.

— Din scuturătura asta, i-o fi sărit inima la cap și i-o fi căzut zgîrcenia din nădragi — adăugă Nicola, mucalit.

Mînară măgarii pînă la hambarul lui Stiepan.

— Cam la ce vreme pleci mîine ? îl întrebă Zora.

— De cu noapte — spuse Stiepan. Aşa, pe la două...

— Poate te-nsoţim şi noi o bucată de drum.

— Atunci ne-abatem pe la iazul cu raci — zise Stiepan — şi v-arăt cum se prind racii şi vă-nvăţ şi cum se mănîncă.

— Cu dragă inimă ! răspunse fata şi se trînti în paie.

Ceilalţi copii adunară şi ei paie şi fîn, întocmindu-şi un culcuş, numai Branko n-avea chef de dormit.

— Eu mai dau o raită pe uliţă — spuse el.

Auzise muzică şi voia să vadă muzicanţii.

Dintr-o cîrciumioară muzica răzbătea pînă la ei.

Branko privi ţintă pe fereastră. La început nu văzu decît praf, pîclă şi nori de fum de ţigară, apoi cîţiva ţărani care se învîrteau în tactul melodiei. Toţi, fără osebire, erau ţărani care-şi vînduseră cu preţ bun vitele, băuseră aldămaşul, iar acum voiau să joace niţel înainte de-a se întoarce acasă.

Erau nemţi şi bosniaci, nişte dalmaţi tineri şi vreo doi turci. Se roteau tot mai iute şi, printre ei, se învîrteau ţărănci — femei şi fetişcane.

Băiatul zări şi taraful : erau trei ţigani. Doi cîntau la vioară, iar celălalt pişca strunele unei chitare. Unul din viorişti era înalt, şi părul lui negru-corb îi cădea în ochi. Semăna bine cu Milan, numai că tatăl lui Branko era mai subţirel şi mai frumos.

Băiatul îşi apăsă mai tare faţa de ochiul de geam. Vioristul cel înalt cînta tot mai cu foc. Bărbaţii se învîrteau din ce în ce mai vijelios, iar femeile şi fetele, sprintene ca nişte veveriţe, se roteau în jurul namilelor de bărbaţi.

Una din ele era subţire şi înaltă ca fata primarului. Şi, la fel, îi scăpărau ochii.

— Zlata... — şopti el, şi abia acum îşi dădu seama cît de frumos suna acest nume.

Deodată simţi că-l înghiontesţe cineva în coastă :

— Ce te zgîieşti aşa ?

Era Zora. Se sculase şi venise după el.

— Mă uit şi eu la viorişti — răspunse Branko.

— Dar ai spus „Zlata“ !

— Da ? Aşa am zis ? E numele fetei care m-a dezlegat.

— Tot te mai gîndeşti la ea ?

El arătă spre una din fetele prinse-n joc :

— Aceea de-acolo dinăuntru seamănă cu ea.

Priveau amîndoi prin ochiurile geamurilor.

Vioriştii cîntau şi mai repede, ţăranii se învîrteau şi mai frumos, iar fetelor nu li se mai zăreau decît rochiile pestriţe.

— Aş vrea să cînt şi eu aşa — spuse Branko, arătînd spre primul violist.

— Păi trebuie să-nveţi.

— Mi-e dor să-ncep... de-aş avea o vioară !

Deodată răsări Stiepan lîngă ei :

— Acum, haideţi ! Trebuie să dormiţi puţin. Peste trei ceasuri plecăm.

Capitolul 13

Lupta cu rîsul

Branko de-abia adormise, cînd Stiepan îl şi trezi din somn. Ceilalţi se sculaseră un pic mai înainte şi se întindeau lenevoşi în paie.

Cînd copiii ieşiră din hambar, era întuneric beznă. Stiepan mînă măgarii afară din grajd, îi încărcă şi, după cîteva minute, mica lor caravană străbătea satul adormit.

Nu mai luară drumul pe care-l bătuseră în ajun ; Stiepan îi duse prin livezi.

Deasupra ierburilor stăruia o ceaţă groasă ca o perdea, care îngreuia mult vizibilitatea, însă măgarii cunoşteau drumul, şi copiii n-aveau altceva de făcut decît să se ţină după urechiaţi.

Un ceas mai tîrziu ajunseseră în pădure. Înghețaseră de-a binelea, căci era tare frig. În bezna nopții, brazii înalți li se păreau amenințători și mohorîți.

Încet-încet, prinse să se lumineze la răsărit. Totuși cînd sosiră la iazul unde Stiepan voia să le-arate racii, era atît de întuneric, încît abia puteai zări la cîțiva pași.

— Luați seama ! îi făcu atenți Stiepan. Apa e adîncă.

Strînse bine frîiele măgarilor și călăuzi cu grijă ceata mai aproape de malul iazului.

— Păi ce, racii se trezesc atît de devreme ? întrebă Duro.

Stiepan făcu semn că da :

— Noaptea se prind mai ușor. Da' tot o să punem noi mîna pe vreo cîțiva.

— Cum se prind ? vru Branko să știe.

— Uitați-vă la mine — și Stiepan își suflecă mînecile pînă sus și-și cufundă brațele în apă. La ceasul ăsta racii stau chiar la mal, sub vreo rădăcină sau în mici adînciturі.

Copiii se lăsară pe vine și încercară și ei. Dar, oricît de vitejește înfruntau apa rece, de apucat nu apucau altceva decît nămol și frunze.

— Au ! strigă Zora. M-a mușcat ceva.

Rîzînd, Stiepan sări spre ea :

— Pesemne c-a fost un rac.

Dibui și flăcăul cu luare-aminte sub aceeași rădăcină și, după o clipă, azvîrli racul în iarbă, în spatele lui.

Copiii alergară buluc într-acolo. Era un jupîn de rac pîntecos și negru ; stătea răsturnat pe spate, mișca din picioare și-și agita foarfecele.

Duro vru să-l apuce.

— Ia seama ! îi spuse Stiepan. Te mușcă și pe tine — și aruncă bereta asupra animalului, acoperindu-l.

Copiii căutară mai departe, însă abia cînd se apropiară de pîrîiașul care se alimenta din iaz, prinse Branko un rac, iar după el, Nicola.

— Poate la pîrîu s-avem mai mult noroc — zise Stiepan.

Începură să cerceteze malul pîrîului.

Ce-i drept, curînd Pavle şi Duro avură şi ei noroc. Stiepan scoase doi de sub o rădăcină, iar la cîţiva metri mai încolo încă doi.

Copiii umblau cu atîta zel după raci, încît nici nu-şi dădură seama cînd s-a luminat de ziuă. Mai întîi s-au retras vălurile de ceaţă aşternute pe apă, apoi, solemni, au ieşit la iveală brazii înalţi şi, curînd, puteai desluşi chiar tufişurile mai scunde.

Se treziră şi păsărelele şi începură să cînte : cîntau sticleţii, sturzii, piţigoii ; un gotcan prinse să uguiască, două coţofene zburară ţipînd prin pădure ; sus, pe crengi, gungureau porumbeii sălbatici.

Deodată o rază de lumină sclipi printre trunchiuri.

— Soarele ! strigă Zora, care, obosită de cît stătuse aplecată, se ridică iute, desfăcîndu-şi larg braţele deasupra capului.

— Cum ? îngăimă Stiepan, speriat. A şi răsărit soarele ? Dumnezeule sfinte ! De obicei, la ceasul ăsta mă şi aflam pe creastă.

Îşi legă măgarii laolaltă şi-i mînă pe drumeagul ce ducea de-a lungul pîrîului, apoi îşi luă rămas bun de la prietenii lui.

— Să dau de veste despre voi cuiva din Seni ? întrebă el.

Zora clătină din cap :

— Poţi însă să l întrebi pe Ringelnatz sau pe altul dacă Begovic şi primarul ne mai urmăresc. La prînz o să te-aşteptăm pe drumul care intră în pădure.

Măgarii tocmai dispăreau printre copaci, cînd Pavle, care chiar atunci prinsese încă un rac, strigă după Stiepan :

— Da' ce naiba facem cu racii ?

— Aruncaţi-i în apă clocotită, asta-i tot — răspunse el. Aşa, or să fie tare gustoşi.

Mai prinseră vreo doi : aveau cu totul şaptesprezece bucăţi ; Pavle scobi o groapă în nisip, unde-i puse de-a valma.

Copiii se uitau cum se foiesc dihăniile.

— Să-i fierbem ! zise Pavle şi căută cu ochii jur împrejur : Dar în ce ? Să punem iazul la fiert ?

— Am văzut eu adineauri o tinichea. Şi Duro sări de la locul lui.

Era o cutie mare şi goală de conserve de mazăre, zvîrlită pesemne de niscai drumeţi.

Copiii îşi încropiră din pietre o vatră, adunară lemne, puseră cutia deasupra, aprinseră vreascurile, iar cînd apa începu să dea în clocot, aruncară doi raci înăuntru.

— Uite că se fac roşii ! strigă Branko, mirat.

— Păi aşa se fac toţi racii cînd îi pui în apă clocotită — îi răspunse Nicola.

— Mai trebuie să fiarbă ? întrebă Duro.

— Ba bine că nu ; la fel ca şi peştii — se arătă Zora atotştiutoare. Mai lasă-i !

Însă Pavle, căruia-i era o foame de lup, luă un băţ şi-l pescui pe cel mai mare, suflă în el şi, înainte de-a începe să înfulece, îl adulmecă pe toate părţile.

— E bun ? întrebă Zora, privindu-l.

— Deocamdată e prea fierbinte — răspunse Pavle, suflînd de zor — şi-i tare ca piatra.

— Ia să văd... Nicola îi luă racul din mînă : Păi trebuie să-l desfaci. Strînse bine coaja roşie şi sorbi carnea, plescăind mulţumit din limbă.

— Mă, tîlhar de drumul mare ce eşti ! Ziceai că vrei doar să-l desfaci ! Şi Pavle îl înşfăcă de ceafă.

— Of ! gemu Nicola. Că bun mai era ! Piciul întinse mîna după al doilea, dar Duro i-o luase înainte.

Aruncară toţi racii în cutie, unul după altul, aşteptară să fiarbă, după care Zora făcu împărţeala.

Duro şi Pavle încercară să mai prindă şi alţi raci, însă răsăritul soarelui parcă-i pusese pe fugă. Izbutiră să prindă doar doi răcuşori pirpirii, aşa că renunţară să mai scormonească.

După ce-şi puseră astfel burta la cale, o luară pe drumeagul ce ducea spre creastă, iar cînd ajunseră într-un mic luminiş scăldat în soare, îşi întocmiră un culcuş ca să mai doarmă cîteva ceasuri.

Dar în pădure era prea mult zgomot : mai întîi o ciocănitoare veni să bocănească chiar în apropierea lor, îndată după aceea auziră uguitul cocoşilor de munte, ceva mai tîrziu un căprior îşi chemă soaţa, care se ivi o clipă în luminişul lor. La rîndul său soarele începea să dogorească aprig, aşa încît copiii renunţaseră la odihnă.

Drumul mergea de-a lungul pîrîului. Cînd şi cînd, micul şuvoi curgător se lăţea, alcătuind o baltă pe care pluteau nuferi şi plante acvatice. Bălţile erau negre ca smoala şi copiii zăriră peşti în apa lor.

Cu cît urcau mai sus, cu atît şi valea se îngusta. De asemenea, şi poteca se îngustase, iar copacii — cei mai mulţi brazi — tot mai des le tăiau drumul de-a curmezişul.

Erau adevăraţi uriaşi. Şi abia-abia dacă toţi cinci laolaltă puteau să cuprindă cu braţele trunchiul gros al vreunui brad, iar cînd se uitau în sus, le venea ameţeală fiindcă li se părea că vîrfurile copacilor împung cerul.

— Odinioară, din brazii ăştia se făceau catarge de corăbii — începu Zora. Pe vremea cînd corăbiile cu pînze pluteau mînate de vînt şi motorul cu aburi nu se cunoştea.

— Asta era pe vremea cînd trăiau adevăraţii uscoci ? întrebă Pavle.

— Da — încuviinţă Zora. Uscocii au fost vestiţi constructori de corăbii şi comandanţi viteji de nave. Ei au ajuns pînă la Veneţia şi la Istambul, ba chiar pînă-n Egipt, chiar şi mai departe.

— Păcat că nu putem face şi noi aşa ceva ! zise Pavle. Cu siguranţă că aş ajunge şi eu un bun constructor de nave, poate şi un viteaz comandant de vas.

Copiii mai priviră o bucată de vreme în sus la copacii semeţi, apoi Branko întrebă :

— Şi acum ce se face din ei ?

— Şi azi se mai fac catarge — îl lămuri Zora — însă mai mult se întrebuinţează pentru schele la clădiri sau se taie scînduri şi grinzi din trunchiul lor.

Valea se curma brusc într-o albie unde apa ţîşnea dintr-o mică scobitură.

— Izvorul... — spuse Duro şi se aplecă să bea.

Jur împrejurul izvorului, stîncile se avîntau înalte ca nişte ziduri.

Nicola făcu o strîmbătură :

— Şi taman acolo sus trebuie să urcăm ?

— Vezi bine — zise Zora şi începu să se caţăre.

Le trebuiră cam un ceas ca să escaladeze stîncile, după care intrară într-o pădure cu frunza deasă. Aici, copacii erau mai puţin înalţi, însă atît de întreţesuţi cu mărăcini

şi tufărişuri, încît copiii nu puteau să înainteze decît pas cu pas.

Străbătuseră vreo sută de metri prin desiş, cînd auziră un ţipăt strident şi curînd după aceea un pufăit îngrozitor.

— Ce-a fost asta ? Duro se opri înfricoşat.

— Nu ştiu — zise Zora, însă Pavle se şi năpustise ca o furtună în direcţia ţipătului, dînd cu furie la o parte ramurile tufişurilor din imediata apropiere.

Ceilalţi îl urmară în goană. Ieşiră într-un luminiş tivit cu zadă şi se pomeniră în faţa unei uriaşe pisici sălbatice care doborîse un fazan.

Pisica îi zărise şi ea şi, cu ochii aţintiţi la ei, scoase un ţipăt şi mai ascuţit.

— Ce dihanie e asta ? întrebă Branko, cuprins de groază.

— Un rîs — îl lămuri Duro. Cunosc eu bine jivinele astea. Sînt periculoase. Staţi pe loc.

Branko nici nu se gîndea să mai facă vreun pas, însă Pavle se şi repezise înainte. Rîsul îşi lăsase capul în jos, părăsindu-şi prada, şi se pregătea să se năpustească asupra lui Pavle.

Pisica uriaşă îi sări băiatului drept în piept şi-l trînti la pămînt, rînjindu-şi colţii ameninţător.

— Pe el ! strigă Zora, ridicînd un lemn şi tăbărînd asupra sălbăticiunii.

Branko prinse curaj, luă o piatră şi o aruncă în fiară. Rîsul se ridică în două picioare, îşi zburli părul şi, rînjindu-şi şi mai vîrtos colţii, pufni pe nări către Zora şi Branko.

Copiii însă nu dădură înapoi, iar cînd le veni şi Duro în ajutor, fiara o luă alene la picior, bineînţeles pufnind într-una. Se îndrepta în partea unde rămăsese Nicola.

Băiatul se ascunse după trunchiul unei zade, dar, văzînd că animalul se apropie tot mai mult, se căţără ca o maimuţă sus în copac.

— Dihania o să se caţăre după el ! strigă Zora, îngrozită.

Fiorosul animal, neavînd altă ieşire, sări sprinten din cracă în cracă urmărindu-l pe Nicola. Puştiul ţipa, dar nu se lăsa mai prejos decît jivina şi continua să se caţăre. Zada începu să se încline. Nicola scoase un răcnet şi îşi dădu

drumul la pămînt. Trecu vertiginos pe lîngă rîs și se prăbuși într-o tufă de grozamă. Zora îl trase binișor afară :

— Te-ai lovit ?

Nicola se pipăi, cu ochii țintă la fiara care rămăsese sus pe cracă, pufnind amenințător.

— Nu — răspunse el după un răstimp și încercă să glumească, după obiceiul său : În afară de pantaloni, am rămas întreg !

Zora era îngrijorată din pricina lui Pavle, care mai zăcea la pămînt. Bietul băiat arăta jalnic. Rîsul îi sfîșiase obrazul. Trei zgîrîieturi adînci îi tăiau obrazul de la ureche pînă la bărbie, și din toate șîngele curgea șiroaie, prelingîndu-se pe gît.

Zora se aplecă asupra lui.

— Te doare rău ?

Pavle încercă să zîmbească :

— La cap nu, la picior, da.

Fata văzu că și piciorul băiatului sîngerează. Îi suflecă pantalonul pînă sus ; rîsul își înfipsese dinții adînc, și rana părea primejdioasă.

— Ticălosul ! Afurisitul ! se mînie Zora, uitîndu-se chiorîș la pisică, apoi rupse cămașa lui Pavle în fîșii și-i legă rana.

Între timp, Branko și Duro aruncau de zor cu pietre și cu bucăți de lemne în rîs, ba chiar și Nicola, care uitase de frică, lua parte la atacul lor.

Dihania se legăna pe aceeași creangă pe care stătuse și puștiul, de unde pufnea și miorlăia înfiorător, uitîndu-se la copii.

Zora îl apucă pe Branko de umăr :

— Pavle a fost mușcat. Cred că trebuie să-l ducem pe brațe.

— Mai întîi trebuie să scăpăm de rîs — îi răspunse băiatul — altminteri iar se năpustește asupra noastră.

Cînd, iată, dintre tufișuri ieși un țăran, care se uită mai întîi la Pavle, apoi la Zora.

— Da' ce faceți voi aici ? întrebă el.

Zora îi arătă fazanul, apoi rîsul, care tocmai își plecase capul în piept ca și cum s-ar fi pregătit să sară asupra lor.

Țăranul, un om mărunt de stat, cu o față mică, dar plină de șiretenie, privi o clipă dihania cu ochi sfredelitori și

scoase iute de sub haină o țeavă de armă, o înșurubă la patul puștii, pe care-l trase afară din cracul pantalonului, iar după un minut în liniștea pădurii răsună o detunătură.

Rîsul țipă încă o dată sălbatic, se ridică în două labe și se prăvăli printre crengi.

Duro și Nicola voiră să se repeadă spre el.

— Încet, încet — îi domoli țăranul cel mărunțel — neamul pisicesc are șapte vieți, și cînd o fiară ca asta e atinsă de glonț, devine mai primejdioasă ca oricînd.

Omul își încărcă iar pușca înainte de a se apropia.

Rîsul era într-adevăr mort. Sta lungit pe o rînă, cu cîteșipatru labele întinse, cu botul căscat, așa încît copiii îi văzură colții mari și înfiorători.

— Ah, dihanie afurisită! mormăi Nicola și-i repezi un picior în coastă.

Între timp, țăranul se îngrijea de Pavle. Îi desfăcu zdrențele cu care era legat:

— Nu arată de loc bine. Haideți să-l ducem la mine acasă.

Omul doborî un pui de mesteacăn, legă picioarele rîsului și-l atîrnă de trunchi, pe care Duro și Branko trebuiră să-l ducă. Nicola înhăță fazanul, iar Zora și țăranul îl sprijiniră pe Pavle.

— Luați-o la dreapta. Țăranul cel mărunțel arătă spre un brad semeț: Acolo dăm pe cărare și, dacă vă zoriți, într-un ceas sîntem la mine acasă.

Copiii nu puteau să înainteze repede. Trupul greu al dihaniei se agăța de crengi, iar Pavle trebuia sprijinit, rănile îi ardeau ca focul și-l dureau la fiece pas.

Cînd ajunseră pe cărăruie, le fu mai ușor. În curînd pădurea se retrase și deodată se pomeniră într-o poiană largă, unde se aflau cîțiva pomi roditori și o șură. În spatele pomilor se zăreau loturi lucrate, iar după un ceas, ba chiar mai puțin, se ivi și un pîlc de case.

Țăranul arătă spre ele:

— Acolo stăm noi.

Gospodăriile se înălțau la umbra unor nuci uriași: case de piatră, înșirate în lung și lipsite de orice podoabă. Partea din față era învelită cu șiță lată, iar cea din spate cu paie. Cîteva găini alergau speriate de colo-colo, două gîște

se porniră să gîgîie, iar undeva, în dosul caselor, lătra un cîine.

— Mila ! strigă țăranul.

O femeie vînjoasă ieși în pragul primei case :

— Ce s-a-ntîmplat ?

— Aduc musafiri — spuse țăranul — și mai aduc și marafeturile astea... — adăugă el, arătînd fazanul și rîsul.

— Iar te-ai dus la vînătoare ! exclamă nu prea încîntată femeia cea zdravănă, care părea ditamai stîlpul alături de omul ei mărunt.

Țăranul clătină din cap :

— M-am nimerit și eu taman cînd tîlharul ăsta — și izbi rîsul cu piciorul — doborîse pe unul din băieți, ba a mai ucis și fazanul. Dar dă-ne odată drumul înăuntru, că sîntem obosiți.

Femeia se trase la o parte lăsîndu-i pe copii și pe țăran să treacă. Cînd văzu fața plină de sînge a lui Pavle, o cuprinse mila

— Te doare tare ? îl întrebă ea pe băiat.

Pavle făcu semn că da.

Intrară-n casă cu toții. Ușa dădea într-o bucătărie mare, pe jumătate cufundată în întuneric. Lîngă peretele din fund se afla o vatră uriașă, deasupra căreia atîrna un ceaun de tuci. De-a lungul celorlalți pereți se înșiruiau bănci grele ; încolo, în toată încăperea nu mai vedeai altceva decît o poliță zidită în perete și o covată de piatră, întocmită din pietre neșlefuite.

Țăranul îl așează pe Pavle lîngă vatră.

— Nu e foc ? o întrebă el pe femeie. Trebuie să-i spălăm de îndată rănile cu apă caldă.

— L-am lăsat să se treacă — zise femeia.

— Cere cîțiva tăciuni de la vecin.

Femeia luă o torță de rășină și vru să iasă.

Branko o opri :

— N-aveți chibrituri ?

— Pentru un țăran pădurar sînt prea scumpe — spuse ea.

— Eu am vreo cîteva bețe — și Branko scoase o cutie de chibrituri din buzunar.

Surcele și lemne tăiate se aflau pregătite, și într-o clipă un foc vesel prinse să ardă sub ceaunul de tuci.

Între timp, țăranul atîrnase rîsul de un stîlp și începuse să-l jupoaie de blană, în vreme ce nevastă-sa îi desfăcea lui Pavle zdrențele cu care-l oblojiseră.

— Să nădăjduim că n-o să obrintească.

Îi spălă cu grijă rănile cu apă caldă în care azvîrlise și un pumn de mușețel. Pavle strîngea din dinți, uneori însă îi mai scăpa și cîte-un geamăt ușor.

Zora, Duro și Nicola iscodeau cu ochi curioși prin toată casa. Din bucătărie, singura încăpere de locuit, intrai de-a dreptul în grajd. În acest acaret lung și aerisit, folosit pe jumătate ca hambar, se aflau două vaci, patru oi și o capră. Tot acolo mai rîmau patru porci negri, care, de îndată ce copiii intrară în grajd, începură să adulmece, apoi la iuțeală se bulucîră printr-o spărtură și ieșiră afară.

Copiii văzură și cîinele, o potaie burtoasă și întărîtată ce se repezi cu furie la ei, arătîndu-și colții.

Se duseră în dosul casei și aruncară o privire mai departe, către celelalte gospodării. A doua era mai mică decît cea unde se aflau, iar a treia părea nelocuită, căci la fațadă lipseau cărămizi, iar un zid se surpase.

Duro tocmai voia să se întoarcă înapoi în casă, cînd Nicola începu să strige :

— Uite colo, vine un vînător !

— Un vînător ? repetă Duro, speriat.

Copiii priviră într-acolo. Chiar în punctul unde ieșiseră ei din pădure, se ivi printre pomi un bărbat în haine verzi ; cîinele îl și simțise.

Duro se sperie de-a binelea :

— Sfinte Dumnezeule ! Dacă descoperă arma, îl înhață pe țăran. Trebuie să-i dăm de veste — și se pregăti s-o ia la fugă.

Branko îi opri :

— Mergi încet, altfel îi trezești bănuielile.

Nicola însă o și tulise prin grajd, iar cînd Branko și Duro intrară în bucătărie, țăranul aflase totul. Se scărpina tulburat în cap.

— Fir-ar dracu al dracului, asta ar putea să mă coste scump al naibii ! Șeful mă pîndește de multă vreme.

— Nu mai ocărî — îl povățui femeia, calmă. Gîndește-te mai bine la ce-am putea face. Deocamdată încă n-a sosit.

— În primul rînd trebuie să dispară puşca. Omul o smulse din cui şi dădu să se repeadă cu ea afară.

Femeia i-o luă din mînă :

— Dacă te vede cu puşca, apăi te are numaidecît la mînă.

— Păi şi aşa mă are la mînă — bodogăni ţăranul — sau îţi închipui cumva că n-a văzut sîngele rîsului — şi arătă spre jivină.

— Poate să-l ia şi sînge pierdut de băiatul ăsta — îl linişti femeia. Ce, băiatului nu i-a curs nici o picătură de sînge ?

— Ba chiar foarte mult — întări Zora.

Ţăranul îşi mai veni în fire. Îi dădu puşca lui Branko şi-i zise :

— Te duci cu ea în grajd, iar cînd şeful e la uşă, dispari cu puşcă cu tot în pădure.

Duro luă la spinare rîsul jupuit de piele.

— Aştepţi şi tu pînă ce vînătorul intră în bucătărie, apoi arunci jivina în hazna.

Între timp femeia îndesă blana într-un sac şi-l vîrî sub Pavle. Pe urmă presără cenuşă peste sîngele sălbătăciunii şi mătură cu grijă jur împrejur.

— Pe vlăjgan îl lăsăm să stea culcat ? îl întrebă ea pe bărbatu-său.

Ţăranul făcu semn că da, după care adăugă :

— Fata să rămînă şi ea lîngă băiat.

— Da' ce spunem dacă ne întreabă cine-s ei ?

— Păi... adevărul — fu de părere ţăranul. I-am găsit în pădure taman cînd îi ataca dihania, fiindcă atîta lucru o să vadă şi pădurarul, că numai un rîs a putut să-l aducă în halul ăsta.

— Nu, mai bine să spunem că sînt copii sor-mi şi că au fost să culeagă bureţi. Femeia arătă o strachină cu mînătîrci : Chiar am cules vreo cîteva azi-dimineaţă. Iată-le aici...

— Bun, bun... — încuviinţă omul.

Apoi femeia îşi aruncă privirea asupra păsării. Zăcea azvîrlită pe un scaun :

— N-ar fi bine să dispară şi fazanul ?

Țăranul clătină din cap :

— Rîsul e mișel și nu se dă la om decît atunci cînd e în primejdie. Trebuie să-i spunem șefului că am vrut să-i smulgem fazanul și că de aceea l-a vătămat atît de rău pe băiat.

Femeia ciuli urechea :

— Auzi-l că vine.

Era însă doar cîinele lui, care zgrepțănea la ușă.

— Da' eu ce să fac ? piui Nicola.

— Și tu ești aici ? Țăranul chibzui cîteva clipe. Deodată începu să rîdă : Du-te și dă-i drumul lui Karo al nostru. Dar grăbește-te. Și-l împinse și pe Nicola în grajd.

— De ce ? întrebă femeia, mirată.

— Cînd Karo l-o vedea — și arătă spre ușă, unde cîinele șefului lătra de zor și rîcîia — se aruncă negreșit asupra lui, și pînă se luptă pădurarul să-i despartă, cîștigă copiii timp și ajung sigur în pădure.

Însă nu era atît de simplu să-l dezlege pe Karo. Afurisitul de cîine îl lătra înverșunat pe Nicola, vrînd să-și înfigă colții în el. Piciul era gata să renunțe, cînd de după colț zbucni cîinele de vînătoare.

Karo se năpusti asupra ogarului, iar Nicola, fără a pierde o clipă, îi tăie funia care-l lega de coteț. Karo se repezi ca o săgeată spre subțiraticul cîine de vînătoare și-l dădu peste cap. Ogarul se sperie și o rupse la fugă. Karo, după el.

Auzind zgomotul încăierării, țăranul clipi din ochi către nevastă-sa, dar în același timp izbucni și glasul furios al șefului.

— Javre afurisite ! strigă el, lovind în amîndoi cîinii, însă nu reuși decît să-i facă pe cîini să se fugărească mai avan și să se muște cu îndîrjire.

Țăranul ieși în prag :

— Karo !

Celălalt își chemă și el ogarul.

Karo se duse la stăpînul său, iar cîinele de vînătoare se apropie strecurîndu-se pe furiș. Cei doi își apucară dobitoacele de zgardă ; pădurarul îl legă pe-al său în fața casei.

Mătăhălosul, care, de sub şapca-i cu cozoroc lat, îşi arăta o faţă prelungă şi parcă tăbăcită, un nas ascuţit şi nişte ochi ameninţători ce scăpărau, dădu buzna în casă.

— Ei, Polacek, azi te-am prins ! mîrîi el.

— Pe mine ? şi ţăranul îl privi mirat.

— Lasă-te de minciuni ! Ochii lui mari zvîrleau fulgere de mînie Am auzit o împuşcătură şi am găsit şi urme. Cîinele s-a luat după ele şi, pe firul lor, am ajuns drept la dumneata.

— Urme poate oţi fi găsit dumneavoastră, nu zic ba — răspunse ţăranul. Pot să v-arăt şi unde se sfîrşesc, cît despre împuşcătură, nu ştiu nimic.

Musafirul fu nevoit mai întîi să se obişnuiască cu întunericul, după care îi zări pe Pavle şi pe Zora.

— El este victima — şi Polacek arătă spre băiat.

— Da' ce-are ? Omul se aplecă asupra lui Pavle.

— L-a atacat un rîs.

— Un rîs ?! Şi atinse cu mîna-i lată şi zdravănă faţa însîngerată a lui Pavle, că vlăjganul gemu lung.

— L-a muşcat şi de picior — continuă ţăranul, arătîndu-i rănile adînci.

— I-aţi spălat bine rănile ? întrebă mai prietenos matahala.

Ţăranul încuviinţă printr-un gest :

— Cu apă fierbinte. Nevastă-mea a pus în apă şi un pumn de muşeţel.

Musafirul îşi trecu mîna prin barbă şi păru că se gîndeşte. Deodată dădu cu ochii de fazan :

— Da' asta ce mai e ? întrebă el, cu glas din nou aspru, aţintindu-l răutăcios pe mărunţelul Polacek.

Polacek însă nu-şi pierdu cumpătul şi răspunse calm :

— Cea de a doua victimă. Rîsul l-a doborît, iar cînd voinicul ăsta — şi arătă iar spre Pavle — i-a tulburat prînzul, s-a aruncat asupra lui. Eu am picat la ţanc, fiindcă altfel l-ar fi scărmănat şi mai rău.

Între timp, omul se uită la fazan :

— S-ar zice că spui adevărul. Rana de la gît e într-adevăr făcută de pisică.

Polacek rîse înăbuşit :

— Şi ce pisică ! Zău aşa, credeţi-mă.

— Da, dar am auzit o împuşcătură — începu din nou oaspetele, uitîndu-se bănuitor în jur.

— Eh, acum toată ziulica se trage cu puşca în pădure — spuse liniştit ţăranul şi se aşează.

— Dar, la urma urmei, ce-aţi căutat în pădure ?

— Au fost după niscai ciuperci — se amestecă femeia în discuţia celor doi bărbaţi. Iată-le aici... — şi i le puse sub nas.

— Da' chiar n-aţi auzit nici o împuşcătură ? continuă cu îndărătnicie să întrebe musafirul, iar ţăranul clătină din cap. Nici tu ? şi o îmboldi cu piciorul pe Zora, care stătuse tot timpul tăcută lîngă Pavle.

— Eu am auzit doar două ţipete, unul al rîsului, celălalt al lui Pavle. Încolo nimic — răspunse fata.

Omul se uită mai bine la Zora. Deodată îi puse mîna pe creştet şi-i răsfiră părul pe frunte :

— Da' ce ? Fata are părul roşu ?

Zora îşi dăduse de mult seama că bărbatul acela frumos, cu nas ascuţit, îndrăzneţ avîntat, şi cu bărbuţă, era silvicultorul Smolian, tatăl lui Vladimir, şi se aştepta la această întrebare.

— Ei, şi ce dacă am părul roşu ? vorbi ea, liniştită, dîndu-şi părul peste cap.

Femeia interveni din nou :

— Soră-mea are şi ea părul roşu.

— Sora dumitale ? repetă Smolian.

— Fata mi-e nepoată de soră. E de două săptămîni venită la noi în vizită, împreună cu băiatul.

— În Seni este căutată o fată cu părul roşu — continuă silvicultorul — şi de nu v-ar fi nepoată, aş fi luat-o pe sus.

— În Seni ? întrebă ţăranul. Păi de ce ?

Smolian rîse cu răutate :

— Fiindcă întreg Seni-ul ar vrea s-o ştie în ghearele lui Scaraoţchi, şi eu mai abitir ca toţi.

Păşi încet spre uşă, dar iscodind într-una cu ochii prin toate ungherele.

— Mai doriţi ceva ? îl întrebă Polacek. Poate un rachiu ? Sau rachiul nostru nu-i vrednic de dumneavoastră ?

— Altă dată — zise musafirul și, în sfîrșit, ieși afară. Deodată se întoarse înapoi și înșfăcă fazanul : Pe-ăsta, din păcate, trebuie să-l iau cu mine.

Polacek încuviință din cap :

— Păi și așa, tot vi l-aș fi adus.

De astă dată, Smolian rîse cu poftă :

— Pot să cred orice, Polacek, numai asta, nu.

Țăranul ridică stînjenit din umeri :

— Cum doriți, domnule...

Omul își dezlegă cîinele :

— Da' ai putea să-mi spui încotro a fugit rîsul ?

— Devale, în văgăună. Și altă dată l-am mai zărit eu acolo...

— Mulțumesc... — silvicultorul își duse mîna la șapcă — ...și aveți grijă de băiat. Rănile de rîs sînt primejdioase.

— O s-avem, domnule. Polacek își scoase și el șapca : Vînătoare bună ! Poate dă Dumnezeu și puneți mîna pe ticălosul cela de rîs.

Omulețul rămase neclintit în prag, pînă ce inginerul dispăru în pădure, și numai cînd și ogarul se pierdu printre copaci, intră și el în casă.

Între timp femeia pusese masa. Așezase blidele de lemn, precum și o strachină adîncă pestriță, în care aburea îmbietor ciorba. Femeia întoarse capul :

— A plecat ?

Polacek făcu semn că da.

— Uite c-am avut noroc — zise ea.

— Mare noroc !... Țăranul se așează la masă.

Femeia umplu ochi primul blid.

— Dă-i-l bolnavului — îi spuse ea Zorei — și cheamă-i și pe ceilalți.

Duro și Nicola se și arătară.

— Rîsul s-a dus la fund cît ai clipi — povesti triumfător Duro, iar după o pauză continuă : Să-l scoatem afară ?

— Nici pomeneală. Blana e de preț, iar blana am salvat-o.

Sosi și Branko. Țăranul se uită la el :

— Ce mi-ai făcut pușca ?

— Am lăsat-o în pădure. Mi-am zis că-i mai bine așa. S-o aduc ?

— Nu încă — spuse femeia. Pînă una alta, să îmbucăm ceva — şi împinse băncile în jurul mesei.

Băieţii se aşezară şi vrură să apuce lingurile, dar Zora le trase un cot : ţăranul îşi împreunase mîinile şi rostea o rugăciune. Femeia se ruga şi ea ; copiii încercară şi ei să repete cuvintele.

Ţăranul îşi ridică fruntea, clipi şiret cu ochii lui mici, apoi spuse :

— Poftă bună ! şi-şi vîrî lingura în ciorbă.

Capitolul 14

În casa vrăjitoarei

A doua zi, cînd copiii şi ţăranul se uitară la Pavle, faţa băiatului era aprinsă : avea febră. Polacek îi dezveli piciorul. Rana ardea ca focul şi coapsa i se umflase rău. Ţăranul se scărpină în cap, apoi se uită la copii.

— Eu zic că trebuie să mai zăboviţi o zi-două pe la noi.

Copiii n-aveau nimic împotrivă.

— Dacă ne mai ţineţi — răspunse Zora — rămînem bucuroşi. O să vă dăm şi noi o mînă de ajutor.

Polacek încuviinţă.

— De ajutor, avem întotdeauna nevoie.

Duro cără toată ziua, cu vacile, bălegar în livadă, în vreme ce Branko, Nicola şi Zora îl împrăştiau. Dar nici a doua zi, nici a treia starea lui Pavle nu se amelioră, aşa că în cea de a doua zi copiii, împreună cu nevasta ţăranului, pliviră cartofii, iar în cea de a treia se duseră cu Polacek în pădure.

În sfîrșit, într-a patra zi, lui Pavle începu să-i meargă mai bine. Rănile de pe față aproape că se închiseseră. Febra îi scăzuse, dar rana de la picior tot mai supura și continua să-l doară.

— Cred că m-am împiciorogat — spuse vitejește băiatul, zîmbindu-i Zorei.

— Mai hodină-te o zi — fu de părere femeia, care tocmai îi aducea supa. Că doară n-o să murim de foame dacă vă mai ținem o zi.

— Nu — zise și Duro, care se obișnuise mai mult ca toți la țăran — nu mai putem rămîne...

În cea de a șasea zi o porniră la drum.

Copiilor le era dor de turnul lor, de mare și de tot ceea ce lăsaseră la Seni.

Îi mulțumiră lui Polacek și nevesti-si.

Polacek îi opri cu un gest :

— Ce-mi tot mulțumiți atîta ? Doar și voi mi-ați dat o mînă de ajutor, iar dacă Branko nu mi-ar fi dus atît de repede pușca în pădure, iar Duro n-ar fi aruncat rîsul în hazna, cu siguranță că șeful m-ar fi umflat, și acum aș sta la baștcă, în Seni.

Femeia le făcuse copiilor o legătură în care pusese toate cele de trebuință.

— Mai veniți pe la noi, și cît de curînd. La vară s-ar putea s-avem mereu nevoie de cîte cineva la cîmp.

Era pe la amiază cînd copiii părăsiră mica gospodărie. Țăranul le arătă pe unde s-o ia, și ei se așternură vitejește la drum.

La început își mai tociră tălpile prin pădure și prin tufișuri. Ca să nu-l obosească pe Pavle, care era cam palid și fără vlagă, mergeau încet.

După vreo trei ceasuri, pădurea începu să se rărească. Răsuflară ușurați, ba Nicola începu chiar să dea din mîini de bucurie, iar cînd de pe o creastă zăriră marea, nemărginirea aceea albastră ce se contopea la apus cu cerul, fericirea lor nu mai avu margini.

— Ia te uită — îi spuse Branko fetei. Ce frumos !

Zora privi drept înainte, cu ochi mari, la albastrul mării și al cerului, apoi, la fel ca Nicola, își flutură veselă brațele și o luă la fugă, îmbătată de aer.

După cîteva sute de metri, podişul se înclina abrupt în jos şi ei revăzură Seni-ul. De acolo de sus, micul oraş se înfăţişa ochilor ca un unghi obtuz, prins între valea ascuţită, care, ca o pană, răzbea spre mare.

— Acolo-i turnul nostru ! exclamă Nicola, arătînd spre turn.

— E tot acolo ! zise Zora într-o explozie de bucurie.

Duro o privi amuzat :

— Da' ce, credeai că Begovic l-a cărat cu el ?

Zora rîse :

— Nu. Totuşi e plăcut că se află tot acolo.

Deodată îşi dădură seama că Pavle a rămas mult în urmă, aşa că aşteptară pînă ce prietenul lor se apropie şchiopătînd.

Găliganul gemea :

— Nu pot să merg repede. Dacă alerg, mi se deschid rănile.

Zora arătă în jos, către valea adîncă :

— Seni !

Pavle încercă să zîmbească :

— Şi eu mă bucur.

— Or mai fi stînd de strajă la turnul nostru ? se întrebă Duro.

Zora ridică din umeri.

— Cred că da — îşi dădu ea apoi cu părerea. După spusele silvicultorului, tot ne mai caută.

O bucată de vreme, copiii priviră tăcuţi în jos. Marea îşi schimba încet-încet culoarea-i sinilie într-un verde intens, deosebindu-se din ce în ce de cer. Şi alba scînteiere de deasupra Seni-ului începu să se răărească, aşa încît casele şi străzile îşi precizară contururile.

Duro sări în sus :

— Păi nu mergem mai departe ?

Zora se împotrivi :

— Mai bine s-aşteptăm pînă se înserează. Dacă ne vede cineva, Begovic şi liceenii ne iau în primire chiar de mîine !

Ceilalţi fură de aceeaşi părere, aşa că o luară tîrîş-grăpiş către un huceag de pini tineri şi aşteptară acolo pînă coborî amurgul.

Soarele scăpătase în spatele lor cînd ei se aşternură din nou la drum. Cărarea era cam abruptă, aşa că Branko şi Nicola trebuiră să-l ajute pe Pavle. Brusc, vlăjganul fu iar cuprins de un tremur şi îi veni ameţeală.

— Trebuie să m-aşez — gemu el.

Branko îi puse mîna pe spinare şi Zora încercă să-l încălzească, dar nu ajută la nimic ; Pavle tremura tot mai tare. Se uita jalnic la ei :

— Va trebui să mă lăsaţi aici.

Zora clătină din cap :

— Nu. Sub cerul liber nu poţi să rămîi. Ai să răceşti şi o să-ţi fie mai rău.

— Dar ce facem cu el ? întrebă Nicola.

Branko se uită în jur. Pe-aici pe-aproape locuia bunică-sa. Negreşit, coliba ei se află jos, în fundul întunecat al văii.

— Dacă mergem încet — zise el — putem să-l ducem pe Pavle la bunică-mea. Branko arătă înspre văgăună : Are un grajd în dosul casei. Însă trebuie să fiţi muţi ca peştii, altfel ne zvîrle afară cît ai clipi.

Pavle se ridică în picioare :

— Pînă acolo jos mai pot eu.

Îl sprijiniră pe băiat şi, după jumătate ceas, ajunseră.

— Aicea e — spuse Branko.

Mai aveau doar vreo treizeci de paşi pînă la casă. Grajdul însă era închis.

— Aşteptaţi — spuse Branko. Mă pricep eu să-l deschid.

Se căţără, sări pe fereastră şi trase zăvorul.

Intrară uşurel înăuntru şi-l oploşiră pe Pavle în paie.

— Acum noi ce facem ? întrebă Duro.

— Eu rămîn cu Pavle — spuse Zora.

— Şi eu rămîn cu el — fu de părere Branko.

— Eu mă duc la cetatea noastră — zise Nicola. Trebuie să ştiu dacă Begovic mai stă de strajă.

Duro vru să-l însoţească :

— Fiţi cu ochii în patru — le atrase Zora atenţia. Să nu pună mîna pe voi.

Cei doi băieţi chicotiră, apoi se furişară fără zgomot din grajd.

— Stai bine ? îl întrebă Zora pe Pavle.

Vlăjganul încercă să zîmbească. Cum însă tot mai gemea și cum frigurile îl scuturau într-una, îi puseră un sac pe umeri și-l înfundară mai adînc în paie.

Între timp, Branko ciulea urechea la zgomotele din colibă. Bătrîna Kata era acasă. O auzea cum umblă încoace și-ncolo cu pași tîrșiți. Deodată răsună un glas limpede :

— Intră !

— Da' cine vorbește ? întrebă Zora, care între timp se așezase lîngă Branko.

— Un papagal.

— Un papagal ?

— E tare bătrîn și-l cheamă Koko.

Papagalul mai spuse o dată :

— Intră !

Se auzi și vocea bătrînei :

— E cineva afară ? întrebă ea.

Pasărea țipă ascuțit :

— Bunul unchi Iacova a sosit !

— Lighioaie afurisită ! bodogăni bătrîna. Ai să taci odată sau nu ? Se îndreptă totuși spre ușă, o deschise și privi afară.

— Ha, ha, ha, ha ! făcu papagalul. Acum intră. Vai, ce vesel e Koko !

Bătrîna se întoarse în casă.

— Nu-i nimeni, dobitoc prost ce ești ! Și în aceeași clipă ușa se trînti la loc.

— Ha, ha, ha, ha ! Pasărea rîdea atît de înveselită, și parcă rîdea chiar de bătrînă. Ba a sosit !

Însă bătrîna nici nu se sinchisi de rîsul zburătoarei. Se așezase și copiii o auziră trebăluind ; de altfel, nici pasărea nu mai scoase o vorbă.

— Da' ce face bunica ta aici ? întrebă Zora.

— Cred că e vrăjitoare. N-ai auzit de Kata cea neagră ?

Zora rămase cu gura căscată :

— Asta e bunică-ta ?

— Da — răspunse Branko.

Ascultară ţinîndu-şi răsuflarea şi o auziră pe bătrînă luînd o oală, mormăind ceva şi plimbîndu-se de colo pînă colo.

— Tare aş vrea s-arunc o privire înăuntru — spuse Zora.

Branko tresări speriat :

— Şi dacă ne prinde ?

— A, n-ai grijă, nu ne prinde !

Copiii încercară mai întîi la uşă ; însă în scîndurile groase nu se afla nici cea mai mică gaură de cheie, uşa închizîndu-se cu un ivăr.

— Poate că de sus ne-am putea uita înăuntru — fu de părere Branko, arătînd spre podul mic al casei.

Fata se urcă la iuţeală. Pe scîndurile cele subţiri se aflau lemne şi vreascuri. Copiii se tîrîră peste ele cu luare-aminte.

Dar iată că se auzi din nou vocea papagalului care, de data asta, trîmbiţă din răsputeri :

— Intră !

— Da' ce-i cu tine azi ? Glasul bătrînei răsuna mînios.

— E bunul unchi Iacova ! răspunse papagalul.

— Dobitoc fără minte ce eşti ! îl ocărî ea şi se ridică. De cînd Branko ăla a fost aici, toată ziua bună-ziua nu visezi decît la unchiu-tău Iacova.

— Ha, ha, ha, ha ! Koko îl vede bine ! Bunul, dragul unchi Iacova ! Koko îl iubeşte.

— Dacă nu taci odată, îţi dau cu ceva în cap !

De bună seamă bătrîna se afla mai aproape, deoarece copiii îi auziră glasul chiar sub ei.

La rîndul său, pasărea zburase, şi copiii deslușiră alt „ha, ha, ha, ha !“ în alt ungher al colibei.

— Să fie oare în grajd golanul ? auziră ei că spune bătrîna, pe care stăruinţa papagalului o descumpănise. Trase zăvorul şi deschise brusc uşa grajdiului. Ia vino-ncoa', pasăre afurisită ! se oţărî baba după o clipă. Uită-te cu ochii tăi : nu-i nimeni aici.

— Ghemuieşte-te bine ! şopti Branko, silind-o pe Zora să-şi ascundă capul după un mănunchi de vreascuri, căci pasărea zburătăcea ascultătoare prin grajd şi acel „ha, ha !“

al ei, amestecat cu un „ki, ki !“ se apropia tot mai mult de fugari.

— Caută, caută ! Unde-i ? întrebă bătrîna, ridicînd glasul.

— Ha, ha, ha ! Ki, ki, ki ! Şi pasărea se înălţă pînă pe coama zidului.

— Poate că dă Dumnezeu şi nu-l văd pe Pavle — şopti Branko.

Zora îl linişti :

— Nu cred că pot să-l vadă.

Fata nu se înşelase. După cîteva minute bătrîna spuse :

— Ei, acum te-ai încredinţat că nu-i nimeni aici ? şi se întoarse în colibă, tîrîndu-şi papucii.

Pasărea o urmă, dar tot nu părea convinsă, deoarece continuă să turuie :

— Bunul unchi Iacova ! Bunul unchi Iacova ! Undeva, pe-aici, tot o fi el !

Zora se folosi de cele cîteva clipe cît bătrîna se înapoie, din grajd, în colibă, ca să dea la o parte două-trei mănunchiuri de vreascuri ; apoi îl înghionti pe Branko :

— Uite că se luminează.

În pod răzbătea o fîşie lată de lumină. Împinseră mănunchiurile şi mai în lături : se ivi o crăpătură prin care, de sus, puteau să privească în colibă.

Primul lucru pe care-l văzu Zora fu corbul.

— Mai are o pasăre — şopti ea.

Branko îşi apropie obrazul de al ei :

— Are mai multe animale. Uite-te lîngă vatră : stau ghemuite două găini.

— Pe scăunelul de colo se tolăneşte un motan — zise Zora şi se cutremură : Ce mare şi ce fioros este !

— Se uită-n sus la noi — spuse Branko. Ehei, ne cunoaştem noi mai de mult. Dacă îl mîngîi pe spinare, blana scapără scîntei !

Acum o zăreau şi pe bătrînă, care se apropia şchiopătînd de vatră.

— Brr ! Zora îşi ascunse faţa în palme. Afurisită pare să fie !

Băiatul era mai puţin speriat. Doar o mai întîlnise o dată pe cotoroanţă. Simţea însă că-l trece un fior pe şira spinării, văzînd-o acolo, sub el.

Privit de sus, chipul ei părea şi mai ascuţit. Nasu-i lung se încovoia ca un plisc de uliu deasupra gurii pungite, iar ochii cufundaţi sub pleoapele grele păreau doi cărbuni aprinşi atunci cînd scăpărau scîntei din găvanele adînci.

Flăcările focului îi poleia faţa mare cu o strălucire stacojie. Ai fi zis că pielea-i zbîrcită arde, împreună cu gîtul subţire.

Bătrîna se apropie de vatră şi, îndată ce se ghemui în jeţul cel mare, corbul se aşează din zbor pe umărul drept, iar papagalul, pe cel stîng.

Zora căscă ochii mari :

— Ce-o face acum ?

— Nu ştiu — şopti Branko.

Bătrîna zgîndări focul şi luă capacul de pe ceaunul spînzurat deasupra flăcărilor. Un abur gros se ridică din vas. Vrăjitoarea luă o bucată mare de osînză şi o zvîrli în ceaun, apoi aruncă înăuntru şi nişte buruieni. Mirosea a izmă, a arnică, a cimbru şi alte ierburi de pădure.

Lăsă o vreme să fiarbă amestecul din ceaun, pe urmă, cu degetele-i subţiri şi scheletice, apucă o lingură şi începu să scoată ceva dinăuntru. Fiertura devenise o pastă vîscoasă şi gălbuie. Duse lingura la nas şi mirosi, după care o ridică în sus şi spuse :

— Ei, acuma-i bună ?

Corbul prinse să dea din aripi cînd mireasma tare îi gîdilă mirosul, iar papagalul cîrîi :

— Bunul, bătrînul unchi Iacova făcea şi mai bine.

— Dobitoc nerod ce eşti ! ocărî bătrîna. Bunul tău unchi Iacova se pricepea doar la rachiu, la buruieni, ba !

Luă puţin din pasta aceea şi începu s-o frece între policar şi arătător. Dar pare-se că nici ea nu era mulţumită de amestec, fiindcă mai azvîrli o mînă de buruieni în ceaun şi-l acoperi iar cu capacul.

— Ce-o fi fierbînd acolo ? Curiozitatea o făcu pe Zora să-şi uite de frică.

Branko ridică din umeri :

— Pesemne vreo alifie... Vinde alifii şi tot soiul de fierturi.

Mai trecu o bună bucată de vreme pînă ce bătrîna luă din nou capacul de pe ceaun. De astă dată păru mai mulţumită, fiindcă turnă încet fiertura în cîteva ulcele, pe care, după ce le umplu, le aşeză în spatele ei, pe o policioară.

Abia mîntuise treaba, că papagalul prinse pentru a treia oară să strige :

— Intră !

— Iar vrei să mă prosteşti ? mormăi bătrîna, însă de astă dată auzise şi ea ceva. Bătuse cineva la uşă. Mai ascultă o clipă, apoi se ridică anevoie, proptindu-se într-un băţ.

Era atît de stranie bătrîna aceea, sprijinită în toiag, care se îndrepta şchiopătînd spre uşă, încît, o clipă, copiii îşi ţinură respiraţia.

— Cine o fi venind la ea ? întrebă Branko.

— Poate diavolul — şopti Zora.

— Poate că-i doar un ţap — o linişti Branko.

— Sau altă vrăjitoare. Zora se lipi de Branko.

Bătrîna învîrti de două ori cheia mare în broască. Nu era nici diavolul şi nici altă vrăjitoare, aşa cum se aşteptaseră copiii, ci doar un pescar înalt şi zdravăn stătea în prag.

Branko cunoştea chipul acela blajin şi ars de soare, cu urechile mari, în al căror lob străluceau nişte toarte de aur : era tînărul Rista, logodnicul Elenei, prietena mamei lui.

— Ha, ha ! Ki, ki ! îl salută zgomotos papagalul. Frumosul Rista ! şi numaidecît se porni să fluiere un marş vesel.

Pescarul îşi împinse bereta pe ceafă şi spuse :

— Bună seara, tuşă Kata.

Bătrîna îi răspunse tîrşindu-şi iar papucii spre jeţul ei

— Ei, ce pofteşti ? îl întrebă ea după ce se aşeză

— Mîine vrem s-o pornim în larg — spuse pescarul care se aşezase şi el pe un scaun — şi aş vrea să ştiu dacă nu-i bine să mai aşteptăm o zi-două.

— Să-ţi dau în cărţi sau să întreb găinile ?

— Întreabă mai bine cărţile, că-n găini nu prea am încredere.

Bătrîna se îndreptă spre masă și luă cărțile. Le amestecă tacticos, apoi îl chemă pe Koko : papagalul trebuia să ridice o carte.

— Mai ridic-o și tu o dată — zise ea, împingînd cartea spre tînărul Rista. Apoi le așternu cu luare-aminte pe masă. Unele pe față, altele pe dos. Ridică mai întîi cartea din mijloc : Mîine, ai zis ?

Pescarul încuviință printr-un semn.

— Eu aș mai aștepta o zi. Ridică tacticos și celelalte cărți. Da — repetă ea — mai așteptați o zi. Poimîine-i mai bine.

— Cum o să ne meargă la pescuit ?

Bătrîna ridică iar cărțile :

— Bine, Rista, bine. O să fiți mulțumiți — și deodată începu să rîdă. Chiar foarte bine. Aici mie mi se-arată belșug și pește mare. Începu din nou să rîdă : Dar, zău, plecați poimîine ! și își strînse cărțile.

— Așa o să facem. Rista se ridică în picioare : Mii de mulțumiri, tușă Kata ! Zvîrli o bancnotă de zece dinari pe masă : Mii de mulțumiri și, de-om avea într-adevăr un pescuit norocos, apăi să știi că vreo cîțiva pești sînt ai dumitale.

— Ha, ha ! Ki, ki ! cîrîi pasărea. Pești din ăia mari, sufletelul meu, din ăi mari ! O, tu, drag meu Rista ! și își fluieră iar marșul.

Pescarul rîse :

— Să știi că n-o să uit, Koko — și trase repede ușa după el.

O vreme, bătrîna rămase pe scaun tăcută, cînd din nou se auziră bătăi în ușă. De astă dată, și papagalul, și bătrîna strigară într-un glas :

— Intră !

În colibă intră un bărbat gras, burtos. Bătu din picioare, scuturîndu-și praful de pe încălțăminte, apoi se apropie.

Zora îl înghionti pe Branko :

— Karaman !

Băiatul făcu ochii mari. Șapca neagră, fața roșie, buhăită, ochii mici de porc, ca doi nasturi negri prinși de o parte și de alta a nasului, trupul lăbărțat, mîinile greoaie: era într-adevăr bogătanul Karaman.

Omul se apropie de masă.

— Ho, ho ! strigă Koko tare şi bătu din aripi. Ho, ho ! Apoi, ţipînd, rosti nişte versuri pe care Branko şi Zora le auziseră şi le cîntaseră şi ei împreună cu alţii în Seni :

E bogatul Karaman,
care pune ban pe ban !

— Lighioană afurisită ! strigă fermierul, fără să fi apucat s-o salute pe bătrîna Kata, şi azvîrli cu şapca după papagal.

Koko însă nu se sinchisi cîtuşi de puţin şi ţipă şi mai strident :

Furat-a zeci de mii cu sacu'
Dar o să-l ia şi pe el dracu'...

— Ascultă. nu poţi să-i închizi pliscul idioatei ăsteia de păsări ? mîrîi Karaman, şi mai furios.

— Păi atunci cine o să-ţi mai menească ? bolborosi bătrîna, şi cum bogătanul tot nu slăbea din ochi papagalul, adăugă : Uite-aicea un scaun, şezi !

Karaman se aşeză, scoase o batistă roşie din buzunarul pantalonilor, îşi suflă nasul cu dichis şi cătă la bătrînă. Bătrîna însă parcă nici nu-l vedea : mîngîia penele papagalului şi nu scotea o vorbă.

— Hm ! se auzi, în sfîrşit, glasul lui Karaman.

— Hm ! îl îngînă pasărea.

— Tocmai voiam... — începu Karaman.

Bătrîna nu mai putu răbda.

— Da' spune odată ce vrei ! bodogăni ea. N-am timp de pierdut.

— Vreau să ştiu dacă să-mi vînd porumbul sau să mai aştept.

Bătrîna Kata se uită chiondorîş la el :

— Adică vrei să ştii dacă se scumpeşte. Aşa-i, fermierule ?

— Zi-i şi aşa, dacă vrei, tuşă Kata.

— Să ştii că te costă zece dinari — spuse bătrîna, vîrîndu-i sub nas cîteşizece degetele.

— Zece dinari pentru un sfat ?! se stropși bogătanul, mai-mai ieșindu-și din fire.

— Ho, ho ! cîrîi papagalul și adăugă serios. Bietul Karaman !

— Dobitoaca asta de pasăre mă face să turbez ! sări în sus Karaman.

— Plătește — spuse bătrîna — și-atunci o să te lase în pace.

Cu mișcări ticăite, Karaman scoase o pungă din buzunar și, cu degetele-i butucănoase, începu să numere pe masă banii : numai mărunțiș. Cînd ajunse la nouă dinari, zise :

— Da' mai ieftin nu lași ?

Bătrîna îl privi în ochi cu răutate :

— Fiindcă bagi bețe-n roate, o să te coste unsprezece dinari, și de nu pui chiar în clipa asta banii pe masă, în vecii vecilor n-o să-ți mai spun dacă se scumpește porumbul, au ba.

De astă dată grăsanul scoase la iuțeală mărunțișul din pungă.

— Ei, Doamne ! se bosumflă el. Doar nici eu nu găsesc banii pe drum.

— Ho, ho ! cîrîi Koko pentru a treia oară. Ho, ho ! Bătrîna însă îl făcu să tacă mai-nainte de a-și începe iar cîntecul.

Copiii erau numai ochi și urechi la tot ce se petrecea.

— Ia uite-te bine și vezi ce face acum baba ? zise Zora, împingîndu-l pe Branko cu cotul.

— De data asta nu mai dă în cărți, ghicește în cafea — șopti băiatul.

Într-adevăr, bătrîna vărsase dintr-o ceașcă drojdia de cafea pe masă :

— Pui, pui, pui ! Vino, Brutta !

Găinile dormeau pe stinghia lor. La început nici nu se clintiră.

— Pui, pui, pui ! le ademeni mai tare bătrîna, dar cînd văzu că tot nu răspund, mai strigă o dată : Brutta !

Găinile însă continuau să doarmă sau se făceau că dorm, că habar n-au de chemarea bătrînei.

— Puturoaselor ! cîrîi Koko. Puturoaselor ! Ho, ho ! Acuma sare Koko la voi ! Şi papagalul coborî fîlfîind din aripi spre găini.

Una din orătănii îşi înalţă capul, dar papagalul se văzu silit s-o mai ciocănească de cîteva ori cu pliscul în cap pînă s-o facă să coboare de pe stinghie şi să zburătăcească spre bătrînă.

— Dragă Brutta ! Nepreţuita mea Brutta ! spuse mieroasă baba, scărpinînd uşurel găina la gît ; apoi o ridică sus, pe masă, lîngă drojdia risipită.

Pasărea cea neagră rîcîi resturile de cafea, împrăştiindu-le în toate părţile, şi ciuguli de vreo două ori din drojdie, după care bătrîna o luă de pe masă şi o aşeză cu grijă jos. Aşteptă pînă ce Brutta se întoarse pe stinghia ei, apoi, sprijinindu-şi capul în palme, rămase o bucată de vreme cu ochii ţintă, larg deschişi, la resturile de cafea.

— Ce vezi acolo ? întrebă Karaman, gîtuit de emoţie şi foindu-se într-una pe scaun.

— Nu mă tulbura — mormăi bătrîna şi rămase mai departe tăcută.

— Tot nu vezi nimic ? întrebă din nou Karaman.

— De porumb ai zis ? i se adresă scurt bătrîna.

— De porumbul meu. E un porumb straşnic ! De mult n-am mai avut parte de aşa frumuseţe de recoltă ca anul ăsta.

— Nu ! spuse bătrîna cu asprime în glas. Dacă ar fi grîu, da. Preţul grîului urcă anul ăsta, al porumbului, nu — şi clătină din cap a pagubă.

— Vai ! se văicări Karaman. Sînt un om pierdut ! Preţul grîului urcă, zici dumneata ! Grîul ! Şi anul ăsta am avut cu două sute de chintale mai mult decît în alţi ani şi l-am vîndut pe tot, de-abia dacă-mi ajunge de sămînţă !

— De, Karaman, ar fi trebuit să vii mai devreme la mine ! şuşoti bătrîna.

— Da, da, mai devreme ! repetă papagalul.

— Vai, vai ! gemu bogătanul. Şi cu cît o să urce, tuşă Kata ? Spune-mi măcar cu cît.

— Cu mult, Karaman. Dacă nu mă-nşală ce văd eu aici — şi se mai uită o dată la drojdia de cafea — cu treizeci la sută !

— Vai, vai ! Karaman prinse să se bată cu pumnul în piept : Am pierdut şase mii de dinari, tuşă Kata. Sînt un om sărac !

— Un om sărac... — repetă papagalul. Vai, vai, bietul Karaman ! şi Koko oftă cu sughiţuri mai abitir decît bogătanul.

— Dacă n-o să omor eu pasărea asta ! strigă el şi sări în sus, dar în aceeaşi clipă începu să geamă : Ah, guta mea !

— Nu ţi-a folosit alifia pe care ţi-am făcut-o ? întrebă bătrîna.

— Ba mi-a folosit ceva, dar e pe sfîrşite.

Bătrîna rîse înăbuşit :

— Păi trebuie să mai cumperi.

— Dar n-ai putea să mi-o laşi mai ieftin de data asta ? se tocmi Karaman, uitîndu-se la bătrînă.

Kata clătină din cap :

— Nici o para mai puţin, cucoane !

— Tocmai acum cînd ştii şi dumneata că am pierdut şase mii de dinari... — se jelui Karaman.

— Mie tot nu mi-ai fi dat din ei, chiar dacă îţi mergeau treburile.

Karaman scoase o cutioară din buzunar :

— Pune-mi, însă numai un sfert. Mai mult, zău că nu pot plăti !

Bătrîna luă de pe poliţă o ulcică din cele abia umplute şi puse puţin din pasta gălbuie în cutioara lui Karaman.

Bogătanul vru s-o şi înhaţe.

— Mai întîi banii ! zise bătrîna, ţinînd strîns cutioara în mînă, iar Karaman trebui să-i numere mărunţişul pe masă.

— Noapte bună ! abia de mai rosti fermierul, în timp ce-şi vîra cutioara într-unul din nenumăratele lui buzunare. Puse mîna pe clanţă şi dispăru la fel de repede cum venise.

Bătrîna îşi împinse scaunul mai aproape de foc şi rămase tăcută, cu ochii aţintiţi la flăcări. Uneori copiii aveau impresia că a adormit. Şi animalele închiseseră ochii. Găinile îşi vîrîseră de mult capul sub aripă ; corbul le imită, singur Koko se mai ferchezuia încă, lăsînd să-i scape cîte un „ho, ho !“ şi „ki, ki !“. Pesemne nu putea să-l uite pe bătrînul Karaman, apoi şi capul lui moţat, cu pene viu colorate, dispăru sub aripă.

— Ce zici, să nu mergem şi noi la culcare ? şopti Zora, cu un căscat.

Branko tocmai voia să-i facă semn că da, cînd în uşă se auziră iar bătăi repetate.

Koko se trezi şi se învioră imediat. Bătrîna deschise şi ea ochii.

— Cine tot vine ? bodogăni ea.

— Bunul unchi Iacova ! cîrîi Koko.

— Ăla să rămîie mai bine afară ! mormăi bătrîna, totuşi se îndreptă şchiopătînd spre uşă.

Era o femeie, care, însoţită de tuşa Kata, se apropie de vatră. Mai întîi copiii nu zăriră decît rochia ei înflorată, în culori ţipătoare, ilicul de catifea închisă şi brodat, precum şi o broboadă pe umeri, iar alta pe cap.

— Curcinoaia — zise tare Branko.

— Nevasta brutarului ? întrebă Zora.

— Da, ea e.

Zora îşi apropie mai mult faţa de crăpătură.

Acum o vedea bine pe femeie : trupul ei durduliu, faţa rotundă ca un aluat crescut, dar încă proaspătă, ochii bulbucaţi, nasul ca o găluşcă, obrajii rumeni şi bărbia cam pătrată.

— Seamănă cu o vacă ! chicoti Zora.

— Taci, pentru Dumnezeu ! şi Branko îi dădu una uşor peste gură.

Nevasta lui Curcin îşi ridicase puţin rochia şi se aşezase cu mare grijă. Apoi, temătoare şi sfioasă, se uită la bătrînă, îşi suflă nasul, pe urmă se uită iarăşi la faţa mare, zbîrcită şi imobilă a Katei şi din nou îşi suflă nasul, fără a se îndura să scoată un cuvînt.

— Ce-i cu dumneata ? o îmboldi bătrîna.

— Dumneata ştii să păstrezi o taină ? îi întoarse Curcinoaia întrebarea.

Tușa Kata privi în pământ.

— Ca mormîntul ! răspunse papagalul în locul ei.

Însă Curcinoaia tot nu se încumeta să vorbească. Își frămînta mîinile, se mișca neliniștită pe scaun, își tot îndepărta șuvițele de pe frunte, gîfîia și ofta.

— Dar ce s-a întîmplat ? o încurajă tușa Kata pentru a doua oară.

— Eu... — începu din nou femeia, dar, speriată că a vorbit prea mult, se bătu peste gură.

— Ceva în legătură cu bărbatul dumitale ? întrebă Kata.

— De unde știi ? izbucni femeia, îngrozită.

Făcînd o schimă, bătrîna răspunse :

— Eu știu totul.

— Totul — repetă Koko.

— Atunci, dacă știi, pot să-ți spun... Iubesc pe altul — și, rușinată, își acoperi fața cu broboada.

— Și ce vrei de la mine ? o întrebă mai departe bătrîna.

— Vreau să știu dacă Curcin are vreo bănuială.

— Hm ! făcu bătrîna și scoase iar cărțile pe masă. Să-ntrebăm cărțile...

Cu degetele-i osoase amestecă îndelung și cu grijă cărțile, apoi le risipi pe masă, desfăcute în evantai, și-l chemă pe Koko.

Fîlfîind din aripi, papagalul trecu de pe speteaza scaunului pe umărul babei, coborî tacticos de-a lungul brațului și rămase pe gînduri, cu ochii la cărțile întinse ; pe urmă își aplecă iute capul, mai întîi la dreapta, apoi la stînga, și trase o carte.

Bătrîna o întoarse pe față : era craiul de tobă.

— Ăsta-i bărbatul dumitale — zise ea. Amestecă din nou cărțile, îl puse iar pe Koko să tragă o carte, și de astă dată așeză pe masă craiul de roșu : Ăsta-i drăguțul dumitale. Ei, acuma să vedem dacă bărbatul bănuiește ceva. Bătrîna amestecă bine cărțile pentru a treia oară. Dacă Koko trage o carte de roșu, bărbatul dumitale nu știe. Dacă trage o carte de tobă, atunci știe, și dumneata ești pierdută !

Koko zăbovi și mai mult pînă să tragă. Își înălță capul, apoi și-l plecă în piept, strigă o dată „ho, ho!“ și o dată „ki, ki!“, rîse tare de mai multe ori și țopăi în jurul cărților.

— O trage oare carte de roșu?... Branko însuși se simțea emoționat.

— Așteaptă și ai să vezi — îl domoli Zora.

Papagalul trase cartea : era șase de roșu.

Curcinoaia, care pînă atunci, moartă de frică și de curiozitate, pălise la față, se învăpăie brusc și răsuflă ușurată.

— Încă nu știe! chiui ea.

Bătrîna Kata nu se arătă chiar atît de încrezătoare ; în orice caz, lăsă să-i atîrne buza de jos, părînd că se gîndește.

— Da, încă nu știe — spuse ea — dar ia uită-te mai bine la cărți : este doar șase de roșu. Trebuie să fii foarte prevăzătoare cu drăguțul dumitale.

— Păi ce pot să fac? Și Curcinoaia holbă ochii.

— Ai grijă să nu intre la bănuială, iar dacă a intrat cît de cît, caută să i-o risipești.

— N-ai cumva vreun mijloc care să-mi fie de folos? Curcinoaia scoase o geantă : Cînd e vorba de-asta, nu mă uit la bani.

— Un mijloc aș avea eu, vezi bine... Bătrîna luă ulcica din care îi dăduse lui Karaman alifie pentru gută, goli ce mai rămăsese într-o căniță de lemn și înfășură totul într-o cîrpă. Este untură de cîine mort amestecată cu pătlagină — șopti baba, misterios. Cu ea să-i ungi bărbatului dumitale tălpile ghetelor.

— Și asta ajută? întrebă Curcinoaia, mirată.

— Untura de cîine îl moleșește, iar pătlagina îi tulbură vederea.

Femeia înșfăcă leacul :

— Da' Curcin umblă toată ziua în saboți de lemn. E bună și pentru saboți?

— Da, numai că trebuie să-i ungi încă o dată pe atîta.

— Cît costă?... Curcinoaia se scotoci în geantă.

— Dacă-mi dai douăzeci de dinari, ai plătit totul.

— Totul — cîrîi Koko. Şi pe mine ! şi îşi sucea trufaş capul în toate părţile.

— N-am cuvinte să-ţi mulţumesc, tuşă Kata ! zise Curcinoaia şi puse banii pe masă. Înnodă apoi cu grijă cîrpa din jurul ulcicăi şi o rugă încă o dată : Dar, zău, păstrează-mi taina !

Şi o zbughi din colibă.

— Cred — spuse după un răstimp bătrîna, care se lăsase iarăşi în jeţul ei — că nu mai vine nimeni. Tu ce zici, Koko ?

Koko încuviinţă.

— Nici măcar bunul unchi Iacova — cîrîi el.

— Dobitocule ! Bătrîna suflă în mica lampă aşezată lîngă vatră, ce răspîndea în colibă lumina-i sărăcăcioasă. Ţi-am spus de o sută de ori că ticălosul de beţiv cu siguranţă a murit de mult.

Dar pasărea, cu glas ţipător, zise doar atît :

— De curînd Koko l-a văzut...

Bătrîna îşi împinse scaunul mai aproape de foc.

— Prostule ! De o sută de ori ţi-am spus că ăla nu era bătrînul Iacova, ci nepotu-său.

Papagalul se înfoie şi bătu din aripi :

— Pe amîndoi îi iubeşte bătrînul Koko ! Apoi îşi vîrî capul sub aripă şi nu mai suflă o vorbă.

Bătrîna tăcu şi ea, se cufundă şi mai adînc în jeţ şi închise ochii. Focul îi lumina de jos în sus chipul prelung şi scofîlcit. Copiii o mai priviră un timp. Cu pleoapele-i grele, lăsate peste ochi, bătrîna nu mai avea într-însa nimic misterios, vrăjitoresc. Dimpotrivă, aşa cum se înfăţişa atunci, cu faţa destinsă, răsuflînd regulat şi sforăind cu gura întredeschisă, ea semăna cu toţi cei de vîrsta ei cînd dorm : nu mai era decît o femeie obosită, de optzeci de ani.

— Cred că nu-i vrăjitoare — şopti Zora în timp ce se strecura binişor din pod.

— Dar totuşi ştie să facă vrăji — replică Branko. N-ai văzut ?

Zora clătină din cap :

— Asta zici tu că e vrăjitorie ? La atîta lucru şi maică-mea se pricepea.

— Să citească în cărţi ?

— Păi chiar și eu știu — chicoti fata.

— Tu ? Branko o privi înmărmurit.

— Trebuie să știi doar tîlcul fiecărei cărți, luată în parte. Maică-mea mi-a deslușit odată cîte ceva.

Copiii coborîră jos, în grajd, unde se cuibăriră în paie.

— N-ai văzut că și Koko se pricepe la vrăjitorii ? continuă Branko.

— Papagalul ?

— Păi doar l-a tras din cărți mai întîi pe Curcin și-apoi pe drăguțul nevesti-si.

Zora chicoti din nou :

— Da, și pe urmă a treia carte, șasele de roșu. Eu am văzut foarte bine, și dacă și tu te-ai fi uitat cu luare-aminte, ai ști acum despre ce-i vorba.

— Despre ce ?

— Bătrîna Kata își ținea degetul pe cartea pe care urma s-o tragă Koko. Așa că papagalului nu-i era de loc greu s-o aleagă dintre celelalte.

— Ai văzut tu asta ?

— Asta, și încă multe altele — răspunse fata. Crezi oare că alifiile ei sînt bune ?

— De ce nu ? Doar Karaman a spus cu gura lui că i-a folosit alifia.

— Atunci și Curcinoaiei o să-i fie de folos untura de cîine cu pătlagină, nu ? Prostule ! Doar erai și tu acolo cînd a fiert-o. Tot alifia pentru gută a lui Karaman : nu-i decît osînză de porc, mușețel și arnică.

Gîndindu-se la Curcin, Branko spuse :

— Așadar, nu-i ajută la nimic Curcinoaiei ?

— Ba ceva-ceva tot îi ajută — remarcă Zora. Cînd cel care cumpără crede în asta atunci îi ajută orice, chiar și așa-zisa untură de cîine.

— Totuși Curcin nu știe nimic.

— Păi nu Curcin, ci nevastă-sa trebuie să creadă, și doar ai văzut că ea crede orbește în alifia asta, încît a fost în stare să dea douăzeci de dinari... Hai, culcă-te ! încheie fata discuția. Cu siguranță că-i aproape miezul nopții.

Zora avea dreptate. Abia adormiră copiii, că în turla bisericii Sfîntul Francisc răsunară douăsprezece bătăi.

În cămara cu făină

O pietricică zbură în paie. Îl nimeri pe Branko drept în piept. Îndată mai căzu încă una. Branko se ridică.

— Pst ! auzi el lîngă oblon. Era Nicola.

— Ce s-a întîmplat ? Branko se frecă la ochi.

— E ora cinci. Trebuie să vă sculaţi.

Zora dormea adînc. Branko o trezi scuturînd-o de umăr, apoi se uitară la Pavle. Uriaşul mai dormea. Pe urmă deschise ochii şi căscă.

— Cum te simţi ? îl întrebă Zora.

— Mai bine.

— Ai să poţi merge mai departe ?

— Nici vorbă, nici vorbă că da.

Sprijinindu-se, Pavle se ridică în picioare. Îl ajutară cu băgare de seamă să se urce pe prichiciul ferestrei. Duro şi Nicola îl prinseră de cealaltă parte şi băiatul îşi dădu drumul în jos.

— Uşor ! şopti Branko, dar era prea tîrziu.

În cădere, Pavle se lovi la picior şi ţipă : „Au !"

În aceeaşi clipă auziră cum în colibă Kata se ridică din jilţ.

— Repede ! îi suflă Branko Zorei. Altfel ne poate prinde !

Zora sări după Pavle, însă Branko alunecă de două ori şi, cînd să pună, în sfîrşit, piciorul pe prichiciul ferestrei, bătrîna se şi afla la uşă.

— Golanule ! strigă ea. Va să zică a avut dreptate Koko — şi ridică o bucată de lemn să azvîrle în băiat.

Branko se feri într-o parte şi lemnul zbură izbindu-se de perete.

Ceilalţi alergaseră într-un suflet pînă în fundul văii. Branko îi ajunse abia în apropierea aleii. Se tîrîră într-un tufiş să-şi mai tragă răsuflarea.

— Ei ? întrebă Zora. Begovic mai e la turn ?

— Şi Begovic, şi Dordevic — răspunse Duro. Se schimbă la două ceasuri unul pe altul.

— Atunci ce-i de făcut ?

— O vreme putem să stăm în ascunzătoarea noastră din tufele de mure.

Fata se uită la Pavle :

— Însă pentru Pavle ar fi mai bine să se adăpostească sub un acoperiş.

— Am putea să ne întoarcem la Stiepan — propuse Nicola.

— Sau la Polacek — fu de părere Duro.

— Dar la Cuibul Şoimilor ? întrebă Branko.

Stăteau şi chibzuiau cum e mai bine, unde-i mai bine, cînd deodată Pavle izbucni :

— Mai mult ca orice mă chinuie o foame cumplită, şi dacă îmi daţi ceva să îmbuc, apăi din partea mea putem merge şi-n iad !

— Nu ţi-e de ajuns ce-ai văzut la vrăjitoare ? rîse Duro.

— N-am văzut şi n-am auzit nimic. Am dormit toată noaptea.

— Dar voi ? se adresă Duro Zorei şi lui Branko.

— A fost Karaman acolo — spuse Branko.

— Bogătanul Karaman ? repetară într-un glas Nicola şi Duro.

— Voia să ştie dacă e bine să-şi vîndă porumbul.

— Şi nevasta lui Curcin a fost pe-acolo — spuse Zora.

— Sacul cu făină ! rîse Nicola.

— Are un amorez şi cerea o alifie care să-l împiedice pe Curcin să afle.

— Şi i-a dat ?

— Chipurile, untură de cîine cu pătlagină, dar era osînză de porc cu muşeţel şi arnică — zise Zora.

Copiii pufniră în rîs.

— Asta trebuie să i-o spunem lui Curcin — fu de părere Nicola.

— Da' de ce ? întrebă Branko.

— Păi doar îi sîntem prieteni.

— Da — îi susţinu şi Pavle — trebuie să-i spuneţi. Plecaţi chiar acum — adăugă el — şi aduceţi-mi şi mie ceva demîncare.

Zora și Branko săriră în sus.

— Unde ne întîlnim ? întrebă fata.

— Aici sau la tufele de mure — răspunse Duro.

Copiii făcură un larg ocol în jurul orașului și o luară de-a lungul Potocului, de unde intrară prin horn în cuptorul cel vechi.

— Nu văd decît cîteva chifle uscate și tari — spuse Zora, dezamăgită.

— Păi doar și noi am lipsit vreo șase-șapte zile ! Pesemne Curcin și-a dat seama și n-a mai pus altele proaspete în cuptorul vechi.

— Da, dar ce ne facem acum ? Și fata încercă să muște dintr-o chiflă : Sînt tari ca piatra.

— O să-l înștiințăm pe Curcin că ne-am întors.

Cățărîndu-se, copiii ieșiră din cuptor, se furișară prin cămara cu făină și deschiseră ușa.

Unde să fie oare brutarul ?...

Saboții lui clămpăneau prin casă.

Branko strigă :

— Curcin !

Curcin cel gras, care ducea în prăvălie un coș cu franzele calde, întoarse capul. Îl recunoscu pe Branko, însă îl privi cu un aer furios.

— E supărat azi — zise Zora.

— Te pomenești că a și aflat — spuse Branko.

— Ce anume ?

— Ei, tărășenia cu nevastă-sa.

Brutarul se întoarse ; de aflat, nu aflase încă nimic, și privirea lui furioasă era adresată copiilor. Începu să vocifereze, cu mîinile grăsulii proptite în șold :

— Poame bune ce sînteți ! Ah, cu ciomege trebuia să vă hrănesc, nu cu pîinea mea !

— Da' ce-am făcut ? bîigui Branko, speriat.

— Ia te uită la ei ! Mai și întreabă ! Habar n-au ce tîlhării au săvîrșit ! răcni batjocoritor brutarul. Jumătate din oraș știe că i-ați furat silvicultorului toate sălbăticiunile, că ați dat drumul la apa din iazul morarului... sau poate n-ați fost voi făptașii ?!

— Cum, încă nu s-a uitat treaba asta ? continuă Branko să se bîlbîie.

— Hoți de drumul mare ce sînteți ! se înfurie Curcin de-a binelea. Credeți că trei mii de dinari se uită așa de repede ? Erau vreo cîteva sute de crapi de cinci ani și tot atîția lini grași...

— Meștere Curcin — încercă Zora să se apere — știi dumneata de ce-am făcut noi asta ?

— Cine știe ce gînd ticălos v-a îndemnat la asemenea ispravă ! se oțărî Curcin.

Dar fata își scutură ciuful roșcat și începu să-i povestească lui Curcin tărășenia cu Stiepan și liceenii.

— Că ați vrut să-i puneți cu botul pe labe pe liceeni — mormăi Curcin, ceva mai potolit — ăsta nu-i un motiv ca să lăsați să se scurgă tot iazul cu pește.

— Voiam doar să facem cumva și să-i prindem pe cei doi. De-aia am lăsat apa să se scurgă.

— Ei, acum, fie ce-o fi ! bodogăni brutarul. Eu, în orice caz, vă sfătuiesc să dispăreți din Seni cît mai repede cu putință. Dacă numai unul din voi e zărit prin oraș, apoi nici primarul, nici polițaii n-or avea liniște pînă n-or pune mîna pe toți ceilalți, și de vă găsesc aici, mă bagă și pe mine la baștă împreună cu voi !

— O să plecăm de îndată — spuse Branko. Voiam doar să mai luăm ceva pîine.

— Ei, hai, luați și ștergeți-o ! mormăi brutarul, împingînd spre ei cîteva pîini.

Copiii îi mulțumiră și se îndreptară spre cămara cu făină. Deodată Zora spuse :

— A, dar voiam să-ți mai povestim ceva...

— Mie ? și brutarul se uită la fată.

— Nevasta dumitale a fost azi-noapte la bătrîna Kata.

— La vrăjitoare ?

— Da, și Kata i-a dat untură.

— Untură ? Curcin începu să rîdă. Păi untură avem berechet în casă !

— Ca să-ți mînjească dumitale tălpile saboților.

— Afurisita ! Curcin luă în mînă unul din saboții lui grei : De-aia tot alunecam eu azi !...

— Nu ca s-aluneci — continuă Zora — ci ca să nu intri la bănuială...

— Să nu intru la bănuială ? De ce ?

De astă dată răspunseră amîndoi într-un glas :

— Că nevasta dumitale are un amorez.

— Ce ? răcni Curcin, a cărui faţă albă se făcu deodată roşie ca focul. Dar duse repede un deget la gură : în casă se auzise o uşă trîntită. Nu ştiţi cumva şi cine-i acela ? întrebă el cu glas şoptit.

Copiii clătinară din cap :

— Doar atît a povestit : vine totdeauna cînd dumneata eşti ocupat la cuptor cu pîinile.

— Năpîrca ! răcni iar Curcin. Omul îşi smulse şapca din cap şi o trînti de pămînt, apoi ascultă din nou, deoarece uşa se auzi iar. Vine ea, pesemne — şopti brutarul, jumătate furios, jumătate făcînd haz. Vă bag în cămara cu făină, da' să nu-mi fugiţi de-acolo. Fiindcă mi-aţi dat de veste, o să căpătaţi azi franzeluţe proaspete.

Mai ascultă o dată ; cum nu se mai auzea nimic, îi împinse pe copii în cămara cu făină şi încuie uşa. O bucată de vreme, Branko şi Zora rămaseră tăcuţi, apoi se uitară unul la altul.

— Ce-i drept, n-ar fi trebuit să dăm drumul iazului — zise Zora.

— Eu ţi-am spus-o... — ripostă Branko — însă Duro, nu şi nu, a ţinut morţiş.

— Şi eu am vrut — mărturisi Zora.

— Duro ştia prea bine că era o prostie.

Zora clătină energic din cap, de-i zburară pletele în toate părţile :

— Nu-i adevărat. A ştiut tot atît cît am ştiut şi eu.

Branko bătu înciudat din picior :

— Mereu îi iei apărarea.

— Nu vreau să fii nedrept.

Branko da tocmai să răspundă, cînd auziră pentru a treia oară o uşă închizîndu-se şi numaidecît răsună o voce.

— Stai liniştit — şopti Zora. Cred că e ea ; vine.

— Cine ? întrebă Branko.

— Ei, nevasta lui Curcin !

În aceeaşi clipă auziră o voce de bărbat.

— Ăsta-i, cu siguranţă, prietenul ei — spuse fata, emoţionată.

Branko, auzind glasul acela, holbă ochii.

— Păi, păi... — se bîlbîi el.

— Ce e ?

— Păi ăsta-i Begovic ! spuse el, aproape strigînd.

Acum vocea se deslușea mai bine.

— Iar a trebuit să stai toată noaptea de strajă la turn, sărăcuțul de tine ! Așteaptă să-ți aduc un rachiu — vorbi femeia.

— Mai bine ai aduce toată sticla, și repede — mormăi Begovic. Simt o sfîrșeală la stomac, c-aș fi în stare să dau pe gît un butoi întreg.

Femeia se grăbi să-i îndeplinească dorința, și cîteva minute copiii nu-l mai auziră decît pe Begovic umblînd încoace și încolo și mormăind ceva ca pentru sine.

— Isuse Cristoase ! strigă femeia cînd se înapoie. Vine barbatu-meu !

— Asta-mi mai lipsea ! mîrîi înfundat Begovic. Pe unde aș putea ieși ?

— Nu știu... — șopti înfricoșată Curcinoaia. Aicea-i capătul coridorului.

— Mila ! tună în aceeași clipă glasul lui Curcin prin casă.

— Sfîntă Născătoare de Dumnezeu ! se jelui din nou femeia. Acum o să fie aici !

— Ce e în odaia asta ? întrebă Begovic, care nu-și pierduse cumpătul.

— E cămara cu făină — șopti femeia.

— Nu pot să intru înăuntru ?

— Ba da — bîigui femeia, ca înviată din morți. Iar eu mă duc să văd ce vrea Curcin ; și după ce s-o potoli, vin și-ți dau drumul...

Begovic descuie cămara.

— Mai bine încui-o la loc după mine — zise el.

Ea făcu semn că a înțeles.

— Și cheia o s-o ascund la mine în buzunar. Așa, bărbatu-meu n-are cum să intre.

Îndată ce Begovic dispăru în cămara cu făină, glasul lui Curcin răsună din nou.

— Mila ! strigă el și mai tare ca înainte. Unde te-ai ascuns ?

Curcinoaia scoase repede cheia din broască.

— Aici sînt — răspunse ea. Ce zbieri așa, omule ?

— Am văzut un bărbat trecînd prin curte — spuse brutarul, cu glas întărîtat — şi dacă pun mîna pe ticălos, îi sucesc gîtul, cum mă vezi şi te văd !

Femeia se prefăcu mirată :

— O fi fost ucenicul...

— Pe ucenic l-am pus de pază afară şi i-am poruncit să-l ia de guler pe bărbatul pe care l-o vedea ieşind din casă şi să-i tragă o mamă de bătaie, soră cu moartea ! urlă Curcin.

— Ai înnebunit ?! ţipă femeia. Da' ce-i cu tine ?!

— Hai şi tu ! răspunse Curcin pe acelaşi ton violent. Să-l găsesc numai pe ticălos, că atunci o să v-arăt eu, şi ţie şi lui, ce-i cu mine ! Brutarul îşi înşfăcă nevasta şi o trase după el.

În timpul acesta, Begovic sta proptit de uşă şi ciulea urechea. Era comic să-l vezi cum, cu şapca în mînă şi cu urechea lipită de gaura cheii, se străduia să prindă orice cuvînt. Apoi îşi întoarse faţa-i lătăreaţă şi se scărpină în cap, privind în gol. Deodată îi zări pe copii şi atunci chipul său buhăit, care pînă în clipa aceea exprima o negrăită disperare, se schimbă brusc, lăbărţîndu-se vesel.

— În sfîrşit, vă am în mînă ! nu glăsui, ci chiui poliţaiul, uitîndu-se triumfător la copii.

Copiii se traseră înapoi.

Begovic nu se apucă să-i urmărească. Dimpotrivă, se aşeză pe copaie şi începu să-şi bălăbăne picioarele, mîngîindu-şi mustaţa pleoştită şi bucurîndu-se grozav de norocul acesta picat din cer.

— V-am căutat şi-n cetate, am răscolit şi tot oraşul ca să pun mîna pe voi, şi poftim unde vă găsesc ! Ha, ha, ha ! rîdea poliţaiul şi plescăia din limbă. De altfel, ştiţi voi ce cîştig îmi iese din asta ? O sută de dinari a pus primarul pe capul vostru.

Branko se trase şi mai înapoi. Zora însă nu se lăsă atît de repede înfrîntă. Ba chiar porni la atac.

— Să nu te-avem noi pe dumneata la mînă, Begovic — zise ea.

— Pe mine ?! şi poliţaiul se plesni peste genunchi, rîzînd mai cu foc.

Zora trecu pe lîngă el, îndreptîndu-se spre uşă.

— Îți închipui că noi nu știm de ce te-a închis aici Curcinoaia ? spuse fata. Ești drăguțul ei. Acuma-l chem pe brutar. Și fata ciocăni în ușă. Curcin ! strigă ea.

Mutra hlizită a lui Begovic încremeni ; rămase cu gura căscată și holbă ochii cît cepele. Apoi se repezi de la locul lui și o trase pe fată din fața ușii.

— Ești nebună ! șopti el. Păi dacă mă găsește Curcin aici, mă omoară.

Zora se smulse din mîna lui :

— N-are decît. Curcin ! strigă ea și mai tare.

Begovic îi astupă gura cu palma :

— Dacă nu taci, se întîmplă o nenorocire.

— Curcin ! răsună alt glas. Branko îi venea Zorei în ajutor.

Disperat, polițaiul căuta să astupe gura cînd Zorei, cînd lui Branko, ceea ce nu era de loc ușor ! Dacă-l înșfăca pe băiat, se smulgea fata din strînsoare și striga cît o lua gura, iar dacă o înhăța pe fată, începea băiatul să zbiere.

Copiii se distrau din ce în ce mai bine tot încercînd să-i scape din mînă lui Begovic și să-l strige pe brutar, iar vînătoarea devenea tot mai înverșunată. Cînd îl strigau de pe copaie, cînd de la ușă, iar dacă Begovic încerca să-i prindă, ei se cocoțau pe sacii cu făină.

Polițaiul burduhănos era lac de apă și, spre nefericirea lui, glasul lui Curcin răsună pe-aproape...

— Nu minți ! zicea brutarul. Nici vorbă că ticălosul se află aici, dar n-avea grijă că-l dibui eu...

Begovic dîrdîia de frică și, renunțînd la urmărirea copiilor, ridică brațele, deznădăjduit din cale afară.

— Țineți-vă gura ! îi imploră el. Țineți-vă gura !

— Uite, ne ținem gura dacă ne făgăduiești că-n următoarele douăzeci și patru de ore n-ai să te legi de noi — îi șopti Zora.

— Da, și că-n tot acest timp n-ai să spui nimănui că ne-ai văzut în Seni — adăugă Branko.

— Eu, eu... — se bîlbîi Begovic. Și cei o sută de dinari ai mei ?

— Sau juri, sau strig iar ! zise Zora cu glas ridicat. Curcin ! începu ea din nou.

— Bine, bine... — se învoi Begovic cu glas tînguitor, ba chiar se lăsă în genunchi. Vă făgăduiesc tot ce vreţi, tot ce vreţi !...

— Jură ! porunci Zora.

— Jur ! icni poliţaiul şi ridică mîna.

Zora se apropie de el :

— Spune : „Jur pe Sfînta Născătoare de Dumnezeu şi pe tot ce am mai sfînt că o să-mi ţin cuvîntul pe care mi l-am dat".

Degetele groase ca nişte castraveciori ale lui Begovic tremurau.

— Jur — repetă el.

Glasurile se îndepărtară ; pare-se că brutarul îl căuta pe poliţai într-altă parte a casei. Lucrul acesta îl făcu pe Begovic să prindă curaj. Se ridică de jos şi zise :

— Dar şi voi trebuie să juraţi că n-o să mă trădaţi.

Zora se uită la Branko :

— Să facem una ca asta ?

Branko clătină din cap :

— Curcin e prietenul nostru.

— Trebuie să juraţi — le ceru Begovic. Şi eu am jurat. Altfel, nici eu nu-mi mai ţin jurămîntul.

— Bine — încuviinţă Zora. Promitem să nu-i spunem lui Curcin numele dumitale, dar tot numai pentru douăzeci şi patru de ore, atît cît ţine şi jurămîntul făcut de dumneata.

— Juraţi — stărui Begovic, însă glasul lui Curcin se auzi din nou şi ei ciuliră urechea.

Brutarul spunea :

— Am scotocit peste tot, aşa că ticălosul nu poate fi decît în cămara cu făină.

— De o sută de ori ţi-am spus că nu e nimeni în casă ! strigă femeia.

— Vrei să zici că pentru tine ai adus în odaie şi rachiul, şi cozonacul ?

— Nu, pentru tine, Curcin — se jelui femeia. Numai pentru tine ! Am vrut să-ţi fac o bucurie.

Curcin rîse răutăcios şi în aceeaşi clipă apăsă cu putere pe clanţa uşii de la cămara cu făină ; Begovic şi copiii îşi ţinură răsuflarea.

— Da' cine a încuiat cămara ? întrebă brutarul.

— Nu ştiu — răspunse femeia.

— Nu știi, ai ? Glasul bărbatului se înăsprise iar. Dar peste o clipă zise : A, da, eu am răsucit cheia. Își pipăi buzunarul ca să scoată cheia și să descuie ușa. Asta-i bună ! exclamă el. N-o mai am !

— Las-o ciorilor de cămară ! scînci femeia, tot mai înfricoșată. Chiar dac-ar fi cineva în casă, în cămara cu făină doar nu poate să se ascundă.

Însă Curcin nu se lăsă dus de nas. Se aplecă și căută cheia jos pe dușumea. Apoi se ridică și izbucni iar :

— Nu-i nici pe jos. Nu cumva e la tine ?

— Nu, nu, nu ! se văicări femeia, să ți se rupă inima. Nu-i la mine !

— Fiuuu !... fluieră brutarul. Era în glasul nevesti-si ceva care-l nedumerise. Zici că n-o ai ? Ei bine, aș putea să jur că-n cămară s-a ascuns ticălosul !

— Visezi ! De altminteri, ți-am mai spus de o sută de ori că nu-i nimeni în casă. Hai, du-te odată și sfîrșește cu coptul pîinii !

— Numai după ce intru și-n cămara cu făină — răspunse Curcin, hotărît, și-l chemă repede pe ucenic.

— Ce-l mai amesteci și pe ucenic ? întrebă femeia.

— Vreau să-mi aducă a doua cheie — spuse meșterul — și vedem noi atunci dacă e sau nu cineva în cămară.

Ucenicul veni într-o fugă la chemarea stăpînului.

— Știi unde-i agățată haina mea ? întrebă meșterul.

Ucenicul răspunse că știe.

— În același cuier ai să găsești și legătura mea de chei. Ad-o încoa', și mai adu și-un ciomag zdravăn. Cred că-l avem în mînă.

— Da' unde s-a vîrît ? întrebă ucenicul.

— În cămara cu făină.

În timpul acestei lungi convorbiri, obrazul ca o pătlăgea roșie al lui Begovic pălea văzînd cu ochii. Îl apucase tremuriciul, iar trufașa-i mustață atîrna pleoștită, în vreme ce fruntea i se acoperise de broboane mari de sudoare.

Copiii stăteau fără teamă lîngă el și ascultau tustrei laolaltă. La rîndul lor, nici ei nu se bucurau prea tare de întorsătura lucrurilor. Pe de o parte, le părea bine că Begovic, după toate aparențele, avea să fie prins, însă, pe de altă parte, se temeau că grăsunul de brutar o să facă atîta tărăboi cînd l-o descoperi pe polițai, încît o s-adune

jumătate din oraș, și atunci, cu tot jurămîntul lui Begovic, tot au să fie văzuți și prinși.

— Na, acuma doi au să sară pe mine ! se jelui Begovic cînd Curcin îl chemă pe ucenic. Aolică ! gemu el. Sînt pierdut ! Dacă dă Curcin de mine aici și mă ciomăgește, apoi mîine mă și zboară afară din slujbă ! Ce-au să se facă atunci nevasta și copilașii mei ? Polițaiul plîngea în hohote și lacrimile curgeau șiroaie din ochii lui bulbucați. Se adresă din nou copiilor : Vreun mijloc ca să scap, nu știți ? Copiii ridicară din umeri. Dar nici lui Begovic nu-i mai ardea să aștepte răspunsul lor. Iscodea și se tîra prin toate ungherele. Nu-i nici o ușă pe-aici ? întrebă el. Își aținti privirea în sus, spre fereastră, dar clătină din cap : Pe-acolo n-o să pot răzbate afară niciodată.

Copiii șușoteau între ei.

— Să-i spunem ? zise Branko.

— Ce anume ? întrebă Zora.

— Că poate să iasă prin cuptor.

Zora înălță din umeri :

— Păi poate ditamai huiduma să încapă pe-acolo ?

— Cred totuși că ar putea.

Begovic îi auzi șușotind.

— Mai știți cumva vreo ieșire ? se rugă el.

Branko arătă spre ușa cuptorului.

Abia atunci dădu Begovic cu ochii de ea :

— S-o putea pe-acolo ?

Branko îi făcu semn că da :

— Noi ne-am cățărat de mai multe ori prin horn.

Begovic deschise ușa.

— Pentru numele lui Dumnezeu — gemu el — da-i întuneric ca-n fundul iadului.

— Dacă intri tîrîș înăuntru și ridici capul, vezi lumina.

— Și pe urmă ?

— Trebuie să te cațări prin horn, iar cînd ajungi afară, n-ai decît să te lași pe vine și să-ți dai drumul s-aluneci pe acoperiș.

— Jos e o saltea veche — adăugă Zora — așa încît cazi mai pe moale decît meriți.

— Nu ! se înfioră Begovic. Mai degrabă mă duc în iad decît să intru acolo.

Între timp, ucenicul se întoarse.

— Ai adus cheia ? îl auziră pe Curcin întrebînd.

Ucenicul sună legătura de chei :

— Iată-le.

— Vai, Doamne ! Begovic fu din nou cuprins de spaimă şi deschise iar uşa cuptorului : Să intru oare ?

— Măcar încearcă — îl încurajă Zora.

Poliţaiul îşi aruncă mai întîi chipiul înăuntru, apoi se încumetă să intre şi el pe brînci. Capul trecea, umerii însă erau prea laţi.

— Daţi-mi o mînă de ajutor ! se tîngui el. Atunci Zora îl înşfăcă de piciorul drept, iar Branko de cel stîng şi-l împinseră din răsputeri în cuptor. Aoleo ! gemu omul. Mă înăbuş !

Izbutise totuşi să intre, iar copiii îl mai împinseră atît cît să poată închide uşa după el.

De altfel, era ultimul moment, deoarece chiar atunci cheia fu vîrîtă în broască.

— Şi noi ce facem acum ? întrebă Branko.

— Cred c-ar trebui să ne-ascundem cît mai bine — fu de părere Zora.

— Şi ce-i spunem lui Curcin cînd intră ?

— Las' pe seama mea. O să mă gîndesc...

— Să ştii că nu i-am jurat lui Begovic c-o să ne ţinem gura — spuse Branko.

— Da, dar i-am făgăduit — răspunse Zora, cu hotărîre — şi uscocii îşi ţin totdeauna cuvîntul dat, chiar şi fără jurămînt.

Abia apucară copiii să se ghemuiască după nişte saci cu făină, că uşa se şi dădu de perete, însă nu intră brutarul, deoarece nevastă-sa îi tăie calea.

— N-ai să faci un pas ! mai ţipă ea ascuţit.

— Ha, ha ! rîse Curcin. Şi de ce nu, mă rog ?

— Fiindcă nu-i nimeni înăuntru ! se oţărî femeia, şi mai aprigă.

— Păi tocmai asta vreau să văd şi eu. Glasul lui Curcin deveni şi mai violent şi, dînd-o la o parte pe nevastă-sa, brutarul năvăli în cămară.

Femeia i se aşeză încă o dată în cale. Faţa ei lată se făcuse de ceară, iar ochii i se măriseră cît cepele.

— Să nu te-atingi de el ! strigă ea de astă dată.

Curcin, care ţinea în mînă cogeamite cleştele, îi răspunse doar atît :

— Fugi din drumul meu !

— Nu mă clintesc un pas, pînă nu-mi făgăduieşti că ai să-l laşi în pace.

— Da' fugi odată din calea mea, blestemato ! Atît de tare se înfuriase Curcin, încît o înşfăcă de umeri şi-i făcu vînt, că femeia căzu peste sacii cu făină.

Curcin strînse mai vîrtos cleştele în mînă şi se uită jur împrejur. Deodată ucenicul, care între timp cercetase fiece colţişor din odaia cea largă, îi spuse :

— Da' nu-i nimeni aici.

— Nu-i nimeni ! strigă femeia, uşurată.

Meşterul se învîrti şi el de colo-colo. Cămara era goală.

— O, minune ! exclamă Curcinoaia şi oftă cu sughiţuri. Sfîntă Fecioară, mulţumescu-ţi din suflet ! Se lăsă binişor lîngă sacii cu făină.

Curcin făcu o mutră prostită. Îşi vîrî nasul în fiece ungher.

— Da' cel puţin copiii ar trebui să fie aici — mormăi el.

Zora ieşi la iveală de după sacul cu făină :

— Noi sîntem aici !

— N-aţi văzut pe nimeni intrînd în cămară ? întrebă repede Curcin.

— Păi tocmai de aceea ne-am şi ascuns — zise fata.

— Şi unde a fugit ticălosul ?

— A intrat aici şi s-a vîrît în cuptor — istorisi mai departe Zora.

Brutarul se bătu cu pumnul în piept :

— Cum am putut să uit de asta ? Şi se repezi la cuptor.

Copiii îşi ţineau răsuflarea — între timp ieşise şi Branko din ascunzătoarea lui. Oare Begovic se mai afla în cuptor sau se tîrîse mai departe ?

Brutarul smulse uşa şi se uită înăuntru : cuptorul era gol. Bietul om făcu o mutră jalnică.

— Mi-a scăpat ! se văicări el, lăsînd să-i cadă cleştele din mînă.

— Păcat ! zise ucenicul şi-şi vîntură ciomagul.

Curcin se adresă din nou copiilor :

— Dar ştiţi măcar cine era ?

Curcinoaia, care pînă atunci se rugase de zor, auzind întrebarea, privi din nou cu spaimă spre ei ; însă Zora clătină din cap :

— Noi ne-am ascuns îndată ce-a intrat el în odaie.

— Şi nu l-aţi văzut cîtuşi de puţin ?

De astă dată se uită la Branko. La început, băiatul nu ştiu ce să răspundă.

— Era parcă unul voinic... mustăcios — gîngăvi el. Dacă l-aş vedea la lumina zilei, l-aş recunoaşte.

— Unul voinic, mustăcios ? Brutarul căzu pe gînduri. Sînt o mulţime de mustăcioşi în Seni.

— Da, dar pe-ăsta negreşit l-aş recunoaşte — se grăbi Branko să-l încredinţeze.

— Atunci deschide bine ochii. Pe cumătrul ăsta vreau să-l iau niţeluş într-o serie de pumni, şi dacă-mi spui numele lui, apăi să ştii că te-ai ales cu cozonacul cel mai mare din brutăria mea !

— N-ai grijă, că nu-l uit eu — îl asigură Branko. Nu, nu-l uit...

Copiii vrură să-şi ia rămas bun şi să plece.

— Staţi ! îi opri Curcin. V-am făgăduit nişte franzeluţe proaspete.

Brutarul o lăsă singură pe nevastă-sa, care se ruga de zor, şi-i luă pe copii cu el în încăperea unde cocea pîinea. În ziua aceea li se îngădui nu numai să-şi umple buzunarele, ci chiar o cogeamite traistă.

— Meştere, mii de mulţumiri ! zise Zora, făcînd o plecăciune adîncă, apoi îi întinse mîna şi adăugă : Zău, nu mai fi supărat pe noi din pricina peştilor.

— Am şi uitat de asta ! spuse brutarul. Mai treceţi mîine pe-aici.

Copiii se întoarseră în cămară, şi pe cînd Zora se pregătea să intre în cuptor, Curcin se ivi din nou în odaie :

— Salutări de la moş Gorian. Am uitat să vă spun.

— De la moş Gorian ? Copiii ciuliră urechea.

Curcin încuviinţă printr-un semn :

— Zicea că să mai treceţi pe la el. Ar putea să aibă nevoie de voi.

— Mulţumesc, mulţumesc — zise Branko, apoi intră şi el pe uşa cuptorului.

Tonii

Cînd Zora şi Branko sosiră la tufele de mure, îi găsiră pe Pavle, pe Nicola şi pe Duro foarte abătuţi.

— Stau şi ziua de strajă la turnul nostru — le raportă Duro. Dordevic abia l-a schimbat pe Begovic.

Pavle se uită trist la Zora :

— Ce ne facem ?

— Putem să ne ducem la moş Gorian — zise fata.

— La pescar ? ! Nicola sări în sus de bucurie.

Fata făcu semn că da :

— A trimis după noi.

— S-ar putea chiar să-i fim de folos — întări Branko. De bună seamă că iarăşi o să-i ajutăm la pescuit.

Copiii aşteptară să se însereze, apoi ieşiră pe furiş din ascunzătoarea lor. Lui Pavle îi mergea tot prost. Iar i se umflase piciorul. O bucată de drum au fost nevoiţi să-l ducă pe braţe.

Dinspre mare sufla, cu scurte întreruperi, un vînt aspru şi rece.

Zora se cutremură :

— Bora.

— O să fie furtună — îşi dădu cu părerea Duro.

— Ha, ha, ha ! rîse Nicola. Ce se pricepe ţăranul la furtună pe mare ! Aşa suflă vîntul mai în fiece seară.

Valurile aveau creste mici, albe. Copiii se aşezară pe o stîncă şi-şi muiară picioarele în apă. Ce limpede şi ce caldă era ! Abia atunci îşi amintiră că de aproape opt zile nu mai văzuseră marea.

Valurile erau din ce în ce mai mari şi fiece talaz, spărgîndu-se de mal, ţîşnea mai sus decît cel dinaintea lui. „Phu !“ copiii rîseră şi se scuturară : era primul val ce le trecea peste cap.

Branko sări de la locul lui.

— Haideți, trebuie să plecăm — îi îndemnă băiatul.

Moș Gorian se zărea mare ca un uriaș la el în grădină : își stropea straturile cu legume. Mirat, ba aproape chiar speriat, își trecu mîna prin barba lui albă cînd văzu atîția copii.

— Da' ce, v-ați înmulțit ? zise bătrînul.

— Păi nu trebuia să venim cu toții ? întrebă Nicola.

Spuse toate astea cu o mutră atît de descurajată, că pe loc moș Gorian își descreți vesel fața. Ba chiar îi făcu pușliului cu ochiul, zicînd :

— Lasă, rămîneți. Cu cît sînteți mai mulți, cu atît e mai bine.

Isprăvi de stropit legumele, apoi se așeză împreună cu copiii pe băncuța de jos, lîngă apă.

— Ei, acum povestiți-mi și mie unde-ați stat ascunși în tot timpul ăsta — i se adresă el lui Branko.

Băiatul îi istorisi de-a fir a păr. Isprava cu morarul și cu peștii o știa el. Făcu iar cu ochiul.

— Nouă, pescarilor, nu ne pare prea rău — spuse el. Acum lumea o să cumpere mai mult pește de mare. Cînd auzi în ce fel a fost rănit Pavle, ceru să-i vadă și el piciorul. Rana arată destul de prost — zise moșul și puse mîna pe fruntea vlăjganului. Și ai temperatură... Cred că cel mai bun lucru ar fi să te întinzi în fîn.

Copiii trebuiau să-i pregătească lui Pavle culcușul în sălașul caprei. Așa că porniră într-acolo.

— Ei, Andia, uite că-ți aduc musafiri ! Îi cunoști tu... — glumi bătrînul.

Capra se ridică de jos, îi privi pe copii și începu să behăie.

— Ce te-ai pornit nitam-nisam să behăi ? Ia mai taci... — o potoli bătrînul. Doar nu mai sînt derbedei, s-au făcut copii cuminți și vor să-i dea o mînă de ajutor lui moș Gorian.

Andia se liniști. Ba chiar luă din mîna Zorei un mănunchi de iarbă și se lăsă mîngîiată de ea.

Între timp bătrînul aduse o cîrpă curată, ca să lege piciorul lui Pavle, dar mai întîi presără zahăr pe răni.

— Asta trage puroiul — îl lămuri bătrînul pe băiat. Trebuie să stai culcat cam vreo patru-cinci zile.

Zora urma să rămînă cu Pavle ; ceilalţi se reîntoarseră la bancă.

— Nu ne-ai spus, moş Gorian, la ce să te-ajutăm ? întrebă Branko.

Bătrînul se uită la el :

— Era să şi uit. Au fost zăriţi toni în larg.

— Toni ! Nicola bătu din palme : Să-ţi dăm o mînă de ajutor la pescuitul tonilor ?

Moş Gorian îl privi cu voioşie pe puştan :

— Ai mai făcut vreodată treaba asta ?

— Ba bine că nu, şi încă de multe ori. Tata era pescar de toni — răspunse strengarul.

— Asta-i frumos ! şi bătrînul zîmbi pe sub mustăţi. Ei, păi atunci am nişte ajutoare de nădejde — continuă el. Azi e tare greu să capeţi un ajutor ca lumea.

— De ce ? întrebă Nicola, curios.

— Marile întreprinderi pescăreşti ni-i ia pe toţi.

— Plătesc mai bine ?

— Ba mai prost, mult mai prost. Şi nici nu dau nimic oamenilor din cantitatea de peşte pescuită, însă îi plătesc pe loc, de îndată ce-i angajează, ba plătesc chiar şi atunci cînd pescuitul e mai slab.

— Locurile de pescuit sînt totuşi ale dumneavoastră, nu ?

— Asta, da. Însă numai atîta vreme cît sîntem liberi şi nu ne-am vîndut societăţilor. Dacă ne-am angajat să lucrăm pentru ele, atunci trebuie să le cedăm şi locurile noastre de pescuit, şi asta înseamnă că, o dată cu noi, ne-am vîndut şi tot peştele ce ne revenea.

— Au fost zărite multe bancuri de toni anul acesta ? întrebă Nicola.

— Nu ştiu. Însă dacă nu mă înşală semnele, pare-se că anul ăsta sînt bancuri neobişnuit de mari.

— Tii ! chiui Nicola. Ce bine-mi pare !...

Între timp se înnoptase de-a binelea, şi apa, care doar cu cîteva clipe mai-nainte avea o culoare albicioasă, se făcu neagră ca noaptea. Moş Gorian se ridică.

— Cînd pleci la pescuit de toni, lucrul de căpetenie e să fim gata de drum mai-nainte de răsăritul soarelui. De aceea, hai să ne culcăm devreme ! Somn uşor ! şi le întinse mîna. Pe la cinci vă scol, copii !

Zora și Pavle dormeau duși, iar capra se odihnea în paie. Copiii se cuibăriră lîngă ea și, după cîteva minute, adormiră.

Nici nu se luminase bine de ziuă, cînd moș Gorian îi strigă.

— Deșteptarea ! trîmbiță el. Deșteptarea ! Dar dacă văzu că asta nu ajută la nimic, începu să-i zgîlțîie pe copii ca să-i trezească.

În afară de Gorian se mai aflau în grădină alți trei pescari. Moșul făcu prezentările.

— Dînsul — zise el, arătînd spre un bătrîn înalt, uscățiv, spînatic și cu o gură parcă strepezită — este unchiețul Orlovic.

Unchiețul Orlovic strînse din buze, schițînd un rîs acru, și le întinse copiilor o mînă grea, cu brațul nefiresc de lung.

— Iar dînșii sînt feciorii dumisale — îi prezentă Gorian și pe ceilalți : doi flăcăiandri înalți, gemeni, care, din pricina ciufului lor zburlit și deosebit la culoare, erau porecliți Ocheșel și Bălăior.

— Ei, dar pe ajutoarele tale cum le cheamă ? întrebă Orlovic.

— Și asta vrei să știi ?

— Firește ! și moș Orlovic rînji din nou.

— Acesta e Branko, feciorul lui Milan Babici... ea e Zora... el e Duro, iar cestălalt, Nicola. Nicola — continuă moș Gorian — a mai pescuit toni. Știe deci cum vine treaba, iar ceilalți au să-nveție și ei.

— Bun, bun ! și de astă dată unchiețul Orlovic îi mîngîie pe cap. Dar de îmbucat ați îmbucat ceva ? întrebă el după un răstimp.

Copiii spuseră că nu.

— Asta-i după legea lui moș Gorian — azvîrli el o țeapă. Muncă pe spetite și mîncare ioc.

— Ce tot vorbești într-aiurea ? îi curmă vorba moș Gorian și duse întreaga ceată la o masă mare, de piatră.

Sub smochinul umbros se afla pregătită o gustare strașnică. Îi aștepta o supă caldă de cereale și, în afară de asta, pe masă se înălța un adevărat munte de castraveciori și pătlăgele roșii. Moș Gorian tăiase și pîine, iar la sfîrșit fiecare mai primi și un pahar cu lapte. Copiii înfulecară totul, pînă la ultima fărîmiță de pîine, într-atît de hămesiți erau.

— Ei, şi-acum să ne vedem de treburi — spuse moş Gorian, după ce dispăru şi ultima pătlăgică.

Zora şi Duro duseră tacîmurile în casă, apoi se puseră pe treabă. Nu era de loc simplu ceea ce aveau de făcut copiii.

Marele golf, care tăia adînc uscatul, pe malul drept aflîndu-se proprietatea lui moş Gorian, iar pe cel stîng, ascunsă printre pomi înalţi şi roditori, gospodăria lui moş Orlovic, fu împărţit de cei doi bătrîni în două sectoare de pîndă. Fiecare din aceste sectoare avea pe apă sau, mai bine zis, deasupra apei, aşa-numita vedetă : o scară mobilă de lemn, înclinată spre mare şi susţinută de două odgoane metalice. La acest post de observaţie făceau de strajă zi şi noapte doi copii sau unul din bărbaţi, schimbîndu-se din trei în trei ore, timp în care stăteau cu privirile aţintite în larg, pîndind peştele.

Cei dintîi au fost Branko şi Nicola ; băieţii se căţărară încet pe scara mobilă şi înaltă.

— Nu ţi-e frică ? întrebă Branko, văzînd că, pe măsură ce urcau tot mai sus, scara se clătina şi mai vîrtos.

Nicola rîse :

— Odgoanele sînt solide. Şi-apoi, ce-ar putea să ni se întîmple ? De-om cădea, cădem în apă.

Sus de tot, deasupra scării, erau întinse două sîrme subţiri.

— Astea la ce slujesc ? întrebă Branko, zgîlţîind sîrmele.

— Cînd la amiază soarele dogoreşte prea tare, pescarii atîrnă pe ele o pînză.

Copiii se aşezară unul lîngă altul pe scară, cu trunchiul înclinat peste ultima stinghie, lărgită cu o înnăditură de lemn, aşa încît băieţii stăteau la largul lor şi priveau cu luare-aminte suprafaţa apei.

Marea se întindea pînă hăt-departe ca o imensă oglindă de argint. Totul încremenise ; nici o undă nu tulbura luciul apei, vîntul se potolise, şi nici cea mai uşoară adiere nu sufla dinspre insule.

— Vezi ceva ? Branko îşi încordă privirea.

Nicola clătină din cap :

— Nu, şi nici nu cred să vedem prea curînd. Adesea, tata aştepta şi zece zile, ba chiar mai mult, pînă se iveau peştii.

— Zece zile ? ! Branko rămase cu gura căscată.

Puștiul întări cu un gest cele spuse :

— Un pescar de toni trebuie să aibă răbdare.

Dar copiii vedeau alte minunății. Pescărușii țipau prin golf, prăvălindu-se din înaltul cerului glonț asupra apei. După ce atingeau suprafața mării, cei mai mulți aveau cîte un pește în cioc.

Un uriaș vultur-pescar se ivi dinspre Krk. Își mișca atît de ritmic aripile puternice, de parcă înota prin văzduh. Pescărușii îl zăriră și-l întîmpinară cu țipete sălbatice. Vulturul se înșurubă și mai sus, pînă ce se topi în azurul cerului.

Departe în larg se zărea o barcă cu pînze ; semăna cu o libelulă uriașă plutind pe apă și clătinîndu-se încoace și încolo. Înainta încet, tot mai departe, și mai departe ; copiii o urmăriră cu ochii aproape un ceas.

Zăriră și un pește săltînd în sus și-n jos. Peștii țîșneau din apă și, la fel de repede, se cufundau.

Branko se instală mai comod.

— E tare frumos aici — zise el. Credeam c-o să ne plictisim.

— Așteaptă numai să vină peștii — îi răspunse Nicola — că pe urmă ai să-ți amintești destul de des frumoasele ceasuri petrecute aici.

În vreme ce unii stăteau de veghe, ceilalți pregăteau năvoadele mari și construiau dispozitivele de pescuit.

Năvoadele erau lucrate din in și din rafie. Copiii nu văzuseră niciodată năvoade atît de trainice. Moș Gorian întărea porțiunile slăbite cu sfoară nouă, iar unchiașul Orlovic fierbea păcură și le călăfătuia.

Rețeaua de pescuit se compunea din năvoade stabile și din năvoade mobile. Cele stabile fură ancorate în golf, strîns legate de năvoadele mobile. În felul acesta puteau fi trase de pe uscat ca niște uriașe uși glisante.

Trecuseră patru zile de cînd copiii stăteau de veghe și nu se zărea nici urmă de ton. Uneori mai veneau pe înserate și pescari de prin golfurile vecine.

— Am zărit bancuri de toni, dar au trecut prea departe în larg — istoriseau ei.

A cincea zi moș Orlovic plecă în oraș, după diferite tîrguieli ; cînd se întoarse către ceasurile șapte, spuse :

— Pe drumul spre Fiume a început pescuitul de toni.

— De bună seamă, societățile... — mormăi moș Gorian.

— **Toni mari, și-s puzderie...** — zise el. Radic m-a întrebat din nou dacă nu vreau să-i ajut la pescuit — adăugă unchețul, strîmbînd din gură.

Moș Gorian începu să rîdă :

— Și ce i-ai răspuns ?

— Că fără tine nu fac treaba asta.

Gorian își mîngîie barba :

— Așadar, niciodată...

Bălăior se băgă și el în vorbă :

— De data asta plătesc mai bine decît anul trecut.

— Da — întări Ocheșel — și-ți plătesc și zilele cînd nu se lucrează.

— Și aici o să fiți plătiți cu ghiotura, dacă avem noroc la pescuit — spuse moș Gorian, morocănos.

— Dacă ! ziseră gemenii într-un glas, pufăind cătrăniți din țigările lor. Numai că pînă azi nici măcar vîrful cozii unui ton nu s-a arătat la noi în golf.

Într-a șaptea zi, Radic, cu o șapcă arătoasă umbrindu-i frumosul său chip bărbos, intră la ei în grădină. Îl bătu pe moș Gorian pe umăr și zise :

— Tot nimic ?

— Încă nu — răspunse bătrînul.

— Așteptați de mult ?

— Păi e aproape o săptămînă.

— Societatea noastră abia mai poate prididi cu bancurile de toni — se făli pescarul.

— Au să se bucure acționarii — replică Gorian pe un ton sec.

— Mai angajează oameni pentru pescuit — continuă Radic.

Gorian scuipă :

— Pentru asta ai venit ?

— Și pentru asta, și așa... Radic își aprinse luleaua. Văzînd că moșul tace, continuă : Directorul Kukulic mi-a spus că, pentru locul dumitale, ți-ar da bani grei.

Gorian începu să rîdă :

— Cred și eu. Loc de pescuit ca ăsta nu găsești așa ușor.

Se lăsă iar tăcere. Vreo doi pescărușii țipau săgetînd văzduhul deasupra smochinului. Un pește sări din apă. Radic trăgea nervos din pipă, în timp ce moș Gorian căta cu privirea spre mare.

— Dacă vii, te pune chiar în fruntea unei echipe — zise din nou Radic.

Gorian se uită la el :

— Păi nu sînt și acum în fruntea unei echipe ?

Pescarul se ridică :

— Ăsta-i ultimul dumitale cuvînt ?

— Pentru astăzi, hotărît că da — răspunse moș Gorian, sculîndu-se la rîndul său.

A doua zi dimineață, Branko și Zora se aflau la pîndă. Nu se zărea nici un pește.

— De ce n-or vrea ei să vie la noi ? întrebă Zora cu glas plîngăreț.

— Las' c-au să vie — o încurajă Branko. Nicola a spus că taică-său așteptă cîteodată și zece zile.

Zora izbucni într-o adevărată jelanie :

— Zece zile ? !...

Branko dădu din cap :

— Ba chiar mai mult !

Deodată fata rămase cu ochii ațintiți drept înainte. Apoi îl înghionti pe băiat :

— Ce-o fi acolo ?

Branko privi și el în larg.

Apa, pîn-atunci liniștită, începuse să spumege. La început copiii nu zăriră decît mici vîrtejuri. Însă vîrtejurile deveniră tot mai largi, apa prinse să spumege vîrtos, țîșnind la mare înălțime, iar în apă se vedeau zbătîndu-se încoace și încolo trupuri mari și negre.

Zora se urcă pe ultima treaptă a scării și puse mîinile streașină la ochi.

— Brânko ! strigă ea. Branko ! Cred...

— Că au sosit... — isprăvi băiatul fraza.

Spumegînd, apa se înălța tot mai sus, valurile se transformară în mici fîntîni țîșnitoare ; spuma, vîrtejul, valurile,

toate se apropiau din ce în ce, iar trupurile negre se desluşeau din ce în ce mai limpede. Ai fi zis că-s mii de diavoli uriaşi, negri-albăstrui, ce se zvîrcolesc sub apă.

— Ia uite ! Ia uite ! strigă Branko, urcîndu-se lîngă Zora. Vin tot mai mulţi ! Tot mai mulţi !...

— Au pornit încoace ! strigă fata din răsputeri.

— Da — chiui Branko — vor să intre în golf !

Valul înspumat şi nesfîrşit cîrmi deodată spre uscat. Peştii, supunîndu-se parcă unei comenzi, se pregăteau să intre în golf. Pe neaşteptate începură să înoate mai repede, ca mînaţi de o bucurie sălbatică. Acum copiii putură să distingă boturile lor diforme, aripioarele ţepoase şi cozile mari în formă de semilună.

— Uite-acolo ! Unul sare din apă ! strigă Zora, arătînd la stînga.

— Şi acolo ! exclamă Branko. Uite, şi dincolo !

Diavolii cei mătăhăloşi aveau trupul îndesat şi alungit către extremităţi.

— Parcă-s porci negri — spuse Zora.

— Da — încuviinţă băiatul, rîzînd — numai că n-au picioare.

Marea începuse să clocotească sub toni. Fierbea, nu alta, într-atît de vîrtos plesneau peştii din cozile lor.

— Priveşte ! Priveşte ! strigă din nou Zora şi arătă în jos. S-a-nnegrit apa !

Cît vedeai cu ochii, apa forfotea de dihănii mari şi groase, care, una lîngă alta şi una peste alta, pătrundeau tot mai adînc în golf.

— Doamne ! exclamă fata deodată. Păi trebuie să-i anunţăm pe ceilalţi.

— Mă duc... — spuse Branko. După ce-or trece şi ultimii, faci semn cu mîna în sus.

Băiatul încolăci scara cu picioarele şi îşi dădu drumul în jos. Lemnul îi ardea ca focul coapsele şi mîinile, dar pînă să se dezmeticească, atinse pămîntul cu tălpile şi o rupse la fugă.

Între timp, în faţa casei lui moş Gorian, neînţelegerea mergea cu paşi mari spre ruptură.

Gemenii deveniseră tot mai nervoşi.

— N-avem încotro, trebuie să ne ducem — îi spuneau ei lui moș Gorian. Anul ăsta, peștii și-au uitat de noi.

— Măcar unul din noi să se fi dus... — adăugă ceva mai domol Ocheșel.

— Mergeți sănătoși ! Drum bun ! le strigă moș Gorian. O scoatem noi la capăt și fără voi.

Bălăior tocmai voia să iasă pe ușă, cînd Branko năvăli pe poarta grădinii.

— Vin tonii ! strigă el. Vin tonii !

— Ce ? Moș Gorian se lumină tot.

— Repede ! Repede ! zbieră Branko. Tot golful mișună de pești !

Alergară într-un suflet la apă.

Da, se vedeau și de pe țărm. Sute de valuri, cununi de spumă și fîntîni țîșnitoare, iar printre ele trupurile mătăhăloase ale peștilor ! Și totul vuia și se năpustea șuierînd ca o avalanșă spre țărm.

— Maica ta, Cristoase ! exclamă moș Gorian și se sprijini de zidul scund. Asta-i adevărată mană cerească !

Bătrînul Orlovic își scoase bereta din cap.

— Poate dă Dumnezeu să se apropie și mai mult — zise Ocheșel.

— Păi se și apropie ! strigă frate-său din smochin, unde se cățărase. Primii au și intrat în năvoade.

Ceilalți îi văzură și ei. Peștii se apropiau tot mai mult de țărm. Erau ditai cumetrii mari și grei, însă nemaipomenit de săltăreți. Tonii se hîrjoneau ca niște cățelandrii în ogradă : se lăsau glonț în adînc, apoi țîșneau în sus stîrnind vîrteje, și se plesneau cu cozile, și se izbeau cap în cap.

Moș Gorian chibzui ce are de făcut.

— Mai e cineva sus pe scară ? îl întrebă el pe Branko.

— Zora — răspunse băiatul. I-am spus că atunci cînd o vedea intrînd în năvod ultimii pești, să facă semn cu mîna.

— Bun. Bătrînul i se adresă lui Bălăior : Tu-l iei pe Duro și luntrea cea mare. Frate-tău îl ia pe Nicola și luntrea cea mică. Eu plec cu Branko și mă-ngrijesc de năvodul din dreapta. Tu, Orlovic, dă fuga la cel din stînga și să te-ajute fata.

Alergară cu toţii la locurile lor.

— Eu merg cu dumneata ! strigă Branko, înveselit.

— Da, da, zoreşte-te ! îl îndemnă moşul.

Într-o clipă ajunseră la năvod. Bătrînul mai zgîlţîi o dată parii. Erau bine înţepeniţi. Încercă şi funiile. Totul era în bună rînduială. Apoi se uitară în sus, către Zora.

Fata stătea pe ultima treaptă a scării. Nu se ţinea cu mîinile de nimic, şi pletele-i roşcate străluceau ca o flacără deasupra apei. Marea încă mai fierbea şi se învolbura împroşcînd în văzduh cununi de stropi.

Gorian se scărpină în barbă :

— Atîta puzderie de peşti n-am văzut niciodată în golful nostru. Să nădăjduim c-or ţine năvoadele.

În clipa aceea Zora îşi flutură mîna.

— Haidem ! Moş Gorian înşfăcă funia şi începu să tragă vîrtos ; de cealaltă parte trăgea moş Orlovic.

— Ce se întîmplă acum ? întrebă Branko, trudind cu acelaşi zel ca şi moş Gorian.

— Acum amîndouă năvoadele mobile sînt împinse în locurile libere dintre năvoadele stabile, şi peştii sînt prinşi.

— Toţi ? ! se miră Branko şi rămase cu ochii ţintă la marea ce fierbea înspumată.

— Toţi — îl încredinţă bătrînul.

În timp ce se închideau năvoadele, gemenii, împreună cu Duro şi cu Nicola, se urcaseră în luntre şi răzbăteau printre peşti.

Peştii tot se mai fugăreau, ca şi cum s-ar fi jucat ; deodată însă simţiră că peste tot se izbesc fie de ţărm, fie de peretele năvoadelor şi că, de fapt, sînt prizonieri. Începură să se mişte şi mai repede, să sară mai cu foc. Cîţiva loviră luntrele, gata-gata să le răstoarne. Ba unul îşi rînji dinţii fioroşi. Botul ascuţit şi larg căscat era plin de colţi mari, cu muchii.

— Ian te uită la el ! zise Duro, înfricoşat, privindu-l pe Bălăior.

— Mai bine dă-i una la moacă ! răspunse flăcăul şi trăsni peştele cu vîsla drept în creştet.

Copiii aveau la îndemînă ciomege sau lopeţi şi, de îndată ce se ivea din apă vreo coadă, vreun cap sau vreo spinare, izbeau cu sete. Peştii, ameţiţi o clipă din pricina

loviturii, trebuiau trași repede afară. Printre ei se aflau ditamai zaplanii grei și puternici, iar copiii nu puteau să-i scoată din apă.

— Dă-mi o mînă de ajutor! strigă Nicola, ținînd strîns de cap un cogeamite tonul.

Ocheșel îl înșfăcă la iuțeală, dar chiar atunci peștele se dezmetici și prinse să izbească în dreapta și-n stînga, plesnindu-l cu coada pe Nicola în piept, iar pe Ocheșel peste față.

— Aoleu! țipă Nicola.

La rîndul său, Ocheșel își duse mîna la falcă și, de nu s-ar fi sprijinit cu nădejde unul de altul, ar fi căzut amîndoi în apă.

Ceilalți pești începură și ei să se apere tot mai înverșunat. Cu cît năvoadele se strîngeau mai tare, cu atît mai deznădăjduiți, mai sălbatici și mai plini de furie peștii zbucneau și se năpusteau orbește, plesneau turbați cu cozile, izbeau pereții luntrelor, căutau să scape prin ochiurile năvoadelor, se aruncau spre țărmul stîncos, iar cînd vedeau că totul e în zadar, săreau deasupra apei. Un ton uriaș pică drept în mijlocul luntrei celei mari și fu cît pe ce s-o răstoarne.

— Întoarceți-vă la țărm! le strigă moș Orlovic. De bună seamă c-ați prins berechet.

Gemenii vîsliră printre trupurile peștilor și acostară. Moș Gorian și moș Orlovic stăteau lîngă masa de piatră, fiecare înarmat cu cogeamite cuțit, și-i așteptau.

Copiii tîrîră peștii la masă, în timp ce flăcăii plecară din nou spre năvoade.

Într-adevăr, peștii erau grei. Uneori trei, alteori chiar patru inși abia pridideau să care un singur pește. Copiii putură să vadă dihăniile mai cu de-amănuntul: trupurile puternice și îndesate, cu spinarea lată și cărnoasă, de culoare cenușie lucind ca oțelul, și cu burta mai albicioasă.

— Ăsta cîntărește negreșit patruzeci de kile — gemu Branko, cînd ridicară al treilea pește pe masă.

— Ba alții îs și mai grei, nu încape îndoială — își dădu cu părerea moș Orlovic, și ochii îi străluceau de bucurie.

Bătrînii spintecară peştii, lepădară măruntaiele şi le scoaseră urechile, pregătindu-i astfel pentru a fi duşi la oraş.

Între timp, flăcăii mai aduseră la ţărm încă două luntre pline ochi. Cînd sosiră şi a patra oară, moş Gorian spuse :

— Gata, de ajuns, că nici nu ştim unde să-i mai punem.

Bălăior se uită îndărăt :

— Mai că nu se cunoaşte c-am luat din ei, atît de mulţi au rămas în năvod.

— Încalte, vă bucuraţi că n-aţi plecat de la mine ? zise moş Gorian, privindu-i pe gemeni.

Flăcăii dădură mulţumiţi din cap.

Pescarii se spălară şi se dichisiră cît de cît. Arătau îngrozitor. Din creştet pînă-n tălpi erau plini de solzi şi mînjiţi de sînge. Ai fi zis că-s doi casapi. Flăcăii erau şi ei murdari de sînge, de asemenea şi copiii. Totodată se simţeau foarte obosiţi, deoarece abatorul acela de peşte îi ostoise.

Cărară peştii cei mai mari într-o ascunzătoare, ca să-i ferească de pescăruşi, care, adulmecînd ospăţul grozav, zburau stoluri-stoluri prin golf năpustindu-se asupra resturilor azvîrlite. În acelaşi timp, peştii trebuiau feriţi şi de soare, aşa că îi acoperiră cu saci umezi şi cu crengi.

După ce mîntuiră treburile, moş Gorian zise :

— Unul din voi trebuie să meargă la oraş. Avem nevoie de un camion.

Ocheşel o şi luă din loc.

— Du-te la Radic — îi strigă din urmă taică-său — şi spune-i că pescuit ca ăsta în viaţa lor n-au pomenit nici moş Gorian, nici moş Orlovic.

Copiii se mai duseră o dată la ţărm. Peştii se mai liniştiseră. Stăteau ca un zăgaz negru, trup lîngă trup. Moş Orlovic se apropie de ei.

— Îl vedeţi pe uriaşul ăla de colo ? E cel mai mare ton pe care l-am văzut vreodată. Cu mîna lui grea îi bătu pe umăr mai întîi pe Branko, apoi pe Nicola : Da, zău că ne-aţi purtat noroc !

Între timp moş Gorian, ajutat de Zora, pusese masa. Printre bucăţile de pîine aşează un urcior.

— Pentru isprava de azi face să ne cinstim şi cu nişte vinişor.

Mica adunare tocmai se pregătea să înfulece, cînd vreo cîțiva pescari intrară în grădină. Auziseră de la Ocheșel despre pescuitul acela de pomină și voiau să vadă peștii.

Dar iată că mai sosiră și alți musafiri : stolurilor de pescărușii li se adăugară și niște cormorani uriași, care înhățau resturile de pește, ba nici albatroșii nu se lăsară mai prejos, în vreme ce sus, în văzduh, țipa din nou vulturul-pescar, acela pe care copiii îl mai văzuseră de cîteva ori și-l admiraseră.

Moș Gorian și copiii se apucară de curățenie.

— Ei, unde ți-o fi zăbovind feciorul ? i se adresă el lui moș Orlovic, scrutînd cu ochii șoseaua.

În sfîrșit, ciuful negru și strălucitor se ivi în grădină

— Ce-a zis Radic ? întrebă moș Gorian.

Gîfîind de atîta alergătură, Ocheșel răspunse :

— Nu trimite nici un camion.

— Ce ?

Amîndoi bătrînii se uitară țintă la el.

— Spune că n-are nici un camion liber — adăugă flăcăul. Îi trebuiesc pentru societate.

— Da' nu i-ai spus cît am prins ? îl întrebă taică-său

— Ba da, însă mi-a răspuns : „Asta nu mă privește".

— Și n-ai putut să faci rost din altă parte ? întrebă moș Gorian.

— Peste tot am fost. Toți mi-au spus că transportă pentru societate. N-am putut face rost decît de moș Drăgan și de catîrul lui.

— Păi atunci mai dă o fugă pîn' la el. Să vie numai-decît cu catîrul.

— Vine acuma. Zăbovește doar cît să dea o mînă de nutreț surului.

Moș Gorian fierbea de ciudă. Se plimba de colo-colo, călcînd apăsat.

— Așa ! mormăi el. Care va să zică Radic nu vrea să ne care peștii !... Ce drac și-o fi vîrît coada în afacerea asta ?

Un pescar bătrîn îi aținu calea :

— Bagă de seamă, vor să facă și cu tine ce-au făcut anul trecut cu moș Gruden.

— Da' ce i-au făcut ? întrebă Gorian.

— Cum, ai şi uitat ? Bătrînul trase mai întîi pe nas o priză de tutun. Gruden n-a vrut nici el să se angajeze la societate. În ruptul capului n-a vrut. „Pescar liber m-am născut, zicea el, şi pescar liber vreau să mor.“ Atunci au refuzat să primească de la ei peştii şi au rechiziţionat toate camioanele, pînă cînd omul s-a pomenit aproape cu toţi peştii putreziţi, iar cu cei din apă, morţi de foame ; aşa că, săracul, a trebuit s-o lase mai moale...

— Pe mine n-au să mă facă ei s-o las mai moale ! se burzului Gorian.

— Aşa a zis şi moş Gruden.

În clipa aceea sosi şi moş Drăgan, tropăind cu catîrul lui prin grădină.

Văzînd căruciorul, moş Orlovic se scărpină îngîndurat după ureche :

— Mult peşte nu prea încape.

— Nu-i nimic, haideţi — îi îndemnă moş Gorian. Tot mai bine mai puţin decît de loc — şi încărcară peştii cei mai mari.

Flăcăii se aşezară lîngă moş Drăgan.

— Făceţi-mi şi mie loc. Merg şi eu în oraş — zise Gorian şi îşi luă haina.

Drăgan îşi îmboldi măgarul : „Dii, ciuş !“ şi încă o dată: „Dii, ciuş !“, dar animalul numai de frica biciului se urni din loc, trăgînd alene după el căruciorul.

Pe seară, bătrînul se întoarse acasă.

— Ei, cum a fost ? îl întrebară Orlovic şi copiii.

— E de rău — mormăi moş Gorian, cătrănit din cale afară. Ticălosul cela de Radic nu vrea să ne ia nimic. Am vorbit şi cu cap belit ăla de Kukulic, cu directorul, cum îi zic ei : „Îţi luăm peştii, mi-a spus el, numai dacă ne vinzi şi locul de pescuit, cu tine cu tot“.

— Şi ce i-ai răspuns lui cap belit ?

— Eu vînd peşte. Nimic altceva !

— Şi cu peştele ce-ai făcut ?

— Am avut noroc. O parte l-am vîndut pentru insule. Vreo cîţiva mi-a cumpărat „Hotel Zagreb“. Doi peşti îi duc feciorii tăi la moară. Vrea să-i cumpere morarul, iar restul o să-l vîndă Drăgan mîine în piaţă.

— Hm ! făcu Orlovic. Şi societatea chiar nimic-nimic nu ia ?

— Să mai aşteptăm — se mîngîie moş Gorian. Să vedem, pîn' la urmă cine-i mai încăpăţînat : noi sau ei ?

Moş Orlovic trase un scuipat :

— Cred că aici nu merge cu încăpăţînarea...

— Da' cum atunci ?

Moş Orlovic îşi apropie una de alta palmele lui mari, ca şi cum ar fi cuprins ceva între ele :

— Punga, numai cu punga dolofană merge...

Gorian îşi scoase portofelul din buzunar :

— Deocamdată mai e ceva aici — apoi, arătînd spre grădină şi spre apă, adăugă : De altfel, mai avem din ce trăi.

— Ei, bun ! zise Orlovic şi se îndreptă încet către mare. Om vedea noi...

Bătrînul tăiase în bucăţele mici cîţiva peşti, pe care le aruncă în apă. Moş Gorian îi ajută.

— Da' de ce-i nevoie ? întrebară copiii, uitîndu-se miraţi la bătrîn.

Unchiaşul Orlovic arătă spre apă, acolo unde peştii se năpusteau lacomi asupra hranei smulgîndu-şi unul altuia din gură bucăţica.

— Şi peştii trebuie să mănînce.

— Vai, ce îngrozitor ! exclamă Branko, holbînd ochii cînd văzu cum se încaieră namilele acelea pentru o fărîmă de carne. Se hrănesc cu fraţii şi cu surorile lor !

Moş Gorian, pe a cărui frunte mai stăruia întipărită o cută de supărare, se uită la băiat cu ochii lui mari şi luminoşi, jumătate înveselit, jumătate serios.

— Ce te tulburi aşa ? îl întrebă el într-un tîrziu. Oamenii sînt cu mult mai răi. Încalte, peştii îşi mănîncă fraţii numai cînd le e foame, oamenii însă îşi mănîncă semenii doar din plăcerea de a-i mînca.

— Oamenii ? ! şi băiatul se uită lung la moş Gorian.

— Ai uitat ce-a povestit Ocheşel ? Societatea a pus mîna pe o sută douăzeci de locuri de pescuit de pe coastă, dar cap belit ăsta de Kukulic n-o să aibă linişte pînă n-o înghiţi în burdihanul lui fălos şi locul nostru de pescuit. Zicînd acestea, mai aruncă o mînă de bucăţi de carne în apă.

Bîntuie stafiile în cetatea Nehaigrad

Vestea despre pescuitul de pomină se răspîndise pe toată coasta. A doua zi dimineaţă veniră nenumăraţi pescari să vadă dihăniile. Veni şi lume de la oraş. Ba unii orăşeni cumpărară un peşte sau doi. Bogătanul Karaman sosi chiar cu cotiga lui şi încărcă vreo cîteva chintale.

Moş Gorian zîmbi pe sub mustaţă şi-i trase una cu cotul lui Orlovic :

— Iacă, vezi, încetul cu încetul se adună.

Unchieşul îşi înălţă capul lui mare :

— Dacă şi de-acum încolo tot atît de încet s-o aduna, apăi ultimii peşti taman de Crăciun îi vindem.

După-amiază, altă veste proastă. Moş Drăgan hurui cu căruciorul lui în grădină.

— Mai vrei alţi peşti ? întrebă Orlovic.

Drăgan clătină din capul pleşuv, ce-i sta ca un pepene pe gîtul prea subţire :

— Ţi-i aduc înapoi şi pe ăilalţi...

Gorian se apropie :

— De ce ?

— Primarul mi-a trimis vorbă că nu-i voie să-şi vîndă oricine peştii în piaţă.

— De cînd asta ?

— De azi — răspunse moş Drăgan, bîţîind într-una din cap. Azi înainte de amiază s-a afişat că toţi cei ce vor vinde peşte în Seni să aibă autorizaţie.

Gorian îşi încleştă fălcile :

— Nici vorbă că societatea a cerut asta. Dacă-şi închipuie dumnealor că eu o să cedez, se înşală amarnic.

— Poate că nici măcar nu vor aşa ceva — spuse Drăgan.

— Păi atunci ce vor ?

— Să te ruineze.

Descărcară peşti şi, fiindcă începuseră să se altereze, îi tăiară bucăţi pentru hrana celor din apă.

Pe seară mai veni lume. Bătrînul Karaman se înfiinţă din nou.

Pînă atunci copiii se ascunseseră ori de cîte ori intra în grădină cineva din Seni. Se duceau fie la Pavle, care mai zăcea în grajdul caprei, fie prin tufişuri. De astă dată însă se aflau la masă împreună cu ceilalţi, gata să mănînce.

Bogătanul Karaman îi dibăcise. Veni de-a dreptul la masă.

— Asta-i Zora cea roşie — spuse el.

— Şi de ce n-ar fi ? zise moş Gorian, uitîndu-se ţintă la el.

Karaman însă se întorsese spre celălalt capăt al mesei :

— Poftim ! Colo-i haimanaua care a furat peştele.

Moş Gorian se ridică în picioare :

— Mai aveţi mult de gînd să-mi jigniţi oaspeţii ?

— Va să zică aşa... — lungi vorba bogătanul. Ăştia sînt oaspeţii dumitale ? Eu ştiu una şi bună : că primarul a fixat un premiu de o sută de dinari pentru prinderea lor.

Apoi cumpără iar vreo cîţiva peşti şi plecă.

Branko se întristă de-a binelea :

— S-a zis cu răgazul nostru plăcut aici.

— De ce ? întrebară într-un glas amîndoi pescarii.

— Karaman o să se ducă, cu siguranţă, la poliţie şi-o să vedeţi că n-o să treacă nici un ceas şi o să vină înapoi cu poliţaiul după el.

Gorian îşi încleştă mîinile mari :

— N-au decît să poftească ! Tocmai că mi-era cam dor de ei...

Orlovic îşi strîmbă gura într-un rînjet :

— Dar cum ai să poţi tu să te ridici împotriva poliţiei ?

— Eu ? Cuta de pe fruntea bătrînului se adînci, iar el se aprinse la faţă.

— Nu ! i-o tăie scurt Zora. Şi fără noi, ai destule necazuri. Mai bine să plecăm.

— Da' unde-o să vă duceţi ? întrebă el.

— O să ne ducem înapoi în cetatea noastră.

— Da, însă îmi închipui că acolo vă aşteaptă straja.

Zora rîse :

— M-am gîndit eu la ceva. Poate că scăpăm de ei.

— Ce-ţi mai trece prin cap ? vrură să afle şi ceilalţi.

Zora continuă să rîdă :

— O să vă spun cînd o să fim la noi în turn.

— Da' ce facem cu Pavle ? întrebă Nicola.

— Pavle rămîne aici — spuse taica Gorian cu hotărîre. Mă bucur c-a dat Dumnezeu să-i scadă temperatura, iar rănile adînci s-au închis.

— Şi dacă dă Begovic peste el ? obiectă Duro. Cu siguranţă c-o să-şi vîre nasul în grajdul caprei.

— Am altă ascunzătoare. Ia veniţi ! Moş Gorian se ridică : Îl ducem numaidecît acolo.

— Unde ? întrebă Zora.

— Scoateţi-l mai întîi pe Pavle — spuse bătrînul. Ce vreţi ? Am şi eu tainele mele.

Branko şi Zora se duseră în grajd. Pavle zăcea în acelaşi loc. Taica Gorian îi pansase piciorul. Copiii îi povestiră vlăjganului că i-a descoperit Karaman şi că ei aveau de gînd să se reîntoarcă în turn.

— Şi eu ? Pavle, încă foarte palid la faţă, îi privi întrebător.

— Moş Gorian o să te-ascundă în alt loc.

Între timp, bătrînul, împreună cu Duro şi cu Nicola, împinsese o luntre în apă, şi în vreme ce Pavle, ajutat de Branko şi de Zora, se îndrepta şchiopătînd spre ţărm, bătrînul aduse şi vîsla.

— Ian te uită, mergem cu luntrea !... spuse Zora, mirată.

Gorian îl ajută pe Pavle să se aşeze în luntre.

— Las' c-o să vă miraţi voi şi mai şi.

Nu plutiră însă prea departe. În spatele casei se afla o stîncă. Bătrînul arătă spre vîrful ei :

— Vedeţi colo sus o crăpătură adîncă ? Acolo-i ascunzătoarea.

Copiii se căţărară pînă în locul acela tainic : era o hrubă adîncă, unde taica Gorian îşi păstra vinul şi diferite alte lucruri. Îi încropiră lui Pavle un culcuş de paie şi-l cuibăriră acolo.

— Trebuie să rămîn aici ? întrebă vlăjganul, uitîndu-se jur împrejur.

— Cel puţin pîn' ce trece primejdia mare... — răspunse bătrînul. Eu o să-ţi aduc în fiecare zi demîncare.

— Şi noi o să venim în fiecare zi la tine — spuse Zora. Că doar nu sîntem peste lume.

Taica Gorian le dădu copiilor o legăturică cu tot felul de merinde : pîine şi fructe, brînză şi peşte.

— Păi mîine mai trecem noi pe aici — zise Zora încă o dată apăsat şi vru să refuze darul.

— Lăsaţi vorba şi luaţi-le cu voi. Bătrînul nu ceda uşor : Nu strică s-aveţi o rezervă de alimente în cetate.

Abia plecară copiii, că se şi înfiinţă un poliţai în ograda lui Gorian. Nu era însă beţivanul de Begovic, aşa cum se aşteptaseră copiii, ci Dordevic. Se îndreptă spre cei doi bătrîni.

— Ce cauţi aici ? îl întrebă unchiaşul Orlovic, sprijinindu-şi mîinile grele de masă.

— Nişte derbedei... — răspunse Dordevic.

— Da', mă rog, de cînd cauţi dumneata derbedei în casa oamenilor de treabă ? se răsti moş Gorian.

Dordevic se scărpină fîstîcit :

— Mi-a spus Karaman că ar fi venit la voi în vizită.

— Cin' ţi-a spus ? Karaman ?... Gorian începu să rîdă. Voi, poliţaii, credeţi toate gogoşile...

— Mai bine i-aţi căta pe derbedeii ăia chiar la Karaman — adăugă şi moş Orlovic. Dar aveţi grijă să luaţi negreşit un sac cu voi. O să-i găsiţi nu numai pe hoţi, ci şi prada lor.

Dordevic îşi trase un scaun lîngă masă şi-i făcu lui Gorian cu ochiul :

— Au şters-o puştii ?

— Peste munţi şi văi... — îi răspunse moşul.

— Cu atît mai bine ! Dordevic îşi mîngîie bărbuţa de ţap : Iar dacă se întîmplă să-i mai vedeţi, salutaţi-i din partea mea şi spuneţi-le că şi eu mai bucuros l-aş băga la başcă pe Karaman decît pe ei.

— Pentru asemenea vorbe face să cinstesc un pahar cu dumneata ! şi moş Gorian împinse unul plin către Dordevic.

Paharele se ciocniră cu un clinchet.

Între timp, copiii ajunseseră la poalele colinei. Se întunecase de-a binelea, şi cetatea Nehaigrad se înălţa ca un uriaş pumn ameninţător în noaptea sinilie.

— Trebuie să ne grăbim. Zora cercetă cerul : Peste jumătate de ceas răsare luna şi luminează locurile.

Copiii urcară colina în patru labe.

— Ssst ! izbucni brusc Nicola. E unul acolo de pază.

Branko îl zărise şi el :

— Chiar în faţa porţii.

— Puteţi desluşi cine este ? întrebă Zora.

Băieţii clătinară din cap.

— Voi aşteptaţi aici — şuieră Nicola printre dinţi. Eu o să mă tîrăsc mai departe. După cîteva clipe se întoarse înapoi : Este Begovic. Stă lîngă poartă şi mănîncă.

— Haideţi ! porunci Zora. O să ne strecurăm prin coridor.

Dar după ce străbătură tufărişul de grozamă, văzură că tainicul coridor fusese astupat.

— Ticăloşii ! ocărîră copiii.

— Doar liceenii au putut face una ca asta — îşi dădu cu părerea Nicola.

— I-o fi pus primarul — spuse Duro.

Zora zgîlţîi pietrele :

— Nu... sînt puse de formă... Dacă treaba asta ar fi încăput pe mîna primarului, pietrele ar fi fost zidite.

— Să le scoatem ! Branko se şi apucă de lucru.

Zora clătină din cap :

— Mai avem deschizătura lui Pavle. Pe-acolo e mai simplu.

Se tîrîră pe brînci înapoi, ocoliră turnul, scoaseră pietrele din zid şi intrară anevoie pe-acolo. Deschizătura dădea de-a dreptul în curte. Zora, care trecuse prima, se furişă cu grijă spre scară ; băieţii o urmau.

— Staţi ! dădu alarma Branko. Poarta e deschisă, Begovic ne poate vedea.

Dar Zora n-avea de gînd să meargă mai departe. Scoase ceva rotund din bluză şi cătă cu privirea jur împrejur.

— Ce cauţi ? o întrebară băieţii.

— Pe aici pe undeva e o prăjină.

Duro i-o întinse :

— Da' ce vrei să faci cu ea ?

— Aveţi răbdare. O să vedeţi acuşica.

Obiectul rotund era un dovleac. Fata îl scobise pe dinăuntru şi-i dăduse chip de om. Fixă o lumînare în interior, apoi se întoarse spre Duro şi şopti :

— Am nevoie de cămaşa ta.

— De cămaşa mea ?

— Da, hai repede...

Băiatul îi dădu cămaşa. Zora îmbrăcă prăjina şi înfipse în vîrf dovleacul.

— Tare aş vrea să ştiu ce comedie o să iasă şi din asta — mormăi Branko.

— Tot nu-ţi dai seama ? întrebă Zora, înălţînd prăjina.

Branko clătină din cap.

— Măi, nătăfleţilor ! îşi zeflemisi fata prietenii. Un strigoi !

— Şi ce vrei să faci cu el ?

Zora chicoti :

— O să vedeţi îndată — şi după un scurt răstimp, în care mai încercă o dată şi dovleacul, şi prăjina, întrebă : Cine-i cel mai curajos dintre voi ? Dar mai-nainte de-a apuca vreunul să răspundă, îi puse lui Nicola prăjina în mînă şi zise : Haideţi !

Într-adevăr, Begovic stătea în faţa porţii celei mari. Jos, alături de el, se afla despăturit un ziar, iar pe ziar, un cozonac şi o sticlă cu rachiu. Begovic rupea din cînd în cînd o bucată din cozonac, o muia în rachiu şi înfuleca lacom. Plescăia ca un porc, îşi ştergea bărbia şi rîgîia.

Dar iată că din oraş se auzi bătînd miezul nopţii la toate turnurile. Begovic ciuli o clipă urechea, numără conştiincios bătăile, apoi se cinsti mai departe. Deodată îşi ridică privirea, scăpă sticla din mînă, iar ochii săi rotunzi se holbară cît cepele. În mijlocul scării, nici la douăzeci de metri de el, stătea un strigoi. Poliţaiul se frecă la ochi şi privi din nou ţintă înainte : fantoma era tot acolo.

— Begovic — glăsui fantoma, îndreptîndu-se încet spre el. Ce cauţi tu aici ?

Asta era prea mult pentru bietul Begovic.

— Maica ta, Hristoase ! strigă el, sărind în picioare şi pipăindu-şi tocul revolverului. Spune cine eşti ? !... strigă el în gura mare, după ce izbuti să-şi scoată arma. Că de nu, trag !...

Dar fantomei nu părea să-i fie frică, deoarece continuă să se apropie.

— Duhurile nu mor dacă le împuşti, Begovic. Şi strigoiul începu să rîdă.

Begovic prinse să tremure :

— Ascultă, să ştii că nu glumesc şi dacă nu te opreşti trag.

— Trage !

Begovic apăsă pe trăgaci.

Împușcătura bubui ca o sută de împușcături prin curtea cea mică, apoi se rostogoli, mai puternică, prin săli, pînă cînd ecoul se pierdu treptat în încăperile de sus. În cetate ecoul răsună mai întîi ca un tunet, apoi ca un strigăt și, în cele din urmă, ca un hohot de rîs.

Efectul împușcăturii avu darul să-l sperie din cale afară chiar pe polițai. Pentru bietul om, ecoul părea un bici ce-l plesnea cînd peste cap, cînd peste spinare. Dar cînd văzu că fantoma stă tot acolo pe scară, o spaimă mai cumplită, o deznădejde mai adîncă i se întipări pe față.

— Ce-i drept, o clipă stafia se clătinase, dar numai o clipă, acum însă se apropia tot mai mult de el.

Begovic ridică iar revolverul.

— Eu, eu... — bîigui polițaiul.

— Begovic — i se adresă fantoma, cu glas puternic. Lasă revolverul, că glonțul tot pe tine o să te-ajungă.

Sărmanul, era prea mult pentru el. Scăpă arma din mînă și, lăsînd totul baltă, făcu stînga-mprejur, luînd-o la goană de parcă l-ar fi fugărit necuratul.

— Ha, ha, ha ! rîse Zora, arătîndu-se din spatele strigoiului și urmărindu-l cu privirea pe Begovic.

Branko și Duro ieșiră din ascunzătoarea lor și-i ținură isonul fetei.

— În viața lui n-a făcut asemenea salturi...

— Cum poate un om să fie atît de fricos ? se minună Branko.

— Ba chiar a fost mai viteaz decît mi-am închipuit — zise Zora. N-aș fi crezut în ruptul capului că Begovic o să se-ncumete să tragă într-un strigoi.

— Da, a fost îngrozitor ! gemu Nicola. Abia acum se alătură și el celorlalți.

Zora îl luă de urechi :

— Da, Nicola ar fi rupt-o la fugă înaintea lui Begovic. N-ați văzut cum juca dovleacul încoace și-ncolo ?

— Ba da — zise Branko — și chiar intrasem la griji pentru voi.

Zora rîse :

— Ei, asta-i bun ! Nu se întîmplase nimic, doar pe Nicola îl cuprinsese frica și voia s-o tulească.

— Mi-au ţiuit gloanţele pe la ureche — se jelui puştiul.

— Ştiu de la maică-mea că atunci cînd auzi glonţul şuierînd, nu te mai poate nimeri — spuse Zora, rîzînd.

Duro se aplecă :

— Ia să vedem ce ne-a lăsat Begovic. Ridică de jos cozonacul şi clondirul cu rachiu.

— Uite-aici şi pistolul... Branko înşfăcă arma.

— Nu v-atingeţi de nimic — îi povăţui Zora. Fantomele nu mănîncă cozonac şi nu beau rachiu. Dacă luăm ceva cu noi, lumea o să-şi dea seama că i-am jucat un renghi lui Begovic.

Copiii lăsară totul aşa cum era şi se duseră la ei în ascunzătoare.

Încăperea strîmtă rămăsese la fel ca-n ziua cînd o părăsiseră. Nimeni nu pătrunsese pînă acolo. Îşi regăsiră şi păturile, şi pozele, iar după ce astupară cu străşnicie toate intrările şi ieşirile, se lungiră ca de obicei în culcuşurile lor şi curînd adormiră.

Dar avură grijă să nu-i apuce răsăritul soarelui în turn. Mai înainte ca globul roşu să se înalţe deasupra lor, copiii porniră devale la moş Gorian.

Bătrînul plecase în oraş. Copiii îl puseră de strajă pe Nicola, ca să nu mai fie surprinşi de Karaman sau de Dordevic, şi se duseră să-l vadă pe Pavle.

Vlăjganul avusese o noapte bună, iar cînd prietenii lui îi povestiră cum îşi luase Begovic picioarele la spinare, bucuria lui nu cunoscu margini.

După aceea se duseră să se scalde şi să înoate, apoi pescuiră, în vreme ce Zora pregăti de masă şi mulse capra.

În sfîrşit sosi şi moş Gorian. Îi ameninţă vesel cu degetul.

— Bune poame îmi sînteţi ! spuse el. De cînd, mă rog, fac uscocii pe strigoii ?

Copiii rămaseră cu gura căscată văzînd că bătrînul aflase de şotia lor.

— Da' cin' ţi-a povestit ? îl asaltară ei cu întrebările.

— Galben ca turta de ceară, Begovic s-a dus azi-noapte la primar şi i-a raportat că în cetate bîntuie stafiile; iar acum tot oraşul numai despre asta vorbeşte.

— Atunci, astă-seară cu siguranţă că au să ne lase în pace — zise fata.

— Dimpotrivă — replică bătrînul. După cîte am auzit, primarul s-a făcut foc pe Begovic şi vrea să stea chiar el de pază la noapte.

— Doctorul Ivekovic? rîseră copiii. N-are decît să poftească!

Moş Gorian se scărpină în barbă.

— Numai băgaţi de seamă... — le atrase el luarea-aminte.

— N-avea nici o grijă, tăicuţule! spuse Zora. O să-l învăţăm noi şi pe el cum s-o ia la sănătoasa.

Copiii dădură apoi demîncare la peşti. Dihăniile stăteau neclintite între zid şi năvoade, conştiente parcă de captivitatea lor. Numai cînd bucăţile de carne căzură în apă, începură să se mişte de colo-colo, înviorate.

— Putem să luăm vreo doi-trei dovleci? întrebă Zora cînd erau gata să plece.

— Cîţi poftiţi.

— Nu cumva ai şi vreo două cămăşi vechi? îl mai rugă fata.

— Asta-i ceva mai greu — spuse bătrînul. Să mi le-aduceţi negreşit înapoi, fiindcă, altfel, săptămîna viitoare aş umbla gol!

— Vai de mine, chiar mîine ţi le-aducem îndărăt — îl asigură Zora.

...Moş Gorian auzise bine ce auzise. Doctorul Ivekovic era foc şi pară pe Begovic şi voia să vadă cu ochii lui stafia. Nu trecu mult de cînd copiii sosiră la ei în turn, că-l şi auziră venind.

Dar doctorul Ivekovic nu sosea singur, ci însoţit de mai mulţi inşi, care urcau măgura la lumina unui felinar.

— Uite că revolverul meu e aici — auziră copiii glasul lui Begovic.

— Da' mai văd şi-un cozonac, şi-o sticlă cu rachiu — spuse altul pe care copiii nu-l cunoşteau.

— Ia daţi sticla încoa' — porunci doctorul Ivekovic şi o ridică în dreptul ochilor. Hm! mormăi el. E pe jumătate goală. Nu cumva ieri ai fost beat, Begovic?

— Nu, domnule primar — îl încredinţă poliţaiul. Să nu mă mişc de-aici; eram treaz ca un nou-născut.

— Să ne luăm posturile în primire! răsună din nou glasul străinului.

— Da, cel mai bun loc ar fi în fața porții, domnule Brozovic — răspunse doctorul Ivekovic. De-acolo putem să vedem și în cetate, și afară — și se instală acolo.

— Ai auzit ? îi șopti Branko Zorei. E și Brozovic cu ei. cel cu mutră de vulpe.

— Îl văd și pe-al patrulea — îi răspunse fata tot pe șoptite.

— Unde, unde ? și Branko se aplecă înainte.

— Colo lîngă zid.

Branko îl zări și el pe bărbat. Ca și Begovic, purta uniformă.

— E Dordevic — spuse băiatul, întorcînd capul.

Brozovic și doctorul Ivekovic așezară între ei o scîndură pe care puseră felinarul.

— Luați loc ! li se adresă polițailor primarul. Pînă vine stafia, să ne mai omorîm timpul cu un joc de cărți.

Begovic și Dordevic se așezară. Doctorul Ivekovic scoase un pachet de cărți de joc din buzunar, le amestecă și le împărți.

Copiii erau atît de aproape, încît puteau să observe totul. Se părea că Brozovic are carte mică, deoarece mutra lui de vulpe se schimonosi într-un zîmbet cînd și le răsfiră pe toate, ținîndu-le în mînă.

Jucau de-o bună bucată de vreme. Cînd și cînd, Ivekovic mai căta către cetate.

— Begovic — spunea el, zeflemitor — nu văd nimic...

— Nici eu, domnule primar — răspundea bietul Begovic — dar o să vină. n-aveți grijă.

— Ei, ce facem ? Nu începem ? întrebă Branko, nerăbdător.

Zora clătină din cap :

— Trebuie s-așteptăm pînă la miezul nopții. Stafiile apar abia după douăsprezece noaptea.

Se mai scurse o jumătate ceas și bătu miezul nopții.

Primarul tocmai împărțea cărțile. Îi dădu și lui Begovic.

— Begovic — zise el — tot nu văd nimic...

În clipa aceea, speriat, Begovic încremeni cu privirea în sus :

— Acolo, domnule primar ! V-am spus eu ! Uite-o acolo !

Primarul azvîrli cărţile din mînă şi întoarse capul. Brozovic şi Dordevic rămaseră stană de piatră, cu ochii aţintiţi în sus.

Într-adevăr, deasupra lor se afla o stafie. Arăta şi mai înfiorătoare decît cea din ajun. Avea un cap aproape de două ori mai mare, iar în jurul gîtului un jabou alb, tivit de o dungă groasă însîngerată ce se continua în stropi şi dîre roşii pe cămaşă.

În primul moment, pare-se că şi primarul fu cuprins de groază, dar numai cîteva clipe, apoi, smulgîndu-i lui Begovic pistolul din toc, răcni :

— Uite-aşa se procedează cu stafiile, Begovic ! şi trase două focuri, unul după altul, în direcţia strigoiului, de bubui tot castelul ca în urma unei explozii.

Fantoma însă se dovedea imună la gloanţe. Rămase locului şi clătină din cap cu indignare, privindu-i impasibilă.

Deodată la fereastra de vizavi apăru încă o stafie, care, uitîndu-se spre ei, rosti cu o voce subţire, piţigăiată :

— Cine trage iar cu puşca în castelul nostru ?

Primarul se răsuci ca o sfîrlează şi ochi spre cea de a doua nălucă ; însă amîndouă împuşcăturile se stinseră într-un rîset lung, apoi în cealaltă parte se ivi a treia stafie.

Spăimîntătoarea şi uriaşa căpăţînă zise răspicat :

— Cine trage în castelul nostru ?

Cele trei fantome priveau în jos spre cei patru oameni !

Primarul tot nu-şi pierdu cumpătul. Vru să tragă şi a cincea, şi a şasea oară. Dar nu răsună decît o singură detunătură, deoarece magazia revolverului era goală. Împuşcătura singuratică se rostogoli bubuind ca tunetul prin sălile şi încăperile cetăţii, însă a treia fantomă rămase neclintită. Dădea doar din cap batjocoritor, privind în jos spre ei.

— Acolo ! Acolo ! strigă mărunţelul Brozovic şi arătă în sus. Acolo ! Acolo !

De astă dată, doctorului Ivekovic îi căzu curajul în ciubote. Chiar deasupra lui se ivi a patra fantomă şi, în aceeaşi clipă, Branko rosti cavernos :

— Cine trage cu puşca în castelul nostru ?

Primul care-şi luă picioarele la spinare fu tot Begovic. Era atît de grăbit, încît se izbi de poartă. De durere scoase

un răcnet deznădăjduit, de parcă stafiile i-ar fi sărit în spate ; făcu un salt şi o luă la goană ca vîntul.

Dimpotrivă, pe negustorul cu mutră de vulpe parcă-l lovise damblaua. De spaimă, îşi pusese haina în cap şi îşi înfundase şapca pe ochi, stînd ca pironit sub bolta porţii. Numai cînd îl înşfăcă primarul şi-i spuse : „Hai, Brozovic, că aici nu-i a bună !", se lăsă tîrît, apoi o luă şi el la galop.

Singur Dordevic mai rămăsese.

Lunganul de poliţai îşi tot răsucea barba cu degetele, după care, uitîndu-se mai întîi în urma fugarilor, apoi în sus, către stafii, mormăi surd :

— Aş putea să jur că sub căpăţînile alea nu-i decît o nenorocită de prăjină...

Însă cînd, drept răspuns la reflecţia lui, una din fantome se aplecă mai tare spre el şi-i şuieră : „Dordevic, fugi, dacă ţii la viaţa ta", îl cuprinse frica şi o rupse la fugă după ceilalţi.

Copiii erau şi mai zburdalnici decît în ajun. Defilară pe scară într-un marş solemn, fiecare cu căpăţîna fantomatică în vîrful prăjinii.

— Bună seara, domnule strigoi ! se adresă Branko Zorei. Te-a nimerit cumva omul acela cumplit ?

— Mulţumim de întrebare — răspunse fata — m-a atins doar la falcă.

— Mie era cît pe ce să-mi stingă lumina ochilor — chicoti Nicola — însă, precum vedeţi, domnii mei, mai arde încă.

— Mie mi-a trecut glonţul prin cămaşă — spuse Duro şi adăugă : Da' bine că era cămaşa mea.

La fel de solemn coborîră scara, îndreptîndu-se spre poartă, ba o clipă ieşiră afară şi se uitară cu luare-aminte jur împrejur.

Cînd cei patru vînători de fantome dispărură jos, înghiţiţi de primele ulite ale Seniu-ului, copiii se întoarseră în cetate.

— Tiii, da' ce păcăleală le-am tras ! izbucni Nicola. Mai să mor de rîs cînd am văzut că şi pe primar l-a apucat frica.

— Da' de Brozovic ce-ai de zis ? Ăla cred că n-o să ne uite cît o trăi ! spuse Duro.

— Şi nici Begovic — rîse Branko.

— Cel mai bănuitor era Dordevic — spuse Zora.

— Ăsta-i cel mai deştept din toată poliţia Seni-ului — se amestecă Nicola. Avem mare noroc că-i de partea noastră.

— Cum aşa ? întrebă Zora.

— E prieten cu taică-meu — spuse Branko.

Copiii se întoarseră în ascunzătoarea lor şi îşi luară în stăpînire cetatea. A doua zi dimineaţă se duseră să viziteze toate sălile şi încăperile, precum şi pe toţi prietenii şi cunoscuţii lor.

Liliecii erau la locul lor. Bufniţa, de asemenea, sălăşluia în ungherul ei. Şoimii însă zburaseră, pesemne alungaţi de liceeni.

— Vai ! strigă Nicola, care se şi căţărase la porumbeii lui.

— Ce s-a întîmplat ?

— Ia veniţi aici sus — zise puştiul, cu glas tînguitor.

Porumbarul arăta jalnic. Cuiburile fuseseră sfărîmate, cîteva ouă zăceau pe pardoseală, iar puii nu se zăreau nicăieri. Mai tîrziu găsiră cîţiva jos lîngă turn : erau cei mai mititei, care încă n-aveau pene. Desigur, liceenii îi zvîrliseră din cuiburi acolo jos.

Copiii îl mîngîiară pe Nicola :

— Ai să vezi că porumbeii cei bătrîni se vor întoarce şi au să scoată alţi pui.

Urcară tot mai sus şi, după o bună bucată de vreme, ajunseră la creneluri.

Era dis-de-dimineaţă. O ceaţă uşoară învăluise marea, întinzîndu-se şi peste oraş. Numai munţii străluceau luminoşi, vestind răsăritul soarelui.

Din vălul de neguri toate clopotele anunţară începutul zilei. Clopotele bisericii Sfîntul Francisc se auziră cele dintîi. Îndată după ele urmară clopotele catedralei, cu o puternică izbucnire de dangăte ; se deslușî numaidecît şi clinchetele micilor clopote de la Sfîntul Ambrozie, iar ceva mai tîrziu le ţinură isonul clopotele bisericii Sfînta Fecioară.

— Ia ascultaţi ce frumos bat ! exclamă Zora.

Branko ascultă în tăcere, apoi îşi aruncă privirile asupra împrejurimilor.

— Ah ! oftă el. De-am putea să rămînem aici pentru totdeauna !

Zora se sprijini de el :

— Şi de ce să nu putem ?!

Branko îmbrăţişă cu ochii locurile :

— Cine ştie !

După o vreme, copiii porniră spre moş Gorian.

Bătrînul plecase iar la oraş. De peşti se îngrijiră Duro şi Nicola. Zora văzu de Pavle şi pregăti masa. Branko rămase la pîndă.

Era aproape de amiază şi băiatul stătea ascuns în spatele unui tufiş des de ienupăr, lîngă şoseaua cea mică. Îşi sprijinise obrajii în palme şi privea marea. Deodată văzu un automobil coborînd drumul plin de hîrtoape.

Băiatul sări alarmat. Era o maşină mică, lăcuită în verde. La volan se afla o tînără doamnă. Branko nu putu s-o vadă bine la faţă, deoarece doamna purta un voal pe cap şi ochelari de soare. Maşina stopă şi doamna se aplecă în afară.

— Şoseaua merge mai departe ? întrebă ea.

Branko clătină din cap :

— Numai pînă la moş Gorian. Trebuie să vă întoarceţi.

— Să mă întorc ? Doamna se ridică puţin şi se uită cu luare-aminte în jurul ei. O să fie cam greu.

— Mergeţi puţin mai departe — o sfătui Branko. Acolo, la sălciile acelea, puteţi întoarce.

Doamna porni motorul. Branko sări pe scara maşinii ca s-o însoţească.

Şi la sălcii era greu de întors, dar, în cele din urmă, tînăra doamnă izbuti. Tocmai voi să-i mulţumească băiatului cînd simţi că maşina se lasă într-o parte. Scoase capul afară :

— Ce-o fi asta ?

Branko se uită şi el curios :

— Cred că a plesnit un cauciuc.

— Asta-mi mai lipsea ! Doamna deschise portiera şi coborî din maşină.

Unul din cauciucurile din faţă se dezumflase şi părea tăiat în două sub greutatea roţii.

Doamna ocoli contrariată maşina şi Branko putu s-o vadă mai bine. Era zveltă şi îmbrăcată în verde, ca şi automobilul său, numai că rochia ei avea o nuanţă mai deschisă decît verdele intens al maşinii : era un verde fraged şi transparent care parcă luneca pe trupul ei ca o apă.

În cele din urmă se opri dinaintea lui Branko :

— Poți să-mi dai o mînă de ajutor ? Băiatul tocmai voia să spună „da", cînd ea, bucuroasă, strigă în gura mare : Păi noi ne cunoaștem... Nu ești Branko Babici ?

Băiatul încuviință printr-un semn.

Ea rîse :

— Da' pe mine nu mă cunoști ?

— Nu vă văd bine fața — se dezvinovăți Branko, uitîndu-se la ochelarii ei mari și la voalul verde.

Doamna rîse mai tare și-și scoase voalul și ochelarii.

— Zlata ! strigă el, uimit, pentru ca numaidecît să se corecteze : Domnișoara Zlata.

Branko însă degeaba se corectă, deoarece fata îi ceru să-i spună pe nume.

Abia de-și mai aducea aminte de fata cea înaltă. Ceea ce îl izbise atunci la ea era faptul că părea mai matură și mai înțeleaptă decît cei care o întovărășau, și că îi luase partea împotriva liceenilor și a fratelui său. De cînd Pavle o numise „frumoasa Zlata", Branko încerca să-și reamintească chipul ei.

Acum își dădu seama că era într-adevăr frumoasă.

Sub buclele de păr castaniu se înălța o frunte albă. Avea ochii căprui-deschis și atît de luminoși, încît abia puteai să le susții privirea, iar nasul mic și în vînt, ca al fratelui ei. Însă la Slavko aceleași trăsături păreau ascuțite și colțuroase, în vreme ce la ea erau feminine și rotunjite. Gura era mică și dinții de-un alb orbitor. Însă nu numai asta îi trezise admirația lui Branko, făcîndu-l să tresară atît de bucuros. Întregul ei chip îl fermeca : luminoasa rumeneală a obrajilor, sprîncenele negre cu reflexe castanii, roșeața buzelor, bărbia ușor umbrită, gîtul grațios. Da, Branko nu-și aducea aminte să fi văzut vreodată ceva mai frumos.

Rămase cu privirile pironite asupra fetei.

— Te-am întrebat dacă vrei să-mi ajuți — repetă Zlata.

Branko se trezi din uluiala ce-l stăpînea.

— Bucuros — răspunse el — bucuros. Mă și pricep puțin la treaba asta. Pe Ringelnatz de la „Hotel Zagreb" l-am ajutat deseori să schimbe cauciucurile.

Zlata deschise cutia cu scule și scoase de-acolo cricul și două chei pentru șuruburi.

Puseră întîi cricul sub osie și înălțară mașina.

Branko era într-adevăr meşter. În timp ce Zlata aducea din maşină roata de rezervă, el scoase singur cauciucul spart şi-l cercetă pe toate părţile : un cui mare se înfipsese în el. Băiatul îl smulse şi-l ridică în sus :

— Vedeţi, ăsta a fost de vină — şi băgă cuiul în buzunar.

Montară amîndoi roata de rezervă şi, în timp ce Zlata o înşuruba, Branko puse la port-bagaj roata stricată. Apoi scoaseră cricul. Branko strînse uneltele. Fata se uită la nivelul benzinei şi al apei. Totul era în ordine.

— Gata ? întrebă ea, întorcîndu-se spre Branko.

— Gata ! răspunse băiatul.

Fata se uită la ceas :

— Exact şase minute. Mi-ai fost un ajutor foarte preţios. Ce-ţi datorez ? Şi scoase o punguliţă din geantă.

— Nimic — zise Branko şi scutură energic din cap. Nici dumneavoastră nu mi-aţi cerut nimic cînd m-aţi liberat din mîinile liceenilor.

— Asta o s-o fac şi de-acum încolo — spuse ea. Aştept, în orice caz, să-mi mulţumeşti.

— Aş fi făcut-o mai demult — răspunse Branko — atunci însă a trebuit să ne luăm valea şi nu v-am mai văzut.

— Şi eu te-am căutat, dar în zadar...

— Dumneavoastră ? întrebă uluit Branko.

— Oricum, m-a interesat să ştiu unde a dispărut băiatul pe care tatăl meu şi toţi poliţiştii din Seni îl caută ca acul în carul cu fîn — zise Zlata.

— Am fost cu toţii... — începu Branko, însă îndată amuţi : n-o cunoştea prea bine pe fată.

— Aţi fost cu toţii în cetatea Nehaigrad, pînă cînd v-au alungat de acolo poliţiştii — sfîrşi Zlata. Ştiu totul.

— Da, şi pe urmă... — începu iar băiatul, dar se opri din nou : dacă vrea numai să-l iscodească ?

Fata bănui cam ce gîndea Branko.

— N-ai decît să nu-mi spui dacă nu vrei — zise ea apăsat — însă, crede-mă, în mine nu există nici urmă de trădare, şi pe tine, mai cu seamă, n-o să te trădez.

Branko era destul de încurcat :

— Noi am făcut un jurămînt.

Zlata rîse :

— Da, da, şi pe-asta o ştiu. Sînteţi o bandă în toată regula.

— Noi nu sîntem o bandă — replică băiatul cu mîndrie. Noi sîntem uscoci !

— Uscoci ?! Tînăra fată avea un aer jumătate zeflemitor, jumătate mirat. Şi Zora cea roşie ? întrebă ea.

— Zora este căpitanul nostru.

— Voi, băieţi, să ascultaţi de-o fată ?! se miră Zlata, uitîndu-se lung la el.

— Noi nu ascultăm de nimeni. Zora este însă cea mai vitează dintre noi, şi la vechii uscoci tot o femeie era cea mai vitează.

Zlata făcu semn că ştie :

— Am citit şi eu asta. Însă totodată sper că ai învăţat şi tu că uscocii erau eroi şi cavaleri.

Branko îşi umflă pieptul slăbuţ :

— Şi noi sîntem la fel !

— Şi din ce trăiţi ?

Branko se fîstîci :

— Din ce mai căpătăm...

— Sînteţi deci nişte hoţi şi nişte derbedei, aşa cum susţine tatăl meu ?

Branko îşi muşcă buzele.

— Eu nu sînt derbedeu — se oţărî el.

— Atunci fură ceilalţi şi pentru tine ?

— Nu ştiu. Branko privi într-o parte şi, după o scurtă pauză, continuă : Chiar de-ar fi aşa, trebuie să trăim şi noi.

Zlata privi în lături. Rămase pe gînduri.

— Da, trebuie să trăiţi şi voi... Apoi se uită la ceas. Ah — spuse ea — mă grăbesc s-ajung acasă. Şi adăugă : Ne-om mai vedea vreodată ?

— Poate... — spuse băiatul.

Fata deschise portiera şi, zăbovind pe treapta maşinii, căută iar în geantă :

— Dacă nu vrei şi nu vrei să iei nici un ban, primeşte măcar atît — şi scoase un pachet : L-am cumpărat pentru Slavko, dar ţi-l dau ţie. Şi-i zvîrli pachetul. Zlata nu aşteptă ca Branko să-i mulţumească şi nici să desfacă pachetul, ci sări în maşină. Dar mai înainte de-a porni întoarse încă o

dată capul : Ai aflat cumva că la voi în turn bîntuie stafiile ? strigă ea.

Branko, ținînd stîngaci pachetul în mînă, nu știa ce să răspundă.

— O, păi nouă nu ne e frică de strigoi — zise el într-un tîrziu și zîmbi.

— Crede-mă, sînt niște făpturi foarte primejdioase. Mi-a povestit tata. Le-a văzut azi-noapte — insistă fata.

— Le-a văzut ? răspunse Branko și zîmbi iar.

— Nu cumva chiar voi sînteți strigoii ? întrebă ea, zîmbind la rîndul său.

Branko tăcu și ridică din umeri.

— Ascultă — izbucni Zlata, fulgerîndu-l cu privirea — și asta o s-o țin tot numai pentru mine.

În clipa următoare mașina porni. Branko se uită după ea. Văzu cum fata își flutură mîna în semn de salut, apoi automobilul coti pe șoseaua cea mare și dispăru într-un nor de praf.

Branko se ascunse iar în tufiș și se apucă să desfacă pachetul. Sfoara era groasă și strîns înnodată. Sub hîrtia cafenie găsi alta albă ; în sfîrșit, ajunse la o cutie bine ferecată. Deschise capacul și fața lui se încreți într-un rîs :

— O muzicuță ! O muzicuță !

O scoase afară și, înveselit, o luă în mînă. Stătu așa o bucată bună de vreme, cînd se pomeni deodată cu Zora alături.

— Hai să mîncăm — spuse ea.

Branko însă abia o văzu, cu ochii ațintiți la muzicuță.

Zora îi trase un ghiont.

— Da' ce-i cu tine ? întrebă ea.

— Am văzut-o pe fata aceea... — răspunse Branko.

— Care fată ?

— Cea care m-a ajutat atunci cînd ne-am încăierat cu liceenii.

— Frumoasa Zlata ?

— Da, ea.

— Și ? continuă Zora să întrebe.

— Mi-a dăruit o muzicuță.

Branko o duse cu grijă la buze și încercă să cînte.

Saltul în mare

În ceasurile ce au urmat, Branko, fie că stătea laolaltă cu ceilalți, fie că pescuia sau ședea lîngă Pavle, care, la sfatul bătrînului, își ținea piciorul ore întregi cufundat în apa sărată a mării, se gîndea neîncetat la Zlata.

Era cea mai frumoasă fată pe care o văzuse vreodată. Cînd se gîndea la ochii mari și luminoși ai Zlatei, la obrajii ei fragezi și rumeni, chipul lui se lumina de fericire, ca și cum ar fi avut-o dinaintea ochilor. Repede își lua muzicuța și începea să cînte. Primele acorduri se înfiripaseră, iar către seară izbuti să închege primul cîntec.

Putea-va oare să-l cînte într-o bună zi fetei ? Ea a zis că vrea să-l revadă. Asta nădăjduia și el. Poate chiar mîine dimineață... În graba cu care plecase, el uitase iar să-și exprime recunoștința pentru că l-a eliberat, iar acum mai trebuia să-i mulțumească și pentru muzicuță. Voia să-i ducă ceva. Dar ce ? Plecă pe țărm și se cufundă în mare să caute scoici frumoase.

A fost nevoit să se scufunde de mai multe ori ca să găsească două scoici minunate. Una era trandafirie și delicată ca o boare imaterială, aproape că puteai să privești prin transparența ei ! Cealaltă avea o culoare mai închisă, în schimb era mai mare și mai întortocheată, cu tot soiul de proeminențe pe partea bombată.

Le frecă bine cu nisip fin și le vîrî în buzunar.

Pe înserate sosi și taica Gorian. Fusese toată ziua în oraș și stătuse de vorbă, în privința peștilor săi, cu Radic și cu directorul Kukulic.

Societatea nu voia să-i dea nici un camion, de aceea telefonase la Susak și vorbise cu cîteva fabrici mari de conserve, care prelucrau tonul. Fabricile însă nu trimiteau nici căruțe, nici camioane. Moș Gorian bătu cu pumnul în masă. Unul din directori îi spusese : „Noi toți avem contract cu

societatea. Ne procurăm peştele numai de la ea sau prin intermediul ei. Fiţi deci amabil şi adresaţi-vă societăţii, dacă spuneţi că aveţi atîta berechet de peşte".

Unchieşul Orlovic lăsă capul în piept :

— Aşadar, şi-au dat cu toţii mîna împotriva noastră.

— Aşa se pare. Moş Gorian îşi şterse năduşeala de pe obrajii învăpăiaţi.

— Şi acum vrei să-i vinzi societăţii ? Moş Orlovic se uită lung la el.

Gorian clătină din cap :

— Încă nu. Am împrumutat de la Drăgan căruciorul. Să văd dacă au să mă poată împiedica să-mi vînd peştele la piaţă.

Zora servi cina : pîine proaspătă, frumos rumenită, şi lapte gras. Pavle, care pentru prima oară putea să umble în voie, puse pe masă şi un coşuleţ cu pătlăgele roşii. Copiii întingeau în sarea zgrunţuroasă minunatele roade purpurii, apoi le duceau la gură.

Moş Gorian, care, o dată cu mîncarea, îşi recăpătă şi buna dispoziţie, făcu copiilor cu ochiul.

— Voi, în timpul ăsta, aţi scos-o la capăt mai bine decît mine, ai ?

Veselindu-se, hohotind şi chicotind, copiii povestiră celor doi bătrîni cum şi Begovic, şi Brozovic, şi Dordevic, ba chiar doctorul Ivekovic o rupseseră la fugă de frica dovlecilor lor.

Gorian rîdea cu poftă :

— Mai adineauri, în oraş, am auzit că Begovic stă la „Hotel Adria" şi toarnă pe gît un rachiu după altul, doar-doar o uita de stafii !

— A fugit şi primarul ? întrebă moş Orlovic cu îndoială.

— Şi încă cum ! răspunse Zora.

Bătrînului tot nu-i venea să creadă.

— Da, da — întăriră cu toţii.

— Ba, cu picioarele lui de bărzoi, le-a luat-o înainte la toţi... — adăugă Nicola.

Moş Gorian zîmbi pe sub mustaţă :

— Ei, acum, o bucată de vreme au să vă dea pace în cetatea voastră, o dată ce şi primarul e încredinţat că bîntuie stafiile pe la uscoci.

După scăpătatul soarelui, o luară la trap spre cetate. Pavle mărşăluia alături de ei. Îi era dor de vechiul lui culcuş şi, mai cu seamă, de pozele lui.

Nu se zărea nimeni în faţa porţii, şi nici pe colină nu văzură ţipenie de om. Avusese dreptate moş Gorian. Cîtva timp, cetatea va fi ocolită de toţi senienii, iar pe ei aveau să-i lase în pace.

Copiii se zbenguiră urcînd scara, se ascunseră prin săli, stîrniră liliecii, se jucară iar de-a duhurile, strigară „uhu!" şi imitară şoimii. Scoaseră chiote, „pif, paf!", se veseliră de ecoul ce hăulea înmiit prin vasta zidire, şi atîta se zbenguiră, pînă cînd căzură pe paie rupţi de oboseală.

Luînd parte la toate aceste jocuri, Branko nu înceta să se gîndească la Zlata şi la muzicuţa lui. Îndată ce se lungi în culcuşul său, o şi scoase din buzunar şi începu să cînte.

În zori se apucă iar să cînte, cînd Duro tocmai se pregătea să-l trezească din somn ca să meargă împreună la Curcin.

— Te-ai şi sculat? îl întrebă el, uimit.

— De un ceas bun — răspunse Branko.

Curcin le pusese la locul ştiut, pe lîngă pîinea veche, şi una proaspătă, ba chiar şi o bucată de cozonac. Ce mai tura-vura, de cînd copiii îi povestiseră tărăşenia cu drăguţul nevesti-si, el îi răsfăţa.

Ca totdeauna, Duro vru s-o pornească imediat la turn, însă lui Branko îi zbură din nou gîndul la Zlata. Poate ar găsi un prilej să-i dea scoicile...

— Poţi să te duci singur? îl întrebă el pe Duro, care tocmai încăleca deschizătura cuptorului.

— Dar ce-ai de gînd să faci? îi întoarse acesta întrebarea.

— Nu mare lucru — o scăldă Branko — aş vrea doar să vorbesc ceva cu prietenul meu Ringelnatz.

— Bine, bine — zise Duro şi, chipurile, o luă tîrîş mai departe.

Branko se strecură afară din brutărie, intră într-o curte, o străbătu, ajunse în fierăria lui moş Tomislav, pustie la ceasul acela, şi ieşi drept în faţa „Hotelului Zagreb".

Nu minţise cînd îi spusese lui Duro că vrea să vorbească cu Ringelnatz. Chiar voia, căci dacă putea cineva

să-l ajute s-o întîlnească pe Zlata, apăi ăsta era Ringelnatz și numai el : lîngă „Hotel Zagreb" se afla casa primarului.

Ringelnatz privea din prag. Fața lui îngustă și posacă sta aplecată deasupra unei mantale : o peria cu multă grijă.

— Pst ! îl știstui Branko.

Ringelnatz îl văzu și se apropie.

— Ce cauți în oraș, nenorocitule ? îl dojeni el. Nu știi că polițaii umblă ca turbați pe urmele tale ?

— Voiam să te-ntreb ceva — răspunse Branko în doi peri.

Ringelnatz se uită cu teamă în toate părțile.

— Ei, hai, întreabă-mă ! îl îndemnă el.

— O cunoști pe Zlata ?

— Pe fata primarului ? Sigur c-o cunosc.

— Mi-a dăruit o muzicuță. Branko o scoase din buzunar.

— Ăsta nu-i un motiv ca să te foiești pe-aici.

— Am uitat să-i mulțumesc.

— Hm ! mormăi Ringelnatz, privindu-l mirat pe Branko, pe urmă continuă : Apăi ai sosit prea tîrziu. Domnișoara Zlata a plecat de-un sfert de oră la baie, și pînă la amiază nu se întoarce.

— La baie ? repetă Branko.

Atunci cu siguranță că putea s-o revadă chiar azi și, poate, să-i și vorbească.

— Mulțumesc, mulțumesc. Mai făcu o mică plecăciune în fața lui Ringelnatz și, tot așa pe furiș cum venise, dispăru.

Urcînd pe brînci priporul spre cetate, zări o umbră înaintea lui. Se ascunse prudent într-un tufiș și rămase lungit acolo o bucată de vreme.

Să fie oare Begovic sau vreunul din liceeni ? Numai după ce se înstăpîni din nou liniștea, ieși din tufiș și își urmă drumul, cățărîndu-se spre cetate.

Între timp, ceilalți făcuseră foc în ascunzătoare. Pavle frigea cîțiva pești. Tocmai se întorsese cu spatele și turna untdelemn peste ei.

— Da' unde-ai zăbovit atîta ? îl întrebă Zora.

Branko se înroși tot.

— Am fost în oraș — bîigui el.

Duro își strînse buzele :

— A fost la prietenul lui, la Ringelnatz.

— M-ai urmărit ? i se adresă Branko, furios.

Duro făcu semn că da :

— Știu tot ce-ai vorbit cu Ringelnatz.

— Ce-am vorbit ?

Duro se întoarse spre Zora :

— A întrebat de-o fată.

Branko îl pironi cu privirea, și mai furios. Așadar, iată umbra pe care o zărise de-a lungul Potocului.

— Spion afurisit ! zvîrli el printre dinți și se uită la peștii din tigaie.

— Ai întrebat de fata care ți-a dăruit muzicuța și care te-a salvat ? întrebă Zora, privindu-l drept în ochi.

Branko se înroși mai tare :

— Da.

— Ai întîlnit-o ?

Băiatul clătină din cap :

— Nu.

Copiii își puseră fiecare bucata de pește pe pîine și începură să mănînce, apoi strînseră totul, astupară intrările și dădură o fugă pînă la moș Gorian.

Bătrînul îi aștepta. Îl ajutară să împingă luntrea cea mare la apă. Taica Gorian avea nevoie de cîțiva pești foarte proaspeți pentru a-i desface la piață.

Prinderea peștilor mari devenise din ce în ce mai lesnicioasă. Pescarul arăta cu mîna pe cei pe care-i dorea și care abia de se dădeau la o parte în fața grelei luntre. Zora sau Nicola îi loveau în cap cu ciomegele, iar Branko, Pavle și Duro îi scoteau afară. Apoi taica Gorian îi alegea și-i căra la căruciorul lui Drăgan.

— Puteți să-mi ajutați să împing căruciorul o bucată de drum pînă la șosea ? îi rugă el cînd căruciorul fu plin.

Pavle și Zora se grăbiră să spună da ; Nicola și Duro puseră și ei mîna să împingă laolaltă cu ceilalți, dar cînd Duro văzu că Branko a rămas în urmă, făcu și el la fel.

Branko așteptă pînă ce dispărură cu toții la prima cotitură, apoi o luă la trap în direcție opusă. Voia să ajungă la baie, și pîn-acolo avea de mers cel puțin o jumătate de oră.

O bună bucată de drum putu s-alerge de-a lungul coastei, apoi țărmul se ridica, abrupt și stîncos, la o mare

înălțime. Din punctul acela trebuia să-și continue drumul înot.

Branko era un bun înotător. De pe una din stînci sări cu capul în apă și nu reapăru la suprafață decît departe în larg.

Dinspre Rab sufla un vînt ușor. Valurile se înălțau tot mai sus. Cînd îl purtau pe crestele lor, cînd îl zvîrleau în hăul adînc dintre ele. Băiatul se bucura de acest lucru, fiindcă astfel putea să ajungă aproape nevăzut în preajma băii.

Branko nu fusese niciodată dincolo de îngrădirea pe care senienii o numeau „baia noastră". Cînd voia să se scalde în mare, se ducea unde avea chef. Acolo, la baie, costa bani, ba îi mai trebuiau și chiloți de flanelă, lucruri de care Branko n-avea parte, nici habar.

Pentru prima dată văzu și el ce se află în spatele îngrăditurii. În dreapta și-n stînga se înșirau cabine din piatră, iar între ele, la mijloc, rămînea un loc, dinaintea căruia, în mare, era un țarc pentru cei ce nu știau să înoate. La dreapta se înălța un turn de lemn : trambulina de unde se sărea în apă și, după cum observă Branko, de unde puteai să-ți dai drumul ca pe un tobogan. În stînga țarcului se afla un turn mai mic, de unde un băiat tocmai își făcuse vînt în apă.

Tot locul acela era înțesat de lume. Branko văzu copii și oameni mari. Pe unii îi și recunoscu. Printre femei se aflau mai multe lucrătoare de la regie, prietene de-ale maică-si. Bărbatul acela gras, cu burtă mare și cu picioare scurte, era doctorul Skalec. Ce caraghios arăta fără vesta lui albă !

Se apropie și mai mult. Unde să fie oare Zlata ? Nici în apă nu se zărea, nici printre lucrătoarele de la regie. Și cum nu o găsea nicăieri, Branko tocmai se pregătea să facă înot cale întoarsă. Deodată văzu două fete care urcau treptele pe o faleză care, din zona îngrădită, pătrundea adînc în mare, înălțîndu-se falnică.

Va să zică și pe faleză mai era lume. Branko zări cîțiva băieți și o tînără. Poate că era chiar Zlata.

Înotă cu băgare de seamă, apropiindu-se de faleză. Un țanc îngust cobora prăpăstios pînă-n apă. Băiatul se ascunse acolo să-și mai tragă o clipă răsuflarea.

Între timp se uită în jurul lui. Ţancul se ridică abrupt la mare înălţime, însă dacă s-ar folosi cu dibăcie de mîini şi de picioare, ar putea ajunge sus pe faleză.

Aşteptă să i se mai zvînte hainele jerpelite, apoi începu să se cațăre. După ce făcu o bucată de drum, cățăratul îi păru mai lesnicios decît îşi închipuise. Se prinse cu mîinile de marginea falezei, ridică fruntea şi, după o clipă, se **avîntă sus.**

La început îi văzu numai pe băieţi, care se soreau pe lespezile încinse, dar ceva mai departe, spre dreapta, sta lungită şi Zlata. Fata se odihnea pe un halat mare de baie înflorat, cu capul sub o umbrelă galbenă ; în faţa ei, pe nisip, se afla o carte : Zlata citea.

Branko se furişă binişor pînă lîngă ea.

— Bună dimineaţa ! şopti el.

Ea ridică ochii de pe carte şi-l privi uimită :

— Tu ?!

— Da, eu — răspunse băiatul, dînd din cap.

— Vii des aici ?

— Nu — şi rîse. Azi e prima oară.

— Asta-i frumos. Se uită iar la el : Dar stai jos.

Branko scoase scoicile din buzunar :

— Voiam doar să v-aduc două scoici.

— Ah, ce frumoase sînt ! Zlata o luă pe cea mai mică : E ca o ureche, ca o ureche micuţă.

— Ceastălaltă cîntă ca marea — zise băiatul şi i-o întinse pe a doua.

Zlata o duse la ureche şi-şi ţuguie gura mică :

— Într-adevăr, parcă toată marea ar fi înăuntrul ei !

— Chiar acolo şi este — zise cu sinceritate Branko.

— Ce-ţi face muzicuţa ?

Băiatului i se luminară ochii :

— Am şi învăţat vreo două cîntece. Şi scoase muzicuţa din buzunar.

Trebui mai întîi s-o scuture bine pînă se scurse toată apa şi, în sfîrşit, scoase un sunet, apoi mai trecu destul timp pînă să se înfiripeze şi melodia.

Zlata se ridică în capul oaselor :

— Ce cîntec e ăsta ?

— Un cîntec pe care-l cînta adesea tata.

— Avea şi el o muzicuţă ?

Branko rîse :

— Tatăl meu e cel mai bun viorist din Seni.

— Cel mai bun ? Atunci trebuie să-l ascult şi eu. Unde cîntă ?

Încurcat, Branko privi în gol :

— Acum e plecat, departe, prin lume...

— Şi pe tine te-a lăsat aşa, singur-singurel ? Cel puţin mamă ai ?

Branko clătină din cap :

— Mama mea a murit.

Fata se uită din nou la el :

— De mult ?

Branko îşi scormoni amintirile : oare cît era de cînd o dusese pe maică-sa la groapă ? I se părea că se scurseseră săptămîni, ba chiar luni...

— Cred că de trei săptămîni — rosti el.

Abia atunci băgă de seamă fata cît de nevoiaş şi de zdrenţăros era băieţandrul.

— Dar n-ai pe altcineva care să vadă de tine ?

Branko îşi umflă pieptul :

— V-am mai spus. Eu n-am nevoie de nimeni. Sînt uscoc.

În clipa aceea cineva îl înşfăcă brutal de umeri şi răsună o voce stridentă :

— Ai tu mutră de uscoc ? Ha, ha ! Haimana, haimana nenorocită ce eşti !

Branko se smulse din strînsoare şi se întoarse furios. În spatele lui, vînjos şi lat în umeri, stătea cu dinţii rînjiţi tînărul Karaman ; însă nu era singur : în faţa şi-n spatele lui se mai aflau vulpoiul de Brozovic, băiatul cel gras al morarului, Skalec, Slavko, fratele Zlatei, fiul silviculto-rului, Marculin cel cu picioare subţiri, mai multe alte fete şi alţi cîţiva copii.

Primul care-l dibuise pe Branko fusese Brozovic. Auzind sunetele muzicuţei, se urcase pe faleză, îl recunoscuse şi într-un suflet se întorsese înapoi cu ceilalţi. Acum, triumfători, se grămădiseră în jurul lui şi rîdeau batjocoritor.

Branko era ca o sălbăticiune căzută în capcană şi încolţită din toate părţile. Îşi încleştă pumnii.

— Cine m-a făcut haimana ?... Şi vru să se arunce asupra celui dintîi.

Dar Karaman îi tăie calea, împreună cu Slavko și cu băiatul silvicultorului, pregătindu-se să-l lovească. Atunci Zlata își zvîrli umbrela cît colo, sări în sus și, împingîndu-l pe Karaman și pe frate-său, se răsti mînioasă :

— Lăsați băiatul în pace !

Vorbise atît de hotărît, iar chipul ei era atît de grav și de autoritar, încît o clipă liceenii se domoliră.

— Parcă ți-am interzis să te mai amesteci în treburile noastre ! șuieră Slavko printre dinți, cu răutate.

— Nu m-amestec în treburile voastre — îi răspunse răspicat fata — însă băiatul a venit în vizită la mine și se află sub ocrotirea mea.

— Ehei ! behăi micul Brozovic. Frumoasa Zlata primește vizita hoților de drumul mare !

— Da, da ! strigă și grăsanul morarului. Frumoasa Zlata se dă de partea haimanalelor !

Karaman se dovedi și mai josnic :

— Pesemne că-i îndrăgostită de derbedeul ăsta. Și fața i se schimonosi într-un rînjet, apoi începu să chicotească.

— Eu sînt... — începu Branko, însă, de furie, cuvintele i se opriră în gîtlej și nu izbuti să mai rostească nimic, ci doar își încleștă pumnii.

— Hai, vorbește... — i se adresă batjocoritor tînărul Smolian.

— Da, vorbește dacă mai ai curaj... — îl înțepă Brozovic.

— Spune tu cu gura ta ce ești — îl luă în rîs băiatul cel gras al morarului.

Liceenii se apropiară din nou și-l înconjurară.

Branko gîfîia precipitat. Ce putea să le răspundă acestor nesuferiți acuzatori ? De fapt, adevărul lui nu și l-ar fi putut exprima decît cu pumnii. Dar simți că Zlata îl privește cu încordare și că așteaptă un răspuns de la el.

— V-am mai spus o dată — rosti el răspicat, însă și cu o intonație de rugă în glas. Eu nu sînt hoț !

— Da' că ai furat caise de la noi, asta n-a fost hoție ? Slavko își ridică pe frunte ochelarii, fulgerîndu-l pe Branko.

— Că mi-ai jefuit ascunzătoarea cu provizii, nici asta n-a fost hoție, ai ? Îndîrjit, micul Brozovic se înroșise tot de ciudă.

— Că ați dat drumul animalelor mele, asta nu-i hoție ?! Ba chiar crimă a fost ! Și-o să plătiți voi scump de tot pentru faptele voastre ! strigă Smolian, apropiindu-se de Branko.

— Și că ați dat drumul peștilor din iaz, asta scrie pe toate afișele — îl înfruntă feciorul morarului. De-aia vă și caută poliția.

— Știți foarte bine — ripostă Branko, aproape răcnind de furie — că am făcut toate astea numai ca să ne răzbunăm că ați tăbărît asupra lui Stiepan.

— Dar povestea cu peștele ? îi tăie vorba Karaman. Asta a fost înainte de întîmplarea cu Stiepan ; tata a cerut să fii arestat pentru furt de pește.

— Păi de-asta a și stat la închisoare — țipă micul Brozovic.

Curajul lui Branko începea să se clatine :

— Am luat peștele fiindcă mi-era foame.

Liceenii începură să rîdă. Slavko spuse batjocoritor :

— Ăsta-i motivul tuturor hoților și tocmai de-aia ai să pofteși înapoi la pușcărie.

Plin de mînie, Branko îl țintui cu privirea :

— În Biblie stă scris că cine-i înfometat să se sature. Apoi adăugă : Peștele zăcea aruncat pe jos.

— Cu toate astea, tot la pușcărie ai să te-ntorci ! strigă Slavko.

— Dar mai-nainte — spuse tînărul Smolian — o să-ți muiem bine oasele — și se repezi pentru a treia oară la Branko.

Zlata se aruncă din nou între ei.

— Sau îl lăsați în pace, sau dacă nu, pe Dumnezeu din cer, va trebui să mă bateți și pe mine ! strigă ea.

— Știi foarte bine că tata a pus un premiu pe capul lui — zise Slavko.

— Așa o fi — răspunse Zlata. Dacă este într-adevăr atît de primejdios, n-are decît să pună mîna pe el Begovic sau Dordevic, dar nu voi, și faptul că vreți să vă năpustiți cu toții asupra lui, este un lucru josnic pe care eu nu-l rabd !

Karaman se înfipse iarăși în față :

— Atunci sînt nevoit să te țin eu, în timp ce băieții au să-l croiască pe derbedeu.

Încercă s-o imobilizeze pe Zlata, cînd băieții fură îmbrînciți violent de două mîini grele ce atîrnau de două brațe lungi și păroase.

— Ce-i aici ? întrebă calm bărbatul înalt și uscățiv, posesorul brațelor păroase, și își arătă chipul palid și ochii lui mari, de bou.

— L-am prins pe Branko Babici, domnule Kukulievic — se grăbi să strige micul Brozovic. Știți, băiatul acela pe care-l caută poliția.

— Hm, hm ! făcu Kukulievic, un fost pescar, care, vîrît în niște pantaloni albi și în niște saboți de lemn, trebuia să îndeplinească funcția, nu prea ușoară, de supraveghetor al băii.

— Și eu — spuse Zlata, proțăpindu-se lîngă el — nu permit ca liceenii să-l ia la bătaie.

Abia acum o recunoscu supraveghetorul pe tînăra fată.

— Domnișoara Zlata — rosti el, cu o plecăciune, apoi își șterse cu mîna-i mare nădușeala de pe față. Ce-i de făcut ? întrebă omul.

Slavko o împinse la o parte pe soru-sa :

— Și eu îți poruncesc să nu iei în seamă vorbele soră-mi și să pui imediat mîna pe ticălos.

Supraveghetorul își frîngea mîinile, încurcat :

— Asta-i o treabă grea, tinere.

— De ce ?

— Fiindcă eu sînt supraveghetorul băii, nu-s polițai.

Dar Kukulievic nu-și mai lua ochii de la Branko.

Băiatul fierbea de mînie și ținea încă pumnii încleștați ; supraveghetorul observă cămașa flenduroasă și pantalonii rupți ai băiatului. Îi veni o idee.

— Ai bilet ? întrebă el.

Branko clătină din cap.

— Așadar, ai sărit gardul ?

— Nu.

— Păi atunci cum de-ai ajuns aicea sus ?

Branko arătă spre faleză :

— Mai întîi prin apă, apoi m-am cățărat pe faleză.

Ochii mari, de bou, se căscară și mai mult. Supraveghetorul strîmbă gura admirativ.

— O ! exclamă el. Dar își aminti unde voia să ajungă : Așadar, n-ai bilet de intrare ?

— Nu — repetă Branko.

— Atunci îmi pare rău, dar trebuie să vii cu mine, chiar de s-ar ruga domnișoara Zlata încă de două ori pe-atîta.

Fata sări din nou în apărarea lui Branko. Luă din halatul ei de baie o pungulița.

— Dacă asta-i totul, cumpăr eu un bilet pentru el.

— Oho ! strigară în cor liceenii. Așa ușor nu ne scapă el ! Las' că-l ținem bine !

Iar micul Brozovic țipă :

— Țineți-l măcar cîteva minute, pînă-l aduc eu pe Begovic.

Îmboldit de liceeni, bietul Kukulievic se răsucea pe loc ca un cîine care-ar vrea să-și prindă coada.

— Păi domnișoara Zlata vrea să-i dați pace băiatului.

Slavko îl îmbrînci la o parte pe bărbatul înalt :

— Kukulievic, tata a pus și un premiu pe capul lui !

— Ce ? mormăi omul. Un premiu ?!

— De o sută de dinari ! continuă Slavko. Și dacă pui mîna pe el, o s-avem noi grijă ca să-ncasezi dumneata premiul.

— Hm, hm ! De astă dată, supraveghetorul îl privi cu alți ochi pe Branko. Pentru el, o sută de dinari însemna aproape o avere. Se adresă din nou Zlatei : Dacă, într-adevăr, așa stau lucrurile, domnișoară Zlata, din păcate, n-am ce face — și se îndreptă legănîndu-se către Branko.

Băiatul se sperie. De mult își dăduse seama că fata nu-l mai putea salva. Și tot atît de bine își dăduse seama că o luptă cu liceenii n-avea sorți de izbîndă, căci cercul lor se tot strîngea, așa încît nu-i mai rămînea decît să fugă, dacă ținea cu orice preț să se salveze.

Iscodise încă dinainte cu privirea, căutînd vreun mijloc de scăpare. Dar pe unde ? În fața lui, în semicerc, stăteau băieții, în spatele lor, înalt și cu neputință de escaladat, se înălța gardul de lemn, iar în stînga cobora în mare o stîncă abruptă : jos, valurile izbeau faleza.

Supraveghetorul băii își apăsă mîinile-i mari și buhăite pe umerii lui Branko. Privirea băiatului alunecă pe stîncă în jos. De acolo nu putea să se arunce. La poalele stîncii

ieşeau din apă cîteva pietre ascuţite, însă ceva mai departe, la dreapta, faleza pătrundea atît de adînc în mare, încît el ar fi putut să sară dincolo de pietre.

Supraveghetorul băii îl ţinea strîns, iar tînărul Karaman îl înşfăcă şi el.

„Acum ori niciodată !“ îşi spuse Branko. Se aplecă şi-l izbi cu capul în burtă pe Karaman ; lunganul căzu pe spate, agitîndu-şi furios braţele, şi în aceeaşi clipă Branko sări peste el... Pînă să-şi vină ceilalţi în fire, băiatul se şi afla sus pe promontoriu. Privi spre apă : era undeva jos, departe, departe ; poate la opt sau zece metri... O clipă se înfioră şi holbă ochii, îngrozit.

Ceilalţi se apropiau. În fruntea lor se afla Smolian, iar imediat după el venea legănîndu-se supraveghetorul băii.

Branko se încordă ca un arc. Trupul său tînăr, cu pielea smeadă, sta ca o statuie de bronz în lumina puternică. Îşi făcu grăbit cruce, se gîndi la maică-sa şi sări.

Văzîndu-l pe Branko săltînd ca un peşte uriaş de pe faleză în apă şi plutind în văzduh, începură cu toţii să strige. Băiatul desluşi glasul Zlatei.

N-a fost însă chiar atît de primejdios după cum părea. Cu ochii închişi şi cu braţele bine întinse, el a zburat prin aer, iar peste cîteva clipe a simţit îmbrăţişarea molatică şi caldă a apei. Plonjă pînă-n fundul limpede al mării, apoi se smuci pieziş la suprafaţă, dar pentru mai multă siguranţă înotă cîtva timp sub apă ; cînd se ivi pe creasta valurilor, se afla departe în larg.

Nimeni n-ar fi îndrăznit să se arunce după el. Liceenii rămaseră care înmărmuriţi, care furioşi pe promontoriu, cu ochii ţintă la fugar. Supraveghetorul băii clătină din capul său mare ca un dovleac. N-ar fi sărit după băiat nici pentru o mie de dinari, fiindcă se temea de apă mai vîrtos decît de săritură.

Branko înotă pe spate şi privi spre faleză. Zlata stătea tot acolo, aproape de margine, chiar pe locul de unde sărise el.

Oare s-o fi speriat tare ? Lui Branko îi mai răsuna în urechi strigătul ei. Băiatul înălţă o mînă şi-i făcu semn. Zlata îşi ridică umbrela, răspunzîndu-i.

Un val se prăvăli peste capul lui și trecu cîtva timp pînă ce băiatul reveni la suprafață. Zlata tot îi mai făcea cu mîna. Al doilea val îl trase mai în adînc. Se întoarse pe burtă și începu să înoate cu nădejde, străbătînd munții și văile de apă. De astă dată o ținu de-a dreptul spre golf și, după o oră, ajunse la destinație. Ceata îi observase lipsa și-l aștepta. Zora ședea pe țărm.

— Unde-ai fost ? îl întrebă ea.

Branko se scutură ca un cîine, și apa curgea șiroaie din haine și din păr.

— A... — bîigui el, încurcat. Am înotat.

Duro îl privi chiorîș, dintr-o parte :

— Minte. A fost la baie.

Branko se înfurie :

— Nu te mai dezbari odată de iscodirile astea ale tale ?

Duro rîse batjocoritor :

— Am voie să fac ce-mi place, și-mi place să mă distrez.

— Iar ai fost la Zlata ? întrebă Zora, și o cută îi brăzdă fruntea.

— Da — răspunse Branko, de astă dată foarte sincer.

— Apoi a sărit în mare — interveni Duro.

— În mare ? repetă Zora.

Branko încuviință printr-un semn :

— Liceenii voiau să mă dea pe mîna poliției ca să fiu iar închis. L-au adus și pe supraveghetorul băii.

— Da' de unde ai sărit ? continuă fata să-l întrebe.

Branko arătă într-acolo :

— De pe faleză.

Zora rămase cu gura căscată.

— De pe faleză ? repetă ea și se uită la Branko jumătate cu admirație, jumătate supărată.

— Da — răspunse băiatul — toate celelalte drumuri mi-erau tăiate.

După cină, Branko se duse pe țărm. Oare Zlata o fi crezut tot ce i-au povestit liceenii, și-acum îl socotește și ea un hoț și un derbedeu ?

Își scoase muzicuța din buzunar și începu să cînte.

Deodată se pomeni cu Zora alături.

— Ce-ai făcut la Zlata ? întrebă fata.

— Nimic — răspunse încurcat Branko. I-am dăruit două scoici pentru muzicuță — și cîntă mai departe.

După un răstimp Zora se sprijini de el :

— O iubești ? îl întrebă, uitîndu-i-se drept în ochi.

— Nu știu — zise băiatul și după cîteva clipe adăugă : E atît de frumoasă !...

Capitolul 19

Tărăboiul din piața de pește

Copiii rămaseră peste noapte la moș Gorian. Bătrînul vînduse cea mai mare parte din cantitatea de pește dusă la piață în Seni și voia ca dis-de-dimineață, împreună cu copiii, să prindă alți pești și să-și mai încerce o dată norocul.

Cînd moș Gorian pregăti masa, observă lipsa lui Branko.

— Nu l-a văzut nimeni pe Branko ? întrebă el.

Copiii clătinară din cap, iar Zora abia atunci își dădu seama că lipsește.

— Cu siguranță că s-a dus iar la domnișoara lui... — rînji Duro, batjocoritor, și-i povesti lui moș Gorian ceea ce știa el.

— Va să zică așa... Branko se interesează de o domnișoară ! vorbi tărăgănat bătrînul, apoi adăugă rîzînd : Ei, las' că vine el înapoi, n-aveți grijă !

Și fiecare își văzu de treaba lui.

Duro nu se înșelase : Branko se afla în drum spre Seni. Toată noaptea îl muncise gîndul dacă Zlata a dat sau nu crezare vorbelor liceenilor, și dacă-l socotește cumva hoț de drumul mare sau, după spusele lui Smolian, chiar un cri-

minal. De aceea se și sculase cu noaptea-n cap, ca să încerce s-o vadă cît mai devreme cu putință.

Se opri în dosul gospodăriei bogatului Karaman și se uită la caisele din pomi. Ce frumoase, ce catifelate și ce roșii erau ! Se gîndi să-i ducă și Zlatei cîteva. Desigur că fata le va mînca cu tot atîta plăcere ca și el. Se cățără în sus pe pripor, culese vreo cîteva din cele mai frumoase, apoi o luă la fugă mai departe.

De astă dată ajunse în oraș mult mai devreme decît rîndul trecut. „Hotel Zagreb" era închis, și nici la primărie nu se simțea vreo mișcare.

După un ceas bun Ringelnatz deschise, în sfîrșit, poarta cea mare a hotelului și ieși afară. Căscă de două ori, întinse brațele alene și se uită pe stradă în sus și-n jos. În clipa următoare Branko se și afla lîngă el.

— Iar ești aici, împielițatule ? bodogăni Ringelnatz.

Băiatul dădu din cap.

— Ai venit după domnișorica ta ?

Branko scotoci în buzunar și scoase fructele :

— I-am adus cîteva caise.

— Păi nici nu s-a sculat din somn.

— Crezi că o să doarmă pînă tîrziu ?

— Cred că da. Hai cu mine — și Ringelnatz îl trase în curte.

Intrară într-o curte bine gospodărită, închisă din trei părți de zidurile hotelului ; a patra latură se închidea cu un zid. dincolo de care se zărea o grădină lungă.

Ringelnatz se uită într-acolo :

— Vezi pavilionul acela ? Și arătă spre o clădire semicirculară din fundul grădinii, care se sprijinea pe un zid înalt despărțitor.

— Da.

— Așază-te aici lîngă zid și fii cu ochii în patru : acolo își ia dejunul domnișoara, așa că atunci cînd o trece spre pavilion, poți s-o strigi și să-i dai fructele.

Branko se lipi de zid și privi cu luare-aminte. Se scurse însă o bună bucată de vreme pînă să audă primele zgomote în casa cea mare.

Numai cînd în turnul bisericii Sfîntul Francisc bătu ora șase, se deschise cu zgomot o fereastră, la care se ivi o slujnică îmbufnată.

După cîteva minute Branko o auzi trebăluind prin casă. Se trînti o uşă, zornăiră nişte farfurii, ciocnindu-se una de alta şi, în sfîrşit, se arătă şi slujnica, ducînd o tavă cu ceşti, farfurii şi chisele ; ea se îndreptă spre pavilion.

Trecu apoi mai bine de un sfert de oră pînă să apară Zlata. Plictisit, Branko tocmai urmărea cu privirea doi porumbei mari, albi, care se plimbau pe casă, înfoindu-şi aripile, cînd fata străbătu grădina ca o săgeată şi trînti uşa pavilionului în urma ei.

Băiatului nu-i mai rămînea decît să sară zidul şi, pe furiş, să se apropie de ea.

Iscodi cu ochii una din ferestrele mari ale pavilionului : fata se aşezase la o masă rotundă, îşi turnase cacao într-o ceaşcă şi bea tacticos.

Branko ciocăni la fereastră apoi o împinse brusc şi dintr-un salt fu înăuntru.

— Ah ! exclamă Zlata, speriată, sărind de pe scaun ; dar îndată după aceea începu să rîdă : A, tu eşti ? Dar de ce vii pe fereastră, şi nu intri ca oamenii pe uşă ?

— Fiindcă pe uşă s-ar putea să fiu văzut — zise Branko, care, în faţa fetei, se purta ceremonios.

— Ei, în orice caz, mă bucur că mai trăieşti şi că, după săritura ta în apă de ieri, mai eşti în stare să sari şi pe fereastră ! Ieri, ca să-ţi spun drept, am fost tare îngrijorată din pricina ta.

— Nici eu nu mă simţeam prea sigur de mine cînd m-am azvîrlit în apă — mărturisi cinstit Branko. Însă ce era să fac ? Dacă n-aş fi sărit, azi aş sta la închisoare, ceea ce ar fi şi mai rău.

Zlata se aşează din nou.

— Şi ce vînt te-aduce la mine de te-ai grăbit să vii atît de dimineaţă ? continuă să-l întrebe, prietenoasă.

— Ah... bîigui Branko — ...voiam... — dar vorba i se opri în gît.

— Hai spune !

— Voiam doar să vă spun că ceea ce v-au îndrugat liceenii şi fratele dumneavoastră despre mine, nu-i adevărat.

Zlata rîse :

— Ca să te cred, trebuie să-mi spui mai precis ce-i cu tine, şi fiindcă mă aflu tocmai la dejun — arătă spre masă — poţi să-mi povesteşti chiar acum.

Împinse către el un scaun și o ceașcă.

— Să mănînc și eu ? întrebă sfios Branko, aruncînd o privire admirativă asupra mesei pe care era pregătită gustarea.

— Sigur că da. Sau ai și mîncat ?

Branko clătină din cap. Nici măcar la brutar nu fusese în ziua aceea, iar de la moș Gorian fugise fără să pună un dumicat în gură.

Zlata îi turnă cacao în ceașcă :

— Ei, atunci șezi. Servește-te cu ce dorești — și arătă franzeluțele, cornulețele și bucățile de cozonac, împingînd spre el farfuriile.

Branko făcu ochii mari în fața atîtor bunătăți pe care fata i le punea ademenitor dinainte și se îndopă cu tot ce-i stătea mai la îndemînă.

Pe fată o amuza lăcomia lui :

— Mai vrei dulceață ? Și-i unse un cornuleț. Ia și miere. Da' văd că unt nu mănînci de loc... și mai toarnă-ți cacao.

Branko ar fi mîncat cît șapte, căci uitase pentru ce anume venise acolo.

— Așa... — îi aminti fata, după ce-și mai turnă și ei o ceașcă de cacao — acum trebuie să-mi spui ce nu-i adevărat din pălăvrăgelile lui frate-meu și-ale lui Karaman.

Băiatul îi povesti tot ce putea să povestească fără să-i trădeze pe uscocii lui. Ea îl asculta cu încordare, rîdea din cînd în cînd sau lua un aer neîncrezător, însă Branko povestea mai departe, netulburat.

— Hm ! făcu ea, după ce află aproape tot. Într-adevăr, nu sînteți criminali, așa cum pretinde înfumuratul de Smolian, dar hoți tot sînteți, și mici haimanale, de asemenea, iar dacă așa vi se spune sau ți se spune, și tata pune poliția pe urmele voastre, n-aveți încotro și trebuie să admiteți că asta sînteți.

— Credeți dumneavoastră că e hoție să iei ceva care nu aparține, de fapt, nimănui ?

Zlata zîmbi :

— Eu am învățat că nu există nimic care să nu aparțină totuși cuiva. Orice lucru este al cuiva.

Branko privea năuc în gol. Atunci, într-adevăr, devenise și el hoț în lege, deși își jurase să nu ajungă niciodată hoț !

Își aduse aminte de caisele pe care le avea în buzunar. Alese două : pe cele mai mari.

— Era cît pe-aci să uit ! îngăimă el și le puse pe masă. Le-am adus pentru dumneavoastră.

— Tiii, ce frumoase sînt ! exclamă Zlata și luă una, o mirosi și mîngîie rotunjimea catifelată a fructului, apoi mușcă cu poftă. Dar deodată clipi repede din ochi spre Branko : Nu cumva și astea sînt furate ?

— Nu ! și băiatul clătină energic din cap.

— Atunci, de unde le ai ?

— De-acolo de unde cresc...

— Va să zică tot furate sînt ?

— Nu există fructe furate — se apără Branko. Și-apoi, ceea ce crește afară din oraș aparține tuturor.

— Cine-a spus ?

— Toți pe care-i cunosc eu.

— Chiar și cel care a sădit pomul ?

— Dumnezeu face să crească fructele și pomii.

Zlata rîse și mai tare, apoi deveni serioasă :

— Bine, să zicem că ai dreptate. Dumnezeu face să crească pomii și fructele, dar de sădit, i-a sădit un om, și dacă nu se află într-o grădină, ci afară din oraș, cu siguranță că omului i-a fost și mai greu să-i sădească acolo, fiindcă a trebuit să se ducă să-i stropească, să aibă grijă de ei, să bată un par lîngă puieți, să care în fiecare an gunoi, iar dacă e un bun pomicultor, nu încape îndoială că, în fiecare toamnă și primăvară, a săpat pămîntul în jurul lor. Nu, crede-mă, tocmai fiindcă pomul din care ai luat caisele este afară din oraș, cel care l-a sădit are de două ori drept asupra fructelor sale !

— Păi are atîția pomi ! obiectă Branko. Eu am luat doar trei caise și cu siguranță că sînt cu sutele în pom.

— Dacă mai sînt, căci dacă o sută de oameni gîndesc ca tine și fiecare ia cîte trei, atunci omul nu se mai alege cu nimic.

De astă dată fu rîndul lui Branko să rîdă.

— O sută nu pot să gîndească așa — triumfă el.

— Și de ce nu ?

— Fiindcă în oraș nu sînt o sută de oameni care să n-aibă caișI, iar cei care au doar n-au să se-apuce să culeagă din pomii altora.

— Ei, aici mă dau bătută — admise Zlata — însă bagă-ţi bine în cap : chiar dacă nu există în Seni o sută de inşi care să fure caise, tu tot hoţ se cheamă că eşti, de vreme ce iei fructele din pomi străini. Cu toate astea, nu sînt supărată pe tine — continuă ea, ridicîndu-se — şi rămîn şi de-acum înainte prietena ta, iar dacă-ţi face plăcere, poţi să mai vii pe-aici mîine sau poimîine, şi-atunci o să vorbim mai pe-ndelete despre toate astea. Acum trebuie să plec la baie, şi-apoi s-ar putea ca dintr-un moment într-altul să intre slujnica sau Slavko. De aceea e mai bine s-o ştergi cît mai repede.

Îi vîrî băiatului încă o bucată de cozonac în buzunar şi, în timp ce Branko escalada fereastra, ea ieşea pe uşă în grădină. Strecurîndu-se nevăzut, Branko sări zidul şi, luînd-o la trap pe căi ocolite, se întoarse la moş Gorian.

Între timp aici avuseseră loc tot felul de întîmplări.

Taica Gorian mai prinsese cîţiva peşti. Copiii îi căraseră împreună cu el pînă în apropierea oraşului, apoi se înapoiaseră : numai Pavle, care, din toată ceata, era cel mai puţin în pericol, îl conduse pe bătrîn pînă în piaţă.

Îşi împinseră căruciorul între două tarabe cu legume şi fructe şi tocmai se pregăteau să-şi strige marfa, cînd se pomeniră cu Radic, care, împreună cu nevastă-sa, îşi încropiseră taraba la cîţiva paşi mai încolo.

— Ai autorizaţie de vînzare, Gorian ? întrebă el şi se pironi cît era de lung şi lat în faţa căruciorului.

Moş Gorian rîse :

— Bunicu' şi-a vîndut aici peştele fără nici o autorizaţie, tata, de asemenea, iar eu tot fără autorizaţie o să mi-l vînd !

— Păi acum nu mai e voie fără o hîrtie la mînă ! replică Radic.

Moş Gorian rînji, schimonosindu-şi faţa :

— Spune-i primarului tău că mă doare-n cot de autorizaţia lui...

— Care va să zică... aşa !... făcu Radic.

— Da, aşa ! se oţărî furios bătrînul. Şi dacă nu te cărăbăneşti mai iute de-aici, şi-mi mai stai proţăpit în faţă ca să-mi alungi muşteriii, să ştii că vin la taraba ta şi te scot eu de-acolo !

Radic plecă mormăind :

— Bine-bine, plec, dar n-ai grijă, mai dau eu pe-aici...

— Poftește numai ! mîrîi bătrînul în urma lui în timp ce-i cîntărea unui mușteriu două kile de pește. Dar să știi c-ai să mă găsești și cu un ciomag în mînă.

Zarva adunase tot felul de lume în jurul căruciorului.

— Asta-i o nouă pehlivănie a societății — spuse un pescar mărunțel care-l cunoștea pe moș Gorian.

— Da — răspunse supărat bătrînul — cei mari vor să ne-nghită cu totul pe noi, ăștia micii. Rîse batjocoritor și adăugă : Acum vor să ne împiedice să mai vindem peștele la kilogram.

— Mai dă-mi repede încă un kil — spuse o muncitoare de la regie, desfăcîndu-și sacoșa.

— Și mie — sări alta.

— Mie două — zise a treia.

Moș Gorian tăia și cîntărea, iar Pavle împacheta marfa.

— Văd că ai avut un pescuit grozav ! îl complimentă Pacic, tîmplarul, cumpărînd pe dată patru kile.

— Am pește să hrănesc tot orașul, dar societatea nu vrea să-l ia decît dacă moș Orlovic și cu mine intrăm la ei.

— Așa a făcut cu noi toți — se jelui pescarul cel mărunțel.

— Cu mine n-o să le meargă — se răsti Gorian și mai hăcui un pește.

Vînduse jumătate din marfă și era gata să-i împacheteze lui Ringelnatz un pește nemaipomenit de frumos pentru „Hotel Zagreb", cînd matahala de Radic își croi drum pentru a doua oară printre cumpărători ; dar nu venea singur : în urma lui, gras și înfipt, pășea Begovic.

— Asta-i omul — spuse Radic, arătîndu-i-l pe moș Gorian.

Cu bastonul de cauciuc, polițaiul dădu lumea la o parte, apoi trase aer pe nas, își mîngîie barba în răspăr și, cu un bobîrnac, își împinse chipiul pe ceafă.

— Cum ? Vinzi fără autorizație ?

Bătrînul îi împachetă mai întîi lui Ringelnatz peștele, își șterse mîinile de pantaloni și, privindu-l drept în față pe Begovic, îi răspunse răspicat :

— Da, vînd fără autorizație !

— Păi dumneata nu știi că, de cîteva zile, e interzisă treaba asta ?

— Nu, nu știu — spuse moș Gorian.

— Totuși eu ți-am spus — se amestecă Radic.

— Iar eu, la rîndu-mi, ți-am spus să nu mi te mai arăți pe-aici ! mîrîi moș Gorian. De cînd faci pe judecătorul ?

— Însă ți-o spun acum eu ! rosti apăsat Begovic și-și vîntură amenințător bastonul de cauciuc pe sub nasul lui moș Gorian.

Bătrînul puse mîna pe un pește :

— Las-o mai domol cu bastonul dumitale, Begovic, că de nu, să știi că se-ntîmplă nenorocire !

Văzînd namila de pește din mîna moșului, Begovic se dădu un pas înapoi.

— Așadar, nu vrei să m-asculți, hai ?

— Mai întîi să văd scris ce-a mai clocit primarul vostru împotriva noastră, a pescarilor liberi, dar și scris să văd, și n-aveți decît să le-o spuneți maimarilor voștri : eu peștii ăștia — arătă spre marfa din cărucior — tot fără autorizație îi vînd, chiar de s-ar înființa aici și colegul dumitale Dordevic, și primarul în carne și oase !

— Bravo ! strigă pescarul cel mărunțel.

Și Pacic strigă „Bravo !“, de asemenea, și alți cîțiva cetățeni din Seni, care, în timpul certei, se adunaseră în jurul căruciorului. Femeile și muncitoarele de la regie, cîte se mai aflau acolo, se arătară fățiș de partea bătrînului.

În fața mulțimii Begovic se retrase.

— Bine, o s-aduc decizia, însă atunci o să iasă cu chelfăneală, ba-ți mai confisc și peștele — mîrîi el, vînturîndu-și iar bastonul de cauciuc. Dispăru repede în direcția primăriei ; Radic, după el.

Între timp Pavle vindea nu glumă. Și lumea cerea tot mai stăruitor pește de la Gorian, așa încît, cînd se reîntoarseră Begovic și Radic, însoțiți de un slujbaș de la primărie, căruciorul mai-mai că se golise.

Radic făcu o mutră acră cînd dădu cu ochii de căruciorul aproape gol. Lui Begovic mai să-i iasă din cap ochii lui de bou. Doar slujbașul primăriei nu se sinchisi, ci, luîndu-și o poziție solemnă, citi hotărîrea :

— „Prin prezenta se aduce la cunoștința tuturor pescarilor din Seni și din împrejurimi că li se interzice vînzarea

peștelui sau a altor animale de mare în piața din Seni fără obținerea prealabilă a unei autorizații de vînzare. Autorizația se eliberează de către primar. Acordarea autorizației o decide primul consilier."

— Așa, așa ! spuse moș Gorian. Și, mă rog, cît trebuie să aștepți ca să capeți autorizația ?

— Primul consilier — rosti și mai solemn slujbașul — face lunar o convocare. În luna curentă — adăugă el — convocarea a avut loc. Așadar, va trebui să aștepți cel puțin douăzeci și cinci de zile. În afară de asta, trebuie să ții seama că hotărîrea de a se elibera autorizația poate fi amînată și peste acest termen. Pînă acum au fost prezentate douăzeci și șapte de cereri.

— Va să zică trebuie s-aștept atîta amar de vreme, ca să m-aleg fie cu nimica toată, fie să las peștele să-mi putrezească ! Halal de-așa consilier ! Halal de-așa primar ! Ptiu, spurcăciunile dracului ! ocărî Gorian și scuipă înciudat.

— Gorian ! se răsti Begovic, vînturîndu-și bastonul de cauciuc. Pune-ți lacăt la gură și nu mai păcătui !

— Dacă ăsta-i păcat, atunci, poftim, de trei ori pe zi am să păcătuiesc — și mai scuipă o dată cu năduf.

Slujbașul se făcu că n-aude, nu vede, se apropie de cărucior și spuse :

— În afară de asta, primul consilier mai aduce la cunoștință pescarilor că, pînă la rezolvarea cererii lor pentru obținerea autorizației, își pot încredința marfa, spre vînzare, pescarilor care au autorizație, cum este, de pildă, domnul Radic — și arătă spre el.

— Zău ! Ce vorbești, vericule ? Da' deșteaptă treabă v-a mai trecut prin cap ! strigă moș Gorian, din cale afară, de mînios. Ei bine, să știți un lucru că decît să fac așa ceva, mai degrabă împart peștele pe gratis la oameni — și înșfăcă de coadă ultimii doi pești din cărucior și-i azvîrli cît colo. Peștii căzură cu plesnet pe caldarîm, lîngă Begovic și slujbașul primăriei.

Acesta din urmă își răsuci capul și o luă din loc, în timp ce Begovic se înroși ca o pătlăgică, cu ochii țintă cînd la moș Gorian, cînd la peștii nemișcați de pe jos. Cum însă prin piață tot se mai învîrteau vreo cincizeci de inși care-i rîdeau în spate slujbașului de la primărie, polițaiul se mul-

ţumi să împingă furios peştii la o parte şi, cu bastonul de cauciuc pe umăr, făcu şi el stînga-mprejur. Între timp, Radic se întoarse lîngă nevastă-sa, la taraba lui.

Moş Gorian, însoţit de pescarul cel mărunţel şi de Pacic, intră în localul „Hotelului Adria", ca să-şi mai înece amarul în vreo cîteva păhărele de vin negru. Pavle se înapoie acasă cu căruciorul gol şi povesti celorlalţi toată întîmplarea.

— Ar trebui într-un fel să-l punem cu botul pe labe pe Radic — zise Nicola.

— Dar cum ? întrebă Zora.

— Poate Branko ne dă vreun sfat — răspunse Pavle.

— Da, dar unde-i ? se răsti Zora, uitîndu-se jur împrejur.

Duro rîse :

— Unde vreţi să fie ? O fi zăbovind pe la domnişorica lui.

— Aş vrea să ştiu şi eu ce face atîta vreme acolo ? Şi Zora se încruntă.

— I-o fi cîntînd ceva la muzicuţă ! Duro izbucni într-un rîs zgomotos.

Dar iată că apăru şi Branko.

— Eu pot să vă dau un sfat — spuse el.

— Erai aici ? strigă Zora, înseninată, descreţindu-şi fruntea.

— De mai multă vreme. Am stat colo după pom şi-am auzit tot ce-a povestit Pavle... şi ce-a spus ăsta am auzit — adăugă el, aţintindu-l pe Duro.

Duro nu se dădu bătut cu una cu două.

— Foarte bine ! replică el, rînjind. Măcar asculţi şi tu odată ce gîndesc prietenii tăi despre tine...

— N-aş putea spune că mi-eşti prieten ; şi-apoi, uscocii nu i-au vorbit niciodată de rău pe fraţii lor pe la spate, iar dacă s-au rătăcit uneori printre ei cutre ca tine, în stare de asemenea treabă, au fost bătuţi cu biciul şi trimişi la toţi dracii !

— Cum ? Mă faci cutră ? Şi Duro, aprins la faţă, îşi încleştă pumnii.

Branko dădu din cap, întărind cele spuse :

— Da, şi nu preget să ţi-o repet.

Zora îi despărţi pe cei doi cocoşi gata să se încaiere.

— Dacă vreți cu tot dinadinsul să vă bateți, n-aveți decît s-o faceți, însă diseară — se burzului ea. Acum trebuie să venim în ajutor lui moș Gorian. Se uită la Branko : Spune-ne deci care ar fi planul tău.

Copiii se strînseră laolaltă și Branko le dezvălui gîndul său, după care, luară cîțiva pești mari din grămada pusă deoparte de moș Gorian spre a servi drept hrană celor din apă, deoarece începuseră să se cam altereze, îi puseră în cărucior și o porniră spre oraș.

Pavle și Nicola se îndreptară cu căruciorul direct spre piață, în timp ce Duro porni către Curcin, Zora la Ringelnatz, iar Branko se duse la Rista, logodnicul Elenei, apoi chiar la Elena și la alte două lucrătoare de la regie pe care le cunoștea de la maică-sa.

Între timp, în piață se încropiseră și mai multe tarabe. Lîngă tarabele cu legume se așezase, cu căruțul lui alb, un vînzător de gheață. În rînd cu taraba lui Radic, care, împreună cu nevastă-sa, se tot foia încoace și încolo în așteptarea mușteriilor, se înșiraseră cîțiva țărani cu unt, ouă și brînză de vaci. De la tejgheaua ei cu zaharicale, bătrîna Maria își arăta fața buhăită și păroasă ; în dreapta, un omuleț pirpiriu vindea perii ; se mai afla acolo și o tarabă cu icoane, apoi unul cu coșuri împletite, un șir de negustori de ceapă și un brutar cu franzele și cozonaci.

Șirurile de tarabe se întindeau pînă aproape de țărm. În afară de senieni, venise și multă lume de prin insule : țărani, marinari, și toți cumpărau sau vindeau, se tocmeau sau stăteau la taifas.

Tărăboiul iscat de Radic cu moș Gorian era încă pe buzele tuturor și, deși Begovic se strecura mereu printre oameni ca un dulău rău, vînturîndu-și bastonul de cauciuc, deși, trecînd de la un grup de oameni la altul, ciulea urechea-i mare ca o poartă de hambar, aproape toată lumea numai despre asta vorbea și cei mai mulți țineau cu moș Gorian.

Ca urmare a purtării lor, Radic și nevastă-sa nu vînduseră mai nimic, și Radic fu bucuros cînd Curcin se ivi lîngă tarabă, bocănind din saboții lui de lemn, și-l întrebă dacă n-are timp să cinstească împreună un păhărel de vin.

Cei doi bărbați se așezară la o masă într-o cafenea mică de pe chei și comandară două litruțe, ceea ce-l făcu pe Radic să-și uite în curînd supărarea și năduful.

Între timp, Pavle și Nicola sosiră cu căruțul în piață ; se opriră la taraba lui Radic, și vlăjganul spuse :

— Soțul dumitale a mai cumpărat cîțiva pești. Unde să-i descărcăm ?

Femeia, care tocmai cîntărea niște scrumbii de mare, răspunse :

— Deșertați-i în hîrdăul de sub masă.

Copiii făcură întocmai și își luară iute tălpășița, dar nu părăsiră piața.

După două minute, iată că se înființară la tarabă Elena și o prietenă de-a ei ca să cumpere pește.

Nevasta lui Radic, o femeiușcă mică, durdulie și plină de viață se bucură văzînd că, în sfîrșit, le mai pică și lor niscai mușterii, și cîntări la iuțeală peștele.

Cu nasul ei lung, Elena prinse să adulmece, făcu ochii mari și zise :

— Peștii dumitale miros urît.

— Peștii mei miros urît ? se zborși femeia, indignată.

Dar și cealaltă muncitoare începu să strîmbe din nas :

— Chiar așa ! Ptiu, ce scîrbă ! și-i azvîrli marfa înapoi pe tejghea.

Nevasta lui Radic se făcu foc și pară :

— În viața mea n-am vîndut pește împuțit !

Elena striga, la fel de furioasă :

— Da' n-ai decît să-l miroși chiar dumneata !

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Ringelnatz, care, ca de obicei, venise pentru a doua oară cu coșul lui mare în piață și se oprise lîngă tarabă.

— Zi și dumneata, Ringelnatz, nu miroase a pește împuțin ? i se adresă lungana de Elena.

puțit ? i se adresă lungana de Elena.

— Phuu, te trăsnește, nu alta !

Pescărița durdulie clocotea de furie :

— Uitați-vă la peștii mei : nu-i unul să nu fi fost ieri încă viu...

Bătrînul Susic tocmai trecea pe-acolo. Femeia îl cunoștea.

— Domnu' Susic ! Domnu' Susic ! îl imploră ea. Dă-mi, te rog, o mînă de ajutor. I-auzi, cică eu vînd peşte împuţit...

— Hm ! făcu strîngătorul de zdrenţe şi adulmecă îndelung. Hm, mai că nu-mi vine să cred, doamnă Radic, dar dacă nu pute aici mai rău şi decît la mine, apăi să nu-mi mai zici mie Susic.

Lumea începuse să se îmbulzească, adulmeca şi ocăra peştii lui Radic, iar cei care se mai găseau prin piaţă şi nu ştiau încă de treaba asta, aflau de la copii. Destul să-şi fi îndreptat cineva privirea spre taraba lui Radic şi să fi întrebat : „Da' ce se întîmplă acolo ?", că Pavle sau Nicola, Duro sau Branko se şi repezeau la el strigînd : „Radic vinde peşte împuţit ! Radic vinde peşte împuţit !"

În cinci minute, aglomeraţia din preajma tarabei lui Radic era cu mult mai mare decît fusese cu un ceas în urmă lîngă căruciorul lui Gorian, iar cei care, după cele întîmplate, erau şi aşa porniţi împotriva lui Radic, se oţărîră şi mai şi. Peste tot n-auzeai decît : „Radic vinde peşte împuţit !"

— Ce ticălos ! ocăra o bătrînă. Pe ăi mici îi alungă, iar dumnealor, ăştia marii, vor să ne îmbolnăvească.

— Da, e o ruşine ! strigă Elena.

Doi marinari, cu Rista în frunte, se apropiară de tarabă.

— Ce s-a întîmplat, odorule ? o întrebă Rista pe Elena.

— Femeia asta ne-a vîndut peşte împuţit !

— Da' n-am făcut aşa ceva ! Nu-i adevărat ! zbiera nevasta lui Radic, dînd din mîini disperată. Peştii mei sînt proaspeţi, pot să jur că încă mai înoată în apă !

Rista şi marinarii adulmecară stăruitor :

— Ascultă, coană Radic — spuse Rista — put de te omoară, şi eu zic că cel mai bun lucru ar fi să-i aruncăm.

— Da, da, aruncaţi-i ! zbieră mulţimea. Aruncaţi-i ! Şi se repeziră cu toţii să răstoarne hîrdăul cel mare.

— Peştii mei ! Peştii mei ! urla femeia. Vai, peştii mei !

În sfîrşit, Begovic, care intrase o clipă la „Hotel Nehai" ca să-şi mai înece în rachiu amarul de pe urma ciondănelii cu moş Gorian, începu să ia aminte la înghesuiala din piaţă.

— Ce dracu s-a mai întîmplat iarăşi ? mormăi el, înciudat ; îşi încheie nasturii vestonului slinos, înşfăcă mai zdravăn bastonul de cauciuc şi se repezi în mulţime.

I-a trebuit cam multă vreme pînă să răzbată printre femei și marinari : cînd, după multă trudă, ajunse la tarabă, primul hîrdău și fusese răsturnat.

— Ce-i aici ?! se oțărî el, izbindu-l cu bastonul de cauciuc pe Rista, care se afla în fruntea răzmeriței.

Rista își frecă spinarea și se trase mai la o parte, mormăind :

— Cînd polițaii se cherchelesc, marinarilor nu le rămîne decît să facă ordinea.

— Ce s-a întîmplat aici ? Vreau să știu ! țipă și mai tare Begovic ; și-ai fi zis că-i plesnește fața, așa se congestionase.

— Peștele lui Radic pute ! strigă mulțimea într-un glas. Peștele lui Radic pute !

— Liniște ! porunci polițaiul, vînturîndu-și bastonul de cauciuc, apoi se apropie de femeia cea mititică.

Ea abia de putea să se mai tînguie ; arăta doar spre peștii frumoși, zvîrliți pe jos, și, în sfîrșit, îngăimă :

— Uite... acolo sînt...

Begovic trase și el aer pe nasul lui cît un cartof. Lumea amuțise și-l privea. Polițaiul își scoase chipiul din cap, își netezi părul și mai adulmecă o dată. Apoi făcu o mutră îngîndurată, în timp ce broboane de nădușeală i se iviră pe frunte.

— Put de-adevărat... — întări el și se dădu îndărăt.

— Ei, acuma ce mai ai de zis ? se vîrî iar tînărul Rista, adresîndu-se femeii care bocea ; apoi se repezi și răsturnă și al doilea hîrdău.

Peștii căzură, alunecară, se rostogoliră pe caldarîm, patinară sub tălpile oamenilor. Unii se aplecau să-i ridice de jos, alții călcau peste ei sau îi zvîrleau cu piciorul mai departe. Ringelnatz proiectă unul drept în Begovic. Elena îl bombardă pe Rista, iar după o clipă toți aruncau unul în altul cu pești lunecoși.

Și iată că pentru a doua oară mulțimea fu împinsă la dreapta și la stînga : Radic sosea în ajutorul nevesti-si.

Cinstise cu prietenul său Curcin vreo două păhărele, vorbiseră despre vreme, despre pescuit și despre tot soiul de lucruri. Cînd să plece, intră în crîșmă și Karaman cu cîinele lui, așa că Radic trebui să bea și al treilea pahar. Ba

chiar vru să se cinstească și cu al patrulea, cînd Nicola zbucni în grabă de după colț și-l strigă :

— Radic ! Radic ! Vezi că ți-au luat cu asalt taraba !...

Radic mai să răstoarne masa, nu alta, atît de iute sări în sus.

— Cine, cine ? întrebă el.

— Marinarii și femeile.

— Păi de ce ?

— Peștii dumitale put !...

— Peștii mei ? Radic o luă la goană.

Cînd zări mulțimea de oameni și își văzu peștii zburînd pe deasupra capetelor, mai întîi rămase locului, îngrozit, apoi se năpusti spre lume.

— Ce ? Ați înnebunit ? Dintr-un salt fu lîngă nevastă-sa și se înfipse în fața ei.

— Aha ! strigă Elena. Ia uitați-l chiar pe Radic ! Și mai-nainte ca pescarul să se poată feri, se pomeni plesnit în obraz cu un cogeamite pește pe care fata îl ținea în mînă, cu gînd să-l zvîrle în marinari.

Ceilalți începură și ei să-l bombardeze, deși pescarul răcnea ca din gură de șarpe, implora lumea și încerca să le arate că peștii lui nu duhnesc, rugîndu-i să înceteze. La rîndul lor, Begovic și Karaman făceau tot ce le sta în putință ca să-și apere prietenul ; dar marinarii și femeile nu încetară să țintească în Radic, ocărîndu-l și pe el, și pe cei din societate, numindu-i otrăvitorii poporului ; atacul luă sfîrșit cînd și ultimul pește fu aruncat în capul lui Radic. După o clipă, mulțimea se risipi la fel de repede cum se adunase.

Radic și nevastă-sa se uitau deznădăjduiți la peștii lor striviți în picioare, sfîșiați, prăpădiți. Karaman, Begovic și alți cîțiva prieteni credincioși li se alăturară.

— Vă rog să mă credeți — îi implora bietul Radic. Peștii mei nu duhnesc. În viața mea n-am vîndut decît pește proaspăt.

Begovic dădu neputincios din mîini :

— Adevărul e că pute rău al naibii aici...

Radic luă de jos un pește :

— Ia și dumneata de miroase.

Begovic și Karaman mai-mai că-și vîrîră nasul în pește.

— Ăsta nu, ce-i drept, ăsta nu pute, dar la tine aici duhnește... — zise polițaiul, adulmecînd într-una.

Radic trase și el pe nări. Chipul său, palid de spaimă, păli și mai vîrtos : acum simțea și el. Da, duhnea. Duhnea îngrozitor.

Adulmecă în dreapta, adulmecă în stînga. Mai luă de jos un pește, îl mirosi, apoi încă unul, și încă unul. Nu de-acolo venea duhoarea, ci de undeva de jos. Se aplecă. Și atunci văzu în hîrdăul de sub tarabă cîțiva toni mari, pe jumătate putreziți. Trase hîrdăul afară.

— Cine a deșertat peștii ăștia aici ? se răsti el la nevastă-sa.

— Păi cine altul decît tu ? spuse femeia și își trecu mîna peste fața înroșită și plînsă.

— Eu ? Ferit-a sfîntul ! Cînd m-a luat Curcin să cinstim un pahar cu vin, hîrdăul era gol !

— A, da ! își aminti deodată nevasta pescarului. I-au adus doi copii într-un cărucior. Unul din ei mi-a spus că i-ai cumpărat tu și-atunci le-am zis să-i deșerte în hîrdău.

— Ăștia au fost ticăloșii ! strigă Radic, scrîșnind din dinți. Jur că dacă-i prind îi omor !

— Cum arătau ? întrebă Begovic, interesat, și-și scoase carnețelul.

— Stai puțin ! Femeia își șterse lacrimile de pe obraz, ca și cum în felul acesta ar fi putut să-și aducă mai bine aminte. Cred că era unul înalt, cu părul negru, iar celălalt mititel, cu un păr zburlit, deschis la culoare. Și amîndoi erau tare flenduroși.

— Dacă semnele nu mă-nșală — spuse bogatul Karaman — apăi ăștia doi sînt din banda Zorei roșcovana.

Begovic ciuli urechile și frunzări de zor în carnetul lui :

— Înalt, greoi, cu părul negru. Mic, cu părul zburlit, deschis la culoare ; semnalmentele s-ar cam brodi...

— Acum își fac mereu de lucru pe la moș Gorian — continuă Karaman.

— La moș Gorian ?! Pescarul se plesni cu palma peste frunte : Cu siguranță că ăsta i-a și trimis aici. Asta-i răzbunarea că nu mai poate să-și vîndă peștele.

— Repede, repede ! zise Begovic, holbîndu-se de mama focului. Pe moș Gorian nu l-am scăpat din ochi toată dimineața. După tărăboiul cu dumneata a plecat și de-atunci

şade-n local la „Hotel Adria", unde se cinsteşte cu nişte vinişor de-ăl negru.

— Uite, pun rămăşag pe orice — spuse Radic — dacă nu şi-a vîrît aici coada Zora cea roşie şi banda ei !

Chiar în clipa aceea, cîinele lui Karaman lătră şi începu să tragă de curea, vrînd să scape.

Karaman căută cu privirea în direcţia în care voia să fugă cîinele.

— Da, da, uite-i colo ! strigă el.

— Cine anume ? întrebă Begovic.

— Zora roşcovana ! Şi bogătanul arătă spre castel : Uite-o c-o ia într-acolo, iar băieţii care gonesc în urmă sînt banda ei.

Karaman şi cîinele văzuseră bine. Copiii avuseseră timp să privească la isprava marinarilor şi a femeilor, care-l bombardau pe Radic cu propriii lui peşti. Ba luaseră şi ei parte la bătălie, iar acum fugeau afară din oraş.

— Haideţi ! strigă Radic şi porni în goană după copii.

Karaman străbătu piaţa într-un suflet, tîrît de cîinele său.

Begovic îşi vîrî mai întîi creionul în carnet, carnetul în buzunarul vestonului, îşi înfundă mai bine chipiul pe cap, înşfăcă bastonul de cauciuc şi o zbughi după Radic şi Karaman.

Copiii străbătuseră valea Potocului şi trecuseră pe malul celălalt, pierzîndu-se în tufişurile de grozamă, cînd cei trei urmăritori intrau şi ei în albia rîului.

— Dar unde sînt, dom'le ? întrebă poliţaiul, ajungîndu-i din urmă pe Radic şi pe Karaman.

— Nu ştiu ! gîfîi Karaman.

— Dă drumul cîinelui ! strigă Begovic. N-ai grijă, că-i dibăceşte el.

Karaman desprinse cureaua de la gîtul dulăului.

Cîinele, care-şi recunoscuse prietenii, se bucura să-i revadă şi alergă în salturi mari pînă dispăru în tufele de grozamă.

La început, fugarii se gîndiseră s-o ia către casa lui moş Gorian, dar, băgînd de seamă că sînt urmăriţi, se îndreptară spre ascunzătoarea lor din tufele de mare. Deodată zăriră cîinele.

Primul care-l văzu fu Duro.

— Vai ! gemu el. De data asta ne-nhaţă ! Begovic şi-a adus cîinele.

Branko şi Zora întoarseră capul.

— A, păi ăsta-i Leo ! exclamă Zora, rîzînd.

Iată că dulăul îi ajunse. Lătrînd de bucurie spre Branko şi Zora, sări în două labe şi-i salută.

— Leo ! îl chemă Branko, şi-n timp ce animalul sărea într-una, îi mîngîie blana. Cîinele lătră şi mai tare, dîndu-le ocol şi prin faţă, şi prin spate.

— Înşfacă-i ! auziră copiii glasul lui Karaman, care se vîrîse şi el în grozamă. Înşfacă-i !

Cîinele însă nici prin gînd nu-i trecea să-şi înhaţe prietenii. Dimpotrivă, începu să zburde şi mai vesel printre copii, lătrînd scurt din cînd în cînd, să se rostogolească ca o minge peste şanţuri şi peste tufe şi să sară ca un acrobat peste cele mai înalte tufişuri de ienupăr şi puieţi de pini.

Begovic şi Radic se opriseră locului. Nu mai puteau.

— Ce cîine tîmpit ! bodogăni poliţaiul, uitîndu-se furios la dulăul ce lătra.

— Halal de cîinele dumitale, n-am ce zice ! spuse Radic, bosumflat. Se împrieteneşte cu cei mai mari ticăloşi din Seni.

Karaman încremeni şi el locului.

— Leo ! strigă încă o dată cît îl ţinu gura.

Cîinele abia atunci catadicsi să arunce o privire spre stăpînu-său. Dar sta în cumpănă, neştiind pe cine să urmeze : pe copii sau pe Karaman.

— Leo ! Glasul lui Karaman tuna tot mai ameninţător.

Copiii pătrunseră într-un huceag de pini. Cu dragă inimă i-ar fi urmat dulăul, dar, ascultător, o lua îndărăt cu paşi mărunţi. Ştia că stăpînu-său era foc pe el. De aceea îi ocoli pe departe pe cei trei bărbaţi.

— Leo ! strigă bogătanul pentru a treia oară, făcînd spume la gură.

De astă dată, cîinele se apropie.

Karaman îl înghionti pe Begovic :

— Poţi să-mi dai revolverul dumitale ?

Begovic se scărpină :

— Revolverul meu ?

Faţa lată şi buhăită a lui Karaman era schimonosită de furie :

— Dă-l odată-ncoa' !

Poliţaiul scoase arma din buzunar şi i-o întinse.

— E încărcat ?

Begovic încuviinţă printr-un semn.

Cîinele se tîrîse la picioarele stăpînului său şi-l privea cu ochi mari, rugători. Dar pe faţa lui Karaman nu se clinti nici un muşchi. Coborî revolverul, ochi după urechea cîinelui şi apăsă pe trăgaci. Animalul tresări, făcu un ultim salt şi se prăbuşi la pămînt.

— Bătrînul Karaman nu ţine la casa lui un cîine înhăitat cu ticăloşii din Seni — zise bogătanul, înapoindu-i poliţaiului arma.

Copiii, care tocmai ieşiseră din huceag, auziră împuşcătura.

Branko se opri :

— Ce-a fost asta ?

— Au tras cu arma — spuse Duro.

Zora întoarse capul :

— Uite-i că pleacă.

Rămaseră cu toţii pe loc. Copiii se asigurară că cei trei bărbaţi au pornit îndărăt.

— Da' unde-i cîinele ? întrebă Duro.

Deodată Zora spuse :

— Cred că l-au împuşcat.

Branko făcu ochii mari :

— Pe Leo ?

Fata încuviinţă dînd din cap :

— Acolo unde au stat ei mai înainte, zace ceva. Leo trebuie să fie.

Copiii aşteptară pînă ce tufişurile de grozamă se închiseră din nou în urma celor trei bărbaţi, apoi se furişară cu luare-aminte îndărăt. Într-adevăr, acolo zăcea cîinele, cu labele ţepene, iar din bot îi picura sînge.

Zora îngenunche şi-i luă capul în palme. Animalul avea ochii deschişi şi parcă o privea.

— Bietul Leo ! spuse fata, mîngîindu-i spinarea.

Branko îi netezi şi el blana. Îi venea să urle.

— Ce animal frumos ! se jelui Pavle. Fără îndoială, Karaman l-a împuşcat fiindcă n-a vrut să ne înhaţe.

Zora încuviinţă spusele vlăjganului, apoi, după un răstimp, zise :

— De aceea trebuie să-l îngropăm ca pe un prieten drag.

— Aici pămîntul este prea tare — spuse Duro, încercînd locul cu piciorul.

Zora se strădui să închidă ochii animalului :

— Îl îngropăm fie jos la rîu, acolo unde l-am întîlnit prima oară, fie la moș Gorian.

— Da pîn' atunci nu putem să-l lăsăm aici !

— Așa-i, ar putea să-l găsească cineva ! Haideți ! Și Zora se căzni să ridice cîinele. Îl cărăm pînă la primul tufiș.

Pavle și Branko dădură fetei o mînă de ajutor și tîrîră animalul greu lîngă un stejar tînăr ; așternură ramuri peste trupul lui mare, apoi se îndreptară, așa cum plănuiseră mai-nainte, spre moș Gorian.

Taica Gorian era acasă. În ziua aceea bătrînul pregătise o cină deosebită pe masa de piatră. Curcin și Ringelnatz îi povestiseră cum s-au răzbunat copiii pe Radic și el voia să le mulțumească.

— Strașnică ispravă ! îi întîmpină moșul, strîngînd cu putere mîna fiecăruia. Vă făgăduiesc că atîta vreme cît luptați și voi vitejește alături de mine împotriva societății, moș Gorian nu pleacă steagul !

Mica adunare se afla tocmai la masă și se desfăta cu ditamai scrumbiile și cu niște cartofi prăjiți în untdelemn de moș Gorian, cînd deodată auziră la poartă glasul lui Begovic și al lui Dordevic.

— Deschide ! Deschide ! strigau polițaii.

— Îmi închipuiam eu că după lovitura voastră au să se înființeze din nou astă-seară — bombăni moș Gorian. Se uită jur împrejur. Pînă la hruba unde zăcuse Pavle nu mai aveau timp să ajungă. Dădu însă cu ochii de cele două luntre ce se legănau pe apă : Ia strecurați-vă jos pe mal și porniți-o ușurel cu luntrele, dar fără să faceți zgomot. Eu o să-ncerc să-i mai țin pe ăștia doi o clipă afară.

Copiii o luară tiptil spre mal, iar Gorian se duse la poartă.

— Deschide ! răcni mai tare Begovic și începu să zgîlțîie de portiță.

Dordevic împingea și el de zor.

— Iar căutați derbedei la mine-n casă ? se burzului Gorian, mergînd iavaș-iavaș.

Begovic răcni încă o dată :

— Deschide imediat !

Dordevic zise ceva mai blînd :

— Azi o să răscolim mai temeinic. Primarul e atît de furios pe dumneata, pe Zora cea roşie şi banda ei, încît cred c-o să plesnească dacă nu-i aducem ferecaţi chiar astă-seară.

— Atunci poftiţi de căutaţi. Gorian scoase cheia din buzunar, o scăpă înadins de două ori din mînă, se aplecă, o ridică de jos, o vîrî pentru a doua oară în broască şi, în sfîrşit, deschise larg poarta.

Amîndoi poliţaii se năpustiră în curte.

— Spune unde-i ascunsă banda ? strigă Begovic.

— Asta-i treaba voastră s-o descoperiţi — rise bătrînul. Moş Gorian nu-i atît de mîrşav ca să fie trădător.

Begovic dădu buzna în casă, în timp ce Dordevic căută în grajdul unde era capra. Între timp, bătrînul strînse masa şi privi bucuros cum luntrele, legănîndu-se, se îndepărtau tot mai în larg.

Poliţaii se înfiinţară amîndoi.

— Cum ? N-aţi găsit nimic ? îi luă moşul peste picior.

Begovic îşi arătă bastonul de cauciuc :

— N-ai grijă, că de găsit îi găsim noi !

— Da — întări Dordevic — de data asta s-a sfîrşit cu gluma !

— Să fiu al dracului de nu i-oi găsi ! zbieră Begovic. Şi ia seama, moşule, că de-i găsesc aici, te umflu şi pe dumneata împreună cu ei.

Moş Gorian începu să rîdă :

— Căutaţi cît poftiţi ! Eu mă duc la culcare... Şi-i lăsă singuri pe amîndoi ca pe nişte caraghioşi.

În vremea asta luntrele ajunseseră departe în larg. Luntrea în care se aflau Branko şi Zora ieşise bine din golf. Băiatul îşi scosese muzicuţa din buzunar şi începu să cînte. Deodată Zora îl întrerupse.

— E adevărat că azi-dimineaţă ai fost iar la Zlata ? întrebă ea.

Branko dădu din cap.

— Şi ce-ai căutat la ea ?

— Simt nevoia s-o văd.

— Va să zică o iubeşti ?

— Nu ştiu dacă asta-i iubire — răspunse băiatul — dar mă simt tare bine după ce o văd.

— Hm ! făcu Zora şi privi în altă parte. Chipul îi era posomorît şi înciudat.

Branko însă nu observă nimic. Zîmbea, cu gîndul departe, şi cînta într-una.

Capitolul 20

Uscocii se îmbogăţesc

A doua zi dimineaţă, dorul îl mînă iarăşi pe Branko spre Seni, la tînăra domnişoară, deşi băiatul lupta împotriva acestui imbold, ştiind bine că Dordevic şi Begovic stau la pîndă pe la toate colţurile. Era însă mai prudent ca oricînd, nu se încumeta să străbată o stradă sau să traverseze în goană o piaţă, pînă ce nu iscodea locul ascuns în vreun gang sau sub bolta unei porţi.

Cînd ajunse în faţa „Hotelului Zagreb", băteau orele şapte, dar Ringelnatz îl înştiinţă că Zlata plecase cu puţin înainte la baie.

Făcu repede cale întoarsă, escaladînd zidurile curţilor, dădu ocol oraşului şi ajunse în fugă la stînca de pe ţărm, unde mai fusese şi altă dată.

Cîtă vreme trecuse de atunci ? De cînd murise maică-sa. Şi cîte nu se întîmplaseră între timp ! Totul i se părea ca un basm... Prietenia cu Zora, viaţa în turn, întîlnirea cu Zlata. Şi cine ştie ce-o să iasă din toate astea !

Privi marea, valurile... A, da ! Dorea s-o vadă din nou pe Zlata şi, fără să mai stea pe gînduri, se aruncă în apă şi o luă înot spre larg.

De astă dată Branko înotă dinspre oraș către baie. Nu era prea departe și nici valurile prea înalte, așa încît băiatul ajunse destul de repede. Fiind încă foarte devreme, la baie nu era lume multă. Avu noroc : fata intrase în mare.

Băiatul se cufundă cu capul în apă, și doar cînd ajunse la o mică distanță de ea, ieși iar la suprafață. Pufăia și se scutura de stropi. Cînd deschise ochii, văzu că Zlata îl privea mirată, apoi înveselită.

— Tu ești, rîse ea. Gata să cred că-i vreo balenă sau vreo focă.

Cîtva timp înotă lîngă ea.

— Poți să înoți repede ? îl întrebă fata.

Branko răspunse că da.

— Vezi faleza de-acolo, din depărtare ?

Era o stîncă semeață care, în timpul refluxului, se înălța din apă, dar dispărea cînd fluxul bătea țărmul.

Branko o știa prea bine. Fusese de cîteva ori pe țancul acela.

— Ia să vedem cine ajunge mai repede acolo — spuse Zlata, lăsîndu-se pe o parte și începînd să înoate craul.

Branko încerca să se țină aproape. Bătea apa cu mîinile și cu picioarele tot mai iute, însă, oricît se străduia el, Zlata îl lăsa în urmă metru cu metru. Cînd, în sfîrșit, atinse stînca, fata se și afla cocoțată sus.

— Sîc, sîc ! rîse ea. E drept, nu pot să sar așa ca tine, însă la înot te-ntrec.

Branko se așează lîngă ea și cată cu privirea în jur. Baia se zărea departe și atît de mică, încît abia o mai recunoșteai. Seni-ul, de asemenea, era foarte departe, iar digul larg care înainta în mare apărea ca un ponton îngust. Pînă și casele mari se vedeau ca niște cuburi micuțe, iar cînd clopotele își risipiră dangătul pe deasupra apelor, aveai impresia că te afli la cine știe ce depărtare.

Zlata se uită spre insulă :

— Ce frumos e aici !

— Și atît de departe de lume ! adăugă băiatul, privind-o bucuros.

— Da, aici supraveghetorul băii și liceenii nu mai sînt o primejdie pentru tine.

— Și nici Begovic și Dordevic — rîse Branko.

— Nici ei, adevărat — încuviință Zlata.

— Şi nici tatăl dumneavoastră.
— Tot te mai caută ?
— Ba bine că nu, şi de ieri, mai îndîrjit.
— Păi de ce ? Ce drăcovenie aţi mai făcut ? întrebă fata.
Branko povesti tot ce se întîmplase cu o zi înainte în piaţă.
— Am auzit şi eu de asta. Va să zică voi aţi fost tartorii ?
— Am făcut-o numai fiindcă moş Gorian e prietenul nostru.
— Da ? Prin urmare, bătrînul pescar e prietenul vostru.
— Da — întări Branko — şi-i cel mai bun om din lume.
— Păi atunci nu mai poţi să vii la mine acasă, în pavilion.
— Putem să ne-ntîlnim aici — fu de părere băiatul şi-şi scoase muzicuţa din buzunar.
— Bine — încuviinţă fata — şi totdeauna pe vremea asta.
Branko însă nu mai răspunse : începuse să cînte. Zlata se lăsă pe spate şi asculta. Era un cîntec de care băiatul îşi adusese aminte.
Fata se ridică într-un cot :
— Ăsta-i tot de la tatăl tău ?
Branko făcu semn că da.
— Cum îl chema pe tatăl tău ?
— Milan.
— Şi pe mama ta ?
— Anca.
— Milan şi Anca — şopti ea încet. Două nume frumoase.
Zlata se întinse din nou pe piatră, în timp ce Branko cîntă mai departe. Se stîrnise un vîntuleţ şi apa plescăia domol, însoţindu-i melodia.
— Vrei să rămîi pentru totdeauna uscoc ? întrebă fata.
— Nu, aş vrea să fiu viorist ca tata.
Zlata zîmbi :
— Ah, şi eu cîntăreaţă...
Branko îşi bătu muzicuţa de coapsă :

— Ar fi frumos. Am putea mai tîrziu să mergem din han în han. Eu să cînt la vioară şi dumneavoastră din gură.

— Nu ! clătină Zlata din cap. Nu o cîntăreaţă de soiul ăsta vreau s-ajung. Aş dori să cînt în săli de spectacol, la teatru sau la biserică.

— Aş putea şi eu să cînt acolo ?

— Dacă ajungi un foarte bun violonist, sigur că da.

— O ! exclamă Branko, hotărît. Să ştiţi c-o s-ajung.

O vreme tăcură amîndoi. Priveau marea şi se desfătau sub razele soarelui, care se înălţa şi încălzea din ce în ce mai tare.

— Da' vioară ai ? îl întrebă din nou fata.

— Nu.

— Eu am una.

— Aveţi o vioară ?

— Pot chiar şi să cînt cu ea.

— N-aţi putea să mă-nvăţaţi şi pe mine ? Branko o privi rugător.

Zlata rămase pe gînduri :

— De putut aş putea eu, dar asta înseamnă că trebuie să vii la noi în pavilion. Căzu din nou pe gînduri : Poate peste vreo trei-patru zile. O să-ţi dau eu răspuns.

Mai stătură tolăniţi un ceas încheiat pe stînca aceea, pînă ce apa crescu tot mai mult, acoperind mai întîi stînca, apoi şi trupurile lor. Cînd primele valuri le trecuseră peste cap, fata spuse :

— Acum trebuie să ne despărţim — şi se azvîrli în apă.

O bucată de vreme înotară unul lîngă altul.

— Pe mîine — zise Zlata şi, în salturi mari, se îndreptă spre baie, în timp ce Branko cîrmi la dreapta, înspre golful lui moş Gorian.

Cînd ajunse în golf, băiatul ieşi pe ţărm şi o luă agale, cufundat în gînduri, către coliba bătrînului.

Lîngă masa de piatră se afla cineva care ocăra de mama focului. Cine să fie oare ? Nu cumva poliţaii ? Cu ochii-n patru, Branko înainta furişîndu-se. Auzea glasul lui moş Gorian şi al lui moş Orlovic, dar totodată, şi alte glasuri.

Iată că-i văzu şi pe bărbaţi. Nu poliţaii, ci feciorii lui moş Orlovic erau aceia care-i vorbeau răstit şi-l ameninţau pe moş Gorian.

În ultimele zile, cei doi lungani nu veneau decît la amiază, cînd să dea demîncare peştilor. Moş Gorian le număra vreo cîţiva dinari, partea de cîştig din vînzarea peştelui care li se cuvenea gemenilor. În ziua aceea însă fraţii voiau mai mult. Branko îl auzi pe Bălăior spunînd :

— Eşti un încăpăţînat, taică Gorian.

— Eu ? mîrîi bătrînul. Societatea-i încăpăţînată.

— Da' societatea-i mai tare decît dumneata — îl înfruntă Ocheşel.

— Sigur că-i mai tare, dacă-mi săriţi şi voi în cîrcă.

— Noi nu vrem altceva decît banul nostru — spuse Bălăior şi mai răstit.

— L-aţi căpătat zilnic pîn' la ultimul gologan.

— Amărîţii ăia de dinari îi numeşti dumneata partea noastră ? Ocheşel rîse cu răutate.

— Partea voastră se mai află încă în apă.

— Atunci vinde-o societăţii — sări iar colţos Bălăior.

— Ştiţi prea bine că societatea nu-mi ia peştele, decît dacă-i vînd şi locul meu de pescuit, şi mă vînd şi pe mine.

— Ei, şi ce ne pasă nouă ? strigă cu brutalitate Ocheşel. N-ai decît să te vinzi şi dumneata !

Moş Gorian se uită supărat la gemeni :

— Eu sînt pescar liber.

Bălăior rîse prostește :

— Asta nu ne ţine nouă de foame.

— Nici mie. Însă mai bucuros flămînzesc, decît s-ajung sluga societăţii.

Gemenii o ţineau tot pe-a lor :

— Atunci flămînzeşte sănătos, noi însă vrem să mîncăm pe săturate.

Branko se alătură celorlalţi copii, care ascultau cu interes discuţia celor mari.

Taica Gorian se adresă lui moş Orlovic, care se rezemase de smochin, ceva mai departe :

— Tu ce zici de toată povestea asta, Orlovic ?

Moş Orlovic trăgea tacticos din lulea.

— Ce pot eu împotriva băieţilor ? răspunse el moale.

— Nu te mai ascultă ?

Orlovic scuipă şi zise rar :

— Acum s-au făcut mari.

Un timp, moș Gorian se plimbă încoa' și încolo, cu pași rari, prin fața lui Orlovic.

— Și ce mă sfătuiești ? întrebă el într-un tîrziu.

Unchieșul Orlovic stătu pe gînduri, apoi rosti domol, însă hotărît :

— Eu m-aș lăsa păgubaș.

Taica Gorian începu să se învîrtească furios :

— De ce ?

— Fiindcă și eu cred că societatea-i mai tare decît noi.

— Aș ! mormăi Gorian. Nu cred.

— Și pe alții mai dihai ca noi i-a silit s-o lase mai moale. Gîndește-te la toți pescarii de-aici pînă-n sus către Fiume.

Pe fruntea lui moș Gorian se iviră două cute adînci, apoi bătrînul bătu furios din picior :

— Eu nu mă las !

Se întoarse dînd să intre în casă. Gemenii îi tăiară drumul :

— Da' nici noi nu ne lăsăm !

— Adică ce vreți să spuneți ? În ochii bătrînului se aprinse un fulger de mînie.

— Am tocmit cîțiva oameni de-ai societății. Trebuie să pice dintr-o clipă-ntr-alta.

Bătrînul rîse :

— Ce să caute aici la mine ?

— Dacă nu vinzi dumneata, vindem noi — spuse Bălăior. Partea noastră tot a noastră rămîne, fie că-i pe uscat, fie că-i în apă.

Bătrînul îi privi lung :

— Și vreți să vă vindeți și pe voi ?

Cei doi flăcăiandri își schimonosiră fețele într-un zîmbet:

— Ne-am și vîndut. Contractul e gata semnat.

Moș Gorian se adresă din nou lui Orlovic.

— Și tu ? întrebă el.

— Sîngele apă nu se face, Gorian. Dac-au semnat feciorii mei, apăi și eu o să semnez.

— Asta se cheamă c-ar pune mîna pe jumătate din golf — zise Gorian, încet și dus pe gînduri. Deodată începu să rîdă : Asta numai dacă nu vă stric eu socotelile. Îi fulgeră cu privirea pe gemeni și intră în casă.

Îndată ce se închise ușa după el, pe drumul ce ducea spre coliba bătrînului se auziră huruind niște camioane. Copiii își

îndreptară ochii într-acolo : se vedeau trei camioane mari de-ale societății. Opriră chiar în fața porții de la grădină și cîțiva bărbați săriră jos.

Erau tineri pescari aflați în slujba societății ; îi însoțea și Kukulic, directorul Societății de pescuit, un om mărunt, gras, cam astmatic, cu ochelari pe nas și cu chelie, precum și doctorul Frages, directorul unei mari fabrici de conserve din Susak, un bărbat tînăr, frumos, în costum alb.

Kukulic și Frages se apropiară de Orlovic, de feciorii lui și de copii.

— Ați avut un pescuit bogat, nu ? zise Frages, după ce-i salută pe toți.

Gemenii și unchiețul Orlovic făcură semn că da.

— Putem vedea peștii ?

Orlovic îi conduse pe noii veniți la țărm. În apă înotau peștii mari și grași. Stăteau înghesuiți unul într-altul, încît apa era neagră-sinilie.

— Niște găligani cît toate zilele ! exclamă fără să vrea tînărul domn.

— Hm ! mormăi Kukulic, potrivindu-și ochelarii pe nas. Mda... mda... într-adevăr, un pescuit bun...

— Cel mai bun din cîte am avut noi vreodată — spuse Orlovic mîndru.

Frages își aruncă privirea asupra apei :

— Unde se sfîrșește năvodul ?

— Acolo unde vedeți frasinul, iar în partea cealaltă, la ienupărul cela bătrîn. Dacă vă uitați mai bine, o să vedeți amîndoi parii.

— Și pîn-acolo, în fund, apa e plină de pește ?

Moș Orlovic încuviință printr-un semn :

— Și asta, fără să punem la socoteală că am vîndut pe puțin două mii de kile și le-am mai aruncat și lor vreo mie de kile drept hrană.

Tînărul domn îi oferi lui Orlovic o țigară :

— Și vreți să-i vindeți ?

— Împreună cu locul de pescuit — se grăbi să adauge burtosul de Kukulic.

— Da ! se grăbiră să răspundă amîndoi gemenii.

— Hm ! făcu moș Orlovic.

— Da' ce dificultate mai e ? i se adresă Kukulic.

— Apăi nu vrea moș Gorian — spuse unchiețul.

— Păi dumneata vrei, iar feciorii dumitale de asemenea vor, iată deci că sînteţi trei — replică repede burtosul.

— Da, însă jumătate din golf e al lui moş Gorian — răspunse moale Orlovic.

— Mă rog, şi unde-i dînsul? Frages întoarse capul, căutînd jur împrejur.

— A intrat chiar acum în casă — zise Branko.

— Chemaţi-l încoace.

Moş Gorian însă nu mai era înăuntru; se folosise de toată tevatura ca să iasă pe furiş din casă şi din grădină.

— Acolo, uite-l acolo! strigă Zora, arătînd către malul dinspre miazăzi al golfului.

Într-adevăr, moş Gorian păşea agale, dus pe gînduri. Merse pînă la parul de sub frasin, de care era legat năvodul cel mare, şi se aşeză pe o piatră.

— Bătrînul e tare încăpăţînat — spuse Kukulic şi îşi trecu mîna peste chelie. Cred că tot noi trebuie să ne ducem la el.

Domnul în costum alb încuviinţă. Se mai uită încă o dată la peşti:

— Pentru un pescuit ca ăsta merită să ne ostenim pînă la el.

Se îndreptară spre bătrîn. Pescarii şi copiii îi însoţiră.

Taica Gorian îşi îndesase luleaua cu tutun. Cînd alaiul se apropie, el tocmai şi-o aprindea.

— Bună ziua! spuse burtosul Kukulic şi se repezi ca o bilă grea către Gorian.

Bătrînul îi răspunse la salut.

— Dumneata nu vrei să-ţi vinzi peştele? întrebă pripit directorul.

Moşneagul trase din lulea, apoi rosti:

— Cine spune asta e un mincinos. Doar pentru treaba asta am fost chiar eu în piaţă.

— Aha! exclamă tăios Kukulic. De la noi, dumneata vrei doar să pui mîna pe bani, dar nu să intri cu locul de pescuit şi cu puterea dumitale de muncă în societatea noastră.

— Nu, asta nu vreau — răspunse bătrînul.

— Păi atunci nu-i nimic de făcut — replică grosolan Kukulic. O să luăm şi noi numai peştii celor trei Orlovici.

Pe-ai dumitale ți-i lăsăm acolo, sau — behăi el — dacă se-ntîmplă să scoatem vreunul, îl aruncăm îndărăt în apă.

Moș Gorian se uită la el.

— Nu-i rău planul, domnule director, numai că-l am și eu pe-al meu.

— Așa! Și care-i acest plan? întrebă burtosul, răsucindu-se iute cu fața spre moșneag, deoarece se pregătea să plece.

— De îndată ce dați drumul primei luntre pe apă ca să vă scoateți peștii, eu tai funia colea și-i las slobozi pe-ai mei — și arătă frînghia solidă care ținea întinse năvoadele.

Burtosul Kukulic holbă ochii cît cepele și se înroși tot.

Gemenii făcură și ei niște ochi speriați, apoi se înfuriară; chiar și moș Orlovic rămase cu gura căscată.

— Sînt tot atît de puțin nebun ca și dumneavoastră — zîmbi moș Gorian — însă eu aici stau, și aici mi-e cuțitul — îl scoase din buzunar. N-aveți decît să dați ordin oamenilor dumneavoastră să se urce în luntre, și gata, am retezat funia...

Directorul Frages veni mai aproape și-l privi cîtva timp cu interes pe moșneag.

— Dar bine, tăicuțule — spuse el — cu asta îți prăpădești năvodul. Unde mai pui că aduci mari pagube și prietenilor, și dumitale. Tot ce-ai prins se duce pe apa sîmbetei în mare. Ar fi aproape o josnicie.

Moș Gorian își ridică semeț fruntea:

— Așa, va să zică! Asta vi se pare josnicie? Însă faptul că nu mai pot să vînd ce-am pescuit, așa cum de treizeci de ani am tot făcut, că societatea îmi fură camioanele, că-mi interzice pînă și vînzarea peștilor mei în piață, asta nu-i josnicie, ai, tinere domn?

Burtosul Kukulic își redobîndi graiul:

— Sînt silit să procedez astfel: asta mi-o cere societatea și consilierul.

— Ba nu sînteți de loc silit — replică violent moș Gorian. Dumneavoastră vreți să procedați așa. Vreți să ne-aduceți la sapă de lemn pe noi toți, cei mici. De altfel — continuă el după o pauză — societatea sînteți chiar dumneavoastră. Nu, domnule director, josnicia dumneavoastră o întrece pe-a mea — și bătrînul se ridică.

— Obligativitatea de a avea autorizație de vînzare a hotărît-o doar primul consilier, nu eu ! protestă revoltat burtosul Kukulic.

Moș Gorian rîse :

— Las' că sînteți și dumneavoastră băgat în asta ; primarul e și el în societatea dumneavoastră, Brozovic, de asemenea, are acțiuni, vreo cîteva are și Radic. Ha, ha, consilierul ! Domnule Kukulic, povestea cu autorizația de vînzare și faptul că noi, pescarii săraci, nu ne mai putem vinde peștele în piață, toate astea s-au clocit sub chelia dumneavoastră !

La rîndul său, Kukulic dădu și el cărțile pe față :

— Dacă știi toate astea, atunci știi bine că împotriva societății nu poți face nimic.

— Da, știu. Cum însă vreau să rămîn pescar liber, mai bucuros îmi slobod peștii, de vreme ce nu pot să-i vînd dacă nu mă vînd și pe mine. Clipi din ochi și arătă spre niște pești uriași, care, greoi și muți, priveau către oameni : Altminteri, păcat de ei. Așa de mari, rar s-au mai pomenit în Seni.

Directorul Frages se apropie din nou de moș Gorian.

— Vorbești serios ? Vrei într-adevăr una ca asta ?

— Așa cum vă văd și mă vedeți — rosti moș Gorian, solemn.

— Ei bine, uite că fac și o a treia propunere — zise tînărul bărbat. De data asta, îți cumpăr partea de pește fără obligația de a te vinde societății împreună cu locul dumitale de pescuit, însă...

— Domnule Frages ! strigă burtosul Kukulic, speriat.

Bărbatul cel tînăr nu se tulbură cîtuși de puțin și continuă :

— ...însă este pentru ultima dată. La anul, oricum, tot va trebui s-o lași mai moale, fiindcă, uite, vecinul dumitale a intrat în societate, așa că sau vei face și dumneata la fel, sau vei rămîne de căruță cu locul de pescuit, cînd dreptul la peștele din jumătate de golf va aparține societății.

— Ce-o să fie la anu', om vorbi noi la anu' ! spuse moș Gorian simplu. Sînt om bătrîn, și poate că pîn-atunci tot pescar liber o să mor.

— Primești va să zică propunerea mea ? Directorul Frages îi întinse mîna.

Moș Gorian tocmai voia să i-o întindă și el pe-a lui, cînd burtosul de Kukulic sări din nou între ei :

— Prețul, domnule Frages, prețul. Ai uitat să te-nțelegi asupra prețului. Eu nu plătesc mai mult decît un dinar kilogramul.

— Totdeauna am primit un dinar și treizeci — se împotrivi moș Gorian — și n-am auzit ca pescarii de toni să-și fi redus prețurile în ultima vreme.

— Un dinar și zece e ultimul preț — continuă chelbosul să cîrîie.

Moș Gorian se uită la el :

— Eu sînt pescar, nu negustor, domnule Kukulic.

— Dă-i, domnule, cît cere — stărui tînărul, pregătindu-se să plece. Și-așa, partea cealaltă o capeți pe jumătate gratis, și-avem nevoie de pește.

Burtosul Kukulic se uită mai întîi la moș Gorian, apoi la Frages, care se depărta.

— Ei, din partea mea... — mîrîi el și o luă gîfîind după tînărul în alb.

Pescarii așezară încă două mese lîngă masa de piatră, și unde mi-ți începu o luptă, o măcelărire, o hăcuire de pești, cum nu mai văzuse golful de cînd lumea.

Pescarii nu făceau decît să izbească vîrtos cu bîta în apă, după care înșfăcau peștii amețiți de lovitură și încercau să-i tragă în luntre. Peștii se împotriveau cu disperare, uneori se repezeau în aer ca niște torpile, se rostogoleau și cădeau cu plesnet puternic în apă.

Copiii rămăseseră lîngă moș Gorian și priveau de departe măcelul. Era cu mult mai groaznic decît în ultimele zile, cînd ei înșiși amețeau peștii cu lovituri și-i scoteau din apă. Zora închise ochii și se strînse lîngă moș Gorian :

— Îngrozitor ! Bieții pești !

Bătrînul o mîngîie pe păr :

— Da, e cumplit. Dar n-ai ce face. Peștii cei mici mănîncă racii și larvele. Peștii cei mari îi mănîncă pe cei mici, iar cei mari, la rîndul lor, sînt și ei mîncați de noi. Mănînci sau te mănîncă, asta-i viața !

Nu trecură zece minute, că luntrele se și umplură. Orlovic și feciorii lui despicau peștii, apoi îi cîntăreau și-i cărau la camioane. Două ceasuri ținu înfiorătorul măcel, după care camioanele erau pline.

— Haideți ! Moș Gorian se ridică : E timpul să ne primim banii.

Moș Orlovic, directorul Frages și burtosul Kukulic se așezaseră sub smochin și făceau socoteala.

— Ăsta-i într-adevăr un pescuit grozav. Domnul cel tînăr îi făcu semn lui Gorian : Pești atît de mari și-atît de grei n-am văzut în viața mea. Cei mai mulți au între treizeci și cincizeci de kilograme. Printre ei sînt și unii de șaptezeci, optzeci și nouăzeci de kilograme.

— Și parcă nici nu se cunoaște că am scos trei camioane — spuse ceva mai prietenos burtosul Kukulic, mîngîindu-și mulțumit chelia. Da, cu siguranță că mai sînt încă vreo trei camioane în apă.

Moș Gorian încuviință din cap, apoi spuse domol :

— Parcă a vrut cerul să mă binecuvinteze așa la ultimul meu pescuit.

Adunară cifrele, burtosul Kukulic scoase o pungă mare din buzunar și numără bancnotele și monedele de argint și nichel. O grămăjoară o împinse către moș Orlovic și feciorii lui, iar cealaltă către moș Gorian.

— Așa — mai adăugă el — asta-i toată a dumitale, taică Gorian.

Bătrînul clipi din ochi.

Motoarele duduiră și musafirii își luară bun rămas. Moș Orlovic și gemenii se urcară și ei în camioane : trebuiau să ajute în Seni la descărcat. Așa că moș Gorian și copiii rămaseră singuri. Curățară mesele, azvîrliră resturile la pescărușii, care din nou zburătăceau cu sutele în jurul casei și-al grădinii, apoi făcură lună și luntrele, iar cînd totul fu gata, bătrînul îi chemă la el :

— Acum o să vă căpătați și voi ce vi se cuvine.

— Noi ? rîseră copiii.

— Desigur. Bătrînul îi privea radios : Nu cumva oți fi crezînd că eu numai la mine m-am gîndit cînd m-am războit pentru bani ? Nu, moș Gorian ar putea să trăiască și fără baliga vițelului de aur. Haide, așezați-vă în jurul mesei !

N-avură încotro și se așezară în fața lui.

Bătrînul își împărți grămăjuia în patru grămăjoare mai mici.

— Treaba asta se face ca la o dreaptă împărțeală pescărească — lămuri el. Prima grămăjoară — și-o trase mai aproape — este partea lui moș Gorian, fiindcă el este proprietarul locului de pescuit, și lui îi aparține năvodul. A doua grămăjoară, tot a lui moș Gorian este, și anume, partea lui la pescuit. Doi copii intră totdeauna la socoteală cît un om în toată firea. Luă a treia grămăjoară și o împinse către Branko și Zora : Trebuie să împărțiți banii între voi. A patra grămăjoară e partea lui Nicola și Duro. Așa, și cu asta, amin !

Copiii rămaseră cu ochii holbați, tot neîncrezători. Deodată Pavle, trist, curmă tăcerea :

— Da' eu nu capăt nimic ?

Bătrînul ridică din umeri :

— Păi tu tot timpul ai zăcut fie în paie, fie în hrubă. Stai ! zise el apoi. În ultimele zile ai dat și tu demîncare la pești și mi-ai împins căruciorul la oraș. Luă cîțiva dinari din grămada lui : Pentru asta trebuie să capeți și tu ceva.

Între timp, copiii își împărțiseră banii, iar Branko, Zora, Nicola, ba chiar și Duro îi dădură ceva și bietului Pavle.

Branko își numără banii.

— Acum sînt om bogat — spuse el. Am patru sute optzeci și cinci de dinari.

— Și eu tot atîta — rîse Zora. Ce facem cu atîta bănet ?

— Eu îmi cumpăr mîine un cuțit — spuse Duro. De mult vreau să am un cuțit mai de doamne-ajută.

— Eu mă duc mîine la cinema — se bucură Nicola. Mi-am dorit atît de mult să merg și eu la cinema !

Bătrînul zîmbi pe sub mustăți.

— Cu banii tăi poți să-ți cumperi cincizeci de cuțite — îi spuse lui Duro. Iar tu poți să mergi la cinema de o sută cincizeci de ori. Trebuie să vă gîndiți la ceva mai acătării.

Branko zise :

— Eu îmi cumpăr o vioară.

Zora clipi din ochi :

— Și eu știu ce-o să-mi cumpăr. Însă nu spuse ce anume, păstrîndu-și taina pentru ea.

Copiii se așezară, împreună cu bătrînul, la marginea apei. Zora adusese lapte acru și pîine, iar bătrînul, brînză grasă de capră, pe care o tăvăliră în untdelemn cu piper. Soarele scăpătase, iar dinspre insule sufla un vînt răcoros.

Copiii mîncau de le trosneau fălcile ; se simţeau mai bogaţi ca niciodată şi erau tare bucuroşi.

Zora se sprijini de moşneag.

— Ia spune-mi, taică Gorian — întrebă ea — de ce nu-i lumea totdeauna la fel de frumoasă ca azi ?

Bătrînul se uită la ea :

— De ce mă-ntrebi ?

Branko se aplecă spre el :

— Nu ştii, taică Gorian ?

Moşul îşi trecu mîna prin barbă :

— De ştiut, ştiu eu cîte ceva, însă-i o poveste lungă de tot.

— Nu vrei să ne-o spui şi nouă ? Şi cei cinci copii îşi aţintiră privirile spre el.

— Dacă tăceţi din gură, o să-ncerc...

— Da, da — strigară copiii, grămădindu-se mai aproape de moşneag.

Bătrînul privi în sus :

— Vedeţi voi acolo sus cerul, luna şi stelele ?

— Da.

— Asta-i Maica Lume, despre ea o să vă povestesc acum. Tăcu o clipă, ca şi cum ar fi vrut să repete în gînd cele ce avea să povestească, apoi începu : De mii şi mii de ani, întocmai ca şi azi, Maica Lume sălăşluieşte pe pămînt. Maica Lume are doi feciori, unul e fiul cel chibzuit, iar celălalt fiul cel nechibzuit. De aceea pe unul îl numeşte ea fiul cel bun sau al lui Dumnezeu, iar pe celălalt, fiul cel rău sau al Satanei. Unul face numai bine, iar celălalt numai rău.

Cei doi feciori se jucau cît îi ziua de mare cu sorii, cu lunile şi cu stelele maicii lor. Fiul cel bun se îngrijea ca lunile să răsară după ce sorii apuseseră, se străduia ca milioane de stele să-şi urmeze drumul, să nu se ciocnească între ele. Dar după ce pleca el, iată că venea fiul Satanei şi încurca toate rosturile bune. Două stele se ciocneau una de alta, plesneau sau se prăbuşeau de pe drumul lor ; odată un sor sta în faţa lunei, altă dată o lună în faţa unui sor, ba s-a întîmplat ca o stea să cadă în Calea laptelui, şi din asta s-a tras mare nenorocire. Trecea o bună bucată de vreme pînă cînd fiul lui Dumnezeu să le orînduiască pe toate şi fiecare stea s-o pornească din nou pe drumul ei.

Într-o zi spuse fiul cel bun către maică-sa :

— Mamă, de ce toate stelele noastre sînt reci şi moarte ? Eu bucuros le-aş încălzi şi le-aş însufleţi.

— Prea bine, copilul meu, dacă asta te bucură, fă-o — îi răspunse Maica Lume.

Fiul lui Dumnezeu îşi vîrî mîna printre stele, şi din mijlocul lor scoase afară pămîntul nostru. Mai întîi făcu o gaură într-însul, luă unul din puzderia de sori mititei ai maică-si şi-l îndesă înăuntru pentru ca pămîntul să se încălzească. Apoi luă un soare mare şi-l aşeză în aşa fel ca pămîntul să poată fi încălzit şi pe dinafară, iar încălzirea asta o numi el zi, şi ca să nu se înfierbînte prea tare, aduse o lună să-l răcorească, şi răcorirea asta o numi el noapte.

După ce sfîrşi totul cu bine, se culcă şi adormi. Atunci veni frate-său, fiul Satanei, văzu ce făcuse fiul lui Dumnezeu şi se căzni pe dată să strice lucrarea frăţiorului. Mai întîi înţepă mingea pămîntească, făcîndu-i multe găuri, aşa că în destule locuri soarele dinăuntru ţîşni fierbinte afară. Apoi strămută drumul soarelui şi al lunei, în aşa fel ca soarele să se apropie de învelişul pămîntului la mijlocul lui, iar aici apa se prefăcu în aburi şi totul se uscă ; şi fiindcă se apropiase de mijloc, se depărtă de cele două capete, aşa încît acolo pămîntul se acoperi cu gheaţă groasă şi se înfrigură cumplit.

Fiul cel bun văzu isprava săvîrşită de frate-său în timp ce el dormea, însă nu mai putu schimba nimic, fiindcă aşa era dat : să meargă mai departe cu lucrul început, drept care se apucă să meşterească. Zidi văi şi munţi şi slobozi apele ; dădu rod pămîntului şi pămîntul era acum mai frumos la înfăţişare decît lumea cerească.

Dar în timp ce el dormea, fiul Satanei aşternu nisip peste locurile cele mai roditoare, prefăcîndu-le în deşerturi, azvîrli stînci de-a curmezişul văilor şi zăgăzui apele, iar apele se revărsară peste pămînturi. Hăcui munţii cu un cuţit, că numai unul din pripoare rămase frumos şi lin, iar celălalt se făcu prăpăstios şi plin de primejdii, apoi presără sare în mări, iar apa cea sărată nu mai hrănea pămîntul, ci îl vrăjmăşea.

Fiul lui Dumnezeu se mînie cînd văzu cum fiul Satanei îi pîngărise din nou lucrarea şi încercă încă o dată

să acopere cu fapte bune faptele rele ale fratelui său. Aşternu seminţe deasupra pămîntului, şi pretutindeni crescură copaci falnici, şi tufişuri, şi ierburi, şi verdeţuri, şi roade, şi flori, iar acolo unde dogoarea vătăma frunzişul, făcu ţepi în loc de frunze, şi unde era prea frig, îngădui copacilor să-şi lepede frunzele toamna şi să se îmbrace cu altele noi primăvara, iar unde era vremea prea geroasă dădu copacilor ace verzi, pe care nici cele mai cumplite geruri nu le puteau vătăma.

Fiul Satanei se uită chiorîş la acele plaiuri, şi păduri, şi livezi, şi povîrnişuri înflorite, şi nici n-aşteptă să-i dea lui frăţîne-său ochii în gene, că şi presără în pripă tot soiul de seminţe rele printre cele bune. Iedera şi lianele crescură, se încolăciră în jurul copacilor şi-i sugrumară. Muşchiul se tîrî în sus pe trunchiuri pînă la cele mai fragede rămurele ca să le sugă vlaga, iar lemnul putrezi şi se sfărîmă. Sute de buruieni veninoase crescură printre verdeţurile cele bune şi le înăbuşiră. Puzderie de bălării răsăriră din pămînt pe lîngă ierburile folositoare, să le răpească hrana, soarele şi apa.

Nici fapta aceasta nu-l abătu pe fiul lui Dumnezeu de la lucrarea lui cea bună. Plăsmui cele dintîi vieţuitoare. Mai întîi făcu, din pămînt şi din apă, peştii şi-i lăsă să înoate slobozi în mare şi în rîuri. Hotărî să fie şi peşti mari, şi foarte mari, şi mici, şi foarte mici, iar unii să bată apa cu aripioarele, alţii cu coada. Îi zugrăvi cu felurite văpsele, aşa că erau frumoşi şi de toate culorile, şi peştii începură să forfotească în toate rîurile şi gîrlele, în toate lacurile şi mările, şi nu-i făcu la fel pe dinăuntru, aşa încît unora le pria apa sărată, iar altora apa dulce, ba îi mai hărăzi şi cu daruri deosebite : să înoate din apă dulce în apă sărată, şi din apă sărată în apă dulce.

Fiul Satanei văzu toate minunile astea şi păli de pizmă. Se duse într-acolo şi încercă să strice iarăşi lucrarea fratelui său. Mai întîi, unora din peşti le ascuţi dinţii, în timp ce pe alţii îi lăsă ştirbi. Unora le înfipse ghimpi la cap, altora, pe spinare sau pe burtă, unora le preschimbă botul într-un ferăstrău, iar altora le dădu puterea ca, numai atingîndu-şi fraţii, fie mari, fie mici, să-i poată ucide ; apoi se mai duse o dată printre ei, iar celor mari le şopti că n-ar trebui să se hrănească numai cu apă şi cu aer,

de vreme ce mult mai gustoşi sînt fraţii lor mai mici, iar celor mici le spuse că n-ar trebui să se lase mîncaţi prosteşte de cei mai mari, ci să se apere împotriva lor, drept care le dădu şi lor dinţi ascuţiţi şi ghimpi.

Cînd fiul lui Dumnezeu se ridică pentru a patra oară din culcuş, văzu îndată ce ispravă săvîrşise iar frăţîne-su. În toate apele de pe pămîntul său, fie că erau stătătoare, fie că erau curgătoare, vuia un aprig război între peşti : cei mari căutau să-i înghită pe cei mici, iar cei mici să-i ucidă pe cei mari. Fiecare îl pîndea pe celălalt şi, în locul unei vieţi voioase, în apă domnea pizma, vrajba, răutatea şi răzbunarea.

Fiul lui Dumnezeu se mîhni nespus, însă luă iar lut şi apă, şi în ziua aceea făcu păsările. Făcu şi păsări mari, şi păsări mici, şi uşoare, şi grele, iar celor mari le dădu aripi puternice, iar pe cele mici, toomai fiindcă erau mici, le vrîstă în tot mai multe culori, iar celor mari le hărăzi glas puternic, iar celor mici, glas mai gingaş, însă atît de frumos, cum nu se mai auzise vreodată pe lume, şi pe unele le învăţă să zboare, pe altele să salte, iar pe altele să zboare şi să înoate ; şi totul era bine chibzuit, şi toate păsările se bucurau.

Cele mai multe se şi înălţară îndată în zbor, ca să preamărească pe fiul cel bun şi pe maica sa, Lumea.

Cînd fiul Satanei auzi cîntarea, se mînie din cale afară pe fratele lui şi-şi puse în gînd ca, de astă dată, să-i strice lucrarea şi mai grozav ca pînă atunci. Unora din păsări le tăie aripile, şi ele nu mai putură să se înalţe în zbor, altora le mîzgăli penetul colorat cu un cenuşiu murdar, unora le luă glasul cel frumos şi, în schimb, le făcu să cîrîie, le ascuţi ciocul, aşa încît deveniră primejdioase şi gata să lovească, altora le dădu gheare şi pinteni puternici ; apoi spuse către cele mari :

— Ştiţi voi ce cîntă păsările mici ?

— Nu — răspunseră păsările mari — nu ştim.

— Vă hulesc pe voi... zic că sînteţi neamuri proaste şi cîrîitoare.

Atunci păsările mari se făcură foc şi pară, şi unde auzeau cîntînd vreo păsăruică, se năpusteau asupră-i, şi dacă o prindeau, fie c-o mîncau pe loc, fie c-o duceau în cuib pentru puii lor.

Cînd fiul cel bun se trezi din somn şi abia de mai auzi cîntarea păsărilor, ştiu îndată că fiul Satanei îşi vîrîse iarăşi coada în lucrarea lui cea bună. Doar păsările cele mai mari şi puternice se aflau sus în văzduh, cele mici se pitiseră prin păduri, printre crengi şi în tufişuri ; abia se încumetau să iasă la lumină şi nu mai îndrăzneau să înalţe cîntece de laudă şi de proslăvire decît într-ascuns.

Însă şi-n acea zi fiul lui Dumnezeu se aşternu mai departe la lucru şi făcu animalele. Plăsmui lupul, ursul, leul, elefantul, iepurele şi boul, calul şi cîinele, iar pe unul îl împodobi cu o trompă, pe altul cu un corn, pe altul cu picioare zdravene, pe altul cu glas puternic ; şi animalele o duceau într-un zbenguit prin munţi şi văi, se fugăreau şi se jucau de-a valma de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la ele.

Pînă şi fiul Satanei se desfăta privindu-le, însă numai pentru puţină vreme, după care îşi începu iarăşi isprava sa plină de răutate. Pe animalele cele mari le învăţă să ragă, iar pe cele mici să tremure, şi cînd animalele mari întîlneau animale mici, răgeau la ele, iar animalele mici tremurau de frică, şi atunci cele mari se năpusteau asupra lor, le sfîşiau şi le mîncau. Dar fiul Satanei nu se mulţumi doar cu atîta. Se mai duse încă o dată printre ele şi-i spuse leului :

— Lupul strigă în gura mare că-i mai tare decît tine.

Iar rinocerului :

— Tigrul îndrugă la toţi că doar cu o lovitură de labă te pune la pămînt.

Şi nici nu se înserase bine, că animalele cele mari prinseră să se războiască, folosindu-se de gheare, de colţi, de coarne şi de trompe, iar fiul Satanei nu mai putea de bucurie.

Atunci fiul cel bun se hotărî să mai trimită pe pămînt măcar încă o făptură vie, care să nu se războiască cu semenii ei. Îşi spuse în sinea lui : „Pe asta n-o s-o mai plăsmuiesc numai din lut şi din apă ca pe celelalte făpturi vii, ci o să-i dau şi ceva din mine. În felul acesta o ocrotesc împotriva fratelui meu, căci fiul Satanei n-o să dăruiască nici unei fiinţe ceva din el". Şi fiul cel bun îl plăsmui pe om. Îi făcu un cap ca şi animalelor, dar puse într-însul şi ceva din capul său. Îi dădu o inimă, ca şi animalelor, însă

puse într-însa şi ceva din inima lui. Îi plăsmui un trup aşa cum plăsmuise şi mai-nainte un trup pentru toate făpturile vii, însă şi acestui trup îi dădu ceva din trupul său, iar omul deveni astfel o icoană vie a fiului cel bun, iar fiul cel bun se bucură şi-l statornici pe pământ.

Numai că fiul cel bun se înşelase. Cînd fiul Satanei văzu acea făptură umblînd pe pământ şi luă aminte la desăvîrşirea lui şi la darurile hărăzite de frate-său, făcu şi el ceea ce făcuse fiul cel bun. Strecură ceva din capul lui în capul omului, din inima lui în inima omului, din trupul lui, în trupul omului, pentru ca omul să nu semene numai cu fratele cel bun, ci şi cu el. Şi cînd, a doua zi, fiul cel bun îşi privi ultima lucrare, văzu că şi aceasta fusese abătută de la rostul ei dintîi.

Oamenii se războiau, se ciocneau şi se omorau între ei, întocmai ca şi peştii, păsările şi celelalte animale. Şi chiar dacă fiul cel bun le spunea oamenilor : „Nu faceţi asta, că-i rău", venea fiul Satanei şi le şoptea şi el : „Nu, nu-i rău de loc, şi chiar rău de-ar fi, tot aşa să faceţi".

În timp ce-şi depănase povestea, bătrînul privise mereu îngîndurat spre mare ; deodată îşi întoarse ochii spre copii.

— De aceea — continuă el — lumea nu-i totdeauna aşa de frumoasă ca astăzi, fiindcă ea n-a fost făcută numai de fiul cel bun, ci şi de fiul Satanei. De aceea nici omul nu-i totdeauna bun, ci adeseori rău, fiindcă în capul şi-n inima noastră binele şi răul se cumpănesc între ele.

Copiii rămaseră o vreme tăcuţi şi privind la luciul apei. Departe, la răsărit, fulgerase de cîteva ori, iar deasupra insulei, o stea căzătoare tăie de-a curmezişul bolta şi se stinse în mare.

— A fost mîna fiului Satanei — spuse Pavle.

— Da, s-a jucat cu stelele — îşi dădu cu părerea Nicola.

— Cred că şi eu am în mine ceva din fiul Satanei — spuse Zora cu tristeţe.

— Păi doar v-am povestit : cu toţii avem cîte ceva şi de la el — răspunse bătrînul.

— N-am putea să smulgem din noi răutatea aceea ? întrebă fata.

— Asta nu se poate. Dar putem să ne dăm osteneala ca fiului Satanei să nu-i crească coarnele prea mari în ființa noastră.

Zora trase adînc aer în piept :

— O să-ncerc, taică Gorian.

Moș Gorian adăugă :

— Cu toții trebuie să-ncercăm.

— Da — întări Branko — trebuie să-ncercăm.

Taica Gorian cuprinse copiii cu brațele larg deschise :

— De-acum încolo trebuie să fim și mai strîns uniți decît pînă acum ; asta ne va fi de mare ajutor ca să ne putem apăra de fiul Satanei.

Capitolul 21

Lupta cu sepia

Branko abia aștepta să se facă ziua. Bucuros ar fi luat-o înot încă de cu noapte, pînă la stîncă, să o aștepte pe Zlata.

Avea atît de multe să-i povestească ! Era bogat, putea să-și cumpere o vioară, deci să ajungă în curînd un viorist în toată legea.

Încă nu se luminase cînd el porni să despice apa și ceața așternută ca un zid gros peste valuri.

Stînca se vedea ieșind din mare ; cînd băiatul ajunse la ea, se cocoță sus. Era frig și dîrdîia din tot trupul, de aceea se bucură nespus cînd răsări soarele și-l încălzi.

Încet-încet se iviră din ceață și munții, și orașul, și baia. Îl văzu pe Kukulievic măturînd prin cabine și deschizînd porțile, văzu apoi cum vin primii vizitatori.

Erau marinari și muncitoare de la regie. Zări o tînără fată, dar nu era Zlata.

La biserica Sfîntul Francisc bătu ora opt, și Zlata nu sosea. Baia se însuflețea clipă de clipă, dar se făcuse nouă și băiatul nu zări nicăieri costumul verde de baie sau halatul înflorat al fetei.

Branko se îngrijoră. Să se fi îmbolnăvit? Să fi plecat pe neașteptate în vreo călătorie? Mai stătu pînă cînd la toate bisericile bătu ora zece, apoi făcu înot cale întoarsă.

Ca de obicei, ieși pe țărm la capul ascuțit al golfului și se îndreptă agale spre casa lui moș Gorian. Pescărușii pluteau ca niște norișori albi deasupra acoperișului, vulturul-pescar se arătă din nou; în clipa aceea huruiau, gata de plecare, trei camioane: societatea luase o nouă încărcătură de pește.

În mica gospodărie era liniște. Și din toată ceata, Branko nu zări pe nimeni. Ba stai! În luntrea cea mică se legăna o femeie sau o fată.

Băiatul porni într-acolo. Rămase locului, năucit. Era Zora. În clipa următoare sări în luntre. Abia de-o mai recunoscu. Peste părul ei roșu ca flacăra purta o pălărie mult prea mare, împodobită cu flori pestrițe. În jurul gîtului delicat se încolăceau șiraguri grele de mărgele roșii, albastre și verzi. Pe trupu-i zvelt și bronzat, învelit de obicei într-o cămașă scurtă și o rochie dungată, atîrna, ca un sac strîns la mijloc, o rochiță ușoară din pînză roșie, iar picioarele ei musculoase și arse de soare erau ascunse în niște ciorapi subțiri și ghete cu toc înalt.

Fata se și sulemenise: peste sprîncene își trăsese două dungi negre, în obraji avea pete roșii de fard, colbuite cu pudră roz, iar buzele-i subțiri, boite cu un roșu țipător, păreau mînjite cu sînge de bou, de curînd înjunghiat.

Zora se înfipse în fața lui Branko, își lăsă capul pe umărul drept, apoi pe cel stîng, îl fulgeră cu privirea și spuse:

— Uite că sînt și eu frumoasă ca Zlata aia a ta!

Băiatului îi pierise graiul. Numai din dorința de a arăta ca Zlata, își pusese Zora rochia aceea care atîrna pe ea, se sulemenise ca o mască de bîlci și-și trîntise pe cap o pălărie atît de îngrozitoare! De aceea, în ajun, o luase

gura pe dinainte : „Eu știu ce-o să-mi cumpăr din banii mei".

Branko își veni în fire din spaima și din uimirea lui. Clătină din cap.

— Nu — zise el, înecîndu-se de rîs — din falnica noastră Zora cea roșie ai făcut o sperietoare de ciori.

Fata se încruntă, chipul ei deveni aspru și rău :

— Așa, acuma bate-ți joc de mine... Dar ți-o spun dinainte, ca să știi : Zlatei tale, îi scot ochii chiar mîine !

— Da' ce-ai cu ea ? întrebă Branko.

— E o vrăjitoare, ca și bunică-ta Kata !

Băiatul clătină din cap :

— Numai așa ceva nu-i ea.

— Da' vezi că pe tine te-a vrăjit.

— Cap de gîscă ce ești ! strigă Branko, furios. Mi se pare că în tine a intrat diavolul !

— Sau în tine. Fiindcă altminteri n-ai umbla toată ziua teleleu, cu ochii duși și suflînd în muzicuța aia a ta.

— A ! exclamă Branko. Vrea chiar să mă-nvețe să cînt la vioară.

— Și asta, după toate celelalte ?! se indignă Zora și bătu din picior. Era gata-gata să-i scape o vorbă de ocară, cînd auziră foarte aproape pe cineva strigînd după ajutor.

Fata înghiți vorba :

— Ce-a fost asta ?

— Nu știu — răspunse Branko. Știu numai că cineva a strigat : „Ajutor !"

Se uitară în jur.

— Acolo, acolo ! strigă Zora.

La vreo cincizeci de metri de ei se ivi din valuri un cap lățos care strigă din nou după ajutor.

— Ăsta-i Duro ! zise Zora. Împinse iute luntrea de la țărm și înșfăcă vîslele.

Branko îl recunoscu și el pe Duro. Fața lui lată și perfidă era palidă și răvășită ; bătea orbește cu brațele apa și țipa tot mai deznădăjduit după ajutor.

— Pune și tu mîna pe vîsle ! îi zise Zora lui Branko.

Băiatul n-avea nici un chef.

— Nu, lui nu-i vin în ajutor. Cu siguranță că ticălosul s-a luat iarăși după mine.

Copiii puteau acum să vadă şi cu cine se lupta Duro. Era o sepie din cele care foiau în grupuri mari prin apa puţin adîncă de cînd în golf pluteau resturi şi măruntaie de peşte ; îl înşfăcase pe băiat şi încerca să-l tragă la fund.

Luntrea lor se repezi într-acolo. Duro întinse mîna să se prindă de luntre, cînd deodată scoase iar un strigăt şi în aceeaşi clipă dihania îl trase în adînc.

Copiii văzură deslușit sepia. Animalul acela mare şi îmbuibat atîrna sub Duro ca un sac umplut, iar braţele cu ventuze negre se încolăciseră pe picioarele şi pe trupul băiatului.

— Va să zică nu vrei să-i vii în ajutor ! Zora îi dădu un ghiont lui Branko, care sta cu ochii ţintă la Duro.

— Nu — repetă băiatul, neputînd să-i ierte lui Duro faptul că-l spiona.

— Mai poţi să te numeşti uscoc !? strigă fata. La Zlata aia a ta ai şi uitat că la uscoci tovărăşia dăinuie pînă la moarte ? Atît de ticălos ai devenit, încît ai uitat că noi te-am cules de pe uliţe şi te-am scos din puşcărie ? Ai ajuns o lepădătură atît de josnică, că nu mai vrei să ţii seama de nimic din toate astea ?

Ochii fetei scăpărară furioşi şi ameninţători, şi în aceeaşi clipă îşi îndreptă pumnii încleştaţi către Branko.

Băiatul se sperie de acest atac, însă tot nu sări în ajutorul lui Duro.

— Dacă în halul ăsta de prefăcut şi de laş ai ajuns — spuse Zora, înţelegînd greşit tăcerea băiatului — atunci o să-i vin eu în ajutor ! Şi pînă să se dezmeticească Branko, îşi smulse pălăria de pe cap şi o aruncă în luntre, îşi sfîşie rochia scumpă de pe ea, îşi scoase ghetele şi ciorapii, şi aşa, numai în cămăşuţa scurtă pe trupu-i ars de soare, şi cu părul roşu ca o flacără în jurul capului, se repezi ca un vîrtej, vrînd să treacă pe lîngă el.

Branko îşi veni, în sfîrşit, în fire :

— Stai ! Lasă-mă pe mine. N-ai face altceva decît cel mult să te-neci.

— Las' să mă înec ! strigă Zora. Mai bine mă-nec împreună cu Duro, decît să te mai văd pe tine atît de laş.

Între timp, Branko se uită în jur după o armă. În luntre se afla un cuţit mare, pescăresc. Băiatul îl înşfăcă, apoi se opri la botul luntrei.

Unde era sepia ?

Uite-o colo. Dihania se lăsase pe fundul nisipos, cu vreo cîţiva metri mai la dreapta de luntrea lor. Tentaculele ei se încolăceau tot mai strîns pe trupul lui Duro, trăgîndu-l pe băiat tot mai departe de luntre.

— Tu fugi şi cheamă-i pe ceilalţi — îi spuse repede Branko, după care îşi vîrî cuţitul între dinţi, îşi făcu cruce, închise ochii, se azvîrli în mare şi înotă spre Duro şi spre sepie. În apă, băiatul deschise ochii. Vedea totul foarte desluşit : iată-l pe Duro, iată şi dihania, deşi, prin necurmata mişcare a apei, priveliştea i se înfăţişa sfîşiată şi mărită.

Branko înotă spre Duro cu mişcări grăbite. Cel mai important lucru e să acţioneze repede şi să nu se lase înşfăcat.

Jivina îl văzu venind. Se uita ţintă la el cu ochii ei mari şi sticloşi. Doamne, ce înfiorătoare era şi cît de ameninţător zvîcneau braţele ei negre !

Cu un gest fulgerător, Branko tăie cele două tentacule prinse de trupul lui Duro. Veni apoi de hac şi tentaculelor încolăcite pe picioarele băiatului : harşt ! Şi iată-le retezate. În aceeaşi clipă îşi făcu vînt sub trupul lui Duro şi-l împinse în sus.

Amîndoi băieţii zbucniră spre suprafaţă, şi după cîteva secunde Branko nu mai simţi greutatea celuilalt. Oare Duro înota sau îl înşfăcase Zora şi-l trăsese în luntre ? În curînd avea să vadă ce s-a întîmplat. Îşi făcu vînt şi ţîşni cu capul afară din apă. Dar numai o clipă, deoarece după cîteva secunde se simţi el însuşi încleştat. Era ca şi cum o frînghie zgîrcioasă şi păroasă i s-ar fi încolăcit în jurul trupului, şi-n acelaşi timp simţi o durere ascuţită şi cum îl suge ceva. Ce se întîmplase cu el ? În clipa următoare îşi dădu seama că dihania îl eliberase pe Duro, în schimb, îl înşfăcase pe el.

Mai întîi îl cuprinse o spaimă îngrozitoare, apoi, cu mare greutate, se linişti. Nu, frica nu-i putea sluji la nimic ; ceea ce-i trebuia acum era şiretenia şi iuţeala, fiindcă stătea cam de mult sub apă şi simţea cum i se zbate inima în coşul pieptului, zvîcnindu-i pînă-n gîtlej. Înşfăcă bine cuţitul şi bîjbîi după braţul care-i încingea pieptul şi care tot mai strîns i se lipea de trup sugîndu-i-l ; în aceeaşi

clipă văzu cum alte două tentacule încearcă să-l încolăcească.

Branko reteză cu repeziciune primul braţ, însă celelalte se şi lipiseră de trup, cuprinzîndu-i gîtul şi picioarele. „Fir-ai să fii de lighioană!" gîndi băiatul, şi cîteva secunde se simţi ca paralizat. Se uită din nou la animal. Sta ghemuit sub el, rotund şi gros, înspăimîntător de urît, iar ochii mari, înfipţi în trup, îl priveau ţintă.

Fulgerător, băiatului îi trecu prin minte dacă n-ar fi mai bine să nu se mai sinchisească de tentacule, ci să se năpustească asupra trupului hidos şi să-l ciopîrţească cu cuţitul.

Ai fi zis însă că animalul îi ghicise gîndul, deoarece scuipă un lichid gros, care mai întîi coloră totul în albăstrui, apoi în albastru-nchis şi, în cele din urmă, în negru, iar hîda arătare dispăru în întunericul ce şi-l făurise.

Branko izbuti totuşi să străpungă, adînc şi drept la mijloc, pocitul trup buhăit. Apoi lovi în dreapta şi-n stînga, împlîntînd de mai multe ori cuţitul în trupul acela spongios. Strînsoarea din jurul pieptului slăbi. Tentaculele nu-i mai sugrumau atît de tare gîtul ; slăbi, de asemenea, şi durerea ascuţită care-i sugea trupul.

Dar băiatului aproape că începuse să-i fie indiferent ce se întîmplă, căci inima în piept îi zvîcnea şi-o simţea din nou zbătîndu-i-se în gît, urechile îi vîjîiau, oboseala punea stăpînire pe el. Mai avu atîta putere cît să se avînte în sus, după care nu mai văzu nimic înaintea ochilor, nu mai ştiu nimic. Se simţea uşor ca fulgul şi parcă străveziu. Nu mai înota, ci plutea, plutea... Alerga fericit pe o pajişte smălţată cu flori mari, colorate, cu tufişuri înflorite, unde o văzu pe maică-sa, care, de asemenea, alerga voioasă. Îl luă de mîini şi începură să se învîrtească amîndoi într-un dans. Un bărbat cînta la vioară, şi acel bărbat era tatăl lui, şi cînta atît de frumos cum nu cîntase niciodată, încît pe Branko îl podidiră lacrimile. În toiul dansului îşi dădu deodată seama că femeia cu care dansa nu era maică-sa, ci Zlata. Zlata dansa şi mai bine, mai iute şi mai cu foc decît maică-sa, apoi fata începu să cînte, iar taică-său o acompanie la vioară ; mama îşi alătură şi ea glasu-i frumos, în vreme ce Milan îşi struni şi mai vîrtos vioara.

Atunci Branko își scoase muzicuța din buzunar și le ținu isonul...

Între timp Zora, așa cum o sfătuise Branko, îi strigase pe Nicola și pe Pavle. Ei alergară într-un suflet, săriră în a doua luntre și porniră către ea.

— Ce s-a întîmplat ? întrebară îngrijorați.

— Pe Duro l-a înșfăcat o sepie, iar Branko s-a aruncat în apă cu un cuțit ca să-l salveze — răspunse fata.

Copiii putură să vadă totul. Ba chiar foarte deslușit. Branko se îndrepta înotînd spre sepie și ei urmăriră lupta băiatului cu dihania uriașă, îl văzură pe Duro ivindu-se la suprafață, însă nu Zora fu aceea care-l trase din apă, așa cum bănuise Branko, ci Pavle.

O clipă zăriră și chica neagră a lui Branko, chiar și fața lui, dar pînă s-apuce Pavle să se-aplece peste marginea luntrei, Branko dispăruse.

Îngroziți, copiii rămaseră cu privirea ațintită în apă, urmărind mai departe lupta.

— Ah, l-a înșfăcat pe Branko ! strigă Nicola.

— Văd și eu. Pavle tremura din creștet pînă-n tălpi de tulburare și de furie, și, voia nici mai mult, nici mai puțin, să se arunce în mare.

Zora și Nicola îl ținură cu de-a sila :

— Păi nu știi să înoți !

— Învăț acum ! se supără Pavle. Să știu de bine că mă-nec !...

Între timp, cumplitul animal îl strîngea din ce în ce mai tare.

— Vai ! gemu Zora. Și abia se mai încumeta să se uite în apă.

În clipa aceea Branko se năpusti asupra dihăniei și apa se coloră, iar copiii nu mai văzură nimic.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Zora, îngrozită.

— Cred că dihania a tulburat apa.

— Și Branko ?

— Trebuie s-așteptăm.

Apa se întunecă și mai tare și, încet, din adîncuri, musti un fel de terci gros, opac și negru.

— Vai, ăsta-i sînge ! strigă Zora, înspăimîntată.

— Sîngele lui Branko ! zise Pavle.

— Nu cred — spuse Nicola. Mai curînd al sepiei. A dat drumul la cerneală.

Îngroziți și disperați, copiii rămaseră cu privirea pironită în valurile negre-albăstrui.

— Mi-e frică — spuse Zora — că dihania nu-i mai dă drumul.

— Fie ce-o fi, eu tot mă cufund — zise Pavle, trăgîndu-și cămașa peste cap.

— Uite-l !... chiui deodată Nicola.

Într-adevăr, chiar lîngă el țîșni afară din apă capul lui Branko. Pavle și Zora îl înșfăcară iute și-l traseră în luntre.

— Repede la țărm ! Pavle puse mîna pe vîslă, de asemenea și Nicola, în timp ce Zora sta aplecată asupra băiatului.

— Doamne, e alb ca varul ! se jelui ea. La un moment dat începu să țipe : din cămașa lui Branko se răsucea, negru și ca un șarpe, un crîmpei din brațul sepiei.

Ajunseră la mal. Pe țărm sta moș Gorian, care, la țipetele copiilor, ieșise din casă și-i aștepta.

— Da' ce s-a întîmplat ? întrebă el, tulburat.

— Duro a fost atacat de o sepie mare, și Branko l-a scăpat ! strigară într-un glas Pavle și Nicola.

Gorian îi văzu pe amîndoi copiii. Zăceau palizi și parcă neînsuflețiți, în mijlocul luntrei.

— Aduceți-i repede aici ! le porunci moșul ; începuse să se teamă, și-l luă îndată pe Branko în brațe.

Cu toții îl duseră mai întîi pe el la țărm, apoi Pavle și Nicola îl cărară și pe Duro.

Taica Gorian se uită o clipă la Branko, după care își vîrî în gura băiatului degetele înfășurate într-o cîrpă și-i trase limba afară ; pe urmă îl întoarse cu burta-n jos, își trecu mîinile pe sub trupul lui și-l ridică în sus, pînă cînd capul și picioarele aproape că nu mai atingeau pămîntul. Atunci din gura lui Branko țîșni apă amestecată cu nămol.

Bătrînul îi apăsă iar ușor pîntecele pînă ce băiatul dădu afară și ultima picătură înghițită, apoi îl răsuci din nou pe spate, îi apucă brațele și-l trase de mai multe ori în sus și în jos.

Chipul bătrînului se înseninâ.

— Cred că nu stăm chiar așa de prost — spuse el, continuînd să înalțe și să coboare brațele lui Branko.

Fața prelungă a băiatului începu să prindă culoare, în vreme ce pieptul i se ridică ușor.

— Respiră ! spuse bucuros bătrînul.

Copiii se bucurară și ei. Pieptul lui Branko se umfla și se lăsa lin, și-n aceeași clipă el mișcă din buze.

— Tata... — bîigui, apoi după o pauză : ...Zlata...

După cîteva secunde deschise ochii. Și tatăl, și maică-sa dispăruseră, nici Zlata nu mai era acolo. Deasupra lui stătea aplecată fața blajină, cu barba zburlită, a lui moș Gorian, precum și fața sulimenită și speriată a Zorei.

— Respiră — repetă bătrînul și ochii i se luminară.

De asemenea, privirea Zorei se însenină.

— Unde mă aflu ? întrebă Branko, mirat.

— Tot la noi — răspunse bătrînul — însă era cît pe ce să te afli în altă parte.

— Da, la tata și la mama...

— Sau în cer — bătrînul îl bătu părintește pe obraz, apoi îl lăsă în seama fetei și-l luă în primire pe Duro.

Cu Duro nu era atît de ușor cum fusese cu Branko. Băiatul înghițise foarte multă apă, așa încît numai după ce bătrînul îi mișcă vreme îndelungă brațele înainte și înapoi și-l ciocăni în dreptul inimii, pe obrajii lui scofîlciți și palizi se ivi o ușoară roșață, iar pieptul începu să i se ridice. Dar totul dură numai cîteva clipe. Copilul cădea dintr-un leșin într-altul. Abia după ce taica Gorian îi turnă pe gură rachiu și cafeaua pe care Nicola o fiersese la repezeală, Duro putu să țină ceva mai mult ochii deschiși.

— M-a înșfăcat o sepie uriașă — șopti el încet și ca de la mare depărtare.

Bătrînul îi zîmbi.

— Te-a înșfăcat ea, dar acum s-a zis cu dihania !...

— Cum ? Duro încercă să se ridice : Și cine a omorît-o ?

— Branko — răspunse bătrînul, arătînd spre băiat, căruia Zora tocmai îi dădea să bea cafea și să înghită un dumicat de pîine. Taica Gorian, cunoscînd vrăjmășia dintre cei doi băieți, spuse : Cîteodată e și răul răsplătit prin bine.

Duro îl privi pe Gorian, apoi iar închise ochii, însă obrajii îi erau trandafirii și, curînd după aceea, deschise ochii de-a binelea. De astă dată se uită spre Branko :

— Tu m-ai scos din apă ?

Branko dădu din cap.

— Știi că mă luasem iar pe urmele tale ?

— Mi-am închipuit.

Duro își vîrî mîna în buzunar și scoase un lănțișor de argint cu o cruciuliță :

— De fapt doream să i-l dăruiesc Zorei. Acum al tău să fie !

Branko schiță un gest de refuz :

— Nu vreau. Fiindcă, dacă nu mi-ar fi cerut-o Zora stăruitor, eu, poți fi sigur, nu te-aș fi scos din apă !

Zora îi puse cu de-a sila lui Branko lanțul în mînă.

— Lasă, păstrează-l — hotărî fata — și ori de cîte ori o să te uiți la el, adu-ți aminte de ceea ce ne-a spus ieri taica Gorian.

— Ce anume ? întrebă Branko.

— Să ne dăm osteneală...

Branko se uită la ea și zîmbi pentru prima dată după acea întîmplare :

— Și-o să-ți dai și tu ?

Zora deveni gravă. Nu spuse nimic, ci doar încuviință printr-un semn.

Cei doi scăpați de la înec mai primiră o porție de cafea, și după o jumătate de ceas, starea lor se îmbunătățise într-atîta, încît putură să se ridice în picioare și să se plimbe cîțiva pași. Ba chiar doriră să coboare pe țărm, însă moș Gorian spuse :

— Mai bine lungiți-vă în paie și încercați să dormiți. Un somn bun întărește mai repede ca orice inima și tot trupul.

Zora și Pavle îl duseră, sprijinindu-l, pe Branko, iar bătrînul îl luă în brațe pe Duro, mai slăbit decît celălalt băiat.

Capra se uită mirată, cînd îi văzu pe toți intrînd în micul ei adăpost.

— Te miri și tu, Andia !... rîse bătrînul. Era cît pe ce să ni se înece doi dintre prietenii noștri.

Cu un aer uimit, capra behăi ușurel.

— Da, da — îi vorbi mai departe bătrînul — da' uite c-am avut noroc şi tragem nădejde ca norocul să ne rămînă credincios.

Băieţii fură oploşiţi cu grijă în paie, însă trecu o bucată bună de vreme pînă ce adormiră de-a binelea. Cum închidea ochii, Duro reîncepea lupta cu sepia uriaşă, iar lui Branko i se părea că îi vede aievea pe taică-său, pe maică-sa şi pe Zlata, dar cînd întindea mîna spre ei, îşi dădea seama că doar capra se află acolo.

Abia pe la amiază avură parte de un somn mai ca lumea, apoi căzură într-un somn adînc şi neîntrerupt pînă seara tîrziu.

Branko se trezi la zgomotul unor lovituri stăruitoare de sapă.

Ce să fie oare ? Se ridică şi ieşi din grajd. Pavle stătea sub smochin, acolo unde se adunau ei de obicei seara, şi săpa o groapă.

Branko se apropie de el :

— Ce faci aici ?

Pavle privi speriat :

— A, tu eşti ? Te simţi mai bine ?

Branko înălţă braţele şi se întinse :

— Bine ca totdeauna. Dar tot nu mi-ai spus de ce sapi groapa.

Pavle arătă spre o prelată aflată jos, lîngă el.

— Cîinele... — spuse vlăjganul.

— Leo ?

Pavle încuviinţă trist din cap.

— A, da ! îşi aminti Branko. Cu pescuitul ăsta, am uitat de el.

— Zora şi-a amintit şi-atunci am luat tărăboanţa şi l-am adus repede.

Branko ridică prelata : Leo zăcea, mare şi ţeapăn.

— Bietul animal ! oftă el.

— Ei, tot e mai bine că-l îngropăm pe el şi nu pe voi — zise Nicola.

Pavle săpă mai departe cu nădejde. După ce răzbătu primul strat de pămînt, sapa lui se izbi de argilă.

Îl căutară pe moş Gorian, care plecase cu Zora pe ţărm şi cîrpea năvoadele.

— Eşti bine, sănătos ? îl salută bătrînul.

Zora îl privi și ea, strălucind de bucurie.

— Sănătos tun ! rîse Branko.

— Ai nevoie de ceva ?

— Ne-ar trebui o lopată, ca să îngropăm cîinele.

— Hm ! Taica Gorian își trecu mîna peste față : Uite că n-am lopată. Tot la moș Orlovic trebuie să vă duceți.

Branko și Nicola o porniră agale spre coliba bătrînului.

Uncheșul nu era acasă, îl găsiră numai pe Bălăior.

— M-a trimis taica Gorian — spuse Branko — să împrumutăm de la dumneavoastră o lopată.

— Ha, ha ! rîse Bălăior, arătîndu-și dinții. Nu cumva moșneagul vrea să-și îngroape banii ?

— Nu — răspunse Branko — îngropăm un cîine mort.

— Uite-o — și Bălăior le întinse lopata, iar ei porniră îndărăt.

Cu lopata, mergea mai bine, iar după un ceas groapa era adîncă de jumătate de metru.

Moș Gorian puse năvodul deoparte :

— Hai să-l îngropăm pe Leo...

Pavle și Branko îl înfășurară strîns în prelată, apoi îl coborîră încetișor în groapă. Zora presără flori peste el.

— A fost un cîine bun — spuse ea.

— A fost un adevărat prieten și ne-a fost credincios ca un uscoc — întări Branko.

— Și trebuie să fie îngropat ca un uscoc — spuse Zora.

— Cum adică ? întrebară băieții.

— Fiecare din noi să-i punem în groapă ce-avem mai drag.

Băieții rămaseră o bucată de vreme pe gînduri.

— Mîine o s-aduc toate pozele mele — începu Pavle, care n-avea altceva în cap.

— Și eu ! strigă repede Nicola.

— Eu îi dau muzicuța mea — spuse Branko.

Mirată, Zora îl privi drept în ochi :

— Atunci eu îi dau tot ce mai am.

Vru să arunce în groapă punguța ei, pe care o scoase din buzunar. Moș Gorian i-o smulse din mînă :

— Asta ar fi și păcat, și prostie. Nu, gîndește-te la ceva mai potrivit.

Între timp se sculase și Duro, iar cînd văzu că ceilalți îl îngropau pe Leo și că fiecare dintre ei jertfea cîte ceva cîinelui mort, spuse și el :

— Eu o să-i dau cel mai frumos fluture al meu.

Dar pentru că cele mai multe daruri ale copiilor se aflau încă în turn, Nicola propuse să îngroape cîinele a doua zi dimineața.

— Bine — hotărî Zora — pînă mîine mă gîndesc și eu ce să-i dau.

Între timp se înserase. Zora făcuse mămăliga, iar moș Gorian fripsese vreo cîteva scrumbii, care în după-amiaza aceea intraseră în năvod.

După ce se săturară cu toții, coborîră pe țărm.

Era o seară frumoasă care vestea o noapte și mai frumoasă. Luna răsări de după cetatea lor și plutea pe cer ca un disc uriaș de aur. Încet-încet se înălța tot mai sus, și copiii o văzură de două ori : întîi pe cerul nemărginit, scăldat într-o lumină galbenă, apoi pe. apa care scînteia argintie.

— Ce minunat e ! șopti Zora.

Branko își zise și el că, într-adevăr, e tare frumos, și dintr-o dată se bucură că nu mai e cu tata, cu mama și cu Zlata pe pajiște, ci că șade acolo pe țărmul mării.

Pavle, Nicola și Duro priveau și ei tăcuți în noapte ; deodată vlăjganul spuse :

— Dacă taica Gorian ne-ar mai spune încă o poveste...

— Da, da ! strigară ceilalți în cor.

Taica Gorian își trecu mîna pe fața-i tăbăcită și păroasă :

— Ce poveste să vă mai spun ?

— Nu știi una cu uscoci ? întrebă Branko.

— Da — sări și Zora — nu știi o poveste cu uscoci ?

Bătrînul rămase pe gînduri :

— Poate că da. Ia stați puțin. Și după o scurtă pauză : O să vă spun povestea uscocilor Posedaric și Desandic. Se rezemă de unul din smochinii cei groși și începu : Era, dacă nu mă-nșel, prin veacul al XVI-lea, în anii cînd turcul se războia cu Veneția, pe-atunci una din cele mai bogate și mai puternice republici din Marea Adriatică. În vremea aceasta Seni-ul era un port mic, dar vestit în meș-

teşugul armelor. De la ţărm şi pînă hăt în munţi se întindeau ziduri înalte, turnuri de strajă, porţi întărite şi fortăreţe, din care, ici-colo, se mai văd şi azi unele rămăşiţe, iar în dosul zidurilor locuiau nişte orăşeni viteji Seni-ul mai avea şi un port, şi o flotă căreia-i mersese vestea, şi nişte corăbieri căliţi în lupte şi temuţi pretutindeni, de la Ragusa şi pînă-n sus la Veneţia. Mai mare peste toţi era sfatul bătrînilor, iar sfatul, la rîndul său, se lipsea de legiuitul drept de a conduce treburile ostăşeşti, lăsînd grija asta în seama căpeteniilor, care ani şi ani de-a rîndul au fost numai uscoci.

În acele vremuri, căpetenii în Seni erau uscocii Posedaric şi Desandic. Sfatul bătrînilor făcea în aşa fel ca ei să conducă oştirea pe rînd, cînd unul, cînd celălalt, după cum sfatul îl socotea pe primul sau pe-al doilea mai destoinic să ducă cutare ori cutare însărcinare la capăt. De cele mai multe ori, cele mai grele treburi cădeau în seama chibzuitului Posedaric, în timp ce războaiele mai uşoare, ciocnirile şi jafurile erau lăsate lui Desandic, mai zvăpăiat din fire. Dar sfatul bătrînilor îi schimba mereu pe unul cu altul şi cu scopul ca nici unul dintre cei doi să nu cîştige o putere prea mare asupra oştii, ajungînd prin aceasta primejdioşi pentru sfat şi pentru întregul oraş. Ba chiar, iscînd oarecare zîzanie între ei, care putea fi cu dibăcie sporită sau micşorată, cele două căpetenii n-au fost decît conducători de oşti, căci sfatul bătrînilor se îngrijea cu înţelepciune ca nici unul dintre ei să nu i se urce în cap.

Acum, în anul de care vă vorbesc, luptele erau din cale afară de multe şi aprige. Turcul şi veneţianul se luptau cu îndîrjire, şi aproape zilnic grelele corăbii veneţiene cu pînze treceau spre miazăzi, în timp ce corăbiile mai uşoare ale turcilor căutau să răzbată spre miazănoapte. Mai în fiecare săptămînă aveau loc încăierări mai mari sau mai mici. O dată izbîndeau caiacele mai iuţi, cu vîsle, ale paşei, altă dată frumoasele corăbii, zugrăvite în multe culori şi înzorzonate cu aur, ale dogilor veneţieni. În acest aprig război, Seni-ul, cu tot ţinutul împrejmuitor, era, chipurile, neutru însă, aşa cum se întîmplă totdeauna, cînd doi se bat cumplit, mai vin şi alţii care vor să ciupească ceva din pradă: senienii năvăleau cînd asupra corăbiilor turceşti, cînd asu-

pra celor veneţiene, care străbăteau apele lor fie de unul singur, fie în pîlcuri.

De aceea sfatul statornicise pe insulele Rab şi Krk locuri de strajă, şi cînd acolo se aprindeau focuri — ce puteau fi uşor văzute din cetatea Nehaigrad — senienii prindeau de veste că trece fie vreo corabie turcească ce se întorcea de la Veneţia, fie vreuna din corăbiile veneţiene care se înapoia în portul de baştină. De cele mai multe ori, cînd era vorba de vase turceşti, zburau pe apă caiace repezi, care duceau prada la Istambul, în timp ce din partea veneţienilor se arătau corăbii avariate, îndreptîndu-se către lagună, unde urmau să fie reparate. Senienii se năpusteau fulgerător asupra corăbiilor, şi deseori era o nimica toată pentru ei să abordeze un echipaj nu cine ştie ce înarmat, să sară pe puntea corăbiei şi s-o jefuiască. În faptul serii, uscocii se întorceau în oraş, încărcaţi cu o pradă bogată şi cu corăbiile cucerite trase de odgoane ; în chiotele de bucurie ale mulţimii, prada era împărţită în piaţă sau pe chei.

De cele mai multe ori, Desandic conducea asemenea atacuri, fiindcă era foarte priceput la atare treburi şi, pe deasupra, totdeauna sau aproape întotdeauna avea noroc. Firește că, o dată cu izbînzile, creştea şi faima lui, deoarece, datorită lor, se îmbogăţeau locuitorii oraşului. Lui Desandic, care pe-atunci era un tînăr iute din fire şi zvăpăiat, izbînzile astea i se urcară la cap şi el începu să se creadă grozav. Ba chiar nici nu se sfii să arate pe faţă acest lucru : se îmbrăca cu veşminte strălucitoare de-ţi luau ochii, ieşea înconjurat de un alai alcătuit din corăbierii lui, întocmai ca un fel de rege şi, curînd, ceru să i se spună „Marele Desandic", iar mai tîrziu „Biruitorul". La început, sfatul bătrînilor rîse de toate astea ; cînd însă îşi dădu seama că, făcînd risipă cu parăzi şi serbări, se bucură de o tot mai mare trecere în ochii cetăţenilor, sfatul începu să se teamă de el, deveni mai prevăzător şi nu-i mai încredinţă atît de des conducerea luptelor.

Dar se întîmplă ca tocmai în zilele acelea, şi turcul, şi veneţianul să deschidă ochii şi să dibuiască ce soi de ulii hrăpăreţi hălăduiau pe insulele Krk şi Rab şi cît dăduseră ei iama în corăbiile lor. Deveniră mai prudenţi, vasele nu mai treceau de unul singur pe lîngă insulele primejdioase,

ba chiar întinseră şi tot soiul de curse. Posedaric avu nenorocul să cadă în cea dintîi din aceste capcane, şi iată cum.

Se vesti sosirea unei corăbii veneţiene şi, după fumul şi semnalele de foc ale străjii, în Seni s-a crezut că era vorba de o corabie mare cu pînze, greu lovită. Posedaric echipă patru nave uşoare cu vîsle şi ieşi în grabă s-o întîmpine. Corabia uriaşă trecea încet prin apropierea insulei. Vîslele atîrnau ca amorţite, catargul era sfărîmat, pînzele păreau să fie sfîşiate şi, mai cu seamă, nu se vedeau decît cîţiva oameni pe băncile vîslaşilor. Frumoasa corabie le apăru tuturor ca o pradă bogată şi uşor de cucerit, poate chiar prea uşor ca să nu fie ceva necurat la mijloc, după cum mirosi prevăzătorul Posedaric. Desandic, care se afla şi el pe corabie — căci aşa era rînduit cînd se schimba căpetenia, şi anume să slujească pe rînd unul sub celălalt — rîse de îndreptăţita îngrijorare a lui Posedaric, arătă că este cea mai uşoară pradă de care avusese parte în viaţa lui şi-l înfieră cu numele de mişel pe acela care s-ar fi codit s-o înşface.

Cu toate acestea, Posedaric rămase neclintit în părerile lui. Porunci să iasă în calea corăbiei cu pînze numai două vase de atac, iar el se ţinu mai în urmă cu celelalte două. Abia primele două vase se alăturaseră de corabia cu pînze, agăţîndu-şi cîrligele de parapetele ei, că oamenii dinăuntru şi săriră pe punte, şi pe întreaga corabie se iscă o forfotă de oşteni înarmaţi, care-i măcelăriră repede pe senienii luaţi prin surprindere. În timpul acesta, toţi vîslaşii se iviră pe băncile lor, vîslele adormite se ridicară în sus şi, cît ai clipi, corabia greu lovită se preschimbă într-o navă de război gata de atac, pe lîngă care vasele seniene păreau nişte biete coji de nucă. Corabia atacă primul vas şi-i găuri fundul, iar al doilea izbuti să scape numai adăpostindu-se pe o limbă lată de nisip, din cele ce se întind în faţa insulei Krk, unde nu mai putea fi urmărită de corabia cea mare. După atîta inactivitate, prima ieşire pe mare a lui Posedaric se încheie cu o înfrîngere, şi chiar dacă fusese pricinuită în primul rînd de vorbele aţîţătoare ale lui Desandic, nu el, ci Posedaric ieşi vinovat.

Şi să nu credeţi că Desandic a tăcut măcar, nu, el l-a învinovăţit pe Posedaric, făcîndu-l răspunzător de această înfrîngere. Ba i-a mai pus şi pe prietenii lui să lăţească

vorba, cum că, dacă ar fi avut el comanda, asemenea înfrîngere ar fi fost cu neputință. Desandic ar fi atacat îndată corabia venețiană cu cîțeșipatru vasele, ar fi pus mîna pe ea și ar fi dus-o la Seni ca pe o pradă bogată. Cu toate acestea, Desandic a fost nevoit să rabde ca și la următoarea ieșire tot lui Posedaric să i se încredințeze comanda vaselor. De astă dată se vestea sosirea a trei corăbii turcești mai mari, și senienii le ieșiră în întîmpinare cu alte șase mai mici. După cum îi înștiințară iscoadele, turcii debarcaseră în fața unui mic sat de pe insula Rab, jefuiseră satul și aveau de gînd să plece cu prada și cu femeile pe care le răpiseră. Posedaric își împărți oastea în două. În timp ce el, împreună cu trei corăbii, avea să-i atace pe turci din față, Desandic urma să facă pe apă înconjurul insulei și să le cadă în spate.

Acesta era singurul plan de luptă cu putință, menit nu numai să-i alunge pe turci, ci să le ia înapoi și prada. Desandic încuviință strategia conducătorului său, dar în sinea lui nici prin gînd nu-i trecea să-l ajute pe Posedaric să cîștige o biruință atît de ușor. Iată deci că în timp ce Posedaric îi ataca vitejește pe turci, lovind chiar de la început atît de tare o corabie turcească, încît aceasta se lăsă pe-o coastă, Desandic vîsli mai întîi înapoi pe lîngă țărm, apoi înaintă puțin — lucru de care mai tîrziu se dezvinovăți pretinzînd că nu era vîntul prielnic, și cînd, în sfîrșit, corăbiile lui se iviră în spatele turcilor, lupta se și încheiase. De astă dată, totuși, nu se încheiase cu o înfrîngere, așa cum trăgea nădejde Desandic : o corabie turcească fusese lovită în coastă, a doua plutea greu avariată, însă cea mai mare dintre ele, aceea care ducea prada, plutea departe în larg și era cu neputință să mai fie ajunsă din urmă ca să i se ia înapoi bunurile jefuite ; ba cea de a doua, cea avariată, izbuti să scape, așa încît senienii trebuiră se se mulțumească doar cu corabia lovită în coastă și al cărui echipaj se salvase aproape în întregime pe prima corabie.

Posedaric, care nu bănuia că Desandic îl părăsise într-adins, că-l trădase numai pentru ambiția lui, se întoarse din nou fără nici o pradă la Seni. Primirea a fost și mai rece decît prima dată, și fiindcă Desandic și prietenii lui aținau mereu focul împotrivă-i, ba chiar se ridi-

cară ca acuzatori în sfatul bătrînilor, puţin a lipsit ca viteazului Posedaric să nu i se ia conducerea luptelor pe mare şi să fie coborît la treapta de simplu uscoc. Dar unul din cei mai bătrîni din marele sfat a vorbit cu atîta căldură despre meritele lui, încît Posedaric a primit pentru a treia oară comanda flotei din Seni.

Cam la vreo douăzeci de ceasuri de mers călare se afla, supus Seni-ului, un tîrg întărit cu ziduri. Era atît de prielnic aşezat în faţa unui golf adînc, încît de acolo se putea supraveghea şi stăpîni minunat atît golful cît şi ţinutul din spatele tîrgului. Veneţienii, care încă de multă vreme căutau un loc apărat în această parte a Adriaticei, unde, în drumul lung de la Veneţia la Corfu, corăbiile lor să găsească adăpost şi ocrotire, pe lîngă putinţa de a-şi împrospăta merindele, îl atacară pe neaşteptate, tăindu-i astfel legătura cu marea. Atunci flota seniană, alcătuită din două corăbii mari cu pînze — una luată de curînd de la turci, cealaltă de la genovezi — douăsprezece nave cu vîsle şi multe alte vase mai mici alergară repede într-acolo.

Vasele veneţiene, care patrulau în faţa tîrgului, erau în inferioritate. Posedaric, care aflase acest lucru prin iscoadele sale, voia să le taie drumul, să le înghesuie în golf şi să le nimicească. Planul era cît se poate de înţelept şi uşor de înfăptuit, dacă ar fi fost urmate întocmai poruncile lui Posedaric. Desandic recunoscu şi el îndată înalta iscusinţă războinică a bătrînului lup de mare, însă, în loc s-o sprijine, se hotărî în sinea lui să i se pună iarăşi de-a curmezişul, căci nu-i dorea pentru nimic în lume vreo biruinţă lui Posedaric, ci doar înfrîngeri.

Bătrînul, în cugetul căruia începuse să se strecoare o tot mai mare neîncredere faţă de cel cu care se afla în întrecere, fu de astă dată mai prevăzător. Îi încredinţă lui Desandic numai comanda a două nave cu vîsle, care aveau să stea de pază între două insule, ca să împiedice vreo pătrundere bruscă a vaselor veneţiene, în timp ce el însuşi, cu grosul luptătorilor, se porni să vîslească cutezător asupra veneţienilor. Aceştia, care se speriaseră pomenindu-se pe neaşteptate în faţa atîtor vase inamice, nu avură alta de făcut decît ca, după o luptă grea şi păgubitoare, să se retragă în golf. Comandantul acestei neînsemnate flote nu uită însă să ordone ca două corăbioare iuţi, ce le însoţeau

pe ale sale, să facă ce-or şti, dar să rupă lanţul de vase ale senienilor, să iasă în larg şi să aducă ajutoare : comandantul veneţienilor ştia că o flotă mare se află în drum către Corfu şi că, într-o zi-două sau în cîteva ceasuri, avea să treacă prin dreptul golfului.

Posedaric îndreptă corabia cu pînze, luată de la genovezi, împotriva uneia din cele două corăbioare veneţiene şi-i găuri cala ; cealaltă se repezi glonţ spre insulele în dosul cărora stătea la pîndă Desandic, cu cele două nave ale lui. Ce s-a întîmplat, nimeni n-a ştiut niciodată. Se spune numai că cele două nave ale lui Desandic s-au ciocnit una de alta, că au fost frînte două rînduri de vîsle şi că, pînă să poată fi iarăşi puse în mişcare, corăbioara ieşise în larg şi dispăruse în zare.

Posedaric era foc şi pară pe Desandic, dar nici de astă dată nu-i venea să creadă că cel mai tînăr dintre ei putea fi atît de ticălos numai din pricina ambiţiei. De pierdut, nu pierduseră mare lucru. Numai că acum trebuia, cu un îndoit curaj, să împingă corăbiile veneţiene şi mai adînc în golf, iar acolo să pună stăpînire pe ele, să le scufunde sau să le dea foc. Pe lîngă asta, ca să fie la adăpost faţă de vreun atac neaşteptat, şi-a trimis în larg toate corăbiile mici, sub conducerea lui Desandic, cu ordinul răspicat de a nu face altceva decît să vadă dacă nu se ivesc cumva corăbii veneţiene, iar dacă se ivesc, să-i dea îndată de veste, în timp ce el, cu cele două corăbii mari şi cu celelalte nave şi vase mai mici, avea de gînd să atace încă o dată flota închisă în golf.

Într-o luptă minunat condusă, în care se vădi iarăşi neîntrecutul său meşteşug războinic, Posedaric izbuti să pună mîna pe două corăbii veneţiene, în timp ce celelalte fugiră la ţărm, unde echipajele lor le părăsiră. Tocmai cînd comandantul dădea poruncă să fie înălţat steagul Seni-ului pe ultima din corăbiile veneţiene, văzu că Desandic nici de astă dată nu-i ascultase ordinul. Corăbiile încredinţate lui, dimpreună cu echipajele lor, luaseră şi ele parte la luptă. Atunci îl trase la răspundere, dar, de fapt, Desandic nu nesocotise numai aşa, într-o doară, porunca bătrînului ; el şi, mai cu seamă, echipajele corăbiilor lui ţineau să ia parte la luptă pentru ca la sfîrşit să se înfrupte deopotrivă din prada bogată ; i-o spuse verde în faţă

lui Posedaric, fără a uita să adauge în batjocură: „Am găsit că-i de-a dreptul o copilărie din partea comandantului să aşeze la pîndă jumătate din războinici, cînd şi cel mai tînăr şi nepriceput corăbier al meu ştie pe dinafară că şi cea mai iute navă cu vîsle are nevoie de cel puţin patru zile ca să ajungă la Veneţia şi că, la rîndu-i, celei mai iuţi flote îi trebuie pe puţin patru zile ca să se repeadă în ajutorul corăbiilor închise în golf şi să le despresoare".

Fără doar şi poate că ăsta era adevărul şi Posedaric tocmai voia să-l ierte pe Desandic, cînd auzi deodată de sus de pe catarg glasul năierului: „Corăbii! Dinspre larg, corăbii străine!" Posedaric păli; însă ceea ce văzu în clipa următoare îi spori şi mai mult groaza. Îndată după plecarea ei, corăbioara cea iute întîlnise puternica flotă veneţiană, pornită spre apele greceşti, care se grăbi să libereze mai întîi navele captive. Corăbiile cele puternice, care şi-ar fi văzut de drum fără să se sinchisească de golf dacă n-ar fi fost zărite de corabia cea iute, se îndreptau în goană asupa lor, şi pînă ce Posedaric, buimăcit, să poată face ceva faţă de noua împresurare, se pomeni prins în capcană cu toate corăbiile lui.

Deşi flota care venea spre ei era aproape de zece ori mai numeroasă, Posedaric se hotărî, ca un adevărat uscoc, să dea lupta cu marile corăbii veneţiene. Ca nişte căţei gata să muşte, se năpustiră vasele ascuţite ale uscocilor asupra nobililor zăvozi veneţieni, şi chiar dacă s-au scufundat repede, unul după altul, au putut să-şi lovească de vreo cîteva ori adversarul şi să deschidă spărturi în corăbiile veneţiene. Împreună cu o mînă de luptători, aleşi printre cei mai buni, Posedaric izbuti să sară pe bordul celei mai mari corăbii veneţiene şi să-i dea foc cu un fitil — o corabie nespus de împodobită şi de înzorzonată care, cum s-a aflat mai tîrziu, era chiar vasul-amiral. Mîndra corabie se aprinse în vîlvori ca o făclie uriaşă, vestind lumii întregi cum ştie să moară un uscoc. Totuşi, cutezătoarea ispravă a comandantului n-a putut să împiedice ca, în nu mai mult de două ceasuri, Seni-ul să nu mai aibă nici urmă de flotă şi de echipaje: toate corăbiile sale s-au scufundat, cu steagurile fluturînd.

Adică staţi! A mai rămas un mic şlep, pe care s-a salvat Desandic cu cîţiva prieteni, fugind de la locul pră-

pădului. Tot el a adus în Seni vestea grelei înfrîngeri, bineînțeles fără să sufle o vorbă despre îndoita lui vină. Ba încă el și ortacii lui au avut nerușinarea să arunce vina asupra sfatului bătrînilor. „Da — zicea el — sînteți tot atît de vinovați ca și Posedaric de pieirea flotei, fiindcă, deși v-am spus dinainte cum stau lucrurile, nu m-ați ascultat și tot pe el l-ați ales conducător și-a treia oară. Dacă m-ați fi ales pe mine, n-ați mai jeli acum, căci eu am dus stindardul Seni-ului din biruință în biruință." Poporul îl sprijini pe Desandic în atacurile lui și, de astă dată, el își atinse într-adevăr ținta mult dorită: ajunse singura căpetenie a Seni-ului și a oștilor sale, pe apă și pe uscat. Răul cel mare era că jertfise totul ambiției, rîvnei de mărire.

În curînd însă s-a dovedit cît de primejdioasă a fost alegerea lui. N-au trecut bine zece zile, și marea flotă a veneților apăru iar în fața orașului. Cum nu mai puteau fi trimise corăbii de luptă împotriva vrăjmașului, veneției puseră stăpînire pe intrarea în port și, în aceeași zi, pătrunseră și-n oraș. Noroc că dușmanul n-a debarcat oști și în spatele orașului, ceea ce le-a îngăduit senienilor să iasă prin porțile dinspre munți și să se refugieze în păduri. Veneții dădură foc orașului din cele patru părți și dărîmară zidurile și întăriturile, așa că au trecut mulți ani pînă cînd orășenii și uscocii să clădească din nou vechea cetate a Seni-ului în toată măreția și puterea ei de odinioară.

Moș Gorian își depănase povestea încet și cu mari pauze: sfîrșind, își luă iar luleaua și se uită la copii.

Plini de însuflețire, ei îi sorbiseră cuvintele, iar cînd bătrînul tăcu, se năpustiră cu întrebări asupra lui.

— Și cu Desandic ce s-a întîmplat? întrebă Branko.

— A fost dată în vileag trădarea lui? vru să știe Zora.

— Și-a primit pedeapsa? sări Pavle.

— L-a judecat sfatul bătrînilor? se arătă curios Nicola.

— Da, povestește-ne, povestește-ne! se rugau cu toții.

— Trădarea lui Desandic — începu din nou bătrînul — a fost dezvăluită tîrziu, după moartea lui, de către unul dintre locotenenții săi. Însă chiar dacă sfatul din Seni n-a mai putut să-l pedepsească, pedeapsa tot și-a primit-o. El a fost rănit în luptele din jurul orașului; ce-i drept, oa-

menii lui l-au scos din oraşul în flăcări, dar pe urmă l-au lăsat în voia soartei. Bolnav şi rănit, s-a tîrît multe zile prin ţinutul părăsit, pînă ce, într-o dimineaţă, a murit ca un cîine pe drumul către Fiume, chinuit de dureri cumplite.

— Pe bună dreptate a păţit ce-a păţit ! zise Pavle.

— Aşa să păţească oricare dintre noi dacă va trăda cauza uscocilor ! strigă Nicola.

— Asta vream să vă spun şi eu, copii. Dacă doriţi, într-adevăr, să rămîneţi buni uscoci, atunci înmormîntaţi toate marile şi micile neînţelegeri dintre voi şi fiţi uniţi ! Se mai uită o dată la toţi.

Copiii doreau din inimă acest lucru şi îşi întinseră mîinile cu căldură. Pentru prima dată, chiar Duro şi Branko îşi strînseră mîna prieteneşte.

Capitolul 22

„Viteazul port, a mării stea, Ce-a dat plocon un cîine !"

Copiii se treziră din gîndurile lor la huruitul camioanelor societăţii, care treceau greoaie prin faţa casei. În curînd, şi grădina, şi ţărmul forfoteau de pescari şi de şoferi. Directorul Kukulic, chelbosul, venise şi el.

În ziua aceea, gălăgia nu-i tulbură pe copii. Duro, Pavle şi Nicola îşi continuară somnul. Între timp, Zora mulse capra, cu care se împrietenise, apoi, împreună cu taica Gorian, aşeză masa.

Camioanele plecaseră pline, se reîntorseseră goale şi acum încărcau a doua oară. Comoara de peşte parcă n-avea sfîrşit.

Dar iată că se iscă pe apă o larmă grozavă.

Moş Orlovic şi cei doi feciori ai lui trăseseră năvodul cel mare tot mai aproape de ţărm, ca pescarii să poată prinde mai uşor peştii. Deodată zăriseră un ton cu adevărat uriaş, care, furios, zbucnea încoace şi încolo în micul spaţiu dintre năvod şi ţărmul nisipos.

— Cred că ăsta cîntăreşte o sută de kile ! strigă un pescar.

— Păi e mai mare decît un rechin bătrîn ! se miră altul.

Moş Gorian, care venise şi el la ţărm, cîntări din ochi namila grea şi negricioasă.

— Poate să tragă şi peste o sută de kile.

Burtosul de Kukulic sosi şi el într-o goană, holbă ochii mai să-i iasă din cap, îşi trecu tulburat mîna peste chelie, apoi i se adresă lui moş Gorian :

— N-ai cumva vreun năvod mare la-ndemînă ?

— Da' de ce ? întrebă moşul.

Kukulic îşi frecă preocupat mîinile mari :

— Îl prindem viu şi-l dăruim primarului.

— Primarului ?! repetă bătrînul, mirat.

Burtosul îl privi pe Gorian de jos în sus :

— De ce nu ? Doar s-a ostenit atîta pentru prosperarea societăţii. Merită peştele.

— Ha-ha-ha ! rîse bătrînul cu amărăciune. Mai bine spuneţi verde că v-a sprijinit atît de bine ca să ne nedreptăţiţi pe noi, pescarii săraci, aşa că nu vă vine de loc greu ca, pe pielea noastră, să-l mai procopsiţi şi cu un plocon. Apoi, cu oarecare brutalitate, adăugă : Nu, pentru treaba asta nu vă dau năvodul.

— Avem şi noi năvod — spuse unul dintre gemeni, iar celălalt se şi repezi să-l aducă.

Chelbosul le făcu un semn de încuviinţare ; era atît de însufleţit de ideea lui, încît se plimba încoace şi încolo tot mai aţîţat. Cînd trecu din nou pe lîngă moş Gorian, îl bătu pe umăr :

— Ştii ce, Gorian ? O să facem ceva *di granda* [1]. Pescarii trebuie să-i ofere primarului peştele, ca un omagiu, oficial.

---

[1] Di granda — lucru mare (expresie, în limba italiană în text).

— Ştim noi ce i-am oferi — răspunse vehement moş Gorian, scuipă şi-i întoarse furios spatele.

Zora, care se afla prin preajmă, se agăţă de braţul lui.

— Ce-i cu dumneata, taică Gorian ? întrebă ea.

— Chelbosul vrea să-i dăruiască primarului unul din peştii noştri cei mai mari.

— Doctorului Ivekovic ?

— De, fata mea — continuă moş Gorian — asta e : corb la corb nu scoate ochii. Ha-ha, şi încă peştele cel mai mare ! rîse acru bătrînul. Un stîrv de cîine, asta ar trebui să-i dăruim !

— De ce un stîrv de cîine ?

— Fiindcă aşa păţea pe timpuri primarul în al cărui oraş se întîmplau lucruri nu tocmai curate.

Treaba nu era însă chiar atît de simplă cum şi-o închipuise chelbosul. Mai întîi peştele trebuia prins, pe urmă mai era nevoie şi de-o putină mare în care să-l pună.

— Hm ! mormăi moş Orlovic. O putină avem noi — şi-şi trimise din nou feciorii acasă, care tocmai se întorceau cu năvodul, de astă dată s-aducă putina.

Între timp, ceilalţi pescari, împreună cu moş Orlovic, desfăcură năvodul şi începură să urmărească peştele.

Peştele simţise că vor să-l prindă. Întîi se mulţumi să se tot înghesuie într-un colţ, însă cum nu putea să răzbată mai departe, începu să biciuiască apa, să se scufunde şi să salte zbucnind printre pescari. Ba odată ţîşni atît de năprasnic printre picioarele unuia, încît omul căzu în apă şi trecu o bucată bună de vreme pînă să se poată ridica.

Moş Orlovic îşi depărtă cît putu de mult picioarele-i lungi cînd peştele dădu să treacă printre ele, dar se pomeni pe spinarea uriaşului şi călători aşa călare, în dreapta şi-n stînga, pînă ce peştele se săltă în sus, întocmai ca un măgar nărăvaş, şi-l zvîrli cît colo pe bietul bătrîn.

Moş Gorian, care se afla pe ţărm, începu să rîdă.

— Deie Domnul ca mîine dihania asta să-l ia în spinare şi pe primar şi să se plimbe aşa cu el prin piaţă...

În sfîrşit, oamenii izbutiră să-l prindă în năvod. Dar tîlharul era primejdios şi-n năvodul care-l ţinea captiv. Se zbătea cu furie, îi ameninţa pe oameni cu coada lui tă-

ioasă sau cu dinții puternici, și oamenii nu-l puteau potoli în nici un chip.

Lui moș Gorian, care, la urma urmei, tot pîinea lui Dumnezeu era, începu să i se facă milă de pescarii care năduşeau şi gemeau.

— Da' ridicați, frate dragă, năvodul în sus ! strigă el.

Îi ascultară sfatul. De-abia acum își dădură seama cît cîntărea jivina. Patru oameni zdraveni, başca Orlovic, îl traseră anevoie din apă.

— E într-adevăr uriaș ! oftă moș Orlovic din adîncul rărunchilor, iar taica Gorian spuse și el :

— Un ton ca ăsta n-am văzut în viața mea.

Între timp oamenii aduseră putina, mai bine zis un ditamai hîrdăul, în care unchieșul Orlovic păstra peștele mai-nainte de a-l duce la piață.

— Repede, repede, turnați apă înăuntru ! strigă moș Orlovic. Altminteri, ne omoară tîlharul.

Copiii dădură gemenilor o mînă de ajutor, și hîrdăul fu umplut îndată. Se băgară cu toții în mare și începură să tîrască afară năvodul cu peștele. Dihania se zbătea năprasnic. Cînd se văzu în putină, fără năvod, se făcu și mai sălbatic. Împroșca cu apă în toate părțile, săltă capul, apoi coada peste marginea hîrdăului unde abia încăpea.

— Puneți capacul deasupra ! strigă chelbosul, speriat.

Gemenii se grăbiră să facă întocmai. Dar nici cu capacul deasupra dihania nu se domolea. Oamenii încinseră putina cu niște frînghii, apoi răsturnară cîteva pietroaie peste capac.

Chelbosul își ștergea năduşeala de pe frunte.

— Da' știu c-a fost muncă, nu glumă !

Pescarii erau și ei leoarcă de sudoare.

Camioanele fură încărcate și primul plecă huruind.

— Nu vii și dumneata cu noi ? îl întrebă Kukulic pe moș Gorian.

— Eu ? Păi de ce ?

— Ar mai fi de discutat cîte ceva în legătură cu peștele ăsta.

Bătrînul se zburli iarăși ca un arici :

— Da v-am mai spus odată : pe mine să mă lăsați în pace cu povestea asta.

Chelbosul nu se dădu bătut.

— Vino, omule, cu noi ! Fac cinste cu un rachiu clasa-ntîi ! Şi-apoi mai trebuie să-ţi dau şi banii pentru ultimul transport.

— Ei, aşa ceva ascult şi eu mai bucuros — zise taica Gorian şi îşi înfundă bine şapca pe cap, apoi se urcă în ultimul camion.

Dar abia ieşi camionul din curte, că se ivi Branko. Arăta dezamăgit. Zora îl văzu :

— Iar ai fost la fata aceea a ta ?

— Nu, n-am mai fost pe-acolo — spuse Branko.

— Pesemne că nu mai vrea să ştie de tine — rîse fata.

Branko se întoarse spre Nicola :

— Ce e în hîrdău ?

— Cel mai mare ton din cîţi s-au văzut vreodată ! răspunse puştiul şi-i povesti lui Branko de-a fir-a-păr tot ce se întîmplase de dimineaţă, precum şi ce voia chelbosul să facă cu peştele.

— Vrea să i-l dăruiască primarului ? întrebă Branko, neîncrezător. Da' taica Gorian ce spune de treaba asta ?

— E foc şi pară — se amestecă şi Pavle.

— A zis că mai bine să i se dea plocon primarului un stîrv de cîine, nu cel mai mare ton — adăugă Zora.

Copiii vrură să ştie pentru ce.

— Fiindcă mai-nainte primarilor de teapa ăstuia li se dăruia în batjocură un cîine mort — repetă Zora vorbele lui moş Gorian.

— Ia staţi ! chicoti Nicola strengăreşte. Ce-ar fi să scoatem peştele din hîrdău şi să punem în locul lui un cîine mort ?

Branko şi Zora se uitară lung la el.

— Da' de unde să găsim un cîine mort ?

— Păi încă nu l-am îngropat pe Leo — zise puştiul.

— Pe Leo al nostru ?! Branko clătină din cap.

— Nu, Leo rămîne sub prelata lui ! zise la rîndul său Zora.

Ceilalţi însă începură să-i asalteze stăruitor.

— Zău, hai să-l punem în hîrdău ! se rugă Pavle.

— Că-l îngropăm cu o zi mai devreme sau mai tîrziu, totuna e — îşi dădu cu părerea Duro.

— Da' nu știu ce-aveți împotrivă ? sări și Nicola. Credeți-mă, dacă Leo ar mai trăi, cu dragă inimă i-ar juca un renghi primarului.

— Și mortul ar spune da, dacă ar mai putea să vorbească — adăugă Pavle.

— Din partea mea, fie — zîmbi Branko.

— Eu să nu văd așa ceva — spuse Zora, neputîndu-se hotărî și se îndepărtă cu pași mărunți.

Mai-nainte de-a aduce cîinele, se apropiară de putină. Nu era de loc treabă lesnicioasă să scoată peștele din vasul greu de lemn.

Branko desfăcu frînghiile, iar Pavle și Duro ridicară capacul. Dihania mare sta ghemuită în putina lungă. Cu ochii săi mici îi privea tăios, ucigător, pe copii.

— Ce diavol afurisit ! șușoti Nicola.

— Te cuprinde frica ! exclamă Branko.

Copiii vrură să tîrască la apă putina cu animalul, însă nu putură nici măcar s-o urnească din loc. Între timp, peștele se mai înviorase și începu iar să se zbată în toate părțile, împroșcîndu-i cu apă de sus pînă jos.

Pavle aduse două prăjini. Le vîrîră sub putină și-o împinseră rostogol, încet-încet, pînă ajunseră la țărm, unde o răsturnară.

Monstrul negru rămase o clipă năucit, speriat, pe nisipul fierbinte și zgrunțuros, căscă botul uriaș și-l închise iar, se zbătu spre apă și, simțind unde se află, dintr-un salt se repezi în mare. Pînă să se dumirească copiii, trupul său negru și mătăhălos plescăi în valuri, și pe-aci ți-e drumul !...

Goală, putina era mai ușor de cărat. Branko și Nicola o umplură din nou cu apă, în timp ce Pavle și Duro îl aduseră pe Leo și-l vîrîră înăuntru. Pavle clătină putina :

— Trebuie să mai punem ceva înăuntru fiindcă altfel își dau seama de păcăleală.

Nicola aduse două pietroaie, Duro și Branko vreo cîțiva bolovani.

Pavle făcu o nouă încercare : de astă dată nu mai putu ridica hîrdăul.

— Așa ! încuviință el. Acum e bine.

Apăsară capacul pe putină și petrecură strîns frînghiile în jurul ei și de sus în jos.

— Lăsați-mă să le înnod eu — spuse Zora, care se înapoiase. Moș Gorian m-a învățat — și fata înnodă funiile cu meșteșug, după tipic.

Cum terminară copiii, se ivi și taica Gorian. Părea și mai furios decît de dimineață, iar ochii lui scăpărau ca amnarul.

— Vor să-i facă o serbare în lege — mormăi el. Societatea și-a chemat toți pescarii, vreo cîteva fete de la regie și taraful de la „Hotel Zagreb". Ha-ha ! Ba îi mai ridică și o tribună ! Chelbosul vrea să-i înmîneze primarului peștele cel mare chiar în piață.

Pe copii îi cam luă frica la gîndul că, în locul peștelui, în putină zăcea bunul lor Leo !

— N-ar fi mai bine să-i spunem lui taica Gorian ? întrebă Pavle pe șoptite.

Branko clătină din cap :

— Nu, e mai bine să nu știe.

Și iată că se înființară pescarii societății împreună cu moș Orlovic, gata să ia putina. Chelbosul îi gătise pe pescari cu bluze albe, marinărești, și cu pantaloni negri, așa că arătau ca niște adevărați marinari.

Pescarii nu veniseră însă cu un camion, ci cu o căruță goală, la care erau înjugați doi boi vînjoși, mînați de un argat gras.

Zora îl înghionti pe Branko :

— Ăsta-i un argat de-al bogătanului Karaman.

Unul din pescari se întoarse spre ei.

— Păi și boii sînt tot ai lui — zise omul, făcîndu-le cu ochiul : Bogatul Karaman le-a dat liber pentru sărbătorirea zilei.

Între timp ceilalți se apropiaseră de hîrdău. Unul încercă să-l urnească.

— Da' greu mai e ! gemu flăcăul.

Stînd lîngă căruțaș, moș Orlovic spuse :

— Șase oameni și de-abia au scos dihania din apă.

Flăcăul vru să dezlege putina.

— Ești nebun ? se repezi chelbosul, care se afla și el printre marinari. Fii mulțumit că dihania nu mai poate țîșni afară.

Pescarii băgară prăjini late sub hîrdău și vrură să-l urnească, însă numai după ce moș Orlovic, argatul cel

gras și moș Gorian le veniră în ajutor izbutiră să-l urce în căruță.

Argatul își vîntură biciul și pocni. Boii se puseră în mișcare. Pe Zora o pufni rîsul :

— De-ar ști Karaman ce le e dat boilor lui să ducă !

De trei ori se opintiră boii ca să scoată căruța din nisip și din mormanele de piatră sfărîmate. Cîteva clipe mai tîrziu roțile ei duruiau pe șoseaua prăfuită.

Moș Gorian își luă haina și porni după căruță.

— Te duci cu ei ? îl întrebă Branko.

Bătrînul făcu o mutră furioasă :

— Societatea pretinde ca moș Orlovic și cu mine să dăm primarului peștele.

— Și ai să faci treaba asta ? îl întrebară într-un glas Branko și Zora.

De astă dată bătrînul rîse :

— Și încă bucuros. Vreau cînd îi dau darul să-i spun o vorbuliță, să mă țină minte !

Copiii îl însoțiră o bucată de drum.

Căruța hodorogea încet pe nisipul galben, soarele ardea nemilos și tot pămîntul dogorea ca un cuptor uriaș.

La bariera orașului așteptau muncitoarele de la regie, taraful și chelbosul.

Grupul fetelor părea un buchet mare de flori. Erau albe-albe la față de mult ce se pudraseră, purtau rochii într-o singură culoare și lungi pînă-n călcîie, iar părul, împodobit cu flori și cununi de scoici, le cădea despletit pe gît și pe umeri ; de asemenea, flori și șiraguri de scoici le încolăceau șoldurile.

Tot atît de bătător la ochi și de pestriț era gătit și taraful de la „Hotel Zagreb". Fețele arămii, unsuroase și nădușite se răsuceau deasupra unor gulere înalte și albe ; muzicanții aveau fracuri galbene, nițel decolorate, cu pantaloni verzi, ca și jobenele, ciorapi roșii, iar în picioare niște ghete uriașe și greoaie, imitînd labele de broască.

Căruța se opri. Un pictor mărunțel, care se afla lîngă chelbos, începu să împopoțoneze și boii, apoi pe căruțaș, pe cei opt marinari, pe moș Orlovic și pe taica Gorian.

Boilor le argintă coarnele, în timp ce căruța fu dată cu un lac argintiu. Fetele aninară peste tot ghirlande colorate și șiraguri sclipitoare de mărgele scînteind în toate cu-

lorile ; la rîndul său, căruţaşul fu şi el îmbrăcat într-un strai argintiu şi, în loc de bici, îi puseră în mînă un trident din trei simulacre de fulgere, semnul distinctiv al zeului mărilor din mitologia greco-romană.

În primul moment, moş Gorian şi bătrînul Orlovic nu voiră să se lase poleiţi şi împopoţonaţi, dar cînd văzură că pînă şi marinarii se învoiseră să li se lipească ditamai bărbile, ba îşi mai puseră şi nasuri false, roşii şi albastre, foarte ascuţite, şi îşi mai agăţară de haine trestii şi flori de tot soiul, se lăsară şi ei vopsiţi, travestiţi şi sulemeniţi ca la bîlci.

Din taica Gorian, fetele şi pictorul făcură un duh al apelor de toată frumuseţea : îi îndesară o perucă roşie peste părul coliliu, îi puseră un nas lung şi verde peste nasu-i borcănat, îl mîzgăliră pe sub ochi cu dungi late de un roşu ţipător, iar la urmă îl vîrîră pîn' la gît într-un soi de costum verde, un fel de sac umflat, ce se despărţea la spate în două cozi ca nişte înotătoare de peşte, aşa încît moşul arăta aidoma unui monstru marin antediluvian.

Moş Orlovic fu cam la fel împopoţonat, numai că, în contrast cu taica Gorian, tot ce avea pe el era albastru, iar sub bărbie îi lipiră o barbă din fire de cînepă atît de lungă, încît îi atîrna pînă la genunchi.

În timpul acesta, chelbosul nu-şi mai găsea astîmpăr şi le tot zorea pe fete şi pe pictor ; ici colo mai potrivea şi el cîte ceva, dar repede se lăsa păgubaş şi începea să se agite alergînd în dreapta şi în stînga.

— Sîntem gata ! strigară, în sfîrşit, fetele.

Pictorul terminase şi el ; mai avea doar de poleit copitele boilor.

Kukulic rîndui alaiul : în frunte mergeau muzicanţii, după ei, jumătate din mănunchiul de fete, după fete boii, căruţa şi marinarii, iar restul fetelor încheia cortegiul.

Kukulic îşi trecu mîna peste chelie şi le strigă celor doi bătrîni :

— Ştiţi ce trebuie să spuneţi primarului ?

Unchieşul Orlovic îşi strîmbă gura sulemenită ; taica Gorian zise scurt :

— Nu.

— Cel mai mare peşte, binefăcătorului nostru, primarului, doctorului Ivekovic !

— Bine, bine ! răspunse Gorian. Am înțeles.

— Da' să nu uitați, și nu cumva să spuneți altceva.

— N-ai grijă — îl liniști moșul și le făcu copiilor cu ochiul.

— Dii ! strigă din răsputeri căruțașul și-și înșfăcă tridentul fulgerător.

În aceeași clipă, muzicanții atacară un marș și alaiul se puse în mișcare.

După-amiaza era pe sfîrșite. Soarele nu te mai ardea atît de necruțător cu văpaia lui, apa mării se încrețea ușor, iar dinspre insule sufla un vînt domol. Muzicanții cîntau cu foc, boii își purtau tot mai repede greoaiele trupuri împodobite, iar marinarii pășeau solemni și mîndri alături de boi. Fetele mergeau cu pași mărunți de dans și zîmbeau, lăsîndu-și vălurile să fluture în vînt.

Copiii o luară la trap pînă pe chei, țopăind cînd înainte, cînd în urma alaiului. Ajunși la chei, dispărură într-o uliță lăturalnică și, pitindu-se acolo, urmăreau de prin ganguri ori de la gura pivnițelor sărbătorescul eveniment.

Pe chei se vînzoleau orășeni, soldați, marinari, cîțiva tăietori de lemne, muncitoare la regie, vreo cîțiva străini care sosiseră cu vaporul, meseriași, țărani și liceeni.

Lumea se opri să asculte muzica. Cînd trecătorii zăriră mascarada, năvăliră grămadă spre alai.

— Un cortegiu de sărbătoare ! strigă băiatul lui Skalec și alergă într-acolo gîfîind.

— Da — zise Karaman, care știa totul de la taică-său. O surpriză pentru primar...

— Oho ! exclamară cîțiva marinari, apropiindu-se. Ai crede că însuși bătrînul Poseidon în persoană ar fi sosit la Seni.

— Ia te uită ! Și naiadele lui au ajuns să se sulemenească ! rîse vecinul său.

Lumea adunată acolo alcătuia o uliță plină de viață, și alaiul trecea despicînd mulțimea și îndreptîndu-se spre piață.

Baba Maria, precupeața, ieși șontîc-șontîc, de după taraba ei și mîrîi răgușit :

— Maica ta, Cristoase ! Și boii se spoiesc acum !

— Și de ce nu ? i-o reteză unul din marinari. Dumneata cum ți-ai lăsat barbă ?

Radic şi nevsată-sa, care mai zăboviseră după tejgheaua lor, se alipiră şi ei alaiului, iar cîţiva ţărani, care tocmai îşi vînduseră ultimele fructe, se rînduiră în spatele fetelor.

În faţa „Hotelului Adria" înghesuiala era atît de mare, încît alaiul trebui să se oprească o vreme.

— Un rachiu, mă rog frumos, domnule Neptun ! strigă burtosul Marculin, ridicînd paharul şi sticla spre cei doi bătrîni.

— Dacă-i din ăl bun, atunci dă-ncoa' un păhărel ! mormăi taica Gorian.

— I-auzi, un păhărel ! se împotrivi cu semeţie căruţaşul. Toată sticla ! O dată pe an ne-arătăm şi noi pe-aici, şi nici chiar atît...

Pînă să-şi vină în fire bietul Marculin din năuceala lui, căruţaşul îi şi smulsese sticla şi paharul din mînă.

Brozovic îşi arătă în pragul prăvăliei mutra lui de vulpe. Văzîndu-l pe chelbos în fruntea alaiului, ceru să i se aducă haina de oraş şi se luă după el.

Cu şapca în mînă şi cu mînecile cămăşii sumecate pînă sus pe braţele-i albe şi puhave, Curcin stătea în faţa brutăriei şi, mirat, se frecă la ochi, privind vesela procesiune, apoi, tropăind din saboţii de lemn, se alătură celorlalţi.

Ciobotarul, fierarul, bătrînul Pletnic, Susic în caftanul lui, moş Drăgan, moş Iosip, Pacic şi ucenicul lui, toţi ieşiseră de prin ateliere, crîşme, dughene şi case, şi alaiul sporea din ce în ce.

Dintre liceeni, Smolian, Marculin şi grăsanul morarului o luară şi ei glonţ într-acolo ; alergînd să-l ajungă pe tată-su, veni şi micul Brozovic. Băieţii mergeau în lanţ înaintea alaiului.

Taraful coti în piaţa mare. În faţa „Hotelului Zagreb", la ferestrele căruia atîrnau cîteva steaguri, stătea Ringelnatz. Pentru sărbătorirea zilei, îşi pusese o haină albă, iar în cap, o şapcă nouă ; încolo, ca-n toate zilele, clipea vesel din ochii lui mici şi luminoşi, care i se iveau de sub pajura uriaşă brodată pe şapcă.

Piaţa se scălda în ultimele raze ale soarelui, iar lespezile pătrate şi strălucitoare, precum şi spoiala proaspătă a caselor răsfrîngeau lumina scînteietoare şi orbitor de albă.

Dincolo de fîntîna cea mare, drept în faţa palatului episcopal, se înălţa falnică tribuna. Pe scîndurile ei ce se

legănau sub pașii oamenilor sta zîmbitor directorul Frages, cu aerul său tineresc, îmbrăcat în alb din cap pînă-n picioare. Lîngă el, palid și nesfîrșit de lung, se afla primarul. În jurul lor se grupaseră doctorul Skalec, gras și voinic, cu degetele mari înfipte în răscroiala vestei albe, Brozovic, farmacistul, mătăhălosul și buhăitul Karaman și, în sfîrșit, Pletnic, care li se alăturase ultimul.

În dreapta și-n stînga mai-marilor se postaseră cei doi polițai. Begovic purta un veston nou, care mai dădea încă impresia de curățenie. Polițaiul burduhănos și roșu la față nu mai asuda ca de obicei, ci își luase un aer grav și solemn. Dordevic era el, cel dintotdeauna ; strîngea în mînă bastonul de cauciuc și se uita cu ochii mijiți la muzicanți.

În jurul tribunei se înghesuia tot soiul de lume. Țărani cu berete colorate, care, de obicei, la vremea aceea erau în drum spre satele lor, tăietori de lemne care voiau să vadă serbarea înainte de cină, tîrgoveți cu nevestele lor, călugărițe din tagma Mizericordiei, vreo doi ofițeri, un grup de străini sosiți cu un autobuz, deoarece mersese vestea în tot orașul despre pescuitul nemaipomenit al lui moș Gorian, precum și faptul că societatea pescărească avea să ofere în public, primarului, cel mai mare ton prins în Adriatica în ultimele decenii.

Alaiul mărșăluia încet către tribună. Cu șepcile trase strengărește pe-o ureche, liceenii mergeau în frunte. Muzicanții tunau cu atîta putere, de-ai fi zis că vor să sufle și ultimul sunet din trompetele lor, fetele își fluturau vălurile, răsucindu-se pe călcîie, pescarii travestiți în marinari, în ciuda încălțămintei lor greoaie, încercau și ei să ție tactul. Deodată căruțașul își înalță tridentul ca pe un sceptru, iar moș Orlovic și moș Gorian se ridicară la un semn al directorului Kukulic.

Mereu noi valuri de oameni se înghesuiau în coasta alaiului sau porneau după el. Toți meșteșugarii de prin ulițele învecinate clămpăneau cu saboții lor de lemn pe caldarîm. Clienții de la „Hotel Adria", mulțimea de pe chei, toți alergau în urma muzicanților și a fetelor. Pînă și cîțiva preoți și novici se îngrămădiseră în fața palatului episcopal, și în tot acest potop de lume zbucneau printre rînduri copiii din Seni, dornici să vadă și ei mascarada.

Chelbosul, cu fața brobonită de sudoare, ridică brațul, și alaiul se împărți în două. Fetele se rînduiră ca o gardă de onoare dinaintea tribunei. De asemenea, și pe muzicanți îi așeză Kukulic la dreapta și la stînga căruței. La un semn al lui, marinarii se apropiară de hîrdău și încercară să-l ridice.

— E acolo înăuntru ! strigau copiii, care rupseseră rîndurile celor mari.

— Da, e în hîrdău.

— Doamne, da' greu trebuie să fie ! exclamă Pacic, văzînd cum icneau marinarii.

În sfîrșit, oamenii izbutiră să-l salte pe umeri și porniră încet spre tribună.

Cei mari se bulucîră după copii. Deveniseră la fel de curioși. Begovic și Dordevic amenințau cu bastoanele lor de cauciuc, ca lumea să facă puțin loc, măcar cît să pună jos marinarii hîrdăul cel greu.

Mulțimea se înghesuia de zor, formînd, împreună cu polițaii, un semicerc dinaintea tribunei.

În veșmintele lor colorate, moș Gorian și moș Orlovic veneau după hîrdău. În sfîrșit, se aplecară să dezlege funiile groase. Prima funie fu desfăcută ; taica Gorian o dezlegă și pe-a doua, iar moș Orlovic liberă capacul.

— Binișor — îi atrase atenția moș Gorian — altfel te pomenești cu el afară !

Chelbosul strigă „Înapoi !" și vru să îmbrîncească mulțimea îndărăt, însă, cu tot sprijinul dat de marinari și de cei doi polițai, lumea, din cale afară de curioasă, nu se retrase nici măcar cu un pas, ba, dimpotrivă, prinse să se împingă și mai vîrtos spre marinari.

— Îl ridic — spuse moș Orlovic și, într-adevăr, capacul cel greu fu urnit.

— Muzica ! strigă chelbosul către muzicanți. Aceștia își umflară obrajii, de ziceai că acuși-acuși or să plesnească, și iată că deodată capacul fu înlăturat.

Dar mulțimea putea să-și întindă mult și bine capetele, fiindcă altceva n-avea de văzut decît pe cei doi bătrîni care făceau niște mutre uluite și pe Kukulic, chelbosul, care se aplecase și el deasupra hîrdăului, mai-mai să-i iasă ochii din cap.

Primarul, de asemenea, se holba furios, iar directorul Frages şi celelalte persoane simandicoase aveau o expresie buimăcită, mirată la culme. Numai cei doi bătrîni îşi veniră mai repede în fire. Ba chiar taica Gorian prinse să clipească repede din ochi, iar moş Orlovic îşi înăbuşi rîsul.

Ceea ce se afla în fundul hîrdăului era orice numai ton nu, tonul despre care mersese vestea că-i grozav de mare şi primejdios şi care încă în acea dimineaţă zvîcnea ca argintul viu. Ce-i drept, un leş de animal tot zăcea acolo. Oamenii îşi suflecară mînecile, vîrîră braţele în putină şi-l scoaseră afară ; mai întîi ieşi capul, apoi trupul, după aceea picioarele, iar la urmă smocul ud al cozii.

— Un cîine ! şopti moş Gorian, luîndu-i-l unchieşului Orlovic din mînă şi ridicîndu-l în faţa primarului.

— Un cîine ! strigă în gura mare un copil de lîngă moş Gorian.

La tribună se auzeau şoapte : „Un cîine !“ Şuşotea Brozovic, care-şi ascuţise şi mai şi chipul lui rău de vulpe. Karaman mîrîi şi el şi se făcu roşu ca racul.

Deşi muzica tot mai cînta, zvonul se lăţi repede în toată piaţa.

— Un cîine ! răsună ca un ecou glasul lui Curcin cel gras, şi nici el singur nu ştia dacă trebuie să rîdă sau să plîngă.

— Un cîine ! repetară tăietorii de lemne din spatele lui. I-au dăruit primarului un cîine.

— O cotarlă moartă ! chicotiră fetele şi toţi se grămădiră şi mai dihai înspre marinari şi poliţai, fiecare vrînd să vadă hoitul.

— Ha-ha ! izbucniră unii în rîs. Ha-ha !...

Copiii duseră mai departe rîsul, fetele îl întăriră cu chicotelile lor, Curcin şi Pacic îşi adăugară notele joase ale basului lor, moş Iosip prinse să behăie ca o capră, bătrînul Tomislav, fierarul, îl trîmbiţă ca din trompetă, iar de la el trecu în grupul lemnarilor, de unde, în sfîrşit, ajunse la ţărani, aşa că întreaga piaţă se cutremura şi bubuia de rîs.

— Un cîine ! strigau oamenii într-una. Un cîine ! Au dăruit primarului nostru un cîine mort !

Rîsul acela îl făcu pe chelbos să pălească atît de tare, de-ai fi zis c-a pierit toată vlaga dintr-însul, şi moş Neptun, cu întreitul lui fulger, trebui să-l sprijine ca să nu cadă jos. Directorul Frages era aproape la fel de alb la faţă ca şi costumul de gală. Dar dintre toţi, primarul arăta cel mai îngrozitor. Ochii lui mari scăpărau sub lentilele ochelarilor ca două scîntei, chipul i se lungise şi era mai palid decît al celor doi ; scrîşnea din dinţi şi ţăcălia lui ascuţită dansa în sus şi-n jos de parcă ar fi fost vie. Tot nu-i venea să creadă că i se jucase un renghi atît de cumplit, drept care făcu doi paşi spre hîrdău.

Moş Gorian ridică stîrvul mai sus :

— Ce mai tura-vura, e un cîine.

Între timp mulţimea începuse să ţipe tot mai tare. Pînă şi cei mai de la coadă aflaseră, iar vestea zbura acum din fereastră în fereastră, pătrunse în palatul episcopal, iar strigătele şi rîsetele sporiră într-atîta, încît acopereau muzica.

Rîsul acesta făcu să sece şi ultima picătură de răbdare a primarului.

— Încetaţi ! urlă el către muzicanţi.

— Încetaţi, încetaţi ! răsună ca un ecou glasul chelbosului, care-şi mai venise în fire.

Doctorul Ivekovic porunci din nou :

— Begovic !

Poliţaiul se repezi înainte :

— Da, domnule primar !

— Iei cinci marinari şi împingi lumea în jos, spre chei.

— Am înţeles, să trăiţi ! Begovic salută, ducînd la tîmplă bastonul de cauciuc, şi se şi apucă să îmbrîncească mulţimea.

— Dordevic ! Dordevic se repezi înainte. Iei restul marinarilor şi împingi oamenii care au mai rămas pînă în alee. În cinci minute să văd piaţa goală !

— Am înţeles, să trăiţi ! salută Dordevic şi se îndepărtă.

Încet-încet mulţimea se trase înapoi, dar în piaţă tot mai răsunau rîsete, hăuliri şi fluierături.

Între timp primarul se adresă lui Gorian şi lui Orlovic, tremurînd ca frunza plopului de furie.

— Cine este făptaşul ? întrebă el, fulgerîndu-i pe amîndoi bătrînii.

— Spuneţi — răsună ca un ecou glasul chelbosului — cine este făptaşul ? Nici vorbă că nimeni altul decît voi.

Bătrînii ridicară amîndoi din umeri.

— Nu — mormăi moş Gorian — şotia asta, din păcate, nu-i a noastră.

Piaţa se golise, iar marinarii şi poliţaii se înapoiaseră.

Primarul se răsti la marinari :

— Sau voi, sau unul din cei doi bătrîni a făcut-o. Cine altcineva ar fi fost în stare ?

Marinarii susţinură sus şi tare că sînt nevinovaţi.

— Poate că ştiu eu ceva... — bîigui Bălăior.

— Tu ? Se răsti într-un glas la el primarul şi Kukulic.

— Cred că „ei" sînt...

— Cine ? Cine ? Vorbeşte odată, măi omule !

— Copiii de la moş Gorian.

— Care, dom'le ? Care copii ?

— Zora cea roşie şi Branko Babici, pe care, de aproape o săptămînă, îi caută poliţia.

— Ăia ? Ţăcălia primarului prinse iarăşi să danseze în sus şi-n jos.

— Branko a fost azi-dimineaţă pe la noi şi ne-a cerut o lopată — vorbi grăbit flăcăul. L-am întrebat pentru ce-i trebuie, fiindcă-mi dase-n gînd că moş Gorian vrea să-şi îngroape banii. Puştiul însă mi-a răspuns : „Nu, îngropăm un cîine".

— Şi crezi că ăsta e ? Doctorul Ivekovic arătă către leşul care zăcea în hîrdău.

— Nu încape nici o îndoială — zise Bălăior.

— Păi ăsta-i Leo al meu ! interveni bogătanul Karaman, care privise de-aproape cîinele. L-am împuşcat acum două zile.

— Şi cum a ajuns cîinele dumitale la copii ? se amestecă în vorbă directorul Frages.

— L-am împuşcat fiindcă se gudura pe lîngă liota asta, şi bătrînul Karaman n-are nevoie de-un cîine care s-a împrietenit cu haimanalele.

— Zora cea roşie şi banda ei... — suspină primarul, dus pe gînduri. Firește — spuse el într-un tîrziu — ei tre-

buie să fi fost. Au vrut să se răzbune fiindcă am dat ordin să fie pedepsiți și fiindcă-i urmăresc. Fața i se contractă de furie, pumnii i se încleștară, iar bărbuța începu din nou să-i danseze : Am să le-arăt eu lor cine sînt ! Acum le-am pus cruce ! Begovic ! Dordevic ! îi chemă el pe polițai.

Amîndoi alergară într-un suflet.

O bucată de vreme, primarul se plimbă tulburat încoace și încolo prin fața lor, apoi spuse pe nerăsuflate :

— Avem destule dovezi că și această ticăloșie a fost săvîrșită de banda Zorei cea roșie. Mîine să se pună un afiș în care să scrie că mărim recompensa de la o sută la două sute de dinari. De asemenea, că oricine care știe unde se află copiii să ne anunțe imediat. După aceea o să telefonez la centru să mi se trimită încă doi polițai. O să cercetăm ascunzătoare cu ascunzătoare în tot orașul și prin împrejurimi, iar dacă pînă poimîine seara nu-i prindem, să nu-mi spuneți mie primarul Seni-ului. Dacă însă reușim să punem mîna pe ei — continuă el cu glas mai ridicat — îi băgăm imediat la închisoare, absolut pe toți, să-și execute pedeapsa, să știu de bine că eu cu mîna mea îi duc la pușcărie ori la casa de corecție.

Doctorul Ivekovic rostise toate acestea pe nerăsuflate ; și în timp ce vorbea, bărbuța-i țopăia tot mai furioasă în sus și în jos, iar nădușeala îi curgea rîuri-rîuri de pe frunte, și pînă și ochelarii îi dansau pe nas. După ce isprăvi, se întoarse brusc și adăugă scurt „Bună seara, domnilor", apoi străbătu ca o furtună piața pustie și intră în casă.

Brozovic se uită lung după el :

— Bietul om !

Și lui Karaman, care tot se mai uita la cîinele lui cu ochii cît cepele, îi păru rău de primar.

Directorul Frages îl consola pe chelbos, care nu-și venise încă în fire :

— Lasă, Kukulic, și hai să cinstim colea un vinișor, și-om uita într-o clipă afurisita asta de poveste cu cîinele !

Dar chiar atît de repede nu puteau ei s-o uite. Tot Seni-ul rîdea și mulțimea care fusese îmbrîncită din piață se perinda acum pe ulițe și-o ținea mai departe numai în cîntece și fluierături, în rîsete și hăuleli. Oricît s-au ostenit

Begovic şi Dordevic să altoiască cu bastoanele lor de cauciuc pe cel pe care-l vedeau rîzînd sau fluierînd, după un ceas cizmarul cel cocoşat şi ticluise un cîntec despre povestea cu pricina, şi toată lumea îl cînta.

Moş Gorian, unchieşul Orlovic, Curcin şi Pacic tocmai se aşezaseră la Marculin în jurul unei mese, să cinstească împreună cu moş Iosip şi cu fierarul cel vînjos nişte vinişor din cel negru, cînd grupuri întregi de marinari, de tăietori de lemne, de muncitoare la regie şi o liotă de copii trecură cîntînd în gura mare pe lîngă „Hotel Adria". Cizmarul cînta singur cîte o strofă, iar ceilalţi o repetau în cor :

Veni Poseidon în oraş,
cu o căruţă mare
şi c-un hîrdău grozav de greu,
de nu pot opt să-l care.

Voia, întregului oraş,
ca toţi să-l pomenească,
şi magistratului înalt,
cu drag să-l dăruiască.

Se povestea de-un peşte greu ;
s-au pus şi rămăşaguri,
cei mai semeţi pe aur mult
şi perle în şiraguri.

Primarul cu întregul sfat
pe zeu mi ţi-l primiră
cu muzicanţi şi fete mari
ce-n cor îl proslăviră.

Se ia capacul de pe vas,
trompeta-şi tună glasul,
dar mic şi mare sînt trăsniţi
şi îşi astupă nasul.

Un cap zărim, şi-o coadă-apoi,
colac ca firu-n tort,
şi vesel strigă un copil :
„Asta-i un cîine mort !"

Primarul se uită năuc,
holbat stă magistratul,
şi rîde doar norodul biet
văzînd pe răposatul.

Slăvit să fii tu, Poseidon !
şi-om proslăvi şi mîine
viteazul port, a mării stea,
ce-a dat plocon un cîine.

Toţi se tăvăleau de rîs, iar după o jumătate de ceas, cînd cîntăreţii şi cîntăreţele trecură din nou pe acolo, începură şi muşteriii să cînte laolaltă cu ei.

...viteazul port, a mării stea,
ce-a dat plocon un cîine !...

— În sănătatea poetului — strigă Curcin, ridicînd paharul spre cizmarul cel cocoşat.

Moş Orlovic îi şopti lui taica Gorian :

— Uite c-am fost şi noi răzbunaţi.

Moş Gorian îi răspunse cu un gest de încuviinţare :

— Da, grozav au mai brodit-o copiii ! Mult mai straşnic decît mi-aş fi rostit eu cuvîntarea.

Marculin cel gras, care, cu paharul înainte, sta ghemuit la masa lor, se arătă însă cam îngrijorat.

— Nu-i oare cam prea de tot ? îşi dete el cu părerea cînd oamenii, cîntînd, porniră mai departe.

Moş Iosip clătină din capul său cărunt :

— Lasă că-i bine, Marculin. Lasă că-i bine... Glasul poporului e glasul lui Dumnezeu şi nu strică de loc să mai audă şi mărimile ce gîndeşte despre ei Dumnezeu şi poporul.

Branko e gata s-ajungă a doua oară la pușcărie

În timpul serbării, copiii rămăseseră ascunși prin ganguri, pe ulicioare și pe la gura pivnițelor.

Cînd solemnitatea era în toi și, în sunetele puternice ale muzicii, marinarii duceau hîrdăul greu la tribună, ei se încumetară să iasă de prin ascunzători și să se amestece în mulțime.

Branko și Nicola se aflau aproape de căruța împodobită. Puștiul tremura de emoție și de bucurie.

— Ah, au să vadă ei acuși !...

Cu ochii larg deschiși, Branko se uita la primar și la cei doi bătrîni pescari. Deodată băiatul mai zări pe cineva în tribună : lîngă doctorul Ivekovic ședea, nu numai fecioru-său, ci și Zlata.

Domnișoara nu era deci nici bolnavă, nici plecată, așa cum crezuse Branko, și în timp ce toate privirile se îndreptau încordate asupra hîrdăului, iar moș Gorian tocmai spunea „Un cîine" și toți repetau „Un cîine ! Un cîine !", Branko n-avea ochi decît pentru tînăra fată.

Băieții văzură și auziră cum primarul și chelbosul se răsteau la cei doi bătrîni, cum polițaii și marinarii hăituiau mulțimea care rîdea, chiuia și fluiera, și cum lumea fugea pe ulițele și pe străzile din apropiere.

În această învălmășeală, Branko și Nicola fură trîntiți la pămînt, Branko izbuti să se ridice repede și să se refugieze la „Hotel Zagreb", lîngă Ringelnatz. Nicola fu mai puțin norocos, dar se salvă totuși sub una din nenumăratele mese din fața hotelului, punîndu-se astfel la adăpost de polițai și de marinari.

Din ascunzătoarea lui, băiatul auzi cum primarul îi lua la rost pe cei doi bătrîni, cum jandarmii și marinarii primeau noi ordine și cum o porniră în pas alergător împreună cu liceenii.

Să fi ghicit că ei sînt tartorii păcălelii ? Cine să-i fi trădat oare ? În orice caz, Nicola constată că liceenii vorbeau numai despre ei. Puștiul așteptă pînă ce mulțimea dispăru în direcția cheiului, apoi se făcu și el nevăzut. Primul lui gînd fu să-i găsească pe ceilalți și să-i pună în gardă. Nu era însă chiar atît de ușor. Duro și Zora cutreierau ulițele de-a valma cu muncitoarele de la regie și cu cîțiva tăietori de lemne, chiuind și fluierînd ; la rîndul său, Pavle se desfăta în același fel, așa că trecu un ceas bun pînă cînd Nicola să dea de ei.

— Primarul e foc și pară pe noi, iar polițaii și liceenii sînt pe urmele noastre — îi înștiință el.

— Păi cine le-o fi spus ? întrebă Duro.

— Da, cine ? întrebă și Pavle.

— Poate că au doar așa, o bănuială... — zise Nicola.

— Mai-nainte de toate trebuie să-l vestim și pe Branko — fu de părere Zora, care abia atunci își dădu seama că Branko lipsește.

— Pe unde s-o fi ascunzînd ?

De la serbare, copiii nu-l mai văzuseră.

— Știu doar că s-a refugiat la „Hotel Zagreb“ — spuse Nicola.

— La „Hotel Zagreb“ ? repetă pe gînduri Zora.

— Ringelnatz i-a dat drumul să intre — adăugă puștiul.

— Atunci tot la Ringelnatz trebuie să fie — spuse fata. Voi furișați-vă pînă-n golf, la taica Gorian, și ascundeți-vă în hrubă. Eu mai dau o raită pe la „Hotel Zagreb“.

Zora le făcu un semn cu capul și o porni iute către „Hotel Zagreb“.

Într-adevăr, în primul moment, Branko se refugiase la Ringelnatz, în hotel. Dar apoi ieșise în curte să asculte zarva mulțimii.

După o bucată de vreme hărmălaia se mai potoli și el dădu să iasă în stradă, cînd o zări pe Zlata, care traversa piața și se îndrepta spre casă.

Doamne, dar cum arăta fata ! Avea chipul palid și răvășit, ochii roșii, iar pumnii încleștați, ca și cînd se pregătea să se năpustească asupra cuiva.

Trecu în fugă pe lîngă băiat, care se ascunsese după poartă, deschise brusc ușa casei și o trînti cu putere în urma ei.

Branko se furişă înapoi în curte. Poate că Zlata se va duce în pavilion şi acolo va putea să-i vorbească şi s-o întrebe ce era cu ea.

Trebui să aştepte multă vreme pînă ce fata ieşi din casă şi se repezi ca o furtună în pavilion. Părea deznădăjduită şi trecu în goană pe lîngă el, de parcă ar fi gonit-o o haită de dulăi.

Branko se luă tiptil după ea.

Zlata smucise uşa pavilionului, se năpustise înăuntru şi băiatul n-o mai văzu de loc, nici n-o mai auzi. Se strecură pînă la fereastră : în semiîntuneric o zări pe Zlata stînd pe scaun cu faţa în palme şi plîngînd în hohote.

Branko se furişă cu luare-aminte pînă la uşă şi intră înăuntru.

— Zlata ! şopti el.

Fata se întoarse repede şi cei doi se priviră în ochi.

Branko se sperie : nu mai era Zlata pe care o cunoştea el şi nici măcar fata care, cu o clipă înainte, plîngea deznădăjduită, era altă arătare. Era o Zlată scoasă din minţi, gata să răcnească, să lovească, şi făptura aceasta îl privea cu atîta ură, încît Branko mai bucuros ar fi luat-o la fugă sau ar fi intrat în pămînt.

— Tu ! şuieră ea cu o voce plină de venin. Mai îndrăzneşti să vii ?

— Da, eu — se bîlbîi băiatul.

— Ce cauţi aici ?

— Am vrut să te văd.

— Pe mine ?! şi fata izbucni într-un rîs cutremurător. Pe mine, după ce l-aţi făcut ridicol pe tatăl meu în faţa întregului oraş ?! Pe mine, care, după ruşinea aruncată de voi asupra casei noastre, nici nu mă mai pot arăta în lume.

— Noi ? îndrăzni Branko.

— Cutezi să tăgăduieşti ?

Branko era încurcat :

— Dar ce-am făcut noi ?

Zlata înaintă un pas spre el :

— Aţi pus sau nu cîinele în hîrdău ? Vorbeşte !

Între timp Zora ajunsese la „Hotel Zagreb". Ringelnatz se afla ca totdeauna la postul lui şi privea în dreapta şi-n stînga.

— Nu l-ai văzut pe Branko ? întrebă fata.

Ringelnatz îşi scoase luleaua din gură :

— Acum un ceas, cam aşa ceva, a intrat ca o săgeată aici înăuntru.

— Şi de ieşit n-a mai ieşit ?

— Cred că nu. Dar dă o raită şi vezi...

— Unde anume ?

— La prietena lui de-alături. Dacă n-a ieşit pîn-acum, cu siguranţă că-i la ea în pavilion.

Zora se încruntă :

— La Zlata ?

— Da — încuviinţă Ringelnatz — că doară vrea să-l înveţe să cînte la vioară. Aşa, cel puţin, mi-a spus Branko.

O clipă, Zora simţi că inima încetează să-i mai bată. De astă dată nu gelozia se stîrnea într-însa, şi nici ciuda împotriva acelei fete. Nu, era disperată şi totodată furioasă pe Branko.

Doar ieri juraseră să fie strîns uniţi, să nu pună nimic mai presus de prietenia lor, şi se legaseră să-şi rămînă statornic credincioşi şi mereu buni uscoci, şi uite că astăzi Branko se ducea din nou la fata aceea. Pur şi simplu, nu-i venea să creadă !

— Şi unde-i pavilionul de care spui ? întrebă ea.

Ringelnatz arătă în spatele curţii :

— Dacă o iei prin curte, poţi să vezi de-acolo în grădina doctorului Ivekovic, iar dacă sări zidul, ajungi chiar lîngă pavilion ; este lipit de zid.

Zora îi mulţumi lui Ringelnatz şi se strecură înăuntru.

Aşadar, acolo era curtea, dincolo grădina, iar în fundul grădinii, clădirea aceea mică, cu faţada rotundă, nu putea fi decît pavilionul.

În geamurile ferestrelor înalte se răsfrîngeau raze de soare. Fata zări şi două umbre, însă trebuia să se caţere pe zid dacă voia să se încredinţeze că Branko şi Zlata se aflau într-adevăr acolo.

Da, ei erau.

Branko se făcuse mic şi stătea înfricoşat lîngă uşă. Domnişoara se înălţase furioasă în faţa lui şi-l ameninţa cu pumnii.

Zora se strecură şi mai aproape.

Fata bătea din picior, se răstea la Branko, îl lua la rost, îl ocăra, iar Branko încremenise locului, copleşit şi înspăimîntat.

Zora desluşi vorbele fetei :

— Atîta vreau să ştiu — răcni Zlata, fulgerîndu-l cu privirea pe Branko — aţi pus sau nu cîinele în hîrdău ?

— Cîinele... — bîigui Branko.

— Răspunde da sau ba ! Altceva nimic !

Branko ridică din umeri. Chipul lui se înăspri :

— Da — zise el răspicat, apoi repetă : Da.

Zora îşi ţinu răsuflarea. Nu mai auzi răspunsul Zlatei. În urechi îi răsuna numai acest cuvînt „da" şi-i veni ameţeală. N-o mai ţineau picioarele : simţi o slăbiciune în tot trupul.

Nu numai că Branko se dusese la fata asta, dar se şi trădase. Şi nu numai pe el, ci pe toţi din bandă, pe uscocii lui. Şi-a călcat jurămîntul şi credinţa şi, prin asta, a rupt tot ce-i lega pe ei amîndoi.

Atît de mult o zgudui pe Zora trădarea lui, încît trebui să se sprijine de zid, apoi de un pom, însă îşi veni repede în fire, se smuci din loc, o luă la goană prin grădină, sări zidul şi pe-aci ţi-e drumul...

Inima îi bătea în piept ca o toacă. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraji. Îşi încleştă mîinile, înfigîndu-şi unghiile în carne. Vai, Branko... Îi fusese drag, îl iubise ca pe un frate. Ba poate chiar mai mult decît atît. Îl preferase tuturor prietenilor ei, fusese gata să-i ierte tot ce se întîmplase : iubirea lui pentru fata aceea, ba chiar şi faptul că el pusese această iubire mai presus de prietenia lor. Însă că s-a dus şi a dat totul în vileag, ca un trădător dintre cei mai ticăloşi, asta nu putea să i-o ierte !

Alerga tot mai repede, gonea tot mai disperată pe străzi. Nici nu vedea pe unde calcă. Nu recunoştea pe nimeni şi nu auzea nici mulţimea care cînta în gura mare : „Cîntecul cîinelui" ; trecu aşa în goană prin dreptul cheiului, apoi prin piaţă şi din nou către chei ; n-auzea şi nu vedea nimic ; alerga ca vîntul.

Deodată cineva se năpusti asupra ei.

— Zora roşcovana ! strigă o voce stridentă şi piţigăiată, iar o mînă i se înfipse în umăr.

Zora se scutură şi goni mai departe. Dar cel care strigase n-o slăbea de loc : „Zora roşcovana ! Zora roşcovana !“ Glasul acela urla tot mai tare şi băiatul încercă să pună iar mîna pe ea. Atunci Zora îl văzu : era mutra ascuţită de şoarece a micului Brozovic. Îl îmbrînci cît colo şi se smulse pentru a doua oară din mîinile lui.

Dar Brozovic îşi atinsese scopul. Iată că acum strigau încă doi după ea, apoi al treilea, feciorul cel gras al morarului, micul Skalec şi un alt licean.

După cîteva clipe cineva îi tăie drumul : era tînărul Karaman. O cuprinse cu braţele.

— În sfîrşit, te-am înhăţat, împieliţato ! spuse el, triumfător, şi faţa-i unsuroasă se roşi de bucurie.

Zora începu să se apere. Îl izbi pe tînăr drept în ochi, îl zgîrie, îi scăpă un pumn în piept, însă între timp tăbărîră şi ceilalţi asupra ei.

Un marinar îi despărţi lovindu-i fără milă.

— Lăsaţi fata-n pace, golanilor ! strigă el.

— Nene, e drăguţa lui Branko Babici, pe care-l caută poliţia — spuse gîfîind micul Brozovic, iţindu-şi mutra de vulpe.

— Lasă, nene, fata pe seama noastră ! stărui şi Skalec. E din banda care i-a pus primarului cîinele în hîrdău.

— A ! Va să zică şi ea... — rîse marinarul, care tot nu ştia ce să facă, dacă să-i dea o mînă de ajutor Zorei, sau măcar să-i înlesnească fuga.

— Da ! strigă grăsanul morarului. Şi vrem s-o ducem la poliţie.

Între timp Zora îşi redobîndi cumpătul. Acum totuna îi era, orice s-ar fi întîmplat. Dacă Branko o trădase, ce-i mai rămînea ei şi celorlalţi decît să se lase în voia soartei ? Nu dorea nimic decît să se răzbune pe el. Aşa cum o trădase el pe ea, îl va lovi şi ea pe el. Begovic avea să afle unde era el, ba mai avea să afle şi că dumnealui poposeşte sub acelaşi acoperiş cu domnişoara Zlata.

— Mă duc şi singură la poliţie — spuse fata, urmîndu-şi gîndul, şi se smulse din mîinile băieţilor.

— Tu ?! strigară liceenii şi, miraţi, se uitară ţintă la ea.

— Da, eu, şi dacă nu mă credeţi, n-aveţi decît să veniţi cu mine.

— Asta o s-o facem noi, vrei nu vrei — rîse mînzește Karaman și-și șterse sîngele de pe față.

— Da, haide ! comandă și Brozovic, înghiontind-o în spate.

Zora o și pornise. Mergea ca prin ceață, ca printr-un perete gros, ca printr-un zid. Unde voia să se ducă ? La poliție. Ce voia să facă acolo ? Să-l trădeze pe Branko. Oare i se tulburase mintea ? Fusese părăsită de toate duhurile bune ? Înnebunise ?

Între timp, alaiul se mărea. În afară de Karaman, de feciorul cel gras al morarului, de prichindelul de Brozovic și de Skalec, cel cu picioarele strîmbe, se mai alăturaseră și tînărul Marculin, Smolian și încă vreo alți șase-șapte liceeni.

Băieții urlau cît îi lua gura și se agitau de mama focului.

— Am pus mîna pe Zora cea roșie ! răcneau ei. Am pus mîna pe cea mai mare hoață din Seni ! O ducem la poliție ! Înfundă pușcăria ! Consiliul municipal o s-o condamne la spînzurătoare !

Hărmălaia și hăulitul liceenilor atraseră nenumărați oameni care se alăturară convoiului, așa încît, cînd ajunseră la poliție, erau vreo cincizeci de inși în jurul fetei.

Dordevic sta sub felinarul cel roșu.

— Da' pe cine-ați adus ? întrebă el, întinzînd gîtul.

— Pe Zora cea roșie ! strigară băieții.

— Ce ?! Dordevic își frecă mîinile.

— Eu am prins-o ! strigă Brozovic.

— Tu ? Karaman îl îmbrînci la o parte : Ba eu !

— Nu. Eu ! Eu ! Eu ! strigau cu toții de-a valma.

Zora se smulse din nou dintre ei :

— Mint cu toții. Am venit de bună voie.

Mirarea lui Dordevic crescu și mai mult :

— Vii tu de bună voie ?

Zora încuviință din cap cu semeție :

— Am să vă povestesc ceva.

— Bine. Dordevic deschise ușa : Intră înăuntru, iar cînd liceenii vrură să dea năvală după ea, îi opri : Stați ! Voi rămîneți afară. De voi n-am nevoie la mine-n birou.

— Să n-o lași să fugă ! strigară Brozovic și Karaman.

— Rămîneți aici în fața ușii — îi liniști Dordevic. Toate celelalte uși dau în curtea închisorii. O împinse pe Zora la el în birou, apoi se instală la masă, trase pe nas o priză de tabac, strănută și o sfredeli cu privirea pe fata aceea subțirică și roșcată, apoi zise : Hai, dă-i drumu' !...

În timpul acesta Branko și Zlata stăteau unul în fața celuilalt.

— Așadar, voi ați fost — rosti Zlata după acel „da" rostit cu hotărîre de Branko, și ochii ei se înfigeau aprinși într-ai lui, de parcă ar fi vrut să-l ardă.

— Noi n-am vrut altceva decît să-l răzbunăm pe moș Gorian — continuă Branko.

— Asta ați vrut ?

— Societatea nu voia să cumpere pește de la el — o lămuri băiatul, vorbind repede. Pe urmă, chiar primăria i-a interzis să-și vîndă peștele. Și acum, după tot răul pe care i l-a făcut, societatea voia să-i dăruiască primarului, ca șef al Consiliului municipal, peștele cel mai mare, și doar dumneavoastră știți că moș Gorian e prietenul nostru.

— Eu atîta știu — strigă Zlata — că primarul e tatăl meu, că acum tot orașul rîde de el, că cizmarul a și ticluit „Cîntecul cîinelui", care răsună peste tot, și că rușinea ce s-a abătut asupra casei și familiei noastre e atît de mare, cum nici nu-și poate cineva închipui !

Branko se dumiri, în sfîrșit, de ce fata era atît de furioasă și disperată, deși nu putea recunoaște că ei săvîrșiseră o faptă nedreaptă.

— Eu am să... — începu el.

— N-ai să mai faci nimic — îi tăie Zlata vorba. Absolut nimic ! Și nici banda ta nu va mai face nimic, ci eu voi face ceva, și știi ce anume ? Păși drept spre Branko, iar el, speriat, se trase un pas înapoi. Mă duc imediat la poliție și-l anunț pe Begovic sau pe Dordevic că ești aici, și ca nu cumva să-mi scapi, uite că te și încui ! Branko mai vru să-i răspundă ceva, dar Zlata ieșise pe ușă : ușa se deschise larg, apoi se trînti cu putere la loc. Băiatul auzi pocnetul lacătului și cînd se repezi la clanță, constată că ușa e încuiată, iar el, prizonier.

Trase disperat de clanță, însă lacătul de afară era prins cu nădejde. Se suci și se răsuci în toate părțile cercetînd din ochi ferestrele. Zlata însă pusese să se fixeze gratii

de fier dublate şi cu o reţea de sîrmă şi oblonise ochiurile cu geamuri groase, aşa încît nici gînd să poată ieşi pe-acolo. Băiatul se dădu înapoi. Iată-l pentru a doua oară prins, şi tocmai de Zlata. După cum se arătau lucrurile, va fi din nou întemniţat şi, desigur, pentru foarte, foarte multă vreme.

La drept vorbind, aşa-i şi trebuia ! Zora îi atrăsese atenţia în privinţa Zlatei. Moş Gorian îi vorbise şi el. Toţi fuseseră împotriva prieteniei lui cu Zlata, însă pe el îl mistuise tot mai aprig dorul, şi acum căzuse în cursă ca un prost.

Şi totuşi Branko nu era supărat pe Zlata. La urma urmei, trebuia să precedeze astfel. Dar nici pe el nu se putea învinovăţi. Era de datoria lor să-l răzbune pe moş Gorian, asupra căruia se îngrămădiseră nedreptăţi peste nedreptăţi, iar primarul şi Consiliul municipal meritau din plin cîinele mort, chiar dacă primarul este tatăl Zlatei.

Cu siguranţă că fata ieşise pe poartă. În clipa aceea, Zlata dădea în goană colţul spre Curcin. Trecu în fugă pe lîngă prăvălia lui Pletnic, apoi traversă piaţa în dreptul bisericii Sfîntul Francisc şi doar cîţiva paşi o mai despărţeau de poliţie.

O să-l găsească oare pe burduhănosul şi cherchelitul de Begovic, sau pe tînărul şi veselul Dordevic ? Ar fi preferat să aibă de-a face cu Dordevic.

Acesta, cu părul des, dat peste cap, cu mustăcioara răsucită în sus, se afla la biroul lui.

— Hai, dă-i drumul ! se adresă el Zorei pentru a doua oară.

— Eu... — Zora se poticni. Adică ce voia ea să-i povestească lui Dordevic ? A, da ! Să-i spună unde era Branko, că se afla ascuns la Zlata, că o iubea pe fata aceea, că...

— Mai departe, mai departe — o încurajă Dordevic, ciocănind cu degetele lui groase în masă.

— Ştiu unde e Branko ! izbuti fata să îngaime.

— Aha ! exclamă Dordevic. Căpetenia voastră !...

— Nu-i nici o căpetenie ! strigă Zora. Dimpotrivă. E un trădător.

— Hm ! Dordevic începu să ciocănească mai repede, apoi se uită la ea : Deocamdată pari să fii tu ce spui că este el.

— Eu ?... Zora își pierdu șirul vorbelor.

De altfel, Dordevic avea dreptate ; însă mai-nainte de a-și veni în fire și a putea continua, răzbătu pînă la ei hărmălaia pe care o făceau liceenii. Deodată poarta cea mare fu deschisă violent ; Zora și Dordevic crezură că liceenii vor să dea buzna înăuntru. Dar în locul lor apăru Zlata, care se năpusti în birou. Aprinsă la față de atîta alergat și abia suflînd, se uită repede în jurul ei. Pe fata cea desculță nici nu o băgă în seamă ; nu-l vedea decît pe Dordevic.

— Dordevic, trebuie să-ți vorbesc imediat ! spuse ea, clocotind de furie.

Polițaiul, care o cunoștea, se sculă repede de la biroul lui :

— Mă rog, mă rog, domnișoară Zlata.

Zlata gîfîia și mai tare :

— Unde pot să-ți vorbesc între patru ochi ?

Dordevic deschise o ușă :

— Aici ! Și, cu o plecăciune, o pofti înăuntru.

Zora aproape că încremenise în colțul unde ședea. Fata aceasta semeață era Zlata. Zora o zărise doar în treacăt în încăierarea de lîngă turn și, cu puțin mai-nainte, pe fereastră. Zlata arăta ca o adevărată domnișoară din lumea mare. Zorei i se păru ridicol să fie geloasă pe ea. Dar de ce o fi venit aici ? De ce era atît de furioasă și de grăbită, chiar mai furioasă decît acum cîteva minute în pavilion ? Zora se strecură lîngă ușă și ciuli urechea.

— Știi, desigur — vorbea Zlata destul de tare, așa încît Zora auzea totul — că tatăl meu a aflat de la băiatul lui Orlovic că banda uscocilor a fost aceea care a vîrît cîinele în hîrdău.

— Știu — răspunse Dordevic.

— Și tot atît de bine știi că tatăl meu a dublat recompensa pe care o stabilise pentru capturarea bandei.

Dordevic încuviință printr-un semn :

— La două sute de dinari. Tocmai voiam să afișez anunțul.

— Poți chiar dumneata, Dordevic, să cîștigi cei două sute de dinari.

— Eu, domnișoară Zlata ?

— Da. Pe principalul făptaș l-am încuiat la noi în pavilion.

— Pe Branko ?
— Da.
— La dumneavoastră în pavilion ?
— Da.
Se aşternu o scurtă tăcere.
— Nu ştiu cum aş putea să-ţi explic acest lucru — continuă fata, ceva mai încurcată. Îl cunoşteam pe acest băiat. Îmi făcea chiar plăcere să stau cu el de vorbă. E dotat şi voiam să-l învăţ vioara. Dar acum am aflat de la flăcăul acela pescar că-n povestea cu cîinele el a fost tartorul. Poţi să-ţi închipui toată tulburarea şi durerea mea. Şi, după toate astea, a mai avut obrăznicia ca îndată după scandal să vină la mine. I-am spus-o pe şleau că el este făptaşul. La început a vrut să tăgăduiască, dar în cele din urmă a mărturisit. L-am încuiat la noi în pavilion. Dumneata n-ai altceva de făcut decît să descui uşa pavilionului şi să pui mîna pe el.

Zora asculta ţinîndu-şi respiraţia. Va să zică nu Branko, ci unul din gemeni îi trădase, iar Branko doar mărturisise fapta.

Fata se simţi ca mîntuită. În clipa aceea, tot ce gîndise despre Branko în ultimele ceasuri se şterse ca prin farmec. Ştia doar că Branko se află în cea mai mare primejdie, un uscoc se zbătea în primejdie de moarte şi ea avea datoria să-l salveze. Dar cum ? În acel mic birou mucegăit, ea însăşi era pe jumătate prizonieră.

În odaia de alături îl auzi pe Dordevic că telefonează. Transmitea lui Begovic şi altor doi poliţai cele aflate de la Zlata ; apoi îşi încinse tocul revolverului şi Zora îl auzi îndreptîndu-se spre uşă ; în clipa următoare avea să intre în birou.

Fata se uită disperată în jurul ei. Să se năpustească în stradă şi, bătîndu-se, să-şi croiască drum printre băieţi, era cu neputinţă. Pe fereastră, de asemenea, nu putea ieşi ; însă acolo, în dos, mai era o uşă.

Tocmai cînd Dordevic intră pe uşă, ea o zbughi pe cealaltă.

Uşa dădea într-un coridor lung şi îngust. În salturi mari, Zora goni mai departe. Coridorul făcea o cotitură. După vreo doi metri, fata întîlni o uşă solidă în care era o deschizătură rotundă. Se uită printr-însa : coridorul se

continua şi dincolo de uşă. Ţinînd seama de nenumăratele uşi ce se înşirau una lîngă alta, acolo părea să fie închisoarea.

În nici un caz deci nu putea să intre acolo.

Drept în faţă se mai afla o uşiţă ; mai degrabă un oblon, închis cu zăvoare grele de fier. Fata încercă să urnească zăvoarele. Erau ruginite. Încercă de cîteva ori. În sfîrşit, tocmai cînd îşi pierduse curajul, zăvoarele cedară.

O uşoară apăsare, şi oblonul se deschise. Dădea într-o curticică, chiar în curticica de unde ea, cu cîteva săptămîni în urmă, îl eliberase pe Branko. Îi venea să chiuie de bucurie. Nu-i mai rămînea decît să caute să ajungă la pavilion mai repede decît Dordevic, şi-atunci ar mai fi fost cu putinţă să-l salveze pe Branko.

Se năpusti într-o goană nebună, sări ca un cîine peste ziduri şi tufişuri, se căţără ca o pisică pe garduri şi uluci, ţîşni ca un şoarece prin pivniţe şi spărturi de zidărie surpată şi, în cîteva minute, sosi la „Hotel Zagreb".

Oare urmăritorii ei să fi ajuns înainte ? Se uită pe după colţ. Nu ! Însă auzi zgomot şi hărmălaie. În curînd aveau să se ivească. Va cîştiga cel mai iute de picior. Dintr-un salt fu în curtea hotelului şi, îndată, în grădină.

Branko era prizonier acolo. Se învîrtea încoace şi încolo prin micul pavilion, gîndindu-se necontenit la Zlata.

Pîn-acum, nici vorbă că povestise poliţaiului că este prizonierul ei. Îl şi vedea pe unul din cei doi, sau chiar pe amîndoi laolaltă, prinzîndu-şi la cingătoare tocul revolverului, înşfăcîndu-şi bastonul de cauciuc, punîndu-şi chipiul pe cap şi luînd-o, împreună cu Zlata, spre pavilion.

Da, i se părea că-i şi vede pe poliţai. În toiul alergării, Begovic se descheia la veston. Era roşu la faţă ca o pătlăgică, iar năduşeala îi curgea şiroaie pe obraji. Burduhănosul îşi vîntura de zor bastonul gros de cauciuc, gîfîia şi răsufla anevoie, şi-şi descheia şi mai mult vestonul.

Dordevic mergea mai încet, alerga probabil alături de Zlata, îşi răsucea mustăcioara şi cerea să i se povestească încă o dată toată tărăşenia.

Acum, cu siguranţă, se aflau în faţa casei... iată-i străbătînd gangul ca să intre în grădină... acum traversau în goană grădina îndreptîndu-se către pavilion... acum...

Cheia se răsuci în broască, Branko scoase un oftat adînc : aşadar, ei erau.

Cheia se răsuci, însă nu aspru şi hîrşîit, ci binişor, cu precauţie. Clanţa fu apăsată în jos, nu repezit, violent, ci cu grijă şi uşurel. O mînă se ivi între uşă şi uscior, însă nu mîna cu degetele ca nişte cîrnăciori a lui Begovic şi nici mîna lui Dordevic, ci o mînă delicată. Se ivi apoi un cap, dar nu era nici capul mare cu faţa buhăită a lui Begovic, nici capul ca o felie de dovleac şi mirosind veşnic a pomadă al lui Dordevic. Nu, nici capul Zlatei nu era...

— Zora ! strigă Branko şi nu ştia dacă să rîdă sau să plîngă de bucurie.

— Da — zise fata cu părul roşu — grăbeşte-te că acum pică poliţaii şi cu liceenii...

Branko îi şi auzi. Trosneau din ţîţîni poarta şi uşile. Dintr-un salt fu lîngă Zora, dintr-al doilea fu în grădină. dintr-al treilea, peste zid, şi împreună dispărură în curtea întunecată a „Hotelului Zagreb".

Prin gang, copiii voiră s-o zbughească pe stradă, însă îşi dădură seama că urmăritorii se aflau îngrămădiţi nu numai în faţa casei primarului, ci şi în faţa gangului larg al hotelului. Şi nu erau numai poliţaii şi liceenii : se strînseseră şi nişte muncitoare de la regie şi cîţiva marinari, meşteşugari, tăietori de lemne. Sosise şi bătrînul Karaman, şi silvicultorul, şi morarul cel gras, şi chelbosul, şi doctorul Frages. Se aflau la o masă în localul „Hotelului Nehai" şi se alăturaseră şi ei poliţailor. Cînd se mai înfiinţară şi doctorul Skalec şi primarul, îţi venea să crezi că era un făcut de se adunaseră acolo toţi duşmanii copiilor.

Zora se uită la Branko :

— Ce ne facem ?

Branko stătu o clipă pe gînduri :

— Ştiu eu o ascunzătoare. Vino ! O prinse pe Zora de mînă şi încetişor o trase înapoi în curte.

Zlata şi cei doi poliţişti fură cei dintîi care pătrunseră din casă în grădină.

Zlata arătă spre pavilion :

— Acolo înăuntru este.

— Să sperăm c-o mai fi înăuntru — spuse Begovic, gîfîind, şi-şi înşfăcă bastonul de cauciuc.

Tustrei se apropiară de pavilion.

— Doamne ! strigă fata. Uite că-i deschis !

— Iar ne-au scăpat printre degete ! mîrîi Begovic şi se şterse de năduşeală pe frunte.

Dordevic împinse uşa :

— Să aruncăm totuşi o privire înăuntru.

În pavilion însă nu se vedea nimeni şi poliţaii puteau să se uite mult şi bine pe sub masă, pe sub scaune, pe sub canapea, că Branko era bun dispărut.

— Ufff ! Rupt de oboseală, Begovic se trînti pe un scaun, gîfîind.

Dordevic se aşează şi el, cînd deodată dădură buzna înăuntru chelbosul şi doctorul Ivekovic :

— Aţi pus mîna pe el ?

Amîndoi poliţaii săriră-n picioare :

— Iar ne-a scăpat.

— Eu l-am încuiat aici — se bîlbîi Zlata. Cineva a descuiat uşa...

— Dar acel cineva cum de-a pătruns aici ? Doar n-o fi trecut pe la noi ca la el acasă. Primarul şi, după el, poliţaii cercetară cu privirile jur împrejur.

Begovic arătă spre zid :

— Păi ăsta poate să-l sară şi un copil.

Dordevic întări cele spuse :

— Acel cineva a venit pe la „Hotel Zagreb".

— Poate că mai sînt încă acolo amîndoi — spuse primarul. Întrebaţi peste tot dacă n-au fost văzuţi doi băieţi.

Begovic şi Dordevic săriră zidul şi, din curte, se năpustiră pe stradă.

În faţa fierăriei şedea moş Tomislav şi-şi pieptăna barba.

— Hei ! mîrîiră către el cei doi poliţai. N-ai văzut cumva doi băieţi ieşind pe poartă ? Şi arătară spre gangul larg.

— Ieşind, nu — spuse fierarul şi făcu cu ochiul — şi, mai întîi de toate, nu erau doi băieţi, ci un băiat şi-o fată.

— Da, se prea poate să fi fost şi-un băiat c-o fată — zise Begovic. Dar cum de nu i-ai văzut ieşind ?

— Păi au intrat doar.

— Un băiat înalt ?

— Să zicem, aşa şi-aşa. Mi se pare că-l şi ştiu. Este feciorul lui Milan şi al frumoasei Anca.

— Şi fata avea părul roşu ?

— Ca focul de roşu — întări Tomislav.

— Şi de ieşit n-au mai ieşit ?

— Pot să jur că n-au ieşit. Numai de n-or fi zburat pe sus.

Begovic îşi înşfăcă bastonul de cauciuc şi ochii i se aprinseră de bucurie :

— Atunci sînt tot înăuntru.

Primarul şi chelbosul veniră şi ei din stradă.

— Ce-aţi aflat ? întrebă primarul.

Begovic zîmbi şiret :

— Copiii au intrat, dar de ieşit n-au mai ieşit.

— Fiuuu ! fluieră tare doctorul Ivekovic. Atunci hai să căutăm mai cu nădejde.

— Cel mai bun lucru ar fi — spuse directorul Frages, ieşind al treilea pe poartă — să se împresoare mai întîi locuinţa dumneavoastră şi „Hotel Zagreb".

Begovic se scărpină în cap :

— Atunci trebuie să împresurăm întregul grup de case.

Directorul Frages se uită la liceeni. Oameni aveau berechet.

— Vreţi să ne daţi o mînă de ajutor ?

— Mai e vorbă ? strigară băieţii.

Primarul şi domnul cel tînăr, îmbrăcat în alb, îi împărţiră în grupuri. La fiecare colţ urma să stea cîte doi, iar alţi doi să patruleze între posturile de pază.

— Noi, ceilalţi, o luăm încet-încet prin primărie — ordonă mai departe doctorul Ivekovic — şi dacă într-adevăr n-au ieşit în stradă, îi dibuim negreşit.

Branko şi Zora nu erau însă de găsit nici în pivniţă, nici în camerele de locuit, nici în pod.

— Acum — spuse doctorul Ivekovic — mai trebuie să căutăm la „Hotel Zagreb".

— Ne-o da oare voie proprietăreasa ? întrebă chelbosul.

— Las' că ne dă ea voie — spuse directorul Frages. Să mergem !

Ringelnatz îi văzu venind. Mirosi el cam ce voiau dumnealor şi se trase după uşă.

Poliţaii intrară tropăind :

— N-aţi văzut cumva o haimana de băiat şi o fată cu părul roşu ? le întrebară ei pe cele două fete care stăteau la tejghea.

Fetele clătinară din cap. Nici proprietăreasa hotelului nu văzuse pe nimeni. Şi nici unul dintre muşterii.

Între timp intră şi primarul în sala de mese.

— Doamnă — i se adresă el — trebuie să vă percheziţionăm casa.

— Casa mea ? întrebă mirată femeia. De ce ?

Doctorul Ivekovic şi chelbosul o lămuriră.

— Bine — se învoi femeia — percheziţionaţi. Vi-l dau pe Ringelnatz să vă-nsoţească — şi strigă după el.

Ringelnatz n-avu încotro şi trebui să vină.

— Condu-i pe domni peste tot prin clădire. Dumnealor caută doi copii vagabonzi, bănuiesc că s-ar fi ascuns la noi.

Ringelnatz îşi luă luleaua din gură :

— Una ca asta nu fac eu. M-am angajat aici ca om de serviciu, nu ca detectiv.

— Dar dacă-ţi dau cinci dinari ? îl ispiti doctorul Ivekovic şi scoase banii din buzunar.

— Nici zece să-mi daţi. Nici o sută. Poliţia să-şi caute singură vagabonzii. Eu rămîn ceea ce sînt.

— Lăsaţi-l — spuse patroana hotelului. Vă conduc chiar eu.

Şi începură cu pivniţa.

Între timp, Ringelnatz urcă la el în odaie ca să-şi mai ia tutun. Cel din pipă i se terminase. Împinse uşa şi-i văzu pe Branko şi pe Zora stînd pe patul lui.

Făcu ochii mari cît cepele :

— Iacă ne-am procopsit !

— Altă cale n-aveam, Ringelnatz... — se bîlbîi Branko. Ne-am refugiat aici sus...

Ringelnatz nu răspunse nimic, ci îşi îndesă luleaua cu tot dichisul.

— Tot ne mai caută ? întrebă Zora, pe care o apăsa tăcerea asta.

Ringelnatz sfîrşi cu îndesatul tutunului :

— Răscolesc toată casa şi-n cinci minute sînt şi aici, nu-ncape îndoială, şi atunci am să-nfund şi eu puşcăria, nu numai voi...

— Nu putem ieşi pe nicăieri? continuă Zora să întrebe.

Ringelnatz îşi mîngîie nasul mare :

— Nici dacă vă prefaceţi în şoareci! Au împresurat toate casele de jur împrejur.

— Afurisită treabă! gemu Branko, însă Zora tot nu se descurajă :

— Poate c-o mai fi totuşi vreo cale de scăpare.

Copiii se apropiară cu luare-aminte de ferestruică.

— Ia te uită, peste tot s-au postat — şi Branko arătă în jos.

— Nici măcar peste garduri nu puteţi sări fără să nu vă vadă — oftă Ringelnatz.

Poliţaii isprăviseră de cercetat pivniţa şi acum urcau la bucătărie şi spre odăile pentru oaspeţi. Pe scară se întîlniră cu Curcin, care îşi căra pîinea la hotel.

— Da' pe cine căutaţi aici? întrebă brutarul.

Begovic se uită pieziş la Curcin :

— Pe derbedeii care i-au pus primarului cîinele în hîrdău.

— Ha-ha! hohoti Curcin cu gura pînă la urechi. Mai bine aţi cerceta *de ce* a fost pus cîinele în hîrdău.

Begovic îl privi ţintă pe brutar, dar nu răspunse nimic.

Copiii îl auziră şi ei pe meşter.

— Ăsta-i Curcin — spuse Branko.

Ringelnatz făcu semn că da :

— Totdeauna pe la ora asta aduce pîinea la hotel. Deodată îl străfulgeră un gînd : Curcin nu-i prietenul vostru?

— Ba da — răspunseră copiii.

Ringelnatz se lumină la faţă :

— Dacă e cineva care să vă poată ajuta, apăi ăsta-i Curcin. Se îndreptă spre uşă : Staţi că-l aduc aici. O clipă după aceea saboţii de lemn ai lui Curcin clămpăniră pe scări, urcînd spre ei. Ringelnatz îl împinse pe brutar în odaie : Poftim aici, uite-i pe criminali!

Curcin se uită la copii :

— Care criminali?

— Ăi pe care-i caută dumnealor jos.

— Voi aţi fost tartorii ? Şi Curcin începu să rîdă de se cutremura tot. Să ştiţi că pentru treaba asta o să vă coc mîine un cozonac clasa-ntîi !

— Pînă la cozonac, mîine au să stea la post cu pîine şi apă, dacă nu le dăm o mînă de ajutor să iasă de-aici — se grăbi să răspundă Ringelnatz, sceptic.

— Să iasă de-aici ? zise Curcin, scărpinîndu-se în cap. Adică să iasă trecînd pe lîngă împutitul ăla de Begovic, asta vrei să spui.

— Şi pe lîngă doctorul Ivekovic, şi pe lîngă liceeni...

Curcin se scărpină iar în cap, apoi se uită la coşul lui :

— Pe unul pot să-l bag aici.

Copiii prinseră ideea brutarului. Ochii le străluceau.

— Zău, zici că se poate aşa ceva ?

— Da, dar numai pe unul dintre voi.

— Luaţi fata — hotărî Branko.

— Nu, pe Branko — spuse Zora.

— Nu ies eu înaintea ta — bătu Branko din picior.

— Ba ai să ieşi.

— Dacă nu vă-nţelegeţi mai repede, o iau pe fată — spuse Curcin şi, mai-nainte de-a putea Zora să se împotrivească, o înşfăcă şi o vîrî în coş, aşternu o cîrpă deasupra şi ridică coşul în sus.

— Nu ! şi fata mai scoase o dată capul afară.

— Taci din gură ! mormăi brutarul, supărat. Uite c-am şi deschis uşa şi pot să te-audă.

Fata amuţi şi brutarul începu să coboare scara, cu paşi grei.

Poliţaii erau tocmai la primul etaj. Curcin se opri.

— Ei, i-aţi înhăţat ? îl întrebă el pe Begovic.

— Încă nu, dar las' că-i dibăcim noi.

Begovic trecu ca o furtună pe lîngă el.

— Caută-i şi sub chipiul tău — rîse Curcin în spatele lui — poate că s-au cuibărit acolo.

Brutarul trecu teafăr cu coşul lui şi pe lîngă primar, şi pe lîngă chelbos, care tot mai zăbovea în faţa hotelului ; mai trebuia să treacă doar pe lîngă liceeni.

Ringelnatz şi Branko îl urmăreau cu luare-aminte.

— O scăpa oare cu bine ? se nelinişti băiatul.

Brutarul însă clămpăni cu saboţii lui de lemn şi pe lîngă liceeni, apoi coti în strada principală.

Branko răsuflă uşurat. Unul din ei era salvat.

— Acum pe tine trebuie să te scoatem din casă — spuse Ringelnatz.

— Dar cum ? se repezi Branko.

— Ai să vezi îndată.

Dintr-una din încăperile alăturate de la mansardă, Ringelnatz tîrî la el în odaie o valiză marea şi o deschise.

— Vîră-te înăuntru.

— În rabla asta ?

— Da, da. Hai mai repede ! Uite că Begovic a şi ajuns la al doilea etaj.

Branko se vîrî înăuntru. Ringelnatz o închise, ţăcănindu-i încuietorile, mai petrecu şi două curele late în jurul ei, apoi luă valiza grea la spinare.

Begovic şi Dordevic tot mai scotoceau prin odăile de la etajul doi. Ringelnatz însă nu se sinchisi de ei, îşi cără mai departe valiza în curte şi o încărcă într-un cărucior.

Pe neaşteptate, proprietăreasa se înfiinţă lîngă el.

— Unde te duci cu valiza asta ? întrebă ea.

Ringelnatz se opri şi începu să-şi îndese pipa :

— E a englezului de la primul etaj. Vrea o curea nouă la valiză. O duc la Pacic.

— Da' vezi să nu zăboveşti — spuse femeia. Astă-seară mai am nevoie de dumneata.

În sfîrşit, pipa lui Ringelnatz se aprinse.

— Mai mult decît pînă-i pune cureaua nu zăbovesc. Îşi petrecu funia căruciorului în jurul umerilor şi, în duruitul roţilor, ieşi din curte.

Trecu şi el fără nici un obstacol pe lîngă primar şi pe lîngă chelbos. Cu ochii lui mici, doar bogătanul Karaman se uită o clipă curios la el, ba aproape chiar bănuitor.

Ringelnatz se opri :

— Ce e ?

— Da' ce ? N-am voie să mă uit la dumneata ? zise Karaman.

— Mă rog, mă rog ! Ringelnatz îşi văzu de drum, mormăind : Credeam că vreţi să-mi daţi un dinar.

— Ţi-l datorez cumva ? îi sări mustarul lui Karaman.

— Nu, însă-n ultima vreme s-a dus vestea că v-ați făcut mare galanton! Ringelnatz schiță un zîmbet: Și-n ziua de azi, cînd peștii vii se prefac în cîini morți, totul e cu putință.

Karaman se aprinse la față.

— Golanul ăsta se obrăznicește cam rău! răcni el, însă Ringelnatz hodorogea departe cu căruciorul lui, cotind după primul colț. Cînd ajunse dincolo de chei, se opri, deschise valiza și spuse:

— Așa, acum tunde-o!

Branko îi scutură lui Ringelnatz amîndouă mîinile:

— Mii de mulțumiri, Ringelnatz. N-am să uit niciodată ce-ai făcut pentru noi.

Ringelnatz protestă încurcat:

— Mai bine nu uita să-i spui lui moș Gorian că, după șotia asta, să vă vîre într-un butoi și să vă țină cîtva timp scufundați unde-i marea mai adîncă. Căci, după toate cîte le-am auzit eu astăzi, de mîine jumătate din oraș o să fie pe urmele voastre și primarul n-o să se liniștească pînă n-o pune mîna pe voi.

— O să-i spun, Ringelnatz.

Omul își petrecu funia în jurul umerilor.

— Vezi să nu uiți — stărui el, apoi o luă înapoi spre oraș, hodorogind cu căruciorul lui.

Abia făcu Branko o sută de pași, cînd Zora ieși dintr-un tufiș. De bucurie, copiii căzură unul în brațele celuilalt. Fata se desprinse binișor din brațele lui Branko.

— Știam că ai să vii — spuse ea.

— De unde?

— Curcin m-a dus la el în brutărie și, îndată ce-am ieșit pe horn, l-am și văzut pe Ringelnatz luînd-o devale cu căruciorul. Am știut că ești în valiză, așa că m-am tîrît pe furiș pînă aici și te-am așteptat.

— Nici măcar nu ți-am mulțumit — zise Branko cu căldură.

— De ce să-mi mulțumești?

— Fiindcă azi m-ai salvat pentru a doua oară.

— Nu trebuie să-mi mulțumești — răspunse Zora, gravă. Ca să spun drept, nici prin cap nu-mi trecea să te salvez. Dimpotrivă, mă gîndeam să te trădez.

— Tu ? Şi Branko o privi uluit.

Zora încuviinţă printr-un semn :

— Am mai fost azi pînă în dreptul pavilionului. Acolo am auzit cum îi spuneai domnişoarei : „Da, noi am fost aceia". Atunci am fugit într-un suflet şi m-am gîndit că totul s-a sfîrşit, că tu ne-ai trădat, şi am vrut să mă duc să te trădez şi eu pe tine arătîndu-i lui Begovic şi lui Dordevic locul unde te afli.

— Păi Zlata ştia dinainte, de la Bălăior, că noi am fost făptaşii.

— Da, însă eu habar n-am avut şi m-am pomenit deodată în mîinile liceenilor, şi după o clipă mă aflam la poliţie, unde Dordevic îmi punea întrebări, iar eu îi şi spusesem : „Ştiu unde este Branko", cînd tocmai atunci a intrat Zlata şi te-a dat în vileag.

— Şi-atunci te-ai întors la pavilion ?

— Da, sărind peste garduri — spuse Zora şi izbucni în plîns.

Branko o cuprinse de umeri :

— Ei, acum totul e bine. Sîntem salvaţi şi eu îţi sînt de două ori recunoscător.

— Nu eşti supărat pe mine pentru ce-am făcut ?

Branko rîse :

— Nu. Dar e mai bine să nu mai vorbim despre asta şi nici să nu le povestim celorlalţi.

— Bine. Zora îşi şterse lacrimile. Aşa să facem. Acuma hai, trebuie să ne vedem de drum.

Nicola, Pavle şi Duro nu se culcaseră încă, iar moş Gorian şi unchieşul Orlovic şedeau la masa de piatră. Cu toţii îi aşteptau îngrijoraţi pe Branko şi pe Zora.

— În sfîrşit, iată-vă înapoi — îi întîmpină moş Gorian. Începuserăm să credem c-au pus poliţaii mîna pe voi.

— Era cît pe ce, însă ne-au salvat Ringelnatz şi Curcin — şi amîndoi se porniră să depene toată povestea.

Rîseră cu toţii şi se bucurară, mai cu seamă în privinţa lui Curcin.

— Altminteri, cred că aţi aflat — le mai spuse bătrînul — că primarul a urcat premiul pus pe capetele voastre.

— La două sute de dinari — completă Branko, dînd din cap.

— Ce-aveţi de gînd să faceţi acum ?

— Ringelnatz îţi trimite vorbă să ne vîri într-un butoi şi să ne scufunzi pentru cîtva timp în mare.

Bătrînul rîse :

— Ăsta ar fi cel mai bun lucru. Dar, răbdare... Poate că nu mai departe decît mîine lumea se va arăta mai prietenoasă.

Capitolul 24

Înaltul Consiliu municipal ţine o şedinţă

Moş Gorian se aştepta ca, a doua zi de dimineaţă, poliţaii să-i caute pe copii la el în casă. De aceea, la prima licărire a zorilor, îi ascunse în mica peşteră şi le spuse să stea acolo tăcuţi.

Poliţaii nu veniră însă nici de dimineaţă, nici înainte de amiază. Abia către orele unsprezece sosi gîfîind moş Iosip, care, pe lîngă sacristan la biserica Sfîntul Francisc, mai era şi curier la primărie. Cu un zîmbet încurcat, îşi săltă puţin şapca de comisionar şi scoase de sub ea o scrisoare.

Taica Gorian o luă şi se uită la scris. „Către pescarul A. Gorian" glăsuiau slovele de pe ea. Rupse plicul şi duse scrisoarea mai aproape de ochi : „Sînteţi invitat azi, la orele trei, la primărie. În numele Consiliului municipal, primar : Doctor Ivekovic".

Moş Gorian se mai uită o dată la scrisoare, îşi trecu de mai multe ori mîna peste faţă şi rosti dus pe gînduri :

— Oare încearcă ei şi pe această cale ?

Moş Iosip îl îmboldi uşor cu degetul :

— E vorba de Zora cea roşie şi de Branko ?

Taica Gorian făcu semn că da.

— Să ţii capul sus. Copiii au jumătate din oraş de partea lor.

— Capul mi-l ţin eu sus, n-ai grijă — zise moş Gorian — însă vezi că nu ştiu ce-o să se-aleagă de ei.

— Timpul dezleagă totul — îl îmbărbătă moş Iosip, apoi, şchiopătînd, se aşternu din nou la drum.

Taica Gorian se duse la capra lui, se aşeză jos şi o privi.

— Hm ! făcu el, lăsînd-o să se apropie.

Andia, ca de obicei, îşi puse capul pe genunchii lui şi-şi ridică furiş ochii spre chipul moşului.

— M-au invitat la primărie, Andia — începu bătrînul după un timp.

Ca şi cum ar fi ştiut dinainte despre ce-i vorba, capra îşi apropie şi mai mult capul de-al lui.

— Asta înseamnă că trebuie să mă duc ? Gorian o înşfăcă de coarne şi o trase spre el.

Înţeleptul animal behăi uşor.

— Să mă duc, va să zică. Poate că ai dreptate. Moş Iosip, şi el e de părere să mă duc. Trebuie neapărat să ascult de doi prieteni atît de vechi...

O împinse uşurel la o parte, îi aduse apă şi vreo două mănunchiuri de fîn şi, după ce-i dădu un bobîrnac în glumă, se întoarse în casă.

Începu o lungă pregătire. Dacă vor să-l aibă cu tot dinadinsul la primărie, măcar să se facă ferchеş pentru treaba asta. Se spălă pe cap şi îşi pieptănă părul des şi cărunt, apoi se spălă pe gît, pe braţe, mîinile, ba îşi vîrî şi picioarele în apa clăbucită.

Pe urmă cotrobăi într-un sertar, de unde scoase o cămaşă albă, brodată, îşi trase pe el pantalonii cei mai buni, cu dungi late, roşii, îşi puse pe cap şi bereta de duminică, şi iată-l gata de drum.

Înainte de a ieşi din odaie, se mai privi o dată într-un ciob de oglindă. Era mulţumit.

— Las' c-o să meargă — murmură el şi-şi mîngîie barba.

Tocmai se afla în prag, cînd se gîndi că n-ar strica să-i încunoştiinţeze şi pe copii. Slobozi o luntre la apă şi vîsli pînă în faţa ascunzătorii lor.

— Hei, copii ! strigă el. Din ascunzătoare se ivi capul Zorei. Trebuie să mă duc la primărie, să staţi în bîrlogul vostru pînă mă-ntorc. Vă strig eu cînd vin !

Zora făcu semn că a înţeles, apoi dispăru din nou.

În oraş totul mergea după vechiul şi rînduitul tipic. Povestea cu serbarea şi cu cîinele părea să fie înmormîntată şi uitată.

La chei sosea chiar atunci vaporul din Krk. Servitorii de pe la hoteluri năvăliră pe pasarelă ; printre ei se afla şi Ringelnatz.

Dintr-un alt vapor, doi marinari rostogoleau nişte butoaie pe uscat, se descărcau saci, lăzi mari cu fructe se legănau în aer, ridicate de o mică macara ce le cobora pe ţărm ; primii călători păşiră pe chei, şi printre picioarele lor se strecurau cîinii din port şi vreo cinci-şase copii.

De partea cealaltă, în mica piaţă, se aflau, ca totdeauna la vremea asta, vreo cîteva tarabe. Era acolo şi Stiepan cu măgarii lui, de asemenea, nevasta lui Radic cu munţi de scrumbii şi de sardele. Cîţiva ţărani îşi strigau mărfurile, un negustoraş vindea pînzeturi, şepci şi ciorapi, iar baba Maria, curioasă, îşi iţi chipul umflat şi bărbos la taraba-i cu zaharicale cînd moş Gorian trecu în straiele lui de sărbătoare.

Se mai aflau acolo şi destui muşterii. Nevasta lui Curcin îşi tîra trupul dolofan de la o tarabă la alta. Bucătăreasa primarului se tîrguia pentru un kil de scrumbii, cizmarul cel cocoşat da tîrcoale ca un cîine unei tarabe cu legume, caftanul lui Susic mătura caldarîmul, iar grăsanul doctor Skalec, cu vesta lui albă strălucind ca o platoşă, se repezi vijelios spre baba Maria, să-şi cumpere o pungă de zahăr-candel, aşa cum obişnuia în fiece zi.

Moş Gorian saluta în dreapta şi-n stînga sau răspundea la salut. Cu cizmarul se aşeză chiar la taclale şi de la unul din ţărani căpătă cîteva piersici, apoi coti în sus, către primărie.

Edificiul, întins în lungime şi nu prea arătos pe dinafară, era alcătuit dintr-o clădire veche, mai ascunsă vederii, şi dintr-una mai nouă. Jos se aflau „informaţiile", casieria, registratura şi încă vreo cîteva birouri civile, iar sus, în clădirea veche, se instalase primăria propriu-zisă cu sala de şedinţe.

Taica Gorian urcă tacticos scara, întrebă pe un slujitor de la primărie unde să se anunțe, iar omul îi arătă o ușă mare.

Bătrînul se șterse cu grijă pe picioare, deși mai făcuse și jos același lucru, își scoase bereta, apoi ridică ciocanul greu ce atîrna de canat, îl lăsă de două ori să cadă și intră.

Încăperea în care se pomeni semăna cu o sală de spectacol. Domnea aici o lumină deosebită, un clar-obscur multicolor străbătut de sclipiri, deoarece soarele nu intra prin ochiuri de geam obișnuit, ci prin mici discuri bombate de sticlă, roșii, galbene, albastre, verzi și portocalii. Pereții păreau că se înalță tot mai sus, îmbrăcați cu un lemn închis la culoare, care sporea și mai mult atmosfera aceea de amurg.

Trecu un răstimp pînă cînd bătrînul să se poată orienta în semi-întunericul multicolor. Primul lucru pe care-l descoperi fu un candelabru uriaș în formă de corabie de pe vremuri, cu pînzele umflate, care atîrna deasupra unei mese grele de stejar. În jurul acestei mese solemne se înșirau treisprezece scaune. La început, interiorul acela solemn și grav îl intimidă pe bătrîn, dar cînd moșul văzu că scaunele sînt ocupate și, încetul cu încetul, recunoscu fețele oamenilor, se simți parcă mai la largul lui, ba chiar mulțumit.

Pe scaunul cel mai mare, care, cu rezemătoarea-i înaltă încadra toată latura din fund a mesei, ședea ca pe un tron, slab, subțiratic și palid, primarul. Lîngă el lucea chelia directorului Kukulic. În fața lui, mătăhălos, buhăit, ținînd pe masă pumnii ca niște ciocane de fierărie, se afla bogătanul Karaman. Venea la rînd fața rotundă și prietenoasă a doctorului Skalec, care-și mesteca de zor zahărul-candel, și frumosul chip solemn al părintelui Lasinovic. La capătul celălalt zări mutra haină de vulpe a lui Brozovic, însă chiar lîngă el îi făcea semn cu ochiul grasul și blajinul Curcin. Mai încolo îi recunoscu pe Danicik morarul, pe farmacist, directorul Frages în costumul său alb, inginerul silvic Smolian, aspru la înfățișare și cu ochi răi, pe Pletnic cu dinții lui tociți și, în sfîrșit, zări și fața blîndă a lui Marculin, cel care ținea „Hotel Adria".

Moș Gorian își mîngîie stingherit barba. Întregul Consiliu municipal se adunase acolo.

Bărbații de la masă vorbeau între ei în șoaptă, cînd doctorul Ivekovic bătu cu un ciocănel și spuse adresîndu-se lui Gorian :

— Pe dumneata te-așteptam, Gorian. Ia loc acolo în capul mesei.

Moș Gorian se duse la locul ce-i fusese indicat. În partea aceea a mesei se afla un scaun mititel, ca un pitic între uriași. Bătrînul îl trase mai aproape de el, îl încercă mai întîi să vadă dacă era într-adevăr scaun și se așeză.

Primarul se ridică și continuă :

— Ne-am adunat astăzi ca să rezolvăm o chestiune de mare interes pentru întregul oraș. N-o să mă lungesc la vorbă. Dumneavoastră știți cu toții că societatea pescărească, aflată sub controlul autorității noastre, a vrut ieri să ne înmîneze solemn în piață un ton mare. Dar în locul peștelui, în hîrdău se afla un cîine mort. Întregul consiliu este de părere ca fapta să fie aspru sancționată ; și atît consiliul cît și eu personal nu vom avea liniște pînă cînd făptașii nu vor fi puși sub lacăt și zăvor.

Făcu o pauză, probabil pentru ca vorbele sale să aibă o mai mare putere de convingere, apoi continuă cu glas mai ridicat :

— Îi cunoaștem pe vinovați. Știm și unde se află. Își smuci violent capul și-l țintì cu privirea pe moș Gorian : La dumneata, Gorian, și tocmai de aceea te-am invitat, ca să te-ntrebăm dacă ești dispus, de bună voie, să ne predai banda, căci despre o bandă e vorba. Dacă refuzi acest lucru, sîntem nevoiți să te considerăm complice, să te reținem aici pînă la capturarea ultimului membru al bandei, și-apoi, firește, se va intenta proces nu numai bandei, ci și dumitale.

Primarul tăcu și, ca după un mare efort, se rezemă de spetează, afundîndu-se în jilțul lui. Ceilalți îi încuviințară spusele dînd din cap spre el, apoi își aruncară privirile spre moș Gorian, așteptîndu-i răspunsul.

O clipă, Gorian se cam fîstîci.

În naivitatea lui, căzuse în cursă, și acum ședea ca șoarecele în fața slăninei, prins în capcană.

— Hm ! mormăi el după un răstimp, apoi se adresă direct primarului : Ce-i drept, aţi lucrat cu dibăcie, însă chiar dacă n-aş fi aici, eu tot pe banca acuzaţilor ar trebui să mă aflu. Căci, pentru ceea ce au făcut copiii, că eu nu spun „banda", la drept vorbind. tot eu port vina, şi copiii nici nu visează măcar că, după vederile dumneavoastră, domnule primar, ei ar fi săvîrşit o nelegiuire.

— Nu vrei, taică Gorian, să ne lămureşti şi pe noi cum s-au petrecut lucrurile ? spuse prietenos părintele Lasinovic.

— Bucuros — zise bătrînul, trecîndu-şi degetele prin barbă. Dumneavoastră, domnilor, cunoaşteţi lupta dintre societate şi pescarii liberi. Mai ştiţi, de asemenea, şi că eu am cedat printre ultimii. Printre tonii din năvodul meu, ieri s-a găsit unul cît o namilă, cel mai mare din cîţi au fost pescuiţi vreodată în Adriatica. Domnului director Kukulic i-a dat în gînd să dăruiască peştele doctorului Ivekovic, adică aceluia care, la drept vorbind, a sprijinit cel mai zelos lupta societăţii împotriva noastră, a micilor pescari.

— Pentru binele pescuitului şi al oraşului — interveni primarul, iar directorul Kukulic nu putu nici el să se stăpînească de-a spune : „Desigur".

— Bine, asta o credeţi dumneavoastră. Noi, micii pescari, nu credem aşa. De aceea, într-o clipă de răzvrătire, auzind propunerea directorului Kukulic, mi-au scăpat vorbele că, decît să-i dăruiască primarului şi consiliului cel mai mare peşte, mai bine li s-ar dărui un cîine mort. Copiii au auzit şi, în timp ce noi, bătrînii, ne aflam în oraş ca să pregătim serbarea, au dat drumul peştelui, au adus cîinele lui Karaman, pe care-l îngropaseră cu o zi înainte, şi l-au vîrît în hîrdău. Săvîrşind isprava, copiii nici vorbă că n-au avut gînd rău, şi dacă, aşa cum susţine doctorul Ivekovic, a ieşit din treaba asta „o atît de mare nelegiuire", apăi nu pe copii trebuie dumneavoastră să-i duceţi în faţa judecătorului, ci, bineînţeles, pe mine, fiindcă copiii sînt nevinovaţi.

Moş Gorian vorbise cît se poate de limpede şi de simplu, iar cuvîntarea lui părea să fi făcut mare impresie asupra lui Curcin, a părintelui Lasinovic, a doctorului Skalec şi asupra lui Pletnic ; ceilalţi însă săriră ca arşi.

— I-auzi vorbă ! Nevinovați, hai ! Derbedeii ! Banditii ! Hoții !

Primarul bătu iar cu ciocanul în masă și curmă gălăgia.

— Găsesc cu totul ciudat că dumneata îndrăznești să numești nevinovați niște vagabonzi, care, nu de ieri de alaltăieri, bîntuie prin oraș, ci de mai multe săptămîni se dedau la jafuri, la tot soiul de hoții și tîlhăresc la drumul mare ! Aici avem de-a face numai cu vinovați.

— Hm ! Moș Gorian își drese din nou glasul, însă de data asta ceva mai tare, iar răspunsul lui sună și mai dîrz, bătrînul uitîndu-se tot timpul drept în ochii primarului ! Vă dau dreptate cînd spuneți că onoratul consiliu are de-a face aici numai cu vinovați. Însă vinovații nu sînt copiii. Vinovații sîntem noi.

— Noi ?! Întregul consiliu sări în sus, de parcă moș Gorian ar fi aruncat o bombă sub masă.

— Noi ? rostiră apăsat și preotul, și doctorul Skalec, uitîndu-se țintă la moș Gorian.

— Noi — repetă bătrînul cu dîrzenie. Pe mine nu mă interesează dacă copiii fură sau nu fură, ci mă interesează *de ce* fură. Pe cei mai mulți nu-i cunosc de ieri, de-alaltăieri. Îi cunosc de atîta amar de vreme și tocmai de aceea pot să vă dau răspunsul cel mai bun în ce-i privește. Își scoase tabachera din buzunar, luă o priză de tabac, apoi continuă : Să-l luăm mai întîi pe Branko, principalul făptaș. Cei mai mulți dintre dumneavoastră îl cunosc. Este feciorul lui Milan Babici, vioristul, și al Ancăi, muncitoarea de la regie. Sînt unii dintre dumneavoastră, domnilor, care pe Milan îl cunosc nu numai așa, cît de cît, ci destul de temeinic, și își zic prietenii lui. Mai știu, de asemenea, că mulți dintre dumneavoastră sînt mîndri de el, fiindcă, oricum, e cel mai bun viorist de pe coasta Adriaticei, iar primarul nostru a și binevoit odată să se fotografieze cu el. Milan, „marele nostru fiu", a pornit să colinde cu vioara lui, iar în timpul ăsta femeia lui murea de oftică. E o rușine pentru noi că nimeni, în afară de bătrîna Stoiana, nu s-a găsit s-o îngrijească. E și mai mare rușinea pentru noi că orașul nu s-a sinchisit cîtuși de puțin de răposată, și niște sărmane muncitoare de la regie au trebuit să dea din puținul lor spre a se cumpăra scînduri pentru un biet

sicriu, iar cel mai sărac tîmplar din Seni a făcut, fără plată, sicriul din scîndurile aduse. După ce femeia a intrat în pămînt, moartă a fost şi înmormîntată pentru întregul oraş, iar din clipa aceea nici pentru dumneavoastră n-a mai existat nici un Milan şi nici un Branko. Ba „onorabilii" cetăţeni ai acestui oraş n-au găsit alt ajutor mai bun decît să-l trimită pe orfan la baba Kata, vrăjitoarea, care chiar a doua zi în zori l-a azvîrlit afară din coliba ei, pricopsindu-l cu sfatul : „Du-te de fură dacă ţi-e foame !" Moş Gorian se încingea tot mai tare, aruncînd priviri mînioase celor de faţă.

— Ce altceva putea bietul copil să facă ? S-a pus pe furat... Nu vreau să vă mai răpesc timpul, arătîndu-vă şi soarta celorlalţi copii — continuă el după o pauză mai lungă — sînt cinci cu toţii. Fata n-are nici tată, nici mamă. Tatăl celui mai mic, pescar angajat la societatea dumneavoastră, a murit într-un accident — şi Gorian se uită la directorul Frages. De-atunci copilul nu mai are pe nimeni care să vadă de el. Pe-al treilea, taică-său, un cizmar beţiv, l-a alungat de-acasă fiindcă, chipurile, e destul de mare şi, mă rog, poate să-şi cîştige singur pîinea, iar al patrulea a fugit el singur de-acasă fiindcă taică-său, de luni şi luni de zile, nu mai avea de lucru, iar copilul era ameninţat să moară de foame. Astea sînt temeiurile pentru care au ajuns ei haimanale. Sau poate credeţi, domnilor, că le-a făcut mare plăcere să fure şi să trăiască din furtişaguri ? Lui Branko îi venea aproape să moară de ruşine cînd a ridicat primul peşte căzut pe jos. Zora cea roşie mi-a adus înapoi o găină pe care mi-o furase, fiindcă o mustra cugetul. Nu, vă spun încă o dată : dacă e cineva vinovat, apăi noi sîntem aceia. Noi toţi, care stăm aici, şi nu ne-a păsat de ei !

Bătrînul se aprinsese din ce în ce mai mult, se roşise la faţă, barba îi tremura, iar mîinile cînd se ridicau, cînd se lăsau în jos ; însă făcuse impresie asupra celor de faţă.

— Bravo ! strigă Curcin cel dintîi, încuviinţînd din cap.

— Bravo ! spuse şi doctorul Skalec, şi o clipă uită să-şi mai sugă zahărul-candel.

Preotul cel cărunt se sculă de pe scaun, se duse la moş Gorian şi-i puse mîna pe umăr :

— Îţi mulţumesc, taică Gorian. N-o să uit asta niciodată. Ne-ai vorbit din adîncul inimii.

Iată însă că şi ceilalţi îşi făcură auzite glasurile, la început încet, apoi mai tare şi, în cele din urmă, ameninţător.

— Aşa... — se burzului inginerul silvic. Derbedeii au ajuns dintr-o dată nişte bieţi orfani, tîlharii, nişte oameni cinstiţi, iar oamenii cinstiţi, acuzaţi ! Aş rîde dacă n-ar fi de plîns.

— Aş vrea să ştiu, domnule inginer silvic, ce v-au furat dumneavoastră aceşti derbedei ? întrebă Gorian.

— Da' ştie întregul oraş. O căprioară, două vulpi, două duzini de păsări, două veveriţe... Ei, ţi-ajunge atît ?

— După cîte ştiu, nu de la dumneavoastră le-au furat copiii, ci de la fiul dumneavoastră, şi nici măcar nu le-au furat, ci le-au dat drumul, şi dacă o să-l întrebaţi pe băiatul dumneavoastră, o să vă spună şi de ce.

— Fiindcă i-au luat cîteva piersici unui mucos de ţărănuş.

— Da — mormăi moş Gorian, supărat — de aceea au slobozit şi ei animalele unui mucos fecior de inginer silvic.

Smolian sări ca ars, cu faţa vînătă de furie :

— Aşa, mă jigneşti, hai ?

Moş Gorian rămase calm. Se adresă celorlalţi :

— L-am jignit cumva pe domnul Smolian ?

Curcin şi Pletnic zîmbiră, ceilalţi aveau un aer stingherit. Inginerul silvic făcu un pas spre moş Gorian :

— Ai să-ţi retragi cuvîntul.

— Care cuvînt ?

— Un mucos fecior de inginer silvic.

— Dacă vi-l retrageţi şi dumneavoastră : „un mucos de ţărănuş" ! Aici pe pămînt toţi băieţii sînt şi rămîn la fel.

— Nu mai pot eu de pildele dumitale ! exclamă frumosul Smolian, gata să plesnească de turbare, nu alta.

— Atunci astupaţi-vă urechile. Mi-e de ajuns că le aud ceilalţi domni.

— Moşule ! strigă Smolian şi se înfipse în faţa bătrînului ; mîinile îi tremurau, gata să lovească.

Gorian se ridică la rîndu-i de pe scaun şi, aşa cum stătea lîngă Smolian, lat în spete, cu braţele vînjoase şi

fața plină, robustă, părea cam pe aceeași măsură cu el.

— Domnule inginer silvic — zise moșul — eu nu sînt nici vreunul din argații dumneavoastră de la pădure, nici vînător de contrabandă, nici hoț de lemne, ci un cetățean liber al Seni-ului. Pe mine nu mă speriați cîtuși de puțin cu răcnetele dumneavoastră. N-o s-o las eu mai moale dintr-atîta și, dacă pot să vă dau un sfat bun, atunci vă sfătuiesc să vă așezați la loc pe scaun, că de nu — și ridică mîna — v-așez eu pe scaunul dumneavoastră.

— Fac ce vreau ! răcni inginerul silvic. Și nici un tată de derbedei n-o să-mi poruncească mie ce să fac.

— Dar nici n-am vrut așa ceva — zîmbi moș Gorian. Mi-am îngăduit să vă dau doar o povață bună.

— Ține-ți povața pentru dumneata — mai apucă să zbiere inginerul, cînd doctorul Ivekovic strigă :

— Liniște ! și îndată după aceea se ridică și-i despărți pe cei doi beligeranți. Doar nu sîntem la cîrciumă — adăugă el.

— Așa gîndesc și eu — zise Gorian și se așeză, iar Smolian fu poftit la locul lui.

— Dumneata ce-ai de zis în această chestiune ? se adresă primarul lui Brozovic.

Negustorul cel mititel își ascuți mutra de vulpe și se uită la Gorian.

— Pentru mine, un derbedeu tot derbedeu rămîne — declară el — fie că fură de plăcere, fie de foame. După părerea mea, locul lui e la închisoare.

— Vorbești serios, Brozovic ? se amestecă moș Gorian în vorbă.

— Cît se poate de serios.

— Ei bine — răspunse liniștit bătrînul — atunci, în locul dumitale, chiar băiatul mi l-aș băga mai întîi la închisoare.

— Băiatul meu ?! Ți s-a făcut să te dau în judecată ? Și fața lui ascuțită se ascuți și mai tare.

— Eu atîta știu : că în dosul lăzilor dumitale are un întreg depozit cu lucruri furate. Și mai știu că, pentru un timbru poștal, băiatul dă în schimb o cutie de sardele în ulei, pentru două timbre, un pachet de ciocolată, iar pentru trei timbre e gata să dea jumătate din prăvălia dumitale ;

dacă nu mă crezi, n-ai decît să tragi la o parte lăzile goale și ai să vezi ce găsești în dosul lor.

— Eu ? Fiul meu ? bîigui Brozovic și sări în sus. Mă duc imediat să văd ; și dacă nu-i adevărat, Gorian, să știi c-o să mă ții minte ! Te dau în judecată, atunci... Se și afla la ușă, vrînd să iasă.

— Stai pe loc ! îl reținu doctorul Ivekovic. Așteaptă și dumneata, ce Dumnezeu ? Așteaptă să sfîrșim aici — și-l sili pe năbădăiosul Brozovic să se așeze pe scaunul lui.

Veni rîndul lui Marculin.

— Dumneata ce părere ai în chestiunea asta ? îl întrebă primarul.

Marculin își încrucișă pe burtă mîinile puhave :

— Apăi ce părere au și mușteriii mei.

— Și mușteriii dumitale ce părere au ?

— Fiecare cu a lui.

Primarul rîse scurt :

— Păi poți dumneata singur să ai atîtea păreri cîte păreri au toți ?

— Poți totuși alege cîte ceva care-i al tuturor.

— Adică ce ?

— Păi același lucru pe care l-a spus și moș Gorian. În chestiunea asta sîntem cu toții la fel de vinovați, dacă nu și mai vinovați decît mica bandă.

— Da, dar vezi că ți-au aruncat băiatul în apă ! strigă morarul.

— Ei, și ! Marculin schiță un gest de nepăsare : Uite-l că-i iar vesel și fluieră toată ziulica.

— Cum ? Vrei să zici că-i un fleac faptul că doi golani erau cît pe ce să-ți înece băiatul ? întrebă inginerul silvic.

— O fi știind el de ce. Era cu neputință să-l clintești pe Marculin din liniștea lui : Și nici n-are ce să-i strice dacă-și dă seama că feciorii bogaților nu pot să facă tot ce vor ei cu copiii celor săraci. La urma urmei, din asta mai învață, că mie banii de la oamenii săraci mi se-adună.

— Ăsta-i ultimul dumitale cuvînt în această chestiune, Marculin ? întrebă grav doctorul Ivekovic.

— Pentru azi, cel puțin, domnule primar, da. Pentru azi — și își șterse nădușeala de pe față.

— Ei, da' dumneata ce zici, Karaman ?

Fermierul își așează iarăși mîinile-i grele pe masă.

— Eu spun ceea ce am spus încă din prima zi. Branko Babici e un hoț. Zora roșcovana e și mai mare hoață, iar ceilalți trei nu sînt nici ei mai breji. De aceea locul lor e la bașcă, închiși cu lacăt și zăvar, și pentru ce mi-au făcut cu cîinele, aș fi cel mai fericit să-i bag chiar eu, cu mîna mea, la închisoare.

Moș Gorian clipi din ochi către bogătanul Karaman :

— Nu vorbi cu atîta ușurință despre hoți, Karaman. Umblă din gură-n gură multe povești prin oraș, așa, de pildă, se zice că dumneata numai pe hoții cei mici îi spînzuri, dar pe cei mari îi faci scăpați.

— Vrei să mă jignești ? tună Karaman, cu pumnii încleștați.

— Eu ? Nu. Însă știu o zicală : „Chelu' își pune mîna în cap".

— Cu zicalele dumitale, ai face mai bine să-ți aduci aminte de alta : „Cine de rele vorbește doar cu relele se hrănește".

— Nu știu să fi vorbit doar de rele — zise moș Gorian — și nu-ți doresc decît să ai și dumneata cugetul la fel de curat ca al meu. Încolo, cu cîinele, ce ai de zis ?

— Hoții ăia de drumul mare sînt datori să-mi dea alt cîine.

— Fiindcă a fugit de la dumneata ?

— Da, fiindcă mi-au ademenit cîinele.

— Mai degrabă eu cred că dulăul a plecat de bună voie, și pot să te încredințez că și eu, dacă aș fi la bogatul Karaman, aș fugi mîncînd pămîntul.

— Vrei să-mi spui și de ce-ai fugi ?

— Fiindcă despre dumneata așa umblă vorba : „La bogatul Karaman gras vițelul, slabă sluga, și nu scapi decît cu fuga".

— Ha-ha-ha ! rîse zgomotos Karaman și pumnii lui grei se desfăcură : Așa umblă vorba ? Atunci să știi că au brodit-o. Viței îi țin pentru îngrășat, iar argații pentru muncă, și-n viața mea n-am auzit ca un argat gras să tragă mai bine la coasă decît unul slab.

Primarul dădu cuvîntul lui Curcin. Brutarul cel gras își umflă guşa mai-nainte de a răspunde :

— Eu, ca şi moş Gorian, sînt de părere să-i lăsăm liberi pe copii. Îi cunosc de mai multă vreme şi mai bine decît dumneavoastră toţi, şi ştiu că, într-adevăr, nu sînt hoţi, nu...

— Îi cunoşti ? De unde ? De cînd ? îl zoreau ceilalţi cu întrebările.

Curcin zîmbi încurcat :

— Le-am pus în fiecare dimineaţă deoparte franzelele mele vechi, iar ei veneau de şi le luau.

— Şi le-ai păstrat şi cozonacii ? întrebă Brozovic, veninos.

— Da, şi cozonacii, cînd îmi prisoseau şi cînd nevastă-mea nu-i ascundea pentru tine.

— Da' totdeauna i-am plătit.

— Ştiu — rîse sec Curcin. Cu rachiu. Eu sînt însă de părere că-i mai bine să hrăneşti copiii decît porcii.

— Ei, aş ! exclamă chelbosul. O fripturică de porc nu-i lucru de lepădat.

— Şi nici eu nu mă lepăd. Îmi pare însă mai gustoasă atunci cînd ştiu că lîngă mine nu flămînzesc vreo cinci-şase copii, numai ca eu să mă-nfrupt din ea.

— Aici, sigur că ai dreptate — admise chelbosul.

Mai înainte de a deschide gura, Pletnic se foi un răstimp pe scaunul lui. Doctorul Ivekovic era unul din obişnuiţii cafenelei sale. Şi inginerul silvic, şi morarul veneau adesea la el.

— Eu atîta ştiu — îndrugă el în cele din urmă — că acest Branko Babici, atîta vreme cît a trăit maică-sa, a fost un băiat de ispravă ; ce s-a întîmplat mai tîrziu cu el, asta nu mai ştiu.

— Eu, Pletnic, nu m-aş mai ascunde atîta după deget — îl atacă moş Gorian — căci dacă dumneata nu l-ai fi scos în stradă îndată după moartea maică-si, cred că n-am mai fi avut prilejul să ne-adunăm aicea ca să-l judecăm.

— Eu ?... eu ?... — se bîlbîi Pletnic, speriat. Cine spune asta ?

— Uite, aşa umblă cîte-o vorbă prin oraş, dragul meu... Mai cu seamă ceea ce ai auzit de la mine...

— Dorește și sfinția sa să-și spună părerea ? curmă disputa doctorul Ivekovic.

— Nici vorbă, nici vorbă că da. Părintele Iasinovic se ridică de pe scaun : Eu cred, ca și prietenul nostru, taica Gorian, că dacă în afacerea asta există vinovați, apoi noi sîntem aceia. Propun deci ca după ce vom sfîrși cu judecata — judecată nu asupra copiilor, ci asupra noastră — să ne mai ostenim încă un sfert de oră ca să discutăm cum am putea să ne reparăm greșeala.

— Dar eu ?! Dar eu ?! strigă morarul cel gras. Ați uitat, părinte ? Dumneavoastră ați uitat cu toții că golanii ăștia mi-au deschis iazul și că linii, știucile și crapii mei s-au dus pe apa sîmbetei ?

Toți începură să vocifereze de-a valma.

— Așa e ! întări Karaman.

— Și asta-i tot vina noastră ? șuieră Brozovic.

— Cu vergile ar trebui bătute pramatiile astea ! mormăi inginerul silvic către primar.

— Da — răspunse primarul și din nou se adresă lui moș Gorian : Sînt curios, moșule, cum ai să-i mai dezvinovățești de tărășenia asta ?

— Asta-i, într-adevăr, o treabă urîtă — începu moș Gorian — însă — și întoarse capul spre morar — dumneata știi tot atît de bine ca și mine că copiii n-au urmărit să dea drumul peștilor, ci să-i prindă pe cei doi băieți, și dacă le-ar fi trecut prin minte cîți bani au să înoate în mare de pe urma isprăvii lor, fii sigur că n-ar mai fi deschis ei stăvilarul.

— Da, dar cine mă despăgubește pentru pierderea suferită ? Sînt aproape trei mii de dinari care înoată acum în mare.

— Ieri, la „Hotel Zagreb", ai spus numai două mii cinci sute — precizează taica Gorian — și acești două mii cinci sute, garantez cu capul meu, copiii o să ți-i plătească pînă la ultimul gologan.

— Copiii ?! Morarul cel gras se umflă plin de îngîmfare : De bună seamă că la Sfîntu-așteaptă sau la Paștele-cailor.

Rîseră cu toții. Moș Gorian nici nu clipi :

— Nu, ci chiar mîine, morarule.

— Mîine ?! Morarul ciuli urechea şi holbă ochii.

Moş Gorian făcu semn că da.

— Da', mă rog, copiii de unde iau banii ? întrebară într-un glas Brozovic şi Karaman, pîndindu-l pe bătrîn.

— De nicăieri. Banii îi au.

— Desigur, furaţi ! cîrîi Karaman.

— Nu, Karaman. I-au cîştigat cinstit.

— Nu vrei să ne spui şi unde i-au cîştigat ? interveni din nou primarul.

Moş Gorian luă o priză de tabac :

— La mine.

— La dumneata ?! strigară cu toţii.

— Da — zîmbi moş Gorian. Cînd s-au arătat primele bancuri de peşte, cei mai mulţi pescari fuseseră angajaţi de societate şi, cum pe altcineva nu ştiam, am trimis după copii, iar ei au venit.

— Ha-ha-ha ! rîseră Brozovic şi morarul cel gras. Şi chiar au muncit cu adevărat ?

Moş Gorian se înfurie :

— Vă încăpăţînaţi să rămîneţi la părerea greşită că acestor copii le face plăcere să fure pentru a-şi potoli foamea. Au venit nespus de bucuroşi cînd le-am cerut să m-ajute, şi tot atît de bucuroşi au şi muncit. Întrebaţi-l şi pe moş Orlovic — continuă el, văzînd mutrele mirate şi neîncrezătoare ale celor de faţă. Dimineaţa soseau primii, iar seara plecau ultimii, şi v-asigur că n-am fi prins nici jumătate din peştii pe care i-am pescuit de nu ne-ar fi ajutat copiii zi şi noapte.

— Aş mai vrea să ştiu, cum de-au ajuns totuşi să cîştige două mii cinci sute de dinari ? întrebă Karaman şi-şi repezi înainte faţa-i buhăită.

— Cum de-au ajuns ? Foarte simplu. Doar nu la dumneata au fost ei în slujbă, ci la un pescar cinstit. Ştiţi dumneavoastră cum merge socoteala din moşi-strămoşi la un pescar cinstit de pe Adriatica ? Mai întîi pescarul îşi ia partea lui pentru năvod, dacă-i al lui năvodul, apoi împarte totul deopotrivă între el şi ajutoarele lui. Doi copii intră la socoteală cît un om în toată firea, şi acum n-aveţi decît să-l întrebaţi pe directorul Kukulic — arătă spre chelbos — cît ne-a plătit. Mai puneţi pe deasupra şi ceea

ce am mai vîndut la piață, adunați totul și o s-ajungeți cam la de două ori mai mult decît au să-i plătească lui Danicik copiii.

— Cazi la învoială ? se adresă morarului doctorul Skalec, care ședea alături de el.

— Mai încape vorbă ! se grăbi morarul să răspundă.

— Atunci s-a făcut. Luminat la față, doctorul Skalec își frecă mîinile : Să le dăm deci pace copiilor, iar cît privește povestea cu cîinele — și se întoarse către primar — a avut și orașul distracția lui, pe care, n-ai grijă, o s-o uite repede.

— Faptul că au rîs și au scornit un cîntec de batjocură despre mine numești dumneata o simplă distracție ? strigă înfuriat primarul.

— Și de mine au rîs și au scornit un cîntec de batjocură.

— Și ce-ai spus la toate astea ?

Doctorul Skalec începu să-și sugă de zor zahărul-candel :

— La început m-am înfuriat ca și dumneata, și-am trăsnit, și-am bufnit, dar pe urmă am rîs împreună cu ei.

— Și eu cred — spuse directorul Frages, care pînă atunci tăcuse — că cel mai bun lucru ar fi să rîdem și noi laolaltă cu ei și să le dăm pace împieliților.

Primarul se ridică de pe scaun :

— Eu, categoric, sînt împotrivă. Dar pentru asta trebuie să votăm, și chiar dacă rezultatul e negativ, începînd chiar de azi, trebuie să se pună cruce bandei. În orice caz, uscocii vor înceta să mai bîntuie prin orașul și prin ținutul nostru, chiar dacă, pentru asta, aș fi nevoit ca eu cu mîna mea să-i închid într-o văgăună.

— Da, să votăm ! strigară morarul, Karaman și inginerul silvic.

Doctorul Ivekovic bătu cu ciocănelul în masă.

— Cine este pentru a se intenta proces bandei ?

Karaman, Smolian, morarul, farmacistul, Brozovic și chelbosul ridicară mîna.

— Cine e contra ?

Preotul, Curcin, doctorul Skalec, Marculin, Pletnic și directorul Frages votară contra.

— Șase contra șase ! tună furios doctorul Ivekovic.

— Da' votul dumitale ? strigă Karaman.

— Da — zise doctorul Ivekovic, înseninat — mai lipseşte votul meu.

Iată însă că-l apucă cineva de umăr. Întoarse capul : era Zlata, care stătea în spatele lui. Domnişoara se mai ivise de vreo cîteva ori la uşă. Acum îşi luase inima în dinţi şi se apropiase.

— Ce vrei ? o întrebă doctorul Ivekovic.

— Tată, trebuie să-ţi vorbesc o clipă — îi şopti ea.

— Acum n-am timp.

— Trebuie să ai — îi şopti ea mai stăruitor.

Se priviră o clipă în ochi.

— Bine — mormăi el, apoi se întoarse către cei de faţă : O clipă, mă iertaţi !

Îndată ce intră în cabinetul lui de lucru, Zlata îi încolăci gîtul cu amîndouă braţele :

— Aş vrea să te rog ceva.

Doctorul Ivekovic era încă furios :

— Da' bine, Zlata, tocmai acum ţi-ai găsit ?

— Tocmai acum. Am auzit tot. Vrei să-i bagi pe copii la închisoare. Să nu faci asta !

— Nici vorbă c-o să-i bag la închisoare. Cum îţi închipui tu c-o să uit aşa de repede că m-au făcut de rîsul întregului oraş ?

— Tată, e şi altă poveste, mult mai neplăcută decît istoria cu cîinele.

Doctorul Ivekovic ridică fruntea :

— Ce poveste ?

— Aceea cu stafiile.

Doctorul Ivekovic se apucă de bărbuţă :

— Te pomeneşti că tot ei or fi fost ?!

— Da — zise fata — au scobit nişte dovleci şi au îmbrăcat prăjinile cu cămăşile lor : dacă află oraşul, o să rîdă şi mai cu foc.

— De unde ştii treaba asta ?

— Mi-a povestit Branko.

— Mai ştie şi altcineva ?

— Nu. Mi-a făgăduit că n-o să trădeze secretul nimănui. Însă dacă-i prinzi şi-i închizi, cu siguranţă că au să povestească şi altora.

O clipă, doctorul Ivekovic se plimbă nehotărît încoace şi încolo.

— Fie, din partea mea — mormăi el. O să m-abţin de la vot. Dar susţin mai departe că s-a terminat cu uscocii, şi vorba rămîne vorbă.

Se reîntoarse în sală. Între timp, preotul, Curcin, didectorul Frages şi moş Gorian stăteau de vorbă laolaltă.

— Zici că unul din finii dumitale şi-a pierdut tatăl în serviciul nostru ? se adresă directorul Frages lui moş Gorian.

Moş Gorian făcu semn că da :

— Micul Nicola.

— O vrea oare să se facă pescar ?

— Păi şi este pescar — răspunse bătrînul.

— Foarte bine. Spune-i să se prezinte mîine la noi la birou. „Minerva“ pleacă chiar mîine la pescuit în apele insulei Corfu, iar căpitanul vasului are nevoie de un ajutor-matelot.

— Şi eu ştiu o familie la ţară — spuse Lasinovic. Un ţăran, Polacek, a trecut ieri pe la mine. N-are copii, şi i-ar prinde bine un băieţandru să-l ajute la muncă. Flăcăiaşul ar putea să rămînă pentru totdeauna la el.

— Polacek aţi zis, părinte ? De-acolo de pe creastă ?

— Da, locuieşte în spatele munţilor Vratnic.

— Păi copiii îl cunosc. Nici vorbă că vreunul dintre ei o să meargă bucuros acolo.

— Pe unul îl iau eu să-mi ajute la căratul pîinii, iar mai tîrziu poate să înveţe de la mine meseria de brutar — interveni Curcin. Şi aşa, lucrătorul meu şi cu mine avem de lucru pînă peste cap.

— Iată că trei s-au şi rînduit — zîmbi mulţumit sfinţia sa şi-şi frecă mîinile. Ia să vedem dacă pînă se întoarce doctorul Ivekovic n-o să-i rostuim pe cîteşicinci.

— Sînt ca şi rostuiţi — spuse moş Gorian — fiindcă pe doi dintre ei aş vrea să-i ţin la mine.

În clipa aceea se întoarse doctorul Ivekovic. Se aşează din nou la locul lui ; părea dus pe gînduri şi privea în gol.

— Am hotărît să le dăm de lucru copiilor şi am găsit şi unde — spuse solemn preotul.

Karaman întoarse silnic capul :

— Da, dar mai aşteptăm votul doctorului Ivekovic.

— Eu o să m-abțin de la vot — zise bărbatul acela înalt, cu o voce ciudat de stinsă. Rezultatul votului rămîne, așadar, șase la șase, însă — și se adresă preotului și lui moș Gorian — accentuez încă o dată că, orice-ați face dumneavoastră, de un lucru să țineți seama : de azi înainte s-a terminat și cu banda uscocilor, și cu ascunzătoarea lor din turn, și cu toate năzbîtiile lor. Pînă diseară să-mi comunicați unde-i puteți aranja pe copii, și dacă, din spusele dumneavoastră, voi avea certitudinea că, într-adevăr, s-a isprăvit cu banda uscocilor, atunci veți avea și votul meu pentru ei.

Se sculă de pe scaun și, o dată cu aceasta, fu ridicată și ședința. Karaman și directorul Frages îl urmară pe primar, iar toți ceilalți bărbați se îngrămădiră spre ieșire.

— Acum ce facem ? îl întrebă moș Gorian pe preot.

— Ceea ce-am vorbit. Spui copiilor că le-am găsit un rost la niște oameni cumsecade, și poți fi încredințat că doctorul Ivekovic o să fie și el de acord.

— De unde știi ?

Preotul zîmbi :

— De patruzeci de ani îl cunosc pe doctorul Ivekovic și văd, după fața lui, că a și trecut de partea noastră.

Moș Gorian se arătă neîncrezător, însă totuși coborî ceva mai liniștit scara.

În fața porții îl mai opri cineva. Domnișoara care vorbise cu primarul stătea în fața lui.

— Dumneata ești taica Gorian ? îl întrebă fata.

— Da, eu sînt — răspunse bătrînul.

— Eu sînt Zlata — spuse ea. Zlata Ivekovic. Aș vrea să te rog ceva. Spune-i lui Branko că nu mai sînt supărată pe el și că-mi pare rău că l-am trădat. Să-i mai spui că i-am povestit tatălui meu toată istoria cu stafiile și că-l rog doar un singur lucru, și pe el, și pe ceilalți, și anume să nu sufle o vorbă despre cele întîmplate, să păstreze cu sfințenie secretul. Lucrul acesta îi va ocroti în viitor de mînia tatălui meu.

Moș Gorian zîmbi pe sub mustață :

— De aceea s-a îmblînzit el așa dintr-o dată ?...

Zlata încuviință cu un gest :

— De aceea. Și nu se teme de altceva decît de faptul că ar putea să ajungă la urechile oamenilor și tărășenia cu

stafiile, iar dacă se află, atunci chiar că s-a terminat cu copiii, cu banda lor cu tot !

— O să le spun, domnişoară — o asigură moş Gorian — sau, şi mai bine, n-o să le spun, fiindcă-mi închipui că copiii au şi uitat povestea.

— Taică Gorian, fă aşa cum crezi de cuviinţă şi salută-l pe băiat din partea mea. De văzut, cred că n-o să-l mai văd niciodată.

— Ai de gînd să pleci ?

— Da, plec în Italia. Vreau s-ajung cîntăreaţă.

— Mult noroc ! îi ură taica Gorian şi îi întinse mîna. Zlata i-o strînse şi, după o clipă, se făcu nevăzută.

Capitolul 25

„Uscocii au murit. Trăiască uscocii !"

Era o seară frumoasă şi liniştită cînd moş Gorian se aşternu la drum spre golful lui.

Pe la ceasurile patru se stîrnise bora, însă pe la şase se potolise. Soarele se revărsa deasupra mării şi a uscatului. Dinspre insule sufla un vînt sărat şi sălciu, iar de pe munţi coborau miresme calde, cu iz înţepător. Mirosea a salvie şi a cimbru, a rosmarin şi a levănţică.

Taica Gorian mergea iavaş-iavaş. Nu-şi mai făcea griji, dăduse uitării chiar şi impasul greu prin care abia trecuse. Îi rămînea doar să le povestească copiilor cele hotărîte la primărie în privinţa lor.

Copiii şedeau în jurul mesei de piatră, sub smochin. În ciuda tuturor sfaturilor, nu putuseră să mai rabde hruba aceea înăbuşitoare. La aceasta se mai adăugase şi foamea,

și îngrijorarea pentru bătrîn. Niciodată nu zăbovise atîta în oraș.

Dar iată că intră pe poarta grădinii.

Copiii dădură buzna să-l întîmpine. Zora îl îmbrățișă.

— Începuse să ne fie teamă că te-a închis pe dumneata în locul nostru.

— Nici mult n-a lipsit, fato dragă. Cît pe ce ! Și mîngîie părul Zorei roșu ca focul. Dar și-au recunoscut greșeala și mi-au dat drumul.

— Ce s-a hotărît ? întrebă Branko.

— Asta o să vă povestesc mai tîrziu. Deocamdată mi-e foame ; mai întîi să mîncăm.

Copiii pregătiseră masa. Pe vatră fierbea o supă groasă de cereale. Pavle aduse oala, Duro blidurî și linguri, Branko pîine și brînză, Nicola o sticlă mare cu vin. Bătrînul zîmbi pe sub mustață :

— Asta mă unge la inimă. De mult n-am mai avut parte de-un trai ca ăsta.

Zora împărți supa. Fiecare căpătă cîte un blid plin ochi, după care se luară la întrecere cu lingurile.

În timpul mesei, copiii tot la bătrîn căutau cu privirile. Avea un aer atît de solemn taica Gorian în straiele lui de sărbătoare ! Și-apoi și felul lui de a fi era mai solemn, mai grav ca de obicei, încît copiilor li se strînse inima. Bătrînul bănuia ce se petrece cu ei.

— Mîncați ! Mîncați ! îi îndemnă el. Ca să ascultați cele ce-o să vă povestesc, e mai bine să fiți cu stomacul plin.

Copiii cufundară mai adînc lingurile în supă, dar tot nu-i simțeau bine gustul.

În sfîrșit, bătrînul isprăvi de mîncat, își mîngîie barba și ridică ochii. Copiii strînseră totul, în timp ce moșul se așeză pe zidul scund de lîngă mare.

Stătuseră acolo de atîtea ori, și fie că taica Gorian le povestea cîte ceva, sau ei îi povesteau lui. Se așezară și de astă dată lîngă bătrîn, bălăcindu-se cu picioarele în apă. Taica Gorian începu :

— A fost o poveste urîtă. Pentru voi m-a poftit primarul la primărie dinaintea întregului consiliu. Primarul

voia să vă prindă și să vă-nchidă cu mîna lui, Karaman să vă snopească în bătaie, inginerul silvic să vă jupoaie pentru nelegiuirile voastre, morarul să vă macine între pietrele lui de moară, iar Brozovic să pună să vă biciuiască în piață.

— Și dumneata? întrebă Nicola strengărește.

Bătrînul rămase grav:

— Eu am vorbit două ceasuri, mai mult decît oricînd în viața mea, iar părintele Lasinovic m-a încredințat că nici el n-ar fi putut să vorbească mai bine.

Zora îl privi țintă:

— Dar măcar a folosit la ceva, taică Gorian?

Bătrînul făcu semn că da:

— De pușcărie v-am scăpat, și nici bătuți sau măcinați n-o să fiți, însă cu cetatea Nehaigrad s-a zis, și cu hruba de jos de la mare — îi cuprinse pe toți cu privirea — și cu uscocii, de asemenea.

— Niciodată! strigă Zora și sări în sus.

— Șezi jos, fato! zise bătrînul și o trase înapoi pe piatră. Într-adevăr, ați săvîrșit multe rele, și dacă stăm să le numărăm pe toate, vedem că, de fapt, locul vostru la închisoare ar fi să fie. Însă cele mai multe din isprăvile voastre nu le-ați făcut cu gînd rău, și de asta o să se țină seamă.

— N-avem nevoie să se țină seamă de nimic — cîrti Zora, arțăgoasă. Noi vrem să rămînem uscoci!

— Dacă vreți să rămîneți uscoci — rosti grav bătrînul — atunci mai întîi pe mine mă bagă la baștă, apoi ocupă turnul, vă ia ca din oală și tot la închisoare ajungeți.

— Da, dar putem să fugim — își dădu Pavle cu părerea.

— O să ne-ascundem în scobiturile stîncilor, unde de atîtea ori s-au refugiat uscocii — adăugă Nicola.

— Da, puteți să fugiți — încuviință bătrînul. Cu asta, însă, nu v-ați salvat. Chiar de mîine polițaii vor cotrobăi munții și-or să v-alunge și de-acolo, apoi puteți fugi mai departe, însă brațul poliției este lung, și din ce vreți să trăiți?

— Din ceea ce am trăit și pîn-acum — răspunse Zora cu îndărătnicie.

— Știu, de pe urma lui Curcin și a furtișagurilor. Însă Curcin nu mai are voie să vă dea nimic, și de azi înainte

nu numai poliţaii şi liceeni, ci o jumătate din oraş stă cu ochii aţintiţi asupra voastră.

— Păi mai avem şi banii noştri ! zise Nicola şi făcu iute cu ochiul, zornăindu-şi gologanii.

— Din păcate, o bună parte din ei trebuie s-o daţi morarului.

— Niciodată ! se oţărî Duro. Niciodată !

— Eu am garantat pentru asta, fiindcă altfel aţi înfunda puşcăria.

— Şi pe urmă ce facem ? întrebă Branko, cu voce plîngăreaţă.

— Trebuie să vă cîştigaţi pîinea cinstit.

— Cinstit, păi aşa am cîştigat-o mereu ! se încrîncenă Pavle.

Bătrînul zîmbi :

— Ceilalţi însă nu sînt de aceeaşi părere.

— Eu nu vreau să fiu altceva decît un uscoc — spuse Zora, tăioasă.

Moş Gorian o trase lîngă el şi-şi petrecu braţul pe după gîtul ei :

— Te cred, fata mea. Însă vremea uscocilor s-a dus. Uite, şi uscocilor de odinioară le-a trecut vremea într-o bună zi. Cînd veneţianul şi turcul au încheiat pace, şi aceşti mari tîlhari s-au unit în părerea că-i mai bine să se războiască cu cei mici decît între ei, uscocii au trebuit să-şi părăsească cetatea, să dărîme zidurile Seni-ului, să-şi scufunde corăbiile, să se lase de piraterie şi să se facă meşteşugari şi ţărani. Aşa şi cu voi acuma. Vremea cînd puteaţi trăi în turnul vostru, cînd şterpeleaţi, cînd puteaţi să faceţi tot felul de năzbîtii, cînd eraţi golani, vagabonzi, hoţi şi uscoci s-a sfîrşit. Asta vrea primarul, asta vrea Consiliul municipal, asta vrea preotul, toţi vor asta, şi asta vrea şi moş Gorian.

— Păi acum cîteva zile tot dumneata spuneai că pentru libertate eşti dator să lupţi pînă la moarte — ripostă şi mai tăios fata.

Taica Gorian încuviinţă.

— Aşa am spus, într-adevăr, şi am şi luptat pentru libertatea mea, însă numai atîta vreme cît lupta a fost de vreun folos. Doar ştiţi şi voi că mai tîrziu am căzut la învoială cu societatea şi am lăsat-o mai moale.

— Ori societatea a lăsat-o mai moale? interveni Branko.

— Hai să zicem că ne-am unit, şi fiecare din noi şi-a vîndut cîte o parte din drepturi. Păi altceva nici voi n-aveţi de făcut. După litera legii, locul vostru e la închisoare şi, vă rog să mă credeţi, astăzi n-a lipsit mult să nimeriţi chiar acolo. Şase din consiliu au fost pentru şi şase contra. În urma înţelegerii cu primarul, scăpaţi de închisoare doar dacă vă hotărîţi ca pînă în seara asta să desfiinţaţi banda şi să deveniţi copii de treabă, iar mai tîrziu, buni cetăţeni ai oraşului.

— Păi tocmai asta nu vrem noi — strigară Nicola, Pavle, Duro şi Branko.

— Staţi, nu vă pripiţi — îi potoli bătrînul şi se adresă lui Nicola : Ia spune-mi, ce-ţi place mai mult : să te-ascunzi veşnic de orice fiinţă omenească, să tremuri noaptea într-o peşteră, într-un tufiş ori într-un turn, să trăieşti din resturi, din furtişaguri şi din franzelele uscate ale lui Curcin, sau să călătoreşti pe-o corabie pe mare, să laşi vîntul să-ţi sufle prin plete, să ridici velele, să arunci năvodul în apă şi s-ajungi un pescar destoinic şi viteaz?

— O! Nicola se roşi la faţă de bucurie. La fel de mult mi-ar plăcea să fiu pescar, cum îmi place să fiu uscoc.

— Ei, vezi? Directorul Frages, domnul acela tînăr în haine albe, ar dori să te duci la el cît se poate de grabnic, să te angajeze la societate şi să pleci cu „Minerva“ la Corfu. Au nevoie de-un flăcăiaş iscusit, ca să pescuiască acolo scrumbii.

Nicola bătu din palme de bucurie.

— Cu domnul în alb pe „Minerva“, corabia cea mare, la Corfu?! Sigur, sigur că da, plec cu el!

— Pe tine — şi moş Gorian se adresă lui Duro — ar vrea Polacek să te ia la el. Ştii tu, ţăranul la care aţi fost acum cîteva zile. Alaltăieri l-a întrebat de tine pe preot. Ar lua bucuros un băiat fiindcă el n-are copii şi-i trebuie un ajutor, pentru care treabă unul din voi, pe nume Duro, ar fi cel mai potrivit. Mîine sau poimîine vine iar în Seni, şi poţi să pleci împreună cu el.

Duro se uită fericit la moş Gorian :

— Da, visul meu e să fiu ţăran, şi la bătrînul Polacek, la vacile şi la porcii lui mă duc bucuros. A fost atît de

bun cu noi, şi mai ales nevastă-sa. Cred că m-aş simţi tare bine acolo.

— Pe Pavle — chipul lui taica Gorian se încreţi într-un zîmbet abia desluşit — ar vrea Curcin să-l ia la el. Numai că aicea-i un clenci la mijloc. Curcin spune : „Am nevoie de un vlăjgan zdravăn şi voinic, care să poată duce un sac cu făină în spinare şi să-mi poată frămînta aluatul ca lumea, dar pentru asemenea treburi Pavle e prea slab".

— Ce ? strigă vlăjganul, sărind ca ars. Cu o mînă ridic un sac cu făină, şi dacă-şi închipuie Curcin că nu pot să-i frămînt aluatul, se înşală amarnic. Îşi suflecă mînecile pînă sus : Sînt atît de zdravăn, încît nici nu-ncape vorbă că în curînd o să pot face treaba asta chiar mai bine decît el.

— N-ai grijă, că i-am tocat eu destul despre puterea ta — îl linişti taica Gorian — însă el nu vrea să mă creadă. Cel mai bun lucru ar fi să treci tu într-o zi pe la el şi să-i arăţi cît de voinic eşti.

— Într-o zi ! izbucni Pavle din nou. Ba chiar azi o să se încredinţeze, o să-i arăt eu că un băiat mai zdravăn şi mai voinic decît mine nu găseşte în tot Seni-ul.

Bătrînul se uită la Branko şi la Zora.

Branko urmărise întreaga discuţie, la început cu uimire, apoi cu un uşor zîmbet, în timp ce Zora, pe măsură ce bătrînul vorbea tot mai cu foc şi băieţii tot mai bucuroşi îi primeau propunerile, devenea mai îndărătnică, se posomora mai mult.

— Ei, şi cu noi ce gînduri ai ? întrebă Branko.

— Da — spuse Zora, furioasă — pe noi cui vrei să ne vinzi ?

Taica Gorian păru dintr-o dată foarte bătrîn şi obosit :

— Nimănui. Dimpotrivă, pe voi doi voiam să vă rog dacă nu vreţi să rămîneţi cu mine. Am şaptezeci şi şapte de ani şi, în afară de capra mea, n-am pe nimeni în lumea asta, şi două ajutoare ca voi mi-ar prinde bine în casă şi la pescuit.

— Bucuros, taică Gorian, bucuros ! Nici prin vis nu s-ar fi gîndit Branko la o asemenea dezlegare. Sări în sus şi-i cuprinse gîtul cu amîndouă braţele. Moş Gorian se uită lung la Zora.

— Şi tu ?

Furia Zorei se topise. Zîmbea.

— Nicăieri pe lume n-aş rămîne mai cu drag decît la dumneata.

O vreme, copiii îşi dădură drumul veseliei. Da, ceea ce urma să se întîmple cu ei n-ar fi cutezat nici măcar în vis să spere. Dimpotrivă, jumătate din noapte, visele lor de pînă acum erau bîntuite de poliţai, de închisori, case de corecţie... şi iată-i dintr-o dată liberi, liberi să facă de-acum încolo ceea ce ani de-a rîndul îşi doriseră zi de zi.

Nicola se şi vedea matelot. Pavle voia să ajungă cel mai bun brutar şi, pe deasupra, cel mai puternic om din Seni. Duro voia să crească vreo două capre, cîţiva iepuri de casă, dar, mai cu seamă, un mînz. Branko visa la vioara lui, iar Zora voia să-i ajute bătrînului la gătit bucate şi la pescuit.

— Numai că nu înţeleg de loc — spuse deodată Nicola, şi pe faţă i se ivi un zîmbet şăgalnic — de ce pretinde taica Gorian de la noi să nu mai fim uscoci. Eu pot să fiu şi un bun matelot, şi totodată un bun uscoc.

— Da — sări şi Duro — şi eu pot s-ajung un bun ţăran, şi totuşi să rămîn şi un bun uscoc.

Pavle zise încet :

— Lui Curcin, desigur, o să-i fie totuna dacă-i frămînt aluatul ca Pavle sau ca uscoc.

— Şi eu cred la fel — rîse Branko — e acelaşi lucru, ori că Branko cel de ieri, ori că Branko cel de mîine învaţă vioara.

Zora chiui :

— Sigur că da, Nicola are dreptate, şi casa lui moş Gorian va fi cetatea noastră uscocă, iar cînd Nicola se va întoarce din prima lui călătorie, vom da aici o mare serbare.

— Fiecăruia o să vă aduc cîte ceva de pe-acolo — spuse Nicola cu hotărîre.

— Eu, cu siguranţă, o dată pe săptămînă pot să vin cu ţăranul meu la Seni şi-atunci mă opresc să vă văd — spuse Duro.

— Eu, şi-aşa, de două-trei ori pe săptămînă tot vă aduc pîine — zise Pavle.

Zora se uită la moş Gorian :

— Spune, cum găseşti ceea ce ne-am pus în gînd ?

Moș Gorian se scărpină în cap, își trecu mîna peste față și zîmbi pe sub mustăți :

— Mari pehlivani mai sînteți ! Desigur că niște buni meșteșugari, țărani și pescari pot fi și buni uscoci. Firește că puteți face din vechea mea casă și din grajdul meu o nouă cetate Nehaigrad, că doară de aproape trei săptămîni a și ajuns o cetate uscocă. Puteți să vă numiți și de-acum înainte uscoci. Nu mai încape vorbă că vechii uscoci tot uscoci și-au zis încă mulți, mulți ani, după ce, de atîta amar de vreme, se risipiseră prin toată țara și ajunseseră vînători, pescari, țărani, slujbași la oraș, meșteșugari sau oameni de nimic ; și poate că așa și-au zis și copiii lor, și copiii copiilor lor, și-apoi s-au adunat vechile lor povestiri, s-au cîntat cîntece despre ei, pînă cînd uscocii au înviat din nou în voi. Însă — și își coborî glasul — lucrul ăsta să-l păstrăm numai pentru noi. Să rămînă taina noastră că, în ciuda opreliștei primarului și a Consiliului municipal, uscocii n-au murit, ci, dimpotrivă, o să trăiască mai departe ! în afară de mine și de voi, nici un suflet de om nu trebuie să știe asta.

— Nici Zlata să nu știe — spuse Zora și se uită la Branko.

— Nu, nici Zlata — întări moș Gorian — însă să n-o ocărăști prea tare pe fata asta.

— L-a trădat pe Branko ! protestă înverșunată Zora.

Taica Gorian se uită la ea :

— Știu, însă dacă voi nu vă aflați astăzi în închisoare și rămîneți și de-acum încolo liberi, asta Zlatei i-o datorați.

— Cum așa ? întrebară Zora și Branko într-un glas.

— Din consiliu, șase erau pentru voi și șase contra. Ultimul și cel mai însemnat vot îl avea primarul, cînd a venit Zlata și l-a rugat să nu voteze împotriva voastră. Copiii se uitară lung unul la altul. De altfel, îți trimite vorbă — continuă bătrînul — că-i pare rău de ce-a făcut ieri, aprinsă de mînie. Te roagă să nu fi supărat pe ea. Să-ți dai mai departe osteneala să ajungi un viorist înzestrat ca și tatăl tău și, în același timp, își și ia rămas bun de la tine.

— Cum, pleacă ? întrebă Branko, mai mult mirat decît impresionat.

— În Italia. Vrea s-ajungă cîntăreață.

Zora, pe fruntea căreia se ivise iarăşi o cută, răsuflă uşurată.

Branko însă îşi scoase muzicuţa din buzunar. Mai întîi scoase cîteva sunete stinse, melancolice, un rămas bun pentru Zlata, apoi sunetele deveniră mai puternice şi mai clare, pînă cînd, în cele din urmă, intonă cîntecul uscocilor.

Săltînd de bucurie, copiii începură şi ei să-l acompanieze cu vocea :

Frumos e-n largul mării...
Se scaldă-n roşu-viu fregata,
Uscocilor, fiţi gata !
Zvoneşte valul depărtării,
Fac zid, trăsnesc rafale,
Hultanul ţipă în văzduhuri...
Vîslim zburînd ca nişte duhuri.
La nave ! Printre pale,
Voioşi lăsăm pămîntul.
Cînd steag turcesc se-arată-n larguri
Sau, din Veneţia, catarguri,
Noi îi izbim ca vîntul !

Între timp se lăsase întunericul. Şi marea se întunecase şi se făcuse neagră, numai cîteva cununi albe de spumă mai sclipeau pe faţa apei. După o clipă, deasupra cetăţii Nehaigrad se înalţă luna, mare şi rotundă.

— Vedeţi — spuse bătrînul — răsare mereu.

— Ca şi noi — adăugă Branko.

— Da — strigă Zora. Uscocii au murit. Trăiască uscocii !

CUPRINS

CAPITOLUL 1

Băiatul de pe stînca de la mare 5

CAPITOLUL 2

Bătrîna Kata şi coliba ei 26

CAPITOLUL 3

Lui Branko îi e foame şi de aceea ajunge la închisoare 41

CAPITOLUL 4

Zora cea roşie şi banda ei 57

CAPITOLUL 5

Cetatea uscocilor 76

CAPITOLUL 6

Hoţii de găini, dar Branko refuză să se amestece 92

CAPITOLUL 7

Moş Gorian 109

CAPITOLUL 8

Noaptea pe mare 122

CAPITOLUL 9

Liceenii **137**

CAPITOLUL 10

La casa pădurilor și pe iazul cu pește **153**

CAPITOLUL 11

Prin și iarăși liber **170**

CAPITOLUL 12

Călătoria lui Stiepan **193**

CAPITOLUL 13

Lupta cu rîsul **212**

CAPITOLUL 14

În casa vrăjitoarei **227**

CAPITOLUL 15

În cămara cu făină **246**

CAPITOLUL 16

Tonii **260**

CAPITOLUL 17

Bîntuie stafiile în cetatea Nehaigrad **276**

CAPITOLUL 18

Saltul în mare **294**

CAPITOLUL 19

Tărăboiul din piața de pește **308**

CAPITOLUL 20

Uscocii se îmbogățesc **329**

CAPITOLUL 21

Lupta cu sepia **348**

CAPITOLUL 22

„Viteazul port, a mării stea,
Ce-a dat plocon un câine!“ **368**

CAPITOLUL 23

Branko e gata s-ajungă a doua oară la pușcărie **388**

CAPITOLUL 24

Înaltul Consiliu municipal ține o ședință **409**

CAPITOLUL 25

„Uscocii au murit. Tarăiască uscocii!“ **428**

Redactor : ALEXANDRINA ȚIMPĂU
Tehnoredactor : GHEORGHE CHIRU

Dat la cules 17.06.1968. Bun de tipar 27.08.1968. Apărut 1968. Comanda nr. 7399. Tiraj 25.000 broșate. Hîrtie tipar înalt B de 63 g/m². Format 540×840/16. Coli editoriale 24,87. Coli de tipar 20. A. 8964. C.Z. pentru bibliotecile mici 83—31.

Tiparul executat sub comanda nr. 1626 la Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918", str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, București, Republica Socialistă România

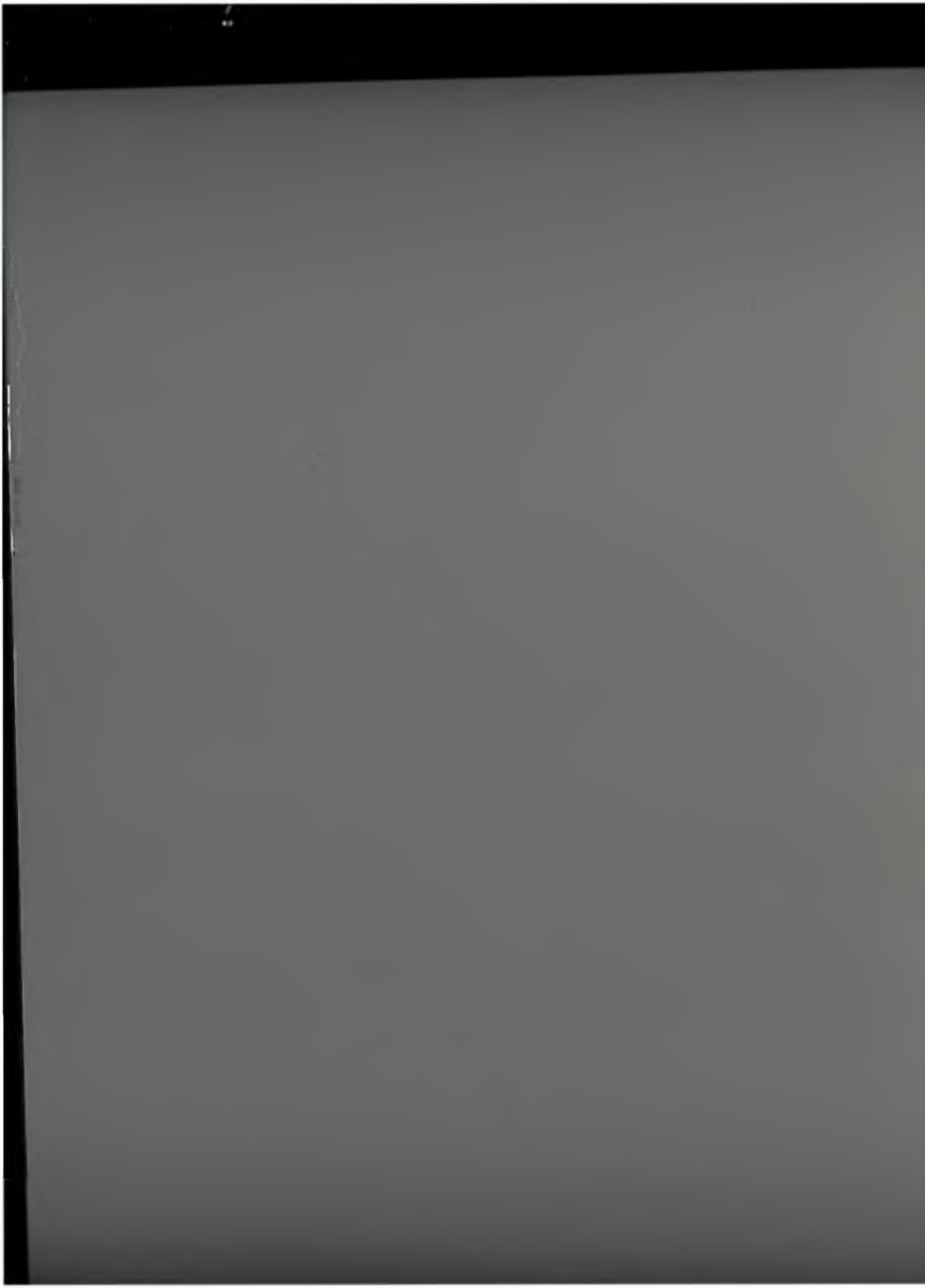

343

10,50 lei

Zoo

368/199

EDITURA TINERETULUI